Bundel - Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed van 23 juni 2022

Agenda bijlagen

- Cie-Behandeling VJN 2022.docx
- Coalitieakkoord 2022 Investeren in Utrecht.pdf
- Behandeling VJN 2022.pdf

1 Opening en mededelingen

2 Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022

- Dossier 2712 voorblad
- Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2022 en eerste bestuursrapportage 2022 (juni 2022).docx
- Voorjaarsnota 2022 en Eerste Bestuursrapportage 2022 (juni 2022).docx
- Subsidiestaat 2022.pdf
- Subsidiestaat 2023 (juni 2022).pdf
- STREKT TER VERVANGING Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2022 en eerste bestuursrapportage 2022.pdf
- STREKT TER VERVANGING Voorjaarsnota 2022 en Eerste Bestuursrapportage 2022.pdf
- STREKT TER VERVANGING Subsidiestaat 2023.pdf

2.1 Raadsbrief Beantwoording schriftelijke raadsvragen Voorjaarsnota 2022 en erratum

- Dossier 2782 voorblad

3 Raadsvoorstel Meerjarenperspectief Ruimte 2022

- Dossier 2629 voorblad
- Raadsvoorstel Meerjarenperspectief Ruimte 2022.docx
- Aanbiedingsbrief Toelichting Meerjaren Perspectief Ruimte 2022.docx
- Meerjaren Perspectief Ruimte 2022.pdf
- Wijzigingsbesluit parkeerbelastingverordening - DROP.docx
- Wijzigingsbesluit parkeerplaatsenverordening 2014 - DROP.docx
- Wijzigingsbesluit Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen.docx
- Toelichting op wijziging parkeerbelastingverordening en parkeerplaatsenverordening.pdf
- Merwede fase 1 Startdocument Regeling Risicovolle Projecten.pdf
- Bijlage Voortgang woningbouwprojecten 250+.pdf
- Bijlage MGP Ruimte voor Groen uitvoeringsprogramma 2022-2026.pdf
- Bijlage toelichting effect nota WAAVA op MPB.pdf

4 Raadsvoorstel Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) 2022

- Dossier 2695 voorblad
- Raadsvoorstel Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022.docx
- Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022.pdf

5 Raadsvoorstel Programma Water en Riolering Utrecht 2023-2027

- Dossier 2694 voorblad
- Raadsvoorstel Programma Water en Riolering Utrecht 2023-2027.docx
- Programma water en riolering Utrecht 2023-2027.pdf

6 Raadsbrief Voortgang Nota Beheer Openbare Ruimte en MJIP 2023-2027

- Dossier 2746 voorblad
- Raadsbrief Nota Beheer Openbare Ruimte en MJIP 2023-2027.pdf
- Meerjaren Investerings Programma (MJIP) beheer openbare ruimte 2023-2027.pdf

Schema commissiebehandeling VJN 2022

De commissiebehandeling van de VJN 2022 staat gepland op 21-22-23 juni 2022. Deze wordt indien beschikbaar gecombineerd met het coalitieakkoord. Mocht dit niet beschikbaar zijn dan wordt de planning aangepast.

De VJN-commissie is een doorlopende vergadering waar de zes commissies de VJN bespreken verdeeld over drie dagen (7 dagdelen). Dinsdagavond is traditiegetrouw voor financiën gereserveerd zonder spreektijden.

Indeling VJN 2022	
Woensdag start 10.00	**Donderdag start 10.00**
Commissie Veiligheid, Bestuur (en Financiën) Openbare orde en Veiligheid, Handhaving en Vergunningen, prostitutie, Representatie, Bestuurlijke zaken, Internationale zaken, Wijkgericht werken en Participatie, Burgerzaken incl. verkiezingen, Publieksdienstverlening, Organisatie, Financiën en inkoop, Ombudszaken, Klachtafhandeling en Diversiteit (incl. Utrecht zijn we samen) ***NB Financiën op dinsdagavond 21 juni met wethouder Financiën***	**Commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte** Mobiliteit, Groen (incl. agrarische zaken, volkstuinen, NME, Amelisweerd etc.), Dierenwelzijn, Openbare ruimte (incl. Werven), Klimaatadaptatie (incl. water), Markten en havens
Woensdag vervolg	**Donderdag vervolg**
Commissie Zorg, Welzijn, Cultuur en Sport Cultuur (incl. amateurkunsteducatie), Volksgezondheid (incl. verslavingszorg), Jeugd en jeugdzorg, Welzijn, Maatschappelijke Ondersteuning incl. WMO, Agenda 22, Hulp bij huishouden, Toegankelijkheid, Asiel en Integratie, Erfgoed (incl. HUA en Utrecht 900), Maatschappelijke Ondersteuning	**Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed** Ruimtelijke ontwikkeling, Omgevingsvisies, Grondzaken, MWKZ, Stationsgebied, Leidsche Rijn en Vastgoed (incl. forten en torens)
Woensdag vervolg	**Donderdag vervolg**
Commissie Onderwijs, Werk en Economie Onderwijs (incl. MBO), Bibliotheek en laaggeletterdheid, Onderwijshuisvesting, Werk & Inkomen, Economische zaken, Citymarketing, Toerisme, Evenementenbeleid, La Vuelta	**Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid en Wonen** Energie, Duurzaamheid, Circulaire economie (incl. afval), Milieu en Emissieloos vervoer, Wonen en Samen voor Overvecht

NB: Inbreng door de fracties per blok in 2 termijnen.

Investeren in Utrecht:
kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat

Coalitieakkoord Utrecht 2022-2026

GroenLinks | D66 | PvdA | Student & Starter | ChristenUnie

Inhoud

Voorwoord 2
Inleiding 4
Contact maakt de stad 8

Hoofdstuk 1: We maken ons hard voor kansengelijkheid 10
1.1 | Wijk- en buurtaanpak 11
1.2 | Bestaanszekerheid 12
1.3 | Arbeidsmarkt 14
1.4 | Openbare orde en veiligheid 16
1.5 | Gezondheid 18
1.6 | Welzijn, zorg en ondersteuning 20
1.7 | Inclusie 21
1.8 | Jeugd 23
1.9 | Onderwijs 25
1.10 | Vluchtelingen, asiel en integratie 28

Hoofdstuk 2: We pakken de woningnood aan 30
2.1 | Volkshuisvesting en wonen 32
2.2 | Gebiedsontwikkeling 35
2.3 | Bereikbaarheid 37

Hoofdstuk 3: We gaan de klimaatcrisis tegen 40
3.1 | Energie en klimaat 41
3.2 | Groen en klimaatbestendige leefomgeving 44
3.3 | Milieu en circulariteit 46
3.4 | Dierenwelzijn 48

Hoofdstuk 4: We werken aan een levendige en leefbare stad 50
4.1 | Lokale economie 51
4.2 | Digitale stad 53
4.3 | Cultuur en erfgoed 54
4.4 | Sport, spelen en bewegen 56
4.5 | Vastgoed 58

Hoofdstuk 5: Uitvoering 60
5.1 | Publieksdienstverlening 61
5.2 | Personeel, organisatie en bedrijfsvoering 63
5.3 | Financiën 64

Bijlage 1: beleidsprioriteiten 66
Bijlage 2: investeringspakket Groei in Balans 69
Bijlage 3: portefeuilleverdeling 76

Voorwoord

Met trots presenteren wij u ons coalitieakkoord ‘Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat’. Bij het schrijven van dit akkoord hebben we continu de verantwoordelijkheid gevoeld om aan de slag te gaan met de drie grote crises van onze tijd: de groeiende kansenongelijkheid, woningnood en klimaatcrisis. Tegelijkertijd zien we de schoonheid en potentie van onze stad en hebben we ontzettend veel zin de schouders er deze periode onder te zetten, samen met Utrechters, maatschappelijke organisaties en bedrijven.

De gesprekken om te komen tot dit akkoord vonden plaats door de hele stad: van Kanaleneiland tot Vleuten-De Meern en van de Merwedekanaalzone tot Overvecht. Dit hebben we gedaan om de verbinding te blijven maken tussen de onderwerpen die op de gesprekstafel lagen en wat er speelt in de stad. Op diverse locaties hebben we gesproken met betrokken bewoners, vrijwilligers, vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en experts.

We voelen de grote betrokkenheid van de stad, dit bleek uit de grote hoeveelheid berichten die we gedurende het proces hebben ontvangen, en uiteraard de vele gesprekken die we hebben gevoerd in de campagneperiode voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen. Dit akkoord is wat ons betreft het startpunt voor de komende vier jaar; we kijken ernaar uit dit verder invulling te geven in nauwe samenspraak met de stad.

Mede namens onze fracties,
Julia Kleinrensink - GroenLinks
Maarten Koning - D66
Rick van der Zweth - Partij van de Arbeid
Esma Kendir - Student & Starter
Rik van der Graaf - ChristenUnie

De locaties waar de coalitiebesprekingen plaatsvonden.

Inleiding

Utrecht is een stad om van te houden. De stad beweegt: er wordt gebouwd, gewerkt en geleefd. Het gaat goed met veel bewoners. Maar er zijn ook Utrechters die moeite hebben mee te komen in de maatschappij. De groeiende ongelijkheid in onze stad, de grote woningnood en de klimaatcrisis zien wij als de belangrijkste drie onderwerpen waar wij in de periode 2022-2026 mee aan de slag moeten.

Het zijn crises waar stevig ingrijpen van de overheid noodzakelijk is. Dat doen we dan ook. We zetten een stap extra voor Utrechters die een steun in de rug nodig hebben, want juist in een succesvolle stad als de onze laten we mensen niet vallen. We zetten een sociaal volkshuisvestingsbeleid neer om ervoor te zorgen dat mensen in onze stad kunnen blijven of komen wonen. En we kiezen voor stevige maatregelen om onze bijdrage te leveren aan het aanpakken van de klimaatcrisis.

Naast deze drie grote opdrachten zien we ook veel kansen voor Utrecht. Utrecht is een (veer)krachtige stad. Kennisinstituten, bedrijven en maatschappelijke organisaties die zich bezighouden met gezondheid clusteren zich in onze stad en regio. Dit past heel goed bij de jarenlange ambitie die de gemeente heeft om gezond stedelijk leven voor iedereen mogelijk te maken. Samenwerking met (maatschappelijke) partners op het thema gezondheid zien wij als één van de manieren om de grote uitdagingen van onze tijd te lijf te gaan.

Ongelijkheid bestrijden: ongelijk investeren voor gelijke kansen
Het kan elke Utrechter overkomen dat het tegenzit in het leven. We zijn er voor iedereen die een steun in de rug nodig heeft. Onze aandacht gaat vooral naar Utrechters met wie het niet vanzelf goed gaat. Op de ambities en maatregelen die we in dit akkoord formuleren, passen we het principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’ toe. Dat houdt in dat de middelen die we beschikbaar hebben als gemeente gaan naar de mensen die dit het hardst nodig hebben. We sturen tegen als we zien dat het niet vanzelf goed komt. Zo breiden we bijvoorbeeld de wijkaanpak, die de afgelopen periode is gestart in Overvecht, uit naar een aantal andere wijken en buurten afhankelijk van wat er nodig is. We gunnen onze Utrechtse jongeren een goed perspectief. Want van een goede start, heb je de rest van je leven profijt. Sociale en ruimtelijke vraagstukken gaan hier hand in hand: een prettige en veilige leefomgeving met voldoende voorzieningen, goed onderwijs, een stage of baan en (mentale) gezondheid zijn hier allemaal van belang.

Wooncrisis aanpakken: betaalbaar wonen, goede voorzieningen
Het aanzicht van onze stad verandert met de dag. Nieuwe stadswijken worden gebouwd. Dat biedt Utrechters die in de stad wonen de kans onderdeel van de stad te blijven en mensen die in de stad willen wonen of werken de kans hier onderdeel van te worden. Wij vinden het belangrijk dat Utrecht een leefbare, betaalbare, duurzame en gezonde stad is en blijft met oog voor de bestaande inwoners en een verwelkomende houding richting nieuwe Utrechters. Maar groei is geen doel op zich en moet duurzaam in balans zijn. Dat betekent dat er zowel voor rust als reuring ruimte gemaakt moet worden. Het houdt ook in dat woningen duurzaam, betaalbaar en van goede kwaliteit zijn. En dat het voorzieningenniveau in de wijken op peil komt en blijft. We investeren de komende jaren fors in de bestaande stad en op de plekken waar de komende jaren gebouwd wordt. Het grote tekort aan betaalbare woningen vergroot de ongelijkheid tussen mensen. Daarom grijpen we als overheid in bij excessen op de woningmarkt. Ook hier hebben we extra aandacht voor groepen die niet automatisch de ruimte krijgen zoals mensen met lage inkomens, studenten, daklozen, starters en ouderen.

Klimaatcrisis tegengaan
Er is wereldwijd een klimaatcrisis gaande en de urgentie om maatregelen te nemen, neemt alleen maar toe, om de aarde leefbaar te houden voor de generaties na ons. We gaan al decennia ver voorbij de grenzen van de draagkracht van onze planeet met als gevolg klimaatverandering, klimaatrampen en het afbreken van de biodiversiteit. We hebben geen tijd meer te verliezen: wat we de komende 50 jaar doen zal nog duizenden jaren effect hebben en wat we zeker weten is dat het niet vanzelf goed komt. Wij voelen daarom de verantwoordelijkheid om het onderste uit de kan te halen. Dat doen we door alle mogelijkheden te benutten voor duurzame energieproductie binnen onze gemeentegrenzen. Door met bewoners en ondernemers ambitieus aan de slag te gaan met energiebesparing. Door als overheid een stap naar voren te zetten. En door verder te blijven investeren in lopen, fietsen, openbaar vervoer en elektrisch rijden om de brandstofmotor uit de stad te laten

verdwijnen. Daarmee lossen we als stad de klimaatcrisis niet in ons eentje op, maar doen we binnen onze mogelijkheden wel alles om een bijdrage te leveren aan de wereldwijde klimaataanpak.

Werken aan een levendige en leefbare stad
Op de bovenstaande grote uitdagingen richten wij ons de komende vier jaar maximaal. Dat doen we omdat we de fijne stad die we zijn, willen blijven. Een stad waar kennisinstellingen en ondernemers die een bijdrage leveren aan onze maatschappelijke doelstellingen meer dan welkom zijn. Een stad met een kleurrijk cultuuraanbod, zodat alle Utrechters zich kunnen ontplooien. Maar ook een stad waarin sport en spel onderdeel zijn van het gezonde dagelijkse leven. Die fijne stad, is ons Utrecht.

Aan de slag
Om deze grote vraagstukken aan te pakken, heeft de gemeentelijke organisatie meer slagkracht nodig. Ondanks de financiële krapte zien we de urgentie van investeren in de uitvoering en doen dit daarom ook. Maar er is meer nodig dan alleen de gemeente. Een samenwerking met álle partners in de stad: van de ondernemer, tot de basisschool, van de grote multinational tot de buurtconciërge. Met een groot netwerk van spelers in de stad, in het land en internationaal, kunnen we samen een herhalend proces van verandering in gang zetten. Want een circulaire stad met sociale en klimaatrechtvaardigheid is niet van de ene op de andere dag geboren. Met coöperaties, andere overheden, maatschappelijk middenveld, buurtinitiatieven, bedrijfsleven en kennisinstituten maken we ons hard voor een eerlijke, duurzame, groene en toekomstbestendige stad.

Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat

Contact maakt de stad

De grote uitdagingen waar we in deze periode voor staan, willen we samen met de stad, met Utrechters aanpakken. Dit betekent dat Utrechters zeggenschap hebben over ontwikkelingen in hun stad, wijk, buurt en straat. Wij willen een college zijn dat **eenvoudig toegankelijk** is voor onze bewoners, dat **aanwezig** is in wijken en buurten en waar we relaties leggen en bestendigen.

Hier investeren we in en we spelen een voorbeeldrol voor de gehele gemeentelijke organisatie. We zien dat er de afgelopen jaren veel is gepraat óver participatie. We gaan het de komende jaren vooral **doen** om het vertrouwen (terug) te winnen. Met het programma **'samen stad maken'** is een fundament gelegd als het gaat om participatie en initiatief. Hier bouwen we op voort.

Het duurzame contact dat we hebben met bewoners zorgt ervoor dat we signalen uit wijken en buurten kunnen oppikken. We zijn vooraf eerlijk over de mate waarin inspraak en invloed van bewoners aan de orde is als we ze vragen te participeren.

Wat vraagt dit van ons?
We hebben een grote verantwoordelijkheid om de brug te bouwen met inwoners die wij niet vanzelfsprekend bereiken. Inwoners die veranderingen snel vinden gaan. Maar natuurlijk ook inwoners en ondernemers die juist kansen zien in onze koers. Voor al die mensen willen en moeten we er zijn. Democratische instrumenten, **tegenspraak**, meedoen: het is voor **iedereen**, ongeacht opleidingsniveau, buurt en achtergrond. De stad is volop in beweging, dit brengt uitdagingen met zich mee waarbij belangen botsen. We zijn eerlijk: het gaat niet altijd goed. Daarom voelen we de noodzaak om **zeggenschap** en **tegenmacht** te organiseren om het **samen** met de stad te kunnen doen. We maken onderscheid tussen vraagstukken die impact op de hele stad hebben en onderwerpen die over een specifieke wijk, buurt of straat gaan. Naarmate de impact van een vraagstuk specifieker wordt, kunnen we verder gaan met inspraak van betrokkenen.

Samen met de gemeenteraad werken we aan het levend en levendig maken van lokale politiek, ook om de **opkomst** voor verkiezingen te bevorderen. We spannen ons in om ook de geluiden uit de stad op te zoeken die niet automatisch boven komen drijven, een stevige positie van de **lokale media** zijn hier wat ons betreft onderdeel van.

Welke instrumenten zetten we hiervoor in?
We vinden het belangrijk om 'gewoon' van mensen te horen hoe het gaat en wat ze nodig hebben, en niet alleen maar aan te kloppen als er een concrete aanleiding is. We **verstevigen de rol van de wijkorganisatie en wijkwethouder**, als meest nabije en toegankelijke contact met de gemeente. Sommige mensen lopen vast bij de gemeentelijke overheid. We stellen daarom een **gemeentelijke ombudsman** in die bewoners die zijn vastgelopen in hun contact met de gemeente verder kan helpen. De gemeentelijke ombudsman is laagdrempelig toegankelijk en heeft als rol op tijd te constateren dat het niet goed gaat tussen overheid en bewoner. Dit draagt bij aan het herstel van vertrouwen.

We zien veel **betrokkenheid** van inwoners bij de stad en mensen met een goed initiatief. Dat willen we zo veel mogelijk stimuleren en faciliteren. Dat doen we via beproefde middelen zoals het initiatievenfonds, maar we kijken ook naar eigentijdse vormen die hieraan kunnen bijdragen zoals buurt-budgetten en online tools. We staan open voor nieuwe ontwikkelingen op dit vlak.

De grote uitdagingen die spelen in onze stad, wijken en buurten vragen om meer ideeën, zeggenschap en tegenmacht van Utrechters, jong en oud. We zien ook dat in de afgelopen jaren dat soms onvoldoende zo is ervaren door inwoners. Daar blijven we van leren. Wel is het zo dat het succes van participatie niet af te meten valt aan de consensus. Hier moeten we realistisch over zijn, en vraagt aan de **voorkant helderheid over kaders en verwachtingen**.

We zien dat het instrument **burgerberaad** in opkomst is en zijn hier nieuwsgierig naar. We doen in deze periode verdere ervaring op met burgerberaden (met een diverse vertegenwoordiging van Utrechters, geselecteerd door loting). De **wijkplatforms** hebben hierin een belangrijke rol.

1

We maken ons hard voor kansengelijkheid

1.1 Wijk- en buurtaanpak

Utrecht is een veerkrachtige stad waar mensen omzien naar elkaar. Toch zien we dat bepaalde buurten en wijken op groeiende achterstand staan. Op een aantal plekken stapelen problemen zich op en is er te weinig perspectief op verbetering als we niets doen. De coronacrisis heeft de verschillen vergroot en ook schrijnender gemaakt. Het is noodzakelijk deze vicieuze cirkel van toenemende ongelijkheid te doorbreken. We realiseren ons dat dit niet van vandaag op morgen geregeld is en een lange adem vergt.

We staan dan ook voor een langjarige en structurele aanpak waarmee we de omstandigheden en perspectieven van Utrechters in een aantal specifieke wijken en buurten flink verbeteren, door gecombineerd in te zetten op de fysieke en sociale leefomgeving, economische ontwikkeling en veiligheid. Maatwerk is hierbij de norm. We richten ons op de grootste sociale problemen per wijk of buurt met als kern de focus op versterking van jeugd en onderwijs.

- We zetten de succesvolle aanpak **Samen voor Overvecht** door en maken deze structureel. We evalueren welke onderdelen van de aanpak het meest effectief zijn en richten onze energie hierop. Er komt een scherpe focus op in ieder geval: opvoeding, onderwijs, gemengd wonen, veiligheid, en betere toegankelijkheid tot goede, passende banen voor de mensen in Overvecht. De kennis en ervaringen van bewoners zijn daarbij leidend en professionals in de wijk zijn daaraan maximaal ondersteunend.

- We **verbreden de wijkaanpak naar andere wijken en buurten** waar het niet goed (genoeg) gaat en waar we de ambitie hebben een significante verbetering aan te brengen. We zien in drie gebieden zorgwekkende scores op indicatoren die duiden op een vergroting van kansenongelijkheid en die aanleiding geven hier met voorrang naar te kijken. Het gaat om Kanaleneiland, Noordwest (Geuzenwijk en delen van Ondiep en Pijlsweerd) en Leidsche Rijn (Parkwijk-Zuid en Terwijde-Oost).

- De focus op de kwetsbare wijken komt terug in de wijkaanpak maar ook in onze inzet op veel **andere terreinen**: denk aan het bestrijden van armoede, werkloosheid, achterstanden in het onderwijs.

- De wijk- en buurtaanpak komt van onderop en wordt opgesteld én uitgevoerd in samenwerking met bewoners, ondernemers en organisaties die actief zijn in de wijk en weten wat er speelt. We werken waarderend en uitnodigend naar bewoners toe. De aanpak kan worden uitgewerkt in **gebiedsakkoorden** tussen de gemeente, bewoners, organisaties en ondernemers.

- We **versterken het wijkwethouderschap** om vraagstukken in de wijk integraal aan te pakken. De wijkwethouder is boegbeeld en aanspreekpunt vanuit het college. De wijkregisseur die de wijk door en door kent ondersteunt hierbij en is de verbinding tussen de inwoners, de informele basis, instituties, politie en andere belangrijke betrokkenen in de wijk. Bij het geven van vertrouwen accepteren we dat er ook fouten worden gemaakt.

- Binnen de werkwijze van de gemeente **versterken** we de **rol en positie van de wijkorganisatie** (onder andere de wijkbureaus). Er wordt meer contact gelegd met bewoners en dit contact wordt ook bestendigd. Medewerkers van de gemeente zijn zichtbaar en aanspreekbaar in de wijk. De wijkregisseur is de spil in de verbinding tussen bewoners en de (wijk) organisatie.

- Om een wijk- en buurtaanpak **flexibel en wendbaar** te houden, moeten (deel) projecten en interventies tussentijds kunnen starten, stoppen of worden bijgesteld.

- Er komt **geen grote nieuwe projectorganisatie of reorganisatie** van bestaande capaciteit. De kracht van de aanpak komt uit de wijk zelf die bij elkaar wordt gebracht en versterkt door bestaande financieringsstromen.

1.2 Bestaanszekerheid

Utrecht kent -net als de andere grote steden- een relatief ongelijke inkomensverdeling. Groepen met hoogste en laagste inkomens zijn oververtegenwoordigd in de stad. Ondanks dat het aantal huishoudens met een laag inkomen in Utrecht is gedaald, blijven de verschillen te groot. Het grootste probleem zien we bij huishoudens die langdurig in armoede leven. Dit aandeel stijgt ieder jaar. De nasleep van de coronapandemie, de oorlog in Oekraïne en daarmee de oplopende prijzen voor bijvoorbeeld energie en voedsel leiden ertoe dat voor deze huishoudens het betalen van levensbehoeften zoals wonen en zorg in gevaar komt. Een te grote groep mensen, van alleenstaanden tot gezinnen en van jongeren tot ouderen, dreigt hierdoor niet meer mee te kunnen doen. Dit vinden wij onacceptabel.

We willen hen een vangnet én perspectief bieden. Daarom zetten we de komende periode in op de volgende maatregelen:

- In Utrecht zorgen we voor een **menswaardige bijstand**. We kijken wat mensen nodig hebben en werken vanuit vertrouwen. Waar nodig gaan we in het belang van onze inwoners verder dan de contraproductieve regels van de participatiewet. We bekijken of we volledig kunnen stoppen met het hanteren van de kostendelersnorm. Wij sluiten ons aan bij oproepen aan de landelijke overheid om vaart te maken met structurele herziening van de participatiewet.

- We geven een **impuls aan ons armoedebeleid**. We vereenvoudigen de armoederegelingen, passen deze ruimhartiger toe en maken deze breder toegankelijk voor verschillende groepen (bijv. Huishoudboekje en Virtueel Inkomstenloket). Ook focussen we op het bestrijden van kinderarmoede en het bereiken van werkende armen met armoederegelingen. Hiermee handelen we in de geest van het stembusakkoord van de Armoedecoalitie. We betrekken de Armoedecoalitie bij de uitvoering.

- **Rijksmiddelen** (o.a. ‘Schoutengelden’) die beschikbaar komen, gaan we benutten voor ons armoedebeleid waaronder het verruimen van de mogelijkheden van de U-pas. En we onderzoeken de mogelijkheden van het anders organiseren van de U-polis. Eventuele vrijval van middelen hieruit wordt eveneens bestemd voor armoedebeleid.

- We voorkomen het stapelen van regels en wetgeving: **de mens staat centraal** en niet het systeem. Armoede moet geen dagtaak zijn.

- Wij vinden het belangrijk om door te gaan met de **actieagenda ‘Utrechters Schuldenvrij’**. We willen armoede nog meer bespreekbaar maken, gerichte hulp bij schulden bieden en gaan verder met het saneren van schulden. Ook zetten we de vroegsignalering van schulden voort. We breiden deze uit met bijvoorbeeld de armoedefunctionaris op scholen en de verdere inzet van ervaringsdeskundigen.

- We breiden het **‘Convenant Samenwerken voor Utrechters Schuldenvrij’** uit en ontwikkelen een keurmerk voor bewindvoerders.

- We breiden de **bijverdienregeling** uit (tot het niveau van het minimumloon).

- We vinden de **vermogensnorm** te streng. We gaan kijken of we de grens voor vermogen kunnen ophogen om zodoende meer mensen ontheffing van lokale belastingen te geven.

- We willen **geen huisuitzettingen** in Utrecht vanwege financiële problemen. We gaan hierover met de woningbouwcorporaties in gesprek en geven het mogelijk een plek binnen de prestatieafspraken.

- We sluiten ons aan bij de proef van de Provincie om **OV voor ouderen met een kleine portemonnee gratis** te maken.

- We zien dat **energiearmoede** toeneemt: daarom hebben we een tijdelijke regeling om de sterk gestegen energierekening via de bijzondere bijstand te compenseren - in afwachting van compensatie vanuit het Rijk. Via lobby blijven we aandacht vragen bij het Rijk om met een oplossing te komen voor de toenemende inkomensproblematiek.

- We onderzoeken of we de **Bijzondere Bijstand nog toegankelijker** kunnen maken door aanvragen minder ingewikkeld te maken en proactief hulp aan te bieden bij de aanvraag. We kijken of we de Bijzondere Bijstand verder kunnen verruimen. Dat doen we door het giftenbeleid voor bijstandsgerechtigden verder te onderzoeken; door te kijken of het vervangen van witgoed een gift kan zijn in plaats van een lening en te bestuderen of we inwoners tegemoet kunnen komen in hun tandartskosten.

- We gaan experimenteren met een **volledig gezinstegoed voor U-pashouders**. Op deze manier kunnen alle tegoeden gezamenlijk worden ingezet voor het hele gezin. Wij monitoren dit en informeren de raad over de uitkomsten.

1.3 Arbeidsmarkt

In de Utrechtse arbeidsmarkt van de toekomst, komt iedereen mee. We kijken naar de mensen en werken vanuit vertrouwen. We bieden begeleiding waar nodig en pakken dit aan op basis van maatwerk in de stad: in wijken als Noordoost verwachten we minder te hoeven sturen dan in Zuidwest. We houden vast aan de missie Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen en stimuleren werkgelegenheid die hierbij past en toekomstbestendig is. Dat betekent dat we ons de komende periode richten op een aantal specifieke kansrijke sectoren te weten: ICT, gezondheid, onderwijs, bouw en techniek, energie en duurzaamheid. Hierin is voldoende werkgelegenheid, nu en in de toekomst. Ze zijn essentieel voor de ontwikkeling van de stad: zonder voldoende, goed geschoold personeel halen we ambities op bijvoorbeeld woningbouw of de energietransitie niet.

Door deze focus werken we aan een herkenbaar economisch profiel en beleid. We maken ons klaar voor uitdagingen van de toekomst en beginnen aan het wegwerken van het tekort aan arbeidskrachten. We werken expliciet samen met onze maatschappelijke partners waaronder ADSU (Aan de Slag Utrecht) en de Utrechtse Werkbedrijven.

- Er is een **groot tekort aan arbeidskrachten**. We richten ons in het economisch en arbeidsmarktbeleid voornamelijk op de sectoren waar dit speelt en die nodig zijn om de ambities van de stad te halen, zoals de bouw en de politie (marktgroepenaanpak). Praktische geschoolden zijn onmisbaar voor het halen van ambities voor de toekomst.

- Naast een tekort aan arbeidskrachten zijn er ook nog steeds mensen die aan de kant staan. De regelgeving van het Rijk helpt ons niet om deze mensen aan een baan te helpen. Daarom gaan we zelf de regie voeren. **We maken een banenplan met werkgevers** in de stad om mensen die aan de kant staan aan het werk te helpen. Ons doel is om uiteindelijk 1000 mensen die nu moeilijk aan het werk komen, aan het werk te helpen. Daarbij denken we aan mensen die langdurig in de bijstand zitten, statushouders en jongeren in een kwetsbare positie.

- We **verstevigen de samenwerking** met de regiogemeenten, onderwijsorganisaties, sociale partners, provincie en UWV om de regeldruk te verminderen. Eén herkenbaar aanspreekpunt voor werkzoekenden in Utrecht is ons uitgangspunt.

- Wij vinden het cruciaal dat we onze beroepsbevolking fit houden voor de snel veranderende arbeidsmarkt. Daarom continueren we de **aanpak op toekomstbestendig werk en ontwikkelperspectief** - inclusief het ontwikkelen van voldoende digitale vaardigheden - met speciale aandacht voor 50-plussers.

- We zorgen voor **meer maatwerk en persoonlijke begeleiding** in de bijstand. Daarbij baseren we ons op de uitkomsten van het onderzoek ‘Weten wat werkt’. De ingezette intensievere begeleiding in de bijstand wordt structureel. Hierbij is de beweging naar duurzaam werk belangrijker dan iemand zo snel mogelijk uit de uitkering krijgen met het risico op snelle terugkeer.

- We zorgen dat de **gemeente dicht bij de mensen** is: de werkwinkels in Kanaleneiland en Overvecht vinden we hier een mooi voorbeeld van. Werkmatchers gaan ook op locatie of in de wijk werken.

- We realiseren **basisbanen** voor Utrechters met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, zoals conciërge bij sportverenigingen of op scholen. Dit draagt op twee manieren bij aan onze stad: het werk voegt maatschappelijke waarde toe en mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt worden aan passend werk geholpen. Hiervoor kijken we ook naar de G4-propositie aan het Rijk.

- Naast de banenafspraak voor mensen met een beperking zetten we ons ook in om mensen die hier niet onder vallen in dienst te nemen. Daarnaast gebruikt de gemeente haar regierol op de arbeidsmarkt voor mensen met een beperking door **stimulerende maatregelen, harde afspraken en mogelijke sancties**.

- We zetten in op werk voor mensen met een arbeidsbeperking o.a. op behalen van de gestelde doelen op **Nieuw Beschut Werk**. Bestaande instrumenten gaan we beter benutten (zoals loonkostensubsidie) of omvormen om meer mensen aan het werk te helpen.

- **Arbeidsdiscriminatie** gaan we tegen. We sporen discriminatie op met bijvoorbeeld mystery guests en pakken daarna ook door. Daarbij willen we alle middelen inzetten die mogelijk zijn.

- Op de arbeidsmarkt is iedereen welkom. Utrecht gaat door met **open hiring (als je wilt werken ga je aan de slag)** en moedigt andere organisaties aan dit ook te doen.

- Een **minimumloon van € 14** is nodig om rond te komen in een dure stad als Utrecht. Als gemeente doen we dit al. Bij aanbestedingen worden organisaties die hieraan voldoen hoger gescoord. We komen met voorstellen om de norm verder uit te breiden.

- **Onbetaalde werkervaringsplekken en stageplaatsen zijn onwenselijk**. We geven hier zelf het goede voorbeeld en laten dit terugkomen in onze samenwerkingen.

- **Arbeidsmigranten hebben recht op goed werk**, een dak boven het hoofd en goede zorg. Deze groep kan kwetsbaar zijn en verdient extra aandacht. We coördineren de hulp en dienstverlening rondom inschrijvingen, aanpak malafide uitzendbureaus en huisjesmelkers, sociale aspecten zoals eenzaamheid, het tegengaan van dakloosheid en (psychische) zorg.

1.4 Openbare orde en veiligheid

Veiligheid is een eerste levensbehoefte. In een veilige omgeving ben je gezonder en heb je meer perspectief op een goede toekomst. We hebben andere, nieuwe en complexere vraagstukken op het gebied van openbare orde en veiligheid ten opzichte van een aantal jaren geleden. Denk aan de (gevolgen van) criminaliteit in onze wijken, het toenemend aantal personen met verward gedrag en radicalisering en polarisatie. We leggen in de aanpak de nadruk op preventie en perspectief en sluiten tegelijkertijd onze ogen niet voor de ontwrichtende effecten van ondermijning. Hierbij zijn wij vanzelfsprekend altijd tegen etnisch profileren. Vanuit het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen focussen we op Utrechters en wijken/buurten waar de problematiek het meest urgent is.

Veiligheid is in de kern een sociaal-maatschappelijk vraagstuk. Het heeft een nauwe relatie met andere beleidsvelden zoals de wijkaanpak en ook met de betrokkenheid van gemeenschappen en sociale netwerken. We zoeken naar de juiste balans tussen preventief werken en perspectief bieden waar dat kan en hard optreden waar het moet. Wij maken structureel middelen vrij voor de uitvoering van de nota ‘grenzen stellen en perspectief bieden’ zodat we die dubbelslag kunnen maken.

We zien een aantal prioritaire bestedingsrichtingen:

- Speciale aandacht voor **jongeren**. Daarbij gaat het allereerst om voorkomen dat jongeren een criminele carrière opbouwen. Als dit toch gebeurt, willen we deze doorbreken. Perspectief bieden op een fijne en leefbare woonomgeving, sport, onderwijs, stage en werk en het voorkomen van armoede en schulden is hier expliciet onderdeel van. Sleutelfiguren in de wijk en influencers zoals sporters met aanzien kunnen een rol van betekenis spelen.

- We organiseren **nabijheid met oren en ogen op straat en in de buurt** in de breedste zin van het woord. Daarbij denken we aan jongerenwerkers, straatcoaches en buurtconciërges, naast ruimte voor handhaving. De uitvoering geschiedt in nauwe samenwerking met andere afdelingen zoals maatschappelijke ontwikkeling en sport.

- We investeren in de **integrale gebiedsgerichte aanpak Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat-Damstraat**. Het mes snijdt hier aan twee kanten: de aanpak van (georganiseerde) criminaliteit gaat altijd hand in hand met de sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en investeringen in de openbare ruimte in deze gebieden.

- Veel Utrechters hebben te maken met **straatintimidatie**. Iedere Utrechter moet overal veilig over straat kunnen. Daarom steunen en stimuleren we de aanpak straatintimidatie die wordt uitgewerkt om dit probleem aan te pakken. De focus van deze aanpak ligt op het bewust maken en aanpakken van de daders en niet op het weerbaar(der) maken van slachtoffers.

- We zetten de **strijd tegen ondermijnende criminaliteit** door. Dat houdt in dat we optreden tegen witwassen en ons ervoor inzetten criminele carrières te doorbreken.

- We gaan door met de **aanpak op polarisatie en radicalisering** met extra aandacht voor de sentimenten die hieraan ten grondslag liggen. Hierbij valt te denken aan toenemende anti-overheidssentimenten zoals die tijdens de coronacrisis aan de oppervlakte kwamen.

- **Cameratoezicht** is één van de middelen om de openbare orde en veiligheid in de stad te handhaven. Het is altijd een sluitstuk, in combinatie met andere maatregelen. Camera’s worden niet lichtzinnig geplaatst: ze hebben gevolgen voor de privacy van onze bewoners. We zien dat het maximumaantal camera’s dat op dit moment beschikbaar is niet altijd voldoet aan de vraag op verschillende plekken in de stad waar de openbare orde en veiligheid in het geding is. Daarom voegen we tien flexibele camera’s toe. Deze worden alleen ingezet indien noodzakelijk. De burgemeester blijft volgens de huidige werkwijze halfjaarlijks verantwoording afleggen aan de gemeenteraad over de inzet van camera’s. Het aantal vaste camera’s is en blijft gelimiteerd op 75. Mogelijk worden er vaste camera’s ingewisseld voor flexibele camera’s. We zijn terughoudend met het toepassen van technieken zoals gezichtsherkenning en andere kunstmatige intelligentie.

- We letten bij de inzet van en inkoopprocedures voor camera’s (openbare orde maar ook andere camera’s die de gemeente inkoopt) scherp op **privacy en mensenrechten**.

- Steeds meer Utrechters installeren **private camera’s** rondom huizen en gebouwen (zoals deurbel camera’s of in auto’s). Deze mogen volgens de wet niet worden gericht op de openbare ruimte. We nemen een actieve rol om privacy beter te beschermen.

Sekswerk
Een commissie onder leiding van minister van Staat Sorgdrager werkt aan een voorstel voor beleid over sekswerk in Utrecht dat inspeelt op de huidige tijd en ontwikkelingen. Wij kijken met belangstelling uit naar dit rapport. We kijken voor de uitwerking in eerste instantie naar de bestaande middelen. Naar aanleiding van het rapport van de commissie Sorgdrager gaan we met de gemeenteraad in gesprek over het vervolg. De volgende uitgangspunten zijn voor ons leidend:

- **Sekswerk is een legaal beroep** waarvoor ruimte is in Utrecht. Dit moet schoon, veilig en transparant plaatsvinden. Op dit moment zijn er weinig plekken waar sekswerk legaal kan worden uitgeoefend. Dit werkt illegaliteit en onveiligheid in de hand. Regulering moet echter niet leiden tot meer illegale sekswerkers.

- De laatste tender Zandpad is mislukt. We gaan daarom aan de slag met het advies van de commissie Sorgdrager: voorzieningen en locaties voor sekswerk houden we in principe **kleinschalig, overzichtelijk en verspreid door de stad**, met een voorkeur voor sekswerkers die zichzelf organiseren.

- We sluiten onze ogen niet voor de **risico’s op het gebied van gezondheid, criminaliteit en mensenhandel**. Om mensenhandel te voorkomen werken we nauw samen met de driehoek (burgemeester, het Openbaar Ministerie en politie). We zorgen voor ruimhartige en eenvoudige toegang tot zorg, hulp- en dienstverlening, en uitstapprogramma’s voor alle sekswerkers die dat willen.

- Het **Zandpad** is een bestaande locatie die bestemd is voor sekswerk. We kennen ook de bezwaren die er zijn omtrent deze locatie. Daarom zoeken we -afhankelijk van de uitkomsten van de commissie Sorgdrager- eerst naar andere plekken voor sekswerk. Wanneer op andere locaties in de stad voldoende plek gevonden is voor sekswerk, heroverwegen we of en hoe het Zandpad voor sekswerk behouden moet blijven.

1.5 Gezondheid

Leven in goede gezondheid is van enorme waarde. Helaas is dat niet voor iedereen in Utrecht vanzelfsprekend. We zien dat de gezondheidsverschillen tussen buurten en wijken groot zijn en blijven, ondanks de inspanning die we hier al op plegen. Er is ook een duidelijk verband tussen gezondheid en armoede: niet kunnen rondkomen gaat vaak gepaard met gezondheidsproblemen. Corona heeft daar een extra dimensie aan toegevoegd. Er is enorme veerkracht getoond, maar we zien ook dat mensen kampen met de nasleep: fysiek of mentaal.

De wijken Tuindorp en Overvecht worden gescheiden door een tunnel onder het spoor. Met iedere meter die je aflegt richting Overvecht, neemt het aantal gezonde levensjaren af. Dat vinden wij voor een stad als Utrecht onbestaanbaar. In de wetenschap dat het een taai en complex probleem is, willen we de komende jaren alles op alles zetten om de gezondheid van onze inwoners te verbeteren. Daarbij focussen we ons op leefstijl en de omgeving. We plegen de meeste inzet daar waar dit het hardst nodig is met preventie als belangrijke pijler in ons beleid.

Gezondheid zien wij als het begin van de oplossing op veel terreinen en vormt daarom de rode draad in ons handelen. Of het nu gaat om ons economische beleid, de ontwerpkeuzes die we maken ten aanzien van de openbare ruimte of om onze inzet voor de jeugd: ons doel is gezond stedelijk leven voor iedereen.

- **Mentale gezondheid** vormt een van de speerpunten van het volksgezondheidsbeleid. Door prestatiedruk en de nasleep van corona is dit een urgent thema. We geven de inzet hierop een impuls met speciale aandacht voor de jeugd en jongvolwassenen. De aanpak richt zich onder andere op het verzachten van de wachttijd voor de GGZ, bijvoorbeeld door het toegankelijker maken van de praktijkondersteuner huisarts (‘wachtverzachter’).
- Gelet op het mentaal welbevinden van specifiek jongeren en studenten zoeken we naar een **passende en slimme samenwerking met onderwijsinstellingen** om zo extra ondersteuning te bieden aan deze groep en wachttijden te overbruggen. Hierin zien we een rol weggelegd voor onze buurtteams.
- We pakken **onder- en overgewicht** onder kinderen en jongeren aan met een samenhangend pakket aan maatregelen gericht op sport en bewegen, gezond eten, mentale gezondheid en een gezonde schoolomgeving.
- We waken ervoor dat het streven naar gezondheid zorgt voor een **negatieve relatie met voedsel of eetstoornissen**. Daarom hebben we volop aandacht voor inwoners die worstelen met deze problematiek, zowel in onze communicatie als in ons aanbod.
- We maken werk van de **voedselagenda**. Hierbij zien we ook voor de horeca een rol in het bijdragen aan een gezonde leefstijl.
- We voeren de **gezonde schoollunch** in op een beperkt aantal scholen daar waar het bijdraagt aan een gezonde schoolomgeving en gericht nodig is. We bedden dit in een breder programma in met beweegonderwijs en ouderbetrokkenheid. Indien het Rijk hier middelen voor beschikbaar stelt, behouden we het nu beschikbare budget voor dit domein en voegen we het toe aan de inzet op de Rijke Schooldag.
- We zetten de ambitie voort dat alle Utrechtse kinderen in 2035 **rookvrij** moeten kunnen opgroeien en spelen: geen kind in de stad rookt, begint met roken of wordt geconfronteerd met sigarettenrook. In Utrecht zijn al rookvrije bushaltes, speeltuinen en speelaccommodaties. We sluiten een pact met de horeca over rookvrije terrassen.
- In het kader van seksuele gezondheid breiden we de **SOA-poli** uit.
- Om **gezond ouder worden** te bevorderen zorgen we voor passend aanbod voor deze groep o.a. gericht op valpreventie, sport, beweegmakelaars.
- De **geleerde lessen uit de coronacrisis** maken we blijvend onderdeel van onze manier van werken. Dat betekent ruimte voor maatwerk, inzet van sleutelfiguren in de wijk en werken in de haarvaten van de stad.
- We zetten in op het omarmen en verder brengen van **innovaties in de zorg**. Dat is nodig gezien de krappe arbeidsmarkt en stijgende zorgvraag. Bovendien is onze regio met haar universiteit, overheden, zorginstellingen en ondernemers (verenigd in de ‘Health Hub Utrecht’) goed in deze zorginnovaties. Dit netwerk versterken we en richten we meer naar actuele maatschappelijke problemen in de zorg. We bewaken daarbij wel dat zorginnovaties niet tot nieuwe scheidslijnen in de stad leiden.

Drugs, alcohol en gokken
We hebben een realistische kijk op drugs. Volksgezondheid staat centraal in het drugsbeleid, waarbij regulering en legalisering hand in hand gaan. Dat doen we zonder de ogen te sluiten voor de problematische kanten van drugsgebruik waaronder de gezondheidsrisico’s, drugsgerelateerde criminaliteit en onveiligheid. Deze laatste worden bestreden via de reguliere aanpak door de partijen in de driehoek (burgemeester, Openbaar Ministerie en politie).

Onze aanpak ziet er op het moment van schrijven als volgt uit:

- We zoeken bij drugs telkens naar de **balans** tussen ruimte om te experimenteren met legalisering en regulering van de keten, en het voorkomen van misbruik, verslaving en criminaliteit.
- Samen met maatschappelijk partners zetten we in op **preventie** van problematisch alcohol- en middelengebruik en gokken. Niet alleen richting jeugd maar ook in de richting van ouders en (jong) volwassenen. We bieden verslavingszorg aan mensen die niet meer los kunnen komen van deze middelen. Zo is er hulp voor mensen die kortdurende verslavingszorg nodig hebben, maar ook voor mensen met chronische verslavingsproblemen gaan we actief met de partners in gesprek om juiste en passende zorg te bieden.
- We willen als stad een rol vervullen in het **landelijk coffeeshop-experiment** om zicht te krijgen of door het sluiten van de keten de criminaliteit rondom deze branche afneemt. De Rijksoverheid stelt aan gemeenten een aantal eisen om mee te kunnen doen aan het wietexperiment. Het overleg hierover met coffeeshophouders zetten we voort.

1.6 Welzijn, zorg en ondersteuning

Of je nu geboren en getogen bent in de Bokkenbuurt of Vleuten, tijdens de oorlog in Syrië naar Utrecht bent gevlucht, na je studie bent blijven hangen, of net uit Marioepol bent aangekomen op Utrecht CS: we vinden het belangrijk dat iedereen gezond, prettig en zelfstandig kan wonen en leven in onze stad. En wanneer dit even niet vanzelfsprekend is, dat iedereen kan rekenen op goede zorg en ondersteuning. We willen dit realiseren binnen het beschikbare budget, tegen een goede kwaliteit en met geen of acceptabele wachtduur.

Wij willen dat bij de zorg die we bieden de inwoner en diens behoefte centraal staat, we het dichtbij in de buurt aanbieden, dat we doen wat nodig is, er ruimte is voor de professional, we uitgaan van mogelijkheden en we het eenvoudig houden. Hierbij kijken we ook uitdrukkelijk naar de sociale omgeving van mensen. Dit zijn de leidende principes van het Utrechtse model en hier houden we aan vast. We zien dat de toenemende ongelijkheid niet alleen de individuele gezondheid en het welzijn van de inwoners waar het over gaat aantast, maar ook de maatschappelijke cohesie, leefbaarheid en veerkracht van de stad als geheel. Hiernaast zien we dat kwalitatief goede zorg en ondersteuning onder druk staat door enerzijds de groei van het zorggebruik en anderzijds de personeelskrapte. Dit vraagt om het maken van stevige keuzes.

- **Mensen staan centraal** in onze manier van werken; niet het systeem er omheen. Zij moeten daarom geen last hebben van verschillende wetten, regels en afdelingen, bijvoorbeeld van Wmo naar werk & inkomen of 18- naar 18+. We streven daarom naar doorlopende lijnen; we denken daarbij vanuit de inwoners.

- **Aanbesteden in het sociaal domein is geen automatisme**. We zetten in op: stabiliteit van de dienstverlening, een langdurige relatie met en bekende gezichten in de wijk, het betrekken van ervaringsdeskundigen, een bestaand netwerk en langere looptijden van de contracten.

- We gaan samen met werkgevers een **plan van aanpak voor de tekorten in de zorg** opstellen. Dat benaderen we in de brede zin, dus ook hulp bij huishouden. Daarbij zijn van belang: goede arbeidsvoorwaarden, scholing en begeleiding van (nieuwe) medewerkers om uitval te voorkomen, instroom stimuleren en zo tijdig, goede hulp en zorg te bieden met vaste gezichten.

- Preventie begint met een dak boven het hoofd. We zetten **'Living Lab Eerst een Thuis'** voort: de beweging naar meer betaalbare woonplekken met passende begeleiding voor kwetsbare doelgroepen. Dit doen we samen met regiogemeenten.

- De ambitie **'niemand slaapt op straat'** willen we blijvend waarmaken met voldoende zorg en begeleiding, een 24-uurs opvang en aandacht voor uitstroom en doorstroom. Dakloze jongeren verdienen daarbij onze specifieke aandacht. De manier waarop we dat nu vormgeven komt echter steeds meer onder druk te staan. We zien dat een aanpak op G4-niveau nodig is. We komen samen met de G4 met een plan richting de raad.

- De **buurtteams** vervullen een belangrijke rol in zorg en ondersteuning dicht bij de mensen. We blijven mensen wijzen op het bestaan van de buurtteams. Verder onderzoeken we de mogelijkheden om buurtteams nog meer integraal te laten werken in de wijken zoals we nu al doen in Overvecht met een buurtteam rondom werk & inkomen.

- Samen met organisaties voor ouderen, mantelzorgers, vrijwilligers en professionele instellingen stimuleren en ondersteunen we initiatieven om ouderen zelfredzaam te maken via het programma **Samen Redzaam**. Zorg en ondersteuning voor ouderen organiseren we dichtbij en in de eigen wijk. Tegelijkertijd willen we daar waar nodig de overgang van zelfstandig wonen naar een verpleeghuis ondersteunen en zo soepel mogelijk laten lopen.

- In Utrecht hebben we een goede traditie van **woon-zorgvormen waar studenten en ouderen of mensen met minder/ meer draagkracht samenwonen**. We omarmen en stimuleren deze manier van wonen.

- Juist in de wijk kunnen **informele en formele zorg** samen zorgen dat onze inwoners zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven. De kwaliteit van leven blijft hoger en het versterkt de sociale cohesie in de stad. Daarom ondersteunen we vrijwillige inzet, bewonersinitiatieven, mantelzorg, eenzaamheidsbestrijding, sociaal makelaarschap en gemeenschapskracht. Dat doen we door onder andere extra te investeren in buurtcentra en buurtkamers via het investeringspakket 'Groei in balans'.

1.7 Inclusie

Utrecht is een diverse stad. Daar zijn we trots op. Er wonen 172 nationaliteiten in onze stad en 30 procent van de bevolking heeft een migratie-achtergrond. Er is een actieve LHBTIQA+ gemeenschap. Diverse organisaties voor en door mensen met een beperking zijn actief. We vinden het belangrijk dat iedereen zichzelf kan zijn en veilig is, ongeacht afkomst, (seksuele) identiteit, leeftijd, sociaal-economische status, levensbeschouwing of beperking. Het mag niet uitmaken waar je vandaan komt en wie je bent voor de kansen die je krijgt. Om een inclusieve stad te zijn en te blijven gaan we daarom door met krachtig diversiteitsbeleid, bevorderen we inclusie en treden we hard op tegen discriminatie, (institutioneel) racisme en etnisch profileren. De stad moet een plek zijn waar iedereen veilig is en zich veilig voelt. Ook maken we werk van toegankelijkheid: van onze eigen gemeentelijke gebouwen tot de openbare ruimte.

We zorgen ervoor dat in onze stad naast de nationale feestdagen er ook ruimte is om andere dagen te vieren en te herdenken, zoals Keti Koti en Coming Out Day. We geven het goede voorbeeld door zowel binnen de eigen organisatie als de partners waarmee wij samenwerken het gesprek te voeren over discriminatie en inclusie.

- We gaan voor een brede aanpak rondom inclusie door de verschillende agenda's samen te voegen tot een **brede inclusie-agenda**. Per onderwerp formuleren we actieplannen om discriminatie tegen te gaan. Het Regenboogakkoord betrekken we bij de uitwerking van deze agenda.

- **Discriminatie is onacceptabel**. We doen alles wat in onze mogelijkheden ligt om hier tegenop te treden. We pakken discriminatie maximaal aan op bijvoorbeeld de woningmarkt en bij stages.

- In Utrecht verzetten we ons - samen met politie en onze eigen handhavingsorganisatie- fel tegen **etnisch profileren**. Dit doen we door middel van de uitvoering van de nieuwe inclusie-agenda, samen met partijen in de stad. De antidiscriminatie-agenda maakt hier onderdeel van uit.

- We gaan samen met organisaties in de stad, zoals Artikel 1, Utrecht 030 en Utrecht Marketing, actief ons **veelkleurige verleden vertellen**. Daarin is onder andere plaats voor ons slavernijverleden, de bijdrage van gastarbeiders aan onze stad, LHBTIQA+ geschiedenis en verhalen van gevluchte mensen.

- In vervolg op de excuses voor het **slavernijverleden** gaan we met de stad in gesprek om meer bewustwording te creëren. We onderzoeken andere manieren om aandacht te besteden aan dit thema en de verhalen die te vertellen zijn over de keerzijden van de geschiedenis van onze stad. Om dat te stimuleren stellen we een subsidieregeling in.

- In het straatbeeld houden we rekening met de diversiteit van de stad bijvoorbeeld door bij **straatnamen** en pleinen meer vrouwen en mensen met een biculturele achtergrond terug te laten komen. Hierover gaan we in gesprek met de straatnamen-commissie die in opdracht van de gemeente werkt.

- De gemeente als organisatie moet een afspiegeling van de samenleving zijn. Hier hoort een **veilige, inclusieve en cultuursensitieve werkomgeving** bij.

- We stellen alles in het werk om de **streefcijfers** voor een divers personeels-bestand te behalen. De raad wordt jaarlijks op de hoogte gehouden van de vorderingen rondom streefcijfers van aantallen bi-culturele medewerkers in de hogere schalen. Hiervoor zetten we onder andere ervaringsdeskundigen in en mentorprogramma's voor divers talent.

- We maken meer werk van **Utrecht mensenrechtenstad**. We herzien ons mensenrechtenbeleid van 10 jaar geleden. We gaan -gekoppeld aan de Utrecht Monitor- ons beleid periodiek toetsen op mensenrechten. Tevens stellen we een lokale mensenrechtenambassadeur aan.

- Utrecht is een **kinderrechtenstad**. We maken er werk van dat het perspectief van kinderen wordt meegenomen in het beleid dat de gemeente voert, bijvoorbeeld door de kinderraad te betrekken en de vierjarigentoets. Ook vinden wij jeugdparticipatie belangrijk: jongeren weten vaak zelf goed wat in hun situatie het beste is; ze hebben het recht op zeggenschap over hun eigen leven.

- Een inclusieve omgeving is op de eerste plaats een veilige omgeving. **De gemeente heeft hierin een voorbeeldfunctie**. De gemeentelijke gebouwen voorzien in inclusieve faciliteiten zoals genderneutrale toiletten, stilteruimtes en prikkelarme plekken.

- Het **VN-verdrag Handicap** is een belangrijk mensenrechtenverdrag. De komende jaren investeren we fors in de fysieke, sociale en digitale toegankelijkheid van Utrecht. Bijvoorbeeld in de toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen, de openbare ruimte en websites. Daarbij betrekken we ervaringsdeskundigen. Bij nieuwe projecten borgen we de toegankelijkheid.

- Bij de ontwikkeling van het OV houden we rekening met **toegankelijkheid**. We zorgen er samen met SOLGU voor dat haltes zo veel mogelijk direct toegankelijk zijn. We maken hier budget voor vrij.

- We zorgen dat de gemeentelijke dienstverlening **toegankelijk en begrijpelijk** is. De communicatie is op B1-niveau. Nederlands is de standaard voertaal; waar nodig communiceren we ook in andere talen.

- Op verschillende terreinen maken we werk van toegankelijkheid en **inclusie zoals een inclusieve sportcultuur en cultuuraanbod voor verschillende doelgroepen**.

- Het **gehele college** voelt zich nadrukkelijk verantwoordelijk voor diversiteit en inclusie.

1.8 Jeugd

Het gaat over het algemeen goed met de Utrechtse jeugd. De meeste kinderen en jongeren zijn positief over hun eigen gezondheid en voelen zich gelukkig. Maar er zijn ook zaken die aandacht vragen. Niet iedereen heeft een kansrijke start maar wat ons betreft zou dat wel moeten. Sociaal-economische verschillen zijn vaak al op jonge leeftijd zichtbaar en het is moeilijk deze in te lopen. Waar je wieg staat, mag nooit bepalend zijn voor je toekomst. Daarnaast zien we dat de coronapandemie een forse wissel heeft getrokken op het mentale welbevinden van onze jeugd. Om de negatieve effecten tegen te gaan, monitoren we dit en grijpen we in waar nodig. Daar komt bij dat de druk op de jeugdzorg groot is en steeds verder toeneemt en er tegelijkertijd financiële tekorten zijn die opgelost moeten worden.

Met de hoogste prioriteit zetten we hier de komende jaren op in samen met onze maatschappelijke partners en het Rijk. Daarbij gaat het ook om het versterken van het vertrouwen van jongeren en hun ouders. We willen drempels weghalen die het vragen van hulp belemmeren. Hulp dichtbij en zichtbaar in de wijken willen we stimuleren, een duidelijk aanspreekpunt is daarbij belangrijk. Een stad die goed zorgt voor haar kinderen is goed voor iedereen. Daarom zetten we in op een aantal concrete punten gericht op een kansrijke start, mentale gezondheid, leefstijl, opleiding en werk:

- Wij blijven ervan uitgaan dat we de maatregelen uit de **Hervormingsagenda Jeugd** (en bijbehorende bezuinigingstaakstelling) kunnen realiseren. Het kan zijn dat ons besparingspotentieel mogelijk kleiner is aangezien een aantal maatregelen in Utrecht al is doorgevoerd. De maatregelen en de financiële vertaling daarvan zijn nog erg onzeker. Deze onzekerheid laten we niet ten koste gaan van de wettelijke aanspraak op jeugdzorg.

- De eerste 1.000 dagen van een kind zijn cruciaal voor het latere leven. Daar gaan we ouders en kinderen vanaf dag 1 zo goed mogelijk bij helpen met programma's gericht op verzorging en opvoeding in het kader van **'De Kansrijke Start'**. Hiermee ondersteunen we meer kinderen en

gezinnen in het vergroten van de veerkracht.

- We **versterken de samenwerking met kernpartners**, zoals de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs, Lokalis (buurtteams), KOOS, Spoor030, leerplicht en Jeugdgezondheidszorg Utrecht. We richten ons gezamenlijk op eerder en anders kijken naar een hulpvraag.

- We vinden de **Veranderagenda van Samen Veilig Midden-Nederland** belangrijk en continueren deze.

- Wij steunen de **'beweging van 0'**: het initiatief van jeugdhulpprofessionals die streven naar permanente progressie en minder uithuisplaatsingen. Het ultieme doel is 0 kinderen die niet optimaal thuis opgroeien. Hoewel dat doel nog ver weg is, willen we er deze periode dichterbij komen. Daarnaast zetten we in op gezinshuizen en onderzoeken we of we een Heppie (T)Huis in Utrecht kunnen openen.

- Ook studenten verdienen een vliegende start in Utrecht. Wij gaan via de **campagne studenteninschrijvingen** studenten voorlichten over waar zij terecht kunnen met vragen over hun welzijn.

- We continueren de **aanpak gezonde leefstijl** met focus op gezond gewicht van de Utrechtse jeugd. Dat gaat niet alleen over voedsel, maar ook over laag-drempelige toegang tot sport in de buurt.

- We focussen ons op **jongeren tussen de 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie of baan**. Samen met de jongere bekijken we welke hulp nodig is om zelf zijn of haar toekomst vorm te kunnen geven. Daarbij spelen woonplek, inkomensondersteuning en begeleiding een rol. We werken samen met andere organisaties zodat we iedere jongere de hulp kunnen bieden die bij hem of haar past.
- We onderzoeken of de **pilot Keten-versnelling** nog verder verbreed kan worden om bij te dragen aan de integrale wijkaanpak. Dit doen we samen met ketenpartners: Lokalis (buurtteams), Veilig Thuis Utrecht, SAVE, William Schrikker en de Raad voor de Kinderbescherming.

- We signaleren dat opvoeden soms gepaard gaat met fikse uitdagingen; denk aan toenemend schermgebruik, drugsgebruik onder jongeren, gevoelens van eenzaamheid, gevolgen van een scheiding voor kinderen, toenemende prestatiedruk. Sommige opvoedvragen zijn 'gewone' levensvragen. We vinden het belangrijk deze toegenomen maatschappelijke vraagstukken in de **opvoeding meer bespreekbaar** te maken.

- Onderdeel van een veilig gezin is een stabiele relatie van de ouders. Ook in Utrecht hebben we te maken met **scheidingen** die soms uitmonden in vechtscheidingen. Voor kinderen is de echtscheiding van hun ouders vaak bijzonder ingrijpend. Inzet op ondersteuning en preventie bij relatieproblemen is nodig omdat kinderen in hun kwetsbare positie daarmee worden beschermd en veel relatieleed voor ouders wordt voorkomen.

1.9 Onderwijs

Alle kinderen in onze stad hebben recht op de toekomst waar ze van dromen. De beste plek om dat voor elkaar te krijgen is het onderwijs. Daarom staan we een daadkrachtig onderwijsbeleid voor waarbij de toekomst van kinderen centraal staat. En gaan we ons de komende jaren samen met de schoolbesturen en het Rijk hard maken voor het creëren van kansengelijkheid in het onderwijs.

Het bevorderen van kansengelijkheid begint al voordat kinderen naar school gaan. Daarom zetten we ook vol in op de voorschool en andere interventies om al zeer vroeg verschillen en achterstanden aan te pakken. De afgelopen jaren is hier fors op ingezet via de voorschoolse educatie, de Utrechtse Kindcentra, de aanpassing van het aanmeldbeleid en de Rijke Schooldag. We willen hierin een volgende stap zetten, samen met onze partners in de Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA).

Utrecht is ook een echte studentenstad waar het fijn studeren is voor alle studenten: of je nu aan het mbo, hbo of wo studeert. Deze kracht van onze stad omarmen en versterken we waar dat mogelijk is. We zetten de komende 4 jaar de volgende accenten:

- Helaas zien we dat steeds minder kinderen voor wie **voorschoolse educatie** is bedoeld, deze ook bezoeken. We maken ons zorgen om deze trend. We zetten alles op alles om meer kinderen naar de voorschool te laten gaan en het bereik weer boven de 90% te krijgen. Hierbij mag er geen financiële drempel zijn voor deelname voor gezinnen met een laag inkomen. We onderzoeken of een meer verplichtend karakter van de voorschoolse educatie mogelijk is. We maken budget vrij voor toeleiding en extra uren voor medewerkers, zodat zowel het bereik als de geboden kwaliteit hoog blijven.

- We gaan scholen met een **grote groep kinderen met een lage sociaal-economische score** (SES) verder ondersteunen. Hiervoor gaan we met die scholen in gesprek. We denken bijvoorbeeld aan extra (Rijks)middelen beschikbaar stellen voor verstevigen van de voorschool, ouderondersteuning, natuureducatie, gezonde leefstijl-bevordering en -schoollunches.

- De **Utrechtse Kindcentra** leveren een onmisbare bijdrage aan het wegwerken en/of tegengaan van leer- en ontwikkelingsachterstanden van 0-12-jarigen. Ook dragen ze bij aan gelijke kansen en brede talentontwikkeling. Daarom stimuleren en motiveren we de komst van meer Utrechtse Kindcentra, vooral in wijken en buurten waar kinderen een extra steun in de rug kunnen gebruiken.

- Niet alle Utrechtse kinderen groeien op in een omgeving die hun ontwikkeling optimaal ondersteunt. We willen daarom

stimuleren dat Utrechtse basis- en voortgezet onderwijsscholen een **Rijke Schooldag** aanbieden: naast het regulier curriculum worden extra activiteiten aangeboden zoals sport, cultuur en huiswerkbegeleiding. We doen dit samen met partners in de UOA en andere partners in de stad, zoals het stadsnetwerk gelijke kansen. We bekijken samen met scholen hoe we de vele Rijksbijdragen op zo'n manier kunnen in zetten dat deze de meeste impact hebben voor zowel individuele leerlingen - die dit het meest nodig hebben- als scholengemeenschappen.

- In Nederland krijgen kinderen te vroeg een stempel opgeplakt (vmbo, havo, vwo) en dat is bepalend voor de rest van hun leven. Om kinderen meer kansen te bieden en het probleem van vroege selectie tegen te gaan, stimuleren we initiatieven zoals **onderwijs voor 10-14-jarigen en een brede brugklas**.

- Een **groen schoolplein** is niet alleen heel leuk om op te spelen, het is ook goed voor het klimaat. We ondersteunen school-besturen die hun schoolplein klimaat-adaptief willen inrichten. Scholen kunnen subsidie aanvragen voor het vergroenen van hun schoolpleinen. We willen deze groene pleinen in overleg met scholen ook beschikbaar stellen voor de buurt.
- Elk kind verdient een passende onderwijsplek. Samen met ketenpartners gaan we door met de ambitie om **geen kind thuis te laten zitten** en verzuim en uitval tegen te gaan.

- Utrecht is een **Vreedzame Stad**. We continueren de Vreedzame Wijk aanpak en werken hierbij aan het versterken van het Utrechts burgerschapsmodel.

- Als vervolg op de Staat van de Utrechtse jeugd maken we een jaarlijkse **'Staat van onderwijs en jeugd in Utrecht'** om meer zicht te krijgen hoe het ervoor staat en welke aanpak werkt. Deze dient als input om met onze partners in de UOA de verdere inzet van middelen te bepalen.

- In de nieuwe UOA (start in 2023) worden in ieder geval de volgende doelen opgenomen: **ongelijk investeren voor gelijke kansen en het tegengaan van segregatie**.

- Een goede docent voor de klas is de beste manier om te werken aan kansengelijkheid. We gaan door met de **aanpak van het lerarentekort** (Utrecht Leert) en willen deze uitbreiden. We maken werk van een effectieve aanpak van het lerarentekort met o.a. betere begeleiding van startende docenten en het wegnemen van drempels om in te stromen als docent. Om scholen extra te ondersteunen krijgen ze de mogelijkheid om tegen gereduceerd tarief een beperkt aantal parkeervergunningen aan te vragen.
Dit gaat om docenten die niet in Utrecht wonen en een lange reistijd hebben naar hun werkplek in Utrecht. Als voorwaarde vragen we scholen om een plan voor duurzaam mobiliteitsbeleid voor hun medewerkers. We ondersteunen scholen daarbij. We werken dit voorstel in overleg met de scholen verder uit.

- Samen met organisaties en stichtingen uit de stad die zich bezighouden met **taal en digitale vaardigheden** (zoals de bibliotheek), bedrijven en onderwijs-instellingen zetten we de schouders onder een gezamenlijke aanpak voor het verbeteren van basisvaardigheden van Utrechters. Het Leesoffensief en de aanpak laaggeletterdheid zijn daar onderdeel van. Zo slaan we de handen ineen om alle Utrechters taal- en digitaalvaardig te maken.

- Idealiter zou **huiswerkbegeleiding** niet nodig hoeven te zijn. Op dit moment zorgt huiswerkbegeleiding voor het vergroten van kansenongelijkheid. Om die reden gaan we het informele netwerk van huiswerkbegeleiding zichtbaar en toegankelijk maken; juist voor de kinderen van ouders met een kleine portemonnee. Met de Utrechtse scholen en schoolbesturen gaan we in gesprek over het ontwikkelen van huiswerkvrije scholen waar alle kinderen op school leren en ontwikkelen en aan het einde van de schooldag klaar zijn met hun werk. Daarmee maken we de beweging dat de uitgangspositie voor iedereen hetzelfde is.

- De **ouderbijdrage** op scholen is vrijwillig en mag nooit een belemmering zijn voor kinderen om mee te doen aan alle extra activiteiten die een school organiseert. In Utrecht gaan we erop toezien dat scholen zich hieraan houden.

- Ruimte in Utrecht is schaars terwijl het aantal leerlingen groeit. Dat zorgt voor druk op **onderwijshuisvesting**. Vanuit het Rijk ontvangen we hier niet voldoende middelen voor. We zoeken naar structurele ruimte voor tijdelijke oplossingen. Wanneer er rondom onderwijshuisvesting problemen spelen wordt samen met de school bekeken wat een passende oplossing is. Om alle leerlingen een fijne plek te bieden is samenwerking tussen scholen en schoolbesturen nodig om de onderwijshuisvesting te kunnen optimaliseren en de groei van leerlingen te verdelen. Via het investeringspakket 'groei in balans' investeren we de komende vier jaar ruim 20 miljoen euro extra in onderwijshuisvesting.

- Het mbo leidt in Utrecht dagelijks meer dan 20.000 studenten op. Daarmee is het mbo één van de grootste leveranciers voor de Utrechtse arbeidsmarkt. We continueren onze **inzet op praktische en mbo-geschoolden**. Het verbeteren van aansluiting op de arbeidsmarkt heeft onze continue aandacht evenals het tegengaan van het tekort aan stageplaatsen.
We willen dat iedere jongere die daartoe in staat is, een startkwalificatie kan behalen en voorkomen voortijdig schoolverlaten.

- We zijn **trots op alle studenten in de stad**. Dat moet ook in woorden en daden tot uitdrukking komen. De termen 'hoog- en laagopgeleid' doen we in de ban; we spreken over 'theoretisch en praktische geschoolde' Utrechters.

- Mbo-studenten moeten kunnen **sporten tegen dezelfde gereduceerde studententarieven** als hbo- en wo-studenten. Daarover gaan we met aanbieders en het mbo in gesprek. We vinden dat mbo-studenten ook mee moeten kunnen doen aan de Utrechtse Introductie Tijd (UIT).

- **Stagediscriminatie** is onacceptabel. Samen met de onderwijsinstellingen, werkgevers en Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven presenteren we eind 2022 een gezamenlijke aanpak om stagediscriminatie in het mbo, hbo en wo tegen te gaan.

- We willen **seksuele intimidatie** in onderwijsinstellingen aanpakken. We spreken ons hier tegen uit en spreken onderwijsinstellingen aan op hun verantwoordelijkheid. Een goede klachtenprocedure, laagdrempelig melden van ervaringen en toereikende nazorg zijn daarbij van belang. Studie- en studentenverenigingen bieden we handvatten om seksuele intimidatie te bestrijden. Samen met onderwijsinstellingen zorgen we ervoor dat bestuurders of vertrouwenspersonen van verenigingen gepaste training kunnen krijgen.

- De **Bibliotheek** Utrecht verkeert in financieel zwaar weer. Omdat de bibliotheek (in de wijk) een belangrijke rol speelt in onze ambitie op kansengelijkheid, gaan we in het komende jaar de oorzaken analyseren en oplossingen verkennen, waarbij we de vermogenspositie van de Bibliotheek in ogenschouw nemen. We reserveren een bedrag voor het financiële risico.

1.10 Vluchtelingen, asiel en integratie

We willen mensen die huis en haard hebben moeten verlaten en op zoek zijn naar een veilige plek, in Utrecht verwelkomen. We hebben in alle eerdere situaties waar mensen op de vlucht moesten altijd bijgedragen aan een opvang die veilig en menswaardig is. En dat doen we met de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne opnieuw. Alle vluchtelingen uit alle windstreken die een veilig onderkomen zoeken vanwege dreiging, oorlog, geweld of andere noodsituaties (denk aan politieke dreiging, bedreiging om wille van seksuele- of genderidentiteit of bekering) zijn bij ons welkom. We hebben hierin een voortrekkersrol. Ons kwaliteitsniveau van opvang in Utrecht is hoog en daar zijn we trots op. Dat willen we behouden en zetten we voort. Extra aandacht hebben we voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv'ers) die hulp en ondersteuning nodig hebben in een kwetsbare fase van hun leven.

Inburgeren betekent meedoen vanaf dag één. Dat geldt voor wonen, werken en leren. De Utrechtse ambities gaan verder dan wat er landelijk van ons gevraagd wordt omdat we weten dat meedoen aan de samenleving bijdraagt aan goede integratie en inburgering.

- We dragen zorg voor **goede (nood) opvang voor vluchtelingen**. We voldoen minimaal aan de gestelde norm van evenredige opvang in Nederland. De opvang doen we in nauwe samenwerking met het COA, de buurt en organisaties zoals Vluchtelingenwerk en Welkom in Utrecht. Deze opvang realiseren we verspreid over de stad.

- De **Landelijke Vreemdelingen Voorziening** (LVV) voor opvang en begeleiding ongedocumenteerden continueren we op het huidige niveau. Daarmee gaan we een stap verder dan er landelijk van ons gevraagd wordt, en daar zijn we trots op. Samenwerking met Rijk en begeleiding door NGO's is gericht op perspectief op terugkeer, verblijf of doormigreren.

- We zien de opvang van vluchtelingen expliciet als een **regionaal vraagstuk**. We nemen hierin onze verantwoordelijkheid en blijven ons ervoor inzetten gemeenten in de regio te bewegen een soortgelijk humaan asiel- en integratiebeleid te voeren.

- We hanteren **hogere standaarden voor de (nood)opvang dan landelijk verplicht**, conform het huidige Plan Einstein. We bieden zo voor asielzoekers en omwonenden toegevoegde waarde die bijdraagt aan een prettige en veilige sfeer en draagvlak in de stad. Gemengd wonen is hier expliciet onderdeel van, waarmee we woningen voor jongeren toevoegen en bijdragen aan community building.

- We staan voor opvang waar mensen, ongeacht hun vluchtgeschiedenis, veilig zijn. Extra aandacht en ondersteuning hebben we daarbij voor mensen die vanwege hun **seksuele- of gender-identiteit of religieuze overtuigingen** een veilig onderkomen zoeken.

- Het convenant '**Gezond Pedagogisch klimaat**' voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen voor de kleinschalige woonlocatie De Meern breiden we uit voor de alleenstaande minderjarige jongeren die nu in het AZC wonen.

- We **zoeken actief de randen van de wet op** om het voor mensen die wachten op de uitkomst van hun asielprocedure mogelijk te maken om te leren, te werken of vrijwilligerswerk te doen. We starten hiervoor een lobby naar het Rijk. Het doel is om snel en volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving.

- We streven naar het inlopen van de achterstand in het huisvesten van de groep statushouders, onder andere door de **taskforce versneld toevoegen van woningen** door te zetten en meer sociale huurwoningen te gaan bouwen (zie hoofdstuk 'we pakken de woningnood aan').

- Voor de in Utrecht gewortelde mensen zonder verblijfsvergunning, mensen die hun nationaliteit niet kunnen aantonen of mensen in schrijnende situaties biedt de huidige wetgeving geen oplossing. We maken ons hard voor hen en spreken uit dat geen enkel mens ongewenst is. We erkennen mensen zonder nationaliteit zo veel mogelijk als staatloos, ook al is de landelijke lijn hierin anders. We zetten het plan van aanpak rond **staatloosheid** door.

- De **Utrechtse ambities om mensen zo goed mogelijk te laten inburgeren** zijn hoger dan landelijk gevraagd wordt. Die ambitie blijft overeind. Dit betekent zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren, mensen leren kennen en meedoen in de samenleving door (vrijwilligers)werk. Het model van de welkomhuizen in de stad biedt de mogelijkheid om mensen te ondersteunen bij vragen rondom werk en financiën, fysieke en psychische gezondheid en het vinden van een sociaal netwerk in de stad.

2

We pakken de woningnood aan

Utrecht heeft al duizenden jaren een enorme aantrekkingskracht. Sommige inwoners wonen hier al generaties lang. Anderen leren de stad kennen door bijvoorbeeld werk, de liefde of studie en blijven. Die aantrekkingskracht maakt dat Utrecht snel groeit. Utrecht moet een leefbare, betaalbare, duurzame en gezonde stad zijn én blijven met oog voor de bestaande inwoners en een verwelkomende houding richting nieuwe Utrechters.

Groei is geen doel op zich, maar er zijn veel nieuwe huizen nodig voor woningzoekers. Deze nieuwe huizen moeten kwalitatief goed en duurzaam zijn; en in goed bereikbare buurten liggen. Tegelijkertijd zien we dat er grenzen zitten aan het verdichten van de stad. Er is sprake van groeipijn. De maatschappelijke voorzieningen in de stad hebben de afgelopen jaren geen gelijke tred gehouden met de groei van het aantal inwoners. Dit heeft achterstanden en bijbehorende negatieve effecten tot gevolg. We ondernemen hier actie op.

Leefbaarheid en kwaliteit moeten voorop staan. Belangrijke voorzieningen moeten meegroeien met de stad: denk hierbij aan winkels, cultuur, buurthuizen, zorg, sportaccommodaties en onderwijs. Groen groeit mee om de stad leefbaar te houden en de gevolgen van klimaatverandering op te kunnen vangen. De optelsom van groen, wonen, werken, maatschappelijke voorzieningen, sport, energie, water en infrastructuur, noemen wij ‘de barcode’ (Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040).

Balans is het sleutelwoord; niet alleen bij nieuwe projecten, maar misschien nog wel meer voor de bestaande stad. We zetten een extra stap ten aanzien van maatschappelijke voorzieningen, groen, energie en de openbare ruimte met een forse kwaliteitsimpuls. We reserveren in het kader van ‘Groei in Balans’ ruim 130 miljoen euro voor de komende vier jaar. We zien dat we daar echt het verschil kunnen maken. We hechten aan draagvlak voor groei. Dat kan alleen als bestaande bewoners gebruik kunnen maken van de voorzieningen die ze nodig hebben. Wij denken daarbij aan sport- en ontmoetingsplekken, maar ook aan prettige klimaatbestendige openbare ruimte. Leidraad daarbij is zoveel mogelijk alles ‘in één keer goed’. We koppelen vergroening zoveel mogelijk aan andere werkzaamheden als werkzaamheden aan riolering, toegankelijkheid, energie-infrastructuur of onderhoud.

Op het vlak van wonen nemen we stevige maatregelen om de woningmarkt beter in balans te brengen en sturen daarop bij. Ons gezamenlijke doel is een betaalbare woning voor iedereen die in Utrecht wil (blijven) wonen. We maken ruimte voor werk: voldoende werk - passend bij de grote opgaven van de stad is cruciaal. Daarbij kijken we goed naar de behoefte van werknemers op het niveau van de wijk: een bruisende wijkeconomie hoort bij de groei en ontwikkelingen van de stad.

De Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040) blijft onze leidraad. Met dit coalitie-akkoord geven wij nadere richting aan de uitvoering en kiezen hierin onze accenten. Deze vertalen we in een oplegger op de RSU die aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. We scheppen hier ook in financiële zin meerjarig ruimte voor. Via de Voorjaarsnota (VJN) en het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) geven we hier jaarlijks invulling aan.

2.1 Volkshuisvesting en wonen

Iedereen moet een passende en betaalbare woonruimte kunnen vinden in Utrecht. De komende vier jaar gaan we ons uiterste best doen om zo veel mogelijk woningen beschikbaar te maken (en houden) voor mensen die een woning zoeken. We gaan van woningmarkt naar volkshuisvesting. En we pakken als overheid meer de regie. Dit doen we door bijvoorbeeld de doorlooptijd van bouwplannen te verkorten en met middelen zoals de opkoopbescherming en de zelfbewoningsplicht. En met een pakket aan maatregelen die de doorstroom bevorderen. Er is in Utrecht fors behoefte aan meer woningen in het middensegment, mede vanwege de veranderende samenstelling van Utrechtse huishoudens. We bouwen voor de demografie van de toekomst.

Versnellen

- Het **bouwtempo** moet hoog blijven gezien de woningnood.

- We passen het **Utrechts Plan Proces** aan. We willen de voorbereidingstijd van bouwplannen halveren. Dit kunnen we alleen samen met de gemeenteraad, daarom gaan we hierover samen in gesprek.

- Omdat er een grote behoefte is aan studentenhuisvesting, willen we vaart maken met het realiseren hiervan, waarbij we prioriteit geven aan meer **onzelfstandige studentenhuisvesting**. Dit doen we met een stimuleringsregeling onzelfstandige studentenhuisvesting en door te kijken of de erfpachtconversie-regeling een bijdrage kan leveren. Daarnaast laten we onzelfstandige studentenhuisvesting vallen onder sociale huur.

- De **Taskforce Tijdelijk Wonen** wordt voortgezet: we gaan proactief zoeken naar nieuwe plekken voor tijdelijke woningen; geen kavel blijft onbenut.

Meer regie nemen

- Er is echt (extra) actie nodig om de Utrechtse woningmarkt bereikbaar te houden voor grote groepen mensen die nu bijna geen kans meer maken op een woning. Externe autonome ontwikkelingen zoals o.a. de komst van vluchtelingen en de druk op maatschappelijk opvang en beschermd wonen tonen de urgentie hiervan aan. We streven naar meer gemengde wijken. Bij nieuwe projecten hanteren we een **prijsklasseverdeling van 40 procent sociale huurwoningen, 35 procent woningen uit de midden-categorie (middenhuur en goedkope en betaalbare koop) en 25 procent vrije sector**. Gegeven de wens om tot meer gemengde wijken te komen, kan er in Overvecht worden afgeweken van deze norm.

- We sturen hierbij per project of combinatie van projecten. We zijn zeer **terughoudend met sloop/nieuwbouw van sociale huurwoningen**. Bij projecten waarbij ook woningen verdwijnen, borgen we dat de voorraad sociale huurwoningen ten minste gelijk blijft in absolute aantallen. Bewoners hebben recht op terugkeer en we streven naar behoud van dezelfde woonlasten. We leggen deze plannen vast in een actualisatie van de Woonvisie.

- Ons uitgangspunt is: **sociale huur is corporatiehuur**.

- **Middenhuur moet middenhuur blijven**. Woningen in de middenhuur moeten tenminste 25 jaar, maar liefst zo lang mogelijk, in het middensegment beschikbaar blijven. Eventuele onttrekking van woningen in het middensegment (bijvoorbeeld door verkoop) kan alleen wanneer de totale voorraad middenhuur niet slinkt.

- We komen met een **leegstandsaanpak** via een leegstandsverordening.

- We zetten een financieringsconstructie op voor wooncoöperaties en starten een **fonds om meer blijvend betaalbare koopwoningen** in de stad te realiseren.

- Er is veel behoefte in de stad aan **passende woonvoorzieningen voor kwetsbare groepen** zoals daklozen, kwetsbare jongeren en jongvolwassenen en statushouders. Het doel is om 30% van de sociale huurvoorraad per project aan te wijzen voor kwetsbare groepen. Tot nu toe lukt ons dit onvoldoende. We hebben hier extra aandacht voor; we reserveren extra middelen voor het project (T)huis voor iedereen. Ook gaan we in overleg met woningcorporaties of er instrumenten voorhanden zijn om dit te verbeteren.

- Bij toekomstige plannen voor nieuwbouwwoningen wordt het makkelijker om woningen te realiseren waar vrienden samen kunnen wonen **(friendswoningen)**.

- Een **omzettingsvergunning** is tot vier personen niet meer nodig. Na invoering van de verhuurdersvergunning is vanaf vier personen slechts een lichte toets nodig voor een omzettingsvergunning.

- We starten in samenwerking met maatschappelijke partners zoals zorg- en onderwijsorganisaties een **pilot met voorrang voor bepaalde beroeps-groepen** op de woningmarkt.

- We willen de **doorstroming** op de woningmarkt stimuleren zodat mensen in een huis wonen dat past bij hun levensfase. Het aantal ouderen neemt door vergrijzing toe. We zoeken actief naar ruimte voor levensloopbestendige woningen in verschillende wijken, met woon-zorgcombinaties. We gaan met volle kracht verder met het actieplan ‘een (t)huis voor ouderen’.

- We maken bindende afspraken met de corporaties over een **stop op de verkoop van sociale huurwoningen** vanaf het moment dat de verhuurdersheffing wordt afgeschaft (2023). Dit mag alleen nog bij hoge uitzondering met woningen die niet tot de sociale voorraad behoren (niet-DAEB woningen) en met expliciete toestemming van het college.

- Om de woningmarkt ook toegankelijk te houden voor jonge inwoners (18-30) die een sociale huurwoning zoeken, wordt **10% van de vrijkomende sociale huurwoningen beschikbaar gesteld** voor die groep die anders geen voet tussen de deur krijgt. Hiervoor zetten we het instrument loting in.

Excessen aanpakken

- We onderzoeken of we betaalbare woningen kunnen toevoegen door middel van het **splitsen** van huizen met een WOZ-waarde boven de grens voor de opkoopbescherming. Splitsing is alleen mogelijk wanneer het kwalitatief goede woningen zijn, het niet voor overlast zorgt in de wijken en leidt tot doorstroom op de woningmarkt. We zien splitsing nadrukkelijk als een instrument om de woonnood te lenigen, niet als separaat verdienmodel.

- Excessen in de woningmarkt pakken we verder aan met de **opkoopbescherming**. Sinds 18 maart 2022 is het in de hele stad verboden om een huis met een WOZ-waarde tot €440.000 na de koop te verhuren. We willen het aantal woningen dat hieronder valt uitbreiden en zoeken daar de grenzen op van wat juridisch haalbaar is.

- We treden stevig op tegen **malafide makelaars** die discrimineren of uitbuiten op de woningmarkt.

- We versterken het **huurteam** in capaciteit en mogelijkheden, zodat het huurteam meer proactief kan gaan controleren in plaats van alleen te handelen op meldingen.

- We zetten **nieuwe instrumenten** in om excessen op de woningmarkt te voorkomen wanneer deze beschikbaar zijn vanuit de Rijksoverheid.

2.2 Gebiedsontwikkeling

We ontwikkelen nieuwe woonwijken om plaats te maken en houden voor het groeiend aantal Utrechters. Gebiedsontwikkeling in de stad moet werken voor de Utrechters van nu en morgen. Dat wat we nu doen is ook relevant voor de toekomst.

- We willen de komende periode de condities blijven creëren om gezond te kunnen groeien. We **groeien met kwaliteit en in balans**: bij de groei van de stad horen ook extra maatschappelijke voorzieningen, meer en beter groen, investeringen in mobiliteit en plekken voor o.a. sport, cultuur en levensbeschouwing. Gezien het belang van de kwaliteit van de leefomgeving, efficiënt ruimtegebruik en architectuur, ontwikkelen we een stedenbouwvisie waarvan de hoogbouwvisie onderdeel is.

- We gaan voor kwalitatief goede en passende huizen: dit houdt in voldoende ruimte, duurzaam en verschillende woonvormen in de wijk. Bij nog op te starten nieuwbouwprojecten werken we met een norm voor een gemiddelde minimale woonoppervlakte per project (studentenhuisvesting telt niet mee). We stellen deze norm vast op **minimaal gemiddeld 65m²** voor sociale en middenwoningen.

- We pakken een stevigere rol om onze maatschappelijke doelen, waaronder die op de woningmarkt, te halen. We passen **actief grondbeleid** en de strategische inzet van grondposities toe waar dit toegevoegde waarde heeft, mits risicobeheersing gewaarborgd is.

- We ontwikkelen **meerdere 'stadscentra'** (conform de RSU 2040). Op deze manier spreiden we druk op de stad. We zorgen dat zo iedereen in de buurt van voorzieningen woont. Omdat veel mensen op zoek zijn naar een huis in Utrecht bouwen we zo snel mogelijk nieuwe woningen. De opgave waar we voor staan is een opgave van de stad én van de regio.

- De ontwikkelingen in de stad moeten werken voor de nieuwe bewoners en voor de huidige bewoners. **Iedereen profiteert van de voorzieningen**. Door verder te ontwikkelen kunnen we ook verder gaan met duurzame mobiliteit door vol in te zetten op het OV. We zien dat we hier een achterstand hebben in te halen.

- In dit kader hebben de **Merwedekanaalzone, Papendorp, A12-zone en Lunetten-Koningsweg** (inclusief station) de hoogste prioriteit; inclusief wat nodig is om deze wijken bereikbaar te maken en houden ('wiel met spaken'; Mobiliteitsplan 2040). Op het wiel met spaken heeft de tram de voorkeur boven de bus.

- We willen woningen toevoegen in **Overvecht** en het **Utrecht Science Park**. Voorwaarde voor het toevoegen van woningen in Overvecht is dat we een sterke en kwalitatief goede groenstructuur vaststellen, in beginsel het bestaand waardevol groen daarin ontzien en een coherente aanpak om de bereikbaarheid ook in de toekomst te organiseren. Daarbij hoort een beter voetganger- en fietsnetwerk, het noordelijk deel van het wiel met spaken en een passende plek voor de auto. Uiterlijk in 2023 presenteert het college een voorstel aan de raad. Het is daarnaast onze ambitie om van het USP een volwaardige wijk te maken met bijbehorende voorzieningen (zoals een supermarkt, horeca en voldoende sportvoorzieningen). Bij de uitwerking van de omgevingsvisie USP nemen wij het voortouw om dit samen met onderwijsinstellingen en instanties in het gebied te bereiken.

- We kiezen in **Rijnenburg** voor het ontwikkelen van een combinatie van permanente energieopwekking en woningbouw conform scenario Klein Rijnenburg. We blijven inzetten op volle capaciteit van het energielandschap. We zijn bereid dit te optimaliseren door als overheid een stevige rol te nemen en de middelen toe te passen die nodig zijn, zoals actief grondbeleid en onteigening. Het noorden van de polder gebruiken we verder voor natuur, sport en recreatie.

- **We voegen de ontwikkeling van Rijnenburg toe aan de RSU 2040**, waarbij het uitgangspunt is dat het de projecten Merwedekanaalzone, Papendorp, A12-zone en Lunetten-Koningsweg niet mag schaden.

- Rijnenburg wordt een **stedelijke wijk met een eigen centrum**. We bouwen met hoge dichtheden circulair, klimaatadaptief, energieneutraal en natuurinclusief. We bouwen alleen als er ook zekerheid is over een tramverbinding en aansluiting op het 'wiel met spaken'. We zorgen voor betaalbare woningen zoals opgenomen in de dan geldende woonvisie. We bouwen een wijk waar ook alle voorzieningen zijn (zoals opgenomen in de 'barcode'), zodat het een echte stadswijk wordt. We zorgen voor goede structuren zoals fietspaden met omliggende gebieden.

- Vanwege de vele uitdagingen, onder andere bij het goed bereikbaar maken van deze stadswijk, **zal de bouw in ieder geval niet voor 2035 starten**.

- Omdat we de Merwedekanaalzone, inclusief de opgave in Nieuwegein, de A12-zone en op den duur Rijnenburg ontwikkelen, is het van belang de **Merwedelijn** met urgentie te ontwikkelen. Gegeven de vervoersstromen moet er ook goed naar de toekomstbestendige inpasbaarheid worden gekeken. Een ondergrondse variant zal serieus worden verkend. We reserveren hier middelen voor via het investeringspakket 'Groei in Balans'.

- Gegeven de totale verstedelijkingsopgave **versterken we de uitvoeringskracht van de organisatie** zodat we alle bovenstaande projecten kunnen voorbereiden en uitvoeren. Dit doen we met middelen uit het investeringspakket 'Groei in Balans'.

2.3 Bereikbaarheid

We willen dat Utrecht aantrekkelijk en duurzaam bereikbaar is en blijft voor iedereen. Daarbij is leefbaarheid en gezondheid van groot belang. We zetten vol in op duurzaam en actief vervoer. We maken meer ruimte voor voetgangers en fietsers. Utrecht blijft fietsstad nummer 1 met snelle fietsroutes, voldoende fietsparkeerplekken en voorzieningen op loop- of fietsafstand (RSU 2040 'Utrecht dichtbij: de tien-minutenstad').

We zien het aantal bewoners, bezoekers en banen toenemen. We willen dat de stad fijn, gezond, bereikbaar en klimaatvriendelijk blijft en wordt. Het is daarom nodig dat we investeren in openbaar vervoer. Het Mobiliteitsplan 2040 ('wiel met spaken') vormt de ruggengraat voor nieuwe woningen en voorzieningen. We werken in een ov-alliantie met de Provincie Utrecht om dit te realiseren. Ook stimuleren we andere vormen van reizen zoals fietsen, lopen en deelmobiliteit. Verkeersveiligheid staat hoog in het vaandel: iedereen moet veilig naar school of werk kunnen komen.

- We houden vast aan de **vijf stappen uit het mobiliteitsplan**, te beginnen met een goede ruimtelijke ordening en het organiseren van nabijheid. In nieuw te ontwikkelen gebieden vormen fijnmazige netwerken voor voetgangers en fietsers de basis. Zo veel mogelijk openbare ruimte is autovrij, groen en fijn om te verblijven en te spelen. De parkeernorm is laag en we vullen automobiliteit zo veel mogelijk in op afstand of met deelmobiliteit.

- We stimuleren **deelmobiliteit** als alternatief voor de eigen auto en proberen vervanging van OV- en fietsritten te voorkomen. Gebruiksgemak en toegankelijkheid staan hierbij voorop, zeker voor mensen met een kleine portemonnee. Onze ambitie is dat een deelauto in 2030 normaler is dan een eigen auto.

- We maken afspraken met werkgevers over **thuiswerken** in een goede balans met het ontmoeten van collega's. De gemeente geeft hierin zelf het goede voorbeeld.

- We maken volop ruimte voor de voetganger door **groene ommetjes en een hoofdwandelnetwerk** te ontwikkelen dat belangrijke voorzieningen en centrumfuncties makkelijk, toegankelijk en veilig bereikbaar maakt.

- Utrecht blijft **fietsstad nummer 1**. Dat vraagt om een uitbreiding en kwaliteitsslag van het fijnmazig fietsnetwerk. In het bijzonder hebben alternatieven voor de binnenstad-as prioriteit. We realiseren ons dat het stadsbrede belang van doorgaande fietsroutes daarbij kan botsen met de wensen van omwonenden en dat dit soms pijn doet.

- Bij **fietsparkeren** hebben we drie prioriteiten: het oplossen van het stallingstekort in de Binnenstad, ruimte maken voor fietsen in vooroorlogse wijken en extra capaciteit bij het Centraal Station. Hier investeren we in via het investeringspakket 'Groei in Balans'.

- Er komt **geen brug over de Weerdsluis**.

- Bij de **herinrichting van Ledig Erf** wordt gekozen voor een knip, waardoor de Binnenstad met meer kwaliteit wordt aangesloten op de omgeving van Vaartsche Rijn. Voor andere herinrichtingsprojecten geldt dat 'knijpen' de voorkeur heeft boven 'knippen'.

- Aan de verschillende **regionale fietsroutes** die nu gerealiseerd worden voegen we de Dom-tot-Damroute toe. Hiervoor is een verbeterde Demkabrug en een tunnel bij de Boorstraat nodig. We lobbyen ook voor een financiële bijdrage van andere overheden voor de Nicolaas-Beetstunnel en een verbinding van Papendorp richting Utrecht-centrum (Meernbrug).

- We zien bovendien kansen voor een **voetgangersbrug over de Singel** bij Wolvenplein en een verbinding over het spoor parallel aan de Waterlinieweg. We zetten in op de realisatie van bruggen bij de Mytylschool, Den Hommel en tunnels onder het spoor bij de Locomotiefstraat en het Westplein.

- We willen **veilige en aantrekkelijke fietspaden**. We zien dat er steeds snellere, grotere en zwaardere vervoersmiddelen op het fietspad komen. We doen een appèl op de Rijksoverheid om te zorgen dat we langzaam en snel verkeer goed kunnen blijven scheiden. We bevorderen de sociale veiligheid op fietsroutes ook in de nacht door een goede verlichting.

- We werken **samen met Rijk, provincie en regio** aan het wiel met spaken (Mobiliteitsplan 2040) zoveel mogelijk uitgevoerd als tram. De Merwedelijn (toekomstbestendig ingepast) en Papendorplijn hebben daarbij prioriteit gevolgd door de Waterlinielijn en later de Binnenstad-as. Om het wiel met spaken uit te werken en te realiseren sluiten we een ov-alliantie met de provincie Utrecht om maximaal samen te werken op het gebied van stedelijk openbaar vervoer.

- Het is voor de **sociale functie van het OV** belangrijk dat het wijkontsluitend OV intussen op peil blijft, zeker voor mensen die minder goed ter been zijn. We zorgen ervoor dat essentiële voorzieningen zoals ziekenhuizen bereikbaar blijven met het OV. We staan daarbij open voor innovatieve vormen van OV mits die echt een goed alternatief vormen voor de lijnbus.

- Ten behoeve van verkeersveiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid is voor de auto **30 km/u de norm voor woonstraten en 15 km/u de norm waar een woonerf mogelijk** is. In het mobiliteitsbeleid zijn alle bestemmingen bereikbaar, maar verblijfskwaliteit en leefbaarheid wegen zwaarder dan doorstroming en het faciliteren van doorgaand autoverkeer.

- Voor **de noordelijke randweg Utrecht (NRU)** lopen onderzoeken en gesprekken met Rijk en Provincie Utrecht. In toekomstige keuzes staat voor ons het belang van Overvecht voorop (leefbaarheid, oversteekbaarheid en bereikbaarheid van de wijk). We willen geen fly-overs maar een gelijkvloerse of ondergrondse oplossing. Onderhoud is inmiddels hoognodig. Dat voeren we de komende jaren uit en we zetten daarbij zo veel mogelijk stappen naar de gewenste eindsituatie, zoals met geluidsmaatregelen of een lagere maximumsnelheid. We willen in alle gevallen voorkomen dat het doorgaande verkeer toeneemt.

- **Wij zijn en blijven tegen de verbreding van de A27** en maken voortvarend werk van het alternatief voor de Ring Utrecht. We willen Amelisweerd sparen en het wiel met spaken en de gebiedsontwikkelingen A12-zone en Lunetten-Koningsweg goed inpassen. Het alternatief kan een mix van oplossingen bevatten waarbij we onder meer kijken naar een snelheidslimiet van 80 km/u, extra rijstroken binnen de bak, fiets- en OV-verbindingen, overstap-hubs voor de Ring en prijsbeleid gevarieerd naar tijd en plaats. Bij de Ring van de toekomst passen geen parallelstructuren langs de A12-zone die de gebiedsontwikkeling daar verder versnipperen.

- We gaan meer regie voeren op het **goederenvervoer**. Daarbij denken we met name aan bouwlogistiek, leveringen aan de binnenstad en pakketbezorging.

- De openbare ruimte is schaars in onze stad. Geparkeerde auto's nemen alles bij elkaar veel ruimte in en we vinden het dan ook redelijk dat in dit geval geldt 'de gebruiker betaalt'. Op termijn zal daarom in de gehele stad het gebruiken van de openbare ruimte door auto's belast worden met **parkeerbelasting**. De opbrengsten van deze parkeerbelasting investeren we in de kwaliteit van de stad, in alternatieve vormen van vervoer en voorzieningen in de wijken via het investeringspakket 'Groei in Balans'.
  We gaan **versneld betaald parkeren invoeren** en leggen een voorstel voor een volgorde voor aan de raad. Bij het bepalen van de volgorde wegen we in ieder geval de parkeerdruk mee. Op deze manier proberen we parkeeroverlast zoveel mogelijk vóór te zijn. Bewoners mogen natuurlijk altijd een draagvlakmeting aanvragen om versneld op betaald parkeren over te gaan.
  Daarnaast **verhogen we de parkeertarieven**. Daarbij kijken we primair naar de tarieven voor bezoekers en de vergunningen voor tweede auto's. Dit doen we stapsgewijs, waarbij er aankomend jaar al een forse tariefstijging aan de orde zal zijn. De tarieven voor de bewonersvergunning worden zo veel mogelijk ontzien, met name in B1 gebieden, waarbij we zoeken naar manieren om bewoners met een laag inkomen te ontzien.

- We zetten jaarlijks 0,5-1% van de bestaande **parkeerplekken om in ruimte voor fietsenrekken, vergroening en verblijf**. We maken een toegankelijk loket waar mensen aanvragen kunnen doen. In de Binnenstad zetten we het tempo van opheffen van zo'n 50 plekken per jaar voort. De derving van inkomsten vangen we op in de parkeerexploitatie.

- We bestrijden ongelijke toegang tot mobiliteit **(mobiliteitsarmoede)** die veroorzaakt wordt door een smalle portemonnee, een fysieke of cognitieve beperking, een taalachterstand of slechte verbindingen. We kijken hoe we de fietslessen en de fietsdeals (betaalbare fietsen voor U-pashouders) kunnen uitbreiden zolang er vraag naar is. En we stimuleren betaalbare aanbiedingen van deelmobiliteit.

- We zorgen voor **toegankelijke bushaltes** (zie hoofdstuk 1.7 Inclusie).

- In bredere zin werken we met de provincie samen aan **OV dat voor zoveel mogelijk mensen te gebruiken is**. We sporen slechte verbindingen op - zoals tussen Overvecht en Lage Weide - en gaan op zoek naar een antwoord.

- We blijven ons structureel inzetten voor een **verkeersveilige stad**. Lagere maximumsnelheden dragen daaraan bij. In het bijzonder hebben we aandacht voor schoolroutes en -omgevingen. We helpen zo veel mogelijk scholen aan schoolzones, schoolstraten en verkeersexamens voor leerlingen in groep acht. Samen met scholen stimuleren we ouders en kinderen om lopend of fietsend naar school te komen.

3

We gaan de klimaatcrisis tegen

3.1 Energie en klimaat

Er is een klimaatcrisis. Natuurrampen, weerextremen en alarmerende IPCC-rapporten buitelen over elkaar heen. Intussen stijgen de energiekosten en kijken steeds meer Utrechters tegen een onbetaalbare energierekening aan. Wij kunnen als stad dit niet alleen oplossen. Maar we kunnen wel een maximale bijdrage leveren samen met Utrechters, corporaties en maatschappelijk partners.

Bestrijden van energiearmoede is een belangrijk doel van ons klimaatbeleid. Een klimaatvriendelijk Utrecht zien we als een kans op toekomstbestendige banen, comfortabel en betaalbaar wonen, zeggenschap over ons eigen energiesysteem, innovatie en lokale bedrijvigheid. Dit wordt alleen een succes als iedereen mee kan doen.

We starten een stevig besparingsoffensief om de Utrechtse energierekening en CO_2-uitstoot terug te dringen. We willen op alle locaties die aangewezen zijn voor energieproductie in de ruimtelijke strategie en die gunstig uit de milieueffectrapportage (MER) komen de komende vier jaar aan de slag. We zetten als gemeente een stap naar voren en zijn bereid actief deel te nemen in energieprojecten. Klimaatbeleid is meer dan energietransitie. Van de energievisie die al in de planning stond maken we een klimaatvisie.

- We staan naast Utrechters als zij hun **huis willen verduurzamen**. Daarom starten we een sociaal energiebesparingsoffensief waarmee we energiearmoede bestrijden en CO_2-uitstoot verminderen. We gaan actief aan de slag met besparen bij de slechtst geïsoleerde woningen, in de wijkgerichte aanpak en met een individuele benadering op verandermomenten zoals verhuizing of een kapotte Cv-ketel.

- We hebben de ambitie om de **huursector te verduurzamen**. We gaan met grote verhuurders in gesprek om erop aan te dringen dat zij huurders die hun woning willen verduurzamen maximaal ondersteunen. We hebben een aanpak voor eigenaar-bewoners en verenigingen van eigenaren (vve). We zetten allerlei middelen in zoals collectieve inkoop, betaalbaar witgoed, energieadviseurs, energiecoaches en energieambassadeurs, betaalbare leningen en subsidies en waar mogelijk en nodig verplichtingen. We spelen optimaal in op alle subsidies, regelingen en keuzes van de Rijksoverheid.

- Met verhuurders van **studentenwoningen** gaan we in gesprek over het splitsen van de energierekening van de huur zodat studenten de vruchten kunnen plukken van energiezuinig gedrag.

- We handhaven consequent op het **activiteitenbesluit en de label-C verplichting voor kantoren**. Voor bedrijventerreinen hebben we uiterlijk in 2023 een plan gereed hoe en in welke volgorde zij energie besparen en van het aardgas afgaan.

- Voor de 40.000 gasaansluitingen die genoemd zijn in ons **warmteplan** (transitievisie warmte) om over te gaan op een duurzaam alternatief maken we de komende vier jaar wijkuitvoeringsplannen en gaan we aan de slag met de uitvoering hiervan. Voorwaarden zijn onder meer dat het alternatief voor bewoners betaalbaar is en dat er zicht is op duurzame warmte.

- We gaan actief aan de slag met **aquathermie** en **geothermie**. In 2025 maken we een volgend warmteplan (transitievisie warmte) waarin we vooruit kijken naar 2035.

- We staan open voor een **actievere rol** van de gemeente in Stedin en het warmtesysteem van Eneco.

- Gezien de klimaatcrisis tonen we ons ambitieus op het **realiseren van energie** op de geschikte plekken in onze gemeente. We willen met alle energieproductielocaties uit de RSU die gunstig uit de MER komen aan de slag. Voor de geschikte locaties doorlopen we een zorgvuldig ruimtelijk proces, waarbij diverse ruimtelijke belangen gewogen worden. Het betrekken van inwoners bij de inpassing is onderdeel van dit ruimtelijke proces. In onze klimaatvisie nemen we een ruimtelijk kader op om de belangenafweging voor de inpassing van grootschalige energieproductie in en rondom onze stad maximaal te objectiveren.

- Uitgangspunt bij de inpassing van **windmolens** is het maximaal beperken van overlast (geluid en slagschaduw) voor omwonenden. Bij zonnevelden zoeken we naar zoveel mogelijk dubbelgebruik (recreatie, agrarisch) en ecologische waarde. We streven naar minimaal 50% eigenaarschap van bewoners, het liefst uit de directe buurt. Bij onvoldoende inschrijvingen uit de buurt kijken we breder naar Utrecht en omstreken.

- Het **energielandschap in het noorden van Rijnenburg** maken we permanent. We schuwen geen middelen om het maximaal aantal mogelijke windmolens te verwezenlijken binnen de kaders van het zoekgebied. De komende vier jaar willen we de volledige ruimtelijke procedure hebben doorlopen. De zonnevelden Meijewetering, Haarrijnse plas, Nedereindse plas, op de geluidswal A12, Ockhuizen en de Voordorpse polder willen we de komende vier jaar opleveren.

- We onderzoeken of een **energieontwikkelbedrijf** naar Tilburgs voorbeeld een bijdrage kan leveren aan tempo en het behartigen van Utrechtse belangen bij de ontwikkeling van energieproductie.

- We blijven tempo maken met **nieuwe energieproductie** ondanks de congestie op het elektriciteitsnet. We ondersteunen de uitbreiding van het net met soepele gemeentelijke procedures.

- Utrecht is voorloper voor wat betreft **zon-op-dak**. We blijven hierop inzetten. We maken zonnepanelen voor particulieren laagdrempelig mogelijk en kijken naar mogelijkheden voor het coöperatief opwekken van zonne-energie. Als het juridisch mogelijk is, gaan we meer zonnepanelen verplichten in de nieuwbouw en op bedrijfsdaken. Met corporaties maken we afspraken over meer zon-op-dak. Onze doelen zijn 168 GWh zonne-energieproductie op grote daken en 120 GWh op kleine daken in 2030.

- Met ons **arbeidsmarktbeleid** willen we zoveel mogelijk mensen opleiden naar een baan in onder andere de energiesector.

- De gemeente geeft het goede voorbeeld door haar **eigen vastgoed te verduurzamen**, het uiterste te halen uit energiecontracten, te streven naar een meer plantaardige keuken en het wagenpark maximaal te verschonen.

- Via loting stellen we een **klimaatberaad** in om bewoners te betrekken bij de uitvoering van ons klimaatbeleid (in lijn met motie 2021/177).

- **Biomassa is een transitiebrandstof**. Daar willen we vanaf zodra er betere niet-fossiele alternatieven zijn.

- Alle nieuwbouw is maximaal **energiezuinig en klimaatadaptief**. Als dat juridisch mogelijk is stellen we met behulp van de omgevingswet hogere eisen dan in het bouwbesluit. We zetten hoe dan ook het Utrechts energieprotocol in.

- Reversibele (terug te draaien) energiemaatregelen maken we ruimhartig mogelijk in **erfgoed en monumenten**.

- We maken een **klimaatvisie** waarin we naast energie ook uitspraken doen over mobiliteit en voedsel voor zover we daar als gemeente impact op kunnen hebben. De meest duurzame kilometer is de niet gereden kilometer; nabijheid van voorzieningen is dan ook belangrijk.

- We zorgen dat de **laadinfrastructuur** gelijke tred houdt met de toename van emissieloze voertuigen. We ontwikkelen een strategie om tankstations in de stad te transformeren of uit te faseren aangezien deze in de toekomst steeds minder nodig zullen zijn. Elektrische auto's gaan dienstdoen als batterij om het stroomnet te ontlasten.

- Om deze ambities voor elkaar te krijgen bouwen we het energieprogramma uit naar een **uitvoeringsorganisatie die is toegerust** op de ambities.

- **Steden spelen een belangrijke rol in de klimaat- en energietransitie**. Wij willen dat Utrecht hierin een voortrekkersrol speelt, zowel op nationaal als op internationaal niveau zoeken we strategische samenwerkingen op.

3.2 Groen en klimaatbestendige leefomgeving

In een groeiende stad is de openbare ruimte steeds belangrijker als huiskamer voor alle Utrechters. Onder het motto ‘groen, tenzij’ willen we graag dat de groene buitenruimte en het aantal bomen in de stad meegroeien met het aantal nieuwe woningen. Immers, een groenere stad is een fijnere stad; de afgelopen corona-tijd heeft dit wel bevestigd. Uitzicht op groen maakt gelukkig; ruimte om te sporten en te wandelen is gezond; plek om elkaar te ontmoeten is belangrijk voor onze geestelijke en mentale gezondheid. Het groen in onze stad wordt divers gebruikt, we wandelen langs de singel, sporten in de parken of komen tot rust op velden. De volle grond houdt water vast (na zware regenbuien en voor droge tijden) en koelt de stad in een veranderend klimaat. Niet alleen de hoeveelheid groen is belangrijk maar ook de kwaliteit. We kiezen voor zo veel mogelijk inheemse soorten en bevorderen de biodiversiteit. Door keuze voor bij-, insect- en vlindervriendelijke bloemsoorten en specifiek maaibeleid zorgen we voor een bijdrage aan het tegengaan van de biodiversiteitscrisis.

We investeren als stad in extra groen en spannen ons in om ook extra middelen te verwerven van andere overheden en private partijen. We kiezen voor ontharding in plaats van verharding. We hebben de ambitie om de vergroening van de stad te versnellen en in de komende 4 jaar 45 hectare extra groen te ontwikkelen; verdere versnelling is daarna nodig om onze doelen uit de RSU te halen. We werken op vijf niveaus aan de vergroening van de stad: groene daken en 800 groene straten, plantsoenen; parken op maximaal 300 meter van de voordeur; realiseren van groenblauwe fiets- en wandelroutes; aanbrengen van groene scheggen en groene (natuur- en recreatie) gebieden om de stad. Ook willen we dat er voor elke nieuwe woning een nieuwe boom in de stad komt. We gaan met voorrang aan de slag in straten waar bewoners ambities hebben rond vergroening, in groenarme buurten en waar bewoners het meest last hebben van hittestress. We koppelen vergroening zo veel mogelijk aan andere werkzaamheden, bijvoorbeeld rond riolering, toegankelijkheid, energie-infrastructuur, onderhoud, vermindering van parkeerplaatsen en verkeersveiligheid onder het motto ‘in één keer goed’. We stimuleren bewoners om het groen in zelfbeheer te nemen. We vinden het belangrijk de ongelijke verdeling van de gevolgen van klimaat-verandering in de stad voor bewoners tegen te gaan en hebben oog voor de Utrechters die niet zelf de middelen, tijd of energie hebben om aan de slag te gaan.

- We geven **groen in de stad een flinke impuls**, via het investeringspakket Groei in Balans. In de meerjarenprogrammering maken we plannen voor 45 hectare extra groen (straten, parken, natuurgebieden) en net zoveel bomen als er huizen worden gebouwd in de komende vier jaar. Dit is ook van belang voor de klimaatadaptatie. We spannen ons ervoor in om mensen te bereiken in groenarme wijken en buurten. Bomen die we niet in de openbare ruimte kwijt kunnen, geven we gratis weg.

- We richten een **eenvoudig toegankelijk loket** in voor bewoners die plannen hebben voor meer groen in hun straat waaronder geveltuinen, boomspiegels, bomen, meer plek om fietsen te stallen, ruimte voor voetgangers of ontmoetingsplekken. We maken dit ruimtelijk mogelijk door jaarlijks 0,5-1% van de bestaande parkeerplekken op te heffen. We maken dit voor zoveel mogelijk bewoners toegankelijk en kijken hoe slim melden hier een rol in kan spelen. We bouwen daarbij voort op het werk van Waterproof 030. We voeren gratis verharding uit privétuinen af.

- De **regeling voor groene daken** blijft zo laagdrempelig en vindbaar mogelijk in stand en groeit mee met de vraag uit de stad. De dekking komt uit de rioolheffing. Ook blijven we vergroening van schoolpleinen stimuleren en mogelijk maken.

- We willen **zoveel mogelijk ruimte publiek toegankelijk** maken. We denken daarbij aan openstellen van semipublieke plekken als schoolpleinen, sportcomplexen, volkstuinen en begraafplaatsen en private tuinen en binnenplaatsen, zo min mogelijk toepassen van hekken en zo veel mogelijk gemeentelijk eigendom van openbare ruimte in gebiedsontwikkelingen.

- We stellen een **netwerk van hoofdvoetgangersroutes** vast die zoveel mogelijk door het groen en langs het water lopen (‘groene ommetjes’). Voorbeelden zijn het wandelpad langs de Jutfaseweg, de route langs het Zandpad en een beter wandelpad om de noordelijke Singel die we alle drie de komende vier jaar willen realiseren. Voldoende plekken voor bankjes, toiletten en watertappunten langs deze routes vinden we belangrijk.

- Onze ambitie is om de komende tien jaar de volgende parken aan de stad toe te voegen: **Moreelsepark, Smakkelaarspark, Lombokpleinpark, Rondje stadseiland, Natuurgebied Zuilen en Lunettenpark**. Ook zoeken we naar ruimte voor extra plantsoenen bijvoorbeeld bij de herinrichting van de Amsterdamsestraatweg, Oudenoord en Maliebaan. Door parken toe te voegen zorgen we voor spreiding van recreanten. Voldoende toiletvoorzieningen, afvalbakken en fietsenstallingen voorkomen overlast.

- Om echt werk te kunnen maken van een kwaliteitsslag in de openbare ruimte moeten we ook goed kijken naar de **ondergrond** waar o.a. elektriciteitsleidingen, gasinfrastructuur, glasvezel en rioolpijpen nu al met elkaar concurreren. Dit neemt in de toekomst alleen maar toe. Om die reden maken we vaart met een visie en uitvoeringsprogramma rond de ordening van de ondergrond.

- Rond de stad willen we **natuur en landschap van groter formaat** ontwikkelen, zoals Ockhuizen, Voordorpse polder en het noordelijk deel van Rijnenburg waar we een combinatie willen maken van natuur, recreatie en energieproductie.

- **Amelisweerd** willen we vergroten en verbinden aan bijvoorbeeld Oostbroek en fort Vechten als onderdeel van de Waterliniescheg. Hier zoeken we de samenwerking met de Universiteit Utrecht, provincie, Staatsbosbeheer, Het Utrechts Landschap en de omliggende gemeenten.

- **Nieuwbouw is natuurinclusief**, klimaatbestendig en draagt bij aan de groene investeringen in de stad. We geven meer ruimte aan spontane natuur en zaailingen in plaats van alles tot in de puntjes te onderhouden. We zoeken meer ruimte voor heggen en struiken.

- We willen **minder grote reclame-uitingen**, zoals spandoeken op bouwsteigers in de openbare ruimte. We onderzoeken hoe we excessief grote reclame-uitingen kunnen aanpakken.

- Het **budget voor natuureducatie groeit mee** met het aantal kinderen in de stad. Utrecht Natuurlijk verzorgt hiermee lessen en een aantal educatieve locaties in de stad.

- **Stadswater** is een belangrijk onderdeel van de openbare ruimte. We zien dat steeds meer verschillende groepen gebruik willen maken hiervan. We gaan aan de slag met het afmaken van de visie rond stadswater inclusief zwemwater en de uitvoering hiervan. We bekijken hierbij of er ruimte is voor een echt Utrechts stadsstrand.

3.3 Milieu en circulariteit

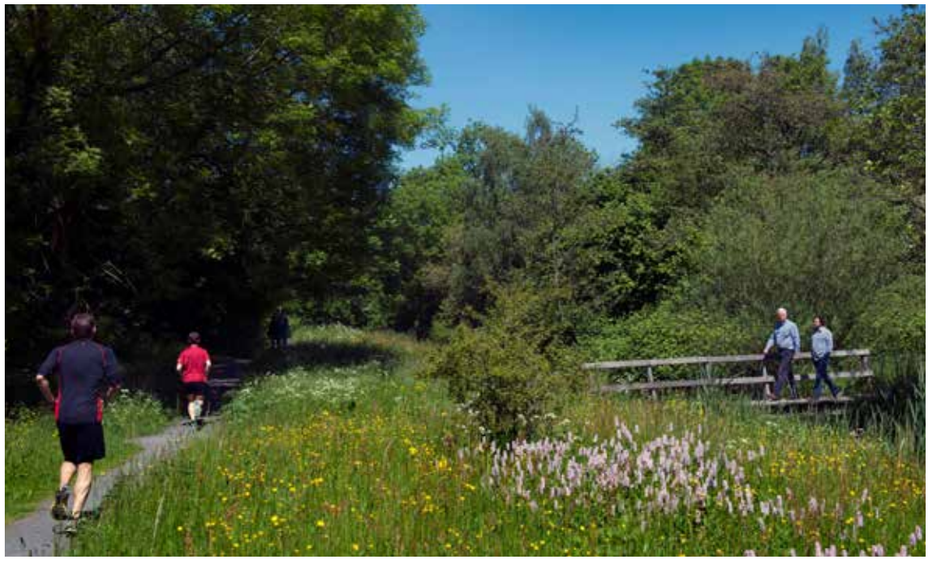
Gezond stedelijk leven betekent dat onze inwoners recht hebben op een gezond leefklimaat en een duurzame leefomgeving. En vooral: dat onze kinderen opgroeien in een leefbare stad gericht op schone lucht en bodem, minder afval, lagere geluidsniveaus en het stimuleren van een circulaire economie die bijdraagt aan klimaat.

Voor een duurzame leefomgeving is het voor de komende vier jaar (en daarna) het belangrijkst dat de gezondheid van de inwoners verbetert als gevolg van onze inzet op de fysieke leefomgeving, ook bij een verdere groei en inbreiding van de stad. We willen de afspraken uit het Klimaatakkoord behalen.

We hebben in Utrecht het ambitieuze doel om in 2050 volledig circulair te zijn, in 2030 maximaal de helft aan primaire grondstoffen te gebruiken en onze maximale bijdrage te leveren aan het halen van nationale en internationale doelstellingen ten aanzien van CO_2-reductie. We zien kansen de circulaire ambities te verknopen aan de andere transities op het gebied van openbare ruimte, energie en woningbouw. De komende jaren gaan we daarom door met onze inzet op de circulaire economie. Onze focus is op de circulaire economie en maakindustrie (bijvoorbeeld op Lage Weide, Werkspoorkwartier en Strijkviertel) en wij zetten het beleid in langs onze principes zoals brede welvaart, inclusiviteit en het ecologisch plafond. Utrecht is een stad die kans heeft om een voorloper te zijn op veel gebieden, zoals de energietransitie, gezondheid en onderwijs. Die kans om voorloper te worden grijpen we graag aan.

Dit alles gaat niet vanzelf. We hanteren het uitgangspunt ‘de vervuiler betaalt’ en nemen extra maatregelen onder andere op het gebied van luchtkwaliteit en afvalverwerking.

- We versterken het **vestigingsklimaat voor (circulaire) ondernemers** door samen met de provincie te investeren in het intensiveren van bedrijventerreinen. In deze periode presenteren we hoe we het programma Utrecht circulair gaan versnellen.
- We nemen extra maatregelen om de **luchtkwaliteit** te verbeteren. We streven naar het bereiken van de WHO-advieswaarden 2021 en hebben aandacht voor de effecten van de industrie op nieuwe bebouwing. Een landelijke/ Europese aanpak is dan wel noodzakelijk, maar als stad dragen we er graag aan bij.
- We bekijken op welke wijze uitbreiding en/of versnelde verstrenging van de milieuzone bij kan dragen aan het **halen van de WHO-normen**. We kijken daarbij nadrukkelijk naar de kosteneffectiviteit omdat voertuigen steeds schoner worden; ook wegen we klimaateffecten mee. Bij eventuele aanpassingen van de milieuzone is een adequate sloopregeling (met een hogere bijdrage voor lagere inkomens) een randvoorwaarde.
- In Utrecht zorgden we in 2021 per persoon voor zo’n 413 kilo gescheiden en ongescheiden afval. Minder afval bespaart grondstoffen, energie en dus het klimaat. Daarom gaan we samen met onze inwoners en ondernemers door met de campagne ‘**Utrecht slim met afval**’. Het streefgetal in ons afvalbeleid is 180 kilo per persoon per jaar. Daarnaast nemen we maatregelen om het zwerfafval op straat te verminderen. We onderzoeken de mogelijkheden van meer GFT-scheiding. We blijven inzetten op het terugdringen van bijplaatsingen.
- We verruimen de **openingstijden van de milieustraten** en verhogen de capaciteit (herinrichting). We verbreden de focus en samenwerking met de kringloopwinkels in de stad. Ook initiatieven zoals ‘Buurman Utrecht’ blijven wij steunen. We willen een *upcycle centrum* in Utrecht openen.
- We gaan door met het geven van voorlichting over **houtstook** en bieden subsidies aan met als doel dat er minder gestookt wordt. Ook kijken we of het invoeren van een stookalert nuttig kan zijn.
- **Geluid is de tweede milieugerelateerde ziekmaker**. In Utrecht hanteren we strengere geluidsnormen dan de landelijke wettelijke richtlijnen. Hiervoor nemen we waar nodig extra maatregelen. Verkeer is een belangrijke veroorzaker van geluidhinder. Daarom verlagen we de snelheid waar mogelijk en leggen we stil asfalt aan. Voor nieuwe woningen op plekken waar veel geluid is, treffen we extra maatregelen zoals een geluidsluwe gevel, een rustige buitenruimte en een goede indeling van de woning waardoor er binnenshuis altijd een rustige plek is.
- Duurzaam (ver)bouwen is de norm door te werken met de uitgangspunten van het **convenant duurzaam bouwen**. We bekijken hoe we ons eigen handboek openbare ruimte kunnen aanpassen op de circulaire eisen van deze tijd.
- Partijen in de stad die bij een **aanbesteding** of vergunningaanvraag laten zien aanzienlijk duurzaam en circulair te opereren, hebben een streepje voor. We komen met een plan van aanpak hoe we dit verder uitwerken.
- We vragen aan **bedrijven ook hun bijdrage** te leveren aan de maatschappelijke opgaven waar we voor staan en mee te doen aan het tegengaan van de klimaatcrisis. We stimuleren juist de circulaire economie: zo zorgen we dat er voldoende ruimte is voor kringloopwinkels, duurzame innovaties in de bouwnijverheid, maar bijvoorbeeld ook voor reparatiebedrijven. We vinden het daarnaast belangrijk dat bedrijven oog hebben voor hun omgeving en sociaal ondernemen.
- Als gemeente streven we ernaar zo veel **mogelijk circulair in te kopen en aan te besteden**. Hiervoor streven we naar een ambitieuze ondergrens van ten minste 50% in deze periode die circulair wordt aanbesteed. We houden aandacht voor onder andere *social return*.
- We onderzoeken de mogelijkheden om de **uitstoot te verminderen** van mobiele werktuigen, boten, brommers en pleziervaart. We lobbyen bij het Rijk voor de verduurzaming van de binnenvaart op voornamelijk het Amsterdam-Rijnkanaal.
- De **openbare verlichting maken we diervriendelijker**. Om ook energie te besparen dimmen we de verlichting waar mogelijk en halen onnodige verlichting weg. Reclameverlichting staat standaard ’s nachts uit. We sporen bedrijven en particulieren aan om onnodige verlichting in gebouwen en woningen uit te schakelen.

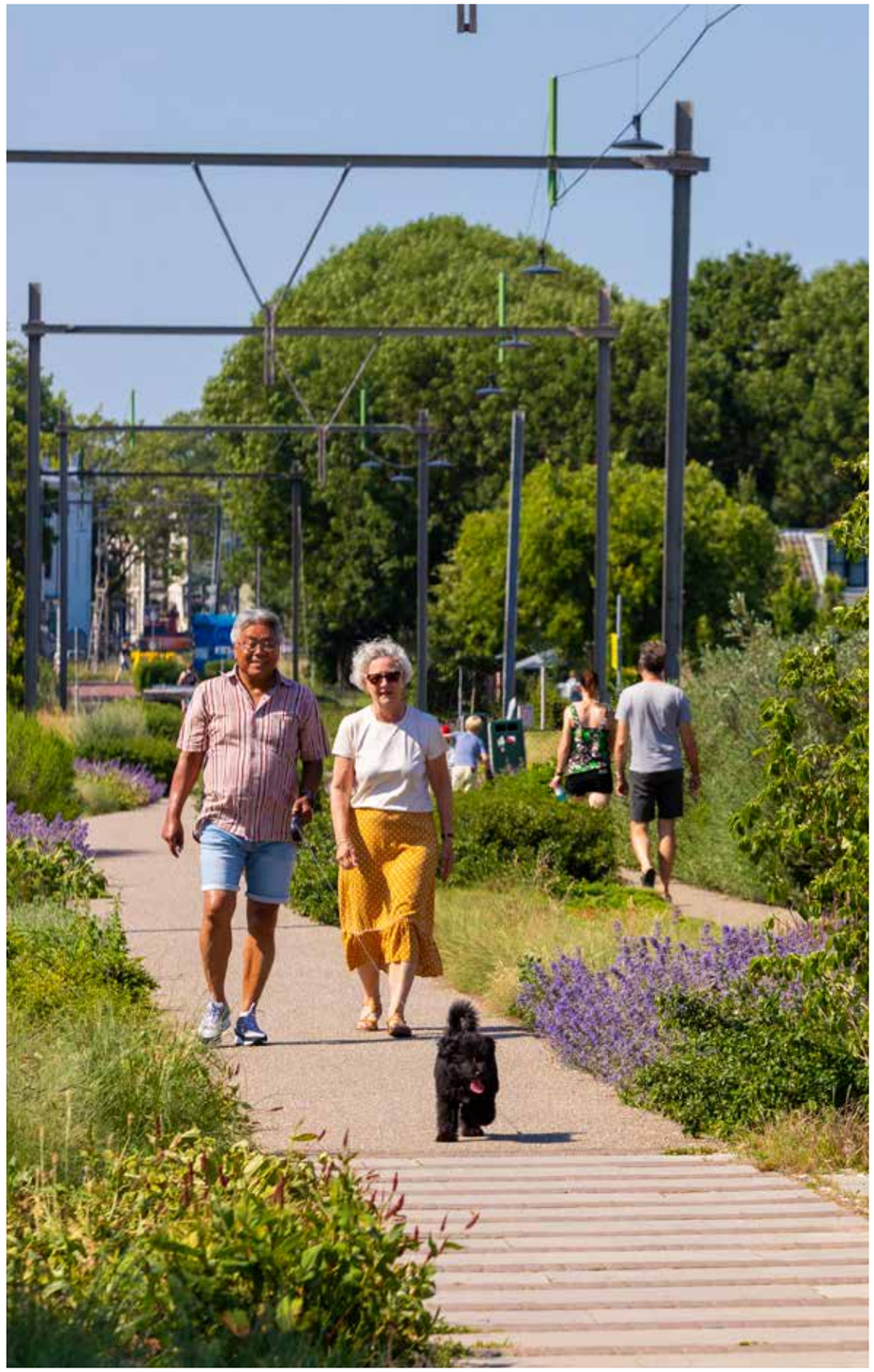

3.4 Dierenwelzijn

Utrecht is een diervriendelijke stad. We zorgen goed voor de dieren in de stad. De natuur in de stad is niet alleen goed voor mensen maar ook voor dieren. De afnemende biodiversiteit baart ons zorgen. We zetten ons daarom in voor goede stadsnatuur die aantrekkelijk is voor insecten, vogels en andere dieren. We willen dat alle dieren goed verzorgd worden en bekijken de mogelijkheden om minima hierbij te ondersteunen.

- We houden vast aan de **nota Dierenwelzijn**. Daarin bevorderen we binnen de (wettelijke) mogelijkheden het welzijn van dieren in de stad. De opvang van dieren organiseren we samen met de Dierenbescherming.
- Bij de **inrichting van openbaar groen** kijken we expliciet naar ruimte waar verschillende dieren prettig kunnen leven.
- Indien nodig bestrijden we dieren die overlast veroorzaken, bijvoorbeeld vanwege de volksgezondheid, op een **natuurlijke manier**. We werken niet mee aan het afschieten van dieren tenzij dieren ziek of gewond zijn, of de volksgezondheid of verkeersveiligheid in het geding komt.
- We bieden **geen extra plekken om te hengelen** aan. We dringen er bij de AUHV op aan dat ze geen vislessen meer geven op school. In de Haarrijnse- en Nedereindse plas moeten de hengelaars inschikken voor drijvende zonnevelden.
- Onze intentie is om met de **boeren in Amelisweerd** verdere afspraken te maken over een meer natuurinclusieve manier van werken met respect voor hun bedrijfseconomische toekomst.
- In de subsidierelatie met **Utrecht Natuurlijk** vragen we om hoge standaarden rond dierenwelzijn op de Steedes.
- Bij evenementen zien wij in principe **geen rol voor dieren**.
- Binnen de U-pas zoeken we naar mogelijkheden om **dierverzorging** meer een plek te geven, denk aan dierenartsbezoek.
- We geven vervolg aan het **vogelhuisakkoord**.
- We vinden dat in een stad als Utrecht 24/7 hulp aan dieren in nood geleverd moet kunnen worden. Daarom maken we structureel extra middelen voor de **dierenambulance** en de **vogelopvang** vrij.

4

We werken aan een levendige en leefbare stad

4.1 Lokale economie

Utrecht is een aantrekkelijke stad die mensen graag bezoeken en waar bedrijven zich willen vestigen. Van Rotsoord tot het Berlijnplein: in Utrecht is ruimte om wat te doen, om plezier te hebben, maar ook ruimte om je terug te trekken. Dat betekent iets voor de inrichting van onze stad. Er zijn plekken - binnen en buiten de singels - om samen een drankje op het terras te drinken, plekken waar jong en oud in het weekend genieten van evenementen en gelegenheden waar een bruisende nachtcultuur te beleven is. Er kan gewinkeld worden in het historische centrum aan de Oudegracht, maar ook in Leidsche Rijn Centrum. Tegelijkertijd is er ook behoefte om rustig door de hofjes in de Binnenstad te lopen, het cultureel erfgoed te bewonderen en om na een paar minuten fietsen midden in het groen te wandelen. Deze vele wensen willen we in balans brengen met de mogelijkheden van de stad.

Utrecht heeft een mooie uitgangspositie om zich verder wereldwijd op de kaart zetten op

de thema's klimaat, brede welvaart voor iedereen en gezondheid. Een mooi voorbeeld is de gezondheids-gerelateerde economie op het Utrecht Science Park (USP). Hier vestigen zorgbedrijven en -werknemers zich graag, mede dankzij die samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid. Wel zien we ook uitdagingen op gebied van het aantrekken van talent, gezonde verstedelijking en het verduurzamen van het mkb.

We zien een kans in een duurzame samenwerking tussen de gemeente, het onderwijs en bedrijven om zodoende te investeren in een toekomstgerichte beroepsbevolking om werkgevers te voorzien van voldoende en gekwalificeerd personeel. We signaleren namelijk een fiks tekort aan arbeidskrachten en zien dat andere maatregelen nodig zijn om nieuwe kansrijke matches te maken tussen mensen en bedrijven. Daarom investeren we structureel in de economie van de toekomst.

- Het **vestigingsklimaat** van Utrecht is goed en dat willen we zo houden. We zoeken daarom bedrijvigheid die past bij de maatschappelijke opgaven en duurzame toekomst van de stad in ICT & digitale vaardigheden, gezondheid, onderwijs en bouw/techniek/energie/circulair.

- Er komt **actief economisch beleid**. De gemeente stuurt op het faciliteren van werkgelegenheid in toekomstgerichte marktgroepen. Het stimuleren van banen voor specifiek mbo'ers vinden wij zeer belangrijk. Zonder praktisch geschoolden bouwen we geen huizen, krijgen we de energietransitie niet van de grond en kunnen we niet voldoende zorg bieden.

- Utrecht wil verder bouwen aan een kenniseconomie en daarom is het van belang om **start-ups en scale-ups** te steunen en te binden aan de stad. We zetten vooral in op startende bedrijven uit de eerder in dit hoofdstuk genoemde sectoren.

- We investeren in de **(lokale) economie in de wijken**. Elke wijk heeft werk, ondernemers en voorzieningen zoals horeca nodig.

- We willen **(horeca)ondernemers meer kansen bieden** in de verschillende centra buiten de Binnenstad, om deze wijken en buurten levendiger te maken en de spreiding over de stad beter te maken. We sturen actief op in welke wijken dit nodig of kansrijk is, gelet op de lokale arbeidsmarkt en mogelijkheden.

- Het **Utrecht Science Park** is met haar gezondheid-gerelateerde economie een banenmotor passend bij de maatschappelijke opgave van de stad. Daarnaast biedt het werkgelegenheid aan mensen met een opleiding van mbo tot hbo en universitair. We zien dit als kans en kijken naar verdere ontwikkeling van het USP.

- Via de **Regionale ontwikkelingsmaatschappij** (ROM) stimuleren we de focus op sectoren zoals gezondheidszorg, bouw, energietransitie en ICT. En op locaties zoals Lage Weide, Werkspoorkwartier en Strijkviertel. Deze drie locaties staan bekend om hun profiel rondom de circulaire maakindustrie. Er is hier tevens ruimte voor creatieve bedrijvigheid.

- We zien veel **winkelleegstand** in Utrecht, zowel in de binnenstad als in de wijken. Het is van vitaal belang voor de huidige ondernemers en bewoners om deze gebieden aantrekkelijk te maken en houden, van de Steenweg tot winkelcentrum Overvecht. Dit vraagt om met een open blik naar nieuwe mogelijkheden te kijken en (gemengde) functies voor de leegstaande panden te zoeken.

- Door corona is de vraag naar kantoor- en werkgelegenheid veranderd. **Kantoorpanden** zullen meer ingezet worden voor ontmoeting, netwerken en inspiratie. We benutten huidige kantoorpanden daarom creatief. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen kijken we hoeveel en wat voor soort werkplekken er nodig zijn. Bij leegstaande kantoren kijken we daar waar mogelijk naar andere functies. Hiervoor gebruiken we de leegstandsaanpak. Waar het toevoegen van woonruimte niet opportuun is, zoeken we naar andere functies.

- We vinden het belangrijk dat ondernemers zoveel mogelijk ongehinderd iets kunnen organiseren zonder **onnodige bureaucratie en regels**, maar zonder tegelijkertijd andere belangen te schaden. Hiervoor kijken we kritisch naar welke regels echt nodig zijn: specifiek op het vlak van *blurring* (mengen van functies) en uitplaatsingen.

- We zetten in Utrecht niet in op massatoerisme. **Toerisme** mag in Utrecht groeien, maar geen andere functies verdringen zoals wonen. We laten na 2022 de hotelstop los. Toeristische verhuur van woningen wordt verder gereguleerd met een meldplicht per verhuring per 1 juli 2022. Om toerisme ook bij te laten dragen aan de stad, wordt de toerismebelasting verhoogd.

4.2 Digitale stad

Digitalisering biedt kansen op laagdrempelige gemeentelijke dienstverlening, nieuwe manieren om bewoners te betrekken bij gemeentelijke projecten en om op een nieuwe manier met maatschappelijke vraagstukken aan de slag te gaan. Denk hierbij aan het digitale huishoudboekje, online jongerenwerk of mobiliteitsdiensten. Het biedt ook kansen om onze dienstverlening te innoveren en te verbeteren zonder dat dit ten koste gaat van persoonlijk contact, bijvoorbeeld op het vlak van (jeugd)zorg of Wmo. Digitalisering kan gemak bieden en zorgt voor werk in onze stad.

Tegelijkertijd beseffen we dat er digitale ongelijkheid is: niet alle Utrechters zijn digitaal even vaardig of hebben evenveel toegang tot internet, ondanks dat dit inmiddels een basisbehoefte is. Een smalle portemonnee mag geen reden zijn om digitaal niet mee te kunnen doen. We zullen discriminatie en uitsluiting door de inzet van technologie (zoals algoritmes) door de gemeente niet bevorderen, maar proberen juist met die inzet van technologie kansengelijkheid te bevorderen. We hebben aandacht voor risico's rond privacy, databescherming, algoritmes, veiligheid en vitale ICT-infrastructuren.

Digitale vaardigheden

- We kijken hoe we binnen de U-pas **internet** kunnen aanbieden en we ondersteunen partners als de stichting Leergeld die leerlingen aan (tweedehands) laptops en toebehoren kunnen (blijven) helpen.

- We zorgen ervoor dat in de (semi)publieke ruimte zoals bibliotheken en het stadhuis **voldoende plekken zijn met gratis internet**.

- Wij vinden het belangrijk om te investeren in **digitale vaardigheden en (social-) mediawijsheid** van bijvoorbeeld ouderen en jongeren. Daarom ondersteunen we de bibliotheek en maatschappelijke organisaties om cursussen, digitale hulp of maatjesprojecten te organiseren voor bewoners die aan hun online weerbaarheid willen werken – denk aan online pesten of fraude - en digitaal vaardiger willen worden.

Digitale gemeente

- De informatie en dienstverlening van de gemeente voldoet minimaal aan de wettelijke eisen voor **digitale toegankelijkheid**. Daarnaast kunnen bewoners als ze dat wensen altijd telefonisch of aan de balie terecht.

- We zijn uitermate behoedzaam bij het delen en opvragen van **persoonsdata** en het inzetten van **algoritmes**. We vragen hier ook expliciet aandacht voor bij onze partners en als we diensten inkopen. We stellen een commissie in om te adviseren over ethische vraagstukken rond nieuwe technologie.

- We gaan aan de slag met **digitale risico's** zoals *grooming*, hacken en fraude en versterken de digitale weerbaarheid in de stad en onze organisatie. We doen een jaarlijkse stresstest om onze systemen te testen, eventueel met de hulp van ethische hackers. Op het vlak van bijvoorbeeld crisisbeheersing en veiligheid spelen we in op digitale ontwikkelingen.

- We verbeteren onze opslag en ontsluiting van gegevens om te voldoen aan de **Wet open overheid** (Woo) en de **archiefwet**.

We werken verantwoord en bewust zoveel mogelijk met open data en maken informatie goed vindbaar en doorzoekbaar.

- **We benutten data** om ons beleid en investeringskeuzes te onderbouwen en nieuwe oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen te ontwikkelen. Daar waar mogelijk met partijen samen.

4.3 Cultuur en erfgoed

Utrecht kent een wijdverspreid kunst- en cultuuraanbod. Van de Domtoren tot dB's: er is voor ieder wat wils. En dat is belangrijk. Want kunst en cultuur prikkelt, verbindt en zet aan tot nadenken. De waarde die cultuur toevoegt aan de stad en samenleving is niet altijd in euro's uit te drukken en wordt vaak pas achteraf duidelijk. Maar wij zien die waarde onmiskenbaar en vinden een goed cultureel klimaat belangrijk. Amateurs, professionals en organisaties geven we de ruimte om een aantrekkelijk en hoogstaand cultuuraanbod te kunnen creëren. Kunst kleurt de stad, de voorzieningen groeien mee met het aantal inwoners.

- Cultuur is van en voor álle Utrechters. We blijven eraan werken om cultuur voor iedereen toegankelijk te maken. Cultuur moet inclusief en pluriform zijn. Het helpt om **cultuur letterlijk en figuurlijk dichtbij** te brengen. De groei van het cultuurbudget is daarom vooral ten gunste van het aanbod in wijken en buurten. Dit wordt ook een van de uitgangspunten in de nieuwe Cultuurnota. Met de naleving van de Code Culturele Diversiteit willen we diversiteit in het programma, personeel, publiek en partners terug zien komen.

- De ruimte in onze stad is beperkt. Toch moet er **ruimte zijn voor cultuur in de stad**. In de RSU 2040 is berekend dat er een behoefte is aan groei van 80.000 m² betaalbare creatieve werkplekken, verspreid over de stad en deels in de regio. Wij gaan actief zoeken naar deze plekken en reserveren hier middelen voor via het investeringspakket 'Groei in Balans'.

- Culturele makers moeten eerlijk beloond worden. We passen de **Fair Practice Code** vanaf de start van de nieuwe Cultuurnota onverkort toe en maken hier structureel geld voor vrij.

- Alle inwoners van Utrecht krijgen de kans zich artistiek te ontplooien dankzij een stevige keten van **cultuureducatie**, via amateurkunst(educatie) naar talentontwikkeling en een professionele kunstpraktijk.

- Utrecht kent een aantal onderwijsinstellingen waar de creatieve makers van de toekomst worden opgeleid, zoals Nimeto en de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU). Wij zijn trots op ons cultureel talent en willen afstudeerders **jaarlijks een podium geven om hun werk te exposeren**.

- Wij willen cultuurtalent behouden voor de stad. De **tweejarige regeling** voor nieuwe makers wordt structureel gemaakt. Deze regeling is voor veel makers een belangrijke kickstart van hun culturele carrière en heeft zich in de afgelopen jaren bewezen.

- We willen in staat zijn om in te kunnen spelen op kansen die zich aandienen om het **culturele (top)aanbod** in de stad te verbreden. Daar maken we structureel een bedrag voor vrij.

- Een **bruisende nachtcultuur** is belangrijk voor een grote stad als Utrecht. Denk bijvoorbeeld aan podia voor nieuwe bands en een levendige Utrechtse dance-scene. Om dit naar een hoger niveau te tillen stellen we een Utrechtse Nachtvisie op. Daarmee maken we nachtcultuur een serieus onderdeel van de cultuursector. Samen met het Nachtoverleg en bewoners wordt gezocht naar geschikte locaties voor nachtcultuur en wordt gekeken hoe we ruimte kunnen bieden voor talent en experiment.

- Verspreid in de stad moeten verschillende soorten **evenementen** mogelijk zijn. Om evenementen te faciliteren en tegelijkertijd scherp te zijn op de omgeving maken we vaart met het opstellen van evenementen- en locatieprofielen. Ook willen we door middel van het invoeren van duurzame leges, evenementen verduurzamen. Hierbij worden kleine evenementen ontzien.

- We zoeken een **permanente evenementenlocatie** voor grootschalige evenementen.

- **Kunst(uitingen) in de openbare ruimte**, zoals muurschilderingen, streetart en (tijdelijke) exposities, kunnen een mooie toevoeging zijn om bestaande én nieuwe wijken en buurten aantrekkelijk te maken of te houden. Het brengt ook meer Utrechters in contact met cultuur. Daarom krijgt dit de komende vier jaar een stimulans.

- We kijken hoe we de deuren van **Domplein 4** meer open kunnen zetten, letterlijk en figuurlijk. Mogelijk door menging van functies. Domplein 4 blijft in ieder geval beschikbaar als huisvesting voor cultuur- en amateurkunstaanbieders.

- **Lokale media** zijn een belangrijke drager van de (lokale) democratie. We investeren structureel extra om het aanbod minimaal op peil te houden, aanvullend op extra rijksmiddelen die we hiervoor verwachten.

Erfgoed
Het vele erfgoed dat Utrecht rijk is, maakt de stad aantrekkelijk voor bewoners en bezoekers. Van oud (zoals de diverse forten) tot jong (denk aan de Neudeflat). Dit erfgoed – ook immaterieel – koesteren we zo veel mogelijk en moet toegankelijk zijn zodat alle Utrechters ervan kunnen genieten. Verduurzaming van erfgoed is een belangrijk punt van aandacht. Het draagt namelijk bij aan het toekomstig gebruik en functionaliteit. Wel zullen we altijd het cultuurhistorisch belang, het gebruiksbelang en andere maatschappelijke belangen goed met elkaar afwegen. Omdat ons erfgoed de geschiedenis van de stad zichtbaar en tastbaar maakt, vinden we dat er letterlijk en figuurlijk ruimte moet zijn voor erfgoed in onze verdichtende stad:

- De **Erfgoednota** 'Utrechts Erfgoed verbindt mensen en tijden' is leidend.

- Utrecht viert in 2022 **900 jaar stadsrechten**. In dit kader zetten wij ons cultureel erfgoed extra in het zonnetje en komen we met een kaart en wandelroutes

- Wij gaan (particuliere) eigenaren helpen met het **verduurzamen van hun erfgoed**. Respect voor en het verduurzamen van erfgoed, moet hand in hand gaan. Om eigenaren op weg te helpen met verduurzaming ondersteunen we de uitwisseling van ervaringen en goede voorbeelden. We delen informatie met monumenteigenaren en organisaties op het gebied van duurzaamheid. Reversibele (terug te draaien) energiemaatregelen maken we ruimhartig mogelijk bij erfgoed en monumenten.

- Het monumentale **wervengebied** is uniek. Herstel en behoud van de werven vinden wij zeer belangrijk. We werken de financiële strategie voor de dekking van de uitvoeringskosten van het programmaplan voor de komende 30 jaar uit. Voor de komende vier jaar (2022-2025) maken we een uitvoeringsplan wervengebied.

4.4 Sport, spelen en bewegen

Utrecht houdt van sporten, spelen en bewegen. Sport verbindt, is goed voor je fysieke én mentale gezondheid. Of het nu *urban* sporten langs het Amsterdam-Rijnkanaal is of voetballen op het dak van een bedrijfspand, sport moet voor iedereen toegankelijk zijn. Hierbij mag het niet uitmaken of je een kleinere beurs of bijvoorbeeld een lichamelijke beperking hebt. Maatschappelijke organisaties als Jantje Beton en de Utrechtse sportverenigingen spelen hier een belangrijke rol in.

We staan voor een enorme uitdaging om ervoor te zorgen dat er genoeg ruimte is om te sporten voor Utrechters. De zoektocht naar ruimte blijft moeilijk in een groeiende stad, maar er moet een grote stap worden gezet om de sportmogelijkheden op peil te krijgen. Het aanbod moet inclusief zijn, een sociale basis hebben en jeugd aansporen om te spelen en bewegen. Daarbij zijn we trots op de topsport in onze stad en willen we daar een goed klimaat voor behouden. De Utrechtse sportagenda uit 2021 heeft al een mooie basis gelegd voor deze doelen.

Het Mulier instituut doet periodiek onderzoek naar de tekorten, die nu gaan over 2 extra sporthallen, 14 extra sportvelden en 54 tennisbanen.

- In Utrecht is er een **tekort aan binnen- en buitensportlocaties**. De aantallen uit het rapport van het Mulier instituut maken duidelijk dat we een been bij moeten trekken en dat gaan we ook doen. In 2021 is al gestart met de variantenstudies voor inpassing van extra sportvelden op de sportparken Maarschalkerweerd, Nieuw Welgelegen en Rijnvliet/Strijkviertel. Via het investeringspakket ‘Groei in Balans’ investeren we in voldoende passende sportvoorzieningen in de stad.

- We zetten in op een zo efficiënt mogelijk gebruik van de beschikbare ruimte. Denk hierbij aan het **dubbelgebruik** van sportvoorzieningen en het gebruik in de daluren. We helpen verenigingen hierbij waar mogelijk.

- **Sporten en spelen in de buitenruimte** is toegenomen, dat gaan we stimuleren. Bijvoorbeeld door meer kleine veldjes of sportcontainers te realiseren. Voldoende watertappunten zijn hiervoor ook van belang.

- We willen een stad zijn waar ieder kind **dichtbij huis kan spelen en bewegen**. Daarom maken we in het investeringspakket ‘Groei in Balans’ structurele middelen vrij om de Visie Speelruimte uit te voeren.

- We bespreken met sportverenigingen de mogelijkheid om **solidariteitspotjes** te maken. Leden die wat meer te besteden hebben, dragen in dat geval iets meer contributie af zodat het ook voor leden met een kleine beurs mogelijk is om voor een lager bedrag lid te zijn.

- In samenwerking met onderwijsinstellingen gaan we aan de slag om iets te doen aan het tekort aan ruimte voor **studentensport**. Zoals in de omgevingsvisie Utrecht Science Park aangekondigd, verkennen we de herinrichting van Sportpark Olympos. Parallel onderzoeken we of er ruimte voor studentensporten is op Maarschalkerweerd. Deze studentensportfaciliteiten zijn of worden ook zoveel mogelijk beschikbaar gemaakt voor mbo-studenten. We zetten ons er ook voor in de samenwerking tussen studenten- en verenigingssport te vergroten.

- De **maatschappelijke waarde** van sport zou een vanzelfsprekend onderdeel van het netwerk van sociale- en maatschappelijke organisaties in de wijk moeten zijn. Sport heeft een nadrukkelijke functie in het versterken van gezondheid en het organiseren van activiteiten waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten. Dankzij het Sportakkoord Utrecht, SportUtrecht, de Gezonde Wijkalliantie en vele anderen, gebeurt er al veel op dit vlak. Dit versterken we, bijvoorbeeld door te onderzoeken of we het aanbod van de U-pas op dit vlak kunnen uitbreiden.

- We starten in deze collegeperiode met de bouw van het **nieuwe zwembad in Leidsche Rijn**.

- In Utrecht moet een plek zijn voor geschikt **roei- en trainingswater**, ook voor onze toproeiers. We onderzoeken hiervoor twee locaties, te weten Rijnenburg en Vianen-Ameide. We gaan uiteindelijk voor het beste en meest gedragen alternatief. Verder kijken we naar de mogelijkheden om het roeien verder te faciliteren langs de Vecht en het Merwedekanaal.

- We zoeken met de verschillende partijen die betrokken zijn bij het **Sportakkoord Utrecht** naar de mogelijkheid om, naar Arnhems voorbeeld een extra beweegprogramma op en rondom basisscholen te realiseren. Het beweegprogramma zet in op meer en beter leren bewegen voor de doelgroep 4- tot 12-jarigen. Daarbij beginnen we bij de scholen en wijken waar dat het meeste nodig is en kijken we naar uitdagingen als de preventie van overgewicht en doorstroming naar sportverenigingen.

- We voegen structureel een extra bedrag toe aan de sportbegroting om **wendbaar** in te kunnen spelen op ontwikkelingen in de stad.

4.5 Vastgoed

Utrecht kan niet zonder plekken waar mensen elkaar ontmoeten, sporten, cultuur bedrijven en spelen. Dit weefsel van de stad wordt mede gevormd door het maatschappelijke vastgoed, waar de gemeente een rol in speelt. We zorgen er dan ook voor dat er voldoende aanbod is en het maatschappelijk vastgoed goed onderhouden is. Meervoudig ruimtegebruik is daarbij ons leidend principe. Ons maatschappelijk vastgoed is meer dan een aantal gebouwen. Het is ons visitekaartje en bindweefsel in de wijken: een plek waar Utrechters elkaar ontmoeten. Wat ons maatschappelijk vastgoed niét is: een manier om de begroting van de gemeente sluitend te maken.

- We zorgen dat de **Vastgoedorganisatie Utrecht** de komende jaren verder **op orde** komt, zodat we in staat zijn om te voorzien in de groeiende behoefte aan ruimte voor maatschappelijk relevante partijen. Dit doen we met middelen uit het investeringspakket ‘Groei in Balans’.

- We hebben veel ambities en weinig middelen. Dit vraagt om een **heldere koers en het maken van duidelijke keuzes**.

- Onze vastgoedorganisatie krijgt een centrale rol bij het op peil brengen van de voorzieningen zoals aangegeven in de barcode in de bestaande stad. Dat doen we door niet alleen **bestaande panden beter te benutten, maar waar nodig actief locaties te verwerven en te ontwikkelen**.

- **Verkoop** van maatschappelijk vastgoed **doen we niet meer**, tenzij het bijdraagt aan in dezelfde wijk creëren van maatschappelijk vastgoed. Hierbij vinden we het belangrijk om bewoners(organisaties) daadwerkelijk een gelijk speelveld te geven ten opzichte van commerciële partijen. Bij verkoop gunnen we niet op de hoogst geboden prijs alleen, maar kijken we ook naar de grootste maatschappelijke meerwaarde.

- Het contract voor **leegstandsbeheer** loopt in 2023 af. We maken hierna een slag naar meer maatschappelijk gericht leegstandsbeheer.

- We herontwikkelen het **Magazijn De Zon** (voormalig Broesepand) zodanig dat er ook plek is voor cultuur en maatschappelijke functies waarbij ruimte blijft voor commerciële functies.

- We maken structureel middelen vrij voor **groot onderhoud en vervanging** van het gemeentelijk vastgoed gebruikt voor milieu- en natuureducaties (steedes).

- De panden van de gemeente moeten **toegankelijk zijn voor iedereen**. We werken daar versneld aan.

- Beleidsterreinen zijn verantwoordelijk en maken inhoudelijk en budgettair keuzes voor de sturing op hun vastgoedbehoefte en vastgoed faciliteert hen hierin. Via cultuurbudgetten maken we bijvoorbeeld de toegang tot maatschappelijk vastgoed betaalbaar voor jonge makers. Ook kijken we hoe we ons **vastgoed verder kunnen inzetten voor maatschappelijke doelen**.

- De vastgoedorganisatie en wijkbureaus werken samen om **initiatieven van huurders of bewoners** die bijdragen aan de stad, maar die geen eigenaar kennen binnen de beleidsafdelingen, te faciliteren. Hiervoor stellen we een budget beschikbaar. We maken waar mogelijk slimme koppelingen om leegstaande panden snel een invulling te kunnen geven.

- **Nieuwe panden worden klimaat- en energieneutraal gebouwd**. Voor bestaande panden versnellen we de verduurzaming waarbij we kijken hoe we redelijkerwijs -zonder geld en materiaal te verspillen- een stap kunnen zetten. Gelet op de uitkomsten van het Rekenkamerrapport komen we de komende periode tot een haalbare en ambitieuze verduurzamingsaanpak. Deze agenda leggen we begin 2023 v oor aan de raad.

5

Uitvoering

5.1 Publieksdienstverlening

Een betrouwbare overheid is een overheid die burgers goed en snel helpt. Een overheid die duidelijk en transparant is, toegankelijk en navolgbaar en empathisch. Dat vergt sensitieve, goede getrainde medewerkers die genoeg tijd hebben om de mens centraal te stellen. We zetten ons in voor goede en adequate dienstverlening passend bij de inwoner; of je nou komt voor je paspoort of rijbewijs of een meer complexe ondersteuningsvraag. Om onze dienst-verlening goed te kunnen (blijven) doen voor het groeiend aantal Utrechters, investeren we hier fors in.

Steeds meer dienstverlening kan ook digitaal. Dat biedt voor veel bewoners snelheid en gemak, tegelijkertijd moet het altijd mogelijk blijven langs te komen voor een persoonlijk gesprek aan de balie of per telefoon. Centraal in onze manier van werken staat dat we uitgaan van vertrouwen in plaats van wantrouwen.

- Mensen kunnen **zelf kiezen** op welke manier ze gebruik maken van de gemeentelijke dienstverlening. Veel kan digitaal en mensen kunnen daarnaast altijd telefonisch of aan de balie terecht. We proberen de zoektocht naar de juiste medewerker bij de gemeente voor de inwoners zoveel mogelijk te beperken.

- De gemeente communiceert **proactief** over bouwwerkzaamheden, evenementen of bijvoorbeeld initiatieven die bewoners zelf kunnen ondernemen.

- Besluiten uitleggen in een gesprek levert meer begrip op dan alleen een brief. Daarom bieden we mensen bij moeilijke of pijnlijke beslissingen altijd de mogelijkheid tot een **persoonlijk gesprek**. Ook kan het zorgen voor meer duidelijkheid en het sneller oplossen van problemen. We starten een proef om bij (ingewikkelde) besluiten die mensen treffen hen standaard telefonisch te benaderen.

- De positie van bewoners moet verstevigd worden, zeker als zij vast lopen bij de gemeente. Daarom stellen we een **lokale ombudsman** in, gefinancierd uit de POK-middelen (Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag).

- De landelijke toeslagenaffaire heeft nogmaals benadrukt hoe belangrijk een **toegankelijke, responsieve overheid** is, waar je terecht kunt en gehoord wordt. Het moet duidelijk zijn hoe iemand in bezwaar kan tegen een besluit en welke hulp hierbij nodig is. We bouwen de manier van werken uit die beschreven wordt in het initiatiefvoorstel ‘krijgen waar je recht op hebt.’

- We zorgen dat de gemeentelijke dienstverlening **toegankelijk, cultuursensitief en begrijpelijk** is. De communicatie is op B1-niveau. Nederlands is de standaard voertaal, maar waar nodig communiceren we ook in andere talen. Beschikbaarheid van een tolk is hier onderdeel van.

5.2 Personeel, organisatie en bedrijfsvoering

Onze politieke ambities willen we met kracht realiseren. Dat vraagt een deugdelijke ambtelijke organisatie. Een organisatie die in staat is de bestuurlijke besluiten goed uit te voeren. Waar de organisatie niet kan uitvoeren komen kwetsbare groepen in de knel. We investeren daarom in versterking van de gemeentelijke organisatie. Een uitvoeringsorganisatie die kan meegroeien met de stad, van vuilnisdienst tot handhaver. Wij zien de waarde van goed werkgeverschap, goede ontwikkelkansen voor medewerkers en bestaanszekerheid door vast werk. Tegelijkertijd zijn we niet blind voor de uitdagingen in de krappe arbeidsmarkt in combinatie met de groeivraag van de stad om voldoende en genoeg personeel aan te trekken.

- We hebben **grote tekorten op de arbeidsmarkt**. We hebben en houden een stevige doelstelling op het minimaliseren van flexibele contracten en een vast contract bieden bij vast werk. Tegelijkertijd mag het niet zo zijn dat ambities voor de stad, bijvoorbeeld op het ruimtelijk of sociaal domein, hierdoor niet waargemaakt kunnen worden.

- Om voldoende en goed personeel aan te trekken voldoet alleen het openstellen van een vacature niet meer. We zoeken naar **innovatieve manieren om personeel aan te trekken** zoals in de haarvaten van onderwijsorganisaties zitten, open hiring en meer.

- Het doel is om **talent** aan te trekken en te behouden op alle niveaus. Lef en leiderschap blijven noodzaak in de organisatie om te faciliteren dat mensen nieuwe stappen kunnen zetten en zo behouden blijven voor de organisatie.

- We geven het **goede voorbeeld** in de brede zin van het woord. Daarbij denken we aan o.a. de arbeidsvoorwaarden (zoals de nieuwe beweging rond het aanbesteden in het sociaal domein en sturen op een fatsoenlijk minimumloon), een veilige werkomgeving, het inkoopbeleid (bijvoorbeeld circulair) en een diverse organisatie (o.a. streefcijfers in de ambtelijke top).

- We gaan **geen organisatieonderdelen uitbesteden**. Zo blijven Stadsbedrijven en de zwembaden onderdeel van de gemeente.

5.3 Financiën

Wij staan een duurzaam financieel beleid voor, een gezonde financiële positie van de gemeente voor nu en in de toekomst. Een begroting in evenwicht, met een buffer voor onvoorziene situaties (weerstandsvermogen). De keuzes die wij maken zijn helder en inzichtelijk, dit geldt voor de keuzes die we nu in dit coalitieakkoord presenteren en ook voor keuzes die nog op ons pad kunnen komen. Voor de toekomstige keuzes hebben we leidende principes opgesteld over het omgaan met mee- en tegenvallers.

Financieel beeld met onzekerheden
Financieel gezien is er sprake van onzekere tijden. Vanaf het jaar 2026 is nog niet duidelijk welke inkomsten de gemeente Utrecht van het Rijk krijgt vanwege de opschalingskorting en de aangekondigde daling van het accres in combinatie met het vergroten van de mogelijkheid tot het heffen van lokale belastingen. Daarnaast is er, ook door de gevolgen van de oorlog in Oekraïne, sprake van economische onzekerheid en oplopende inflatie.

Het financieel uitdagende vertrekpunt is ook verwerkt in de Voorjaarsnota 2022. Daarin is een aantal onvermijdelijke financiële knelpunten opgelost. Het overschot op de begroting slaat in de voorjaarsnota in het jaar 2025 om in een – ook langjarig – financieel tekort.

Recente ontwikkelingen verbeteren het beeld van de voorjaarsnota enigszins. Inmiddels heeft het kabinet besloten de extra bezuiniging van 500 miljoen euro vanaf 2026 op de jeugdzorg voor eigen rekening te nemen en niet meer te korten op de gemeentelijke budgetten. Ook is de herverdeling van het gemeentefonds aangepast, op een manier die voor Utrecht een minder nadelige uitkomst heeft. Daarnaast bevat de voorjaarsnota van het kabinet extra middelen voor gemeenten voor de periode tot en met 2025.

Op een drietal onderwerpen waar de onzekerheid nog groot is willen wij ons niet bij voorbaat arm rekenen. Deze mogelijke financiële tegenvallers boeken we daarom – anders dan in de Voorjaarsnota 2022 – niet nu al in:

1. Opschalingskorting 2026. Wij gaan ervan uit dat de opschalingskorting ook in 2026 structureel van de baan is. Er is immers geen inhoudelijke onderbouwing voor de opschalingskorting. In de periode tot en met 2025 is hij geschrapt. Het is niet te verwachten dat de korting in 2026 opnieuw wordt toegepast.

2. Compensatie meerkosten Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging. Deze twee wetten worden vanaf 2023 ingevoerd. De implementatiekosten zijn gecompenseerd door het Rijk, de structurele kosten van een minimumscenario echter nog niet. Wij gaan ervan uit dat kosten van nieuwe of gewijzigde gemeentelijke taken reëel door het Rijk worden gecompenseerd.

3. Exploitatiebijdrage grondexploitatie. Uit de grondexploitatie Leidsche Rijn valt jaarlijks een bedrag vrij ten gunste van het begrotingsresultaat. Deze bijdrage stopt als de grondexploitatie gesloten wordt. Wij verwachten dat dit niet in 2026 zal plaatsvinden.

Actueel meerjarenperspectief Voorjaarsnota

Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
Actueel meerjarenperspectief Voorjaarsnota	**32.966**	**13.570**	**8.055**	**-169**	**-19.029**	**-19.429**
Aanscherping financieel kader						
Nieuwe ontwikkelingen:						
Jeugdhulp	0	0	1.700	8.500	8.500	8.500
Herijking gemeentefonds	0	4.680	4.680	4.680	4.680	4.680
Risico-inschatting:						
Opschalingskorting blijvend bevroren	0	0	0	0	16.875	16.875
Compensatie uitvoering Omgevingswet/ Wet Kwaliteitborging bouw	0	0	0	0	1.800	1.800
Afdracht grondexploitatie Leidsche Rijn stopt later	0	0	0	0	4.500	0
Versterken financiële positie						
Extra aanvulling weerstandsvermogen	-5.000					
Financiële ruimte coalitieakkoord	**27.966**	**18.250**	**14.435**	**13.011**	**17.326**	**12.426**

Dit betekent dat we financieel scherper aan de wind gaan zeilen, in onzekere omstandigheden. Een verantwoord risico, niet alleen gegeven de hierboven genoemde aard van de financiële onzekerheden, maar ook omdat de gemeente Utrecht in de basis financieel gezond is. De ervaring leert dat de gemeente de afgelopen jaren vaak een positiever financieel resultaat had dan begroot.

Aanvullend maken we een drietal afspraken:

1. We brengen het weerstandsvermogen zo snel mogelijk op 1. We reserveren hiervoor in 2022 vier miljoen euro extra. De eerste meevaller die zich aandient zal worden ingezet om het weerstandsvermogen op 1 te brengen. Die meevaller verwachten wij op basis van de voorjaarsnota van het kabinet in de meicirculaire. Voor aanvulling van het weerstandsvermogen is naar huidig inzicht nog eenmalig 5 miljoen euro nodig.

2. We monitoren de ontwikkelingen op de onzekerheden scherp. Als dit om aanpassing van de uitgangspunten van de begroting of om bijsturen vraagt wordt dit in de reguliere begrotingscyclus meegenomen.

3. Indien de risico's optreden zal allereerst worden gekeken of er incidentele of structurele meevallers zijn. Mocht er vanaf 2026 alsnog een tekort op de begroting ontstaan, dan stellen wij tijdig maatregelen voor om dit op te lossen. Deze tegenvaller vangen wij incidenteel op door korte termijnkeuzes in de uitgaven en ten laste van de algemene reserve (dit verlaagt -tijdelijk- het weerstandsvermogen).
   De structurele oplossing vinden wij in het verminderen of beëindigen van nieuwe ambities in dit akkoord, waarbij de kansengelijkheid, het wonen en het klimaat zoveel mogelijk worden ontzien.

Zoals gezegd is de financiële situatie voor de gemeente uiterst onzeker. In dit hoofdstuk is het coalitieakkoord zo goed mogelijk financieel vertaald. Naar verwachting zal het beeld nog veranderen. Met name de meicirculaire die begin juni verschijnt, brengt duidelijkheid over de algemene en specifieke uitkeringen van het Rijk. In de Programmabegroting 2023 volgt een nadere uitwerking. Dan zal ook het benodigde weerstandsvermogen opnieuw worden berekend op basis van de actuele risico-inschatting (inclusief de actualisatie van de in bovenstaande tabel genoemde risico's).

Beleidsprioriteiten

Gezien de maatschappelijke opgaven bevat dit akkoord veel ambities. Hierna presenteren wij de financiële vertaling in twee onderdelen: de exploitatie en de investeringen (groei in balans).

Onderstaande tabel bevat onder het kopje beleidsprioriteiten de acties uit dit akkoord die geld kosten op de exploitatiebegroting. In bijlage 1 staat een nadere detaillering op maatregelniveau. Wij kiezen ervoor structurele uitgaven ook structureel te dekken, maar nieuwe impulsen voor vier jaar te begroten.

Ruimte maken in de begroting
Gegeven het financiële beeld is het onvermijdelijk tegenover de beleidsprioriteiten besparingen te zetten en de lasten voor inwoners te verhogen. Daarbij maken we de volgende keuzes:

- OZB-stijging
  Woningen en niet-woningen zijn in Utrecht de afgelopen jaren fors in waarde gestegen. Gegeven de systematiek van de onroerend zaak belasting (OZB) en de gemaakte beleidskeuzes is de opbrengst van de OZB veel minder sterk gestegen dan de WOZ-waarden. In de periode 2016-2022 is de WOZ-waarde van woningen bijvoorbeeld gestegen met 88% terwijl de OZB-opbrengst steeg met 45%. Dit laat zien dat het vermogen van woningeigenaren de afgelopen jaren harder is gestegen dan de belasting op het vermogen. Wij vinden het daarom redelijk om van de eigenaren van woningen en niet-woningen een extra bijdrage te vragen. We verhogen de opbrengst van de OZB met 18%.

- Een stijging van het tarief van de toeristenbelasting van 6% naar 7%.

- Een viertal bezuinigingen, gericht op een doelmatiger inzet van gemeentelijke middelen:
  a) De internationale strategie is gericht op beleidsbeïnvloeding en fondsenwerving. Subsidies voor lokale initiatieven gericht op internationale samenwerking passen daar minder bij;
  b) De bezetting van de gemeentelijke sportaccommodaties is toegenomen (behalve in de coronajaren), maar de daarmee gepaard gaande opbrengstenstijging is nog niet structureel begroot;
  c) Op het gebied van veiligheid richten wij ons op de doelstellingen in het akkoord. Een klein deel van de huidige inzet kan daarom worden afgebouwd. Het gaat om vermindering van het pluspakket bij de VRU en het beëindigen van de nachtdiensten voor toezicht en handhaving op maandag, dinsdag en woensdag, nu is gebleken dat inzet dan minder nodig is.
  d) In het beheer van de openbare ruimte passen wij een versobering toe door te kiezen voor het standaardiseren van het materiaalgebruik en voor een lager beeldkwaliteitsniveau.

Financiële keuzes coalitieakkoord

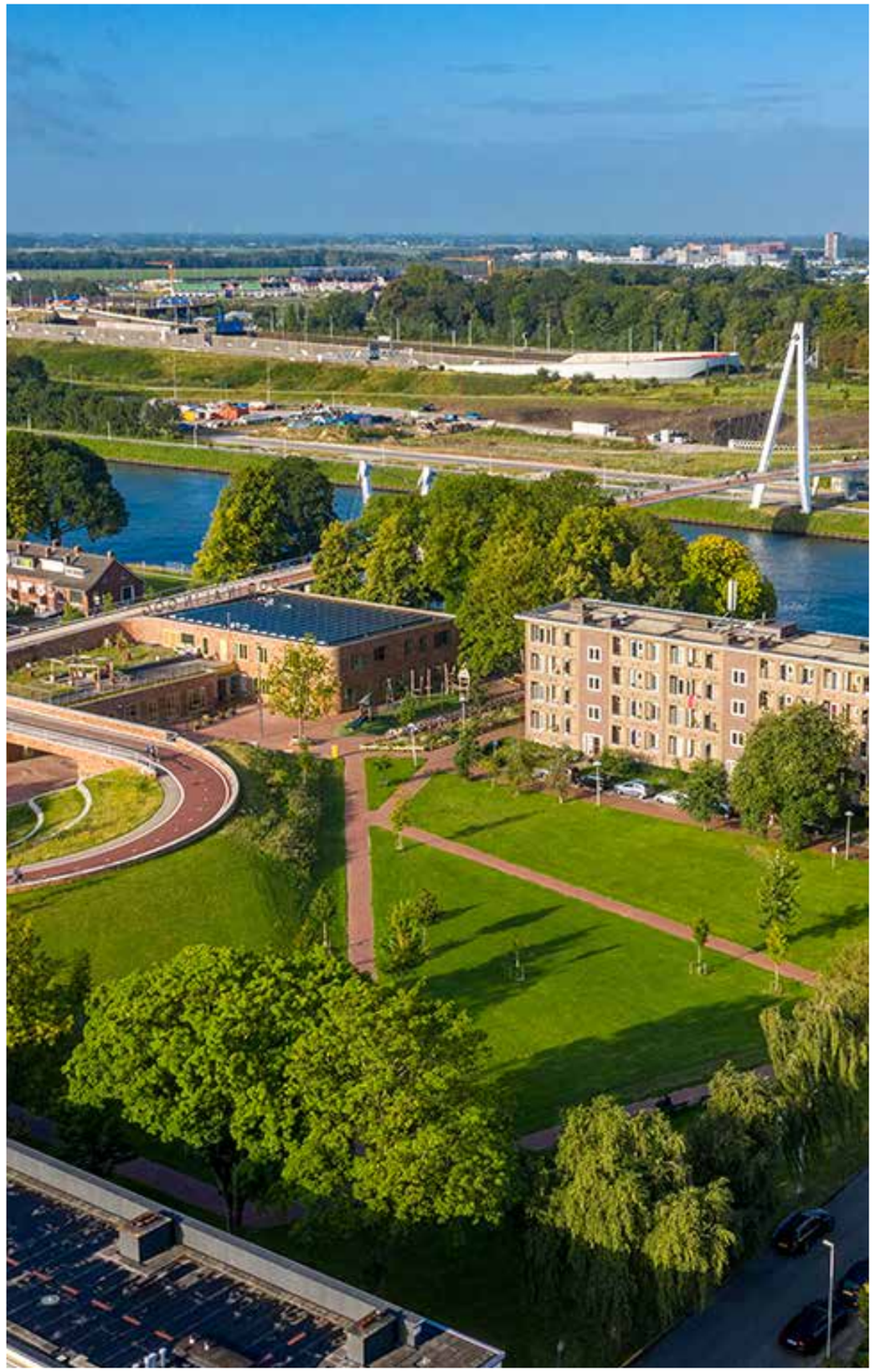
Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026	*Structureel*
Financiële ruimte coalitieakkoord	**27.966**	**18.250**	**14.435**	**13.011**	**17.326**	**12.426**
Beleidsprioriteiten						
Contact maakt de stad	0	160	160	160	160	70
Wijk- en buurtaanpak	0	2.800	3.050	3.300	3.300	2.000
Bestaanszekerheid	0	1.700	1.950	2.200	2.200	2.200
Arbeidsmarkt	0	2.040	2.180	2.280	2.280	1.900
Openbare orde en veiligheid	874	2.500	3.500	3.500	3.500	3.000
Gezondheid	0	1.050	1.850	2.100	2.100	1.350
Welzijn, zorg en ondersteuning	0	400	400	400	400	400
Inclusie	175	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050
Jeugd	190	1.650	1.650	1.650	1.650	1.250
Onderwijs	0	1.850	1.300	1.300	1.300	850
Vluchtelingen, asiel en integratie	1.930	2.810	2.740	2.740	2.740	2.740
Volkshuisvesting en wonen	888	5.608	2.641	2.419	1.819	70
Bereikbaarheid	0	825	1.575	2.575	2.575	2.575
Energie en klimaat	500	2.620	4.470	4.520	4.570	2.500
Groen en klimaatbestendige leefomgeving	125	600	700	1.050	1.050	1.310
Milieu en circulariteit	0	250	500	750	750	0
Dierenwelzijn	100	100	100	100	100	100
Lokale economie	700	1.500	4.430	3.000	2.500	1.500
Digitale stad	0	250	500	500	500	500
Cultuur en erfgoed	200	1.100	1.550	2.450	2.850	2.350
Sport, spelen en bewegen	0	0	100	200	200	200
Vastgoed	0	4.070	1.120	1.445	1.445	1.225
Publieksdienstverlening	0	1.100	1.750	2.250	2.622	2.122
Bestuur	235	470	470	470	470	470
Personeel, bedrijfsvoering en organisatie	450	4.200	5.600	6.400	7.100	6.000
Totaal Beleidsprioriteiten	**6.367**	**40.703**	**45.336**	**48.809**	**49.230**	**37.732**
Ruimte maken in de begroting:						
Verhogen opbrengst OZB	0	22.300	22.300	22.300	22.300	22.300
Verhogen toeristenbelasting	0	300	600	600	600	600
Bezuinigingen						
Internationaal	0	80	80	80	80	80
Sportaccommodaties	0	800	800	800	800	800
Veiligheid	0	0	286	571	671	771
Openbare ruimte	0	485	735	1.085	1.085	1.085
Totaal Ruimte maken in de begroting	**0**	**23.965**	**24.801**	**25.436**	**25.536**	**25.636**
Investeren: Groei in Balans						
Verwachte uitgaven	4.900	18.000	25.900	38.900	46.800	46.800
Dekking door verwachte inkomsten	4.900	18.000	25.900	38.900	46.800	46.800
Totaal groei in Balans	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal keuzes uit coalitieakkoord	**21.600**	**1.513**	**-6.100**	**-10.362**	**-6.368**	**330**
Egaliseren kasschuif via Algemene dekkingsreserve	-21.500	-1.400	6.100	10.400	6.400	
Totaal coalitieakkoord	**100**	**113**	**0**	**38**	**32**	**330**

Investeringen: groei in balans
Om de kwaliteit van de huidige en de nieuwe wijken van de stad in balans te houden, presenteren wij een ambitieus en divers investeringspakket met verbeteringen in het aanzien van de stad, mogelijkheden voor bewegen en ontmoeten, mobiliteitsmaatregelen en maatschappelijke voorzieningen als scholen, sportaccommodaties en cultuur. Voor een belangrijk deel kunnen we deze investeringen bekostigen uit de extra inkomsten dankzij de groei van de stad (het zogenoemde groeikader). Maar ook baathebbers dragen bij, vanuit erfpacht en de invoering van een Fonds Bovenwijkse voorzieningen en inkomsten uit betaald parkeren.

Onderstaande tabel laat de kapitaallasten van de beoogde investeringen per categorie zien en de opbouw van de dekking.
In bijlage 2 ziet u de uitsplitsing naar afzonderlijke projecten.

Investeringspakket Groei in Balans

(bedragen x 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
Investeringspakket Groei in Balans					
Investeringen					
Openbare ruimte	1.500	1.254	3.763	7.526	0
Groen	0	237	832	1.675	6.804
Mobiliteit	610	1.610	2.840	5.339	10.639
Sport, spelen, bewegen en ontmoeten	0	1.473	1.771	3.777	6.357
Onderwijs	0	3.135	4.867	7.683	8.247
Cultuur	0	192	706	1.035	1.541
Maatschappelijke voorzieningen	0	0	0	500	1.600
Organisatiekosten	2.828	10.130	11.095	11.345	11.595
Afronding	-38	-31	27	20	17
Totaal investeringen	**4.900**	**18.000**	**25.900**	**38.900**	**46.800**
Dekking					
Investeringsdeel groeikader	0	6.500	8.600	11.100	14.500
Autonome groei parkeeropbrengsten	0	200	900	1.800	1.800
Extra parkeeropbrengsten	0	7.300	7.300	12.000	16.500
N&FBV + PM Erfpacht en betaalbaar wonen	0	0	10.000	10.000	10.000
Meerwaarde overdracht	0	4.000	4.000	4.000	4.000
Intertemporele schuif	-4.900	0	4.900	0	0
Saldo Groei in Balans	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Financiële spelregels
We hanteren de volgende financiële spelregels:

- De begroting sluit: inkomsten en uitgaven zijn structureel in evenwicht.
- We kiezen voor een nieuwe norm voor de netto schuldquote, in lijn met het financieel toezichtkader van de provincie.
- Heroverweging van de vastgestelde begroting, inclusief investeringen, reserves en voorzieningen, vindt plaats bij de voorjaarsnota. Hier ligt het zwaartepunt van de integrale afweging. We stellen het maatschappelijke effect van financiële ontwikkelingen voorop, bijvoorbeeld als er extra rijksmiddelen komen. Daarom verwerken we deze ontwikkelingen zo snel mogelijk in de begroting, op een cyclusmoment zoals vastgelegd in de financiële verordening.
- Meevallers door extra rijksinkomsten voor een specifiek doel beoordelen we in relatie tot de gemeentelijke inzet voor dat doel.
- Als er een positief resultaat blijkt uit de jaarstukken, wordt dit in de eerste plaats ingezet voor aanvulling van het weerstandsvermogen tot 1.
- Tegenvallers in de exploitatie worden in beginsel gecompenseerd in het begrotingsprogramma (of doelstelling) waar het tekort is ontstaan. Zoveel mogelijk door vermindering aan de lastenkant van de begroting. Dat wil zeggen het vertragen, verminderen of stoppen van ambities, dan wel vergroten van doeltreffendheid en doelmatigheid.
- In principe worden de risico's binnen een project opgevangen binnen het project en de betreffende opgave.
- Na de verhoging van de OZB en de parkeerbelasting, zoals verwerkt in het financiële beeld, volgen geen nieuwe belastingverhogingen, met uitzondering van de jaarlijkse inflatiecorrectie van alle tarieven. Hierbij geldt dat in extreme situaties wij uiteraard bereid zijn het totaal van afspraken te herzien.

Sturen en verantwoorden
De financiële keuzes in dit coalitieakkoord zijn gemaakt met het oog op wat we willen bereiken voor de stad: doelstellingen zijn leidend. Dit principe willen we sterker verankeren in de wijze van sturen en verantwoording, ook omdat daarmee de resultaten van de inzet beter toetsbaar zijn. Bij de vaststelling van (nieuw) beleid geven wij de raad handvatten voor effectievere sturing door afspraken over de verantwoording vast te leggen.

De Raad heeft het initiatief genomen om de begroting en de jaarstukken toegankelijker en leesbaarder te maken. Wij werken hier graag aan mee. Ook hier zijn de doelstellingen leidend, zowel in de programmastructuur als in de inrichting van de afzonderlijke programma's. De informatie is beknopt en ter zake, zodat de raad het geheel kan overzien. We vragen het nieuwe college een voorstel te doen ter verbetering van de afweging van financiële wensen bij moties en amendementen, dat recht doet aan ieders verantwoordelijkheid voor een zorgvuldige verdeling van de middelen en hierover met de gemeenteraad in gesprek te gaan. Daartoe maken wij in de begroting per doelstelling inzichtelijk in hoeverre de bedragen beïnvloedbaar zijn.

Deze nieuwe wijze van sturing leidt tot een aanpassing van de Financiële verordening.

Bijlage 1: beleidsprioriteiten

(bedragen x 1.000)	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	*Structureel*
Omschrijving						
Programma Samen Stad maken	0	90	90	90	90	0
Online participatie	0	70	70	70	70	70
Contact maakt de stad	0	160	160	160	160	70
Aanpak samen voor Overvecht	0	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Impuls wijk- en buurtaanpak	0	800	1.050	1.300	1.300	0
Wijk- en buurtaanpak	0	2.800	3.050	3.300	3.300	2.000
Impuls armoedebeleid	0	500	750	1.000	1.000	1.000
Actieagenda Utrechters schuldenvrij	0	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
Bestaanszekerheid	0	1.700	1.950	2.200	2.200	2.200
De Arbeidsmarkt Dichtbij	0	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Van werk naar Werk	0	400	400	400	400	400
Banenplan i.s.m. werkgevers	0	40	80	80	80	0
Basisbanen	0	100	200	300	300	0
Arbeidsmarkt	0	2.040	2.180	2.280	2.280	1.900
Aanpak grenzen stellen perspectief bieden	500	2.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Focusgebieden Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat/Damstraat	374	500	500	500	500	0
Openbare orde en veiligheid	874	2.500	3.500	3.500	3.500	3.000
Gezonde schoollunch	0	350	1.000	1.000	1.000	1.000
Stevige inzet mentale gezondheid	0	100	250	500	500	0
Uitbreiding soa en prep poli	0	250	250	250	250	250
Gezond ouder worden	0	250	250	250	250	0
Impuls Health Hub	0	100	100	100	100	100
Gezondheid	0	1.050	1.850	2.100	2.100	1.350
Livinglab "Eerst een thuis"	0	400	400	400	400	400
Welzijn, zorg en ondersteuning	0	400	400	400	400	400
Continueren en verstevigen inclusie inzet	0	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050
Subsidieregeling bewustwording slavernijverleden	175	0	0	0	0	0
Inclusie	175	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050
Kansrijke start	0	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Versterken inzet leefstijlprogramma's gezonde leefstijl	0	300	300	300	300	0
Focusaanpak jongeren 18-23	190	250	250	250	250	250
(extra) Inzet op preventie vechtscheidingen	0	100	100	100	100	0
Jeugd	190	1.650	1.650	1.650	1.650	1.250
Uitbreiden bereik Voorschoolse Educatie (VE)	0	250	500	500	500	500
Rijke schooldag	0	150	350	350	350	350
Utrecht leert	0	150	150	150	150	0
Verbeteren aansluiting MBO en arbeidsmarkt	0	300	300	300	300	0
Bibliotheek	0	1.000	0	0	0	0
Onderwijs	0	1.850	1.300	1.300	1.300	850
Continuering opvang ongedocumenteerden (LVV)	1.650	1.840	1.840	1.840	1.840	1.840
Continueren plan Einstein	280	900	900	900	900	900
Uitbreiding convenant gezond pedagogisch klimaat	0	70	0	0	0	0
Vluchtelingen, asiel en integratie	1.930	2.810	2.740	2.740	2.740	2.740

Bijlage 1: beleidsprioriteiten (vervolg)

(bedragen x 1.000)	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	*Structureel*
Omschrijving						
Stimuleringsregeling studentenhuisvesting	0	150	150	150	150	0
Taskforce versneld toevoegen woonruimte	500	500	500	500	0	0
Leegstandsaanpak	212	403	403	403	403	0
Fonds betaalbare koop	0	3.000	0	0	0	0
(T)huis voor iedereen	0	335	335	335	335	0
Pilot voorrang beroepsgroepen	0	135	70	70	70	0
Verhuurdersvergunning	0	336	336	70	70	70
Opkoopbescherming woningen	176	314	412	456	456	0
Versterken huurteam	0	100	100	100	0	0
Bijzondere woonvormen	0	335	335	335	335	0
Volkshuisvesting en wonen	888	5.608	2.641	2.419	1.819	70
Anders reizen / Smart mobility (incl Goylaan)	0	750	1.500	2.500	2.500	2.500
Toegankelijke openbare ruimte voor mensen met een beperking	0	75	75	75	75	75
Bereikbaarheid	0	825	1.575	2.575	2.575	2.575
Uitvoering gebiedsgerichte aanpak warmtetransitie	0	1.000	2.000	2.300	2.500	2.500
Impuls uitvoeringskosten energietransitie (incl. zon op dak en klimaatvisie)	0	670	1.670	1.670	1.670	0
Klimaatberaad inwoners	0	50	0	50	0	0
Aanpak schoonvervoer laadinfrastructuur	500	900	800	500	400	0
Energie en klimaat	500	2.620	4.470	4.520	4.570	2.500
Dagelijks onderhoud en vervanging van de vergroeningsopgave	0	0	300	600	600	1.200
Loket meer groen in de straat	0	100	100	100	100	0
Toegankelijke openbare ruimte voor verblijf	0	200	200	250	250	100
Budget natuureducatie aanpassen groeikader	125	250	0	0	0	0
Impuls toegankelijkheid stadswater	0	50	100	100	100	10
Groen en klimaatbestendige leefomgeving	125	600	700	1.050	1.050	1.310
Extra impuls schone lucht	0	250	500	750	750	0
Milieu en circulariteit	0	250	500	750	750	0
Dierenwelzijn (dierenambulance + vogelopvang)	100	100	100	100	100	100
Dierenwelzijn	100	100	100	100	100	100
Impuls economische uitvoeringskracht	200	250	1.000	1.500	1.500	1.500
Versterken vestigingsklimaat circulaire bedrijven	0	250	430	500	0	0
Verdichting en verduurzaming bedrijventerreinen via OMU	500	1.000	3.000	1.000	1.000	0
Lokale economie	700	1.500	4.430	3.000	2.500	1.500
Digitale weerbaarheid	0	250	500	500	500	500
Digitale stad	0	250	500	500	500	500
Cultuurbudget groeit mee met de stad	0	0	200	400	800	800
Instrumentarium voor betaalbare huisvesting klein MKB en creatieve sector	200	300	500	500	500	0
Fair Practice Code culturele sector	0	0	0	700	700	700
Podium om afstudeerders een podium te geven	0	50	50	50	50	50
Regeling voor nieuwe makers	0	50	50	50	50	50
Lokale media (plus op verwachte Rijksmiddelen)	0	150	150	150	150	150
Verbreden aanbod (top)cultuur	0	500	500	500	500	500
Programma nachtsector	0	50	100	100	100	100
Cultuur en erfgoed	200	1.100	1.550	2.450	2.850	2.350
Impuls sport	0	0	100	200	200	200
Sport, spelen en bewegen	0	0	100	200	200	200

Bijlage 1: beleidsprioriteiten (vervolg)

(bedragen x 1.000)	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	*Structureel*
Omschrijving						
Herontwikkelen Magazijn De Zon	0	0	0	325	325	325
Onderhoud locaties natuureducatie	0	900	900	900	900	900
Uitvoering motie Utrecht Standaard Toegankelijk	0	3.000	0	0	0	0
Vastgoed organisatie aansluiten op behoefte maatschappelijke partijen	0	50	100	100	100	0
Slim inzetten vastgoed n.a.v. initiatieven (pilot)	0	20	20	20	20	0
Versnellen verduurzamen vastgoed (impuls)	0	100	100	100	100	0
Vastgoed	0	4.070	1.120	1.445	1.445	1.225
Impuls verbetering dienstverlening	0	350	500	750	830	830
Versterking uitvoeringskracht dienstverlening	0	500	750	1.000	1.292	1.292
Ondersteuning Digitale vaardigheden	0	250	500	500	500	0
Publieksdienstverlening	0	1.100	1.750	2.250	2.622	2.122
Structureel bekostigen college en ondersteuning	235	470	470	470	470	470
Bestuur	235	470	470	470	470	470
Basis op orde bedrijfsvoering	250	1.000	1.500	2.000	2.600	2.600
Noodzakelijke kosten overhead	200	3.200	4.100	4.400	4.500	3.400
Personeel, bedrijfsvoering en organisatie	450	4.200	5.600	6.400	7.100	6.000
Totaal Beleidsprioriteiten	**6.367**	**40.703**	**45.336**	**48.809**	**49.230**	**37.732**

Bijlage 2: investeringspakket Groei in Balans

(bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
Omschrijving					
Integraal project Welgelegen en Den Hommel	0	254	763	1.526	0
Integraal project Overvecht Amazonekwartier	0	300	900	1.800	0
Integraalproject Overvecht Taagdreef e.a.	0	270	810	1.620	0
Integraal project NOOZ - MBO Nimeto e.o.	1.500	0	0	0	0
Integraal project NOOZ - Rotsoord	0	130	390	780	0
Overige integrale projecten, programmering op korte termijn	0	300	900	1.800	0
Totaal Openbare ruimte	**1.500**	**1.254**	**3.763**	**7.526**	**0**
Gezond leefklimaat - schaalsprong groen	0	0	0	0	6.000
Gezond leefklimaat - icoonproject natuurpark Oud Zuilen	0	0	0	0	183
Gezond leefklimaat - icoonproject Paardenveld	0	0	0	60	60
Gezond leefklimaat - icoonproject - gedeelte van rondje Stadseiland	0	0	0	0	146
Gezond leefklimaat - icoonproject - Tuinen van Moreelse	0	0	0	110	110
Gezond leefklimaat - icoonproject - Amelisweerd	0	37	37	37	37
Gezond leefklimaat - icoonproject - Maarschalkerweerd	0	0	195	195	195
Gezond leefklimaat - groene ommetjes	0	0	0	73	73
Twee stedelijke upcycle-centra (Tractieweg en Lunetten)	0	200	600	1.200	0
Totaal Groen	**0**	**237**	**832**	**1.675**	**6.804**
Mobiliteit - fietsenstallingen Stationsgebied (Jaarbeurspleingebouw)	0	0	0	384	384
Mobiliteit - Investeringen randvoorwaardelijk voor woningbouw op korte termijn	0	0	0	731	731
Mobiliteit - fietsenstallingen Binnenstad	0	0	0	165	165
Mobiliteit - fiets - Oostelijke brug Waterlinieweg	0	0	0	219	219
Mobiliteit - schaalsprong Fiets	0	1.000	1.000	2.000	4.000
Parkeren: exploitatielasten gekoppeld aan investeringen	610	610	1.840	1.840	1.840
Parkeren: ruimte om exploitatierisico's op te vangen	0	0	0	0	0
OV-schaalsprong, toekomstige kapitaallasten	0	0	0	0	3.300
Totaal Mobiliteit	**610**	**1.610**	**2.840**	**5.339**	**10.639**
Gezond leefklimaat - voorbereidingskosten investeringen sporten, spelen en bewegen	0	500	0	0	0
Gezond leefklimaat; investeringen t.b.v. spelen, sporten en bewegen in openbare ruimte	0	700	1.200	2.300	2.400
Voetbal Omzetting gras naar kunstgras Nieuw Welgelegen	0	0	75	75	75
Sportvelden en/of kleedvoorziening (voetbal, hockey, rugby, korfbal)	0	0	0	408	524
Correctie Berlijnplein	0	174	174	174	174
Sportpark de Vreijheid Maarschalkerweerd	0	33	33	33	33
Sporthal (o.a. Voordorp, Cartesiusdriehoek, Merwedekanaalzone)	0	40	40	508	1.915
Zwembad Maximapark	0	26	26	56	1.014
Buurtcentrum (Merwedekanaalzone, Overvecht, Kruisvaartbuurt)	0	0	223	223	223
Totaal Sport, spelen, bewegen en ontmoeten	**0**	**1.473**	**1.771**	**3.777**	**6.358**

Bijlage 2: investeringspakket Groei in Balans (vervolg)

(bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
Omschrijving					
Eerste inrichting	0	892	892	892	892
Kapitaallasten	0	1.392	2.644	4.979	5.275
Exploitatie	0	851	1.331	1.812	2.080
Totaal Onderwijs	**0**	**3.135**	**4.867**	**7.683**	**8.247**
Wijkvoorzieningen (o.a. Merwedekanaalzone)	0	0	514	539	1.044
Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn	0	0	0	305	305
Uitbouw muzikale oefenstudio's	0	192	192	192	192
Totaal Cultuur	**0**	**192**	**706**	**1.035**	**1.541**
Meerkosten maatschappelijke voorzieningen	0	0	0	500	1.600
Totaal Maatschappelijke voorzieningen	**0**	**0**	**0**	**500**	**1.600**
Versterken uitvoeringskracht Ruimte (capaciteit groen)	825	1.100	1.100	1.100	1.100
Versterken uitvoeringskracht Ruimte (breed)	1.253	4.330	5.295	5.545	5.795
Versterken uitvoeringskracht MO	0	3.200	3.200	3.200	3.200
Versterken uitvoeringskracht VGU	750	1.500	1.500	1.500	1.500
Totaal Versterken uitvoeringskracht	**2.828**	**10.130**	**11.095**	**11.345**	**11.595**
Afronding	-38	-31	27	20	17
Totaal Groei in balans	**4.900**	**18.000**	**25.900**	**38.900**	**46.800**

Bijlage 3: portefeuilleverdeling

Lot van Hooijdonk
Mobiliteit, Energie en Klimaat, Ruimtelijke projecten: Lunetten-Koningsweg en Overvecht

Wijk Zuid, Vleuten-De Meern

Linda Voortman
Werk en Inkomen, Wmo en Welzijn, Diversiteit en Inclusie, Grondzaken, Groen, Dierenwelzijn, Publieksdienstverlening

Wijk West

Eelco Eerenberg
Ruimtelijke Ordening, Onderwijs (inclusief onderwijshuisvesting, bibliotheek), Volksgezondheid, Drugs, Sekswerk, Ruimtelijke projecten Zuidkant: Groot Merwede (inclusief Merwedekanaalzone, Stationsgebied, Westraven, A12-Zone), Rijnenburg

Wijk Leidsche Rijn

Susanne Schilderman
Financiën (inclusief Belastingen, Control, Subsidies), Economische zaken, Circulaire Economie, Openbare Ruimte, Markten en Havens, Ruimtelijke Projecten: Utrecht Science Park

Wijk Noordoost

Dennis de Vries
Wonen, Jeugd en Jeugdzorg, Wijk- en Buurtaanpak, mbo, Vastgoed

Wijk Zuidwest, Noordwest

Eva Oosters
Cultuur (inclusief evenementen), Sport, Participatie, Milieu, Emissieloos Vervoer

Wijk Binnenstad, Oost

Rachel Streefland
Asiel en integratie, Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen, Samen voor Overvecht, Erfgoed (inclusief werven), Personeel en Organisatie

Wijk Overvecht

SCHRIFTELIJKE VRAGEN

Lever uw **schriftelijke vragen** over de VJN aan middels het **format** in de bijlage. Let hierbij op dat de voorliggende VJN 2022 beleidsarm is.

Verstuur per fractie alle vragen in één keer naar raadsvragencyclus@utrecht.nl.

Respecteer de deadline en lever uw vragen aan 27 mei **vóór 14.00 uur**.

Schriftelijke vragen kunnen, naast informatief/technisch, politiek van aard zijn.

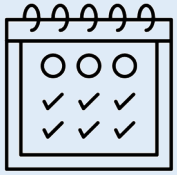
Algemene Beschouwingen een hoofdlijnen-politiek debat tussen fracties onderling. De algemene bijdrage van uw fractie bestaat uit uw visie (op hoofdlijnen) op de stad. Wat moet er in uw ogen anders? Waar gaat u op inzetten komend jaar en deze raadsperiode?

NB: indien het coalitieakkoord niet tijdig beschikbaar is vervallen de algemene beschouwingen.

Het college reageert pas tijdens de behandeling in de commissies.

Neem voor **ondersteuning** bij het opstellen, of de beoordeling van uw moties en amendementen, tijdig contact op met de **griffie**.

2022 Planning behandeling **VJN**

Donderdag **12 mei**	**Verzending VJN** **Online publicatie** Voorjaarsnota 2022 en Eerste Bestuursrapportage 2022, Meerjarenperspectief Ruimte 2022, Meerjarenperspectief Vastgoed 2022 en bijbehorende stukken. *NB: er is geen presentatie om 13.00 vanwege het beleidsarme karakter*
Vrijdag **27 mei**	**14.00 uur** deadline indienen **schriftelijke vragen** VJN
Dinsdag **31 mei**	**Technische briefing** VJN & JS
Donderdag **9 juni**	**Algemene Beschouwingen** VJN (ochtend)
Vrijdag **10 juni**	**Beantwoording** schriftelijke vragen VJN
Dinsdag **21 juni**	**Commissie** Financiën VJN (avond)
Woensdag **22 juni**	**COMMISSIE VBF, ZWCS en OWE** over VJN (hele dag, aansluitend aan elkaar)
Donderdag **23 juni**	**COMMISSIE MGOR, ROGV, EDW** over VJN (hele dag, aansluitend aan elkaar)
Donderdag **7 juli**	**Raadsvergadering** VJN (hele dag)

In de **technische briefing** krijgen de raadsleden een toelichting door de ambtelijke organisatie op de beleidsarme **VJN** die voorligt.

Er is ruimte voor beantwoording van inhoudelijke vragen.

De VJN-commissie is een doorlopende vergadering waar de zes commissies de VJN bespreken verdeeld over drie dagen. Dinsdagavond is traditiegetrouw voor financiën gereserveerd zonder spreektijden. Voor woensdag (cie's met sociale oriëntatie) en donderdag (cie's met ruimtelijke oriëntatie) krijgen alle fracties en het college **één pot spreektijd** voor **beide dagen**. Behandeling vindt plaats in twee termijnen. **Het coalitieakkoord wordt indien beschikbaar hierbij meegenomen**.

Fracties kunnen hun voorgenomen **moties** en **amendementen** uploaden in de **motietool**, tot de woensdagavond (23.30 uur) voorafgaand aan de raadsvergadering.

In de bijlage vindt u een lijst met **onderwerpen** en de bijbehorende **namen** en **telefoonnummers** van de **medewerkers** die u kunt bellen met uw technische vragen.

Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed

Dossiernummer	2712
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 juni 2022
Agendapunt	2
Titel	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022
ID	2893
Behandelend ambtenaar	Simcha Anker
Telefoon	0648509552
E-mail	simcha.anker@utrecht.nl
Datum collegebesluit	10 mei 2022
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Klein
Beleidsveld	Financiën
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub d: Raadsvoorstel over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening.
Raadsadviseur (lijst)	Jochim Schueler/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën/06-42238564
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	9 juni 2022
Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed	**23 juni 2022**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Voorjaarsnota 2022 / Eerste Bestuursrapportage 2022

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Simcha Anker
Kenmerk	10026497
Vergaderdatum Raad	7 juli 2022
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het financiële beeld vast te stellen, zoals opgenomen in hoofdstuk 2 van de Voorjaarsnota 2022 en deze te betrekken bij de integrale afweging later dit jaar, inclusief
   a. het doen van uitgaven voor noodzakelijke kosten voor het creëren van opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen, uitgaande van een volledige compensatie door het Rijk en de wijzigingen in de Programmabegroting 2022 bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 te verwerken (zie hoofdstuk 1.1)
   b. de verwerking van de financiële ontwikkelingen in hoofdstuk 2.1 in de Programmabegroting 2022 en verder
   c. het naar boven bijstellen van de onvermijdelijke kosten scenario C met 5,071 miljoen euro (hoofdstuk 2.2) en deze na actualisatie bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 te muteren op de algemene reserve
   d. de knelpunten en meevallers in hoofdstuk 2.3
   e. de aanpassing van de begroting met de corresponderende posten in hoofdstuk 2.4
   f. de budgetneutrale bijsturingsvoorstellen in hoofdstuk 2.5
   g. het bestemmen van de inkomsten als gevolg van de groei van de stad te voor uitgaven voor de groei van de stad, zoals weergegeven in hoofdstuk 2.8
   h. het incidenteel verhogen van de budgetten voor strategische en stedelijke inzet bij Ruimte (hoofdstuk 3.1)
   i. het inzetten van de overgebleven TONK-middelen van 5,6 miljoen euro voor de ondersteuning van kwetsbare ondernemers en inwoners (hoofdstuk 3.2).
   j. het laten vrijvallen van 2,051 miljoen euro uit de coronareserve vanuit maatregelenpakket 3 Werken, opleiden en begeleiden (Hoofdstuk 3.4)
   k. het aanpassen van de begroting voor het jaar 2022 met de investeringen uit het coalitieakkoord 2022-2026 (Hoofdstuk 4).

2. In aanvulling op het bij de Programmabegroting 2022 genomen raadsbesluit om dotaties en onttrekkingen aan de egalisatiereserve Overhead te verwerken bij de eerstvolgende programmabegroting, de verwerking van dotaties en onttrekkingen aan de egalisatiereserve Overhead ook via de P&C-documenten van het lopende jaar mogelijk te maken (hoofdstuk 1.5).

3. In te stemmen met de wijzigingsvoorstellen bij de investeringsprojecten in hoofdstuk 5.1

4. In te stemmen met de aanpassing van de doelstellingen en indicatoren in de Programmabegroting zoals gepresenteerd in hoofdstuk 6.

5. De Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022 vast te stellen en te verwerken in de Programmabegroting 2022 en verder.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Onderdeel van de Utrechtse planning en control cyclus zijn de voorjaarsnota en de bestuursrapportages. Voor u liggen de Voorjaarsnota 2022 / Eerste Bestuursrapportage 2022 van de gemeente Utrecht.
Het eerste deel, de Voorjaarsnota 2022 geeft een actueel inzicht in de financiële kaders ten behoeve van de integrale afweging. Normaal gesproken worden in de voorjaarsnota beleidsmatige keuzes voorgelegd ten behoeve van een integrale afweging. Dit verkiezingsjaar worden richtinggevende kaders vastgelegd in het coalitieakkoord en vindt de financiële vertaling daarvan plaats in de programmabegroting, waarin ook de effecten uit de meicirculaire worden verwerkt. In Deel 2 zijn de mutaties die alleen betrekking hebben op 2022 opgenomen. In deze Voorjaarsnota 2022 / Eerste Bestuursrapportage 2022 wordt specifiek ingegaan op de voortgang van de maatregelpakketten Corona, stijgende (bouw)kosten en de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.
Ook is in deel 2 een hoofdstuk over het coalitieakkoord opgenomen. Met het toevoegen van deze ambities aan de Eerste Bestuursrapportage wordt de raad in staat gesteld haar budgetrecht uit te oefenen en is de rechtmatigheid van de uitgaven in 2022 geborgd.

Context

Aanleiding
Ieder jaar presenteert het college een Voorjaarsnota, waarin het financiële beeld wordt geactualiseerd en beleidsmatige keuzes worden voorgelegd ten behoeve van een integrale afweging. De uitwerking daarvan vindt plaats inde Programmabegroting.
De voorliggende voorjaarsrapportage bevat in dit verkiezingsjaar geen voorstellen voor beleidskeuzes, maar geeft een actueel inzicht in onvermijdelijke financiële ontwikkelingen en knelpunten.
Op 14-16 maart 2022 hebben de verkiezingen plaatsgevonden. In een verkiezingsjaar wordt deze integrale afweging in eerste instantie en op hoofdlijnen gemaakt bij de coalitieonderhandelingen en vastgelegd in het coalitieakkoord. De uitwerking van het coalitieakkoord, samen met de uitwerking van de effecten van de meicirculaire worden u voorgelegd in de programmabegroting 2023 en verder. Met de integrale afweging in het coalitieakkoord en de financiële vertaling daarvan in de programmabegroting wordt het meerjarenperspectief geactualiseerd.

In de Eerste Bestuursrapportage rapporteert het college over de uitvoering van de programma's, investeringsprojecten en stellen bijsturingsvoorstellen voor het lopende jaar.

Juridische context
Conform de Financiële Verordening van de gemeente Utrecht biedt het college aan de raad in het lopende jaar twee bestuursrapportages aan en ieder jaar voor 1 juni een voorjaarsrapportage die de basis vormt voor de programmabegroting van het jaar t+1 .

Beoogd effect
De voorjaarsnota geeft inzicht in de actuele financiële ontwikkelingen en knelpunten, op basis waarvan de integrale afweging kan plaatsvinden.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Programmabegroting 2022 en Eerste begrotingswijziging 2022

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het financiële beeld vast te stellen, zoals opgenomen in hoofdstuk 2 van de Voorjaarsnota 2022 en deze te betrekken bij de integrale afweging later dit jaar, inclusief: a. het doen van uitgaven voor noodzakelijke kosten voor het creëren van opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen, uitgaande van een volledige compensatie door het Rijk en de wijzigingen in de Programmabegroting

	2022 bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 te verwerken (zie hoofdstuk 1.1) b. de verwerking van de financiële ontwikkelingen in hoofdstuk 2.1 in de Programmabegroting 2022 en verder c. het naar boven bijstellen van de onvermijdelijke kosten scenario C met 5,071 miljoen euro (hoofdstuk 2.2) en deze na actualisatie bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 te muteren op de algemene reserve d. de knelpunten en meevallers in hoofdstuk 2.3 e. de aanpassing van de begroting met de corresponderende posten in hoofdstuk 2.4 f. de budgetneutrale bijsturingsvoorstellen in hoofdstuk 2.5 g. het bestemmen van de inkomsten als gevolg van de groei van de stad te voor uitgaven voor de groei van de stad, zoals weergegeven in hoofdstuk 2.8 h. het incidenteel verhogen van de budgetten voor strategische en stedelijke inzet bij Ruimte (hoofdstuk 3.1) i. het inzetten van de overgebleven TONK-middelen van 5,6 miljoen euro voor de ondersteuning van kwetsbare ondernemers en inwoners (hoofdstuk 3.2). j. het laten vrijvallen van 2,051 miljoen euro uit de coronareserve vanuit maatregelenpakket 3 Werken, opleiden en begeleiden (Hoofdstuk 3.4) k. het aanpassen van de begroting voor het jaar 2022 met de investeringen uit het coalitieakkoord 2022-2026 (Hoofdstuk 4),
Argumenten	
1.1	Hiermee worden onvermijdelijke financiële ontwikkelingen en knelpunten verwerkt ten behoeve van de Programmabegroting 2022 en 2023.
1.2	Het Rijk heeft gemeenten gevraagd om 25.000 tot 50.000 opvangplekken te realiseren voor Oekraïense vluchtelingen
	Met de oorlog in Oekraïne is een grote vluchtelingenstroom binnen Europa op gang gekomen. Het Rijk verwacht dat in korte tijd 25.000 tot 50.000 vluchtelingen in Nederland opgevangen moeten worden. De bestaande opvangcapaciteit is niet toereikend. Daarom heeft het rijk de veiligheidsregio's gevraagd 2.000 opvangplekken te realiseren. Utrecht heeft als doel om 800 plekken te creëren.
1.3	Het Rijk heeft aangegeven om gemeenten reëel te compenseren voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen
	Het Rijk is verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen. Voor de Oekraïense vluchtelingen wordt deze opvang door gemeenten (en veiligheidsregio's) gereorganiseerd. De kosten die gemeenten maken worden door het rijk gecompenseerd, net als bij corona. Toegezegd is dat deze compensatie toereikend zal zijn om alle kosten te dekken. De compensatieregelingen worden op dit moment uitgewerkt, in samenspraak met de VNG. De eerste uitwerking richt zich op een periode van 6 maanden. Hoe deze compensatie zich verhoudt tot de kosten is nog niet bekend. Wij gaan ervan uit, dat het Rijk, net als bij de coronacrisis, gemeenten reëel zal compenseren.
1.4	De financiële ontwikkelingen in hoofdstuk 2.1 beïnvloeden de financiële ruimte
	Sinds de vaststelling van de Programmabegroting 2022 zijn er ontwikkelingen geweest die het gemeentelijk financieel beeld beïnvloeden. Op basis daarvan wordt de beschikbare financiële ruimte bepaald.
1.5	De ontwikkeling van het coronavirus brengt veel onzekerheden met zich mee
	De onvermijdelijke kosten worden via de bestuursrapportages gevolgd. Gezien de onzekerheden worden de mutaties op de algemene reserve conform de werkwijze van 2021 pas bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 verwerkt.

1.6	De knelpunten in hoofdstuk 2.3 zijn onvermijdelijk, onuitstelbaar en onoplosbaar
	De gemeentelijke begroting staat voortdurend onder spanning door ontwikkelingen die onvermijdelijk op ons afkomen. Dat kunnen prijsstijgingen zijn of consequenties van wettelijke verplichtingen. Als de kosten van deze knelpunten niet langer kunnen worden uitgesteld en ook niet kunnen worden opgevangen binnen de programma's, moeten ze worden geaccepteerd. Zo blijft de begroting reëel sluitend. De knelpunten moeten voldoen aan drie criteria: ze moeten onvermijdelijk zijn (bijsturen is niet mogelijk), onuitstelbaar (niet verschuifbaar in de tijd) en onoplosbaar (niet binnen bestaande budgetten op te vangen).
1.7	Verwerking van de corresponderende posten in de begroting is een raadsbevoegdheid
	In de september- en decembercirculaire 2021 voegt het Rijk extra middelen voor nieuwe taken toe aan het gemeentefonds en neemt middelen uit voor vervallen taken. Vertaling hiervan in de gemeentebegroting gebeurt door middel van de corresponderende posten. Dat wil zeggen dat de uitgaven met hetzelfde bedrag worden verhoogd als de inkomsten die wij van het rijk ontvangen. Deze corresponderende posten zijn individueel beoordeeld, zoals vastgelegd in het coalitieakkoord.
1.8	Met de budgetneutrale bijsturingsvoorstellen wordt de Programmabegroting 2021 geactualiseerd
	De bijsturingsvoorstellen gaan over onttrekkingen aan reserves, verhogen van baten en lasten, verdelen incidenteel budget over de meerjarige periode van uitvoering. Deze bijsturingsvoorstellen hebben geen impact op de financiële ruimte. De bevoegdheid voor het muteren aan reserves en het verhogen van baten en lasten is conform het BBV-regeling een bevoegdheid van de raad.
1.9	Het bestemmen van de inkomsten als gevolg van de groei van de stad voor uitgaven voor de groei van de stad is een voortzetting van de bestaande financiële spelregels ten aanzien van de groei van de stad.
1.10	Hiermee wordt de incidentele overbesteding op strategische en stedelijke inzet gedekt.
	Door de klimaatverandering, de energietransitie en de uitdagingen bij bereikbaarheid is een grotere rol in de regie op de openbare ruimte nodig vanuit de gemeentelijke overheid. Daarnaast is door de wooncrisis meer inzet nodig op beleidsmatige taken en vastgoedontwikkeling. De uitvoering en de organisatie staan onder druk. Versterking van de capaciteit is in de loop van vorig jaar urgent geworden, en vanaf dat moment zagen wij ons genoodzaakt hierop te acteren. In de Tweede Bestuursrapportage 2021 is dit al gemeld met betrekking tot de woonopgave. De overige versterking aan het eind van 2021 komt terug in de Jaarstukken 2021. Door het wegvallen van incidentele dekking wordt het budget overschreden. Structurele voortzetting van de inzet wordt meegenomen in de integrale afweging.
1.11	Hiermee wordt invulling gegeven aan de raadsbrede aangenomen motie 25 "TONK-middelen inzetten voor ondernemers
	Op 3 februari 2022 heeft de gemeenteraad unaniem motie 25 "TONK-middelen inzetten voor ondernemers" aangenomen om door coronamaatregelen getroffen ondernemers en inwoners financieel te ondersteunen vanuit de overgebleven TONK-middelen (5,6 miljoen euro). De Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) was bedoeld om een terugval in je inkomsten als gevolg van de coronacrisis op te vangen. TONK was een vergoeding voor noodzakelijke kosten. Met dit beslispunt wordt invulling gegeven aan de uitvoering van deze motie

	(eerste fase). De definitieve inzet van de tweede fase vindt onder voorwaarden plaats, zie raadsbrief 24 maart 2022 Het budget voor de uitvoering van de motie wordt aan de Begroting 2022 toegevoegd. Dit zorgt voor 5,6 miljoen hogere lasten waarvan 2,7 miljoen euro in het programma Werk en Inkomen en 2,9 miljoen euro in het programma Economie en Werkgelegenheid voor iedereen. Deze hogere lasten dekken we met de in de motie benoemde onderbesteding op het Tonk budget welke onderdeel uitmaakt van het resultaat Jaarstukken 2021.
1.12	De ontwikkeling van het bijstandsbestand en het geheel aan extra dienstverlening vanuit maatregelenpakket 3 werken, opleiden en begeleiden (Pakket 3) laat zien dat er geen toenemend beroep op de bijstand door ondernemers plaatsvindt
	Bij de Tweede Bestuursrapportage 2021 is de coronareserve aangevuld met een bedrag van 2,051 miljoen euro, in verband met het risico van een toenemend beroep op de bijstand door ondernemers als gevolg van de beëindiging van de Tozo-regeling in het najaar van 2021. Om deze instroom te voorkomen is binnen pakket 3 de maatregel dienstverlening ondernemers geïntensiveerd. Met de uitwerking van motie 2022/M25 wordt deze dienstverlening nog uitgebreid. De ontwikkeling van het bijstandsbestand is dermate gunstig dat het budget van 2,051 miljoen kan vrijvallen uit de bestemmingsreserve.
1.13	Het toevoegen van budgetten en ambities aan de begroting is een raadsbevoegdheid
	Een aantal ambities uit het coalitieakkoord “Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat” hebben een financieel beslag op het jaar 2022. Zoals het voortzetten van tijdelijke maatregelen en het inzetten van beleidsimpulsen. Met het toevoegen van deze ambities aan de begroting 2022 wordt de rechtmatigheid van de uitgaven gewaarborgd. De doorwerking voor de jaren 2023 en verder wordt betrokken bij de integrale afweging later dit jaar.
Kantekeningen	
1.1	Niet alle actuele ontwikkelingen zijn financieel vertaald in het financieel beeld
	Ten tijde van het opstellen van de voorjaarsnota vindt een aantal ontwikkelingen plaats, die een materiële impact hebben op het financieel beeld. De financiële effecten kunnen we nog niet goed inschatten. Deze ontwikkelen hebben we tekstueel opgenomen in hoofdstuk 1, maar nog niet financieel verwerkt in het financieel beeld. Daarnaast zijn er een aantal financiële onzekerheden vanuit het Rijk, waarvoor we meer informatie nodig hebben om een exacte doorvertaling te kunnen maken naar onze eigen begroting. Een eerste inschatting hebben we gemaakt voor de herijking en uitwerking van het Regeerakkoord, maar deze kennen nog de nodige onzekerheden. Met betrekking tot aanpassing van de interne rekenrente vindt er onderzoek plaats naar de impact hiervan op de kapitaallasten. Verder speelt nog een geschil met de belastingdienst over de vennootschapsbelasting (Vpb) die wij betalen voor de inkomsten uit reclameconcessies. Dit betreft een landelijk verschil van inzicht die wij aanhangig gemaakt hebben. De uitkomst hiervan is nog niet bekend maar kan wel van invloed zijn op het financieel beeld.
1.2	Het is onzeker of de uiteindelijke compensatieregeling voor de opvang van Oekraiense vluchtelingen van het Rijk voldoende is om alle kosten voor de totale noodopvang van Utrecht te dekken
	Het Rijk heeft aangegeven om de opvang van Oekraïense vluchtelingen te compenseren. Momenteel wordt zo’n compensatieregeling uitgewerkt, waarbij

	wordt uitgegaan van 700 euro per gerealiseerd bed per week. Het is onzeker of dit budget toereikend is voor het totaal aan kosten voor huur, project- en uitvoeringskosten en leefgeld. Voor de transformatiekosten (investeringen voor aanpassingen van het pand) wordt een separate regeling ontwikkeld. Hoe die regeling eruit komt te zien is nu nog onbekend.
1.3	Het is onzeker of de kosten voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen na 1 juni 2022 worden vergoed
	De compensatieregeling van het Rijk richt zich op de periode van zes maanden met optie tot verlenging. Het Rijk heeft aangegeven de kosten voor 'minimaal zes maanden' te willen compenseren. Dat biedt nog een risico voor de kosten die na deze periode gemaakt worden voor het realiseren van opvangplekken.
1.4	Niet alle financiële ontwikkelingen zijn doorvertaald in het financieel beeld
	De recent stijgende inflatie door de politieke instabiliteit, zoals toegelicht in hoofdstuk 1 Actuele ontwikkelingen, is nog niet meegenomen. Wel is een eerste inschatting gemaakt van de doorwerking van het Regeerakkoord op de inkomsten uit het gemeentefonds. De inkomsten nemen met name kabinetsjaren 2023 t/m 2025 toe. Voor het jaar 2026 zijn de inkomsten onzeker en is vooralsnog rekening gehouden met stabiele overheidsfinanciën (zie ook hoofdstuk 1).
Beslispunt	
2	In aanvulling op het bij de Programmabegroting 2022 genomen raadsbesluit om dotaties en onttrekkingen aan de egalisatiereserve Overhead te verwerken bij de eerstvolgende programmabegroting, de verwerking van dotaties en onttrekkingen aan de egalisatiereserve Overhead ook via de P&C-documenten van het lopende jaar mogelijk te maken (hoofdstuk 1.5).
Argumenten	
2.1	Om een betere inschatting te maken van de mutaties stellen we voor om vanaf heden de tussentijdse P&C momenten hiervoor te benutten
	Om de schommelingen per jaar in de bijdragen uit het overheadvierkant op te vangen heeft de raad bij de vaststelling van de begroting 2022 op 11 november 2021 besloten om een nieuwe reserve in te stellen. Op die manier kunnen de pieken en dalen geëgaliseerd worden. Bij het instellen van de reserve is voorgesteld om de dotatie/onttrekking bij de eerstvolgende programmabegroting te verwerken. Met dit besluit benutten we nu ook de tussentijdse P&C momenten.
Beslispunt	
3	In te stemmen met de wijzigingsvoorstellen bij de investeringsprojecten in hoofdstuk 4.1
Argumenten	
3.1	Met deze bijsturingsvoorstellen wordt de Programmabegroting 2022 geactualiseerd
	In de bestuursrapportage rapporteren wij over de afwijkingen op de investeringen. Door omstandigheden kunnen voorgenomen investeringen niet volledig of volgens planning worden uitgevoerd. Dit kan leiden tot afwijkingen in de geautoriseerde investeringsplanning van 2022. Besluitvorming hierover is de bevoegdheid van de raad.
Beslispunt	

4	In te stemmen met de aanpassing van de doelstellingen en indicatoren in de Programmabegroting zoals gepresenteerd in hoofdstuk 5
Argumenten	
4.1	Hiermee worden doelstellingen en indicatoren in lijn gebracht met vastgestelde aanpassingen in beleid.
Beslispunt	
5	De Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022 vast te stellen en te verwerken in de Programmabegroting 2022 en verder.
Argumenten	
5.1	Het vaststellen van de Voorjaarsnota 2022 en de Eerste Bestuursrapportage 2022 is een raadsbevoegdheid.
5.2	Bijstellen van de begroting is in lijn met het advies van de Adviescommissie Controle en Financiën van de Utrechtse gemeenteraad.
	De Adviescommissie controle en financiën heeft geadviseerd raadsbesluiten waar nodig direct te vertalen in de begroting en deze niet meer in een aparte begrotingswijziging door de raad te laten bekrachtigen. Vanaf 2022 voeren wij dit advies uit voor de P&C producten.
5.3	In het kader van begrotingsrechtmatigheid is het conform de BBV verplicht om van afwijkingen die tijdig bekend en gemeld zijn een begrotingswijziging te maken en daarmee de begroting aan te passen.
	Overschrijdingen die tijdig bekend zijn maar niet worden verwerkt in een begrotingswijziging zijn overeenkomstig de BBV-regelgeving en onze eigen financiële verordening onrechtmatig en tellen mee in de oordeelsvorming van de accountant voor de jaarrekening als geheel. Door het vaststellen van deze bestuursrapportage worden de verwachte afwijkingen onderdeel van de begroting. Daarmee zijn deze uitgaven van het college rechtmatig.

Financiën

Voorjaarsnota 2022

De beschikbare financiële ruimte voor gemeente Utrecht neemt af van 13,6 miljoen euro positief in 2023 tot zelfs 19 miljoen euro negatief in 2026. De oorzaak ligt hoofdzakelijk in de financiële doorwerking van het Regeerakkoord op het gemeentefonds. Het nieuwe kabinet heeft ons via het Regeerakkoord extra incidentele middelen toegekend. Dit heeft een positief effect op onze financiële ruimte op korte termijn, maar op de lange termijn blijf het beeld onzeker. Zo nemen de inkomsten voor Jeugdhulp af en komt voor 2026 de opschalingskorting weer voor 100% voor rekening van gemeenten. In deze voorjaarsnota is een aantal onzekerheden niet vertaald, maar geven we zoals gemeld in hoofdstuk 1 een toelichting op de onzekerheden die het financiële beeld richting de begroting 2023 nog kunnen beïnvloeden.

Eerste Bestuursrapportage 2022

Per saldo geeft de Eerste Bestuursrapportage een voorlopig positief saldo van 22,6 miljoen euro in 2022, bestaande met name uit de financiële ontwikkelingen 2022 (€ 31,6 miljoen positief) en de knelpunten/meevallers 2022 (18,3 miljoen euro negatief). Ook het financiële nettoresultaat over het jaar 2021 (7,1 miljoen euro positief) en de reservering voor onvermijdelijke kosten corona en het groeikader zijn in het financiële beeld opgenomen. Ook zijn de financiële effecten van het coalitieakkoord voor het jaar 2022 in deze bestuursrapportage opgenomen. Het positieve saldo van deze bestuursrapportage wordt betrokken bij de integrale afweging (beleidskeuzes) bij de Programmabegroting 2023. Dit betreft een voorlopig saldo, omdat we hier ook een aantal ontwikkelingen nog niet financieel vertaald hebben. Net zoals bij de voorjaarsnota verwachten we nog

extra inkomsten van het Rijk als compensatie voor de stijgende prijzen, die deels wel zijn opgenomen in deze bestuursrapportage.

Vervolg
Na de Eerste Bestuursrapportage 2022 volgen de Tweede Bestuursrapportage 2022 en als laatste de Jaarstukken 2022. De jaarstukken zijn het laatste verantwoordingsmoment over de Programmabegroting 2022.

Na de voorjaarsnota 2022 volgt de Programmabegroting 2023 en dan volgt bovenstaand beschreven vervolg alleen dan voor het jaar 2023. Dit jaar vindt bij de programmabegroting de integrale afweging plaats.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel. Dit betreft een aanpassing van de Programmabegroting 2022 op basis van onvermijdelijke ontwikkelingen. Participatie is (mogelijk) relevant op het moment dat de beleidskeuzes worden voorbereid.

Communicatie
Er is over dit voorstel geen specifieke communicatie moment gepland, wel gaat een persbericht uit.

Niet-Referendabel
Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing omdat het een raadsbesluit betreft over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 3 lid 2 onder d Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Voorjaarnota 2022 en Eerste Bestuursrapportage 2022
- Subsidiestaat 2023

Bijlagen informatief
-

Gemeente Utrecht

Voorjaarsnota 2022 en Eerste Bestuursrapportage 2022

Inhoudsopgave

Colofon 3
Voorwoord 5
Inleiding 7

Deel 1 Voorjaarsnota 2022 9

1. Actuele Ontwikkelingen 11

1.1 Oekraïne....11
1.2 Prijsstijgingen....13
1.3 Financiële onzekerheden 14
1.4 Effect aanpassing interne rekenrente 14
1.5 Aanpassen spelregel egalisatiereserve Overhead 15
1.6 Ontwikkelingen Vennootschapsbelasting....15
1.7 Overschrijding inhuurplafond 15

2. Actualisatie Financieel Beeld 17

2.1 Financiële ontwikkelingen....19
2.2 Onvermijdelijke kosten Corona scenario C 24
2.3 Knelpunten en meevallers 28
2.4 Overheveling taken naar gemeenten....38
2.5 Budget neutrale bijsturingsvoorstellen 40
2.6 Resultaat Jaarrekening 47
2.7 Algemene dekkingsmiddelen....47
2.8 Groeikader....47

Deel 2 Eerste Bestuursrapportage 2022....49

3. Uitvoering programma's 50

3.1 Overbesteding strategische en stedelijke inzet Ruimte 50
3.2 Inzet overgebleven TONK-middelen....51
3.3 Aanvullende zorg Jeugd 52
3.4 Maatregelen Corona 52

4. Investeren in Utrecht voor het jaar 2022....73

4.1 Versterken weerstandsvermogen 73
4.2 Beleidsprioriteiten 73
4.3 Groei in balans 76

5. Investeringen 77

5.1 Bijsturingsvoorstellen investeringsprojecten 2022....77

6. Aanpassingen doelstellingen en indicatoren in de programmabegroting 83

6.1 Aanpassingen doelstellingen en indicatoren in de programmabegroting 83

Colofon

Voorjaarsnota 2022 en Eerste Bestuursrapportage 2022

Uitgave
Gemeente Utrecht

Informatie
Gemeente Utrecht
Bedrijfsvoering- en Strategienetwerk
Afdeling FIJ
Postbus 16200
3500 CE Utrecht
www.utrecht.nl
Finutrecht@utrecht.nl

Voorwoord

Raadsvoorstel 2022, zaaknummer 9954726

Utrecht, 12 mei 2022

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2022 en Eerste Bestuursrapportage 2022 van de gemeente Utrecht. De Voorjaarsnota maken we jaarlijks als voorbereiding op de programmabegroting.

Normaal gesproken is de voorjaarsnota het document waarin de integrale afweging plaatsvindt en de beleidsmatige keuzes voor het komende begrotingsjaar worden voorgelegd, inclusief meerjarige doorkijk. Ten tijde van het opstellen van deze voorjaarsnota zijn de coalitieonderhandelingen echter nog in volle gang. Daarom bevat deze voorjaarsnota – anders dan gebruikelijk - geen voorstellen voor beleidskeuzes voor de periode 2023 en verder, maar alleen voorstellen voor onvermijdelijke financiële ontwikkelingen en knelpunten. Hiermee geeft de voorjaarsnota een actueel beeld van de financiële kaders voor de integrale afweging. De integrale afweging vindt vervolgens (op hoofdlijnen) plaats in het coalitieakkoord en zal gezien de grote onzekerheden voor een belangrijk deel ook nog worden beïnvloed door de meicirculaire. Wij verwachten daarom bij de Programmabegroting 2023 een meer gedetailleerde financiële vertaling voor te leggen.

De Eerste Bestuursrapportage 2022 is het eerste moment van bijstellen of bijsturen van de kaders zoals vastgelegd in de programmabegroting 2022. Deze rapportage biedt een actueel inzicht in belangrijke financiële ontwikkelingen die zich in het huidige jaar voordoen. Ook zijn de financiële effecten uit het coalitieakkoord voor het jaar 2022 opgenomen.

Wij wensen u veel leesplezier.

De secretaris,
Gabrielle G.H.M. Haanen

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

Inleiding

De bestuurlijke Planning & Control cyclus stelt de raad in staat om invulling te geven aan hun kaderstellende en controlerende taak. Deze nota bevat de Voorjaarsnota 2022 en de Eerste Bestuursrapportage 2022 van de gemeente Utrecht. In het eerste deel Voorjaarsnota 2022 zijn de ontwikkelingen opgenomen die een meerjarig effect hebben op het financieel beeld. In Deel 2 zijn de mutaties die alleen betrekking hebben op 2022 opgenomen.

Aangepast proces P&C-cyclus
In verband met de gemeenteraadsverkiezingen in maart van dit jaar en de nog lopende onderhandelingen worden in deze voorjaarsnota geen beleidskeuzes als onderdeel van een integrale afweging voorgelegd. Deze voorjaarsnota betreft een weergave van de onvermijdelijke ontwikkelingen die een meerjarig effect hebben op het financieel beeld en geeft daarmee de financiële kaders voor de integrale afweging. De integrale afweging vindt (op hoofdlijnen) plaats bij het coalitieakkoord en zal op basis van belangrijke ontwikkelingen in de meicirculaire bij de programmabegroting 2023 concreter financieel wordt vertaald. Voor het jaar 2022 zijn de financiële effecten uit het coalitieakkoord opgenomen in de Eerste bestuursrapportage.

Actuele ontwikkelingen nog niet financieel vertaald
Op dit moment zien we een aantal ontwikkelingen, zoals de sterke prijsstijging van de (bouw- en energie) kosten en de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Deze ontwikkelingen hebben een materiële impact op het financieel beeld, maar we kunnen de financiële effecten nog niet goed inschatten. Deze ontwikkelingen zijn wel benoemd in hoofdstuk 1, maar zijn nog niet verwerkt in de cijfers van de Voorjaarsnota 2022 en de Eerste Bestuursrapportage 2022.
Daarnaast zijn er nog steeds een aantal financiële onzekerheden met betrekking tot de financiële doorwerking van Rijksbeleid, waarvoor we nog geen exacte doorvertaling kunnen maken naar onze begroting. Wel hebben we een eerste inschatting gemaakt voor de herijking gemeentefonds en uitwerking van het Regeerakkoord.

Tabel: samenvattend financieel beeld
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Hfst	Bedragen x € 1.000	1e Berap 2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
2	Actualisatie financieel beeld	33.905	19.170	8.056	-169	-19.029	-19.429
3	Afwijkingen 2022	-6.457	0	0	0	0	0
4	Investeren in Utrecht jaar 2022	-11.367	0	0	0	0	0
	Totaal saldo	**16.081**	**19.170**	**8.056**	**-169**	**-19.029**	**-19.429**
2.4	Algemene dekkingsreserve	5.600	-5.600				
2.4	Verevening met bestemmingsreserve	925	-	-	-	-	-
	Totaal beschikbare financiële ruimte	**22.606**	**13.570**	**8.056**	**-169**	**-19.029**	**-19.429**

Voorjaarsnota 2022
De beschikbare financiële ruimte voor gemeente Utrecht neemt af van 13,6 miljoen euro positief in 2023 tot zelfs 19 miljoen euro negatief in 2026. De oorzaak ligt hoofdzakelijk in de financiële doorwerking van het Regeerakkoord op het gemeentefonds. Het nieuwe kabinet heeft ons via het Regeerakkoord extra middelen toegekend. Dit heeft een positief effect op onze financiële ruimte op korte termijn, maar op de lange termijn geeft het onzekerheid, omdat deze middelen incidenteel zijn toegekend. Zo nemen de inkomsten voor Jeugdhulp af en komt voor 2026 de opschalingskorting weer voor 100% voor rekening van gemeenten. In deze voorjaarsnota is een aantal onzekerheden niet vertaald, maar geven we zoals gemeld in hoofdstuk 1 een toelichting op de onzekerheden die het financiële beeld richting de begroting 2023 nog kunnen beïnvloeden.

Eerste Bestuursrapportage 2022
Per saldo geeft de eerste bestuursrapportage een voorlopig positief saldo van 22,6 miljoen euro in 2022, bestaande met name uit de financiële ontwikkelingen 2022 (31,6 miljoen euro positief) en de knelpunten/meevallers 2022 (24,7 miljoen euro negatief). Ook het financiële resultaat over het jaar 2021 (32,2 miljoen euro positief) en de reservering voor onvermijdelijke kosten corona zijn in het financiële beeld 2022 opgenomen. Ook zijn de financiële effecten van het coalitieakkoord voor het jaar 2022 in deze bestuursrapportage opgenomen. Het positieve saldo van deze bestuursrapportage wordt betrokken bij de integrale afweging (beleidskeuzes). Dit is een voorlopig saldo, omdat we hier ook een aantal ontwikkelingen nog niet financieel kunnen vertalen.

Deel 1 Voorjaarsnota 2022

1. Actuele Ontwikkelingen

1.1 Oekraïne

Met de oorlog in de Oekraïne is inmiddels een groep van 4 miljoen vluchtelingen het land ontvlucht. Vluchtelingen worden in de regio (Europa) opgevangen. Inmiddels zijn er 28.000 Oekraïners naar Nederland gekomen en het Rijk verwacht dat dit op de korte termijn verder kan stijgen naar minimaal 50.000 vluchtelingen. Per Veiligheidsregio moeten voor de opvang 2.000 plekken worden gerealiseerd. Voor Utrecht zijn dit in eerste instantie 800 plekken. Daarbij houden we ook rekening met het scenario dat de aantallen verder toe gaan nemen.

Projectorganisatie

Het realiseren van 800 opvangplekken binnen Utrecht past niet binnen de reguliere werkzaamheden. Daarom is aparte integraal werkende projectorganisatie, het Oekraïne crisisteam' opgezet die zich onder andere richt op eerste opvang in de Jaarbeurs, het realiseren van opvanglocaties, de registratie van de vluchtelingen, verstrekken van leefgeld, inschrijving bij Burgerzaken, coördinatie van vrijwilligerswerk, organiseren van onderwijs voor de kinderen, medische zorg en begeleiding naar werk.

Categorieën opvang

De eerste opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne vindt nu plaats in de Jaarbeurs. Het streven is dat vluchtelingen niet langer dan een nacht hier verblijven en dan doorstromen naar crisis- of noodopvang plekken. Dat kan zijn binnen of buiten de veiligheidsregio. Wij onderscheiden thans in onze stad de volgende categorieën opvang:

0 Vooropvang jaarbeurs hub: Oekraïense vluchtelingen worden eerst in de jaarbeurs geregistreerd, opgevangen en binnen een dag doorgeplaatst naar passende opvang in Utrecht, regio of rest van Nederland. De jaarbeurs dient als verdeelstation en informatie knooppunt

A. Crisisopvang 1 tot 30 dagen. Het gaat om opvang voor de eerste maand in afwachting van duurzamere opvang. Het niveau is noodopvang met Bed, Bad, Brood. Deze opvang kan bv in een hotel plaatsvinden of in een gastgezin (laatste kan ook langer duren).

B. Noodopvang, mid long stay, 0 – 6 maanden. Deze locaties moeten snel beschikbaar zijn. Het betreft opvang met een (gedeelde) wooneenheid, slaapvertrek, dagverblijf / eetzaal., toiletten, douche en wasruimte en geen of een centrale was- en kookgelegenheid. Mogelijke locaties zijn tijdelijke kantoorruimte, lege school, vakantiepark, sporthal of hotelschip.

C. Reguliere opvang, long stay, 3 – 24 maanden. Het betreft hier reguliere opvangplekken die voor langere periode beschikbaar zijn. Deze opvang is gericht op zelfstandigheid. Naast de voorzieningen in categorie b gaat het om een mogelijkheid tot koken en wassen. Bewoners besturen zelf en samen een huishouden.

D. In deze categorie gaat het ook om long stay opvang; in deze categorie wordt gekeken naar meer duurzame oplossingen voor woonruimte. Naast zelfstandigheid staat hier duurzaamheid centraal.

Het is de bedoeling dat vluchtelingen doorstromen van de ene naar de andere opvang. We vinden het wenselijk dat mensen die bij in crisisopvang locaties (cat. A) of noodopvang locaties (cat. B) worden opgevangen een duurzamere opvangplek vinden in reguliere opvanglocatie (cat. C) (en daarna eventueel woonruimte in cat. D).

Compensatie door het Rijk

Het Rijk heeft aangegeven dat gemeenten compensatie ontvangen voor het creëren van opvangplekken en compensatie ontvangen voor andere kosten. Op dit moment worden compensatieregelingen, in overleg met de VNG, uitgewerkt. Hierbij gaat het Rijk (zie Verzamelbrief opvang Oekraïne, 6 april 2022) uit van:

- Het normbedrag voor gemeentelijke opvanglocaties voor Oekraïners is 700 euro per week per gerealiseerde opvangplek. Bestuurlijk is aangegeven dat gemeenten geen financieel nadeel van deze opgave mogen hebben.
- Het normbedrag is van toepassing voor de periode waarin de regeling van kracht is (vooralsnog één jaar). Het normbedrag kan gedeclareerd worden vanaf het moment dat een Gemeentelijke Opvang Oekraïne (GOO) gerealiseerd is.
- Gemeenten kunnen een contract aangaan met een locatie voor een termijn van maximaal twaalf maanden. Het Rijk vraagt daarbij om alleen lange termijncontracten af te sluiten als dit een kostenvoordeel oplevert ten opzichte van korte termijncontracten. Het Rijk vraagt daarnaast om rekening te houden met de mogelijkheid om locaties op enig moment in te zetten voor andere doeleinden zoals spoedzoekers of studentenhuishouding.
- Transitie en transformatiekosten van panden worden vergoed op basis van werkelijke kosten. Het ministerie van JenV zal binnenkort vragen om voor dit soort kosten eerst een verzoek in te dienen. Deze regeling wordt nog nader uitgewerkt.
- Daarnaast zijn er kosten voor maatschappelijke organisaties die mensen begeleiden of activiteiten organiseren voor deze doelgroep.
- Over de vergoeding van overige kosten (onderwijs, zorg, Wmo, Jeugd, PG) worden aparte afspraken gemaakt met de afzonderlijke ministeries.

Uitgaven en investeringen

Vanaf dag één dat er Oekraïense vluchtelingen in Utrecht aankwamen, zijn we pro-actief gestart met het creëren van opvang. Inmiddels heeft het Rijk ons de vraag heeft gesteld om 800 opvanglocaties te realiseren. Hoewel er meer duidelijkheid is over de compensatieregelingen is er op dit moment nog geen volledig zicht op de kosten. Daarom is het voor deze bestuursrapportage nog niet mogelijk om een reële inschatting van de te verwachten kosten te geven.

Risico's

We zien de volgende risico's en onzekerheden waar we uw raad ook over blijven informeren.

1. Het is onzeker of de uiteindelijke compensatieregeling van het Rijk voldoende is om alle (cumulatieve) kosten ten behoeve van de totale noodopvang van Utrecht te dekken. Het Rijk heeft aangegeven om de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne te compenseren. Momenteel wordt een compensatieregeling uitgewerkt voor het realiseren van opvangplekken, waarbij wordt uitgegaan van een compensatiebedrag van 700 euro per gerealiseerd bed per week. Deze regeling omvat de compensatie voor kosten als opvang, catering, leefgeld, energie, schoonmaak, beveiliging etc. maar ook uitvoeringskosten binnen het ambtelijk apparaat. Er is op dit moment nog geen totaaloverzicht op de uitvoeringskosten en overige indirecte kosten. Het is daardoor onzeker of dit budget toereikend is voor het totaal aan kosten voor huur, project- en uitvoeringskosten en leefgeld.
2. Het is nu onduidelijk of de reeds gemaakte transitie- en transformatiekosten worden goedgekeurd door het ministerie van Justitie en Veiligheid en passen binnen de regeling die daarvoor uitgewerkt wordt. Er is wel toegezegd dat deze kosten worden vergoed.

Een inschatting van de risico's wordt opgenomen in de tweede bestuursrapportage, evenals het effect van de kosten op de begroting 2022 en verder. Tussentijds informeren we de raad met twee wekelijkse nieuwsflitsen over de volle breedte van impact van deze grote opgave voor Utrecht.

1.2 Prijsstijgingen

Onzekerheid door stijgende kosten en leveringsonzekerheid

Gedurende 2021 zien we de bouwkosten stijgen. Sinds de oorlog in Oekraïne zien we niet alleen de bouwkosten stijgen, maar ook de prijzen van bijvoorbeeld brandstof en energie. Het Centraal Planbureau (CPB) geeft in haar nieuwe vooruitzichten in het Centraal Economisch Plan ook aan dat de prijzen snel stijgen, dempt de economische groei en is er sprake van een toenemende inflatie.

Naast de prijsstijgingen is de onzekerheid rond levering van grondstoffen en (deel)producten groot. Voor de bouwmaterialen zien wij dit nu al bij de beschikbaarheid van hout, maar ook voor staal wordt schaarste verwacht. Ook leidt de krapte op de arbeidsmarkt voor vaktechnisch personeel tot hogere kosten en minder beschikbaarheid aan arbeid om projecten binnen de beoogde planperiode af te ronden. Deze trend van kostenstijging werkt niet alleen door in de bouwkosten voor maatschappelijk vastgoed, maar ook voor de kosten van het onderhoud daarvan, investeringen en beheer van de openbare ruimte, ophalen van afval, investeringen in (ondergronds) infrastructuur en kosten van vervoer (leerlingen en Wmo). Dit geldt ook voor de kostenontwikkeling bij de maatschappelijke instellingen en verbonden partijen. Daarnaast ontvangen wij signalen dat bij aanbestedingen risico's van prijsstijgingen volledig bij de afnemers wordt neergelegd en de contractprijzen zullen stijgen.

Het is nog onzeker hoe de prijsstijgingen zich daadwerkelijk manifesteren. Vanwege de onzekerheden hoe de prijsstijgingen zich gaan manifesteren, hebben wij nog geen structurele effecten doorgerekend.

Impact op de begroting

Standaard indexeren wij de begroting op basis van verschillende indices. . De loonstijging gaat via de CAO, mits deze bekend is. In onze aanname is er voor 2023 een stijging van 2,5% geraamd voor lonen. Voor de prijsindex hanteren we het gemiddelde van de ontwikkeling van de overheidsconsumptie over de afgelopen 3 jaren. In de berekening van de prijsindex is ervoor gekozen een gedifferentieerde index te hanteren, namelijk Grond-, weg- en waterbouw index (GWW) en de Bouwindex. We hanteren ook gemiddelde over de afgelopen 3 jaren.
Voor de subsidiebudgetten vertalen we de loon- en prijsontwikkeling vertalen we naar een gewogen index voor de subsidiebudgetten, namelijk 70% loon- en 30% prijsindex.
Gedurende het jaar stellen wij de begroting niet bij voor prijsontwikkelingen. De reguliere werkwijze is dat in het lopende begrotingsjaar het budget (uitvoerings- of investeringsbudget) taakstellend is.

De huidige snelle stijging van de kosten stelt ons voor een dilemma in hoe de huidige begrotingssystematiek zich verhoudt tot onze ambities. Kunnen de verwachte kostenstijgingen worden opgevangen binnen de budgetten en wat zijn daar de consequenties van? Dit vraagstuk geldt niet alleen voor het huidige begrotingsjaar, maar ook voor de jaren 2023 en verder. In de raadsbrief over de stijgende (bouw)kosten van 1 april 2022 hebben we aangegeven het effect van de stijgende prijzen nader te onderzoeken. De lijn is en blijft dat prijsstijgingen primair worden opgevangen binnen de beschikbare budgetten, voor investeringen betreft dit in de post onvoorzien van het project en/of door aanpassingen in het programma.

De verschillende scenario’s, de risico’s, effect van indexering gemeentefonds en de impact van herprioriteren bij het handhaven van de huidige lijn worden bij het onderzoek in beeld gebracht. Een groot deel van de dekking van deze prijsstijgingen wordt naar verwachting gevonden in het accres van het gemeentefonds. De omvang daarvan wordt bekend gemaakt in de Meicirculaire, deze komt eind mei of begin juni beschikbaar. Daarna kunnen wij ook meer inzicht geven in het totale financiële effect van de stijgende kosten op onze (meerjaren)begroting door gelijktijdig de extra inkomsten van het Rijk de recente CPB-raming (maart 2022) financieel te vertalen in het meerjarenbeeld. Dan zullen we aan uw raad een apart voorstel doen hoe hiermee om te gaan.

In deze voorjaarsnota hebben we indexering volgens de reguliere methodiek toegepast MEV-verkenningen. Voor het huidige jaar hebben we als onderdeel van de knelpunten een aantal budgetten extra verhoogd zoals de stijgende energiekosten, bouwkosten voor onderwijsinstellingen (wettelijk verplichte taak), specialistisch reinigen van toiletvoorzieningen en groen onderhoud. Dit op basis van een eerste inschatting.

1.3 Financiële onzekerheden

In het regeerakkoord (januari 2022) heeft het Rijk ook keuzes gemaakt die ook de gemeentefinanciën raken; extra middelen maar ook een korting voor jeugdhulp en voor 2026 een aanpassing van de financiering van gemeenten. Vooruitlopend op deze nieuwe systematiek zijn de inkomsten voor het gemeentefonds vanaf 2026 aanzienlijk verlaagd, dit geeft onzekerheden over de structurele inkomsten voor onze begroting. Een eerste inschatting op onze inkomsten uit het gemeentefonds hebben wij gemaakt, daarbij zijn wij voor 2026 uitgegaan van gelijkblijvende inkomsten ten opzichte van 2025. Over de herijking (andere verdeling) van het gemeentefonds heeft het Rijk wel meer duidelijkheid gegeven in de recent ontvangen maartbrief. Met ingang van 2023 wordt het nieuwe model ingevoerd. Voor Utrecht heeft dit een structureel nadelig effect. Er wordt een aantal aanvullende onderzoeken uitgevoerd over deze verdeling. Dit zijn onderwerpen uit het advies van het ROB en een onderzoek naar de grootstedelijke kosten. We wachten op de uitkomst van deze aanvullende onderzoeken.

Daarnaast is het nog niet duidelijk welke impact de keuzes vanuit het Rijk hebben, bijvoorbeeld als het gaat om structurele financiële middelen in het klimaatakkoord, de extra korting voor Jeugdhulp, het verhogen van de eigenbijdrage van het WMO-abonnementstarief, armoedebeleid, compensatie voor uitvoeringskosten Omgevingswet en WKB.
Het is ook nog niet duidelijk hoe de Rijksfondsen worden verdeeld onder de gemeenten, dit zijn fondsen voor o.a. woningbouw, volkshuisvesting, ontsluiting nieuwe woningen.

Zodra we meer duidelijkheid krijgen van het Rijk, zullen we deze informatie financieel vertalen naar onze gemeente en uiteraard u informeren. We verwachten van het Rijk nog een aantal uitwerkingen de komende maanden, voorjaarsnota van het Rijk, meicirculaire 2022 en de contourenbrief juni 2022.

1.4 Effect aanpassing interne rekenrente

Bij de Voorjaarsnota 2021 is besloten de interne rente te verlagen van 2% naar 1,5%. Dit, omdat de marktrente gedaald is en de gemiddelde rente van de gemeentelijke leningenportefeuille ook lager is. Op grond van BBV-voorschriften moet de interne toerekening zoveel mogelijk aansluiten bij de werkelijke rentelasten.

Ten tijde van het opstellen van de voorjaarsnota gingen we ervan uit dat dit een budgettair neutrale aanpassing was. In geval van annuïtaire afschrijvingen, nemen de afschrijvingsbedragen eerst toe en daarna af. De doorvertaling van de aanpassing van de rente op de lange en korte termijn in het financieel beeld wordt onderzocht. Wij informeren u over de uitkomsten van het onderzoek bij de Tweede Bestuursrapportage 2022.

1.5 Aanpassen spelregel egalisatiereserve Overhead

Om de schommelingen per jaar in de bijdragen uit het overheadvierkant op te vangen heeft de raad bij de vaststelling van de begroting 2022 op 11 november 2021 besloten om een nieuwe reserve in te stellen. Op die manier kunnen de pieken en dalen geëgaliseerd worden. Bij het instellen van de egalisatiereserve Overhead is voorgesteld om de dotatie/onttrekking bij de eerstvolgende programmabegroting te verwerken.

Om een betere inschatting te maken van de mutaties op egalisatiereserve van de overhead stellen we voor om hiervoor ook de tussentijdse P&C-momenten van het lopende jaar hiervoor te benutten.

1.6 Ontwikkelingen Vennootschapsbelasting

Gemeente Utrecht is belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (Vpb) en betaalt belasting over de winst uit bedrijfsafval en over de inkomsten uit reclameconcessies. Over het eerste bestaat geen verschil van mening. Met betrekking tot de reclame-inkomsten zijn we echter van mening dat er geen sprake kan zijn van een te belasten winst en tevens, als men daar toch aan toe zou komen, dat de winst op een andere wijze en tot een lager bedrag moet worden berekend dan de Belastingdienst voorstaat. Met dit standpunt staat Utrecht niet alleen, ook andere gemeenten zijn het niet eens met dit standpunt van de belastingdienst. Tegen de aanslagen vanaf 2016 hebben wij bezwaar ingediend en tegen de uitspaak op het bezwaar zijn we in beroep gegaan. Met het beroep vragen wij nu een oordeel van de rechter hierin. Overigens procederen ook andere gemeenten in vergelijkbare zaken. Het is nu nog niet in te schatten hoelang de procedure zal gaan duren. Het kan wel enkele jaren duren voordat een finaal oordeel is te verwachten.

In het eerste kwartaal van 2022 hebben wij de Vpb-aanslag 2018 betaald, daarnaast hebben wij ook een voorlopige aanslag Vpb 2021 aangevraagd om de rentelasten te beperken. Onze aangiftes over 2019 en 2020 zijn nu in behandeling bij de belastingdienst, dit zal hoogstwaarschijnlijk in 2022 nog tot belastingaanslagen leiden. Als er dan nog geen uitspraak is gedaan inzake het beroep, of als wij dit beroep verliezen, zal dit in 2022, afhankelijk van de mate waarin de belastingdienst onze aangiftes corrigeert, leiden tot een tekort op het begrote bedrag aan te betalen Vpb van ongeveer 1 miljoen euro.

1.7 Overschrijding inhuurplafond

In de Programmabegroting 2022 is het inhuurplafond vastgesteld op 57,9 miljoen euro. Op basis van actuele ontwikkelingen wordt een overschrijding van het inhuurplafond verwacht van 6,6 miljoen euro. Redenen voor deze overschrijding zijn de steeds krapper wordende arbeidsmarkt, toename van tijdelijke werkzaamheden (bijvoorbeeld voor toeslagenaffaire) en het relatief hoge ziekteverzuim. Ook lopende het jaar zien we nog steeds extra onvoorziene taken vanuit het Rijk naar ons toe komen waarvoor wij uitvoeringskracht zullen moeten inhuren. Zoals de corona- en Oekraïne-crisis.

2. Actualisatie Financieel Beeld

In dit hoofdstuk geven we meer in detail een toelichting op het actuele financiële beeld. We beginnen met de financiële ontwikkelingen en lichten vervolgens de diverse onderdelen toe.

Samenvattend financieel beeld 2022-2026
De actualisatie van de financiële ontwikkelingen laat de eerste jaren incidenteel een aflopend voordelig saldo zien. Vanaf 2025 is een omslag te zien naar een structureel nadelig saldo van 19,4 miljoen euro. Het financiële beeld is een tussenstand, de definitieve uitwerking van het Regeerakkoord en het effect van de stijgende prijzen zijn nog onzeker. Ook is het coalitieakkoord niet meegenomen in de financiële ruimte voor 2023 en volgende jaren.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de financiële ontwikkelingen, die in de volgende paragrafen per programma worden toegelicht. De knelpunten die alleen op 2022 betrekking hebben, worden in Deel 2 Eerste Bestuursrapportage 2022 toegelicht.

De beschikbare financiële ruimte wordt integraal afgewogen met onder andere de afspraken uit het coalitieakkoord.

Tabel: samenvattend financieel beeld
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Hfst	Omschrijving	1e Berap 2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
2.1	Financiële ontwikkelingen	31.564	56.696	49.149	36.531	23.020	22.620
2.2	Onvermijdelijke kosten corona*	-5.071	-4.370	1.085	0	0	0
2.3	Knelpunten en meevallers	-18.273	-32.821	-36.243	-30.765	-36.114	-36.114
2.4	Overheveling taken naar de gemeenten	0	0	0	0	0	0
2.5	Budgetneutrale wijzigingen**	-6.525	5.600	0	0	0	0
2.6	Resultaat jaarrekening 2021 (incl. resultaatbestemming)	7.104	0	0	0	0	0
2.7	Algemene dekkingsmiddelen (2e Berap 2021)	25.106	0	0	0	0	0
2.8	Groeikader	-	-5.935	-5.935	-5.935	-5.935	-5.935
3	Afwijkingen 2022***	-6.457	0	0	0	0	0
4	Investeren in Utrecht voor het jaar 2022	-11.367	0	0	0	0	0
	Totaal saldo	**16.081**	**19.170**	**8.056**	**-169**	**-19.029**	**-19.429**
2.4	Algemene dekkingsreserve**	5.600	-5.600	-	-	-	-
2.4	Verevening met bestemmingsreserve**	925	-	-	-	-	-
	Totaal beschikbare financiële ruimte	**22.606**	**13.570**	**8.056**	**-169**	**-19.029**	**-19.429**

* Aanvulling scenario C wordt bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 verwerkt in Begroting 2022 (conform de werkwijze in 2021)
** De budgetneutrale wijzigingen en de onttrekking aan de reserves horen bij elkaar en zijn toegelicht in hoofdstuk 2.4.
*** De ontwikkelingen uit de eerste bestuursrapportage worden toegelicht in hoofdstuk 3

Tussenstand van het financiële beeld 2022

Knelpunten, meevallers en ontwikkeling uit eerste bestuursrapportage

De knelpunten en uitvoering van motie 2022/25 beperken voor een groot deel de financiële ruimte. Bij de knelpunten en meevallers zien we zeven grote ontwikkelingen:

- kosten voor de uitvoering van de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsboring Bouw van structureel 1,6 miljoen euro
- Aflopende bijdragen uit grondexploitaties geven een nadeel van 0,7 miljoen euro, vanaf 2026 neemt deze toe naar 5,3 miljoen euro
- een voordeel op het bijstandsbudget (BUIG) van 3,6 miljoen euro
- sterk stijgende (energie)prijzen door geopolitieke ontwikkelingen voor 2022 (3,7 miljoen euro)
- stijgende druk op de Wmo voorzieningen brengen extra kosten met zich mee, daar tegenover staat een overschot op de centrumgemeente taken. Per saldo stijgen de kosten van 2,5 miljoen euro in 2022 naar 10,6 miljoen euro in 2026
- een verhoging van de dotatie op de onderhoudsvoorziening van vastgoed ten bedrage van 4,565 miljoen euro voor de jaren 2022 t/m 2025
- extra personele inzet (7,5 miljoen euro) voor onder andere Wet Open Overheid, het organiseren van veilige verkiezingen, groei van de stad met betrekking tot wonen, klimaatverandering, energietransitie en bereikbaarheid

Ontwikkelingen die alleen betrekking hebben op het jaar 2022 zijn opgenomen in Deel 2: Eerste Bestuursrapportage. Dit betreft een vrijval van coronamiddelen uit de reserve van 2,1 miljoen euro. Ook zijn de voor de extra ondersteuning van ondernemers en inwoners die door de coronacrisis in financiële problemen zijn geraakt, overeenkomstig de unaniem aangenomen motie (5,6 miljoen euro) opgenomen in de bestuursrapportage. Tegenover de kosten van de motie, staat een positief resultaat uit de Jaarstukken 2021 van niet bestede Tonk-middelen. Het netto resultaat na resultaatbestemming is in de bestuursrapportage meegenomen, maar staat toegelicht in hoofdstuk 2.6.

Financiële ontwikkelingen

We hebben extra inkomsten van het Rijk uit de september- en decembercirculaire 2021 en de verwachte compensatie voor stijgende prijzen (31,0 miljoen euro) op basis van het prijspeil in september 2021. Tegenover deze compensatie staan ook de kosten voor de indexering van de begroting voor de cao en materiële prijsstijging (24,2 miljoen euro). De recent stijgende inflatie door de politieke instabiliteit, zoals toegelicht in de paragraaf Actuele ontwikkelingen, is nog niet meegenomen.

Ook is een eerste inschatting gemaakt van de doorwerking van het Regeerakkoord op de inkomsten uit het gemeentefonds. De inkomsten nemen met name kabinetsjaren 2023 t/m 2025 toe, dit is een aflopende reeks van 43 miljoen euro in 2023 naar 7 miljoen euro. Voor het jaar 2026 zijn de inkomsten onzeker en is vooralsnog rekening gehouden met stabiele overheidsfinanciën (zie ook hoofdstuk 1 Actuele Ontwikkelingen) door als uitgangspunt in 2026 het accres van 2025 fictief door te trekken.

Tenslotte is het weerstandsvermogen met 4 miljoen euro aangevuld. Dit is overeenkomstig de spelregels van het Herstelplan weerstandsvermogen.

Coronacrisis

Tenslotte zijn de effecten van de coronacrisis voor 2022 geactualiseerd. In vergelijking met het najaar ziet het dagelijkse leven in de stad er weer als vanouds uit en zijn alle maatregelen vanuit het rijk inmiddels afgeschaald. Ondanks dit positieve beeld vallen de onvermijdelijke kosten naar verwachting 5,1 miljoen euro hoger uit. Dit is het gevolg van de lockdown aan het begin van dit jaar en het langer voortduren van de coronamaatregelen daarna. Daartegenover staat een vrijval uit de coronareserve van 2,1 miljoen euro vanuit maatregelenpakket 3. Deze reservering kan verlaagd worden door de positieve ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden.

Resultaat 2021

Zowel de Tweede Bestuursrapportage 2021 als de Jaarstukken 2021 hebben een positief saldo. Na de resultaatsbestemming 2021, resteert een positief resultaat van 32,2 miljoen euro.

Coalitieakkoord: Investeren in Utrecht voor het jaar 2022

De ambities voor deze coalitieperiode staan in het coalitieakkoord "Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat". We gaan in 2022 direct aan de slag met een aantal onderdelen, zoals het voortzetten van tijdelijke maatregelen en het inzetten van beleidsimpulsen. In hoofdstuk 4 staan deze investeringen in Utrecht voor het jaar 2022 opgenomen. Dit hoofdstuk is volledig nieuw ten opzichte van de oorspronkelijke Eerste Bestuursrapportage 2022, omwille van de leesbaarheid is niet het hele hoofdstuk gemarkeerd.
In de Begroting 2023 wordt het gehele coalitieakkoord opgenomen en volgt besluitvorming over de prioriteiten, bijbehorende budgetten en bijsturingsmaatregelen.

Nog te verwachten inkomsten
De financiële vertaling van het regeerakkoord wordt door het Rijk in de meicirculaire (eind mei / begin juni 2022) nader uitgewerkt, dit verkleint de onzekerheden met betrekking tot inkomsten uit het gemeentefonds. Het is nog onduidelijk of dan ook wordt ingegaan op het jaar 2026. Daarnaast verwachten wij dat de stijgende prijzen ook doorwerken in het gemeentefonds, dit wordt ook in de meicirculaire bekend gemaakt. Een deel van de stijgende prijzen op onze uitgaven hebben wij al in de Eerste Bestuursrapportage verwerkt 2022.

2.1 Financiële ontwikkelingen

Sinds de vaststelling van de Programmabegroting 2022 zijn er financiële ontwikkelingen geweest die het gemeentelijke financiële beeld beïnvloeden en de beschikbare ruimte bepalen om nieuwe activiteiten en uitgaven voor de groeiende stad te kunnen dekken. De samenstelling van de financiële ruimte is als volgt:

Tabel: Financiële ontwikkelingen
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Financiële ontwikkelingen	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
Autonome ontwikkelingen	12.917	7.184	7.183	8.804	10.018	10.018
Regeerakkoord	19.965	43.340	35.944	21.705	6.980	6.580
Groei van de stad	-1.700	5.935	5.935	5.935	5.935	5.935
Overige ontwikkelingen	382	237	87	87	87	87
Totaal financiële ontwikkelingen	**31.564**	**56.696**	**49.149**	**36.531**	**23.020**	**22.620**

Autonome ontwikkelingen
Autonome ontwikkelingen bestaan uit externe, niet beïnvloedbare nominale (loon en prijs) en reële (volume) ontwikkelingen in 2022 en 2023. Deze ontwikkelingen zijn verwerkt conform vastgesteld beleid.

Tabel: Autonome ontwikkelingen
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Autonome ontwikkelingen	2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
Gemeentefonds	19.593	28.200	28.199	29.820	31.034	31.034
Loon- en prijscompensatie programma's	-2.676	-24.235	-24.235	-24.235	-24.235	-24.235
Aanvullen weerstands- vermogen	-4.000					
Belasting en heffingen (inflatiecorrectie)	0	3.219	3.219	3.219	3.219	3.219
Totaal autonome ontwikkelingen	**12.917**	**7.184**	**7.183**	**8.804**	**10.018**	**10.018**

Gemeentefonds
Het gemeentefonds beweegt mee met een breed deel van de rijksuitgaven (normeringssystematiek). Dit wil zeggen als het Rijk meer uitgeeft, het gemeentefonds meegroeit. De begroting, en dus ook de algemene uitkering wordt in constante prijzen geraamd. Voor het jaar t+1 worden jaarlijks bij de voorjaarsnota de budgetten gecompenseerd voor stijgende kosten. Dat is ook het moment om de raming van de algemene uitkering te gaan prognosticeren, inclusief de loon en prijsontwikkeling voor t+1 (het is een combinatie van correctie van het prijspeil en herverdeelnadelen). Het positieve saldo bestaat uit de verwachte compensatie voor loon- en prijsstijgingen en de effecten uit de september- en decembercirculaire. Per saldo nemen de inkomsten uit de algemene uitkering structureel met 31 miljoen euro toe.
Er zijn nog steeds een aantal financiële onzekerheden met betrekking tot de financiële doorwerking van Rijksbeleid, waarvoor we nog geen exacte doorvertaling kunnen maken naar onze begroting. We hebben een eerste inschatting gemaakt voor de herijking gemeentefonds en uitwerking van het Regeerakkoord.

Loon- en prijscompensatie programma's
De bijstelling van het gemeentefonds hebben we nodig om een deel van onze uitgaven te indexeren voor loon- en prijsontwikkelingen. Er ligt een nieuwe CAO. De loonindexatie is per 1 december 2021 1,5% en per 1 april 2022 2,4%. Dat is totaal 3,9%. Op basis van het CPB en het inflatiecijfer is een schatting van 2,5% loonstijging vanaf 2023 opgenomen.

Voor de prijsindex hanteren we het gemiddelde van de ontwikkeling van de overheidsconsumptie over de afgelopen 3 jaren. Die bedraagt 2,05%. In de berekening van de prijsindex 2023 is ervoor gekozen een gedifferentieerde index te hanteren, namelijk Grond-, weg- en waterbouw index (GWW) en de Bouwindex (BDB). We hanteren ook gemiddelde over de afgelopen 3 jaren, de GWW-index bedraagt 4,1% en de BDB-index bedraagt 3,3%. Zowel de looncorrectie over 2022 als de loon- en prijsontwikkeling 2023 vertalen we vanaf 2023 naar een gewogen index voor de subsidiebudgetten. Met de geschetste ontwikkelingen bedraagt die 2,4% voor 2023.

	Indexatie 2023	Basis
➢ Loonkosten	2,5%	CPB loonkostenontwikkeling
➢ Materiële kosten	2,05%	CPB overheidsconsumptie gemiddelde van 3 jaar
➢ Weg en waterbouw	4,1%	Grond-, weg- en waterbouw index (GWW) gemiddelde van 3 jaar
➢ Bouwkosten	3,3%	Bouwindex (BDB), gemiddelde van 3 jaar
➢ Subsidiebudgetten	2,4%	Gewogen gemiddelde van loon- en materiële kosten index
➢ Belastingen	2,4%	Verwachte loon- en prijsontwikkelingen

Wij hebben met deze indexeringen nog geen rekening gehouden met de recente sterke stijging van de prijzen en inflatie.

Weerstandsvermogen
Op basis van de voorlopige jaarrekeningcijfers blijkt de ratio van het weerstandsvermogen 0,73.
In de voorjaarsnota 2021 is een herstelplan gemaakt om de weerstandsratio weer op 1 te krijgen. Daarom is er volgens de spelregels een aanvulling van 4 miljoen euro nodig.

Belastingen (inflatiecorrectie)
Jaarlijks indexeren we de belastingopbrengst met de inflatie. Evenals voorgaande jaren bepalen we die aan de hand van de verwachte loon- en prijsontwikkeling vanaf 2022. De indexering komt daarmee op 2,4%, namelijk 70% loonindexatie en 30% indexatie materiële kosten. De recente sterke toename van de inflatie is nog niet meegenomen in deze indexering, omdat we de impact op onze kosten en de inkomsten van het rijk nog niet voldoende in beeld hebben.

Regeerakkoord
Het regeerakkoord heeft ook een financiële doorwerking op het gemeentefonds. We hebben een eerste inschatting gemaakt van de gevolgen voor de gemeente Utrecht. In de meicirculaire 2022 wordt het daadwerkelijke effect bekend gemaakt. De samenstelling van de financiële ruimte is als volgt:

Tabel: Regeerakkoord
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo

x € 1.000

Regeerakkoord	2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
Accres regeerakkoord*	15.215	25.038	30.374	18.800	25.600	25.600
Ingeboekt te verwachten extra middelen jeugdhulp	0	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
Verlagen risico ingerekend accres op basis van de Meicirculaire 2021)	8.000	7.002	1.840	0	0	0
Bevriezen oploop opschalingskorting	250	10.500	14.250	17.875	0	0
Extra middelen jeugdzorg**	0	29.000	26.000	18.000	11.800	10.700
Toename kosten jeugdzorg	0	-11.800	-16.600	-15.300	-10.500	-9.800
Ingeboekt te verwachten accres GF	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Herijking Gemeentefonds	0	-5.400	-7.920	-7.920	-7.920	-7.920
Uitvoeringskosten WKB en omgevingswet	4.500	3.000	2.000	2.250	0	0
WMO abonnementstarief eigen bijdrage	0	0	0	2.000	2.000	2.000
Specifieke Uitkeringen (zoals klimaatakkoord)	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal beschikbare financiële ruimte	**19.965**	**43.340**	**35.944**	**21.705**	**6.980**	**6.580**

**) incl. Woningbouw en Volkshuisvesting*
***) incl. Extra korting jeugdzorg*

Accres regeerakkoord
De extra uitgaven die het Rijk heeft gepland, zullen leiden tot extra inkomsten in het gemeentefonds (trap-op-trap-af).
Op basis van de financiële uitwerking van het regeerakkoord (startnota) hebben wij het effect voor Utrecht bepaald. Daarbij hebben we rekening gehouden met:
Groei van het algemene deel van het gemeentefonds (accres):

- de procentuele groei van het accres door de extra maatregelen is door vertaald,
- gecorrigeerd voor het effect van de lopende prijzen (wij begroten tegen constante prijzen) en
- verminderd met het voorschot waar we bij de Voorjaarsnota 2021 rekening mee hebben gehouden.

Voor de groei van het accres 2026 is afgeweken van het regeerakkoord. Wij gaan ervan uit dat het gemeentefonds zich zoals gebruikelijk ontwikkeld en hebben de inkomsten uit het jaar 2025 als basis genomen voor 2026. Deze hebben we aangepast met de procentuele groei uit de septembercirculaire.

Ingeboekt te verwachten accres
In de financiële strategie van de Voorjaarsnota 2021 is 8 miljoen euro structureel ingeboekt vanwege de verwachting dat het accres door het regeerakkoord zal stijgen. Dit bedrag is in mindering gebracht op het werkelijke extra accres uit het Regeerakkoord.

Verlagen risico ingerekend accres (op basis van Meicirculaire 2021)
De financiële impact van de meicirculaire was positief. Een deel hiervan is gebruikt om het ingeboekte verwachtte accres gemeentefonds te verlagen.

Bevriezen oploop opschalingskorting
De opschalingskorting wordt bevroren in deze kabinetsperiode. Het is daarmee een incidenteel voordeel voor de jaren 2022 t/m 2025. Deze korting is in 2015 ingevoerd om gemeente te stimuleren om te fuseren (op te schalen) vanuit efficiency perspectief. De beleidswijziging 'opschalen van alle gemeenten naar 100.000+ gemeenten' nooit is gerealiseerd en van tafel is gegaan, de opschalingskorting is echter wel blijven staan in het gemeentefonds.

Extra middelen jeugdzorg
In het regeerakkoord is de arbitrage uitspraak voor de jeugdzorg structureel meegenomen. Dit geeft extra inkomsten om de stijgende kosten te compenseren. De extra inkomsten dalen over de jaren heen. Uitgangspunt van dit deel van de arbitrage afspraak is dat gemeenten een hervormingsagenda opstellen die leidt tot lagere kosten.
Zowel op de lasten als batenkant zien we de nodige onzekerheden voor de komende jaren. Aan de lastenkant door een steeds groter beroep op jeugdzorg in combinatie met de hervormingsagenda. Aan de batenkant ook door de hervormingsagenda, die moet gaan leiden tot structureel extra middelen voor jeugdzorg, het nieuwe woonplaatsbeginsel en nieuwe verdeelmodel sociaal domein.

Daarnaast is er ook een de extra korting voor de jeugdzorg in het Regeerakkoord opgenomen, deze is ingeboekt vanaf 2024.

Ingeboekt te verwachten extra middelen jeugdhulp
In de Programmabegroting 2020 is geanticipeerd extra middelen voor de jeugdzorg en is voor 6 miljoen euro aan extra middelen opgenomen.

Herijking Gemeentefonds
In januari 2022 heeft het Rijk een voorlopige doorrekening gemaakt van het effect per gemeente op basis van gegevens uit 2019. Op basis van deze gepubliceerde cijfers is het financiële gevolg van de herijking -22 euro per inwoner. Er geldt hierbij een ingroeipad van maximaal -15 euro per inwoner per jaar. De huidige cijfers zijn hierop gebaseerd.Deze calculatie wordt nog geactualiseerd, want inmiddels is de herijking in besluit genomen, echter niet met een verevening van 90%, maar met bestaande verevening. De cijfers worden ook geactualiseerd naar 2020 en dit zal weer tot een nieuwe uitkomst leiden. Daarnaast is afgesproken dat het ingroeipad in jaar 2023 maximaal -7,50 euro per inwoner is.

Uitvoeringskosten WKB en Omgevingswet
Op 28 januari 2022 is er een kamerbrief gestuurd ten aanzien van onderliggende reeksen "overige dossiers medeoverheden. Hierin staan de extra middelen. Als uitgangspunt hebben we het Utrechtse aandeel in het gemeentefonds genomen.

WMO abonnementstarief eigen bijdrage
Op 28 januari 2022 is er een kamerbrief gestuurd ten aanzien van onderliggende reeksen "overige dossiers medeoverheden. Hierin staan de extra middelen. Als uitgangspunt hebben we het Utrechtse aandeel in het gemeentefonds genomen.

Specifieke Uitkeringen (zoals klimaatakkoord)
Er is nog niet bekend hoeveel middelen er beschikbaar komen voor bijvoorbeeld het klimaatakkoord. De verwachting is dat dit via specifieke uitkeringen gaat.

Groei van de stad

Tabel: Groei van de stad
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Groei van de stad	2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
Gemeentefonds	-1.762	5.261	5.261	5.261	5.261	5.261
Belasting en heffingen	0	612	612	612	612	612
Toename OZB	*0*	*688*	*688*	*688*	*688*	*688*
Afdracht ondernemersfonds	*0*	*-76*	*-76*	*-76*	*-76*	*-76*
Stelpost investeringsagenda groei	62	62	62	62	62	62
Totaal Financiële ruimte	**-1.700**	**5.935**	**5.935**	**5.935**	**5.935**	**5.935**

Groei van de stad (volumeontwikkelingen)
Op basis van ramingen die de afdeling Onderzoek opstelt, worden de parameters van de algemene uitkering jaarlijks geactualiseerd bij de voorjaarsnota. We actualiseren het lopende jaar en ramen de groei voor het komende jaar. De groei voor het komend jaar trekken we structureel door. We ramen dus niet de groei voor de jaren t+2+3+4. We ramen immers ook niet de eventuele extra lasten die zich in de jaren t+2+3+4 gaan voordoen.

Belastingen en heffingen
Onroerendezaakbelasting (OZB)
Met de groei van de stad neemt het bestand aan woningen en niet-woningen toe waarover onroerendezaakbelasting (OZB) wordt ontvangen. Door het uitbreiden van het woningenbestand is rekening gehouden met 0,688 miljoen euro extra opbrengsten als gevolg van een toegenomen areaal woningen en niet-woningen.

Afdracht ondernemersfonds
Conform de spelregels wordt 11% van de OZB-inkomsten aan het ondernemersfonds afgedragen.

Stelpost investeringsagenda groei
Er staan nog middelen ten aanzien van groei op een stelpost.

Overige ontwikkelingen
Naast de bovenstaande ontwikkelingen zijn er nog andere ontwikkelingen die invloed hebben op het financiële beeld.

Tabel: Overige ontwikkelingen
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Overige ontwikkelingen	2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
Dividend	400	250	100	100	100	100
Rente	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Stelposten	72	77	77	77	77	77
Erfpacht	-90	-90	-90	-90	-90	-90
Totaal beschikbare financiële ruimte	**382**	**237**	**87**	**87**	**87**	**87**

Dividend
Het dividend laat een positief effect zien en dat zit bij BNG. Het resultaat van de bank herstelt zich, na een korte Corona-dip met externe dividendrestricties, sneller dan verwacht. Die restricties op het uitkeren van dividend zijn inmiddels ook al opgeheven. De dividendraming voor Vitens blijft de komende jaren gehandhaafd op nihil.

Rente
Bij het opstellen van de begrotingen worden ramingen gemaakt van saldi van baten en lasten (exploitatie), investeringsuitgaven en grondexploitaties. De uitkomsten daarvan worden doorvertaald in een verwachte financieringsbehoefte en daarmee samenhangende externe rentelasten.

Externe rentelasten vormen de basis voor de interne renteomslag zoals die op grond van bet Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet worden toegepast. Op grond van eerdere prognoses is de omslagrente met ingang van 2018 vastgesteld op 2% (was 4%). Met dit percentage is ook gerekend in de huidige meerjarenbegroting 2022-2025.
Het renteresultaat is het verschil tussen de intern aan investeringen toegerekende rentelasten en de werkelijke externe rentelasten. Door het in sterke mate achterblijven van de externe rentelasten heeft ertoe geleid dat over 2021 het renteresultaat moest worden nagecalculeerd tegen 1,85%. Ofwel: het gehanteerde interne rentepercentage van 2% was te hoog en moest worden herrekend.
Deze nacalculatie maakt het, samen met de reeds besloten verlaging van de omslagrente naar 1,5% met ingang van 2022, op dit moment lastig om ramingen voor renteresultaat te doen voor 2023 e.v. Nadere doorrekeningen worden gemaakt op basis van de nog vast te stellen balans 2021. De boekwaarden van de investeringen van die balans zullen naar verwachting een beter houvast geven voor verdere meerjarige doorrekeningen van onder andere het interne renteresultaat.

Stelposten
Saldo van diverse stelposten.

Erfpacht
De producten van erfpacht dragen bij aan de gemeentebrede financiële ruimte. De opbrengsten uit deze producten zijn nauwelijks beïnvloedbaar omdat het initiatief tot het omzetten van erfpachtvoorwaarden of het uitgeven van een nieuw erfpacht buiten de gemeente ligt.

In de Tweede Bestuursrapportage en in de Jaarstukken 2021 zijn incidentele opbrengsten verantwoord uit de conversie van erfpachtcontracten naar eeuwigdurende afkoop. Met deze conversie vervallen echter ook de structurele inkomsten in de vorm van de canons. De structurele inkomstendaling nemen we mee in de financiële ontwikkelingen. Deze omzetting geeft een structureel nadeel van 0,90 miljoen euro.

2.2 Onvermijdelijke kosten Corona scenario C

Ontwikkelingen Corona scenario C sinds de begroting 2022

In de Programmabegroting 2022-2025 hebben we rekening gehouden met het effect wat de corona pandemie. Dit is op basis van de inschatting die wij in de zomer 2021 hebben gemaakt. De verwachte financiële effecten hebben wij bij de Begroting 2022 in beeld gebracht middels twee scenario's (scenario C: basis, scenario D: somber). De onvermijdelijke coronakosten zijn opgenomen in scenario C en verwerkt in het financieel beeld. Inmiddels hebben diverse ontwikkelingen plaatsgevonden, zo was er wederom sprake van beperkende maatregelen en compensatie van het Rijk in december 2021. Met als gevolg dat we de uitgangspunten van scenario C hebben aangepast naar:

- Startpunt is de situatie van begin december 2021
- Vanaf het eerste kwartaal 2022 worden maatregelen vanuit het kabinet langzaam versoepeld, dat wil zeggen naar:
    - Coronapas op veel locaties
    - Daarbinnen geen verplichting tot 1,5 meter
    - Daarbuiten is 1,5 meter een advies, geen verplichting
- Corona blijft in heel 2022 nog onder ons, maar de maatregelen worden wel steeds minder beperkend Vanaf het tweede kwartaal zien we de economie weer herstelt en een groei laat zien

In deze tabel hebben we de financiële effecten uiteengezet van de actualisatie van de onvermijdelijke kosten voor het jaar 2022 ten opzichte van de Programmabegroting 2022. Bij de Tweede

Bestuursrapportage 2022 actualiseren we de uitgangspunten van scenario C en daarmee de onvermijdelijke kosten nog een keer naar de situatie op dat moment. De daadwerkelijk verwerking van de kosten in de Begroting 2022 vindt daarom ook pas plaats bij de Tweede Bestuursrapportage 2022. Dit is dezelfde werkwijze als in 2021.

Bijstelling budgetten onvermijdelijke kosten scenario C

Wij hebben beging 2022 onze prognoses geactualiseerd voor de onvermijdelijke kosten scenario C. Hieronder lichten we de mutaties van de onvermijdelijke kosten Corona toe. Ten opzichte van de Begroting 2022 nemen de onvermijdelijke kosten Corona in totaal toe met een bedrag van 5,071 miljoen euro.

Tabel: Samenvattend overzicht onvermijdelijke kosten scenario C

(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024
Bijstelling scenario C	-5.537	-5.310	
Overige ontwikkelingen	466	940	1.085
Totale bijstelling	**-5.071**	**-4.370**	**1.085**

Bijstelling scenario C (nadeel 5,536 miljoen euro) op diverse programma's

De aanpassing van scenario C leidt tot een nadeel op diverse programma's van in totaal 5,536 miljoen euro. Bij de begroting 2022 gingen we ervan uit dat de coronapandemie vanaf medio 2021 beheersbaar zou zijn en er vanaf 1 november geen coronamaatregelen meer zouden komen. Dit scenario bleek te optimistisch en is daarom bijgesteld naar bovenstaande uitgangspunten met als gevolg dat ook de kosten zijn bijgesteld. De specifieke compensatie van het Rijk uit de september- en decembercirculaire zijn netto meegenomen op de beleidsprogramma's/ Dat wil zeggen dat de verwachte extra kosten zijn verminderd met de toegezegde compensatie van het Rijk.

Hieronder zijn de grootste bijstellingen als gevolg van scenario C toegelicht:

- **Ondersteuning op maat (nadeel: 2022 1,700 miljoen euro en 2023 4,800 miljoen euro)**
  In 2022 zijn extra locaties voor daklozenopvang geopend. Voor 2023 zijn extra kosten geraamd voor de boeggolf WMO en Jeugd. De pandemie en de maatregelen duren langer dan verwacht en we zien dat de extra vraag voor WMO en Jeugd erg hoog blijft. Extra inzet blijft ook in 2023 daarom nodig om de extra/zwaardere zorgvraag op te vangen/te voorkomen
- **Bewoners en bestuur (nadeel 2022 1,075 miljoen euro)**
  De verwachting is dat ook in 2022 extra kosten zullen ontstaan door de opeenstapeling van de vraag naar onder andere reisdocumenten (boeggolf) als gevolg van de verlenging van de coronamaatregelen. Daarnaast leidt deze verlenging van de coronamaatregelen er ook toe dat er kosten zijn voor het "Thuisbezorgen van reisdocumenten" en meer inzet van personeel nodig is bij het Klant contact centrum.
- **Volksgezondheid (nadeel: 2022 1,075 miljoen euro en 2023 0,575 miljoen euro**
  De onderdelen psychische gezondheid en gezond ouder worden in Pakket 2.1 zijn opgehoogd en zullen waarschijnlijk doorlopen na 2022. Bij de Jeugdgezondheidszorg locaties leidt de 1,5 meter maatregel en het 1-ouder beleid tot extra personele inzet. Het 1-ouder beleid betekent dat er maar één ouder mee naar binnen mag. Er is extra inhuur van personeel voor doorgang van activiteiten doordat medewerkers door corona-activiteiten niet/ minder beschikbaar zijn. Verder is er een werkgroep die zich bezighoudt met corona vaccinaties.

Overige bijstellingen (voordeel 0,466 miljoen euro)
Naast de bijstelling van het scenario C, zijn ook een aantal budgetten bijgesteld voor de onvermijdelijke corona kosten. Deze worden hieronder toegelicht.

- **Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed (voordeel 0,553 miljoen euro)**
  De inkomstenderving voor de bouwvergunningen worden bepaald door Pfas en stikstof-maatregelen, haperende aanvoerketen in de bouw en corona-effecten. Het is niet exact aan te geven of en zo ja welk deel van de inkomstenderving komt door de coronamaatregelen. Daarom brengen we het bedrag in de begroting terug naar nul.

- **Bereikbaarheid (voordeel 0,720 miljoen euro)**
  Bij de actualisatie van de onvermijdelijke kosten gaan we ervan uit dat de inkomstenderving voor parkeren toch nog gecompenseerd zal worden vanuit het rijk. Daarom brengen we het bedrag in de begroting terug naar nul.

- **Openbare ruimte en groen (nadeel: 2022 0,429 miljoen euro, 2023 0,235 miljoen euro en 2024 0,185 miljoen euro)**
  De werkzaamheden voor de ventilatie van de gebouwen van stadsbedrijven is uitgesteld van 2021 naar 2022 (nadeel 0,560 miljoen euro). Daarnaast kan als gevolg van nieuwe afspraken met reclame-exploitanten de inkomstenderving beperkt worden (voordeel 0,131 miljoen euro).

- **Werk & Inkomen (voordeel: 2022 1,700 miljoen euro, 2023 1,850 miljoen euro en 2024 0,900 miljoen euro)**
  De grote stijging in de bijstand door Corona is uitgebleven, op basis van de huidige CPB-prognoses verwachten we in 2022 geen sterke stijging en bijbehorende uitvoeringskosten (voordeel 0,9 miljoen euro). De incasso van TOZO loopt beter dan eerder gedacht en eventuele extra kosten worden opgevangen binnen het uitvoeringsbudget TOZO (voordeel 0,5 miljoen euro). De verwachte stijging van armoede en schulden door corona is tot nu toe beperkt en wordt deels ondervangen in werkpakket 2, daarom verlagen we deze kosten in 2022 (voordeel 0,3 miljoen euro).

- **Veiligheid (nadeel 2022 en 2023 1,145 miljoen euro)**
  Begin 2022 was door Corona en de nasleep ervan een toename van openbare orde problematiek (zoals dreigingen, rellen, demonstraties en crowdproblematiek). De problematiek nam niet alleen toe, maar was ook complexer. Daarom was het noodzakelijk om extra adviseurs openbare orde en juristen in te zetten. Bij de tweede bestuursrapportage zullen we bezien in hoeverre dit nadeel al dan niet kan worden bijgesteld.

- **Overhead (nadeel 0,933 miljoen euro)**
  Om werken op kantoor en thuis mogelijk te maken en daarmee samenhangende voorzieningen zoals extra schoonmaak worden meer kosten gemaakt. Daarnaast zijn er extra kosten in verband met capaciteit voor crisiscommunicatie en afhandeling van bezwaarschriften als gevolg van de tijdelijke regelingen.

Recapitulatie onvermijdelijke kosten scenario C per programma

Tabel: Totaal Overige ontwikkelingen

(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Programma	Begroting 2022			Actualisatie 2022			Saldo		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Bewoners en bestuur	-	-	-	-1.075	-	-	-1.075	-	-
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	-553	-	-	-400	-	-	153	-	-
Bereikbaarheid	-720	-	-	-400	-	-	320	-	-
Duurzaamheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Openbare ruimte en groen	-585	-235	-185	-1.580	-	-	-995	235	185
Economie & Werkgelegenheid voor iedereen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Werk en Inkomen	-2.400	-3.250	-900	-700	-1.400	-	1.700	1.850	900
Onderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondersteuning op maat	-10.400	-3.200	-	-12.100	-8.000	-	-1.700	-4.800	-
Volksgezondheid	-	-	-	-1.075	-510	-	-1.075	-510	-
Veiligheid	-	-	-	-1.465	-1.145	-	-1.465	-1.145	-
Cultuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samenleven en sport	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vastgoed	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Algemene middelen	-978	-	-	-978	-	-	-	-	-
Overhead	-459	-	-	-1.392	-	-	-933	-	-
	-16.095	**-6.685**	**-1.085**	**-21.165**	**-11.055**	**0**	**-5.071**	**-4.370**	**1.085**

2.3 Knelpunten en meevallers

In dit hoofdstuk zijn de knelpunten en meevallers opgenomen. Een knelpunt moet voldoen aan drie criteria: ze moeten onvermijdelijk zijn (bijsturen is niet mogelijk), onuitstelbaar (niet verschuifbaar in de tijd) en onoplosbaar (niet binnen bestaande budgetten op te vangen).

In onderstaande tabel laten wij per programma de verwachte afwijking in de begroting zien.

De afwijkingen ten opzichte van de actuele Begroting 2022 leiden tot het verwachte saldo bij de Verantwoording 2022. Dit beeld is exclusief bestedings- en dekkingsvoorstellen en exclusief de grondexploitaties.

Tabel: Knelpunten en meevallers
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Bewoners en Bestuur	-1.776	-2.367	-2.367	-2.367	-2.367
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	-415	-3.333	-3.878	-3.765	-7.935
Bereikbaarheid	-	-	-	-	-
Duurzaamheid	-	-	-	-	-
Openbare Ruimte en Groen	-675	-217	-2.217	-2.677	-4.087
Economie en werkgelegenheid voor iedereen	-	-	-	-	-
Werk en inkomen	3.600	1.200	1.200	1.200	1.200
Onderwijs	-1.850	-3.550	-1.950	-2.650	-1.450
Ondersteuning op Maat	-2.500	-8.600	-10.000	-8.600	-10.600
Volksgezondheid	-50	-50	-50	-50	-50
Veiligheid	-330	-468	-448	-448	-448
Cultuur	-	-	-	-	-
Samenleven en Sport	-65	-130	-195	-250	-315
Utrechts Vastgoed	-4.910	-4.910	-4.910	-345	-345
Algemene middelen	-3.250	-	-	-	-
Overhead	-6.052	-10.396	-11.429	-10.813	-9.717
Totaal	**-18.273**	**-32.821**	**-36.243**	**-30.765**	**-36.114**

Hierna worden de afwijkingen per programma toegelicht.

Bewoners en Bestuur

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Consequenties CAO-aanpassing 2022 voor Inhuur	-180	-180	-180	-180	-180
Basis op orde bedrijfsvoering lokale democratie	-50	-475	-475	-475	-475
Extra lasten burgerzaken door verandering samenstelling populatie bevolking	-275	-275	-275	-275	-275
Uitbreiding fractiebijdrage door meer fracties	-204	-270	-270	-270	-270
Verkiezingen in de toekomst	-1.067	-1.167	-1.167	-1.167	-1.167
Totaal	**-1.776**	**-2.367**	**-2.367**	**-2.367**	**-2.367**

Consequenties CAO-aanpassing 2022 voor Inhuur

De vakbonden en werkgevers hebben een principeakkoord bereikt over de nieuwe CAO. Naar verwachting wordt deze nieuwe CAO in 2022 met terugwerkende kracht naar 1-1-2021 vastgesteld. De impact van de verhoging van het minimumloon zal voor de inhuur van uitvoerende functies een grotere impact hebben dan de rest van het in concept afgesproken pakket.

Basis op orde bedrijfsvoering lokale democratie

De capaciteit van de griffie en de vaste fractiebijdrage worden op orde gebracht met deze uitbreiding.

Extra lasten burgerzaken door verandering samenstelling populatie bevolking

De stad groeit, het aantal inwoners groeit. Deze groei is niet ‘recht evenredig’, het aantal mensen van niet Nederlandse afkomst groeit harder dan die van Nederlandse afkomst. Voor burgerzaken betekent dit dat de gemiddelde ‘doorlooptijd’ van producten en diensten toeneemt. De formele voorbereidingen voor een huwelijk tussen iemand uit Eritrea en iemand uit Iran is veel bewerkelijker. Idem voor geboorteaangifte, de overlijdensakte etcetera.
Ook voor het KCC heeft dit effect; inwoners met lagere taalvaardigheid en (gemiddeld) minder inzicht in het functioneren van de gemeente/ de overheid hebben gemiddeld een langere interactie met het KCC. Dit vraagt om uitbreiding van de personele inzet, om de wachttijden niet op te laten lopen.

Uitbreiding fractiebijdrage door meer fracties

Er zitten momenteel twaalf fracties in de gemeenteraad. Bij de recente gemeenteraadsverkiezingen drie partijen bijgekomen. Alle fracties hebben volgens de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties recht op een subsidie ter dekking van hun kosten. Voor 2022 betekent dat (3 maal 0,068 miljoen euro) aan extra kosten en vanaf 2023 (drie maal 0,090 miljoen euro).

Verkiezingen in de toekomst

We verwachten ook dit jaar een tekort op het huidige beschikbare budget voor verkiezingen. Om verkiezingen ook in de toekomst betrouwbaar en veilig te kunnen blijven organiseren is het belangrijk hier een robuust team neer te zetten. Ook is er voldoende budget nodig voor ontwikkelingen zoals toegankelijkheid, hogere vergoedingen voor (plaatsvervangende) voorzitters, aanbestedingen en meerkosten voor onder andere ICT, materialen en communicatie ten opzichte van 2019 (de situatie voor corona).

Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Afdracht Grondexploitatie Leidsche Rijn en Stationsgebied	0	-770	-770	-770	-5.270
Invoering Omgevingswet	0	-620	-420	-320	-320
Landelijk Digitaal stelsel Omgevingswet	0	0	-300	-300	0
Omgevingsplannen: Voortzetting werkzaamheden om te voldoen aan wettelijke vereisten per 2030	0	0	-350	-350	-350
Omgevingsplannen: Werken met omgevingsplan	-150	-150	-210	-210	-180
Overdragen (basis)taken naar gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)	-65	-103	-138	-125	-125
Ruimtelijk economisch programma (REP)-Integraal ruimtelijk perspectief (IRP)	-200	-400	-400	-400	-400
Wet Kwaliteitsborging Bouw: Voldoen aan wettelijk minimum	0	-1.290	-1.290	-1.290	-1.290
Totaal	**-415**	**-3.333**	**-3.878**	**-3.765**	**-7.935**

Afdracht Gondexploitatie Leidsche Rijn en Stationsgebied

De Grexen Leidsche Rijn en Stationsgebied lopen af. Daardoor kan de afdracht algemene middelen niet meer plaatsvinden. Voor het stationsgebied is dit vanaf 2023 een bedrag van 0,770 miljoen euro en voor het gebied Leidsche Rijn 4,5 miljoen euro vanaf 2026.

Invoering Omgevingswet

Per 1 januari 2023 treedt de Omgevingswet in werking. De komst van deze wet zorgt er voor dat een deel van de werkzaamheden (toezicht, beleidsondersteuning) niet ondergebracht kunnen worden onder de leges en zorgt voor extra lasten. Daarnaast hebben we bij de vergunningverlening tijdelijk met twee wettelijke regimes te maken, wat zorgt voor frictiekosten.

Landelijk Digitaal stelsel Omgevingswet

De invoering van het landelijke Digitaal stelsel omgevingswet (DSO) brengt kosten met zich mee voor de implementatie binnen gemeente Utrecht om hiermee te werken.

Omgevingsplannen: Voortzetting werkzaamheden om te voldoen aan wettelijke vereisten per 2030

In het omgevingsplan worden ongeveer 300 bestemmingsplannen, verordeningen en regelingen geïntegreerd; in 2020 hebben we enkele daarvan geïntegreerd. Naast al deze regels komen er ook voormalige rijksregels in het omgevingsplan. In 2030 moeten we alle omgevingsplannen gereed hebben. Naast het weghalen van tegenstrijdige en overbodige regels, moeten de nieuwe regels voldoen aan de eisen van de wet dus digitaal, locatiegebonden en activiteitgericht zijn. Ook zijn alle nieuwe regels verbonden aan beleid uit de omgevingsvisie.

Omgevingsplannen: Werken met omgevingsplan

Het werken met omgevingsplannen vraagt om structureel meer capaciteit en zal leiden tot structurele hogere licentiekosten van de software. Het betreft capaciteit voor het beheer van toepasbare regels (beslisbomen voor specifieke aanvragen up to date houden in het systeem voor de aanvragers) en er is regie nodig op de wijziging van de omgevingsplannen omdat dit onder de Omgevingswet een continu proces is (meerdere keren per jaar moeten wijzigingen worden doorgevoerd) in plaats zoals nu verplicht na een bepaalde periode. Ook blijkt uit onderzoek naar de uitvoeringskosten van de Omgevingswet dat het beheer hiervan meer tijd kost.

Ruimtelijk economisch programma (REP)-Integraal ruimtelijk perspectief (IRP)
Coördinatie en afstemming van de Utrechtse bijdrage aan het REP en jaarlijks afdracht aan de U10-organisatie ten behoeve van bekostiging van de U10-projectorganisatie.

Overdragen (basis)taken naar gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)
In verband met de wettelijke verplichte overdracht van de bodemtaken van de provincie naar de gemeenten, stijgt het relatieve aandeel van de gemeente Utrecht binnen de gemeenschappelijke regeling van de RUD. Daarnaast moeten de gemeentelijke asbesttaken overgedragen worden aan de RUD, dit kan niet volledig budgettair neutraal plaatsvinden.

Wet Kwaliteitsborging Bouw: Voldoen aan wettelijk minimum
Per 1 juli 2022 treedt de Wet Kwaliteitsborging Bouw in werking. Deze wet heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Concreet betekent de invoering van de wet dat het deel van het technisch bouwbesluit dat nu door de gemeente wordt getoetst zal worden uitgevoerd door een externe private partij. De gemeente blijft bevoegd gezag. Door het van kracht worden van de Wet per 1 juli 2022 ontstaan nieuwe activiteiten voor de gemeente als bevoegd gezag die moeten worden uitgevoerd. Er zijn extra kosten te verwachten doordat er meer toezicht en handhaving zal plaats vinden. Deze activiteiten kunnen niet gedekt worden uit de legesinkomsten, waardoor een beroep gedaan moet worden op de algemene middelen. De geraamde kosten zijn gebaseerd op het wettelijk minimum dat de gemeente op basis van nieuwe wetgeving moet uitvoeren. In de berekening is rekening gehouden met de structurele compensatie van het Rijk.

Openbare ruimte en groen

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Consequenties CAO-aanpassing 2022 en verder voor Inhuur	-115	-115	-115	-115	-115
Extreme prijsstijgingen groen onderhoud	-135	0	0	0	0
Extreme prijsstijgingen specialistisch reinigen	-268	0	0	0	0
Extreme prijsstijgingen verwijderen olie- en vetsporen	-55	0	0	0	0
Nota beheer openbare ruimte: Naoorlogse wijken	0	0	0	0	-950
Onderhoud en beheerkosten openbare ruimte: Wisselspoorterrein fase 1	-102	-102	-102	-102	-102
Uitbreiding uitvoeringsprogramma Wervengebied	0	0	-2.000	-2.460	-2.920
Totaal	**-675**	**-217**	**-2.217**	**-2.677**	**-4.087**

Consequenties CAO-aanpassing 2022 en verder voor Inhuur
De vakbonden en werkgevers hebben een principeakkoord bereikt over de nieuwe CAO. Naar verwachting wordt deze nieuwe CAO in 2022 met terugwerkende kracht naar 1-1-2021 vastgesteld. De impact van de verhoging van het minimumloon zal voor de inhuur van uit.

Extreme prijsstijgingen specialistisch reinigen
We hebben te maken met extreme prijsstijgingen wat betreft het schoonhouden van de diverse toiletvoorzieningen in de stad, zoals vaste toiletvoorzieningen, uriliften, plaszuilen en het reinigen van de stegen en de plasplekken in de Binnenstad. In de Nota ‘Utrecht op z’n gemak’ is opgenomen dat er binnen een straal van 250 meter een toiletvoorziening aanwezig dient te zijn. Vanuit deze nota zijn er recentelijk vaste toiletvoorzieningen in de openbare ruimte bijgekomen. De jaarlijkse kosten laten ten opzichte van het huidige hiervoor beschikbare budget een kostenstijging zien van ruim 200%, los van de kostenstijging door de uitbreiding van de toiletvoorzieningen. Het is niet mogelijk om op korte termijn deze kosten te beperken. Op de middellange termijn is het mogelijk om andere keuzes te maken, zoals het sluiten van toiletvoorzieningen, het opheffen van plaszuilen en het minder vaak schoonmaken van

stegen en plasplekken. De stegen en plasplekken in de binnenstad zullen vervuilen en niet meer voldoen aan het met de raad afgesproken kwaliteitsniveau met betrekking tot schoon. Het sluiten van nieuwe toiletvoorzieningen leidt tot kapitaalvernietiging.

Extreme prijsstijgingen verwijderen olie- en vetsporen

We hebben te maken met extreme prijsstijgingen wat betreft de diverse werkzaamheden voor het verwijderen van olie- en vetsporen, dit zijn substantieel hogere prijzen. De jaarlijkse kosten laten ten opzichte van het huidige hiervoor beschikbare budget een kostenstijging zien van 80%. Het verwijderen van olie- en vetsporen zijn activiteiten die we vanuit veiligheid verplicht zijn om uit te voeren. We hebben niet de keuze om dit niet te doen.

Extreme prijsstijgingen groen onderhoud

We hebben te maken met extreme prijsstijgingen wat betreft de diverse werkzaamheden voor het groenonderhoud. De jaarlijkse kosten laten ten opzichte van het huidige hiervoor beschikbare budget een kostenstijging zien van 130%. Het betreft groenwerkzaamheden in de openbare ruimte, zoals het snoeien van bomen en struiken. Vanuit veiligheid in de openbare ruimte zijn we verplicht deze werkzaamheden uit te voeren.

Nota beheer openbare ruimte: Naoorlogse wijken

In de financiële strategie, zoals beschreven in de Nota Beheer Openbare Ruimte, is een knelpunt ‘op termijn’ benoemd. Beginnend in 2025, het laatste jaar van de meerjarenbegroting, is er cumulatief structureel jaarlijks oplopend 0,95 miljoen euro nodig voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte om de toenemende onderhouds- en vervangingsinspanning in de naoorlogse wijken "het hoofd te kunnen bieden" en het achterstallig onderhoud weg te werken

Onderhoud en beheerkosten openbare ruimte: Wisselspoorterrein fase 1 Diverse projecten voor

Eind 2021 is de ontwikkeling van fase één van het werkspoorterrein afgerond. Dit gebied betreft nieuw areaal en wordt nu overgedragen aan de beheerorganisatie.

Uitbreiding uitvoeringsprogramma Wervengebied

In het uitvoeringsprogramma "Werk aan de werf" wordt rekening gehouden met de meest urgente rakken op de Oudegracht en Nieuwegracht op basis van de werkwijze van risicogericht prioriteren en tevens wordt in het uitvoeringsprogramma rekening gehouden met het herstel van meerdere kelders die niet kunnen wachten vanwege veiligheid, erfgoed en/of gebruik. Bijvoorbeeld om schade door ernstige lekkage te voorkomen. Conform toegezegd in het vastgestelde programmaplan wordt de programmering in het uitvoeringsprogramma uitgebreid. Voor 2024 tot en met 2026 bedragen de kosten 15 miljoen euro per jaar waarvan circa 13 miljoen euro per jaar kan worden geactiveerd.

Werk en Inkomen

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
BUIG verdeelmodel	3.600	1.200	1.200	1.200	1.200
Totaal	**3.600**	**1.200**	**1.200**	**1.200**	**1.200**

BUIG-verdeelmodel

Het landelijke BUIG verdeelmodel (bijstandsbudget) wordt jaarlijks aangepast. Het budgetpercentage voor 2022 lijkt iets hoger uit te vallen dan in de voorgaande jaren, daardoor kan de bij de Voorjaarsnota 2017 ingeboekte bijdrage van de algemene middelen worden verlaagd.

Onderwijs

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Stijging bouwkosten Onderwijshuisvesting	-800	-1.300	-700	-1.400	-1.200
Stijging verzekeringspremie	-250	-250	-250	-250	-250
Tijdelijke huisvesting door groei van de stad binnen het programma Onderwijshuisvesting	-	-2.000	-1.000	-1.000	-
Tijdelijke huisvesting door uitloop projecten binnen het programma onderwijshuisvesting	-800	-	-	-	-
Totaal	**-1.850**	**-3.550**	**-1.950**	**-2.650**	**-1.450**

Stijging bouwkosten Onderwijshuisvesting

De afgelopen maanden zijn veel aanbestedingen hoger uitgevallen dan verwacht. De bouwprijzen stijgen de laatste tijd snel, vanwege materiaaltekorten en verstoringen van productieprocessen door het coronavirus. Daarnaast is er veel vraag naar bouwpersoneel. De verwachting is dat de prijsstijgingen verder doorzetten. Er is nog geen zicht op lagere materiaalprijzen of minder krapte op de arbeidsmarkt. Dit leidt ertoe dat de projecten in het Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting niet conform verordening uitgevoerd kunnen worden zonder extra budget.
Alle projecten worden meegewogen waarvan de gunning plaats zal gaan vinden tussen nu en 2025. Naar verwachting gaat het om een overschrijding van 9% bij renovatieprojecten, 18% bij vervangende nieuwbouw en uitbreidingsprojecten, en 20% bij tijdelijke huisvesting

Stijging verzekeringspremie

We hebben een nieuw verzekeringscontract voor onderwijsgebouwen afgesloten. Dit contract is hoger uitgevallen dan het vorige, onder andere door de toename van schades als gevolg van vandalisme.

Tijdelijke huisvesting door groei van de stad binnen het programma onderwijshuisvesting

In het groeikader zijn onvoldoende financiële middelen beschikbaar om, naast voor de permanente huisvesting, ook voor de tijdelijke huisvesting van onderwijs een budget op te nemen. Daarom is besloten dat deze tijdelijke huisvesting in het vervolg als knelpunt wordt aangedragen vanuit het Programma Onderwijs bij de jaarlijkse integrale afweging Voorjaarsnota, met ingang van de Voorjaarsnota 2022. De kosten hebben betrekking op de uitvoering van de reguliere wettelijke taak.

Tijdelijke huisvesting door uitloop projecten binnen het programma onderwijshuisvesting

Diverse projecten voor onderwijshuisvesting lopen uit. Dit heeft diverse oorzaken (overleg met schoolbesturen over programma van eisen kan uitlopen, aanvraag vergunningen, inpassen ontwerp binnen budget, etc.). Door deze vertragingen, moeten scholen langer gebruik maken van tijdelijke huisvesting (tijdelijke bijgebouwtjes om de groeiende stroom leerlingen te huisvesten). Door het langere gebruik van tijdelijke huisvesting, kost dit meer dan aanvankelijk was begroot.

Ondersteuning op maat

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Buurtteam en Aanvullende zorg WMO (gemeentetaak)	-12.000	-12.400	-12.400	-13.000	-13.600
Overschot beschermd wonen (centrumgemeentetaak)	9.500	6.400	5.000	4.400	3.000
Transformatiefonds beschermd wonen U16	0	-2.600	-2.600	0	0
Totaal	**-2.500**	**-8.600**	**-10.000**	**-8.600**	**-10.600**

Buurtteam en Aanvullende zorg WMO (gemeentetaak)

We zien een stijgende druk op de WMO zorg door onder andere vergrijzing, langer thuis blijven wonen en ook corona. Op het budget voor gemeentetaken verwachten we daarom een structureel tekort. Aan de inkomsten kant zien we dat er nog veel onzeker is door het nieuwe verdeelmodel WMO en het landelijke onderzoek naar de (financiële) houdbaarheid van de WMO. In het regeerakkoord is daarnaast opgenomen dat het abonnementstarief wordt aangepast, maar dit gaat gepaard met een verlaging van het budget per 2025.

Overschot beschermd wonen (centrumgemeentetaak)

Op de middelen voor de centrumgemeentetaken hebben we een structureel overschot. Dit overschot zit vooral in de middelen voor Beschermd wonen. Door de doordecentralisatie van Beschermd wonen, wordt dit budget naar verwachting (met een ingroeipad van tien jaar) verdeeld over de gemeenten in de regio. Het overschot voor Utrecht stad wordt daarmee fors kleiner (en blijft ook na 2026 afnemen). Om binnen dit budget te blijven als U16 gemeenten ligt er nog een behoorlijke transformatie opgave.
De invoering van het woonplaatsbeginsel en daarmee het objectief verdeelmodel BW en de doordecentralisatie is onlangs met onbepaalde tijd uitgesteld. Hierdoor neemt de onzekerheid aan de inkomsten kant door de wijziging van het Woonplaatsbeginsel, de invoering van het verdeelmodel en de doordecentralisatie BW nog toe. De druk op de maatschappelijke opvang neemt toe en leidt tot krapte in het budget.

Transformatiefonds beschermd wonen U16

Binnen de doordecentralisatie beschermd wonen ligt er voor de U16 gemeenten een forse opgave om te transformeren van Beschermd verblijf naar beschermd thuis en het beschikbaar hebben van voorzieningen in de regio. Om dit te kunnen doen moet er ruimte gemaakt worden vanuit de U16 brede middelen voor Beschermd wonen. Dit betreft hoofdzakelijk middelen die in de begroting van Utrecht zitten vanuit de centrumgemeente taak.

Volksgezondheid

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Gemeenschappelijke regeling GGD regio Utrecht: Forensisiche zorg	-50	-50	-50	-50	-50
Totaal	**-50**	**-50**	**-50**	**-50**	**-50**

Gemeenschappelijke regeling GGD regio Utrecht: Forensische zorg

De taak Forensische Zorg is belegd bij de Gemeenschappelijke regeling GGDrU. De Gemeenschappelijke regeling kent zijn eigen planning & control cyclus, met een zienswijze procedure vanuit onze gemeente. De taak Forensische Zorg kent de afgelopen jaren een stijgend aantal verdachte overlijdens en een stijgende kostprijs (in 2021 alleen al 8,5%). Dit maakt dat het budget ontoereikend is om aan de jaarlijkse verplichtingen te kunnen voldoen.

Veiligheid

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Structurele dekking kosten Landelijke Aanpak Adreskwaliteit	-330	-300	-280	-280	-280
Veiligheidsregio Utrecht (VRU): Verhoging ijkpuntscore	0	-168	-168	-168	-168
Totaal	**-330**	**-468**	**-448**	**-448**	**-448**

Structurele dekking kosten Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

De Landelijke Aanpak Adreskwaliteit wordt al sinds 2019 uitgevoerd door een vast team adresonderzoekers, echter er is nog geen structurele dekking geregeld voor deze taak.
Bij de start is verondersteld dat het team zich kon terugverdienen door het stopzetten van ten onrechte verstrekte bijstandsuitkeringen. Deze 'businesscase' op fraude is zowel ongewenste focus en als niet kostendekkend.
Naast de bijdrage aan de preventie van criminaliteit heeft dit team ook een groeiende rol op het gebied van het signaleren van misstanden.

Veiligheidsregio Utrecht (VRU): Verhoging ijkpuntscore

Door een herijking van de ijkpuntscores stijgt het aandeel van de gemeente Utrecht en dus de bijdrage aan de VRU. De hogere bijdrage aan de VRU wordt gecompenseerd door een hogere algemene uitkering.

Samenleven en Sport

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Achterblijvende stijging indexering huurinkomsten maatschappelijk vastgoed	-65	-130	-195	-250	-315
Totaal	**-65**	**-130**	**-195**	**-250**	**-315**

Achterblijvende stijging indexering huurinkomsten maatschappelijk vastgoed

De indexeringen van onze huidige budgetten gemeentelijk maatschappelijk vastgoed loopt niet gelijk met de stijging van de jaarlijkse huren.

Utrechts Vastgoed

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Kapitaallasten Cultuurhuis Leidsche Rijn	-345	-345	-345	-345	-345
Verhogen dotatie voorziening Vastgoedonderhoud Utrechts Vastgoed	-4.565	-4.565	-4.565	0	0
Totaal	**-4.910**	**-4.910**	**-4.910**	**-345**	**-345**

Kapitaallasten Castellum Hoge Woerd

Castellum Hoge Woerd is in 2015 gereedgekomen en geactiveerd. Op deze investering zat een onrendabel bedrag (dat niet met huur is te dekken), resulterend in een kapitaallast van 0,345 miljoen euro per jaar. Met deze last is slechts rekening gehouden tot 2021, terwijl deze in totaal 40 jaar loopt.

Verhogen dotatie voorziening Vastgoedonderhoud Utrechts Vastgoed

De voorziening is ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te vangen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) voor de komende tien jaar. Eind 2021 zijn deze plannen geactualiseerd. Bij de actualisatie is gebleken dat de jaarlijkse dotatie aan de voorziening ontoereikend is en deze verhoogd moet worden met 4,565 miljoen euro om te kunnen voldoen aan de verplichtingen voor de komende jaren. Overeenkomstig de BBV-regelgeving wordt deze verhoging voor een periode van vier jaar verwerkt, startend in de Jaarstukken 2021 tot en met 2024. Bij de volgende actualisatie van de onderhoudsplannen en/of beleidswijziging wordt de toereikendheid van de voorziening opnieuw beoordeeld.

Algemene middelen

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Extreme prijswijzigingen energielasten	-3.250	0	0	0	0
Totaal	**-3.250**	**-**	**-**	**-**	**-**

Extreme prijswijzigingen energielasten

Naar aanleiding van de extreme prijswijzigingen op energie als gevolg van de geopolitieke (en andere) ontwikkelingen is in beeld gebracht wat deze ontwikkelingen financieel betekenen voor 2022. Op basis van gelijkblijvend gebruik betekent dit een gemeentebrede kostenverhoging van 3,250 miljoen euro in 2022 (ten opzichte van 2021). Ten tijde van het opstellen van deze voorjaarsnota en de eerste bestuursrapportage hebben we een gedwongen nieuwe aanbesteding in het kader van het Europees sanctiebeleid tegen Rusland opgelegd gekregen. Dit houdt in dat we per 10 oktober 2022 het contract met Gazprom moeten beëindigen. In de hier boven genoemde kostenverhoging van 3,250 miljoen euro hebben we geen rekening gehouden met deze verplichte beëindiging. We verwachten dat, zonder medewerking van Gazprom aan overdracht van de reeds ingekochte volumes, dat de extra kosten van deze beëindiging in 2022 0,6 miljoen euro en in 2023 € 1,1 miljoen euro bedragen. Indien Gazprom wel zijn medewerking verleent aan de overdracht van de reeds ingekochte volumes dan zijn de extra kosten aanzienlijk lager, namelijk 60.000 euro in 2022 en 0,5 miljoen in 2023. We kunnen nu nog geen enkele verwachting of inschatting maken of Gazprom mee zal werken aan de overdracht van ingekochte volumes.

Overhead

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Wet Open Overheid extra capaciteit vast en tijdelijk	-3.350	-3.350	-3.350	-3.350	-1.850
Vervanging SAP	-80	-950	-1.160	-810	-810
Werken 3.0	-1.506	-2.463	-2.133	-1.738	-1.761
Basis op orde Bedrijfsvoering: onderdeel Wet-en regelgeving	-383	-2.215	-2.499	-2.499	-2.499
Overhead vierkant knelpunten en meevallers	-854	-1.539	-2.407	-2.537	-2.918
Meerkosten gebruik BRP	121	121	121	121	121
Totaal	**-6.052**	**-10.396**	**-11.429**	**-10.813**	**-9.717**

Wet Open Overheid extra capaciteit vast en tijdelijk

In verband met de implementatie van de Wet Open Overheid (WOO) is extra structurele en tijdelijke capaciteit nodig.

Vervanging SAP

De gemeente Utrecht streeft erna de digitale bedrijfsvoering slagvaardig te ondersteunen, en zal daarom het huidige ERP-systeem (SAP ECC) dienen te vervangen door SAP S4HANA. Hiermee worden de financiële en inkoopprocessen duurzamer en effectiever ondersteund. Het nieuwe pakket zal, conform de Cloudstrategie van de gemeente Utrecht, extern gehost worden. We streven er ook naar om zowel technisch beheer als functioneel beheer via een externe partij te organiseren. De hiervoor benodigde implementatie vraagt om een grote inspanning van onze interne organisatie. Door de migratie gefaseerd uit te voeren en door de interne projectorganisatie zorgvuldig in te richten, sluiten we aan op het verandervermogen van de organisatie.

Werken 3.0

Werken 3.0 is gericht op het structureel faciliteren van flexibel en plaats onafhankelijk werken. In de Visie Werken 3.0 is dit kort samengevat: 'We werken opgavegericht en faciliteren onze medewerkers zodat ze op een betrokken, effectieve, gezonde en duurzame manier hun werkzaamheden kunnen uitvoeren om gezond stedelijk leven voor iedereen te realiseren.'
In de Voorjaarsnota 2021 is een eerste toekenning gedaan voor de realisatie van de meest urgente knelpunten met betrekking tot Werken 3.0. In eerste instantie was dit gericht op het oplossen van het tekort aan arbo-waardige werkplekken, waarover ook afspraken zijn gemaakt met de COR.
Door corona is de uitrol van plaatsonafhankelijk werken enorm versneld en is het de nieuwe norm voor werken geworden zoals ook blijkt uit onderzoek. De aanpassing van de ICT-omgeving en de investering in ondersteunende middelen (laptops en hybride overleg faciliteiten) uit de aanvraag 2021 zijn een eerste noodzakelijke stap geweest. We hebben gezien dat de digitalisering van werken voor een grotere groep medewerkers versneld mogelijk is geworden en dat de nieuwe manier van werken veranderingen vereist in de fysieke werkomgeving, zowel op kantoor als thuis. De aanpassing van de fysieke werkomgeving pakken we de komende jaren stapsgewijs op, waarmee we ook nieuwe gebruikservaringen nog kunnen implementeren. Het structurele karakter van deze nieuwe hybride werkvormen, leidt tot een cultuurverandering en vraagt nieuwe manieren van werken van zowel medewerkers als leidinggevenden.
Voor de realisatie van plaatsonafhankelijk werken voor een grotere groep medewerkers en de realisatie van een effectieve werkomgeving die bijdraagt aan samenwerken, ontmoeten en (hybride) vergaderen, zijn aanvullende investeringen nodig voor:

1. Aanpassingen van de inrichting op de locaties (besloten ruimtes uitbreiden en projectruimten uitbreiden)
2. Mobiele devices voor medewerkers zonder werkplek
3. Ondersteunen van medewerkers en leidinggevenden in nieuwe manieren van werken.
4. Aanvullende faciliteiten thuiswerkplek (toekomstbestendige thuiswerkfaciliteiten)

Basis op orde Bedrijfsvoering: onderdeel Wet-en regelgeving

Voor de uitvoering van nieuwe wetgeving (BOR/SOR, Rechtmatigheidsverantwoording, BIO en informatiebeheer) is capacitaire uitbreiding nodig.

Overhead vierkant knelpunten en meevallers

De apparaatslasten in de knelpunten brengen ook extra overheadkosten met zich mee. Dit vraagt ook een verruiming van het budget van het overheadvierkant.

Meerkosten gebruik BRP

Budget meerkosten gebruik Basisregistratie personen retour naar Algemene middelen. Deze kosten zijn reeds gedekt binnen het overheadvierkant en hoven daarom niet apart begroot te worden op het programma Bewoners en bestuur.

2.4 Overheveling taken naar gemeenten

In de September- en Decembercirculaire 2021 zijn extra middelen voor nieuwe taken of uitnamen voor vervallen taken opgenomen, de corresponderende posten. De noodzakelijkheid van het door vertalen van de corresponderende posten naar de inhoudelijk programma's wordt getoetst bij de organisatieonderdelen.

Hieronder een overzicht van de financiële middelen en daaronder een toelichting waarvoor het nodig is.

x € 1.000

Corresponderende posten	2022	2023	2024	2025	2026
Impuls re-integratie bijstandsgerechtigden (corona)	958				
Gemeentelijk schuldenbeleid (corona)	819				
Bijzondere bijstand (corona)	410				
Salarislasten zorgdomein (wmo)	519	516	514	518	523
Salarislasten zorgdomein (jeugd)	827	816	814	819	828
Robuust rechtsbeschermingssysteem	580	621	619	623	630
Versterking ondersteuning wijkteams	1.224	1.214	1.209	1.217	1.365
Impuls integraal werken	165	87			
Systeemleren	115	114	114	115	116
Versterken dienstverlening gemeenten: personen met verward gedrag (DU)	710	710	710	710	710
Versterken dienstverlening gemeenten: systeemleren (DU)	313				
Gemeenteraadsverkiezingen	958				
Mutatie algemene uitkering	7.598	4.078	3.980	4.002	4.172
Door te vertalen naar programma's	7.598	4.078	3.980	4.002	4.172
Saldo corresponderende posten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Impuls re-integratie bijstandsgerechtigden (compensatie corona)
Dit budget is nodig om de dienstverlening aan mensen die als gevolg van de crisis de bijstand instromen te intensiveren. Hiermee bevorderen we uitstroom uit de uitkeringen en verlagen we de bijstandsuitgaven.

Gemeentelijk schuldenbeleid (compensatie corona)
We hebben onze organisatie aangepast aan de verwachte vraag. Afschalen kost tijd, dit bedrag stelt ons in staat dit zorgvuldig te doen. Wel willen we door dit budget te claimen minder aanspraak te doen op het werkpakket

Bijzondere bijstand (compensatie corona)
Tweede Bestuursrapportage beschikbaar budget opgehoogd. Door deze middelen in 2022 beschikbaar te hebben kunnen we monitoren of het uitgaveplafond bijzondere bijstand omhoog moet zonder dat dit meteen tot een tekort leidt. De middelen zijn dus nodig.

Salarislasten zorgdomein (wmo)
Bedrag is nodig om de hogere salariskosten bij aanbieders te kunnen dekken.

Salarislasten zorgdomein (jeugd)
Wij hebben de salarislasten voor zorgaanbieders geïndexeerd conform het percentage van gemeente Utrecht voor 2022. Echter ligt het percentage waarmee het Rijk de salarislasten wil verhogen, hoger. Hiermee kunnen we dat compenseren.

Robuust rechtsbeschermingssysteem
Een deel van de middelen is nodig bij maatschappelijke ondersteuning, het andere deel is nodig voor een ombudsfunctie bij juridische zaken.

Versterking ondersteuning wijkteams
Afgestemd met Wijken, is bedoeld voor sociale wijkteams (buurtteams). De middelen zijn bedoeld om de dienstverlening van de overheid aan burgers te verbeteren naar aanleiding van de Kinderopvangtoeslagenaffaire.

Impuls integraal werken
Afgestemd met VTH, is bedoeld integrale samenwerking in het sociaal domein. De middelen zijn bedoeld om de dienstverlening van de overheid aan burgers te verbeteren naar aanleiding van de Kinderopvangtoeslagenaffaire.

Systeemleren
Deze middelen zijn nodig voor de aandacht voor menselijke maat (beter uitvoering).

Versterken dienstverlening gemeenten: personen met verward gedrag
De extra inzet op personen met verward gedrag en hoog veiligheidsrisico voor de Regio Utrecht:
- 2 fte procesregie + 1 fte procesondersteuning voor personen met psychiatrische problematiek en hoog veiligheidsrisico (0,220 miljoen euro)
- 1.5 fte procesregie + 1 fte procesondersteuning voor MDA ++ structurele vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties/ stalking (0,180 miljoen euro)
- 1.5 fte procesregie + 1 fte procesondersteuning ten behoeve van voorkomen radicalisering en extremisme (0,180 miljoen euro)
- 0.5 fte procesregie + 0.5 fte procesondersteuning ten behoeve van ex-gedetineerden met hoog veiligheidsrisico (0,075 miljoen euro)
- implementatie en onderhoud casusoverleg ondersteunend systeem PGA-X (0,055 miljoen euro). Totaal 0,710 miljoen euro

Versterken dienstverlening gemeenten: systeemleren
Er is voor 2021 en 2022 een bedrag van 5 miljoen euro per jaar beschikbaar voor extra inzet van expertise en capaciteit in de vijftien gemeenten waarmee in het kader van het programma Leefbaarheid en Veiligheid sinds 2019 intensief wordt samengewerkt. De zestien stedelijke vernieuwingsgebieden in deze gemeenten zijn gebieden waar gemeenten en betrokken partijen werken aan een langjarige, integrale en lerende aanpak om de uitvoering en dienstverlening beter te laten aansluiten op de vraagstukken van kwetsbare bewoners. De geleerde lessen binnen de koplopergemeenten kunnen direct worden benut in andere gemeenten. Hiervoor worden gerichte kennis– en leer activiteiten uitgevoerd, waarbij nauw zal worden aangesloten bij het kennis- en leernetwerk van het programma Leefbaarheid en Veiligheid en de kennisinfrastructuur van de VNG en betrokken kennispartners. De middelen worden gealloceerd naar het programma in Overvecht.

Gemeenteraadsverkiezingen
Dit is een compensatie coronakosten voor organiseren gemeenteraadsverkiezingen in 2022.

2.5 Budget neutrale bijsturingsvoorstellen

In de bijsturingsvoorstellen worden voorstellen gedaan om onttrekkingen aan bestemmingsreserves te doen, budgetten over te hevelen over programma's heen via de algemene dekkingsreserve of de hoogte van de baten en lasten aan te passen.
Deze bijsturingsvoorstellen zijn budget neutraal en hebben geen financiële impact op de programmabegroting.
Hieronder is een totaaloverzicht van alle budgettair neutrale wijzigingen opgenomen.

Tabel: Totaaloverzicht budget neutrale bijsturingsvoorstellen

(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Verhogen baten	5.839	1.999	460	460	460
Verhogen lasten	-12.364	3.601	-460	-460	-460
Onttrekking bestemmingsreserve	925	-	-	-	-
Onttrekking algemene dekkingsreserve	5.600	-5.600	-	-	-
Verplaatsen	-	-	-	-	-
Eindtotaal	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

2.5.1 Bewoners en Bestuur

Verhogen baten en lasten programma bewoners en bestuur

x € 1.000

Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026
Naturalisaties	Verhogen baten	330	0	0	0	0
Naturalisaties	Verhogen lasten	-330	0	0	0	0
VOG	Verlagen baten	-80	-80	-80	-80	-80
VOG	Verlagen lasten	80	80	80	80	80

Beslispunt:

1. De baten en lasten van het product naturalisaties aanpassen in verband met meer vraag naar dit product.
2. De baten en lasten van het product Verklaring omtrent gedrag (VOG) aanpassen in verband met steeds minder vraag bij de gemeente naar dit product.

Argument:

1. We zien nu een paar jaar achter elkaar een toename in naturalisatieaanvragen (instroom van 6/7 jaar geleden uit onder ander Syrië die zich laten naturaliseren). De verwachting is dat deze stijgende trend de komende jaren wordt voortgezet. We passen daarom de begroting voor dit jaar hier op aan.
2. De VOG kan sinds een aantal jaar rechtstreeks bij Justis (digitaal) aangevraagd worden zonder tussenkomst van de gemeente. De vraag naar dit product bij de gemeente neemt daardoor af. We zien dit als een structurele trend en daarom passen we onze begroting hierop structureel aan.

2.5.2 Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Verhogen baten en lasten van het programma Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

x € 1.000

	Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026
	Huisvesting voor kwetsbare doelgroepen (De Linde en 2de Place2Bu)	Verhogen baten	508	0	0	0	0
	Huisvesting voor kwetsbare doelgroepen (De Linde en 2de Place2Bu)	Verhogen lasten	-508	0	0	0	0
	Goed Verhuurderschap/ discriminatie op de woningmarkt	Verhogen baten	165	0	0	0	0
	Goed Verhuurderschap/ discriminatie op de woningmarkt	Verhogen lasten	-165	0	0	0	0

Beslispunt:

1. De baten en lasten binnen het programma Wonen in 2022 verhogen met 0,508 miljoen euro voor het versneld realiseren van (flexibele) huisvesting voor kwetsbare doelgroepen De Linde en tweede Place2BU.
2. De baten en lasten binnen het programma Wonen in 2022 verhogen met 0,165 miljoen euro voor het uitvoeren van juridische onderzoeken in het kader van de pilot Goed Verhuurdershap.

Argument:

1. Voor het versneld realiseren van huisvesting voor kwetsbare doelgroepen heeft het Rijk een subsidie verleend die besteed wordt aan de projecten De Linde en tweede Place2BU.
2. In het kader van Goed Verhuurderschap fungeert de gemeente Utrecht als pilotgemeente die onderzoeken laat uitvoeren naar de juridische mogelijkheden op het controleren en beboeten van verhuurder en makelaars. De juridische onderzoeken worden bekostigd vanuit de ontvangen rijkssubsidie Goed Verhuurderschap.

2.5.3 Duurzaamheid

Verhogen baten en lasten programma Duurzaamheid

x€1.000

Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026
Uitwerken energieambities	Verhogen lasten Energiearmoede	-1.300	-1.139			
Uitwerken energieambities	Verhogen baten Energiearmoede	1.300	1.139			
Uitwerken energieambities	Verhogen lasten RREW	-213				
Uitwerken energieambities	Verhogen baten RREW	213				
Uitwerken energieambities	Verhogen lasten Europese subsidies (IRIS, ARV)	-282				
Uitwerken energieambities	Verhogen baten Europese subsidies (IRIS, ARV)	282				
Leefomgeving, Veiligheid, Gevaarlijke stoffen	Verhogen lasten Geluidssaneringsprojecten	-67				
Leefomgeving, Veiligheid, Gevaarlijke stoffen	Verhogen baten Geluidssaneringsprojecten	67				
Leefomgeving, Veiligheid, Gevaarlijke stoffen	Verhogen lasten Europese subsidies (URGE,FCBRE)	-187				
Leefomgeving, Veiligheid, Gevaarlijke stoffen	Verhogen baten Europese subsidies (URGE, FCBRE)	187				

Beslispunt:

1. De baten en lasten binnen het onderdeel Uitwerken van de Energieambities te verhogen in verband met:
   - 2,439 miljoen euro voor de ontvangen Rijksmiddelen Energiearmoede in 2022 en 2023.
   - 0,213 miljoen euro voor de baten en lasten van de Regeling Reductie Energiegebruik Wonen in 2022.
   - 0,282 miljoen euro voor de uitvoering van de Europese projecten IRIS en ARV in 2022.
2. De baten en lasten binnen het onderdeel Leefomgeving, Veiligheid, en Gevaarlijke stoffen te verhogen in verband met:
   - 0,067 miljoen euro in 2022 voor de uitvoering van geluidssaneringsprojecten waarvoor subsidie is ontvangen vanuit het rijk.
   - 0,187 miljoen euro in 2022 voor de uitvoering van de Europese projecten URGE en FCBRE.

Argument:

1. Vanuit het Rijk zijn er middelen beschikbaar gesteld om huishoudens die te maken hebben met energiearmoede ondersteunen bij het nemen van maatregelen om de energierekening te verlagen. Een deel van de bestedingen op de rijksmiddelen voor de Regeling Reductie Energiegebruik Wonen (RREW) is doorgeschoven naar 2022. Binnen de Europese projecten IRIS en ARV worden kosten gemaakt voor duurzame initiatieven in de stad en het energiezuiniger maken van woningen in Overvecht en Kanaleneiland. Voor deze kosten wordt subsidie ontvangen vanuit Europa.
2. De inzet van de geluidssaneringsprojecten wordt bekostigd vanuit de rijkssubsidies die zijn ontvangen voor de saneringenwerkzaamheden op de Balijelaan en Lessinglaan, en voor de werkzaamheden op het gebied van begeleiding en toezicht.
   Binnen de Europese projecten URGE (Circulair) en FCBRE (Circulair) worden kosten gemaakt voor de verbetering van circulariteit in de bouwsector en een gezonder leefklimaat. Voor deze kosten wordt subsidie ontvangen vanuit Europa.

2.5.4 Openbare Ruimte en Groen

Verhogen baten en lasten programma Openbare Ruimte en Groen

x € 1.000

	Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026
	Schoonhouden van de openbare ruimte	Verhogen baten Schoon (incidenteel)	410	0	0	0	0
	Schoonhouden van de openbare ruimte	Verhogen lasten Schoon (incidenteel)	-410	0	0	0	0
	Afval	Verhogen baten Bedrijfsafval	190	190	190	190	190
	Afval	Verhogen lasten Bedrijfsafval	-190	-190	-190	-190	-190
	Ontwikkelen van een aantrekkelijke groen	Verhogen lasten Parkzone Johan Wagenaarkade	-51	-320	0	0	0
	Ontwikkelen van een aantrekkelijke groen	Verhogen baten Parkzone Johan Wagenaarkade	51	320	0	0	0

Beslispunt:

1. De baten en lasten in 2022 voor het Project Nederland Schoon verhogen met 0,410 miljoen euro (incidenteel).
2. De baten en lasten voor Bedrijfsafval verhogen met 0,190 miljoen (structureel).
3. De baten en lasten in 2022 en 2023 voor het project Parkzone Johan Wagenaarkade te verhogen met 0,371 miljoen euro.

Argument:

1. Net als voorgaande jaren ontvangt de gemeente Utrecht een vergoeding vanuit de raamovereenkomst verpakkingen 2013-2022 om extra maatregelen te nemen tegen zwerfafval. De extra maatregelen zijn gericht op het beïnvloeden van gedrag door voorlichting en informatievoorziening, stimuleren van participatie, maatregelen om bijplaatsingen te voorkomen en pilots met nieuwe manieren van schoonmaken.
   De maatregelen voldoen aan de meerjarige doelstellingen om het zwerfafval terug te dringen met slimmere voorzieningen, beïnvloeding van gedrag, participatie van bewoners en ondernemers en met educatie.
   Het project wordt uitgevoerd binnen prestatiedoelstelling 05-2-1-1 (Schoonhouden van de openbare ruimte).
2. Hogere baten en lasten als gevolg van een prijsindexering van 6,2% op abonnementen en de huur van perscontainers met 2,15% op basis van de gemeentelijke indexering.
   Bedrijfsafval valt onder prestatiedoelstelling 05-2-3-1 (Afval: de infrastructuur voor inzameling).
3. Vanuit de provincie Utrecht is subsidie ontvangen voor de aanleg een aanpassing van een fiets- en wandelpad rondom de Johan Wagernaarkade.

Onttrekking reserve programma Openbare Ruimte en Groen

x€ 1.000

	(Sub)doelstelling		2022	2023	2024	2025	2026
Van	Ontwikkelen van een aantrekkelijke groen	Onttrekking reserve Meerjaren Groenprogramma	675	0	0	0	0
Naar	Ontwikkelen van een aantrekkelijke groen	Lasten Meerjaren Groenprogramma	-675	0	0	0	0

Beslispunt:

1. Een bedrag van 0,675 miljoen euro te onttrekken voor de investeringen van het Meerjaren Groenprogramma in 2022.

Argument:

1. In de reserve Meerjaren Groenprogramma zijn middelen gereserveerd om schommelingen in de uitgaven op de groenprojecten op te vangen. In de programmering van het Meerjarengroen programma worden deze middelen ingezet in 2022 voor de uitvoering van diverse groenprojecten.

2.5.5 Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen

Onttrekking Reserve programma Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen

x € 1.000

	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Van	onttrekking Reserve Toeristische Stadspromotie	250	0	0	0	0
Naar	verhogen lasten Werken & verblijven in een aantrekkelijke stad	-250	0	0	0	0

Beslispunt:

1. 0,250 miljoen euro onttrekken uit de reserve Toeristische Stadspromotie en deze toevoegen aan de lasten voor toerisme onderdeel van het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen.

Argument:

1. De middelen zetten we in voor Utrecht 900 waarmee de betrokkenheid van het bedrijfsleven bij Utrecht 900 wordt vergroot en we meer overnachtingen (en bestedingen) stimuleren. Zie raadsbrief 11 maart 2022 "Stand van zaken Utrecht 900 jaar stadsrechten". Besteding is conform het doel van deze reserve. De reserve is gekoppeld aan de inkomsten toeristenbelasting met als doel een buffer op te bouwen voor tegenvallende inkomsten toeristenbelasting. Bij de Resultaatbestemming 2021 (bestedings- en dekkingsvoorstellen) zal aan uw Raad het voorstel worden voorgelegd om de reserve weer aan te vullen met de niet bestede middelen toeristenbelasting 2021 van het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen.

2.5.6 Werk en Inkomen

Incidenteel en structureel verhogen van de baten en lasten in verband met deelname aan het programma van het ESF

x € 1.000

Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026
programma Geïntegreerde Territoriale Investeringen (GTI)	Verhogen baten: ontvangst ESF subsidie	1.496	350	350	350	350
programma Geïntegreerde Territoriale Investeringen (GTI)	Verhogen lasten: uitvoeringskosten ESF subsidie	-1.496	-350	-350	-350	-350

Beslispunt:

1. de baten en lasten binnen het programma Werk en Inkomen éénmalig in 2022 te verhogen met 1,146 miljoen euro.
2. de baten en lasten binnen het programma Werk en Inkomen structureel te verhogen met 0,350 miljoen euro per jaar.

Argument:

1. In 2022 wordt een ESF subsidie ontvangen uit het programma Geïntegreerde Territoriale Investeringen (GTI) ter hoogte van 1,146 miljoen euro. De middelen zijn ter dekking van de uitvoeringskosten Werk en Inkomen.
2. De gemeente Utrecht neemt altijd actief deel aan het programma van het ESF. De projecten hebben doorgaans een looptijd van twee jaar, waarna vaststelling en uitbetaling van de subsidie plaats vind. Door deze projecten structureel op te nemen in de begroting worden budgettaire schommelingen beperkt.
   De ESF projecten beslaan de hele arbeidsmarktregio, de verhoging behelst alleen het aandeel van Utrecht in deze projecten. Op basis van de realisatie van het vooraf ingediende projectplan wordt de subsidie afgerekend. De verhoging is conservatief opgenomen om ruimte te laten voor een eventuele onderrealisatie.

2.5.7 Ondersteuning op Maat

Overhevelen middelen jeugdzorg van 2023 naar 2022

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Overhevelen middelen jeugdzorg van 2023 naar 2022	-5.600	5.600			

Beslispunt:

1. De middelen ten behoeve van de actuele knelpunten voor jeugd in afwijking van hetgeen besloten is bij de Programmabegroting 2022 als volgt te verdelen over 2022 en 2023: 17,1 miljoen euro in 2022 en 5,9 euro miljoen in 2023

Argument:

1. Utrecht kwam en komt nog steeds uit met het Rijksbudget jeugd. Kijkend naar 2022 zijn er meer middelen nodig dan bij de Programmabegroting 2022 was ingeschat om de zorg aan kinderen en gezinnen die in 2021 is gestart met inzet van nieuw personeel en inzet van onderaannemers te continueren.
   Bij de Programmabegroting 2022 verwachtten we in eerste instantie 11,5 miljoen euro in 2022 nodig te hebben en 11,5 miljoen in 2023. In de raadsbrief van 17 december hebben we aangekondigd dat we 17,1 miljoen euro verwachten nodig te hebben en stellen daarom voor om 5,6 miljoen euro van deze middelen van 2023 te verschuiven naar 2022

Het programma Ondersteuning op Maat hevelt personeelskosten over naar het programma Samenleven en Sport (zie voor meer toelichting hoofdstuk 2.5.13 Samenleven en Sport).

2.5.8 Volksgezondheid

Verhogen baten en lasten programma Volksgezondheid

x € 1.000

Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026
Equal Life	Verhogen baten	80	80	0	0	0
Equal Life	Verhogen lasten	-80	-80	0	0	0
Lokale preventie akkoorden	Verhogen baten	200	0	0	0	0
Lokale preventie akkoorden	Verhogen lasten	-200	0	0	0	0
JGZ 0-18 opleiding arts M&G	Verhogen baten	390	0	0	0	0
JGZ 0-18 opleiding arts M&G	Verhogen lasten	-390	0	0	0	0
JGZ 0-18 inhaalcampagne HPV	Verhogen baten	50	0	0	0	0
JGZ 0-18 inhaalcampagne HPV	Verhogen lasten	-50	0	0	0	0

Beslispunt:

1. De baten en lasten voor het project Equal Life in 2022 en 2023 incidenteel verhogen met 0,080 miljoen euro.
2. Baten en lasten in 2022 voor de lokale preventie akkoorden incidenteel verhogen met 0,200 miljoen euro.
3. Baten en lasten in 2022 voor de opleiding arts maatschappij en gezondheid (M&G) incidenteel verhogen met 0,390 miljoen euro.
4. Baten en lasten in 2022 voor de inhaalcampagne HPV incidenteel verhogen met 0,050 miljoen euro.

Argument:

1. De gemeente ontvangt projectsubsidie om met Europese kennisinstituten en overheden samen te werken aan kansengelijkheid en gezondheidsverschillen, de mentale gezondheid en cognitieve ontwikkelingen van kinderen, waarbij onderzoek plaats vindt naar de effecten van (gecombineerde) blootstelling in de fysieke en de sociale leefomgeving op gezondheid en naar effectieve aanpak daarvan. Het project wordt uitgevoerd binnen prestatiedoelstelling 8-1-1-1 Utrecht, stad waar inwoners gezond en veerkrachtig zijn.
2. Met de gelden (0,200 miljoen euro) van deze specifieke uitkering kan binnen het programma Volksgezondheid extra aandacht worden gegeven aan het terugdringen van roken, overgewicht en middelengebruik.
3. Jaarlijks worden op basis van het aantal artsen in opleiding de lasten vergoed door de stichting SBOH.
4. Deze post betreft de uitbreiding van het RVP met HPV. HPV staat voor humaan papillomavirus. Meisjes krijgen op de leeftijd van twaalf/dertien jaar een vaccinatie aangeboden tegen HPV. Het vaccin komt in 2022 in het vaccinatiepakket voor jongens. Ook worden kinderen vanaf 2022 eerder gevaccineerd, namelijk als ze negen jaar oud zijn. Mensen die het vaccin hebben gemist, krijgen nog een keer de kans om de prik in te halen wanneer ze veertien of tussen de zestien en zeventien jaar oud zijn.

2.5.9 Samenleven en Sport

Overhevelen personeelskosten van programma Ondersteuning op maat naar Samenleven en Sport

x € 1.000

	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Van	Ondersteuning op maat	165	165	165	165	165
Naar	Samenleven en sport	-165	-165	-165	-165	-165

Beslispunt:

1. Personeelskosten van 0,165 miljoen euro overhevelen van het programma Ondersteuning op Maat naar Samenleven en Sport in verband met een wijziging in de formatie.

Argument:

1. Een deel van de formatie behorend bij doelstelling 1.3 De veerkracht van kinderen, jongeren en opvoeders wordt versterkt, komt uit de formatie van het programma Ondersteuning op Maat. Met deze wijziging valt de formatie in het programma waar ook de doelstelling onder valt.

2.6 Resultaat Jaarrekening

Het jaarrekeningresultaat over het begrotingsjaar 2021 bedraagt 54,573 miljoen euro voor bestedings- en dekkingsvoorstellen. Op dit resultaat wordt per saldo 47,469 miljoen euro in mindering gebracht als gevolg van de (technische) bestedings- en dekkingsvoorstellen bij de Jaarrekening 2021. Het nettorekening resultaat bedraagt is dus 7,104 miljoen euro.

2.7 Algemene dekkingsmiddelen

Bij de Tweede bestuursrapportage 2021 is besloten om het tussentijds resultaat van 25,1 miljoen euro toe te voegen aan de algemene reserve en te betrekken bij de Voorjaarsnota 2022.

2.8 Groeikader

Groei en investeringen
Het aantal op te leveren woningen fluctueert de komende jaren rond 3.000, met een bandbreedte tussen 2.000 en 4.000 woningen. Dat sluit aan bij de woningbehoefte van 60.000 tot 2040. In de jaren voor corona groeide de bevolking jaarlijks met tussen 4.100 en 5.400 inwoners. De helft van deze groei komt uit geboorte(overschot) en vestigingsoverschot (vestiging minus vertrek). In 2021 groeide de stad ‘slechts’ met 3.163 Utrechters. De belangrijkste oorzaken houden verband met Corona: afgenomen immigratie en toegenomen binnenlands vertrek Landelijke prognoses zeggen dat in 2022 nog een coronaeffect optreedt in de bevolkingsgroei door beperkte buitenlandse immigratie, daarna bereikt de groei weer het oude niveau. Voor Utrecht geldt in 2022 en 2023 dat we verwachten met respectievelijk 4.910 en 5.810 minder mensen te groeien dan de prognose van eind 2020. Deze vertraging’ in de groei lijkt vooralsnog niet significant van invloed op langetermijngroei en het bereiken van de mijlpaal van 450.000 inwoners.

De samenstelling van de groei leidt tot een nadeel in de begroting 2022. De gerealiseerde groei in 2021 is veel lager dan de prognose. Daardoor neemt het Gemeentefonds in 2022 minder toe dan begroot Dit werkt structureel door naar de Begroting 2023.

In Utrecht hanteren we het uitgangspunt groei voor groei: extra inkomsten (gemeentefonds en belastingen) dankzij de groei worden bestemd voor uitgaven in verband met de groei. Dit is vastgelegd in het coalitieakkoord. De begrote groei-inkomsten 2021 zijn in de programmabegroting deels bestemd voor noodzakelijke extra exploitatie-uitgaven als gevolg van de groei (referentiekader) en deels voor groei-investeringen. Omdat er minder jonge inwoners (18-) zijn in 2021, worden er minder

onvermijdelijke exploitatiekosten gemaakt voor de producten en diensten aan die doelgroep. Daarom stellen wij voor een deel van de toegekende middelen uit het referentiekader terug te halen uit de programma's en toe te voegen aan het financiële beeld ter compensatie van het nadeel.

Opbouw en verdeling groeiruimte

Tabel: opbouw en verdeling groeiruimte
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo

x € 1.000

Overige ontwikkelingen	2023	2024	2025	2026	Structureel
Referentiekader groei	858	858	858	858	858
Frictiekosten Leidsche Rijn	-1.250	-1.250	-1.250	-1.250	-1.250
Investeringsagenda	-5.543	-5.543	-5.543	-5.543	-5.543
Totaal verdeling groeiruimte	**-5.935**	**-5.935**	**-5.935**	**-5.935**	**-5.935**

Referentiekader groei
Het referentiekader is een negatief bedrag. Hoewel de stad qua aantal inwoners per saldo groeit, is er een daling in de leeftijdscategorieën 0-18 en 0-23 jaar. Daardoor is bij VJN 2021 bij het referentiekader groei voor 2022 meer budget toebedeeld dan achteraf gezien nodig was voor de uitvoering van (wettelijke) taken voor jonge doelgroepen. Dit betreft met name Ondersteuning op Maat en Onderwijs. We brengen nu de budgetten in lijn met de noodzakelijke middelen voor de taakuitvoering door een budgetuitname. Deze uitname wordt naar evenredigheid gedaan en heeft alleen effect op onze eigen organisatie. In 2021 halen we geen middelen terug bij partners in de stad, die taken uitvoeren die deels uit het referentiekader groei worden bekostigd.

Frictiekosten Leidsche Rijn
Bij de start van de ontwikkeling van Leidsche Rijn is ervoor gekozen de voorzieningen te realiseren voordat de bewoners zich vestigen. De gedachte hierachter was dat het stadsdeel van meet af aan kon functioneren op een vergelijkbaar niveau als de bestaande stad. In het referentiekader Leidsche Rijn is in verband hiermee een frictiesysteem opgenomen. De structurele dekking voor de (instandhouding van de) voorzieningen komt uit de extra gemeentefondsinkomsten en belastingopbrengsten dankzij de groei van Leidsche Rijn. Omdat de voorzieningen eerder zijn gerealiseerd ontstaan er kosten. Die komen ten laste van de stelpost referentiekader Leidsche Rijn en worden gedekt door de reserve Leidsche Rijn. Vooruitlopend op de realisatie van de groei in Leidsche Rijn zijn en worden dus via de stelpost referentiekader Leidsche Rijn incidentele bedragen toegekend voor reeds opgeleverde (maatschappelijke) voorzieningen en openbare ruimte. De structurele kapitaallasten, exploitatie-uitgaven en onderhoudslasten worden gedekt uit de groeiruimte. Op basis van de huidige bevolkingsprognoses komen er vanaf 2026 geen structurele kosten van voorzieningen in Leidsche Rijn meer ten laste van de groeiruimte.

Investeringsagenda groei
Uit de groeimiddelen is 5,5 miljoen euro beschikbaar voor investeringen in verband met de groei van de stad. Met de RSU 2040 werken we verder toe naar één integrale stedelijke investeringsagenda met verschillende dekkingsbronnen, waaronder de groeimiddelen. Daarbij hanteren we de lijn dat meeropbrengsten in de fysieke leefomgeving (i.c. grondexploitatie, erfpacht en parkeerinkomsten) in beginsel worden ingezet voor dekking van de investeringsopgaven uit de RSU 2040, tenzij zwaarwegende financiële overwegingen andere bestuurlijke afwegingen vragen. De lijn 'herinvesteren, tenzij …' is onderdeel van de voorgestelde investeringsstrategie bij de RSU.

Deel 2 Eerste Bestuursrapportage 2022

Naast de meerjarige bijstellingen die wij hebben opgenomen in de Voorjaarsnota 2022 (zie ook hoofdstuk 2), zijn er ook afwijkingen die alleen betrekking hebben op het jaar 2022. Deze afwijkingen zijn in deze Eerste Bestuursrapportage 2022 toegelicht.

De ambities voor deze coalitieperiode staan in het coalitieakkoord "Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat". We gaan in 2022 direct aan de slag met een aantal onderdelen. In dit hoofdstuk staan deze investeringen in Utrecht voor het jaar 2022 opgenomen. Dit hoofdstuk is volledig nieuw ten opzichte van de oorspronkelijke Eerste Bestuursrapportage 2022, omwille van de leesbaarheid is niet het hele hoofdstuk gemarkeerd. In de Begroting 2023 wordt het gehele coalitieakkoord opgenomen en volgt besluitvorming over de prioriteiten, bijbehorende budgetten en bijsturingsmaatregelen.

Last but nog least in deel 2 Eerste Bestuursrapportage 2022 zijn ook de wijzigingsvoorstellen bij de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen en de inhoudelijke wijzigingen in de doelstellingen en effecten in de programma's toegelicht.

In het onderstaande overzicht staan alle ontwikkelingen voor het jaar 2022 weergegeven. In dit hoofdstuk worden alleen de Afwijkingen 2022 toegelicht, de overige ontwikkelingen met een meerjarig effect en het resultaat 2021 staan daarom toegelicht in de Voorjaarsnota 2022.

Uitzondering hierop

Tabel: Eerste bestuursrapportage 2022
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

		x € 1.000
HFst	Omschrijving	1e Berap 2022
2.1	Financiële ontwikkelingen*	31.564
2.2	Onvermijdelijke kosten corona*	-5.071
2.3	Knelpunten en meevallers*	-18.273
2.4	Overheveling taken naar de gemeenten*	0
2.5	Budgetneutrale wijzigingen*	-6.525
2.6	Resultaat jaarrekening 2021 (incl. resultaatbestemming)*	7.104
2.7	Algemene dekkingsmiddelen (2e Berap 2021)*	25.106
2.8	Groeikader*	0
3	Afwijkingen 2022	-6.457
4	Investeren in Utrecht voor het jaar 2022	-11.367
	Totaal saldo	**16.081**
2.4	Algemene dekkingsreserve*	5.600
2.4	Verevening met bestemmingsreserve*	925
	Totaal beschikbare financiële ruimte	**22.606**

* deze mutaties staan toegelicht in de Voorjaarsnota 2022 (hoofdstuk 2)

3. Uitvoering programma's

Hieronder is een totaaloverzicht opgenomen met de afwijkingen in 2022 die van invloed zijn op het resultaat. Het betreft een aantal specifieke ontwikkelingen die zich onlangs in 2022 hebben voorgedaan. In de paragrafen worden deze kort toegelicht.

Tabel: totaaloverzicht Eerste Bestuursrapportage 2021

(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Omschrijving	2022	i/s
3.1 Overbesteding strategische en stedelijke inzet ruimte	-2.908	i
3.2 Inzet overgebleven TONK-middelen	-5.600	i
3.3 Aanvullende zorg jeugd	0	i
3.4 Vrijval maatregelenpakketten Corona	2.051	i
Totaal	**-6.457**	

3.1 Overbesteding strategische en stedelijke inzet Ruimte

Tabel: Overbesteding strategische en stedelijke inzet Ruimte

x € 1.000

Omschrijving	2022	i/s
Advies- en uitvoeringscapaciteit wonen (incidenteel)	-550	i
Extra organisatorische basiscapaciteit Gebiedsteams (incidenteel)	-770	i
Strategische stedelijke sturing (incidenteel)	-1.088	i
Versterken integrale blik stedenbouw (incidenteel)	-500	i
Concern overhead eerste bestuursrapportage	0	i
Totaal	**-2.908**	

Verwachte overbesteding op strategische en stedelijke inzet

Door de klimaatverandering, de energietransitie en de uitdagingen bij bereikbaarheid is een grotere rol in de regie op de openbare ruimte nodig vanuit de gemeentelijke overheid. Daarnaast is door de wooncrisis meer inzet nodig op beleidsmatige taken en vastgoedontwikkeling. De ambtelijke organisatie is de afgelopen jaren echter onvoldoende meegegroeid met de groei van de stad en de complexere opdrachten. Daardoor staan de uitvoering en de organisatie onder grote druk.

Versterking op verschillende punten is in de loop van vorig jaar urgent geworden, en vanaf dat moment zagen wij ons genoodzaakt hierop te acteren. In de Tweede Bestuursrapportage 2021 is dit al gemeld met betrekking tot de woonopgave. De overige versterking aan het eind van 2021 komt terug in de jaarstukken 2021. Gezien de blijvende urgentie zijn we genoodzaakt om de versterking voort te zetten en op plaatsen ook uit te breiden. Vooruitlopend op de integrale afweging van de structurele middelen, melden wij de verwachte overbesteding op strategische en stedelijke inzet binnen het programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed in deze bestuursrapportage. We verwachten een overbesteding van in totaal 2,9 miljoen euro die over vier onderdelen verdeeld is:

- Extra organisatorische inzet gebieden
  Op gebiedsniveau is 0,77 miljoen euro extra nodig om op het geheel te kunnen sturen. Hiermee breiden wij de regie in de gebieden uit en versterken we het opdrachtgeverschap. We kunnen

daarmee een aantal nieuwe initiatieven beter oppakken en begeleiden en tot integrale en concrete projecten brengen om onze ambities op het terrein van woningbouw, werkgelegenheid, versterken van groen en voorzieningen, energie, mobiliteit te realiseren.

- Strategische stedelijke sturing
  Op stedelijk niveau versterken we de organisatie met zowel strategische als inhoudelijke capaciteit en kwaliteit. We verwachten minimaal 1,088 miljoen euro extra nodig te hebben in 2022 om onderzoek en scenario-ontwikkeling, lobby en beïnvloeding, samenwerking in partnerships met marktpartijen en advisering op gezondheid en vastgoed te verstevigen. Zonder versterking op deze terreinen zien wij de kansen voor goede afspraken en forse medefinanciering vanuit andere overheden niet slagen.
- Versterken integrale blik stedenbouw
  Op stedelijk niveau versterken we de integrale blik van stedenbouw. Er is meer aandacht nodig voor stadsbreed regulier werk buiten de projecten. Het gaat hierbij onder andere om een algemene regeling dakopbouwen, plaatsing diverse nutsvoorzieningen, deelname BING, terrassencommissie, netwerk toegankelijkheid etcetera. We verwachten dat hiervoor minimaal 0,500 miljoen euro extra nodig is in 2022.
- Beleid- en adviescapaciteit wonen
  Tot slot is de problematiek in de woningmarkt is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Dit werd ook zichtbaar in de gesprekken die we voerden met uw raad. Het aantal claims van burgers op het terrein van de woonruimteverdeling (de casuïstiek) is toegenomen en we zien een toenemende druk op de bescherming van de bestaande voorraad. De problematiek is complexer geworden en het benodigd onderzoek grondiger. Deze groeiende vraag kan niet opgevangen worden met de huidige capaciteit, die overigens deels gedekt is uit incidentele middelen. Op dit moment voorzien we dat er 0,550 miljoen euro extra benodigd is om aan de vraag te blijven voldoen.

3.2 Inzet overgebleven TONK-middelen

In 2021 hebben wij van het Rijk budget ontvangen voor de uitvoering van de regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Deze regeling was bedoeld om terugval van inkomsten als gevolg van de coronacrisis op te vangen. TONK liep via de bijzondere bijstand en was een vergoeding voor noodzakelijke kosten die doorliepen. Het TONK-budget is niet volledig uitgegeven (5,6 miljoen euro). Deze onderbesteding valt volgens de spelregels vrij in het gemeentebrede resultaat Jaarstukken 2021 ten gunste van de integrale afweging voorjaarsnota. Met motie 2022/M25 Steun ondernemers vanuit de TONK roept de raad het college echter op om de overgebleven TONK-middelen in te zetten voor de ondersteuning van ondernemers en inwoners die door de coronacrisis in financiële problemen zijn geraakt. Met onze brief van 24 maart 2022 hebben wij u geïnformeerd over de uitwerking van deze motie. Bij de uitwerking hebben we rekening gehouden met de financiële situatie van de gemeente die onder druk staat. Dit komt tot uitdrukking in een fasering van de uitgaven. Het budget van 2,8 miljoen euro voor de eerste tranche is meteen beschikbaar. Het budget voor de tweede tranche, ook 2,8 miljoen euro, is per 1 juli 2022 beschikbaar. Hierdoor kan tot 1 juli dus nog een andere afweging worden gemaakt voor de inzet van de tweede tranche. Over eventuele aanpassingen van het pakket aan maatregelen wordt u in juni geïnformeerd.

Het budget voor de uitvoering van de motie wordt aan de Begroting 2022 toegevoegd. Dit zorgt voor 5,6 miljoen euro hogere lasten waarvan 2,7 miljoen euro in het programma Werk en Inkomen en 2,9 miljoen euro in het programma Economie en Werkgelegenheid voor iedereen. Deze hogere lasten dekken we met de in de motie benoemde onderbesteding op het TONK budget welke onderdeel uitmaakt van het resultaat Jaarstukken 2021.

3.3 Aanvullende zorg Jeugd

Sinds de start van KOOS en Spoor030 werken we toe naar een passend budget waarbinnen de partijen hun opdracht kunnen uitvoeren. Het startbudget is gebaseerd op historische gegevens van hoe de zorg voor 2020 was georganiseerd, het was én is ingewikkeld om te bepalen hoe de nieuwe manier van werken, waarbij specialistische jeugdhulp integraal wordt geboden vanuit een team in de buurt, zich financieel door vertaalt. Beide partners hebben over 2021 te maken met een budgetoverschrijding (3,2 miljoen euro). De oorzaak is onder andere gelegen in de complexiteit door de hoeveelheid onderaannemers (met oog op zorgcontinuïteit en de wijziging van het woonplaatsbeginsel) en de ontwikkelingen in de zorgvraag mede als gevolg van corona. In afstemming met de gemeente is besloten dat KOOS en Spoor030 (nog) geen reserve vormen, hierdoor is geen ruimte voor partijen om de overschrijding op te vangen. We werken met KOOS en Spoor030 aan een stabielere financiering die aansluit op de situatie van zowel gemeente Utrecht als KOOS en Spoor030. Voor 2022 zijn afspraken gemaakt over de concrete acties die worden gedaan ter verbetering, op zowel proces als op inhoud. De overschrijding was deels voorzien en opgenomen in de Jaarrekening 2021 en heeft hierdoor geen invloed op het Resultaat 2022. Voor 1,45 miljoen euro drukt de overschrijding op het budget 2022. Op basis van de huidige prognose voor Jeugd verwachten we dat dit binnen de begroting kan worden opgevangen.

3.4 Maatregelen Corona

Nog altijd zijn de gevolgen van de uitbraak van het coronavirus merkbaar in de stad. De ontwikkelingen zijn grillig. Dat vraagt van ons flexibiliteit, maar ook om koersvastheid: na het opvangen van directe effecten van de crisis werken we aan perspectief en herstel. We richten ons op interventies met toekomstperspectief voor de groepen die het hardst worden getroffen door de crisis, op investeringen in de oplossingen voor morgen die bijdragen aan de weg uit de crisis en op het overeind houden en herstel van cruciale voorzieningen. In de Programmabegroting 2021 zijn daarom vier maatregelenpakketten vastgesteld, gericht op noodsteun voor essentiële voorzieningen, bestaanszekerheid en werk voor Utrechters en extra toekomstbestendige investeringen in de grote transities (zorg, werk, wonen, groen, mobiliteit, energie). De pakketten bestaan uit een aantal samenhangende maatregelen en worden bekostigd uit de bestemmingsreserve maatregelen corona. De afgesproken werkwijze rond de pakketten geeft de nodige flexibiliteit in de uitvoering, terwijl de gemeenteraad de vinger aan de pols houdt en uiteindelijk besluit over de onttrekking aan de bestemmingsreserve.

In dit hoofdstuk geven wij per pakket de stand van zaken, inhoudelijk en financieel. De uitvoering blijft binnen de beschikbare ruimte in de bestemmingsreserve. Bij de Tweede Bestuursrapportage 2021 is de reserve aangevuld met een bedrag van 2,051 miljoen euro, in verband met het risico van een toenemend beroep op de bijstand door ondernemers als gevolg van de beëindiging van de Tozo-regeling in het najaar van 2021. Om deze instroom te voorkomen is binnen het pakket werken, opleiden en begeleiden (pakket 3) de maatregel dienstverlening ondernemers geïntensiveerd. Met de uitwerking van motie 2022/M25 wordt deze dienstverlening nog uitgebreid. Gezien de ontwikkeling van het bijstandsbestand en het geheel aan extra dienstverlening kan het budget van 2,051 miljoen euro vrijvallen uit de bestemmingsreserve.

3.4.1 Pakket 1 Essentiële voorzieningen

Doel van het pakket
Voor een groot deel van de voorzieningen zoals sport, welzijn, cultuur, erfgoed en evenementen geldt dat ze in de 1,5 meterfase van dit jaar deels of zelfs niet konden functioneren. Daarnaast kon er niet of slechts voor een zeer beperkt deel gebruik gemaakt worden van Rijksmiddelen. Veel van deze voorzieningen zijn essentieel voor de sociale samenhang en de leefbaarheid van wijken en buurten. Het is dus belangrijk om ze zoveel mogelijk te behouden, nu en ná de crisis. Vanwege de voorziening én vanwege de werkgelegenheid, inclusief vrijwillige inzet, die ze bieden.

Ontwikkelingen in context van het pakket
Uit (landelijk) onderzoek en inwonerspeilingen zien we dat de coronacrisis op veel mensen een nadelig effect heeft gehad. Met name mensen in een kwetsbare positie en jongeren hebben geleden onder de lockdown en het wegvallen van activiteiten en ontmoeting. Hierdoor is de eenzaamheid toegenomen, en het ervaren gevoel van welzijn en de gezondheid zijn afgenomen.

Nu de beperkende maatregelen zijn afgebouwd kunnen de meeste instellingen die wij ondersteunen vanaf maart weer aan de slag en hun deuren openzetten. De deelnemers aan de welzijns- en sportactiviteiten zijn deels weggevallen, en een deel van de – met name oudere – vrijwilligers heeft opgezegd. Het is dus van belang dat de organisaties weer op kracht komen en met voldoende slagkracht de activiteiten kunnen opstarten. In de culturele sector blijkt dat met name de instellingen door de noodsteun en de mogelijkheden binnen het herstel en innovatiepakket overeind zijn gehouden. Dit onderschrijft het belang van het in 2022 door laten lopen van de maatregelen in het herstel en innovatiepakket. Die richten zich specifiek op groep makers en zzp'ers, ook ná de coronacrisis.

Stand van zaken op het pakket
De versoepelingen zijn in het eerste deel van 2022 steeds verder uit gefaseerd. De focus is hierdoor verschoven van noodsteun naar sterker en duurzaam uit de crisis komen. In de Raadsbrief van 7 december 2021 is de Raad geïnformeerd dat de ontvangen Rijksmiddelen ook in 2022 beschikbaar zijn gehouden voor ondersteuning van essentiële voorzieningen. Daarbij hebben wij het afwegingskader voor de inzet van deze middelen aangescherpt op twee onderdelen:

- Focus de ondersteuning aan essentiële voorzieningen cultuur, sport en welzijn op sterker uit de crisis komen.
- Kleine verbreding van de reikwijdte, zodat in beperkte mate ook andere essentiële voorzieningen zonder winstoogmerk met wie we in 2022 geen subsidierelatie hebben gebruik kunnen maken van de steunregeling.

De (zelf beheerde) buurthuizen en verzelfstandigde speeltuinen zijn weer gestart met het ontvangen van mensen om samen activiteiten te ondernemen. De noodsteun die zij voor 2020 en 2021 hebben ontvangen heeft hen door de grootste financiële crisis heen geholpen. Bij veel zelf beheerde welzijnsvoorzieningen waren in het najaar 2021 de financiële reserves tot een minimum geslonken. Conform de raadsbrief van 7 december 2021 is de focus verschoven van noodsteun naar sterker en duurzaam uit de crisis komen.

Naast noodsteun aan culturele en erfgoedinstellingen zijn er, zoals gezegd, meerdere regelingen en opdrachten voor makers, zzp'ers, en evenementen in 2022 voortgezet, om op die manier het herstel en de innovatie van de sector verder aan te jagen. De ontwikkelsubsidie specifiek voor makers en zzp'ers is in de eerste drie maanden van dit jaar 26 keer aangevraagd. Het bereikte resultaat tot nu toe ligt in de lijn van de verwachting. We zien dat organisaties met een winstoogmerk, die een maatschappelijke meerwaarde hebben voor de stad, het moeilijk hebben en soms dreigen om te vallen. Denk aan galerieën, evenementen, culturele- en nachtinstellingen. Voor deze organisaties kan er nog steeds subsidie voor culturele programmering worden aangevraagd. Voor culturele evenementen en activiteiten die voorheen geen subsidie ontvingen, liepen in 2022 de subsidies 'coronamaatregelen culturele evenementen' en 'coronamaatregelen culturele activiteiten op evenementen' nog door in het eerste halfjaar. Met deze steun wordt een deel van de kosten die een organisator extra moet maken als gevolg van de coronamaatregelen bekostigd. Doel hiervan is de culturele infrastructuur bij evenementen in stand te houden.

	Stand van zaken per 1 april 2022	Bereik/ resultaat
Sport & welzijn	• Noodsteun sportaanbieders • Sportclubs duurzaam uit de crisis • Noodsteun & duurzaam uit de crisis buurthuizen, speeltuinen en scouting	Vijf organisaties 50 sportaanbieders Dertien organisaties en gederfde huurinkomsten buurthuizen
Cultuur & erfgoed	• Noodsteun culturele en erfgoedinstellingen • Herstel & innovatie voor culturele en erfgoedinstellingen, organisatoren en zzp'ers (verlengde regelingen vanuit 2021)	Veertien organisaties noodsteun 31 organisaties, makers en zzp'ers Vier evenementen

Voor 2022 is t/m maart een vijfde van de middelen voor sport, welzijn en cultuur ingezet. Voor een klein deel nog ter ondersteuning van instellingen met liquiditeitsproblemen. Voor het grootste deel ook voor de inzet op herstel, om duurzaam uit de crisis te komen. Voor sport en welzijn is t/m maart 2022 een klein deel ingezet. We zijn in nauw contact met de bewonersstichtingen over de lopende exploitatierekening van de zelf beheerde voorzieningen in 2022. De verwachting is dat een enkel initiatief nog aanvullende steun nodig heeft en dit opgevangen kan worden met de resterende middelen.
Voor de cultuur en erfgoedinstellingen, de makers en zzp'ers is gezamenlijk 1,3 miljoen euro toegekend. We zetten hiermee de aanvullende Rijksmiddelen voor jeugd, sport, cultuur en dergelijke gericht in, passend bij de doelstelling van de middelen. Op deze wijze kunnen ook andere organisaties met of zonder winstoogmerk en activiteiten voor specifieke (kwetsbare) groepen binnen deze branches worden ondersteund. Voor een gedetailleerde stand van zaken op het gebied van cultuur en sport verwijzen we naar de raadsbrieven Actualisatie Utrechts Herstel & Innovatie pakket Cultuur, Erfgoed, Sport & Welzijn en Utrechtse sportverenigingen in corona-tijd en Aanpassingen Steunpakket Utrechtse sportvoorzieningen.

We volgen de financiële situatie onder culturele instellingen in de stad met het oog op de verwachtingen voor de rest van 2022. De verwachting is dat de behoefte aan noodsteun voor 2022 niet groot zal zijn vanwege het vervallen van de beperkende coronamaatregelen eind maart. Dat betekent niet dat de organisaties uit de storm zijn. De regelingen voor herstel en innovatie zullen ook in de rest van 2022 nodig zijn om aandacht te blijven hebben voor het herstel van programmering en ontwikkeling van organisaties en zzp'ers. In totaal betrof de steun vanuit het Rijk in 2021 7,5 miljoen euro en vanuit de gemeentelijke middelen 0,3 miljoen euro. Van dit totale budget van 7,8 miljoen euro is 3,4 miljoen euro in 2021 gerealiseerd. Er zijn geen gemeentelijke middelen meegenomen naar 2022. Het resterende bedrag van de Rijksmiddelen uit 2021 van 4,4 miljoen euro is aangevuld met een volgende bijdrage vanuit de Decembercirculaire van 1 miljoen euro. Met het opheffen van de coronamaatregelen verwachten wij een onderbesteding van 0,25 miljoen euro op de subsidies voor culturele evenementen en activiteiten. Wij onderzoeken hoe deze middelen op passende wijze kunnen worden ingezet binnen het pakket en zullen u daarover informeren. Het gereserveerde bedrag van 5,4 miljoen euro voor zowel noodsteun als herstel en innovatie is in ieder geval voldoende voor 2022. Deze inschatting is onder voorbehoud van veranderende omstandigheden en behoefte in de samenleving en/of de sector. Op dit moment verwachten we daarom geen aanspraak te doen op het bedrag van 2,5 miljoen euro, dat nog voor pakket 1 in de bestemmingsreserve maatregelen corona zit.

x € 1.000

	Begroot bedrag 2022	Realisatie per 1/4	Prognose voor heel 2022
Sport	520	16	520
Welzijn	50	0	50
Cultuur & erfgoed	5.431	1.300	5.431
Totaal	**6.651**	**1.316**	**6.651**

Beschouwing op effectiviteit van het pakket
De middelen uit het maatregelenpakket Essentiële voorzieningen dragen bij aan het 'in stand houden' van de voorzieningen/instellingen voor sport, welzijn, cultuur, erfgoed en evenementen. Zonder deze inzet zouden de veertien culturele en erfgoedinstellingen en tien zelf beheerde buurtcentra die een noodsteun-subsidie hebben ontvangen het mogelijk niet hebben overleefd.

De instellingen uit deze sectoren redden het niet met alleen economische steunmaatregelen van het Rijk, die vaak niet toegankelijk is voor degene die op vrijwillige basis draaien. De organisaties en makers die een subsidie voor herstel hebben aangevraagd kunnen met deze middelen sneller en gerichter aan de slag om hun weggevallen leden/deelnemers en zzp'ers weer binnen te halen en het activiteitenaanbod weer op te starten. We verwachten in de tweede helft van dit jaar zeker nog een flink aantal instellingen te kunnen ondersteunen met zo'n herstel-subsidie, zeker nu de economische steunmaatregelen van het Rijk aflopen per 1 juli 2022.

3.4.2 Pakket 2 Versterken bestaanszekerheid

Doel van het pakket
De crisis heeft gevolgen voor de bestaanszekerheid en kansengelijkheid van veel Utrechters. Daarom bevat dit pakket een aantal maatregelen gericht op het bieden van een kansrijke start, het inhalen van vertraging in de Jeugdgezondheidszorg, het opvangen van uitgestelde zorgvragen en extra en nieuwe vragen op het gebied van schulden, zorg en veiligheid. Dit naast de maatregelen uit de andere pakketten en de reguliere programma's die ook bijdragen aan bestaanszekerheid en kansengelijkheid. De maatregelen zijn gericht op innovatie en transformatie (versneld vernieuwen) en het opvangen van effecten (beroep op steun en zorg).

Ontwikkelingen in context van het pakket
Met de meeste Utrechters gaat het goed, maar impact van de coronamaatregelen is groot voor sommige inwoners. Ook nu de meeste maatregelen zijn opgeheven is de impact ervan nog aanwezig en de verwachting is dat deze ook de komende periode nog zichtbaar en voelbaar zal zijn. Veel partijen in de stad, waaronder de zorgpartijen, ervaren momenteel veel druk op de personele bezetting door verzuim en quarantaine. Na twee jaar online vergaderen en de recente overgang naar hybride vergaderen is het voor professionals soms lastig elkaar te vinden in de samenwerking. Verlies van gevoel van verbinding, en elkaar in coronatijd zijn kwijtgeraakt, doordat er geen ruimte was voor het informele. Belangrijk om te blijven inzetten op de samenwerking tussen professionals uit de zorg en de sociale basis, dat doen we onder andere via Versneld vernieuwen.
De mentale gezondheid en veerkracht blijft een belangrijk aandachtspunt in de stad. Vooral jongeren/ jongvolwassenen hebben het zwaar. Veel van de ontwikkelingen die in de vorige bestuursrapportage gemeld zijn, zetten door.

Naar aanleiding van de situatie in de Oekraïne zijn er veel zorgen over armoede en hoe mensen die het al moeilijk hebben onder de situatie kunnen gaan lijden. Inflatie en de gestegen energieprijs waren al factoren die tot onrust leidden onder groepen bewoners die het financieel (zeer) krap hebben. In tegenstelling tot eerdere verwachtingen is er over de breedte geen toename van schuldenproblematiek of zelfs betalingsachterstanden als gevolg van Corona. Uit CBS data is zelfs gebleken dat de problematische schulden in Utrecht zijn afgenomen. Wel signaleert het CBS landelijk een toename van het aantal ZZP'ers en kleine ondernemers met problematische schulden. Met de beëindiging van de steunmaatregelen en de coulance van debiteuren wordt verwacht dat meer kleine zelfstandigen in de problemen gaan komen. Het BKR meldt dat jongeren vaker betalingsachterstanden hebben. De toegenomen hulpvragen van jongeren en de ervaringen uit enquêtes onder Tozo-aanvragers onderschrijven dit beeld ook voor Utrecht. Het Nibud meldt op basis van een peiling dat de meeste Nederlanders meer spaargeld hebben dan voor Corona, maar 18% heeft juist minder. Die groep heeft een groter risico op problematische schulden.

Meer dan verwacht is er toename van problemen op het gebied van openbare orde en een verhoogd risico op veiligheidsproblematiek, waaronder ondermijning. Dit zette zich voort in 2021. De toename van ondermijnende (drugs)criminaliteit bedreigt de veiligheid in onze stad en de sociale samenhang in kwetsbare wijken. Dit wordt bovendien versterkt door de effecten van corona (economische recessie, stapeling maatschappelijke problematiek en een verhoogd risico dat leegstaand vastgoed in de verkeerde handen komt), waar bovenop onzekerheid leeft over de gevolgen van de situatie in Oekraïne. De opmars

van ondermijning gaat gepaard met geweld (afrekeningen, wapengebruik) en hierdoor ontstaan gevaarlijke situaties in de wijken. De coronacrisis heeft ook een katalyserende werking gehad op het al sluimerend maatschappelijk ongenoegen. Ontevredenheid in de samenleving uit zich online en ook via demonstraties buiten op straat. Het aantal demonstraties in Utrecht is de afgelopen jaren fors toegenomen (bijna +200% in drie jaar, van 150 naar 445). Daarnaast neemt het aantal zorgwekkende signalen op het gebied van polarisatie en radicalisering toe. Ook zijn er zorgen over de toename van de aanhang van complottheorieën en rondom de toepassing van antidemocratische middelen bij protesten tegen overheidsbeleid of het oproepen daartoe. We zien binnen activistische groeperingen een radicale onderstroom waaruit extremistische gedragingen kunnen voortkomen. Bij de Voorjaarsnota 2021 is besloten om extra in te zetten op voorkomen toename overlast en (ondermijnende) criminaliteit.

De coronacrisis heeft enkele pijnlijke kwetsbaarheden bloot gelegd. De verschillen in de stad worden groter, de bestaande scheidslijnen in de stad worden dieper. Niet iedereen kan voldoende profiteren van de welvaart in de stad, tegelijkertijd is er ook veerkracht in de stad zichtbaar. Door de Oekraïne crisis verwachten we dat de verschillen tussen Utrechters nog groter worden, de noodzaak om extra te investeren is daardoor nog groter.

Stand van zaken op het pakket

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
Versneld vernieuwen	Met incidentele inzet gaan we met Versneld vernieuwen de directe negatieve sociale gevolgen van de corona maatregelen tegen en willen we een structureel effect bereiken op de beweging naar voren. Er is in 2021 4,2 miljoen euro ingezet via de subsidieregeling versneld vernieuwen op het versnellen en versterken van de beweging naar voren. Deze activiteiten zijn gestart in de loop van 2021 en de meeste daarvan lopen door in 2022. De Raad is via een Raadsbrief eerste tranche en Raadsbrief tweede tranche geïnformeerd over de inzet van deze subsidie. Hiermee worden onder andere activiteiten gefinancierd gericht op het tegengaan van eenzaamheid en het versterken van de mentale veerkracht van inwoners, het ondersteunen van gezinnen door vrijwilligers (maatjes), sporten en bewegen, activering, verbeteren van digitale vaardigheden en ondersteuning bij geldvragen en formulieren. Veel van de toegekende activiteiten worden uitgevoerd in samenwerking tussen de aanvrager en partners uit de sociale basis, de basiszorg en/of de aanvullende zorg. In de Raadsbrief begin december 2021 is gerapporteerd over de voortgang van versneld vernieuwen. Daarin is ook de richting aangegeven voor de inzet in 2022. Op basis van de evaluatie van 2021 is besloten om in 2022 de inzet meer focus te geven op basis van de volgende vijf thema's: 1. Eenzaamheid	Eind maart 2022 ontvangen wij de tussenrapportages van de organisaties die in 2021 subsidie hebben ontvangen uit de eerste tranche. Met behulp van het leertraject van het Verweij Jonker Instituut geven partijen bij deze tussenrapportage inzicht in wie zij bereiken en wat hun inzet voor deze inwoners en het tegengaan van de negatieve effecten van de coronamaatregelen heeft betekend. Verweij Jonker levert in het voorjaar een rapportage met een analyse van deze tussenrapportages. Hierin staan de tot dan toe opgedane inzichten en leerpunten met betrekking tot de opbrengsten van alle activiteiten gezamenlijk, namelijk: in hoeverre dragen de activiteiten *overall* bij aan de beoogde doelen en ambitie van Versneld Vernieuwen? De Raad wordt hierover nader geïnformeerd in Q2. Over het bereik en de resultaten van de gesubsidieerde activiteiten uit de tweede tranche van 2021 en over de inzet die start in 2022 kunnen wij bij de tweede bestuursrapportage meer informatie geven.

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
	2. Thuis in de wijk voor inwoners met GGZ-problematiek en/of een licht verstandelijke beperking 3. Perspectief voor jongeren/mentale gezondheid 4. Het jonge kind 5. Transformatie jeugd: Omdenken en anders inzetten. Voor inzet op deze thema's die gezamenlijk met de partners wordt ingevuld is 6,4 miljoen euro beschikbaar. Daarnaast wordt in 2022 1 miljoen euro ingezet op het verkorten van wachtlijsten bij individuele begeleiding, tegelijkertijd met inzet op versnelde transformatie voor de langere termijn. Voor de doorloop van de in 2021 gestarte activiteiten wordt 3 miljoen euro ingezet.	
Maatregel 2: Kansrijke start jonge kind	*Kansrijke start* Dit onderdeel bestaat uit: 1. Kansrijke start in de eerste 1000 dagen vanaf de conceptie. 2. Het ontwerpproces kansrijke start van het jonge kind (0-6 jaar) door een laagdrempelige voorziening. 1. De aanpak van kansrijke start voor kinderen in de eerste 1.000 dagen loopt goed. Professionals in de wijk weten elkaar steeds beter te vinden en daardoor kunnen ze eerder, betere zorg en ondersteuning bieden voor (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie. We ondersteunen ouders extra met interventies zoals Kortdurende Video Hometraining (k-VHT), Ouders inc., het eerste 1.000 dagen project van Al Amal Voorzorg 2 en de collectieve aanpak met ouders voor een kansrijke start. Deze interventies zijn nog niet structureel gefinancierd. 2. In februari organiseerden we een bijeenkomst over kansrijke start om terug te blikken en vooruit te kijken, op basis daarvan herijken we de speerpunten en kijken wat er aanvullend nodig is.	Vernieuwen De lessen uit beide wijken koppelen wij zoveel mogelijk aan bestaande ontwikkelingen en initiatieven. Daarnaast overstijgen sommige lessen bestaande aanpakken. De uitkomsten van de beide praktijktesten koppelen wij terug aan de gemeenteraad en gaan hierover graag in gesprek.
Schulden voorkomen en versneld oplossen	De aangekondigde interventies zijn in 2021 in gang gezet. De Coronasanering is per 1 juni gestart. Eind 2021 was de periode van een eerste gesprek tot start schuldregeling teruggebracht van elf naar gemiddeld zes maanden. We streven ernaar om dit nog verder	Uit de Derde voortgangsrapportage Actieagenda Utrechters schuldenvrij blijkt dat de ingezette koers tot positieve resultaten leidt. De gemiddelde schuldenlast is fors verminderd, veel meer huishoudens worden bereikt met de

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
	omlaag te brengen. Daarnaast zijn in de tweede helft van vorig jaar 143 saneringskredieten van Utrechtse huishoudens gedeeltelijk kwijtgescholden, waardoor zij tot twaalf maanden eerder schuldenvrij zijn geworden en weer mee kunnen doen in de samenleving. We zetten meer ervaringsdeskundige praktisch ondersteuners in die inwoners helpen om na het driegesprek sneller door te stromen naar een schuldregeling. Een kwartiermaker borgt intussen de rol van vrijwilligers in schuldhulpverleningstrajecten. Het aantal schulddienstverleners bij WenI is uitgebreid en is ingezet om uitkeringsgerechtigden met schulden te benaderen, meer ondersteuning aan jongeren en hun werkgevers te bieden, gedupeerden van de toeslagenaffaire te ondersteunen, de coronasanering te implementeren en de bijbehorende intensievere ondersteuning en ontzorging te bieden, omdat de verwachte groei van aanmeldingen schuldhulpverlening nog is uitgebleven. De capaciteit van Stadsgeldbeheer is ook uitgebreid, zodat de wachttijd verder beperkt wordt. De schuldhulpverlening voor ondernemers wordt op basis van geleverde trajecten gefactureerd. Deze trajecten nemen nog niet substantieel toe. Utrechters die een uitkering aanvragen krijgen nu een Rondkomengesprek aangeboden. In 2021 kregen ruim 500 inwoners een Rondkomengesprek. Per 1 maart bieden we gesprek ook aan aan inwoners die bijzondere bijstand aanvragen. Het Voorkom Erger Potje wordt stapsgewijs uitgerold over de hele stad. In 2022 moet in elke wijk een potje beschikbaar zijn. Voor een volledig en actueel beeld van de voortgang van de actieagenda, zie: Derde voortgangsrapportage Actieagenda Utrechters schuldenvrij	vroegsignalering en met de coronasanering helpen we Utrechters sneller uit de schulden. Bij Stadsgeldbeheer was sprake van een toename van het aantal hulpvragers, dit in tegenstelling tot overige inwoners. Ook landelijk wordt (nog) geen toename gezien van de schuldenproblematiek.
voorkomen toename overlast en (ondermijnende) criminaliteit	Sinds maart 2020 is de gemeentelijke en regionale crisisorganisatie actief. Dit heeft ook in 2021 significante inzet gevergd, onder meer in het (regionaal) adviseren van de voorzitter van de veiligheidsregio en de burgemeester over openbare orde en handhavingskwesties in relatie tot de coronapandemie. Daarnaast extra	Met de interventies gericht op het voorkomen van overlast en (ondermijnende) criminaliteit zetten we in op het voorkomen van een reëel risico voor de veiligheid en leefbaarheid in de stad. Uitspraken over de effectiviteit zijn niet goed hard te maken.

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
	juridische advisering via het speciaal ingerichte 'Juridische Loket', dat tevens regionaal werkt. We hebben in het kader van Corona in de openbare ruimte meer gebruik gemaakt van communicatiemiddelen zoals bebording en tekstkarren in de parken en bij diverse demonstraties. Via persoonsgerichte aanpak (PGA) wordt extra ingezet bij met name jeugd, jongvolwassenen en personen met een hoog risico om het hoofd te bieden aan de toegenomen stapeling van psychische, sociale en economische problemen bij deze kwetsbare groepen; een reëel risico voor de veiligheid en leefbaarheid in de stad. Ook op het gebied van persoonsgerichte aanpak radicalisering is extra ingezet. Er zijn hiervoor tijdelijk meer PGA-experts geworven, ook omdat het door Corona lastiger was om mensen te bereiken. Om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan, is de informatiepositie van de gemeente verstevigd. Met wijkberichten en lesbrieven na acties tegen criminelen en een 'SMS-bombardement', is verder ingezet op bewustwording en meldingsbereidheid van criminele activiteiten en jeugdproblematiek in de wijk. Om de weerbaarheid bij jongeren te vergroten is extra geld aangewend voor voorlichting en hulp, zoals de afgeronde pilot onderwijsprogramma Kapot Sterk (bouwen aan weerbaarheid tegen de invloed van drugscriminaliteit). Bepaalde activiteiten konden nog geen doorgang vinden vanwege geldende coronamaatregelen, zoals trainingen aan ouders/opvoeders om probleemjongeren in criminaliteit te herkennen en te helpen. De Taskforce Corona ziet de toename van de openbare orde problematiek in relatie tot corona effecten (met name bij ondermijning en voor polarisatie en radicalisering kwetsbare personen) als een verhoogd risico waar offensieve maatregelen voor nodig zijn. In de voorjaarsnota zijn extra steunmaatregelen opgenomen voor uitbreiding capaciteit Bibob onderzoekers en expertise hoog risicopersonen	In de integrale aanpak van overlastsituaties, zoals bij het Lucasbolwerk en Utrecht Centraal Station, wordt naast handhaving en toezicht ook ingezet op zorg- en hulptrajecten (verslaafden, dak- en thuislozen, uitgeprocedeerde asielzoekers/ongedocumenteerden) via onder meer persoonsgerichte aanpak. Zo zijn in maart 2022 bij het Lucasbolwerk ongeveer 40 personen bekend bij overlastsituaties, van wie tien personen in een persoonsgerichte aanpak zijn betrokken. In de afgelopen twee jaar was er een toename van het anti-institutiesentiment. We zagen ook een verbreding van de dreiging van gewelddadig jihadisme naar links- en rechtsextremisme. In 2021 zijn 45 casussen radicalisering besproken in het casusoverleg radicalisering ten opzichte van 40 het jaar daarvoor. Ook zijn in 2021 80 signalen van radicalisering onderzocht. De extra casusregisseur radicalisering komt bovenop de twee casusregisseurs radicalisering, zorgt voor een betere verdeling van de al bestaande en nieuwe casuïstiek en biedt ruimte voor specialisatie op de verschillende vormen van extremisme. Hierdoor is de effectiviteit en efficiëntie van de aanpak verbeterd en minder kwetsbaar geworden. Met de uitbreiding van de capaciteit van Bibob onderzoekers hebben we meer inzet gepleegd op het voorkomen van het faciliteren van strafbare feiten door ons als overheid. We hebben hierbij meer aandacht gehad voor aanvragen voor horecavergunningen, specifiek in het kader van overnames bij horecagelegenheden. We zien daarbij in het eerste kwartaal van dit jaar een lichte stijging ten opzichte van dezelfde periode vorige. Daarnaast zien we ook een toename als het gaat om

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
	(polarisatie/ radicalisering). De tijdelijke FTE zijn in juni (middelen beschikbaar gesteld) geworven en worden nu ingezet.	vastgoedtransacties waar extra aandacht voor nodig is.

x € 1.000

Omschrijving	Begroot bedrag 2022	Prognose voor heel 2022
Versneld vernieuwen	10.400	10.400
Kansrijke start jonge kind	1.000	509
Schulden voorkomen en versneld oplossen	2.110	2.110
Voorkomen toename overlast en (ondermijnende criminaliteit	650	650
Totaal	**14.160**	**13.669**

Beschouwing op effectiviteit van het pakket
De effectiviteit van de maatregelen is niet eenvoudig te meten en hard te maken, vanwege de uitzonderlijke situatie en het gebrek aan vergelijkingsmateriaal of omdat interventies zijn gericht op het voorkomen van een reëel risico voor de veiligheid en leefbaarheid van de stad. We zien echter wel in de diverse onderdelen van dit pakket dat meer informatie beschikbaar komt over de impact van de inzet en de leerpunten. Van een groot aantal onderdelen loopt de uitvoering en besteding in 2022 door.

Ten aanzien van versneld vernieuwen ontvangen wij eind maart 2022 de tussenrapportages van de organisaties die in 2021 subsidie hebben ontvangen uit de eerste tranche. Met behulp van het leertraject van het Verweij Jonker Instituut geven partijen bij deze tussenrapportage inzicht in wie zij bereiken en wat hun inzet voor deze inwoners en het tegengaan van de negatieve effecten van de coronamaatregelen heeft betekend. Verweij Jonker levert in het voorjaar een rapportage met een analyse van deze tussenrapportages. Hierin staan de tot dan toe opgedane inzichten en leerpunten met betrekking tot de opbrengsten van alle activiteiten gezamenlijk, namelijk: in hoeverre dragen de activiteiten *overall* bij aan de beoogde doelen en ambitie van Versneld Vernieuwen? De Raad wordt hierover nader geïnformeerd in Q2. Over het bereik en de resultaten van de gesubsidieerde activiteiten uit de tweede tranche van 2021 en over de inzet die start in 2022 kunnen wij bij de tweede bestuursrapportage meer informatie geven.

Ook worden kansen benut om transformaties te versnellen en te vernieuwen, bijvoorbeeld met de inzet van de Krijtclub. De komende maanden meten we de effectiviteit, kwaliteit en impact van de twee praktijktesten. Daarnaast verzamelt de Krijtclub ook de lessen over de manier van samenwerken in een ontwerpproces.

Een deel van de activiteiten in dit pakket is gericht op het voorkomen van schulden. We zien dat de gemiddelde schuldenlast bij start schuldregeling fors is gedaald, wat er op duidt dat we er eerder bij zijn. Daarnaast lukt het om veel vaker een hulpaanbod doen in het kader van vroegsignalering, maar we kunnen op dit moment niet beoordelen of dat ook leidt tot minder schuldenproblematiek op de lange termijn. We hebben de maatregelen voorgelegd aan de Focusgroep van de actieagenda, bestaande uit partners in de stad, ervaringsdeskundigen, gemeentelijke beleidsadviseurs, een werkgever, een wetenschappen en een deurwaarder. Zij zijn enthousiast over de gekozen aanpak om het coronaleed te verzachten voor Utrechters. Met name genoemd zijn de intensivering van de vroegsignalering, de uitbreiding van het aantal praktisch ondersteuners, de Coronasanering en de extra aandacht voor ondernemers. De Armoedecoalitie is enthousiast over de Utrechtse schuldenaanpak maar waarschuwt voor het aflopen van de extra incidentele middelen per 2023. Deze coalitie pleit voor voortzetting.

Met de interventies gericht op het voorkomen van overlast en (ondermijnende) criminaliteit zetten we in op het voorkomen van een reëel risico voor de veiligheid en leefbaarheid in de stad. Uitspraken over de effectiviteit zijn niet goed hard te maken. In de integrale aanpak van overlastsituaties, zoals bij het Lucasbolwerk en Utrecht Centraal Station, wordt naast handhaving en toezicht ook ingezet op zorg- en hulptrajecten (verslaafden, dak- en thuislozen, uitgeprocedeerde asielzoekers/ongedocumenteerden) via onder meer persoonsgerichte aanpak. Zo zijn in maart 2022 bij het Lucasbolwerk ongeveer 40 personen bekend bij overlastsituaties, van wie tien personen in een persoonsgerichte aanpak zijn betrokken.

In de afgelopen twee jaar was er een toename van het anti-institutiesentiment. We zagen ook een verbreding van de dreiging van gewelddadig jihadisme naar links- en rechtsextremisme. In 2021 zijn 45 casussen radicalisering besproken in het casusoverleg radicalisering ten opzichte van 40 het jaar daarvoor. Ook zijn in 2021 80 signalen van radicalisering onderzocht. De extra casusregisseur radicalisering komt bovenop de twee casusregisseurs radicalisering, zorgt voor een betere verdeling van de al bestaande en nieuwe casuïstiek en biedt ruimte voor specialisatie op de verschillende vormen van extremisme. Hierdoor is de effectiviteit en efficiëntie van de aanpak verbeterd en minder kwetsbaar geworden.

Met de uitbreiding van de capaciteit van Bibob onderzoekers hebben we meer inzet gepleegd op het voorkomen van het faciliteren van strafbare feiten door ons als overheid. We hebben hierbij meer aandacht gehad voor aanvragen voor horecavergunningen, specifiek in het kader van overnames bij horecagelegenheden. We zien daarbij in het eerste kwartaal van dit jaar een lichte stijging ten opzichte van dezelfde periode vorige. Daarnaast zien we ook een toename als het gaat om vastgoedtransacties waar extra aandacht voor nodig is.

3.4.3 Pakket 3 Werken, Opleiden en Begeleiden

Doel van het pakket
Met dit pakket helpen we werkzoekenden snel weer aan het werk en willen we de negatieve economische effecten van de pandemie zoveel mogelijk dempen. We begeleiden mensen in de overstap en omscholing naar een toekomstbestendige baan in de bouw, ICT, zorg of het onderwijs. We ondersteunen (kwetsbare) jongeren bij het vinden van stages en leerwerkplekken. Ook investeren we in vitale winkelgebieden en in Utrechts innovatief MKB dat voor werkgelegenheid zorgt. Het maatregelenpakket bestaat uit een samenhangende mix van bewezen effectieve instrumenten die we opschalen, nieuwe en geïntensiveerde samenwerkingen en veelbelovende pilotprojecten.

Ontwikkelingen in context van het pakket
De coronamaatregelen zijn op het moment van dit schrijven nagenoeg geheel verdwenen. De samenleving is weer open. De ondernemers kunnen weer ondernemen. Toch zijn de effecten nog voelbaar bij de getroffen bedrijven. Zo blijkt uit de kleinbedrijfindex dat in het vierde kwartaal van vorig jaar (nadat de eerste drie kwartalen ook al niet rooskleurig waren):

- 18% van de ondernemers van een kleinbedrijf betaalt zichzelf uit onder bijstandsniveau
- Bijna 40% zit onder minimum inkomen
  INretail schat dat de gemiddelde schuld 0,115 miljoen euro bedraagt voor schoenenwinkels en 0,091 miljoen euro voor kledingwinkels. Zelfstandigen zijn historisch hard geraakt tijdens de coronacrisis. Ook daling in de gewerkte uren is fors groter dan tijdens financiële crisis 2008 - 2013.

De instroom in de werkloosheid en bijstand is gelukkig laag gebleven. In de belangrijke toekomstbestendige sectoren - ICT, zorg, onderwijs en bouw & energietransitie was en is er een krapte op de arbeidsmarkt. Het aantal faillissementen was begin 2022 nog historisch laag. Dit kwam mede door de extra steunmaatregelen. Deze zijn per 1 april 2022 gestopt. Vanaf diezelfde datum moeten ondernemers hun belastingschulden moeten weer terugbetalen, want dan stoppen de Rijksregelingen en het bijzonder uitstel van de belastingdienst. Dit terwijl de toekomst door de oorlog in de Oekraïne onzeker is. Prijzen stijgen snel, vooral die van energie en brandstof. Het consumentenvertrouwen is op het laagste niveau in 20 jaar.

Stand van zaken op het pakket

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
Regionale Ontwikkelmaatschappij Utrecht	De investering in de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (ROM) ligt op schema. Met de regionale ROM-aandeelhouders is een inspanning verricht om de investering op te doen tellen tot 16 miljoen euro om gebruik te kunnen maken van de maximale cofinanciering (16 miljoen euro) van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.	Het fondskapitaal kan vanaf 2022 ingezet worden door de ROM om te investeren in regionale ondernemingen die passen binnen de kaders. De ROM investeert tussen 0,250 miljoen euro en 2,5 miljoen euro per bedrijf. Gemiddeld zal dat uitkomen op ongeveer 1-1,5 miljoen euro per bedrijf, is de verwachting. Dan kunnen dus 20-30 bedrijven geholpen worden. Aangezien het fonds revolveert, komen deze gelden weer terug en kunnen dan opnieuw 20-30 bedrijven geholpen worden. Daarmee blijft het aanbod van toekomstbestendige banen op peil.
Proactief herontwikkelen en verbeteren werklocaties	Op 24 februari 2022 is de raad geïnformeerd over de intentieovereenkomst tussen de gemeente Utrecht en de OMU. Hiermee kan de komende vier jaar worden geïnvesteerd in het verbeteren van werklocaties en intensiveren van de werkgelegenheid.	De eerste herontwikkelingsprojecten zijn gereed om in te investeren. Verwachting is dat de werkgelegenheid op deze plekken uiteindelijk verdubbelt. Net als de proactief herontwikkeling van werklocaties zijn de effecten hiervan vaak indirect en pas na een paar jaar zichtbaar.
Herhuisvesten bedrijven	Er is één FTE extra capaciteit ingezet voor herontwikkeling van werklocaties en het aantrekken van bedrijven hiervoor.	
Versterken vitale hoofdstructuur retail	Er is 0,4 miljoen euro geïnvesteerd in het programma Morgen Mooier Maken, om de oplopende leegstand in de binnenstad tegen te gaan. Daarnaast is voor 0,6 miljoen euro een subsidieregeling opgesteld om enerzijds retail die niet op een goede plek zitten te helpen te verhuizen naar de hoofdstructuur retail en anderzijds om de structuur van winkelcentra te versterken.	Na het openstellen van de subsidieregeling voor versterken van de vijf specifieke winkelgebieden, is er inmiddels aan drie winkelgebieden subsidie verstrekt. Van de andere gebieden wordt nog een aanvraag verwacht. Daarnaast is gebleken dat door ondernemers gewenste acties in de open ruimte niet via subsidies kunnen worden bekostigd. Hiervoor wordt bekeken of dit op een andere manier van inzet van middelen wel kan worden gedaan.
Aanpak leegstand binnenstad	In 2021 is de gemeente Utrecht in samenwerking met externe partners uit vastgoed en ondernemers gestart met de aanpak om leegstand in de binnenstad tegen te gaan. Deze aanpak is geformaliseerd in een samenwerkingsplan Morgen Mooier Maken (MMM). Kern van het plan is om winkelstraten met structurele leegstand actief met nieuw programma te voorzien en aantrekkelijk en vitaal te houden voor bezoekers en nieuwe ondernemers. Een transformatie van een aantal winkelstraten naar straten met winkels en nieuwe functies en voorzieningen.	Resultaten: 20 initiatieven en activiteiten zijn in de focusstraten gerealiseerd; leegstand afgenomen van 40 naar 25 panden; meerder nieuwe ondernemers waaronder drie met financiële ondersteuning vanuit de gemeente Utrecht. Voor 2022 zijn er plannen voor aanpak transformatie naar wonen boven winkels voor ongeveer 80 eenheden. De subsidieregeling is begin 2022 aangepast zodat deze beter aansluit op behoefte mogelijke initiatiefnemers in de stad.

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
Versterken toekomstbestendig werken via marktgroepen	Via de nieuw opgezette subsidieregeling "Stimuleren initiatieven toekomstbestendige werkgelegenheid" ondersteunden we marktpartijen en intermediairs om inwoners die willen en kunnen om te scholen naar werk in de ICT, onderwijs, gezondheid of bouw, techniek & energietransitie.	Zo hebben we de volgende projecten ondersteund: • De Utrecht Tech Community • Tech Grounds • Het ICT Career Centre Utrecht (ICCU) • Beroepentuin • Voucherregeling "De techniek samen de crisis door" We hebben partners in de zorg geholpen met het oprichten van het Regionaal Talent en Transferpunt (RTTP). Ook in 2022 worden deze initiatieven voortgezet en (eventueel) versterkt. Daarnaast bestaat er mogelijkheid voor nieuwe initiatieven.
Voucherregelingen voor omscholing	De voucherregeling is in september 2021 open gesteld. De belangstelling was aanvankelijk groot.	Het gebruik van de voucherregeling blijft nog achter. Er wordt een campagne gestart om het bereik te vergroten. Het streven is een volledige benutting van de regeling.
Stimuleringsregeling stage- en leerwerk-plekken	Om de oplopende stagetekorten in het mbo aan te pakken is gewerkt aan een actieplan stagetekorten samen met Mbo-instellingen, werkgevers en SBB. Met dit actieplan is een online platform stagekansutrecht.nl gelanceerd en is de subsidieregeling voor begeleiding van Mbo stagiairs opengesteld.	Op dit moment zijn in totaal 158 extra stageplekken (onder voorbehoud van de werving die in sommige gevallen nog loopt) gerealiseerd): 20 in de evenementensector, 65 in de zorgsector, 72 in de bouw/techniek/maaksector en 1 in de gastvrijheidssector. De aanpak en subsidieregeling wordt in 2022 gecontinueerd.
Aanpak kwetsbare jongeren	Het bedrag wordt grotendeels ingezet voor de uitvoering van het benaderen, in beeld brengen en begeleiden van jongeren. Voor deze taken zijn vierenhalf extra RMC-medewerkers aangesteld. Een klein deel wordt gebruikt voor verantwoording en projectleiding.	Met de focus aanpak worden jongeren op het moment van uitstroom begeleid, verbonden aan de juiste partijen rondom een jongere en gemonitord. In 2021 zijn er **162 jongeren** gesproken in het kader van deze uitstroom. Sinds 2022 is deze aanpak ook uitgebreid naar de verschillende mbo-instellingen.
Ondernemer Centraal	De aanpak Ondernemer Centraal is in september 2021 opgestart – allereerst om de instroom vanuit de TOZO in de Bijzondere bijstand te voorkomen, daarna om alle getroffen ondernemer met maatwerk te helpen. In 2021 zijn 2.299 ondernemers persoonlijk gesproken waarvan 1.758 adviezen zijn gegeven voor vervolgdienst-verlening. 528 Utrechters zijn anno nu in traject.	Door versterking van de aanpak Ondernemer Centraal naar aanleiding van de invulling van motie M25/2022 helpen we – naast de bestaande aanpak - ondernemers om administratief de zaken op orde te brengen. Met een aanvullend gesprek wordt de ondernemer vervolgens maatwerk geboden met een sluitend advies. Daarbij wordt ook de mogelijkheid geboden om – indien nodig – met schuldeisers te onderhandelen voor (tijdelijke) uitstel van betaling.
Begeleiden	We continueren de digitale zelfservicedienstverlening Hallo Werk aan zelfredzame burgers. We werken dit jaar aan het borgen van deze	Het aantal succesvolle matches groeit evenals het aantal werkgevers dat is aangesloten op dit digitale platform.

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
	dienstverlening in onze reguliere dienstverlening. Uitzendbureaus: Deze maatregel hangt samen met de ontwikkeling van het bijstandsbestand. Deze ontwikkelt zich dermate gunstig dat deze maatregel niet nodig is. Formatie voor begeleiding: Deze maatregel hangt samen met de ontwikkeling van het bijstandsbestand. Gezien de gunstige ontwikkeling is er geen extra formatie nodig om de instroom in de bijstand als gevolg van de coronacrisis op te vangen	De samenwerking met de uitzendbureaus in de reguliere dienstverlening wordt gecontinueerd. Het huidige contract met de uitzendbureaus loopt tot september 2022. In de nieuwe aanbesteding hebben we aandacht voor toekomstbestendig werk, het maken van een sectorswitch en om- en bijscholen

De samenwerking met de uitzendbureaus in de reguliere dienstverlening wordt gecontinueerd. Het huidige contract met de uitzendbureaus loopt tot september 2022. In de nieuwe aanbesteding hebben we aandacht voor toekomstbestendig werk, het maken van een sectorswitch en om- en bijscholen

x € 1.000

WERKEN	Restant 2021	Begroot 2022	Prognose 2022
1. Investeren in ROM	10	10	20
2. Proactief herontwikkelen en verbeteren van werklocaties	250	320	570
3. Herhuisvesten bedrijven	42	100	142
4. Vitale hoofdstructuur Retail	747	130	692
5. Aanpak leegstand Binnenstad	-185	500	500

OPLEIDEN	Restant 2021	Begroot 2022	Prognose 2022
1A. Versterken toekomstbestendige werken via marktgroepen	65	1.500	1.565
1B. Utrecht Leert!	0	0	150
2. Voucherregeling	464	500	964
3. Stimuleringsregeling Stages en Leerwerkplekken	444	500	944
4. Aanpak kwetsbare jongeren	90	300	390

BEGELEIDEN	Restant 2021	Begroot 2022	Prognose 2022
1. Digitale dienstverlening	181	100	175
2. Uitzendbureaus en sectorswitch	625	625	0
3. Formatie voor begeleiding	845	1.203	0
4. Programmamanager toeleiden naar werk	-125	0	155
5. Dienstverlening ondernemers (exclusief motie 2022/M25)	829*	0	3.270

MOTIE 2022/M13	Restant 2021	Begroot 2022	Prognose 2022
1. Kosteloos leidinggevenden bijschrijven op de horecavergunning	0	0	250

TOTAAL	Restant 2021	Begroot 2022	Prognose 2022
	4.282	5.788	9.787

**Dit restant 2021 is inclusief de impuls re-integratie van 1,095 miljoen euro uit de decembercirculaire gemeentefonds 2020. In de resultaatbestemming Jaarstukken 2021 stellen we voor dit te storten in de bestemmingsreserve maatregelen corona. Dit budget maakt onderdeel uit van de dekking van deze maatregel.*

Het restant 2021 is het nog niet benutte deel van het oorspronkelijk begrote budget voor 2021. Dit zit deels al in de bestemmingsreserve maatregelen corona (het verschil tussen het begrote bedrag 2021 en de in de Tweede Bestuursrapportage 2021 opgenomen prognose). Daarnaast stellen we in de resultaatsbestemming Jaarstukken 2021 voor het restantbudget van de maatregelen terug te storten in deze reserve (het verschil tussen de in de Tweede Bestuursrapportage 2021 opgenomen prognose en de daadwerkelijke realisatie 2021).

Het totaal beschikbare budget van 10,070 miljoen euro (restant 2021 plus begroot 2022) is op dit moment hoger dan de prognose van 9,787 miljoen euro.

In de Tweede Bestuursrapportage 2021 constateerden we dat de 2,051 miljoen euro voor het aanvullend pakket re-integratie dubbelde met het maatregelenpakket 3. Het budget is daarom gestort in de bestemmingsreserve maatregelen corona. Wel is deze reservering toen nog gekoppeld aan het risico dat gepaard ging met de beëindiging van de Tozo-regeling in het najaar van 2021. Belangrijkste maatregel om deze instroom te voorkomen is de maatregel dienstverlening ondernemers. Met de uitwerking van motie 2022/M25 wordt deze dienstverlening uitgebreid. Gezien de ontwikkeling van het bijstandsbestand en het geheel aan extra dienstverlening is het budget van 2,051 miljoen euro niet meer nodig.

Beschouwing op effectiviteit van het pakket
De meeste maatregelen van het maatregelenpakket Werken, Opleiden en Begeleiden zijn vlak voor of net na de zomer 2021 geactiveerd. De laatste maatregel – de samenwerking met de Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht – is in het eerste kwartaal van 2022 geformaliseerd.

Door het steeds opnieuw invoeren van steunmaatregelen én de extra vraag naar personeel in de zorg (zoals bij de GGD) is de stijging van de werkloosheid en instroom in de bijstand lager dan verwacht. De omvang van het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering is inmiddels lager dan voor de coronacrisis. Het maatregelenpakket (ondernemers centraal, digitale dienstverlening) heeft hier ook aan bijgedragen. Nu de steunmaatregelen van de overheid zijn afgeschaft, leningen en achterstallige belastingen uiteindelijk wel betaald moeten worden én door de effecten van de oorlog in de Oekraïne, is de verwachtingen dat er een inhaaleffect van faillissementen komt.

Met name de oorlog in Oekraïne geeft voor de macro-voorspellingen nog veel onzekerheden. Net als in het begin van de coronapandemie is er momenteel sprake van fundamentele onzekerheid die van buiten de economie afkomstig is. Volgens de prognoses van het CPB behoort een recessie in 2022 en 2023 tot de mogelijkheden. Met het maatregelenpakket 3 Werken, Opleiden en Begeleiden zijn we klaar om de gevolgen van een dergelijke recessie op te vangen. Gelijktijdig dragen we via de omscholingsregelingen bij aan het oplossen van de krapte op de arbeidsmarkt in de belangrijke toekomstbestendige sectoren ICT, onderwijs, zorg en bouw & energietransitie.

3.4.4 Pakket 4 Investeren met maatschappelijk rendement

Doel van het pakket
In dit pakket zien we Corona als een kans om de belangrijkste transities te versnellen: energie, klimaat, groen, mobiliteit, economie en wonen. Dat doen we door het stimuleren van de (lokale) economie en (duurzame) werkgelegenheid; een duurzaam herstel dat bijdraagt aan noodzakelijke aanpassingen op gebied van klimaat, energie, groener en gezonder maken van de stad; het versnellen en betaalbaar maken van woningbouwprojecten voor alle doelgroepen en mobiliteitsoplossingen die woningbouw en werkgelegenheid mogelijk maken.
In de uitvoering sluiten we aan op bestaande processen en projecten: het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) met daarbinnen het Meerjaren Groenprogramma (MGP) en Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB).

Ontwikkelingen in context van het pakket

Gezonde leefomgeving

Bijna driekwart van de bewoners waardeert het groen in de buurt meer sinds het begin van de coronacrisis (bewonerspanel – juli '21). In 2020 en ook in 2021 nam het gebruik van de openbare ruimte en parken toe. Mensen ontmoetten elkaar vaker in de buitenruimte en het wandelen (bij voorkeur in een groene omgeving) is onverminderd populair. Die druk heeft effect op de kwaliteit voor beleving en ontspanning, op de biodiversiteit en de recreatieve en beweegmogelijkheden.
Het aantal meldingen over de openbare ruimte is nog altijd hoog. Dit vraagt om blijvende inzet op groen en openbare ruimte.

Mobiliteitstransitie

Tijdens de coronacrisis werkte het overgrote deel van de mensen die dat konden, thuis. Of we ook teruggaan naar het 'oude normaal' is nog zeer de vraag. Vier op de vijf Utrechters is van plan ook in de toekomst vaker thuis te werken dan voorheen (Bewonerspanel – juli '21). Met de afbouw van coronamaatregelen herstelt het OV-gebruik wel langzaam. Het gebruik van de fiets beweegt weer richting de niveaus van voor corona. Dit herstel kunnen we versterken door te zorgen voor een passende (fiets-)infrastructuur.

Duurzame bouwproductie/duurzame groei

In 2021 zijn ongeveer 2.900 woningen in aanbouw genomen. Dat is vergelijkbaar met de jaren daarvoor. We houden de ontwikkeling rond 'mixed-use' projecten scherp in de gaten, omdat met name winkelvastgoed op dit moment minder aantrekkelijk is de markt. Hoewel de bevolkingsgroei door corona minder groot is dan voorheen, blijft de druk op de woningmarkt – huur en koop - hoog. Het blijft belangrijk om de woningproductie op peil te houden en voldoende woningbouw mogelijk te maken op korte, middellange en lange termijn.

De opgave *'thuis voor iedereen'* is urgenter geworden door de verdubbeling van de taakstelling van de huisvesting van statushouders en de vluchtelingen uit Oekraïne. Het aantal reguliere mutaties in de sociale voorraad is vorig jaar (waarschijnlijk als gevolg van corona) lager, dat maakt het aantal vrijkomende woningen beperkter

Omdat mensen door corona meer thuis zijn, is er meer aandacht voor woningkwaliteit en energiebesparing. We zien op basis van de aanvragen in het eerste kwartaal van 2022 een grote vraag bij particulieren naar verduurzaming van de woning.

Stand van zaken op het pakket

Gezonde leefomgeving

Voor de projecten 'gezonde leefomgeving' geldt dat ze allemaal in voorbereiding zijn genomen en de ontwerpen en/of uitvoering opgestart zijn. Een aantal (deel)projecten is inmiddels uitgevoerd zoals in Maarschalkerweerd (Lunettenpark), Rivierenwijk en in Noordwest. In het plantseizoen (voor- en najaar) in 2022 gaan meer deelprojecten in uitvoering.

1e tranche

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
Openbare ruimte Bernadottelaan	Voorbereiding gestart, werkzaamheden/onderzoeken ondergrond uitvoeren, eerste participatieronde afgerond.	Besluitvorming en start aanbesteding in 2022, aanpassen kabels en leidingen in 2022, Uitvoering/aanleg 2023.
Groene lint Overvecht	Uitvoering deelprojecten is gestart.	
Rotsoord	Fase 2C (Ravenoord) is heringericht en vergroend. De voorbereidingen voor fase 2A Heuveloord en fase 2B Rotsoord zijn gestart.	Uitvoering ontwerp Heuveloord en deel Rotsoord najaar 2022 – midden 2023.
Maarschalkerweerd Lunettenpark	Een deel van de werkzaamheden in het achterland van Lunet I is al uitgevoerd.	In de komende maanden van 2022 wordt het IPvE fase 1 afgerond en zullen aanvullende werkzaamheden in het gebied plaatsvinden.

2e tranche

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
Vergroenen Rivierenwijk en omgeving	Uitvoering deelprojecten is gestart zoals bijvoorbeeld de vergroening van het Maasplein.	Uitvoering loopt door.
Vergroening Noordwest	Uitvoering deelprojecten is gestart zoals bijvoorbeeld de vergroening van het Grootmeesterplein.	
Maarschalkerweerd overige twee parken	Voorbereiding is gestart.	Het beschikbaar budget van 1,5 miljoen euro zal in 2022 en 2023 worden besteed aan de het Kromme oeverpark en de Sportcampus. Voor de voorgenomen herinrichting van Maarschalkerweerd Noord worden nu plannen gemaakt. De plankosten 2022 worden ten laste van dit coronapakket gebracht. Het restant wordt ingezet voor de eerste werkzaamheden in de sportcampus (vergroenen, toevoegen van sport- en spelaanleidingen) en "quick wins" in het gebied.
Herinrichting Enecoterrein (2022)	We hebben samen met de ondernemers in Werkspoorkwartier gewerkt aan een inrichtingsplan voor het park. Echter de onderhandelingen met Eneco inzake de ingebruikgeving van de gronden stuit op bezwaren. We zijn nog volop in gesprek zowel bestuurlijk als ambtelijk.	Mochten we hier onverhoopt niet uit komen, dan leggen wij een alternatief voorstel voor ter integrale afweging. Hierbij betrekken we andere kansen in het Werkspoorkwartier en elders in de stad.

Mobiliteitstransitie

Voor de naar voren gehaalde mobiliteitstrajecten geldt dat de voorbereiding van bijna alle projecten is gestart. Door de druk op de organisatie zien vertraging in de ontwerpfase van de projecten, hierdoor zien we ook de start van de uitvoering in veel gevallen verschuiven naar 2023.

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat (wanneer uitvoering verwacht?)
Jutfaseweg naar 30 kilometer / fietsstraat	IPvE/FO is vastgesteld, voorlopig ontwerp wordt uitgewerkt.	Start realisatie begin 2023.
Verkeer Bernadottelaan e.o.	Ontwerp wordt uitgewerkt.	Start realisatie 2023.
Verkeersveiligheid Donaudreef	IPvE/FO wordt uitgewerkt.	Start realisatie medio 2023.
Verkeersveiligheid Amazonedreef	Het voorlopig ontwerp wordt verder uitgewerkt.	Start realisatie 2023.
Alternatieve route door Rijnsweerd (Platolaan)	Voorlopig ontwerp wordt uitgewerkt.	Start realisatie begin 2023.
Mytylbrug plus aansluitingen	IPvE/FO wordt uitgewerkt.	Start realisatie 2025.
Archimedeslaan	IPvE/FO wordt uitgewerkt.	Start realisatie 2023.
Knip Catharijnesingel	IPvE/FO wordt uitgewerkt.	Start realisatie 2023.
Snelfietsroutes naar Woerden	Voorbereiding afgerond, uitvoering start medio 2022.	Wordt in 2022 opgeleverd.
Snelfietsroutes naar Veenendaal	Definitief ontwerp wordt uitgewerkt, uitvoering start medio 2022.	Wordt in 2022 opgeleverd.
Fietsstraat Mereveldseweg	(Gefaseerde) uitvoering is gestart.	Wordt medio 2022 opgeleverd.

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat (wanneer uitvoering verwacht?)
Koningsweg Oost	Moet nog opgestart worden.	Voor het project Koningsweg Oost was onvoldoende capaciteit. We verwachten hier in de loop van dit jaar mee te starten.
Fietsonderdoorgang Lombokplein	Voorlopig Ontwerp is gereed.	Start realisatie 2024.

Duurzame bouwproductie/duurzame groei

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
A. Versnelling/voortgang lopende productie	Gestart. Het verbeterde werkproces van initiatief tot ingebruikname dat aansluit bij de omgevingswet, zal komend jaar (vooruitlopend op inwerkingtreding omgevingswet) worden geïmplementeerd. Daarnaast zijn ervaringen (pilot) opgedaan met andere manieren van werken door bijvoorbeeld de initiatiefnemer zelf de bouwenveloppe te laten schrijven.	Voorstel verbetering werkproces initiatief tot ingebruikname wordt in 2022 geïmplementeerd. Pilot UPP2 wordt in zomer 2022 geëvalueerd.
B. Toevoegen planvoorraad bouwproductie en voorzieningen	Gestart. Om ook de bouwproductie op de middellange en langere termijn in stand te houden, nemen wij als gemeente meer regie met ontwikkelstrategieën, (omgevings)visies en uitwerkingsstudies om te onderzoeken wat de mogelijkheden en kansen van een locatie zijn.	Onderzoek mogelijkheden. rangeerterrein Cartesiusdriehoek is gestart, vervolg ontwikkelstrategie Maarschalkerweerd, participatie omgevingsprogramma Overvecht, participatie studie voor bos en zon Ockhuizen, visie Werkspoorkwartier vastgesteld, onderzoek uitbreiding sport bij Welgelegen loopt. Over deze verschillende uitwerkingsstudies, visies en onderzoeken is de Raad in individuele brieven geïnformeerd.
(T)huis voor iedereen	Programma loopt. (T)huis voor iedereen is gericht op verruimen aanbod en versnelde processen/realisatiekracht voor voldoende huisvesting kwetsbare doelgroepen (De aandachtsgroepen met huisvestingsvoorrang zijn statushouders, uitstromers uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen, jongeren in kwetsbare positie, citydeal en urgenten). De mismatch vraag-	De taskforce versneld tijdelijk wonen toevoegen heeft besluitvorming over locaties BEFU-terrein en Pagelaan voor tijdelijk wonen. De uitvoering van de realisatie wordt voorbereid. De 2e en 3e tranche van locaties en panden zijn in voorbereiding van besluitvorming. Er is een monitor waarin maandelijks de aantallen gehuisveste aandachtsgroepen worden gerapporteerd en afgezet

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
	aanbod is nog onverminderd groot (recent: vluchtelingen Oekraïne zoeken opvangplek/woonplek). Versnelling wordt gemaakt door de Taskforce versneld tijdelijk wonen toevoegen, aan de hand van viersporen aanpak. Doel is: sneller, meer en in gemengde woonvorm. (T)huis voor ouderen heeft een vastgesteld Actieplan die samen met partners is opgesteld om aan de groeiende behoefte aan passende woonvormen plus benodigde voorzieningen te voldoen en om doorstroming te stimuleren.	tegen de taakstelling en contingentaantallen. De kopgroep (T)huis voor ouderen heeft gezamenlijk in maart 2022 de intentieovereenkomst getekend, dat hoort bij het actieplan. Tevens zijn de eerste pilotprojecten in uitvoering.
Verduurzaming woningvoorraad	In 2021 zijn iets minder duurzaamheidsleningen verstrekt dan het jaar ervoor (107 in plaats van 131). We zien dat het in 2022 hard aantrekt met alleen al 47 aanvragen in het eerst kwartaal dit jaar.	Het revolverend fonds duurzaamheidsleningen voor Utrechtse woningeigenaren bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) is in 2021 aangevuld met 2 miljoen euro. Vanuit het coronamaatregelenpakket wordt in 2022 en 2023 de jaarlijkse kosten namelijk de rentekosten van het uitgezette kapitaal en beheerkosten SVN gedekt.
Overvecht Noord aardgasvrij (2022)	Programma opzet loopt. Er zijn onderzoeken uitgevoerd naar haalbaarheid en betaalbaarheid van een aardgasvrije oplossing van woningen en bedrijven in Overvecht Noord. De uitkomsten worden verwerkt in een Wijkuitvoeringsplan dat eind 2022 aan de raad wordt voorgelegd waarmee de raad de beschikbare financiële middelen kan toewijzen. In 2022 is onderzoek/pilot naar elektrisch koken, en woningen aan de vechtdijk afgerond. Gesprekken met Eneco lopen Onderzoeken naar oplossing Antoniuskwartier en bedrijven zijn naar verwachting eind Q2 2022 afgerond.	Na akkoord vanuit de raad op het Wijkuitvoeringsplan kan in 2023 gestart worden met de uitvoering om de eerste woningen aardgasvrij te maken met inzet van de gemeentelijke financiële middelen en PAW rijksmiddelen.

In het financiële overzicht zijn alleen de projecten opgenomen, waarvoor in de begroting van het pakket nieuw geld beschikbaar is gesteld. Investeringsprojecten die binnen bestaande programma's naar voren zijn gehaald worden in de betreffende programma-rapportages verantwoord. Dit zijn met name de projecten onder het kopje Mobiliteitstransitie. Voor een aantal projecten geldt, dat het beschikbare bedrag uit de bestemmingsreserve coronamaatregelen aanvullend is op een eerder toegekend budget. In die gevallen wordt eerst het bestaande budget besteed, voordat een beroep wordt gedaan op de reserve.

x€ 1.000

	begroot bedrag 2022	saldo nog beschikbaar (inclusief niet onttrokken in 2021)	onttrekking reserve 2022	onttrekking reserve 2023
1e tranche				
Gezonde leefomgeving				
Openbare ruimte Bernadottelaan		350	350	0
Groene lint Overvecht		50	50	0
Rotsoord		1.450	600	850
Maarschalkerweerd Lunettenpark		700	700	0
Duurzame bouwproductie/duurzame groei				
Aanjagen productie	1.500	1.500	1500	0
(T)huis voor iedereen	300	300	300	0
Verduurz. woningvoorraad	40	80	40	40
Overvecht Noord aardgasvrij *	3.750	3.750	0	3750
Totaal 1e tranche	5.590	8.180	3.540	4.640
2e tranche				
Gezonde leefomgeving				
Vergroenen Rivierenwijk en omgeving.	600	600	600	0
Vergroening Noordwest	150	500	500	0
Maarschalkerweerd overige twee parken	1.350	1.350	675	675
Herinrichting Enecoterrein (2022)	2.000	2.000	0	2000
Totaal 2e *tranche*	4.100	4.450	1.775	2.675
Beide tranches	**9.690**	**12.630**	**5.315**	**7.315**

Beschouwing op effectiviteit van het pakket
Zo goed als alle maatregelen zijn inmiddels met de voorbereiding of met de uitvoering gestart. Dat betekent dat ten opzichte van vorig jaar, naast veel voorbereidende werkzaamheden, ook de daadwerkelijk uitvoering is gestart en enkele deelprojecten zelfs zijn opgeleverd. In 2022 en 2023 zullen meer fysieke projecten in uitvoering gaan.
Waar het stimuleren van de werkgelegenheid een van de doelen van dit pakket was, zien we dat de arbeidsmarkt zich anders heeft ontwikkeld dan verwacht. Hoge werkloosheid is uitgebleven en we bevinden ons zelfs in een periode van aanzienlijke krapte op de arbeidsmarkt. Dit is ook zichtbaar bij verschillende projecten in het pakket zoals de Koningsweg Oost.

Ten aanzien van de groentransitie hebben we met het opleveren van de eerste deelprojecten in Noordwest, Overvecht, zuidwest concrete, voor de stad zichtbare, resultaten geboekt. Hiermee gaan we door in 2022.

Effect op de energietransitie zien we stadsbreed nu al terug in een toename van het aantal particuliere woningverbeteringen, die mede mogelijk zijn gemaakt door de advies, begeleiding, webinars, website, inkoopacties en de duurzaamheidsleningen. Grootschalig effect in Overvecht gaan we zien als vanaf 2023 de eerste woningen in Overvecht Noord daadwerkelijk aardgasvrij worden.

3.4.5 Conclusie

De coronacrisis kent een grillig verloop. Waar halverwege 2021 nog versoepelingen aangekondigd werden, volgde daarna juist een langere periode van nieuwe lockdowns en maatregelen in strijd tegen het coronavirus. Sinds kort kan de stad weer functioneren zonder beperkende maatregelen. Het virus is nog onder ons, maar maakt nog maar weinigen ernstig ziek. Nog altijd bestaat de kans dat in de toekomst opnieuw lockdowns of andere maatregelen nodig zijn.

Bijna alle Utrechters merkten de gevolgen van de uitbraak van het coronavirus. Bepaalde groepen zijn extra hard geraakt door de crisis, vooral zij die het voor corona al moeilijk hadden. Daarnaast zien we nieuwe groepen die door corona in de knel zijn gekomen, zoals zzp-ers, kleine ondernemers, starters op de arbeidsmarkt en jongeren. Een fors deel van de ondernemers, vooral in de sectoren die door de maatregelen niet of beperkt open konden (onder andere horeca, detailhandel, cultuur/evenementen, vrije tijd) heeft moeite het hoofd boven water te houden en ziet de schulden sterk oplopen. Ook breder in de samenleving knelt het en zien we een grote druk op zorg, door het inhalen van hulp die tijdens corona niet kon worden verleend, terwijl de problematiek verzwaarde. Ook is er een toename van problemen op het gebied van openbare orde en een verhoogd risico op veiligheidsproblematiek, waaronder ondermijning.

Tegelijk zien we lichtpunten en ontwikkelde de stad zich tijdens de crisis op onderdelen positiever dan verwacht. De Utrechtse economie laat veel veerkracht zien. Zware tijden tijdens de lockdowns werden gevolgd door kwartalen met een sterke economische groei. Mede door de extra steunmaatregelen is de instroom in de werkloosheid en bijstand laag gebleven en is het aantal faillissementen begin 2022 historisch laag. Anders dan verwacht heeft corona niet over de breedte geleid tot een toename van schuldenproblematiek of betalingsachterstanden. Essentiële voorzieningen zijn overeind gebleven en herstellen zich. De aanpak leegstand binnenstad begint vruchten af te werpen. Veel bewoners waarderen het groen in de buurt meer sinds het begin van de coronacrisis. En omdat mensen meer thuis zijn, zien we een toenemende vraag bij particulieren naar verduurzaming van de woning.

Uit de rapportages per pakket blijkt dat samen met de stad hard is gewerkt om de negatieve effecten van de crisis waar mogelijk te voorkomen of te dempen. De inspanningen zijn zichtbaar, maar de effectiviteit van de interventies zijn nog niet overal duidelijk. Deels omdat onderzoeken gaande zijn en rapportages nog volgen. Maar ook omdat verschillende interventies, die in 2021 zijn voorbereid en in gang gezet in 2022 volledig tot uitvoering komen. Concreet en zichtbaar effect van vergroeningsmaatregelen en de mobiliteitsmaatregelen zien we bijvoorbeeld vanaf de tweede helft van 2022. De uitvoering van de projecten, met name bij de investeringsprojecten, wordt soms bemoeilijkt door gebrek aan capaciteit. In plaats van de gevreesde werkloosheid is er krapte op de arbeidsmarkt, waar ook de gemeentelijke organisatie last van heeft.

Ook in de financiële overzichten zien we dat de uitgaven, die in 2021 nog achterbleven bij de begroting, volgens de prognose in 2022 worden gerealiseerd. De uitgaven voor de investeringen met maatschappelijk rendement (pakket 4) lopen nog door in 2023 en 2024. Bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 doen wij een voorstel om de uitgaven voor de coronamaatregelenpakketten dit jaar ten laste te brengen van de bestemmingsreserve, op basis van de dan actuele stand van zaken en uitgavenprognose.

In 2022 lopen veel maatregelen nog door, waarbij het accent verschuift van ondersteuning naar herstel van voorzieningen en groepen die hard geraakt zijn. De steunmaatregelen voor ondernemers van het Rijk zijn stopgezet en we verwachten een inhaaleffect aan faillissementen. De economische situatie is allerminst zeker. Corona lijkt nu door andere ontwikkelingen naar de achtergrond te verdwijnen, maar de gevolgen zijn nog reëel. Daarom blijft het nodig om de effectiviteit van de interventies scherp te monitoren en waar nodig bij te sturen. De looptijd van de maatregelen uit de coronapakketten eindigt eind 2022. Geleerde lessen uit bewezen interventies en hoe deze worden ingepast in het regulier werk verwerken we in de Tweede Bestuursrapportage 2022.

4. Investeren in Utrecht voor het jaar 2022

De ambities voor deze coalitieperiode staan in het coalitieakkoord "Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat". We gaan in 2022 direct aan de slag met een aantal onderdelen, zoals het voortzetten van tijdelijke maatregelen en het inzetten van beleidsimpulsen. In dit hoofdstuk staan deze investeringen in Utrecht voor het jaar 2022 opgenomen. Dit hoofdstuk is volledig nieuw ten opzichte van de oorspronkelijke Eerste Bestuursrapportage 2022, omwille van de leesbaarheid is niet het hele hoofdstuk gemarkeerd.

In de Begroting 2023 wordt het gehele coalitieakkoord opgenomen en volgt besluitvorming over de prioriteiten, bijbehorende budgetten en bijsturingsmaatregelen.

Tabel: Coalitieakkoord
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

		x € 1.000
Hfst	Omschrijving	1e Berap 2022
	Extra aanvulling weerstandsvermogen in 2022	-5.000
	Beleidsprioriteiten	-6.367
	Groei in balans:	
	- Verwachte uitgaven	-4.900
	- Dekking door verachte inkomsten	4.900
	Totaal Coalitieakkoord	**-11.367**

4.1 Versterken weerstandsvermogen

Tabel: Versterken weerstandsvermogen
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

	x € 1.000
Omschrijving	1e Berap 2022
Extra aanvulling weerstandsvermogen in 2022	-5.000
Totaal Versterken weerstandsvermogen	**-5.000**

We brengen het ratio weerstandsvermogen zo snel mogelijk op 1. In 2022 reserveren we hiervoor vijf miljoen euro extra. De eerste meevaller die zich aandient zal worden ingezet om de ratio van het weerstandsvermogen op 1 te brengen. Die meevaller verwachten wij op basis van de voorjaarsnota van het kabinet in de meicirculaire.

4.2 Beleidsprioriteiten

In onderstaande tabel zijn de beleidsprioriteiten uit het coalitieakkoord uiteengezet. Per prioriteit is een toelichting opgenomen

Tabel: Beleidsprioriteiten

(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

	x € 1.000
Omschrijving	1e Berap 2022
Aanpak grenzen stellen perspectief bieden	-500
Focusgebieden Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat/Damstraat	-374
Subsidieregeling bewustwording slavernijverleden	-175
Focusaanpak jongeren 18-23	-190
Continuering opvang ongedocumenteerden (LVV)	-1.650
Continueren plan Einstein	-280
Taskforce versneld toevoegen woonruimte	-500
Leegstandsaanpak	-212
Opkoopbescherming woningen	-176
Aanpak schoonvervoer laadinfrastructuur	-500
Budget natuureducatie aanpassen groeikader	-125
Dierenwelzijn (dierenambulance + vogelopvang)	-100
Impuls economische uitvoeringskracht	-200
Verdichting en verduurzaming bedrijventerreinen via OMU	-500
Instrumentarium voor betaalbare huisvesting klein MKB en creatieve sector	-200
Structureel bekostigen college en ondersteuning	-235
Basis op orde bedrijfsvoering	-250
Noodzakelijke kosten overhead	-200
Totaal Beleidsprioriteiten	**-6.367**

Aanpak grenzen stellen perspectiefbieden

Veiligheid is in de kern een sociaal-maatschappelijk vraagstuk. Het heeft een nauwe relatie met andere beleidsvelden zoals de wijkaanpak en ook met de betrokkenheid van gemeenschappen en sociale netwerken. We zoeken naar de juiste balans tussen preventief werken en perspectief bieden waar dat kan en hard optreden waar het moet. Wij maken structureel middelen vrij voor de uitvoering van de nota ‘grenzen stellen en perspectief bieden’ zodat we die dubbelslag kunnen maken.

Integrale gebiedsgerichte aanpak Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat-Damstraat

We investeren in de integrale gebiedsgerichte aanpak Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat-Damstraat. De aanpak van (georganiseerde) criminaliteit gaat altijd hand in hand met de sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en investeringen in de openbare ruimte in deze gebieden.

Subsidieregeling bewustwording slavernijverleden

We gaan samen met organisaties in de stad, zoals Artikel 1, Utrecht 030 en Utrecht Marketing, actief ons veelkleurige verleden vertellen. Daarin is onder andere plaats voor ons slavernijverleden, de bijdrage van gastarbeiders aan onze stad, LHBTIQA+ geschiedenis en verhalen van gevluchte mensen.
In vervolg op de excuses voor het slavernijverleden gaan we met de stad in gesprek om meer bewustwording te creëren. We onderzoeken andere manieren om aandacht te besteden aan dit thema en de verhalen die te vertellen zijn over de keerzijden van de geschiedenis van onze stad. Om dat te stimuleren stellen we een subsidieregeling in.

Focusaanpak jongeren 18-23

We focussen ons op jongeren tussen de 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie of baan. Samen met de jongere bekijken we welke hulp nodig is om zelf zijn of haar toekomst vorm te kunnen geven. Daarbij

spelen woonplek, inkomensondersteuning en begeleiding een rol. We werken samen met andere organisaties zodat we iedere jongere de hulp kunnen bieden die bij hem of haar past.

Landelijke Vreemdelingen Voorziening
De Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) voor opvang en begeleiding ongedocumenteerden continueren we op het huidige niveau. Samenwerking met Rijk en begeleiding door NGO's is gericht op perspectief op terugkeer, verblijf of doormigreren.

Continueren plan Einstein
We hanteren hogere standaarden voor de (nood)opvang dan landelijk verplicht, conform het huidige Plan Einstein. We bieden zo voor asielzoekers en omwonenden toegevoegde waarde die bijdraagt aan een prettige en veilige sfeer en draagvlak in de stad. Gemengd wonen is hier expliciet onderdeel van, waarmee we woningen voor jongeren toevoegen en bijdragen aan community building.

Taskforce versneld toevoegen woonruimte
De Taskforce Tijdelijk Wonen wordt voortgezet: we gaan proactief zoeken naar nieuwe plekken voor tijdelijke woningen.

Leegstandsverordening
We komen met een leegstandsaanpak via een leegstandsverordening.

Opkoopbescherming woningen
Excessen in de woningmarkt pakken we verder aan met de opkoopbescherming. Sinds 18 maart 2022 is het in de hele stad verboden om een huis met een WOZ-waarde tot €440.000 na de koop te verhuren. We willen het aantal woningen dat hieronder valt uitbreiden en zoeken daar de grenzen op.

Laadinfrastructuur
We zorgen dat de laadinfrastructuur gelijke tred houdt met de toename van emissieloze voertuigen. We ontwikkelen een strategie om tankstations in de stad te transformeren of uit te faseren. Elektrische auto's aan dienstdoen als batterij om het stroomnet te ontlasten.

Natuureducatie
Het budget voor natuureducatie groeit mee met het aantal kinderen in de stad. Utrecht Natuurlijk verzorgt hiermee lessen en een aantal educatieve locaties in de stad.

Dierenwelzijn
We vinden dat in een stad als Utrecht 24/7 hulp aan dieren in nood geleverd moet kunnen worden. Daarom maken we structureel extra middelen voor de dierenambulance en de vogelopvang vrij.

Impuls economische uitvoeringskracht
Er komt actief economisch beleid. De gemeente stuurt op het faciliteren van werkgelegenheid in toekomstgerichte marktgroepen. Het stimuleren van banen voor specifiek mbo'ers vinden wij zeer belangrijk.

Verdichting en verduurzaming bedrijventerreinen via OMU
Via de Regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM) stimuleren we de focus op sectoren zoals gezondheidszorg, bouw, energietransitie en ICT. En op locaties zoals Lage Weide, Werkspoorkwartier en Strijkviertel (locaties bekend om hun profiel rondom de circulaire maakindustrie). Er is hier tevens ruimte voor creatieve bedrijvigheid.

Investeer in fysieke ruimte voor toekomstbestendige en creatieve werkgelegenheid
Naast het inzetten op verdichting van de schaarse bedrijventerreinen ontwikkelen we ook nieuw instrumentarium gericht op het betaalbaar houden van een deel van de werkplekken voor klein MKB en de creatieve sector.

Structureel bekostigen college en ondersteuning
Net als in de vorige bestuursperiode zijn 7 wethouders benoemd. Wij passen de budgetten voor bestuur en ondersteuning hier structureel op aan.

Personeel, organisatie en bedrijfsvoering

Onze politieke ambities willen we met kracht realiseren. Dat vraagt een deugdelijke ambtelijke organisatie. Een organisatie die in staat is de bestuurlijke besluiten goed uit te voeren. Waar de organisatie niet kan uitvoeren komen kwetsbare groepen in de knel. We investeren daarom in versterking van de gemeentelijke organisatie. Een uitvoeringsorganisatie die kan meegroeien met de stad, van vuilnisdienst tot handhaver. Wij zien de waarde van goed werkgeverschap, goede ontwikkelkansen voor medewerkers en bestaanszekerheid door vast werk. Tegelijkertijd zijn we niet blind voor de uitdagingen in de krappe arbeidsmarkt in combinatie met de groeivraag van de stad om voldoende en genoeg personeel aan te trekken.

4.3 Groei in balans

In de tabel "Groei in balans" zijn de uitgaven en inkomsten weergegeven voor het jaar 2022. In de Begroting 2023 wordt het gehele pakket voor de volgende jaren opgenomen.

Tabel: Groei in balans

(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

	x € 1.000
Omschrijving	1e Berap 2022
Integraal project NOOZ - MBO Nimeto e.o.	-1.500
Parkeren: exploitatielasten gekoppeld aan investeringen	-610
Versterken uitvoeringskracht Ruimte (capaciteit groen)	-825
Versterken uitvoeringskracht Ruimte (breed)	-1.253
Versterken uitvoeringskracht MO	0
Versterken uitvoeringskracht VGU	-750
Afronding	38
Totaal uitgaven Groei in Balans	**-4.900**
Dekking door verwachte inkomsten	4.900
Totaal saldo Groei in Balans	**-**

We ontwikkelen nieuwe woonwijken om plaats te maken en te houden voor het groeiend aantal Utrechters. Gebiedsontwikkeling in de stad moet werken voor de Utrechters van nu en van morgen. Dat wat we nu doen is ook relevant voor de toekomst.

We willen de komende periode de condities blijven creëren om gezond te kunnen groeien. We groeien met kwaliteit en in balans: bij de groei van de stad horen ook extra maatschappelijke voorzieningen, meer en beter groen, investeringen in mobiliteit en plekken voor o.a. sport, cultuur en levensbeschouwing. Gezien het belang van de kwaliteit van de leefomgeving, efficiënt ruimtegebruik en architectuur, ontwikkelen we een stedenbouwvisie waarvan de hoogbouwvisie onderdeel is.

Voor een belangrijk deel kunnen we deze investeringen bekostigen uit de extra inkomsten dankzij de groei van de stad (het zogenoemde
groeikader). Maar ook baathebbers dragen bijvoorbeeld vanuit erfpacht, Fonds Bovenwijkse voorzieningen en betaald parkeren.

Een aantal intensiveringen werkt door in het Meerjarenprogramma Stedelijke Ontwikkeling, het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid en het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed. In de eerstvolgende actualisatie van deze documenten verwerken wij de aanpassingen.

5. Investeringen

5.1 Bijsturingsvoorstellen investeringsprojecten 2022

Deze paragraaf bevat de wijzigingsvoorstellen bij de investeringsprojecten voor zowel vervanging- als uitbreidingsinvesteringen, ongeacht de hoogte van het totale krediet. Uitgangspunt bij deze voorstellen is dat deze geen effect hebben op de financiële ruimte. Het kan bijvoorbeeld gaan om een mutatie in een reserve of om wijzigingen waarvoor wij binnen het betreffende programma een voorstel ter dekking of bestemming doen. Met het vaststellen van deze Eerste Bestuursrapportage 2022 autoriseert u de geactualiseerde investeringsbedragen zoals opgenomen in onderstaande tabellen.

5.1.1. Investeringsprojecten Bereikbaarheid

Uitbreidingsinvesteringen A

Toelichting:
In het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB), als onderdeel van het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR), worden voorstellen gedaan voor herprogrammering. Budgetten vragen we vrij in de programmabegroting van het jaar waarop het project gaat starten. Voor lopende projecten of projecten waarvan de uitvoering start in het lopende jaar, vragen we de kredieten vrij bij de eerste bestuursrapportage.
Bij deze bestuursrapportage vragen we 17,785 miljoen euro krediet vrij voor investeringen vanuit het MPB. Daarnaast vragen we voor het investeren in een MobiliteitsDataSysteem een krediet vrij van 0,3 miljoen euro. Deze investering wordt gedaan vanuit het budget voor wettelijke en reguliere taken en is niet opgenomen in het MPB.

In onderstaande tabel zijn de kredieten opgenomen die we bij deze bestuursrapportage vrij vragen.

x € 1.000

Project Uitbreidingsinvesteringen categorie A	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 cfr. Programma-begroting 2022	Voorgestelde wijziging	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Inpassing van knelpunten, bijdrage derden MPB en verwerking VJN 2021			
Amsterdamse straatweg	3.267	700	3.967
Schaalsprong fiets (onderzoek Boorstraat op basis van de Voorjaarsnota 2021, bijdrage derden voor doorfietsroute Woerden en Mereveldseweg, correctie voor bijdrage aan Snelfietsroute Amersfoort)	2.950	1.446	4.396
Doorfietsroute Amersfoort	900	2.112	3.012
Noordelijke singelring	3.250	150	3.400
Mytylbrug	1.000	200	1.200
Nieuwe route Rijnsweerd Noord	1.300	700	2.000
Europalaan Noord	6.000	1.667	7.667
OV-doorstroming (Herculesplein) inclusief bijdrage provincie	1.906	103	2.009
Maatregelen tbv de voetganger	1.000	70	1.070
Socrateslaan (provinciale subsidie en vrijval gemeentelijke inzet)	5.000	534	5.534
Busbaan Dichterswijk inclusief hogere provinciale bijdrage	36.337	5.361	41.698
Bewegwijzering	583	220	803

x € 1.000

Project Uitbreidingsinvesteringen categorie A	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 cfr. Programma-begroting 2022	Voorgestelde wijziging	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Proof of Concept/ Gecoördineerd Netwerkbreed Verkeersmanagement	165	200	365
Moldaudreef	1.001	246	1.247
Fietsenrekken bij bushaltes		376	376
Doorsteek Papendorp (besluit VJN 2021)		3.700	3.700
Subtotaal investeringen categorie A in MPB	64.659	17.785	82.444
Budget wettelijke en reguliere taken			
Mobiel Data systeem		300	300
Totaal investeringen categorie A	**64.659**	**18.085**	**82.744**

5.1.2. Investeringsprojecten Openbare Ruimte en Groen

Vervangingsinvesteringen

x € 1.000

Vervangingsinvesteringen	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma-begroting 2022	Gereed meldingen Jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Afvalinzameling ondergrondse containers	2.506	n.v.t.	946	3.452
Vervanging verhardingen	14.665	0	-5.340	9.325
Vervanging civiele constructies	11.750	0	1.088	12.838
Vervanging groen	2.130	0	440	2.570
Vervanging openbare verlichting	7.460	0	4.822	12.282
Vervanging verkeersregelinstallaties	960	0	943	1.903
Vervanging speelobjecten	6.686	0	0	6.686
Vervanging beeldende kunst	250	0	245	495
Programma Wervengebied	45.000	0	0	45.000
Totaal	**91.407**	**-**	**3.144**	**94.551**

Toelichting

Afvalinzameling ondergrondse containers
Ieder jaar worden ondergrondse containers vervangen waarvan de technische levensduur verstreken is. De voorgestelde wijziging komt door de gestegen inkoopprijzen.

Verhardingen
Projecten ter waarde van 10,9 miljoen euro zijn doorgeschoven naar latere jaren, waaronder Bernadottelaan, Welgelegen en den Hommel en Odenveltlaan en omgeving.
Projecten ter waarde van 5,5 miljoen euro zijn toegevoegd in 2022, waaronder Maliebaan en Attleeplantsoen en omgeving.

Civiele constructies
Er is een aantal projecten voor vervanging beschoeiingen en bruggen in 2022 toegevoegd ten opzichte van de oorspronkelijke programmering.

Openbare verlichting

Het project Versnelde verledding gaat in 2022 meer uitgeven dan in de oorspronkelijke programmering was verwacht.

Groen
Er is een aantal projecten voor vervanging bomen en groen in 2022 toegevoegd ten opzichte van de oorspronkelijke programmering

Verkeersregelinstallatie (VRI)
Er is een aantal projecten voor vervanging VRI's in 2022 toegevoegd ten opzichte van de oorspronkelijke programmering.

Beeldende kunst
Er is een aantal projecten voor vervanging kunstwerken in 2022 toegevoegd ten opzichte van de oorspronkelijke programmering.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x € 1.000

Uitbreidingsinvesteringen A	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programmabegroting 2022	Gereedmeldingen Jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Afvalinzameling ondergrondse containers	1.982	n.v.t.	1.004	2.986
Totaal	**1.982**	**-**	**1.004**	**2.986**

Toelichting Afvalinzameling ondergrondse containers
Als gevolg van de groei van de stad en de uitbreiding van de aantallen ondergrondse containers is de implementatie van het project "Het Nieuwe Inzamelen en autonome groei van de stad Utrecht" van toepassing. De voorgestelde wijziging komt door de gestegen inkoopprijzen.

5.1.3. Investeringsprojecten Onderwijs

Vervangingsinvesteringen

x € 1.000

Vervangingsinvesteringen Onderwijs	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma-begroting 2022	Gereed-meldingen jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Primair Onderwijs	176.871	-7.107	0	169.764
Voortgezet Onderwijs	50.001	-300	0	49.701
Totaal	**226.872**	**-7.407**	**0**	**219.465**

Uitbreidingsinvesteringen A

Uitbreidingsinvesteringen A Onderwijs	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma-begroting 2022	Gereed-meldingen jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Primair Onderwijs	107.938	-11.567	0	96.371
Voortgezet Onderwijs	193.983	0	0	193.983
Totaal	**301.922**	**-11.567**	**0**	**290.354**

Toelichting:
Aanpassing in autorisatie van projectbedragen vindt jaarlijks plaats in het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting. (MPOHV)

Wij verwachten bij diverse projecten zowel voor vervangingsinvesteringen als uitbreidingsinvesteringen categorie A forse overschrijdingen als gevolg van bouwkostenstijgingen. De afgelopen maanden zijn de aanbestedingen hoger uitgevallen dan verwacht en vanwege materiaaltekorten en verstoringen van productieprocessen door het coronavirus zijn de bouwkosten gestegen. Daarnaast is er veel vraag naar bouwpersoneel en de verwachting is dat de prijsstijgingen verder doorzetten. Er is nog geen zicht op lagere materiaalprijzen of minder krapte op de arbeidsmarkt. Dit leidt ertoe dat projecten in het MPOHV niet conform verordening uitgevoerd kunnen worden zonder overschrijding of extra budget. In hoofdstuk 2.3 Knelpunten en meevallers is hiervoor het knelpunt Stijging bouwkosten Onderwijshuisvesting opgenomen.
Projecten waarbij dit op korte termijn speelt aangezien de aanbesteding uiterlijk voor 1-1-2023 is beoogd zijn De Boemerang, De Regenboog, De Brug, Onder de Bogen 2, Kindcentrum Leeuwesteyn, OBS Vleuterweide, Internationale School Utrecht, College Vleuten de Meern, basisscholen in de wijken Merwedekanaalzone en Cartesiusdriehoek, de Zonnewereld, de Weide Wereld, De Kleine Prins, Lux, Gregoriuscollege in Nieuw Welgelegen, schoolgebouw Frederik van Eeden / van Meurstraat, De Klimroos, Catharijnepoort en gymzaal Bonifatiuscollege.

Overige verwachte overschrijdingen:
Gymzaal Wevelaan (Vervangingsinvestering Primair Onderwijs):
De overschrijding ten opzichte van het begrote bedrag bedraagt naar verwachting 0,1 miljoen euro. De oorzaak van de overschrijding van de aanbesteding van de renovatie van de gymzaal aan de Wevelaan 6 is enerzijds toe te schrijven aan de huidige overspannen markt (30%) en anderzijds aan de hoge kosten van de installaties (70%) van deze gymzaal. Dit betreft een gemeentelijk monument uit 1969, waarbij de buitenschil minimaal geïsoleerd kan worden. Er moet extra geïnvesteerd worden in installaties om deze beperkt geïsoleerde gymzaal gasloos en energie neutraal te maken. Er is dekking voor de overschrijding beschikbaar vanuit de SPUK regeling voor gymzalen.

KC Voorn (Vervangingsinvestering Primair Onderwijs):
Door de kostenstijgingen van het afgelopen jaar zijn een aantal werkzaamheden duurder uitgevallen dan begroot. Ook vertraging en tegenvallers (meer dan de gebruikelijke onvoorziene kosten) in de realisatie leiden tot overschrijdingen. Het gebouw is inmiddels opgeleverd en de laatste werkzaamheden vinden nu plaats. De overschrijding ten opzichte van het begrote bedrag bedraagt naar verwachting 0,500 miljoen euro. Hiervan kan 0,2 miljoen euro gedekt worden uit programma vastgoed vanuit besparing als gevolg van geplaatste zonnepanelen.

5.1.4. Investeringsprojecten Samenleven en Sport

In de Nota Kapitaalgoederen 2020 - 2023 is vorig jaar het langetermijnperspectief voor de investeringen geschetst die nodig zijn in het gemeentelijk vastgoed. Dit jaar is deze investeringsplanning geactualiseerd in het kader van het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022 (MPUV). Met de actualisatie is de investeringsplanning aangepast aan de nu geldende werkelijkheid, de mogelijkheden en behoeften in de stad.

In onderstaande tabel staan de voorgestelde wijzigingen voor de autorisaties van de investeringen met een startdatum in 2021 of eerder. Voor deze wijzigingen is dekking beschikbaar. Geplande projecten die door omstandigheden pas na 2022 zullen starten, worden tijdelijk van de huidige investeringsstaat afgehaald. Voor die projecten zal bij de programmabegroting van het desbetreffende startjaar opnieuw autorisatie gevraagd worden.

Voor een uitgebreide onderbouwing van de projectenlijst verwijzen wij naar het MPUV 2022 en de daarbij behorende geheime bijlage. Een toelichting op de projecten van Welzijn (gebruikersinvesteringen) volgt hieronder.

Vervangingsinvesteringen:

x € 1.000

Vervangingsinvesteringen	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma-begroting 2022	Gereed-meldingen Jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Binnensportaccommodaties - Gebouwen & installaties	6.931	0	-878	6.053
Buitensportaccommodaties - Gebouwen & installaties	6.904	-139	50	6.815
Buitensportaccommodaties - Velden & sportconstructies	12.073	-6.269	1.893	7.697
Volkstuinen	50	0	0	50
Zwembaden	2.147	-748	809	2.208
Projecten Welzijn	1.632	-100	0	1.532
Totaal	**29.737**	**-7.256**	**1.874**	**24.355**

Uitbreidingsinvesteringen A

x € 1.000

Uitbreidingsinvesteringen A	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma-begroting 2022	Gereed-meldingen Jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Binnensportaccommodaties - Gebouwen & installaties	19.261	0	748	20.009
Buitensportaccommodaties - Gebouwen & installaties	4.123	0	635	4.758
Buitensportaccommodaties - Velden & sportconstructies	8.435	-2.741	-1.318	4.376
Projecten Welzijn	1.715	-749	0	966
Totaal	**33.534**	**-3.490**	**65**	**30.109**

Toelichting Projecten Welzijn:
Het geautoriseerde bedrag voor uitbreidingsinvesteringen A wijkt af in vergelijking met de programmabegroting 2022. Dit komt doordat een krediet van 0,966 miljoen euro voor project Vernieuwing en Herinrichting kinderboerderij Rotsoord middels een raadsbesluit is goedgekeurd. Hierdoor heeft een verschuiving van een uitbreidingsinvestering categorie B naar categorie A plaatsgevonden. Daarnaast ontbraken twee geautoriseerde projecten op de programmabegroting 2022 voor een bedrag van 0,749 miljoen euro. Dit betreft twee projecten (Vervanging buurthuiskamer de Boeg en Subsidiesysteem Easyfunders) en zijn ook bij de jaarrekening 2021 gereed zijn gemeld.

Uitbreidingsinvesteringen B

x € 1.000

Uitbreidingsinvesteringen B	Programmabegroting 2022	Wijziging	Actuele stand t/m 2022
Projecten Welzijn	1.123	966	157
Totaal	**1.123**	**966**	**157**

Toelichting Projecten Welzijn:
Het bedrag van 0,966 miljoen heeft betrekking op vernieuwing en Herinrichting kinderboerderij Rotsoord is op 14 november 2019 onder nummer raadsbesluit 75 15112019 een krediet van 0,966 miljoen euro beschikbaar gesteld. Hiermee is het totale projectbudget van 0,966 miljoen euro geautoriseerd en in z'n geheel opgenomen bij uitbreidingsinvesteringen onder categorie A.

5.1.5. Investeringsprojecten Utrechts Vastgoed

In de Nota Kapitaalgoederen 2020 - 2023 is het langetermijnperspectief voor de investeringen geschetst die nodig zijn in het gemeentelijk vastgoed. Dit jaar is deze investeringsplanning geactualiseerd in het kader van het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022 (MPUV). Met de actualisatie is de investeringsplanning aangepast aan de nu geldende werkelijkheid, de mogelijkheden en behoeften in de stad.

In onderstaande tabellen staan de voorgestelde wijzigingen voor de autorisaties van de investeringen met een startdatum in 2022 of eerder. Voor deze wijzigingen is dekking beschikbaar.
Geplande projecten die door omstandigheden pas na 2022 zullen starten, worden tijdelijk van de huidige investeringsstaat afgehaald. Voor die projecten zal bij de programmabegroting van het desbetreffende startjaar opnieuw autorisatie gevraagd worden.

Voor een uitgebreide onderbouwing van de projectenlijst en voorgestelde wijzigingen verwijzen wij het MPUV 2022 en de daarbij behorende geheime bijlage.

Vervangingsinvesteringen

x € 1.000

Vervangingsinvesteringen	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma-begroting 2022	Gereed-meldingen Jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Cultuur	21.499	-800	-4.123	16.576
Erfgoed	51.452	0	185	51.637
Gemeentelijke Huisvesting	2.276	0	702	2.978
MFA's	52.530	0	-4.086	48.444
Welzijn	13.658	0	0	13.658
Zorg	4.420	0	404	4.824
Overig/Overig Beleid	6.611	0	-1.989	4.622
Totaal	**152.446**	**-800**	**-8.907**	**142.739**

Uitbreidingsinvesteringen A

x € 1.000

Uitbreidingsinvesteringen A	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma begroting 2022	Gereed-meldingen Jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Cultuur	85.149	-3.100	0	82.049
Gemeentelijke Huisvesting	1.749	0	0	1.749
Welzijn	5.565	0	0	5.565
Zorg	590	0	-590	0
Overig/Overig beleid	243	0	0	243
Totaal	**93.296**	**-3.100**	**-590**	**89.606**

Uitbreidingsinvesteringen B

x € 1.000

Uitbreidingsinvesteringen B	Programmabegroting 2022	Voorgestelde wijzigingen	Actuele stand t/m 2022
Cultuur	7.365	-7.365	0
Totaal	**7.365**	**-7.365**	**0**

6. Aanpassingen doelstellingen en indicatoren in de programmabegroting

In dit hoofdstuk worden de doelstellingen en indicatoren in lijn gebracht met de beleidsaanpassingen.

6.1 Aanpassingen doelstellingen en indicatoren in de programmabegroting

6.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Doelstelling 1	**Doelstelling 1**
De ruimtelijke ontwikkeling van de stad (als gevolg van de groei) versterkt gezond stedelijk leven (GSL) voor iedereen	De ruimtelijke ontwikkeling van de stad (als gevolg van de groei) versterkt gezond stedelijk leven (GSL) voor iedereen
Sub Doelstelling 1.1	**Sub Doelstelling 1.1**
Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezond stedelijk leven(GSL) voor iedereen	Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezond stedelijk leven(GSL) voor iedereen
Prestatie indicator	**NIEUW** P1.1.2 Het aantal door de gemeente beheerde bankjes in de openbare ruimte.

Indicator bankjes*

*bankjes zijn de door de gemeente Utrecht beheerde bankjes in de openbare ruimte

	Omschrijving	Nulmeting (2022)	Doel stelling 2023	Reali satie 2023	Doel stelling 2024	Reali satie 2024	Doel stelling 2025
P1.1.2	Het aantal door de gemeente beheerde bankjes in de Openbare Ruimte	*Nulmeting volgt*	minimaal aantal uit nulmeting		Minimaal aantal uit nulmeting		Minimaal aantal uit nulmeting
Oorsprong	De indicator is toegezegd bij de behandeling van de programmabegroting 2022.						
Toelichting	We houden bij hoeveel door de gemeente beheerde bankjes toegevoegd, verplaatst of verwijderd worden in de openbare ruimte.						
Bron	Database door de gemeente beheerde bankjes						
Analyse	In 2022 voeren we een nulmeting uit om een beeld te krijgen van het aantal door de gemeente beheerde bankjes. Daarnaast maken we een scan van door de gemeente beheerde bankjes op de routes tussen verzorgingshuizen en (winkel)centra. Op basis van de scan gaan we routes in beeld brengen waar de afstandsnorm voor bankjes niet gehaald wordt. Op die plekken gaan we bankjes plaatsen. Dit doen we samen met omwonenden en gebruikers, zodat de bankjes ook op de juiste plek geplaatst worden.						

Omschrijving	Nulmeting (2022)	Doel stelling 2023	Reali satie 2023	Doel stelling 2024	Reali satie 2024	Doel stelling 2025
We willen verder monitoren of en zo ja hoeveel bankjes in één jaar verplaatst of verwijderd worden. Op deze manier krijgen we meer inzicht in wat de juiste plekken voor bankjes zijn zodat ze zo min mogelijk overlast veroorzaken. Ook krijgen we inzicht in de toegankelijkheid van de looproutes tussen verzorgingshuizen en lokale (winkel)centra. We streven ernaar dat het aantal door de gemeente beheerde bankjes in de openbare ruimte minimaal gelijk blijft aan de nulmeting 2022.						

6.1.2 Bereikbaarheid

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Doelstelling 1	**Doelstelling 1**
Utrecht is een aantrekkelijke en bereikbare stad die duurzaam, leefbaar en gezond is.	Utrecht is een duurzame, gezonde en leefbare stad voor iedereen met wonen, werken, groen en stedelijke voorzieningen binnen bereik.
Effectindicator	**Effectindicator**
E1.1.1 Het % inwoners dat meestal lopend, met de fiets en het ov naar het centrum gaat	E1.1.1 het percentage inwoners dat doorgaans te voet van en naar het centrum gaat
	E1.1.2 het percentage inwoners dat doorgaans met de fiets van en naar het centrum gaat
	E1.1.3 het percentage inwoners dat doorgaans met het ov van en naar het centrum gaat
	E1.1.4 Het percentage inwoners dat doorgaans met de auto van en naar het centrum gaat

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Doelstelling 1	**Doelstelling 1**
Utrecht is een aantrekkelijke en bereikbare stad die duurzaam, leefbaar en gezond is.	Utrecht is een duurzame, gezonde en leefbare stad voor iedereen met wonen, werken, groen en stedelijke voorzieningen binnen bereik.
Sub Doelstelling 1.2	**Sub Doelstelling 1.2**
1.2 Het mobiliteits- en parkeergedrag dragen bij aan een aantrekkelijke stad	1.2 Het mobiliteits- en parkeergedrag dragen bij aan een duurzame, gezonde en leefbare stad.
Effectindicator	**Effectindicator**
Niet van toepassing (indicator is nieuw)	E.1.2.8 Percentage huishoudens dat gebruik maakt van deelmobiliteit.
E1.2.8 Gemiddeld aandeel gebiedsvreemd verkeer op de verbindingswegen	komt te vervallen.

6.1.3 Duurzaamheid

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Doelstelling 1	**Doelstelling 1**
in Utrecht besparen we energie en wekken we energie duurzaam op	In Utrecht besparen we energie en wekken we energie duurzaam op
Sub Doelstelling 1.1	**Sub Doelstelling 2.1**
In Utrecht besparen we energie, zetten we grondstoffen opnieuw in en wekken we energie duurzaam op	In Utrecht besparen we energie, zetten we grondstoffen opnieuw in en wekken we energie duurzaam op
Effectindicator	**Effectindicator**
E 1.1.3 20% van de daken dat zonnepanelen heeft	**E 1.1.3** GWh/jaar duurzame elektriciteitsopwekking, door pv-installaties op grote daken **E 1.1.4** GWh/jaar duurzame elektriciteitsopwekking, door pv-installaties op kleine daken

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Doelstelling 2	**Doelstelling 2**
Utrecht is een stad met een gezonde, stille en veilige leefomgeving	Utrecht is een stad met een gezonde, stille en veilige leefomgeving
Sub Doelstelling 2.1	**Sub Doelstelling 2.1**
Utrecht is een stad met een gezonde, stille en veilige leefomgeving	Utrecht is een stad met een gezonde, stille en veilige leefomgeving
Effectindicator	**Effectindicator**
E2.1.2 WHO-advieswaarden fijnstof PM10 (=20 µg/m^3) en PM2,5 (=10 µg/m^3) realiseren	**E2.1.2** WHO-advieswaarden-*2005* fijnstof PM10 (=20 µg/m^3) en PM2,5 (=10 µg/m^3) realiseren

Toelichting: in september 2021 heeft de WHO nieuwe advieswaarden voor stikstofdioxide en fijnstof (PM10 en PM2,5) opgesteld, op basis van vernieuwde wetenschappelijke inzichten inzake de invloed van luchtverontreiniging op gezondheid en sterfte. Deze nieuwe WHO-advieswaarden-2021 zijn aanmerkelijk strenger dan de WHO-advieswaarden uit 2005. In het uitvoeringsprogramma 'Utrecht kiest voor gezonde lucht' is vastgelegd dat wordt gestreefd naar het behalen van de WHO-advieswaarden-2005. Nu er nieuwe advieswaarden zijn moet in de effectdoelstelling duidelijk worden aangegeven dat ons beleid gericht is op de oude advieswaarden.

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Doelstelling 2	**Doelstelling 2**
Utrecht is een stad met een gezonde, stille en veilige leefomgeving	Utrecht is een stad met een gezonde, stille en veilige leefomgeving
Sub Doelstelling 2.2	**Sub Doelstelling 2.2**
Utrecht heeft een schone bodem	Utrecht heeft een schone bodem.
Prestatie indicator	**Prestatie indicator**
P2.2.1 (1) Aantal nieuwe betalende deelnemers aan het gebiedsplan.	**P2.2.1** (1) Ongewijzigd.

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
(2) In 2020 zijn de vijf locaties die gebiedsgerichte aanpak belemmeren gesaneerd	(2) Vervalt.

Toelichting: de vijf locaties die gebiedsgerichte aanpak belemmeren zijn gesaneerd. De prestatie indicator kan komen te vervallen. NB! P.2.2.1 heeft twee indicatoren: de eerste indicator ('Aantal nieuwe betalende deelnemers aan het gebiedsplan') komt niet te vervallen.

6.1.4 Openbare Ruimte en Groen

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Effectindicator	**Effectindicator**
E1.2.1 Het aantal keer per jaar dat wateroverlast optreedt door het onvoldoende functioneren van het gemeentelijk hemelwater- en/of ontwateringssysteem.	E1.2.1 Het aantal geregistreerde meldingen van volledig gestremde wegen of hemelwater in panden vanuit de openbare ruimte bij extreme neerslag (buien t/m 80 mm per uur).
	E1.2.2 Het aantal geregistreerde meldingen van grondwateroverlast door te hoge of te lage grondwaterstanden in de openbare ruimte.
E1.2.2 Het aantal keer per jaar dat dusdanige oppervlaktewaterkwaliteitsproblemen optreden dat directe maatregelen zijn vereist. Het gaat hier om vissterfte, stank, botulisme, blauwalg en overmatig kroos.	E1.2.3 Het aantal keer per jaar dat dusdanige oppervlaktewaterkwaliteitsproblemen optreden dat directe maatregelen zijn vereist. Het gaat hier om vissterfte, stank, botulisme, blauwalg en overmatig kroos.
Prestatie indicator	**Prestatie indicator**
P1.2.1 Het aantal uitgevoerde maatregelen om het afvalwater-, hemelwater- en ontwateringssysteem op orde te houden	P1.2.1 Het aantal kilometer vervangen openbare riolering
P1.2.2 Het jaarlijks aantal afgekoppeld of vergroend ha verhard oppervlak	P1.2.2 Het afgekoppeld en daarbij zo mogelijk vergroend ha verhard oppervlak
P1.2.3 Het aantal uitgevoerde maatregelen uit het Plan gemeentelijke Watertaken Utrecht om de oppervlaktewaterkwaliteit te verbeteren	P1.2.3 Het percentage daadwerkelijk uitgevoerde maatregelen ten opzichte van de geprogrammeerde maatregelen om de waterhuishouding en de waterkwaliteit te verbeteren

Toelichting
De nieuwe indicatoren zijn door de Raad vastgesteld op 3 februari 2022 als onderdeel van het Programma Water en Riolering 2022-2026.

6.1.5 Werk en Inkomen

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Prestatie indicator P1.1.1 - Inzet matchingsinstrumenten	Komt te vervallen.

Toelichting
De prestatie indicator 'inzet matchingsinstrumenten' onder de prestatiedoelstelling 'Begeleiden en faciliteren van werkzoekenden, waarbij we streven naar regulier, betaald werk, werken met tijdelijke subsidie of werken met behoud van uitkering' heeft te weinig zeggingskracht. De gedachte was om een beeld te geven van het aantal ingezette instrumenten die ondersteunend zijn bij het maken van een match. Het instrumentarium is echter divers van aard en geeft daarmee geen eenduidig beeld over de inspanningen die worden gedaan om een match en uitstroom naar werk te realiseren.

Wordt (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Prestatie indicator	
P2.1.1 Bedrag incasso op openstaande schuld bij voormalig bijstandsgerechtigden (doelstelling 3 miljoen euro)	Percentage gerealiseerde betalingsregelingen bij voormalige bijstandsgerechtigden en TOZO ontvangers.

Toelichting
In Utrecht wordt een sociaal incassobeleid gehanteerd. Binnen dat beleid past het minder goed om te sturen op een te incasseren bedrag. Dit brengt mogelijk verkeerde prikkels met zich mee. Binnen sociaal incasseren past het beter om te sturen op gerealiseerde betalingsregelingen. Daarmee wordt enerzijds wel de focus gelegd om openstaande vorderingen te innen en in contact te blijven met de schuldenaar, maar is er tegelijkertijd ook ruimte om een passende oplossing te bieden zonder dat er sec wordt gestuurd op een zo hoog mogelijk bedrag incasseren.

6.1.6 Volksgezondheid

Het programma Volksgezondheid heeft geen structuuraanpassingen.

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Algemene Programmadoelstelling	
Vergroten van gezondheidswinst zodat het mogelijk is dat iedereen in Utrecht gezond kan leven.	Elke Utrechter kan in gezondheid leven

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2022 oud	Budget 2022 nieuw	Meerjarig verleend	Beschikbaar 2022	Vaste verlening met jaarsubsidies
Bewoners en Bestuur				**3799**	**3799**		**3799**	**336**
	1.1.1 Samenwerken en beïnvloeden			**214**	**214**		**214**	**174**
		Utrecht4GlobalGoals	Voorlichting voor particuliere initiatieven over de Global goals	40	40		40	
		ROM Regio Utrecht BV (*1)	Convenantbijdrage aan ROM Regio Utrecht BV	174	174		174	174
	2.1.1 Raad en college vormen het stadsbestuur			**1235**	**1235**		**1235**	**162**
		Volksfeesten	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	215	215		215	162
		Utrecht 900 jaar	Stimuleren van activiteiten in buurt, wijk of stad die bijdragen aan de 900ste verjaardag van de stad en het thema van de viering 'Stad zonder muren'.	1020	1020		1020	
	2.2.1 Bewoners betrekken			**2350**	**2350**		**2350**	
		Initiatievenfonds	Ondersteunen van bewoners en vrijwilligersorganisaties in het ontwikkelen van activiteiten of uitvoeren van ideeën om de sociale cohesie, leefbaarheid, zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare burgers te vergroten.	2350	2350		2350	
Bereikbaarheid				**1235**	**900**		**900**	
	1.1.4 Uitvoeren van maatregelen voor de aanpak luchtkwaliteit			**1190**	**855**		**855**	
		Stimuleren sloop vervuilende voertuigen inwoners a.g.v. aanscherping Milieuzone	Sloopsubsidie dieselvoertuigen met emissieklasse 3 en lager (inwoners)	700	482		482	
		Stimuleren sloop vervuilende voertuigen ondernemers a.g.v. aanscherping Milieuzone	Sloopsubsidie dieselvoertuigen; bestelauto's t/m 3.500kg met emissieklasse 3 en lager (ondernemers)	300	278		278	
		Terugdringen van emissies door houtstook	Terugdringen van emissies door houtstook	190	95		95	
	1.1.5 Uitvoeren maatregelen Goederenvervoer			**45**	**45**		**45**	
		Duurzame stadsdistributie innovatie en onderzoek	Procesinnovatie duurzaam goederenvervoer en haalbaarheidsonderzoek duurzaam goederenvervoer	45	45		45	
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed				**1419**	**1364**	**40**	**1324**	**199**
	1.1.1 Het opstellen van ruimtelijke kaders			**879**	**829**		**829**	**79**
		Lesgeven in een grootstedelijke context	Lesgeven in een grootstedelijke context	400	400		400	
		RSU ruimte voor initiatief	Aansluiten bij initiatieven uit de samenleving en kennisontwikkeling, netwerk en experimenten (gebiedsontwikkeling nieuwe stijl)	350	350		350	
		Ruimtelijke plannen	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	79	79		79	79
		Stimuleren bedrijven (BSBB)	Tegemoetkoming kleinschalige ondernemers en eigenaren onroerend goed wegens negatieve gevolgen ontstaan door stedelijke vernieuwing. Deze is overgekomen van het programma Economie & Werkgelegenheid.	50	0		0	
	2.1.1 Streven naar passende huisvesting voor bewoners en woningzoekenden			**440**	**425**		**425**	**50**
		Doelgroepen	Stedelijke huurders participatie en vertegenwoordiging	65	50		50	50
		Politie Keurmerk Veilig Wonen	Subsidie op verkrijgen van Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) bestaande woningen	75	75		75	
		Toevoegen Woonruimte	Fonds Toevoegen Woonruimte voor uitbreiding woonvoorraad bestaande bouw	300	300		300	
	3.1.1 Monumenten en cultuurhistorische waarden			**100**	**110**	**40**	**70**	**70**
		Exploitatie Domunder	Ondersteuning exploitatie Domunder	40	40	40	0	
		Publieksbereik Erfgoed	Ondersteuning activiteit Open Monumenten Dag Utrecht en Kerken kijken Utrecht	60	70		70	70
Duurzaamheid				**4165**	**4261**		**4261**	**3509**
	1.1.1 Energietransitie			**768**	**752**		**752**	
		Collectieve aanpak energiemaatregelen	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor energiemaatregelen bij particuliere bestaande woningen.	75	75		75	
		Duurzame monumentenadviezen	Duurzame monumentenadviezen	25	30		30	
		Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	100	100		100	
		Initiatieven Utrechtse Energie (*4)	Het financieel ondersteunen van energieadvies aan huis en trajectbegeleiding	160	149		149	
		Maatschappelijk Vastgoed (*4)	Mogelijk maken duurzame investeringen in panden van maatschappelijke instellingen	204	204		204	
		Versnelling Collectieve Zonne-energieprojecten	Stimuleren realisatie van collectieve zonne-energieprojecten door aanloopkosten te financieren, initiatiefnemers te ondersteunen en dakeigenaren te stimuleren een dak of locatie beschikbaar te stellen.	189	179		179	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2022 oud	Budget 2022 nieuw	Meerjarig verleend	Beschikbaar 2022	Vaste verlening met jaarsubsidies
		Zonneboilers	Het financieel ondersteunen van initiatieven van de aanschaf en plaatsing van een zonneboiler voor huurders en eigenaren van woningen in Utrecht.	15	15		15	
	2.1.1 Gezonde, stille en veilige leefomgeving			**3397**	**3509**		**3509**	**3509**
		Utrecht groen en duurzaam	Bijdrage aan Stg Utrecht Natuurlijk ter ondersteuning van aantrekkelijke , laagdrempelige locaties , talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur , milieu en groen in de stad Utrecht.	3397	3509		3509	3509
Openbare ruimte en groen				**545**	**1046**		**1046**	**46**
	1.2.1 Het jaarlijks aantal afgekoppeld of vergroend ha verhard oppervlak			**500**	**1000**		**1000**	
		Groene daken	Voorkomen wateroverlast	500	700		700	
		Watervriendelijk Maatschappelijk vastgoed	Watervriendelijk Maatschappelijk vastgoed		300		300	
	2.2.1 Ontwikkelen van een aantrekkelijke groene leefomgeving			**45**	**46**		**46**	**46**
		Dierenweides	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	45	46		46	46
Economie & Werkgelegenheid voor iedereen				**9866**	**13436**	**145**	**13291**	**8550**
	1.1.1 Vergroten van toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid			**735**	**1735**		**1735**	
		Morgen Mooier Maken	Terugdringen en beperken langdurige leegstand kernwinkelgebied binnenstad	300	300		300	
		Starters en groeiers	Ecosysteem voor startende en groeiende (innovatieve) ondernemers versterken door het faciliteren van netwerken en het ondersteunen van ondernemers (met groeiambities)	435	435		435	
		Stimuleren initiatieven	Stimuleren initiatieven toekomstbestendige werkgelegenheid		1000		1000	
	1.2.1 Voldoende ruimte om te werken en verblijven in een aantrekkelijke stad			**9131**	**11701**	**145**	**11556**	**8550**
		BIZ Woonboulevard	BIZ subsidie (Bedrijf Investering Zone)	145	145	145	0	0
		Controle coronatoegangsbewijs	Een (gedeeltelijke) vergoeding voor extra kosten die horeca ondernemers, evenementen organisatoren en cultuurinstellingen hebben moeten maken voor controle op het Coronatoegangsbewijs.		1100		1100	
		Marketing, promotie en informatievoorziening	Ondersteuning toeristische activiteiten en evenementen, aantrekken kenniscongressen	56	56		56	0
		Ondernemersfonds Utrecht	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad.	8405	8500		8500	8500
		Subsidieplafond kwetsbare winkelgebieden (*4)	Ondersteuning verplaatsingen van kleinschalige ondernemers met retailfuncties	300	300		300	
		Subsidieplafond verplaatsing tbv hoofdstructuur (*4)	Ondersteuning voor de uitvoering van de plannen van aanpak voor de meest kwetsbare winkelgebieden, exclusief centrum/binnenstad.	175	175		175	
		Tegemoetkoming OZB-verhoging kleine ondernemers	Kleine ondernemers die met hun onderneming werkzaam zijn in een van de door de coronamaatregelen hard getroffen sectoren kunnen een tegemoetkoming aanvragen om de verhoging van hun onroerendzaakbelasting te verzachten		1375		1375	
		Utrecht Science Park (USP)	Subsidie voor de ontwikkelinging van het Utrecht Science Park voor het versterken zowel op economisch als op maatschappelijk gebied	50	50		50	50
Werk en inkomen				**20356**	**22775**		**22775**	**16726**
	2.1.1 Re-integratie			**3000**	**5599**		**5599**	
		Duurzaamheidsbonus werkgevers	Duurzame uitstroom uit de bijstand bevorderen door werkgevers te stimuleren om mensen, die vanuit de bijstand aan het werk gaan of zijn gegaan een contract voor onbepaalde tijd aan te bieden	50	25		25	
		Inkomens- en bestaanszekerheid ondernemers (ondernemer centraal)	Ondernemers preventief voorzien van passende dienstverlening om de toekomstbestedigheid van de onderneming te borgen.		1500		1500	
		Loonkostensubsidie (*2)	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen.	2500	3000		3000	
		Omscholing naar toekomstgericht werk	Inwoners stimuleren om met behulp van omscholing over te stappen naar een toekomstbestendige sector.		674		674	
		Plusbonus	Eenmalige subsidie voor een werkgever als de werkgever een bijstandsgerechtigde die parttime werkt, een nieuw contract aanbiedt met een urenuitbreiding.	100	50		50	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2022 oud	Budget 2022 nieuw	Meerjarig verleend	Beschikbaar 2022	Vaste verlening met jaarsubsidies
		Samen voor Overvecht (Werk en ondernemerschap)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	200	200		200	
		Werkgeverscheque	Werkgevers stimuleren om mensen met belemmeringen op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of op een proefplaatsing aan te stellen	150	150		150	
	2.1.2 Sociale Werkvoorziening			**16726**	**16726**		**16726**	**16726**
		Wet Sociale werkvoorziening (*3)	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	16726	16726		16726	16726
	2.2.1 Utrechters financieel ondersteunen			**630**	**450**		**450**	
		Actieagenda Utrechters Schuldenvrij	Zorgen dat alle Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en blijvend schulden(zorg)vrij zijn. We doen dit door er op tijd bij te zijn en hulp op maat te bieden.	330	150		150	
		Huisvesting voedselbanken	Huisvesting voedselbanken	150	150		150	
		Levensgebeurtenissen	Ondersteuning met vrijwillige inzet ten behoeve van schuldhulpverlening	150	150		150	
Onderwijs				**46112**	**45586**	**45**	**45541**	**27301**
	1.1.1 Vroeg signaleren en bieden van (preventief) aanbod vanaf 0 jaar			**18441**	**18566**		**18566**	**3276**
		Huisvesting voor uitvoering voorschoolse educatie	Huisvesting voor het uitvoeren van voorschoolse educatie in een voorschoolse educatie lokaal/ruimte. De te bereiken doelgroep is Utrechtse doelgroeppeuters.	800	800		800	
		Kwaliteitsverbetering REG	Kwaliteitsverbetering REG		550		550	
		Internationale Schakel Klassen (ISK): taal onderwijs voor nieuwkomers (VO) van 12 t/m 18 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 12-23. Dit door middel van de voorziening de ISK waar nieuwkomers (leerlingen in het VO) de Nederlandse taal leren zodat zij na onderwijs te hebben ontvangen op het ISK kunnen uitstromen naar het reguliere onderwijs op het niveau naar vermogen.	92	92		92	92
		Onderwijs Ondersteunende Activiteiten	Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van een samenhangend aanbod van talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en pedagogische aanpak/burgerschap dat door een derde partij in samenwerking met de school wordt aangeboden.	84	84		84	
		Onderwijs ondersteuning talentontwikkeling	Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van een samenhangend aanbod van talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en pedagogische aanpak/burgerschap dat door een derde partij in samenwerking met de school wordt aangeboden.	35	35		35	
		Taalschool: taal onderwijs voor nieuwkomers van 4 t/m 12 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de voorziening de Taalschool waar nieuwkomers (leerlingen in het PO) de Nederlandse taal leren zodat zij na ca. 1½ jaar Taalschool bij uitstroom naar het reguliere onderwijs Nederlands spreken, lezen en schrijven – passend bij het vastgestelde uitstroomniveau.	900	620		620	364
		Transitieregeling Voorschoolse educatie	Het subsidieplafondvoor de transitieregeling voorschoolse educatie	1500	1500		1500	
		Uitvoering Voorschoolse Educatie	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	10000	10000		10000	
		Uitvoering Voorschoolse educatie plus	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van de uitvoering van voorschoolse educatie plus.	900	900		900	
		Verkeersexamen in de wijken	Resultaat Verkeersveiligheid PO groep 7/8 afsluiten met theoretisch en praktisch examen	30	30		30	
		Versterken van taal	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de inzet van Vroegschoolse educatie, Professionalisering van professionals op de vroegschool, Ouderbetrokkenheid op de vroegschool, Schakelen gr. 3, 4, Leertijduitbreiding (LTU), Brede School Academie (BSA), Zomerschool/taalstimulering in de vakantie perioden en taalactiviteiten.	3800	3800		3800	2820

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2022 oud	Budget 2022 nieuw	Meerjarig verleend	Beschikbaar 2022	Vaste verlening met jaarsubsidies
		Versterken van taal: Brede school Academie (BSA)	De subsidie is tijdelijk beschikbaar voor 2021 en 2022 met als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod. Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlingen die onderpresteren op taal in het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs.	300	155		155	
	1.1.2 Zorgen voor soepele overgangen			**216**	**216**		**216**	**216**
		Overgang PO naar VO	Het realiseren van de beoogde effecten conform de Beleidsregel Onderwijs Utrecht, Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	216	216		216	216
	1.1.3 Stimuleren van brede talentontwikkeling en zorgdragen voor toegankelijk aanbod			**18752**	**18752**		**18752**	**18752**
		Bibliotheek Utrecht	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden.	14282	14282		14282	14282
		Burgerschap PO	Vredeseducatie	30	30		30	30
		Burgerschap VO	Vredeseducatie en Homo-emancipatie LHTB	16	16		16	16
		Combinatiefuncties brede school voortgezet onderwijs	Inzet van een combinatiefunctionaris die zorg draagt voor de organisatie van activiteiten in lijn met de visie Brede School VO, zodat leerlingen deelnemen aan talentontwikkelingsactiviteiten op het gebied van bijv. sport, kunst en cultuur.	378	378		378	378
		Cultuureducatie (onderwijs)	Kinderen in het primair- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school.	1872	1872		1872	1872
		Talentontwikkeling en combinatiefuncties brede school primair onderwijs	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1387	1387		1387	1387
		Talentontwikkeling voortgezet onderwijs	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	787	787		787	787
	1.1.4 Organiseren van extra ondersteuning en aanbod waar nodig			**5687**	**4136**		**4136**	**3536**
		Ondersteuning peuter bij overgang naar primair onderwijs	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	421	421		421	421
		OPDC Utrecht	Voorziening waar overbelaste jongeren met meervoudige problematiek die dreigen uit te vallen op school worden versterkt in hun gedragsrepertoire en duurzaam teruggeleid naar de school van herkomst, of doorgeleid naar een andere passende school, of naar de arbeidsmarkt.	622	622		622	622
		RMC	Regionale meld- en coördinatie voortijdig schoolverlaten	1186	0		0	0
		Schoolmaatschappelijk werk PO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	1331	1331		1331	1331
		Schoolmaatschappelijk werk VO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	897	897		897	897
		Uitvoering Buitenschoolse opvang plus	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van de uitvoering van buitenschoolse opvang plus,	0	0		0	
		VSV Regionaal	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	965	600		600	
		VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	265	265		265	265
	2.1 Utrecht Leert!: Voldoende goede onderwijsprofessionals			**2566**	**2566**	**45**	**2521**	**1521**
		Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	Verlaging werkdruk leraren	341	341		341	341
		Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht.	1225	1225	45	1180	1180
		Utrecht Leert!	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	1000	1000		1000	
	2.2.1 Toerusten leerlingen in schoolloopbaan				**900**		**900**	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2022 oud	Budget 2022 nieuw	Meerjarig verleend	Beschikbaar 2022	Vaste verlening met jaarsubsidies
		Voldoende Stage- en leerwerkplekken	Voldoende Stage- en leerwerkplekken		900		900	
	4.1 Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt: Een sluitende en duurzame overgang naar werk voor iedereen tot 23 jaar			**450**	**450**		**450**	
		Sterk MBO Utrecht	Het realiseren van de ambitie om het Utrechtse MBO te versterken	450	450		450	
Ondersteuning op maat				**80168**	**87042**	**50112**	**36930**	**34819**
	1.1.1 Een stedelijk dekkend, laagdrempelig, goed functionerend netwerk van buurtteams Jeugd en Gezin			**23804**	**26765**	**24758**	**2007**	**334**
		Buurtteams jeugd en gezin	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling.	21797	24758	24758	0	
		Jeugdhulp	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	334	334		334	334
		Psychosociale pedagogische interventie (PPI)	Hulp aan en ondersteuning van jongeren in het voortgezet onderwijs die een aanzienlijk risico lopen om voortijdig school te verlaten	323	323		323	
		Samen voor Overvecht (Ondersteuning op maat)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	1350	1350		1350	
	1.2.1 Borgen van integrale en buurtgerichte aanvullende zorg voor kinderen			**1158**	**1158**		**1158**	**1158**
		Basiszorg daklozen regio Utrecht	Hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren	1158	1158		1158	1158
	1.3.1 Uitvoering van passende (preventieve) jeugdbescherming om de veiligheid van kinderen te borgen			**11062**	**10944**		**10944**	**10506**
		Veilig thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	Uitvoering van Veilig Thuis en (preventieve) jeugdreclassering en jeugdbescherming	11062	10944		10944	10506
	2.1.1 Een stedelijk dekkend, laagdrempelig, en goed functionerend netwerk van buurtteams Sociaal			**24000**	**24000**	**23712**	**288**	**288**
		Advies	Faciliteren en organisatie van advies door sociaal raadsliedenwerk	2092	2092	2092	0	
		Buurtteams Sociaal	Doorontwikkeling en uitvoering van de buurtteams en het leveren van hoogwaardige sociale basiszorg. In co-creatie met de gemeente Utrecht leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een nieuw en eenvoudiger stelsel van zorg en ondersteuning.	19783	19783	19783	0	
		Groepsgewijze activiteiten	Groepsgewijze activiteiten zorgen voor verbinding tussen cliënten onderling, waardoor zij onderling netwerken kunnen onderhouden, waarbij preventie, activering, lotgenotencontact en onderlinge hulp/steun centraal staan	288	288		288	288
		Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van informatie op breed sociaal domein	705	705	705	0	
		Onafhankelijke clientondersteuning	Faciliteren en organiseren van onafhankelijke clientondersteuning.	149	149	149	0	
		Ondersteuning schuldhulpverlening vanuit Informele zorg	Ondersteuning om inwoners op een toegankelijke en laagdrempelige wijze te leren om gaan met geld, schulden en administratie	983	983	983	0	
	2.2.1 Een toegankelijk en passend aanbod van aanvullende zorg en voorzieningen voor Utrechters			**10673**	**14704**	**71**	**14633**	**14633**
		Buurtbemiddeling/ aanpak extreme woonoverlast	Buurtbemiddeling leert en helpt mensen om al in een vroeg stadium burengeschillen op te lossen. De aanpak extreme woonoverlast wordt ingezet als de bewoner(s) van een woning het woongenot van omwonenden structureel verstoort c.q. verstoren.	690	690		690	690
		FIOM	Aanbieden van gespecialiseerd maatschappelijk werk met betrekking tot zwangerschap, adoptie, seksueel geweld en hulp aan tienerouders	283	283		283	283
		Maaltijdservice	Bezorgen van koelverse maaltijden aan (met name oudere) inwoners in de stad Utrecht, die niet (meer) in staat zijn zelf hun warme maaltijd te bereiden. Met deze voorziening kunnen 'kwetsbare' inwoners (langer) zelfstandig wonen.	420	420		420	420
		Sociale prestatie en dagondersteuning	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke participatie.	5720	5720	71	5649	5649
		Veilig thuis 18+	Uitvoering van de activiteiten Veilig Thuis voor 18+ (volwassenen)	1273	5304		5304	5304
		Voorkomen huiselijk geweld	Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikaders, bij familie of via de informele netwerken. In alle gevallen is sprake van (groeps) begeleiding en/of (ambulante) hulpverlening al dan niet door de vrouwenopvang zelf.	2287	2287		2287	2287
	2.3.1 Een passend aanbod van 24-uurs begeleiding, indien nodig in een woonvoorziening			**1571**	**1571**	**1571**	**0**	
		Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	Het bieden van een duidelijke ingang, snel bieden van tijdelijke opvang en integrale hulpverlening, bijdrage aan herstel van daklozen, vergroten van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang.	1571	1571	1571	0	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2022 oud	Budget 2022 nieuw	Meerjarig verleend	Beschikbaar 2022	Vaste verlening met jaarsubsidies
	2.4.1 Een passend en toegankelijk aanbod voor vluchtelingen gericht op opvang, integratie en inburgering			**7900**	**7900**		**7900**	**7900**
		Asielzoekers, ongedocumenteerden en vluchtelingen	Regeliere ondersteuning van vluchtelingen, het continueren van de noodopvang voor (uitgeprocedeeerde) asielzoekers en het steunpunt Perspectief voor ex-AMA's (voormalig alleenstaande minderjarige asielzoekers).	7900	7900		7900	7900
Volksgezondheid				**5261**	**5106**	**128**	**4978**	**4420**
	1.1.1 Utrecht, een stad waar inwoners gezond en veerkrachtig zijn			**5261**	**5106**	**128**	**4978**	**4420**
		Alcohol en drugs, Voorlichting en educatie	Het verzorgen van voorlichting aan jongeren, hun peers, ouders en intermediairs. Bijvoorbeeld in de vorm van voorlichting op scholen, adviesgesprekken, interventies, drugstestservice, online informatieverstrekking, netwerkvorming en faciliteren van samenwerking.	1464	1464		1464	1464
		Gezonde Leefstijl Gemeente Utrecht	Bevorderen van een gezonde leefstijl op de leefstijlthema's overgewicht, gezonde voeding en bewegen	235	350		350	
		Gezonde leefstijl (subsidietender Sport))	Stimuleren gezonde leefstijl door sporten	136	136	128	8	
		Heroineverstrekking, Opsporing, Vroegsignalering en Toeleiding OGGZ	Het opsporen en toeleiden naar zorg van zeer sociaal kwetsbaren/OGGZ, het bieden van een heroïnebehandeling, het verspreiden en ophalen van spuiten en spuithulpmiddelen, en het afhandelen van spuitmeldingen	1861	1591		1591	1591
		Prostitutie	Het bieden van laagdrempelige opvang en het vergroten v/h bereik onder de prostituees door outreachend werken en het ondersteunen en begeleiden van vrouwen bij het uitstappen uit de prostitutie.	1239	1239		1239	1239
		Samen voor Overvecht (Gezonde wijk)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	200	200		200	
		WMO collectieve GGZ preventie	Subsidie t.b.v. een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in de gemeente Utrecht	126	126		126	126
Veiligheid				**5207**	**5273**	**4771**	**502**	**233**
	1.1.1 Het Utrechts veiligheidsbeleid is er op gericht het huidige niveau (2018) van veiligheid tenminste te behouden.			**5207**	**5273**	**4771**	**502**	**233**
		Buurtteams jeugd en gezin (veiligheid) (subsidietender Jeugd)	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	1285	1285	1285	0	
		Hulpverlening bij ongevallen en rampen	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	195	214		214	195
		Jongerenwerk en veiligheid	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief.	3393	3486	3486	0	
		Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	84	38		38	38
		Samen voor Overvecht (Veiligheid)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	250	250		250	
Cultuur				**49523**	**53304**	**46240**	**7064**	
	1.1.2 Productie en programmering			**46524**	**47547**	**40863**	**6684**	
		Cultuurnota 2021-2024	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	40734	38020	38020	0	
		Investeringsbijdrage muziekstudio's	De realisatie van muziekstudio's in de gemeente Utrecht, die tegen een betaalbaar tarief incidenteel of voor een langere periode kunnen worden gehuurd door muzikanten	217	217		217	
		Noodsteun, herstel en innovatiepakket Corona	Noodsteun, herstel en innovatiepakket Corona	0	3629		3629	
		Productie en programmering	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	4874	4862	2843	2019	
		Projecten cultuur	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	699	819		819	
	1.2.1 Participatie			**2999**	**5757**	**5377**	**380**	
		Amateurkunsteducatie	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	1004	1004	1004	0	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2022 oud	Budget 2022 nieuw	Meerjarig verleend	Beschikbaar 2022	Vaste verlening met jaarsubsidies
		Basissubsidie Amateurkunst	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	380	380		380	
		Cultuurnota 2021-2024 Participatie	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	0	2946	2946	0	
		Cultuurparticipatie	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1615	1427	1427	0	
Samenleving en sport				**29408**	**31381**	**14603**	**16778**	**12857**
	1.1.1 We faciliteren waar nodig ondersteuning zodat alle jeugdigen mee kunnen doen in de samenleving. We stimuleren hierbij een gezamenlijk pedagogische visie en gaan uit van de rechten van kinderen.			**3102**	**4490**	**3047**	**1443**	**352**
		Ambulant jongerenwerk	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	2696	3659	2993	666	
		De Stem van Utrecht	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	99	99		99	99
		Jeugdhulp meedoen (subsidietender Sport)	Meedoen kinderen met een beperking/ondersteuningsvraag	54	54	54	0	
		Jongeren, relaties en seksualiteit	Jongeren, relaties en seksualiteit		425		425	
		Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke participatie.	253	253		253	253
	1.2.1 We ondersteunen bewonersinitiatieven, vrijwillege inzet en mantelzorgers.			**19970**	**20077**	**7683**	**12394**	**10858**
		Beheerde speeltuinen	Technisch en sociaal beheer en onderhoud voor beheerde speeltuinen die maximaal ondersteunend zijn voor die initiatieven en qua openheid, sfeer, en functionaliteit aansluiten bij wat bewoners willen, waardoor buurten levendiger en leefbaarder worden.	2255	2330		2330	2330
		Belangenbehartiging en informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	966	998	53	945	945
		Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie: Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	438	438		438	438
		Kinder- en jongerenwerk MO	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	511	511		511	511
		Laaggeletterdheid / taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Verbeteren van taalniveau en andere basisvaardigheden	1027	1027		1027	1027
		Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	688	688		688	
		Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren.	748	748		748	
		NT2 voor volwassenen	Hoger opgeleide nieuwkomers zonder inburgeringsplicht krijgen met deze subsidie de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren en waar mogelijk een Staatsexamen NT2 te behalen	213	213		213	213
		Sociaal makelaarschap	Sociaal makelaars zetten in op het versterken van sociale netwerken in de wijk, zodat deze krachtiger worden en waarmee ook de veerkracht van bewoners in de wijk vergroot wordt. Sociaal makelaars werken aan het versterken van de pedagogische civil society in de wijk.	7630	7630	7630	0	0
		Stimuleren vrijwilligerswerk	Stimuleren en faciliteren van stedelijk vrijwilligerswerk middels het verbreden van de groep van actieve burgers en belemmeringen wegnemen om te participeren en vrijwilligerswerk te doen.	269	269		269	269
		Taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Het verbeteren van het taalniveau	100	100		100	
		Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren, ondersteunen en organiseren van informele zorg inclusief mantelzorgondersteuning	5125	5125		5125	5125
	1.3.1 Versterken van de samenwerking en activiteiten gericht op een grotere sportdeelname.			**3722**	**3720**	**3284**	**436**	
		Challenge aangepast sportaanbod sportakkoord	Ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod	90	90		90	
		Challenge buurtsportcoach sportakkoord	Grotere sportdeelname en verbinden zorg, welzijn en sport	72	72	72	0	
		Challenge samenwerking sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van vitale aanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	216	130		130	
		Challenge sportaanbieders sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders op het gebied van vitaliteit, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen.	84	62		62	
		Grootschalige schoolsportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	48	48		48	
		Grotere sportdeelname van kinderen	Grotere sportdeelname van kinderen	107	111	107	4	
		Sport, bewegen en verenigingsondersteuning	Ondersteunen van verenigingen, topsporters, topsporttalentenen vestiging talentcentra	3105	3207	3105	102	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2022 oud	Budget 2022 nieuw	Meerjarig verleend	Beschikbaar 2022	Vaste verlening met jaarsubsidies
	1.4.1 Ondersteunen en faciliteren van initiatieven op het gebied van topsport en topsporttalentontwikkeling.			**291**	**301**	**293**	**8**	
		Sport, bewegen en verenigingsondersteuning (topsport)	Ondersteunen van verenigingen, topsporters, topsporttalentenen vestiging talentcentra	239	247	239	8	
		Talentenprogramma's sport	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	52	54	54	0	
	1.4.2 Sportevenementen			**236**	**244**	**55**	**189**	
		Grootschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige sportevenementen	177	183	55	128	
		Kleinschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	59	61	0	61	
	1.5.1 We voeren de antidiscriminatie-agenda, regenboogagenda en het actieplan Utrecht Zijn We Samen uit.			**697**	**717**		**717**	**644**
		Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	53	53		53	
		Meldingen van stigmatisering en discriminatie worden adequaat opgevolgd	Activiteiten op het gebied van preventie en voorlichting, met de nadruk op discriminatie op de arbeidsmarkt en in de horeca, uitgevoerd door Artikel 1 Midden-Nederland.	419	419		419	419
		Naamswijziging slavernijverleden	Naamswijziging slavernijverleden		20		20	
		Voorlichting en zichtbaar maken diversiteit	Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	225	225		225	225
	2.1.1 We organiseren toegankelijke basisvoorzieningen en ondersteunen bewonersinitiatieven, vrijwillige inzet en mantelzorgers.			**859**	**887**		**887**	**819**
		Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	66	68		68	
		Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren van accommodaties voor maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten zijn een efficiënt gebruik en optimale toegankelijkheid.	793	819		819	819
	2.2.4 Accommodatiebeleid.			**531**	**945**	**241**	**704**	**184**
		Basisvoorzieningen	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	360	373	241	132	132
		Herstel- & Steunpakket sport	Herstel- & Steunpakket sport 2022		520		520	
		Tuinen en parken	Volkstuinen	171	52		52	52
Totaal subsidiestaat				**257064**	**275273**	**116084**	**159189**	**108996**

Bedragen zijn maal € 1.000,00

De verdeling van de subsidies is op basis van de criteria in de Algemene Subsidieverordening en in de nadere regel van de specifieke subsidieregeling.

De kolom "Begroting 2022-oud" is het totale subsidiebedrag, dat in de vorige versie van de subsidiestaat 2022 was opgenomen.

De kolom "Begroting 2022-nieuw" is het totale subsidiebedrag, dat is opgenomen in de Programmabegroting 2022

De kolom "Meerjarig verleend ten laste van 2022" zijn de verleende meerjarige subsidies, die zijn opgenomen in de programmabegroting 2022

De kolom Beschikbare subsidie omvat de begroting 2022 exclusief meerjarige verlening

De kolom Waarvan "vaste" verlening met jaarsubsidies is informatief, dit zijn de subsidiebedragen die in het voorgaande subsidiejaar als jaarsubsidies zijn verleend

(*1) Voor deze subsidiedoelling kunnen geen aanvragen worden ingediend. De subsidie is op basis van een convenant uitsluitend bestemd voor Stichting EBU.

(*2) Het subsidieplafond is beperkt beschikbaar voor nieuwe aanvragen. Uit subsidies die in voorgaande jaren zijn verleend vloeien doorlopende verplichtingen voort waarvan de omvang afhankelijk is van externe factoren. Deze verplichtingen komen ten laste van het subsidieplafond voor 2022. Het plafond kan worden bijgesteld op basis van de ervaringen in het voorgaande jaar en nieuwe

(*3) Voor deze subsidiedoelstelling kunnen geen aanvragen worden ingediend. De subsidie is op basis van een aanwijzingsbesluit uitsluitend bestemd voor UW bedrijven.

(*4) Op de beschikbare subsidiebedragen onder deze regelingen worden de verleende subsidiebedragen uit het jaar 2021 in mindering gebracht.

De bevoegdheid tot verlening, intrekking, wijziging en vaststelling van subsidies berust bij het College van Burgemeester en Wethouders en is gebaseerd op artikel 3 van de Algemene Subsidieverordening.

Alle bedragen zijn onder voorbehoud van goedkeuring van de programmabegroting 2022 door de de gemeenteraad.

Aan dit overzicht kunnen geen aanspraken worden ontleend.

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
Bewoners en Bestuur				**3379**		**3379**	**336**
	1.1.1 Samenwerken en beïnvloeden			**214**		**214**	**174**
		Utrecht4GlobalGoals	Voorlichting voor particuliere initiatieven over de Global goals	40		40	
		ROM Regio Utrecht BV (*1)	Convenantbijdrage aan ROM Regio Utrecht BV	174		174	174
	2.1.1 Raad en college vormen het stadsbestuur			**215**		**215**	**162**
		Volksfeesten	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	215		215	162
	2.2.1 Bewoners betrekken			**2950**		**2950**	
		Initiatievenfonds	Ondersteunen van bewoners en vrijwilligersorganisaties in het ontwikkelen van activiteiten of uitvoeren van ideeën om de sociale cohesie, leefbaarheid, zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare burgers te vergroten.	2950		2950	
Bereikbaarheid				**45**		**45**	
	1.1.5 Uitvoeren maatregelen Goederenvervoer			**45**		**45**	
		Duurzame stadsdistributie innovatie en onderzoek (*4)	Procesinnovatie duurzaam goederenvervoer en haalbaarheidsonderzoek duurzaam goederenvervoer	45		45	
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed				**1364**	**40**	**1324**	**199**
	1.1.1 Het opstellen van ruimtelijke kaders			**829**		**829**	**79**
		Lesgeven in een grootstedelijke context	Lesgeven in een grootstedelijke context	400		400	
		RSU ruimte voor initiatief	Aansluiten bij initiatieven uit de samenleving en kennisontwikkeling, netwerk en experimenten (gebiedsontwikkeling nieuwe stijl)	350		350	
		Ruimtelijke plannen	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	79		79	79
	2.1.1 Streven naar passende huisvesting voor bewoners en woningzoekenden			**425**		**425**	**50**
		Doelgroepen	Stedelijke huurders participatie en vertegenwoordiging	50		50	50
		Politie Keurmerk Veilig Wonen	Subsidie op verkrijgen van Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) bestaande woningen	75		75	
		Toevoegen Woonruimte	Fonds Toevoegen Woonruimte voor uitbreiding woonvoorraad bestaande bouw	300		300	
	3.1.1 Monumenten en cultuurhistorische waarden			**110**	**40**	**70**	**70**
		Exploitatie Domunder	Ondersteuning exploitatie Domunder	40	40	0	
		Publieksbereik Erfgoed	Ondersteuning activiteit Open Monumenten Dag Utrecht en Kerken kijken Utrecht	70		70	70
Duurzaamheid				**4181**		**4181**	**3509**
	1.1.1 Energietransitie			**672**		**672**	
		Duurzame monumentenadviezen	Duurzame monumentenadviezen	25		25	
		Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	100		100	
		Initiatieven Utrechtse Energie (*4)	Het financieel ondersteunen van energieadvies aan huis en trajectbegeleiding	149		149	
		Maatschappelijk Vastgoed (*4)	Mogelijk maken duurzame investeringen in panden van maatschappelijke instellingen	204		204	
		Versnelling Collectieve Zonne-energieprojecten (*4)	Stimuleren realisatie van collectieve zonne-energieprojecten door aanloopkosten te financieren, initiatiefnemers te ondersteunen en dakeigenaren te stimuleren een dak of locatie beschikbaar te stellen.	179		179	
		Zonneboilers	Het financieel ondersteunen van initiatieven van de aanschaf en plaatsing van een zonneboiler voor huurders en eigenaren van woningen in Utrecht.	15		15	
	2.1.1 Gezonde, stille en veilige leefomgeving			**3509**		**3509**	**3509**
		Utrecht groen en duurzaam	Bijdrage aan Stg Utrecht Natuurlijk ter ondersteuning van aantrekkelijke , laagdrempelige locaties , talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur , milieu en groen in de stad Utrecht.	3509		3509	3509
Openbare ruimte en groen				**1046**		**1046**	**46**
	1.2.1 Het jaarlijks aantal afgekoppeld of vergroend ha verhard oppervlak			**1000**		**1000**	
		Groene daken	Voorkomen wateroverlast	700		700	
		Watervriendelijk Maatschappelijk vastgoed	Watervriendelijk Maatschappelijk vastgoed	300		300	
	2.2.1 Ontwikkelen van een aantrekkelijke groene leefomgeving			**46**		**46**	**46**
		Dierenweides	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	46		46	46
Economie & Werkgelegenheid voor iedereen				**9961**	**145**	**9816**	**8550**
	1.1.1 Vergroten van toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid			**735**		**735**	
		Morgen Mooier Maken	Terugdringen en beperken langdurige leegstand kernwinkelgebied binnenstad	300		300	
		Starters en groeiers	Ecosysteem voor startende en groeiende (innovatieve) ondernemers versterken door het faciliteren van netwerken en het ondersteunen van ondernemers (met groeiambities)	435		435	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
	1.2.1 Voldoende ruimte om te werken en verblijven in een aantrekkelijke stad			**9226**	**145**	**9081**	**8550**
		BIZ Woonboulevard	BIZ subsidie (Bedrijf Investering Zone)	145	145	0	0
		Marketing, promotie en informatievoorziening	Ondersteuning toeristische activiteiten en evenementen, aantrekken kenniscongressen	56		56	0
		Ondernemersfonds Utrecht	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad.	8500		8500	8500
		Subsidieplafond kwetsbare winkelgebieden (*4)	Ondersteuning verplaatsingen van kleinschalige ondernemers met retailfuncties	300		300	
		Subsidieplafond verplaatsing tbv hoofdstructuur (*4)	Ondersteuning voor de uitvoering van de plannen van aanpak voor de meest kwetsbare winkelgebieden, exclusief centrum/binnenstad.	175		175	
		Utrecht Science Park (USP)	Subsidie voor de ontwikkelingen van het Utrecht Science Park voor het versterken zowel op economisch als op maatschappelijk gebied	50		50	50
Werk en inkomen				**19698**		**19698**	**15793**
	2.1.1 Re-integratie			**3425**		**3425**	
		Duurzaamheidsbonus werkgevers	Duurzame uitstroom uit de bijstand bevorderen door werkgevers te stimuleren om mensen, die vanuit de bijstand aan het werk gaan of zijn gegaan een contract voor onbepaalde tijd aan te bieden	25		25	
		Loonkostensubsidie (*2)	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen.	3000		3000	
		Plusbonus	Eenmalige subsidie voor een werkgever als de werkgever een bijstandsgerechtigde die parttime werkt, een nieuw contract aanbiedt met een urenuitbreiding.	50		50	
		Samen voor Overvecht (Werk en ondernemerschap)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	200		200	
		Werkgeverscheque	Werkgevers stimuleren om mensen met belemmeringen op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of op een proefplaatsing aan te stellen	150		150	
	2.1.2 Sociale Werkvoorziening			**15973**		**15973**	**15793**
		Wet Sociale werkvoorziening (*3)	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	15973		15973	15793
	2.2.1 Utrechters financieel ondersteunen			**300**		**300**	
		Huisvesting voedselbanken	Huisvesting voedselbanken	150		150	
		Levensgebeurtenissen	Ondersteuning met vrijwillige inzet ten behoeve van schuldhulpverlening	150		150	
Onderwijs				**44881**	**45**	**44836**	**27301**
	1.1.1 Vroeg signaleren en bieden van (preventief) aanbod vanaf 0 jaar			**17861**		**17861**	**3276**
		Huisvesting voor uitvoering voorschoolse educatie	Huisvesting voor het uitvoeren van voorschoolse educatie in een voorschoolse educatie lokaal/ruimte. De te bereiken doelgroep is Utrechtse doelgroeppeuters.	800		800	
		Internationale Schakel Klassen (ISK): taal onderwijs voor nieuwkomers (VO) van 12 t/m 18 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 12-23. Dit door middel van de voorziening de ISK waar nieuwkomers (leerlingen in het VO) de Nederlandse taal leren zodat zij na onderwijs te hebben ontvangen op het ISK kunnen uitstromen naar het reguliere onderwijs op het niveau naar vermogen.	92		92	92
		Onderwijs Ondersteunende Activiteiten	Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van een samenhangend aanbod van talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en pedagogische aanpak/burgerschap dat door een derde partij in samenwerking met de school wordt aangeboden.	84		84	
		Onderwijs ondersteuning talentontwikkeling	Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van een samenhangend aanbod van talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en pedagogische aanpak/burgerschap dat door een derde partij in samenwerking met de school wordt aangeboden.	35		35	
		Taalschool: taal onderwijs voor nieuwkomers van 4 t/m 12 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de voorziening de Taalschool waar nieuwkomers (leerlingen in het PO) de Nederlandse taal leren zodat zij na ca. 1½ jaar Taalschool bij uitstroom naar het reguliere onderwijs Nederlands spreken, lezen en schrijven – passend bij het vastgestelde uitstroomniveau.	620		620	364
		Transitieregeling Voorschoolse educatie	Het subsidieplafondvoor de transitieregeling voorschoolse educatie	1500		1500	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
		Uitvoering Voorschoolse Educatie	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	10000		10000	
		Uitvoering Voorschoolse educatie plus	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van de uitvoering van voorschoolse educatie plus.	900		900	
		Verkeersexamen in de wijken	Resultaat Verkeersveiligheid PO groep 7/8 afsluiten met theoretisch en praktisch examen	30		30	
		Versterken van taal	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de inzet van Vroegschoolse educatie, Professionalisering van professionals op de vroegschool, Ouderbetrokkenheid op de vroegschool, Schakelen gr. 3, 4, Leertijduitbreiding (LTU), Brede School Academie (BSA), Zomerschool/taalstimulering in de vakantie perioden en taalactiviteiten.	3800		3800	2820
	1.1.2 Zorgen voor soepele overgangen			**216**		**216**	**216**
		Overgang PO naar VO	Het realiseren van de beoogde effecten conform de Beleidsregel Onderwijs Utrecht, Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	216		216	216
	1.1.3 Stimuleren van brede talentontwikkeling en zorgdragen voor toegankelijk aanbod			**18752**		**18752**	**18752**
		Bibliotheek Utrecht	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden.	14282		14282	14282
		Burgerschap PO	Vredeseducatie	30		30	30
		Burgerschap VO	Vredeseducatie en Homo-emancipatie LHTB	16		16	16
		Combinatiefuncties brede school voortgezet onderwijs	Inzet van een combinatiefunctionaris die zorg draagt voor de organisatie van activiteiten in lijn met de visie Brede School VO, zodat leerlingen deelnemen aan talentontwikkelingsactiviteiten op het gebied van bijv. sport, kunst en cultuur.	378		378	378
		Cultuureducatie (onderwijs)	Kinderen in het primair- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school.	1872		1872	1872
		Talentontwikkeling en combinatiefuncties brede school primair onderwijs	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1387		1387	1387
		Talentontwikkeling voortgezet onderwijs	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	787		787	787
	1.1.4 Organiseren van extra ondersteuning en aanbod waar nodig			**4136**		**4136**	**3536**
		Ondersteuning peuter bij overgang naar primair onderwijs	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	421		421	421
		OPDC Utrecht	Voorziening waar overbelaste jongeren met meervoudige problematiek die dreigen uit te vallen op school worden versterkt in hun gedragsrepertoire en duurzaam teruggeleid naar de school van herkomst, of doorgeleid naar een andere passende school, of naar de arbeidsmarkt.	622		622	622
		Schoolmaatschappelijk werk PO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	1331		1331	1331
		Schoolmaatschappelijk werk VO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	897		897	897
		VSV Regionaal	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	600		600	
		VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	265		265	265
	2.1 Utrecht Leert!: Voldoende goede onderwijsprofessionals			**2566**	**45**	**2521**	**1521**
		Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	Verlaging werkdruk leraren	341		341	341
		Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht.	1225	45	1180	1180
		Utrecht Leert!	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	1000		1000	
	2.2.1 Toerusten leerlingen in schoolloopbaan			**900**		**900**	
		Voldoende Stage- en leerwerkplekken	Voldoende Stage- en leerwerkplekken	900		900	
	4.1 Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt: Een sluitende en duurzame overgang naar werk voor iedereen tot 23 jaar			**450**		**450**	
		Sterk MBO Utrecht	Het realiseren van de ambitie om het Utrechtse MBO te versterken	450		450	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
Ondersteuning op maat				**87042**	**47151**	**39891**	**35257**
	1.1.1 Een stedelijk dekkend, laagdrempelig, goed functionerend netwerk van buurtteams Jeugd en Gezin			**26765**	**21797**	**4968**	**334**
		Buurtteams jeugd en gezin	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling.	24758	21797	2961	
		Jeugdhulp	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	334		334	334
		Psychosociale pedagogische interventie (PPI)	Hulp aan en ondersteuning van jongeren in het voortgezet onderwijs die een aanzienlijk risico lopen om voortijdig school te verlaten	323		323	
		Samen voor Overvecht (Ondersteuning op maat)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	1350		1350	
	1.2.1 Borgen van integrale en buurtgerichte aanvullende zorg voor kinderen			**1158**		**1158**	**1158**
		Basiszorg daklozen regio Utrecht	Hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren	1158		1158	1158
	1.3.1 Uitvoering van passende (preventieve) jeugdbescherming om de veiligheid van kinderen te borgen			**10944**		**10944**	**10944**
		Veilig thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	Uitvoering van Veilig Thuis en (preventieve) jeugdreclassering en jeugdbescherming	10944		10944	10944
	2.1.1 Een stedelijk dekkend, laagdrempelig, en goed functionerend netwerk van buurtteams Sociaal			**24000**	**23712**	**288**	**288**
		Advies	Faciliteren en organisatie van advies door sociaal raadsliedenwerk	2092	2092	0	
		Buurtteams Sociaal	Doorontwikkeling en uitvoering van de buurtteams en het leveren van hoogwaardige sociale basiszorg. In co-creatie met de gemeente Utrecht leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een nieuw en eenvoudiger stelsel van zorg en ondersteuning.	19783	19783	0	
		Groepsgewijze activiteiten	Groepsgewijze activiteiten zorgen voor verbinding tussen cliënten onderling, waardoor zij onderling netwerken kunnen onderhouden, waarbij preventie, activering, lotgenotencontact en onderlinge hulp/steun centraal staan	288		288	288
		Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van informatie op breed sociaal domein	705	705	0	
		Onafhankelijke clientondersteuning	Faciliteren en organiseren van onafhankelijke clientondersteuning.	149	149	0	
		Ondersteuning schuldhulpverlening vanuit Informele zorg	Ondersteuning om inwoners op een toegankelijke en laagdrempelige wijze te leren om gaan met geld, schulden en administratie	983	983	0	
	2.2.1 Een toegankelijk en passend aanbod van aanvullende zorg en voorzieningen voor Utrechters			**14704**	**71**	**14633**	**14633**
		Buurtbemiddeling/ aanpak extreme woonoverlast	Buurtbemiddeling leert en helpt mensen om al in een vroeg stadium burengeschillen op te lossen. De aanpak extreme woonoverlast wordt ingezet als de bewoner(s) van een woning het woongenot van omwonenden structureel verstoort c.q. verstoren.	690		690	690
		FIOM	Aanbieden van gespecialiseerd maatschappelijk werk met betrekking tot zwangerschap, adoptie, seksueel geweld en hulp aan tienerouders	283		283	283
		Maaltijdservice	Bezorgen van koelverse maaltijden aan (met name oudere) inwoners in de stad Utrecht, die niet (meer) in staat zijn zelf hun warme maaltijd te bereiden. Met deze voorziening kunnen 'kwetsbare' inwoners (langer) zelfstandig wonen.	420		420	420
		Sociale prestatie en dagondersteuning	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke participatie.	5720	71	5649	5649
		Veilig thuis 18+	Uitvoering van de activiteiten Veilig Thuis voor 18+ (volwassenen)	5304		5304	5304
		Voorkomen huiselijk geweld	Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikaders, bij familie of via de informele netwerken. In alle gevallen is sprake van (groeps) begeleiding en/of (ambulante) hulpverlening al dan niet door de vrouwenopvang zelf.	2287		2287	2287
	2.3.1 Een passend aanbod van 24-uurs begeleiding, indien nodig in een woonvoorziening			**1571**	**1571**	**0**	
		Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	Het bieden van een duidelijke ingang, snel bieden van tijdelijke opvang en integrale hulpverlening, bijdrage aan herstel van daklozen, vergroten van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang.	1571	1571	0	
	2.4.1 Een passend en toegankelijk aanbod voor vluchtelingen gericht op opvang, integratie en inburgering			**7900**		**7900**	**7900**
		Asielzoekers, ongedocumenteerden en vluchtelingen	Regeliere ondersteuning van vluchtelingen, het continueren van de noodopvang voor (uitgeprocedeeerde) asielzoekers en het steunpunt Perspectief voor ex-AMA's (voormalig alleenstaande minderjarige asielzoekers).	7900		7900	7900
Volksgezondheid				**4756**		**4756**	**4420**

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
	1.1.1 Utrecht, een stad waar inwoners gezond en veerkrachtig zijn			**4756**		**4756**	**4420**
		Alcohol en drugs, Voorlichting en educatie	Het verzorgen van voorlichting aan jongeren, hun peers, ouders en intermediairs. Bijvoorbeeld in de vorm van voorlichting op scholen, adviesgesprekken, interventies, drugstestservice, online informatieverstrekking, netwerkvorming en faciliteren van samenwerking.	1464		1464	1464
		Gezonde leefstijl (subsidietender Sport))	Stimuleren gezonde leefstijl door sporten	136		136	
		Heroineverstrekking, Opsporing, Vroegsignalering en Toeleiding OGGZ	Het opsporen en toeleiden naar zorg van zeer sociaal kwetsbaren/OGGZ, het bieden van een heroïnebehandeling, het verspreiden en ophalen van spuiten en spuithulpmiddelen, en het afhandelen van spuitmeldingen	1591		1591	1591
		Prostitutie	Het bieden van laagdrempelige opvang en het vergroten v/h bereik onder de prostituees door outreachend werken en het ondersteunen en begeleiden van vrouwen bij het uitstappen uit de prostitutie.	1239		1239	1239
		Samen voor Overvecht (Gezonde wijk)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	200		200	
		WMO collectieve GGZ preventie	Subsidie t.b.v. een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in de gemeente Utrecht	126		126	126
Veiligheid				**5300**	**4771**	**529**	**279**
	1.1.1 Het Utrechts veiligheidsbeleid is er op gericht het huidige niveau (2018) van veiligheid tenminste te behouden.			**5300**	**4771**	**529**	**279**
		Buurtteams jeugd en gezin (veiligheid) (subsidietender Jeugd)	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	1285	1285	0	
		Hulpverlening bij ongevallen en rampen	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	195		195	195
		Jongerenwerk en veiligheid	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief.	3486	3486	0	
		Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	84		84	84
		Samen voor Overvecht (Veiligheid)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	250		250	
Cultuur				**49492**	**45736**	**3756**	
	1.1.2 Productie en programmering			**43735**	**40359**	**3376**	
		Cultuurnota 2021-2024	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	37917	37917	0	
		Investeringsbijdrage muziekstudio's	De realisatie van muziekstudio’s in de gemeente Utrecht, die tegen een betaalbaar tarief incidenteel of voor een langere periode kunnen worden gehuurd door muzikanten	217		217	
		Productie en programmering	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	4782	2442	2340	
		Projecten cultuur	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	819		819	
	1.2.1 Participatie			**5757**	**5377**	**380**	
		Amateurkunsteducatie	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	1004	1004	0	
		Basissubsidie Amateurkunst	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	380		380	
		Cultuurnota 2021-2024 Participatie	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	2946	2946	0	
		Cultuurparticipatie	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1427	1427	0	
Samenleving en sport				**30416**	**14717**	**15699**	**12857**
	1.1.1 We faciliteren waar nodig ondersteuning zodat alle jeugdigen mee kunnen doen in de samenleving. We stimuleren hierbij een gezamenlijk pedagogische visie en gaan uit van de rechten van kinderen.			**4065**	**3047**	**1018**	**352**
		Ambulant jongerenwerk	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	3659	2993	666	
		De Stem van Utrecht	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	99		99	99
		Jeugdhulp meedoen (subsidietender Sport)	Meedoen kinderen met een beperking/ondersteuningsvraag	54	54	0	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
		Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke participatie.	253		253	253
	1.2.1 We ondersteunen bewonersinitiatieven, vrijwillege inzet en mantelzorgers.			**20077**	**7683**	**12394**	**10858**
		Beheerde speeltuinen	Technisch en sociaal beheer en onderhoud voor beheerde speeltuinen die maximaal ondersteunend zijn voor die initiatieven en qua openheid, sfeer, en functionaliteit aansluiten bij wat bewoners willen, waardoor buurten levendiger en leefbaarder worden.	2330		2330	2330
		Belangenbehartiging en informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	998	53	945	945
		Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie: Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	438		438	438
		Kinder- en jongerenwerk MO	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	511		511	511
		Laaggeletterdheid / taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Verbeteren van taalniveau en andere basisvaardigheden	1027		1027	1027
		Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	688		688	
		Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren.	748		748	
		NT2 voor volwassenen	Hoger opgeleide nieuwkomers zonder inburgeringsplicht krijgen met deze subsidie de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren en waar mogelijk een Staatsexamen NT2 te behalen	213		213	213
		Sociaal makelaarschap	Sociaal makelaars zetten in op het versterken van sociale netwerken in de wijk, zodat deze krachtiger worden en waarmee ook de veerkracht van bewoners in de wijk vergroot wordt. Sociaal makelaars werken aan het versterken van de pedagogische civil society in de wijk.	7630	7630	0	0
		Stimuleren vrijwilligerswerk	Stimuleren en faciliteren van stedelijk vrijwilligerswerk middels het verbreden van de groep van actieve burgers en belemmeringen wegnemen om te participeren en vrijwilligerswerk te doen.	269		269	269
		Taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Het verbeteren van het taalniveau	100		100	
		Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren, ondersteunen en organiseren van informele zorg inclusief mantelzorgondersteuning	5125		5125	5125
	1.3.1 Versterken van de samenwerking en activiteiten gericht op een grotere sportdeelname.			**3720**	**3390**	**330**	
		Challenge aangepast sportaanbod sportakkoord	Ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod	90		90	
		Challenge buurtsportcoach sportakkoord	Grotere sportdeelname en verbinden zorg, welzijn en sport	72	72	0	
		Challenge samenwerking sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van vitale aanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	130		130	
		Challenge sportaanbieders sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders op het gebied van vitaliteit, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen.	62		62	
		Grootschalige schoolsportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	48		48	
		Grotere sportdeelname van kinderen	Grotere sportdeelname van kinderen	111	111	0	
		Sport, bewegen en verenigingsondersteuning	Ondersteunen van verenigingen, topsporters, topsporttalentenen vestiging talentcentra	3207	3207	0	
	1.4.1 Ondersteunen en faciliteren van initiatieven op het gebied van topsport en topsporttalentontwikkeling.			**301**	**301**	**0**	**0**
		Sport, bewegen en verenigingsondersteuning (topsport)	Ondersteunen van verenigingen, topsporters, topsporttalentenen vestiging talentcentra	247	247	0	
		Talentenprogramma's sport	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	54	54	0	0
	1.4.2 Sportevenementen			**244**	**55**	**189**	
		Grootschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige sportevenementen	183	55	128	
		Kleinschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	61	0	61	
	1.5.1 We voeren de antidiscriminatie-agenda, regenboogagenda en het actieplan Utrecht Zijn We Samen uit.			**697**		**697**	**644**
		Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	53		53	
		Meldingen van stigmatisering en discriminatie worden adequaat opgevolgd	Activiteiten op het gebied van preventie en voorlichting, met de nadruk op discriminatie op de arbeidsmarkt en in de horeca, uitgevoerd door Artikel 1 Midden-Nederland.	419		419	419
		Voorlichting en zichtbaar maken diversiteit	Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	225		225	225
	2.1.1 We organiseren toegankelijke basisvoorzieningen en ondersteunen bewonersinitiatieven, vrijwillige inzet en mantelzorgers.			**887**		**887**	**819**
		Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	68		68	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
		Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren van accommodaties voor maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten zijn een efficiënt gebruik en optimale toegankelijkheid.	819		819	819
	2.2.4 Accommodatiebeleid.			**425**	**241**	**184**	**184**
		Basisvoorzieningen	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	373	241	132	132
		Tuinen en parken	Volkstuinen	52		52	52
Totaal subsidiestaat				**261561**	**112605**	**148956**	**108547**

Bedragen zijn maal € 1.000,00

De verdeling van de subsidies is op basis van de criteria in de Algemene Subsidieverordening en in de nadere regel van de specifieke subsidieregeling.

De kolom "Begroting 2023-nieuw" is het totale subsidiebedrag, dat is opgenomen in de Programmabegroting 2023

De kolom "Meerjarig verleend ten laste van 2023" zijn de verleende meerjarige subsidies, die zijn opgenomen in de programmabegroting 2023

De kolom Beschikbare subsidie omvat de begroting 2023 exclusief meerjarige verlening

De kolom Waarvan "vaste" verlening met jaarsubsidies is informatief, dit zijn de subsidiebedragen die in het voorgaande subsidiejaar als jaarsubsidies zijn verleend

(*1) Voor deze subsidiedoelling kunnen geen aanvragen worden ingediend. De subsidie is op basis van een convenant uitsluitend bestemd voor Stichting EBU.

(*2) Het subsidieplafond is beperkt beschikbaar voor nieuwe aanvragen. Uit subsidies die in voorgaande jaren zijn verleend vloeien doorlopende verplichtingen voort waarvan de omvang afhankelijk is van externe factoren. Deze verplichtingen komen ten laste van het subsidieplafond voor 2023. Het plafond kan worden bijgesteld op basis van de ervaringen in het voorgaande jaar en nieuwe (wettelijke)

(*3) Voor deze subsidiedoelstelling kunnen geen aanvragen worden ingediend. De subsidie is op basis van een aanwijzingsbesluit uitsluitend bestemd voor UW bedrijven.

(*4) Op de beschikbare subsidiebedragen onder deze regelingen worden de verleende subsidiebedragen uit het jaar 2021 in mindering gebracht.

De bevoegdheid tot verlening, intrekking, wijziging en vaststelling van subsidies berust bij het College van Burgemeester en Wethouders en is gebaseerd op artikel 3 van de Algemene Subsidieverordening.

Alle bedragen zijn onder voorbehoud van goedkeuring van de programmabegroting 2023 door de de gemeenteraad.

Aan dit overzicht kunnen geen aanspraken worden ontleend.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Voorjaarsnota 2022 / Eerste Bestuursrapportage 2022

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Simcha Anker
Kenmerk	10026497
Vergaderdatum Raad	7 juli 2022
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het financiële beeld vast te stellen, zoals opgenomen in hoofdstuk 2 van de Voorjaarsnota 2022 en deze te betrekken bij de integrale afweging later dit jaar, inclusief
   a. het doen van uitgaven voor noodzakelijke kosten voor het creëren van opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen, uitgaande van een volledige compensatie door het Rijk en de wijzigingen in de Programmabegroting 2022 bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 te verwerken (zie hoofdstuk 1.1)
   b. de verwerking van de financiële ontwikkelingen in hoofdstuk 2.1 in de Programmabegroting 2022 en verder
   c. het naar boven bijstellen van de onvermijdelijke kosten scenario C met 5,071 miljoen euro (hoofdstuk 2.2) en deze na actualisatie bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 te muteren op de algemene reserve
   d. de knelpunten en meevallers in hoofdstuk 2.3
   e. de aanpassing van de begroting met de corresponderende posten in hoofdstuk 2.4
   f. de budgetneutrale bijsturingsvoorstellen in hoofdstuk 2.5
   g. het bestemmen van de inkomsten als gevolg van de groei van de stad te voor uitgaven voor de groei van de stad, zoals weergegeven in hoofdstuk 2.8
   h. het incidenteel verhogen van de budgetten voor strategische en stedelijke inzet bij Ruimte (hoofdstuk 3.1)
   i. het inzetten van de overgebleven TONK-middelen van 5,6 miljoen euro voor de ondersteuning van kwetsbare ondernemers en inwoners (hoofdstuk 3.2).
   j. het laten vrijvallen van 2,051 miljoen euro uit de coronareserve vanuit maatregelenpakket 3 Werken, opleiden en begeleiden (Hoofdstuk 3.4)
   ~~j.~~k. het aanpassen van de begroting voor het jaar 2022 met de investeringen uit het coalitieakkoord 2022-2026 (Hoofdstuk 4).

2. In aanvulling op het bij de Programmabegroting 2022 genomen raadsbesluit om dotaties en onttrekkingen aan de egalisatiereserve Overhead te verwerken bij de eerstvolgende programmabegroting, de verwerking van dotaties en onttrekkingen aan de egalisatiereserve Overhead ook via de P&C-documenten van het lopende jaar mogelijk te maken (hoofdstuk 1.5).

3. In te stemmen met de wijzigingsvoorstellen bij de investeringsprojecten in hoofdstuk ~~4~~5.1

4. In te stemmen met de aanpassing van de doelstellingen en indicatoren in de Programmabegroting zoals gepresenteerd in hoofdstuk ~~5~~6.

5. De Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022 vast te stellen en te verwerken in de Programmabegroting 2022 en verder.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Onderdeel van de Utrechtse planning en control cyclus zijn de voorjaarsnota en de bestuursrapportages. Voor u liggen de Voorjaarsnota 2022 / Eerste Bestuursrapportage 2022 van de gemeente Utrecht.
Het eerste deel, de Voorjaarsnota 2022 geeft een actueel inzicht in de financiële kaders ten behoeve van de integrale afweging. Normaal gesproken worden in de voorjaarsnota beleidsmatige keuzes voorgelegd ten behoeve van een integrale afweging. Dit verkiezingsjaar worden richtinggevende kaders vastgelegd in het coalitieakkoord en vindt de financiële vertaling daarvan plaats in de programmabegroting, waarin ook de effecten uit de meicirculaire worden verwerkt. In Deel 2 zijn de mutaties die alleen betrekking hebben op 2022 opgenomen. In deze Voorjaarsnota 2022 / Eerste Bestuursrapportage 2022 wordt specifiek ingegaan op de voortgang van de maatregelpakketten Corona, stijgende (bouw)kosten en de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.
Ook is in deel 2 een hoofdstuk over het coalitieakkoord opgenomen. Met het toevoegen van deze ambities aan de Eerste Bestuursrapportage wordt de raad in staat gesteld haar budgetrecht uit te oefenen en is de rechtmatigheid van de uitgaven in 2022 geborgd.

Context

Aanleiding
Ieder jaar presenteert het college een Voorjaarsnota, waarin het financiële beeld wordt geactualiseerd en beleidsmatige keuzes worden voorgelegd ten behoeve van een integrale afweging. De uitwerking daarvan vindt plaats inde Programmabegroting-.
De voorliggende voorjaarsrapportage bevat in dit verkiezingsjaar geen voorstellen voor beleidskeuzes, maar geeft een actueel inzicht in onvermijdelijke financiële ontwikkelingen en knelpunten.
Op 14-16 maart 2022 hebben de verkiezingen plaatsgevonden. In een verkiezingsjaar wordt deze integrale afweging in eerste instantie en op hoofdlijnen gemaakt bij de coalitieonderhandelingen en vastgelegd in het coalitieakkoord. De uitwerking van het coalitieakkoord, samen met de uitwerking van de effecten van de meicirculaire worden u voorgelegd in de programmabegroting 2023 en verder. Met de integrale afweging in het coalitieakkoord en de financiële vertaling daarvan in de programmabegroting wordt het meerjarenperspectief geactualiseerd.

In de Eerste Bestuursrapportage rapporteert het college over de uitvoering van de programma's, investeringsprojecten en stellen bijsturingsvoorstellen voor het lopende jaar.

Juridische context
Conform de Financiële Verordening van de gemeente Utrecht biedt het college aan de raad in het lopende jaar twee bestuursrapportages aan en ieder jaar voor 1 juni een voorjaarsrapportage die de basis vormt voor de programmabegroting van het jaar t+1 .

Beoogd effect
De voorjaarsnota geeft inzicht in de actuele financiële ontwikkelingen en knelpunten, op basis waarvan de integrale afweging kan plaatsvinden.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Programmabegroting 2022 en Eerste begrotingswijziging 2022

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het financiële beeld vast te stellen, zoals opgenomen in hoofdstuk 2 van de Voorjaarsnota 2022 en deze te betrekken bij de integrale afweging later dit jaar, inclusief: a. het doen van uitgaven voor noodzakelijke kosten voor het creëren van opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen, uitgaande van een volledige compensatie door het Rijk en de wijzigingen in de Programmabegroting

	2022 bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 te verwerken (zie hoofdstuk 1.1) b. de verwerking van de financiële ontwikkelingen in hoofdstuk 2.1 in de Programmabegroting 2022 en verder c. het naar boven bijstellen van de onvermijdelijke kosten scenario C met 5,071 miljoen euro (hoofdstuk 2.2) en deze na actualisatie bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 te muteren op de algemene reserve d. de knelpunten en meevallers in hoofdstuk 2.3 e. de aanpassing van de begroting met de corresponderende posten in hoofdstuk 2.4 f. de budgetneutrale bijsturingsvoorstellen in hoofdstuk 2.5 g. het bestemmen van de inkomsten als gevolg van de groei van de stad te voor uitgaven voor de groei van de stad, zoals weergegeven in hoofdstuk 2.8 h. het incidenteel verhogen van de budgetten voor strategische en stedelijke inzet bij Ruimte (hoofdstuk 3.1) i. het inzetten van de overgebleven TONK-middelen van 5,6 miljoen euro voor de ondersteuning van kwetsbare ondernemers en inwoners (hoofdstuk 3.2). j. het laten vrijvallen van 2,051 miljoen euro uit de coronareserve vanuit maatregelenpakket 3 Werken, opleiden en begeleiden (Hoofdstuk 3.4) ~~j.~~k. het aanpassen van de begroting voor het jaar 2022 met de investeringen uit het coalitieakkoord 2022-2026 (Hoofdstuk 4),
Argumenten	
1.1	Hiermee worden onvermijdelijke financiële ontwikkelingen en knelpunten verwerkt ten behoeve van de Programmabegroting 2022 en 2023.
1.2	Het Rijk heeft gemeenten gevraagd om 25.000 tot 50.000 opvangplekken te realiseren voor Oekraïense vluchtelingen
	Met de oorlog in Oekraïne is een grote vluchtelingenstroom binnen Europa op gang gekomen. Het Rijk verwacht dat in korte tijd 25.000 tot 50.000 vluchtelingen in Nederland opgevangen moeten worden. De bestaande opvangcapaciteit is niet toereikend. Daarom heeft het rijk de veiligheidsregio's gevraagd 2.000 opvangplekken te realiseren. Utrecht heeft als doel om 800 plekken te creëren.
1.3	Het Rijk heeft aangegeven om gemeenten reëel te compenseren voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen
	Het Rijk is verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen. Voor de Oekraïense vluchtelingen wordt deze opvang door gemeenten (en veiligheidsregio's) gereorganiseerd. De kosten die gemeenten maken worden door het rijk gecompenseerd, net als bij corona. Toegezegd is dat deze compensatie toereikend zal zijn om alle kosten te dekken. De compensatieregelingen worden op dit moment uitgewerkt, in samenspraak met de VNG. De eerste uitwerking richt zich op een periode van 6 maanden. Hoe deze compensatie zich verhoudt tot de kosten is nog niet bekend. Wij gaan ervan uit, dat het Rijk, net als bij de coronacrisis, gemeenten reëel zal compenseren.
1.4	De financiële ontwikkelingen in hoofdstuk 2.1 beïnvloeden de financiële ruimte
	Sinds de vaststelling van de Programmabegroting 2022 zijn er ontwikkelingen geweest die het gemeentelijk financieel beeld beïnvloeden. Op basis daarvan wordt de beschikbare financiële ruimte bepaald.
1.5	De ontwikkeling van het coronavirus brengt veel onzekerheden met zich mee
	De onvermijdelijke kosten worden via de bestuursrapportages gevolgd. Gezien de onzekerheden worden de mutaties op de algemene reserve conform de werkwijze van 2021 pas bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 verwerkt.

1.6	De knelpunten in hoofdstuk 2.3 zijn onvermijdelijk, onuitstelbaar en onoplosbaar
	De gemeentelijke begroting staat voortdurend onder spanning door ontwikkelingen die onvermijdelijk op ons afkomen. Dat kunnen prijsstijgingen zijn of consequenties van wettelijke verplichtingen. Als de kosten van deze knelpunten niet langer kunnen worden uitgesteld en ook niet kunnen worden opgevangen binnen de programma's, moeten ze worden geaccepteerd. Zo blijft de begroting reëel sluitend. De knelpunten moeten voldoen aan drie criteria: ze moeten onvermijdelijk zijn (bijsturen is niet mogelijk), onuitstelbaar (niet verschuifbaar in de tijd) en onoplosbaar (niet binnen bestaande budgetten op te vangen).
1.7	Verwerking van de corresponderende posten in de begroting is een raadsbevoegdheid
	In de september- en decembercirculaire 2021 voegt het Rijk extra middelen voor nieuwe taken toe aan het gemeentefonds en neemt middelen uit voor vervallen taken. Vertaling hiervan in de gemeentebegroting gebeurt door middel van de corresponderende posten. Dat wil zeggen dat de uitgaven met hetzelfde bedrag worden verhoogd als de inkomsten die wij van het rijk ontvangen. Deze corresponderende posten zijn individueel beoordeeld, zoals vastgelegd in het coalitieakkoord.
1.8	Met de budgetneutrale bijsturingsvoorstellen wordt de Programmabegroting 2021 geactualiseerd
	De bijsturingsvoorstellen gaan over onttrekkingen aan reserves, verhogen van baten en lasten, verdelen incidenteel budget over de meerjarige periode van uitvoering. Deze bijsturingsvoorstellen hebben geen impact op de financiële ruimte. De bevoegdheid voor het muteren aan reserves en het verhogen van baten en lasten is conform het BBV-regeling een bevoegdheid van de raad.
1.9	Het bestemmen van de inkomsten als gevolg van de groei van de stad voor uitgaven voor de groei van de stad is een voortzetting van de bestaande financiële spelregels ten aanzien van de groei van de stad.
1.10	Hiermee wordt de incidentele overbesteding op strategische en stedelijke inzet gedekt.
	Door de klimaatverandering, de energietransitie en de uitdagingen bij bereikbaarheid is een grotere rol in de regie op de openbare ruimte nodig vanuit de gemeentelijke overheid. Daarnaast is door de wooncrisis meer inzet nodig op beleidsmatige taken en vastgoedontwikkeling. De uitvoering en de organisatie staan onder druk. Versterking van de capaciteit is in de loop van vorig jaar urgent geworden, en vanaf dat moment zagen wij ons genoodzaakt hierop te acteren. In de Tweede Bestuursrapportage 2021 is dit al gemeld met betrekking tot de woonopgave. De overige versterking aan het eind van 2021 komt terug in de Jaarstukken 2021. Door het wegvallen van incidentele dekking wordt het budget overschreden. Structurele voortzetting van de inzet wordt meegenomen in de integrale afweging.
1.11	Hiermee wordt invulling gegeven aan de raadsbrede aangenomen motie 25 "TONK-middelen inzetten voor ondernemers
	Op 3 februari 2022 heeft de gemeenteraad unaniem motie 25 "TONK-middelen inzetten voor ondernemers" aangenomen om door coronamaatregelen getroffen ondernemers en inwoners financieel te ondersteunen vanuit de overgebleven TONK-middelen (5,6 miljoen euro). De Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) was bedoeld om een terugval in je inkomsten als gevolg van de coronacrisis op te vangen. TONK was een vergoeding voor noodzakelijke kosten. Met dit beslispunt wordt invulling gegeven aan de uitvoering van deze motie

	(eerste fase). De definitieve inzet van de tweede fase vindt onder voorwaarden plaats, zie raadsbrief 24 maart 2022 Het budget voor de uitvoering van de motie wordt aan de Begroting 2022 toegevoegd. Dit zorgt voor 5,6 miljoen hogere lasten waarvan 2,7 miljoen euro in het programma Werk en Inkomen en 2,9 miljoen euro in het programma Economie en Werkgelegenheid voor iedereen. Deze hogere lasten dekken we met de in de motie benoemde onderbesteding op het Tonk budget welke onderdeel uitmaakt van het resultaat Jaarstukken 2021.
1.12	De ontwikkeling van het bijstandsbestand en het geheel aan extra dienstverlening vanuit maatregelenpakket 3 werken, opleiden en begeleiden (Pakket 3) laat zien dat er geen toenemend beroep op de bijstand door ondernemers plaatsvindt
	Bij de Tweede Bestuursrapportage 2021 is de coronareserve aangevuld met een bedrag van 2,051 miljoen euro, in verband met het risico van een toenemend beroep op de bijstand door ondernemers als gevolg van de beëindiging van de Tozo-regeling in het najaar van 2021. Om deze instroom te voorkomen is binnen pakket 3 de maatregel dienstverlening ondernemers geïntensiveerd. Met de uitwerking van motie 2022/M25 wordt deze dienstverlening nog uitgebreid. De ontwikkeling van het bijstandsbestand is dermate gunstig dat het budget van 2,051 miljoen kan vrijvallen uit de bestemmingsreserve.
1.13	Het toevoegen van budgetten en ambities aan de begroting is een raadsbevoegdheid
	Een aantal ambities uit het coalitieakkoord “Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat” hebben een financieel beslag op het jaar 2022. Zoals het voortzetten van tijdelijke maatregelen en het inzetten van beleidsimpulsen. Met het toevoegen van deze ambities aan de begroting 2022 wordt de rechtmatigheid van de uitgaven gewaarborgd. De doorwerking voor de jaren 2023 en verder wordt betrokken bij de integrale afweging later dit jaar.
Kantekeningen	
1.1	Niet alle actuele ontwikkelingen zijn financieel vertaald in het financieel beeld
	Ten tijde van het opstellen van de voorjaarsnota vindt een aantal ontwikkelingen plaats, die een materiële impact hebben op het financieel beeld. De financiële effecten kunnen we nog niet goed inschatten. Deze ontwikkelen hebben we tekstueel opgenomen in hoofdstuk 1, maar nog niet financieel verwerkt in het financieel beeld. Daarnaast zijn er een aantal financiële onzekerheden vanuit het Rijk, waarvoor we meer informatie nodig hebben om een exacte doorvertaling te kunnen maken naar onze eigen begroting. Een eerste inschatting hebben we gemaakt voor de herijking en uitwerking van het Regeerakkoord, maar deze kennen nog de nodige onzekerheden. Met betrekking tot aanpassing van de interne rekenrente vindt er onderzoek plaats naar de impact hiervan op de kapitaallasten. Verder speelt nog een geschil met de belastingdienst over de vennootschapsbelasting (Vpb) die wij betalen voor de inkomsten uit reclameconcessies. Dit betreft een landelijk verschil van inzicht die wij aanhangig gemaakt hebben. De uitkomst hiervan is nog niet bekend maar kan wel van invloed zijn op het financieel beeld.
1.2	Het is onzeker of de uiteindelijke compensatieregeling voor de opvang van Oekraiense vluchtelingen van het Rijk voldoende is om alle kosten voor de totale noodopvang van Utrecht te dekken
	Het Rijk heeft aangegeven om de opvang van Oekraïense vluchtelingen te compenseren. Momenteel wordt zo’n compensatieregeling uitgewerkt, waarbij

	wordt uitgegaan van 700 euro per gerealiseerd bed per week. Het is onzeker of dit budget toereikend is voor het totaal aan kosten voor huur, project- en uitvoeringskosten en leefgeld. Voor de transformatiekosten (investeringen voor aanpassingen van het pand) wordt een separate regeling ontwikkeld. Hoe die regeling eruit komt te zien is nu nog onbekend.
1.3	<u>Het is onzeker of de kosten voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen na 1 juni 2022 worden vergoed</u>
	De compensatieregeling van het Rijk richt zich op de periode van zes maanden met optie tot verlenging. Het Rijk heeft aangegeven de kosten voor 'minimaal zes maanden' te willen compenseren. Dat biedt nog een risico voor de kosten die na deze periode gemaakt worden voor het realiseren van opvangplekken.
1.4	<u>Niet alle financiële ontwikkelingen zijn doorvertaald in het financieel beeld</u>
	De recent stijgende inflatie door de politieke instabiliteit, zoals toegelicht in hoofdstuk 1 Actuele ontwikkelingen, is nog niet meegenomen. Wel is een eerste inschatting gemaakt van de doorwerking van het Regeerakkoord op de inkomsten uit het gemeentefonds. De inkomsten nemen met name kabinetsjaren 2023 t/m 2025 toe. Voor het jaar 2026 zijn de inkomsten onzeker en is vooralsnog rekening gehouden met stabiele overheidsfinanciën (zie ook hoofdstuk 1).
Beslispunt	
2	In aanvulling op het bij de Programmabegroting 2022 genomen raadsbesluit om dotaties en onttrekkingen aan de egalisatiereserve Overhead te verwerken bij de eerstvolgende programmabegroting, de verwerking van dotaties en onttrekkingen aan de egalisatiereserve Overhead ook via de P&C-documenten van het lopende jaar mogelijk te maken (hoofdstuk 1.5).
Argumenten	
2.1	<u>Om een betere inschatting te maken van de mutaties stellen we voor om vanaf heden de tussentijdse P&C momenten hiervoor te benutten</u>
	Om de schommelingen per jaar in de bijdragen uit het overheadvierkant op te vangen heeft de raad bij de vaststelling van de begroting 2022 op 11 november 2021 besloten om een nieuwe reserve in te stellen. Op die manier kunnen de pieken en dalen geëgaliseerd worden. Bij het instellen van de reserve is voorgesteld om de dotatie/onttrekking bij de eerstvolgende programmabegroting te verwerken. Met dit besluit benutten we nu ook de tussentijdse P&C momenten.
Beslispunt	
3	In te stemmen met de wijzigingsvoorstellen bij de investeringsprojecten in hoofdstuk 4.1
Argumenten	
3.1	<u>Met deze bijsturingsvoorstellen wordt de Programmabegroting 2022 geactualiseerd</u>
	In de bestuursrapportage rapporteren wij over de afwijkingen op de investeringen. Door omstandigheden kunnen voorgenomen investeringen niet volledig of volgens planning worden uitgevoerd. Dit kan leiden tot afwijkingen in de geautoriseerde investeringsplanning van 2022. Besluitvorming hierover is de bevoegdheid van de raad.
Beslispunt	

4	In te stemmen met de aanpassing van de doelstellingen en indicatoren in de Programmabegroting zoals gepresenteerd in hoofdstuk 5
Argumenten	
4.1	Hiermee worden doelstellingen en indicatoren in lijn gebracht met vastgestelde aanpassingen in beleid.
Beslispunt	
5	De Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022 vast te stellen en te verwerken in de Programmabegroting 2022 en verder.
Argumenten	
5.1	Het vaststellen van de Voorjaarsnota 2022 en de Eerste Bestuursrapportage 2022 is een raadsbevoegdheid.
5.2	Bijstellen van de begroting is in lijn met het advies van de Adviescommissie Controle en Financiën van de Utrechtse gemeenteraad.
	De Adviescommissie controle en financiën heeft geadviseerd raadsbesluiten waar nodig direct te vertalen in de begroting en deze niet meer in een aparte begrotingswijziging door de raad te laten bekrachtigen. Vanaf 2022 voeren wij dit advies uit voor de P&C producten.
5.3	In het kader van begrotingsrechtmatigheid is het conform de BBV verplicht om van afwijkingen die tijdig bekend en gemeld zijn een begrotingswijziging te maken en daarmee de begroting aan te passen.
	Overschrijdingen die tijdig bekend zijn maar niet worden verwerkt in een begrotingswijziging zijn overeenkomstig de BBV-regelgeving en onze eigen financiële verordening onrechtmatig en tellen mee in de oordeelsvorming van de accountant voor de jaarrekening als geheel. Door het vaststellen van deze bestuursrapportage worden de verwachte afwijkingen onderdeel van de begroting. Daarmee zijn deze uitgaven van het college rechtmatig.

Financiën

Voorjaarsnota 2022

De beschikbare financiële ruimte voor gemeente Utrecht neemt af van 13,6 miljoen euro positief in 2023 tot zelfs 19 miljoen euro negatief in 2026. De oorzaak ligt hoofdzakelijk in de financiële doorwerking van het Regeerakkoord op het gemeentefonds. Het nieuwe kabinet heeft ons via het Regeerakkoord extra incidentele middelen toegekend. Dit heeft een positief effect op onze financiële ruimte op korte termijn, maar op de lange termijn blijf het beeld onzeker. Zo nemen de inkomsten voor Jeugdhulp af en komt voor 2026 de opschalingskorting weer voor 100% voor rekening van gemeenten. In deze voorjaarsnota is een aantal onzekerheden niet vertaald, maar geven we zoals gemeld in hoofdstuk 1 een toelichting op de onzekerheden die het financiële beeld richting de begroting 2023 nog kunnen beïnvloeden.

Eerste Bestuursrapportage 2022

Per saldo geeft de Eerste Bestuursrapportage een voorlopig positief saldo van ~~33~~22,6 miljoen euro in 2022, bestaande met name uit de financiële ontwikkelingen 2022 (€ 31,6 miljoen positief) en de knelpunten/meevallers 2022 (~~€~~ 18,3 miljoen euro negatief). Ook het financiële nettoresultaat over het jaar 2021 (7,1 miljoen~~in~~ euro positief) en de reservering voor onvermijdelijke kosten corona en het groeikader zijn in het financiële beeld opgenomen. Ook zijn de financiële effecten van het coalitieakkoord voor het jaar 2022 in deze bestuursrapportage opgenomen. Het positieve saldo van deze bestuursrapportage wordt betrokken bij de integrale afweging (beleidskeuzes) bij de Programmabegroting 2023. Dit betreft~~is~~ een voorlopig saldo, omdat we hier ook een aantal ontwikkelingen nog niet financieel vertaald hebben. Net zoals bij de voorjaarsnota verwachten we nog

extra inkomsten van het Rijk als compensatie voor de stijgende prijzen, die deels wel zijn opgenomen in deze bestuursrapportage.

Vervolg

Na de Eerste Bestuursrapportage 2022 volgen de Tweede Bestuursrapportage 2022 en als laatste de Jaarstukken 2022. De jaarstukken zijn het laatste verantwoordingsmoment over de Programmabegroting 2022.

Na de voorjaarsnota 2022 volgt de Programmabegroting 2023 en dan volgt bovenstaand beschreven vervolg alleen dan voor het jaar 2023. Dit jaar vindt bij de programmabegroting de integrale afweging plaats.

Participatie

Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel. Dit betreft een aanpassing van de Programmabegroting 2022 op basis van onvermijdelijke ontwikkelingen. Participatie is (mogelijk) relevant op het moment dat de beleidskeuzes worden voorbereid.

Communicatie

Er is over dit voorstel geen specifieke communicatie moment gepland, wel gaat een persbericht uit.

Niet-Referendabel

Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing omdat het een raadsbesluit betreft over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 3 lid 2 onder d Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming
- Voorjaarnota 2022 en Eerste Bestuursrapportage 2022
- Subsidiestaat 2023

Bijlagen informatief
-

Gemeente Utrecht

Voorjaarsnota 2022 en Eerste Bestuursrapportage 2022

Inhoudsopgave

Colofon ... 3
Voorwoord ... 5
Inleiding ... 7

Deel 1 Voorjaarsnota 2022 ... 9

1. Actuele Ontwikkelingen ... 11

1.1 Oekraïne ... 11
1.2 Prijsstijgingen ... 13
1.3 Financiële onzekerheden ... 14
1.4 Effect aanpassing interne rekenrente ... 14
1.5 Aanpassen spelregel egalisatiereserve Overhead ... 15
1.6 Ontwikkelingen Vennootschapsbelasting ... 15
1.7 Overschrijding inhuurplafond ... 15

2. Actualisatie Financieel Beeld ... 17

2.1 Financiële ontwikkelingen ... 19
2.2 Onvermijdelijke kosten Corona scenario C ... 24
2.3 Knelpunten en meevallers ... 28
2.4 Overheveling taken naar gemeenten ... 38
2.5 Budget neutrale bijsturingsvoorstellen ... 40
2.6 Resultaat Jaarrekening ... 47
2.7 Algemene dekkingsmiddelen ... 47
2.8 Groeikader ... 47

Deel 2 Eerste Bestuursrapportage 2022 ... 49

3. Uitvoering programma's ... 50

3.1 Overbesteding strategische en stedelijke inzet Ruimte ... 50
3.2 Inzet overgebleven TONK-middelen ... 51
3.3 Aanvullende zorg Jeugd ... 52
3.4 Maatregelen Corona ... 52

4. Investeren in Utrecht voor het jaar 2022 ... 73

4.1 Versterken weerstandsvermogen ... 73
4.2 Beleidsprioriteiten ... 73
4.3 Groei in balans ... 76

5. Investeringen ... 77

5.1 Bijsturingsvoorstellen investeringsprojecten 2022 ... 77

6. Aanpassingen doelstellingen en indicatoren in de programmabegroting ... 83

6.1 Aanpassingen doelstellingen en indicatoren in de programmabegroting ... 83

Colofon

Voorjaarsnota 2022 en Eerste Bestuursrapportage 2022

Uitgave
Gemeente Utrecht

Informatie
Gemeente Utrecht
Bedrijfsvoering- en Strategienetwerk
Afdeling FIJ
Postbus 16200
3500 CE Utrecht
www.utrecht.nl
Finutrecht@utrecht.nl

Voorwoord

Raadsvoorstel 2022, zaaknummer 9954726

Utrecht, 12 mei 2022

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2022 en Eerste Bestuursrapportage 2022 van de gemeente Utrecht. De Voorjaarsnota maken we jaarlijks als voorbereiding op de programmabegroting.

Normaal gesproken is de voorjaarsnota het document waarin de integrale afweging plaatsvindt en de beleidsmatige keuzes voor het komende begrotingsjaar worden voorgelegd, inclusief meerjarige doorkijk. Ten tijde van het opstellen van deze voorjaarsnota zijn de coalitieonderhandelingen echter nog in volle gang. Daarom bevat deze voorjaarsnota – anders dan gebruikelijk - geen voorstellen voor beleidskeuzes voor de periode 2023 en verder, maar alleen voorstellen voor onvermijdelijke financiële ontwikkelingen en knelpunten. Hiermee geeft de voorjaarsnota een actueel beeld van de financiële kaders voor de integrale afweging. De integrale afweging vindt vervolgens (op hoofdlijnen) plaats in het coalitieakkoord en zal gezien de grote onzekerheden voor een belangrijk deel ook nog worden beïnvloed door de meicirculaire. Wij verwachten daarom bij de Programmabegroting 2023 een meer gedetailleerde financiële vertaling voor te leggen.

De Eerste Bestuursrapportage 2022 is het eerste moment van bijstellen of bijsturen van de kaders zoals vastgelegd in de programmabegroting 2022. Deze rapportage biedt een actueel inzicht in belangrijke financiële ontwikkelingen die zich in het huidige jaar voordoen. Ook zijn de financiële effecten uit het coalitieakkoord voor het jaar 2022 opgenomen.

Wij wensen u veel leesplezier.

De secretaris,
Gabrielle G.H.M. Haanen

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

Inleiding

De bestuurlijke Planning & Control cyclus stelt de raad in staat om invulling te geven aan hun kaderstellende en controlerende taak. Deze nota bevat de Voorjaarsnota 2022 en de Eerste Bestuursrapportage 2022 van de gemeente Utrecht. In het eerste deel Voorjaarsnota 2022 zijn de ontwikkelingen opgenomen die een meerjarig effect hebben op het financieel beeld. In Deel 2 zijn de mutaties die alleen betrekking hebben op 2022 opgenomen.

Aangepast proces P&C-cyclus
In verband met de gemeenteraadsverkiezingen in maart van dit jaar en de nog lopende onderhandelingen worden in deze voorjaarsnota geen beleidskeuzes als onderdeel van een integrale afweging voorgelegd. Deze voorjaarsnota betreft een weergave van de onvermijdelijke ontwikkelingen die een meerjarig effect hebben op het financieel beeld en geeft daarmee de financiële kaders voor de integrale afweging. De integrale afweging vindt (op hoofdlijnen) plaats bij het coalitieakkoord en zal op basis van belangrijke ontwikkelingen in de meicirculaire bij de programmabegroting 2023 concreter financieel wordt vertaald. Voor het jaar 2022 zijn de financiële effecten uit het coalitieakkoord opgenomen in de Eerste bestuursrapportage.

Actuele ontwikkelingen nog niet financieel vertaald
Op dit moment zien we een aantal ontwikkelingen, zoals de sterke prijsstijging van de (bouw- en energie) kosten en de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Deze ontwikkelingen hebben een materiële impact op het financieel beeld, maar we kunnen de financiële effecten nog niet goed inschatten. Deze ontwikkelingen zijn wel benoemd in hoofdstuk 1, maar zijn nog niet verwerkt in de cijfers van de Voorjaarsnota 2022 en de Eerste Bestuursrapportage 2022.
Daarnaast zijn er nog steeds een aantal financiële onzekerheden met betrekking tot de financiële doorwerking van Rijksbeleid, waarvoor we nog geen exacte doorvertaling kunnen maken naar onze begroting. Wel hebben we een eerste inschatting gemaakt voor de herijking gemeentefonds en uitwerking van het Regeerakkoord.

Tabel: samenvattend financieel beeld
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Hfst	Bedragen x € 1.000	1e Berap 2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
2	Actualisatie financieel beeld	33.905	19.170	8.056	-169	-19.029	-19.429
3	Afwijkingen 2022	-6.457	0	0	0	0	0
4	Investeren in Utrecht jaar 2022	-11.367	0	0	0	0	0
	Totaal saldo	**16.081**	**19.170**	**8.056**	**-169**	**-19.029**	**-19.429**
2.4	Algemene dekkingsreserve	5.600	-5.600				
2.4	Verevening met bestemmingsreserve	925	-	-	-	-	-
	Totaal beschikbare financiële ruimte	**22.606**	**13.570**	**8.056**	**-169**	**-19.029**	**-19.429**

Voorjaarsnota 2022
De beschikbare financiële ruimte voor gemeente Utrecht neemt af van 13,6 miljoen euro positief in 2023 tot zelfs 19 miljoen euro negatief in 2026. De oorzaak ligt hoofdzakelijk in de financiële doorwerking van het Regeerakkoord op het gemeentefonds. Het nieuwe kabinet heeft ons via het Regeerakkoord extra middelen toegekend. Dit heeft een positief effect op onze financiële ruimte op korte termijn, maar op de lange termijn geeft het onzekerheid, omdat deze middelen incidenteel zijn toegekend. Zo nemen de inkomsten voor Jeugdhulp af en komt voor 2026 de opschalingskorting weer voor 100% voor rekening van gemeenten. In deze voorjaarsnota is een aantal onzekerheden niet vertaald, maar geven we zoals gemeld in hoofdstuk 1 een toelichting op de onzekerheden die het financiële beeld richting de begroting 2023 nog kunnen beïnvloeden.

Eerste Bestuursrapportage 2022
Per saldo geeft de eerste bestuursrapportage een voorlopig positief saldo van 22,6 miljoen euro in 2022, bestaande met name uit de financiële ontwikkelingen 2022 (31,6 miljoen euro positief) en de knelpunten/meevallers 2022 (24,7 miljoen euro negatief). Ook het financiële resultaat over het jaar 2021 (32,2 miljoen euro positief) en de reservering voor onvermijdelijke kosten corona zijn in het financiële beeld 2022 opgenomen. Ook zijn de financiële effecten van het coalitieakkoord voor het jaar 2022 in deze bestuursrapportage opgenomen. Het positieve saldo van deze bestuursrapportage wordt betrokken bij de integrale afweging (beleidskeuzes). Dit is een voorlopig saldo, omdat we hier ook een aantal ontwikkelingen nog niet financieel kunnen vertalen.

Deel 1 Voorjaarsnota 2022

1. Actuele Ontwikkelingen

1.1 Oekraïne

Met de oorlog in de Oekraïne is inmiddels een groep van 4 miljoen vluchtelingen het land ontvlucht. Vluchtelingen worden in de regio (Europa) opgevangen. Inmiddels zijn er 28.000 Oekraïners naar Nederland gekomen en het Rijk verwacht dat dit op de korte termijn verder kan stijgen naar minimaal 50.000 vluchtelingen. Per Veiligheidsregio moeten voor de opvang 2.000 plekken worden gerealiseerd. Voor Utrecht zijn dit in eerste instantie 800 plekken. Daarbij houden we ook rekening met het scenario dat de aantallen verder toe gaan nemen.

Projectorganisatie

Het realiseren van 800 opvangplekken binnen Utrecht past niet binnen de reguliere werkzaamheden. Daarom is aparte integraal werkende projectorganisatie, het Oekraïne crisisteam' opgezet die zich onder andere richt op eerste opvang in de Jaarbeurs, het realiseren van opvanglocaties, de registratie van de vluchtelingen, verstrekken van leefgeld, inschrijving bij Burgerzaken, coördinatie van vrijwilligerswerk, organiseren van onderwijs voor de kinderen, medische zorg en begeleiding naar werk.

Categorieën opvang

De eerste opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne vindt nu plaats in de Jaarbeurs. Het streven is dat vluchtelingen niet langer dan een nacht hier verblijven en dan doorstromen naar crisis- of noodopvang plekken. Dat kan zijn binnen of buiten de veiligheidsregio. Wij onderscheiden thans in onze stad de volgende categorieën opvang:

0 Vooropvang jaarbeurs hub: Oekraïense vluchtelingen worden eerst in de jaarbeurs geregistreerd, opgevangen en binnen een dag doorgeplaatst naar passende opvang in Utrecht, regio of rest van Nederland. De jaarbeurs dient als verdeelstation en informatie knooppunt

A. Crisisopvang 1 tot 30 dagen. Het gaat om opvang voor de eerste maand in afwachting van duurzamere opvang. Het niveau is noodopvang met Bed, Bad, Brood. Deze opvang kan bv in een hotel plaatsvinden of in een gastgezin (laatste kan ook langer duren).

B. Noodopvang, mid long stay, 0 – 6 maanden. Deze locaties moeten snel beschikbaar zijn. Het betreft opvang met een (gedeelde) wooneenheid, slaapvertrek, dagverblijf / eetzaal., toiletten, douche en wasruimte en geen of een centrale was- en kookgelegenheid. Mogelijke locaties zijn tijdelijke kantoorruimte, lege school, vakantiepark, sporthal of hotelschip.

C. Reguliere opvang, long stay, 3 – 24 maanden. Het betreft hier reguliere opvangplekken die voor langere periode beschikbaar zijn. Deze opvang is gericht op zelfstandigheid. Naast de voorzieningen in categorie b gaat het om een mogelijkheid tot koken en wassen. Bewoners besturen zelf en samen een huishouden.

D. In deze categorie gaat het ook om long stay opvang; in deze categorie wordt gekeken naar meer duurzame oplossingen voor woonruimte. Naast zelfstandigheid staat hier duurzaamheid centraal.

Het is de bedoeling dat vluchtelingen doorstromen van de ene naar de andere opvang. We vinden het wenselijk dat mensen die bij in crisisopvang locaties (cat. A) of noodopvang locaties (cat. B) worden opgevangen een duurzamere opvangplek vinden in reguliere opvanglocatie (cat. C) (en daarna eventueel woonruimte in cat. D).

Compensatie door het Rijk

Het Rijk heeft aangegeven dat gemeenten compensatie ontvangen voor het creëren van opvangplekken en compensatie ontvangen voor andere kosten. Op dit moment worden compensatieregelingen, in overleg met de VNG, uitgewerkt. Hierbij gaat het Rijk (zie Verzamelbrief opvang Oekraïne, 6 april 2022) uit van:

- Het normbedrag voor gemeentelijke opvanglocaties voor Oekraïners is 700 euro per week per gerealiseerde opvangplek. Bestuurlijk is aangegeven dat gemeenten geen financieel nadeel van deze opgave mogen hebben.
- Het normbedrag is van toepassing voor de periode waarin de regeling van kracht is (vooralsnog één jaar). Het normbedrag kan gedeclareerd worden vanaf het moment dat een Gemeentelijke Opvang Oekraïne (GOO) gerealiseerd is.
- Gemeenten kunnen een contract aangaan met een locatie voor een termijn van maximaal twaalf maanden. Het Rijk vraagt daarbij om alleen lange termijncontracten af te sluiten als dit een kostenvoordeel oplevert ten opzichte van korte termijncontracten. Het Rijk vraagt daarnaast om rekening te houden met de mogelijkheid om locaties op enig moment in te zetten voor andere doeleinden zoals spoedzoekers of studentenhuishouding.
- Transitie en transformatiekosten van panden worden vergoed op basis van werkelijke kosten. Het ministerie van JenV zal binnenkort vragen om voor dit soort kosten eerst een verzoek in te dienen. Deze regeling wordt nog nader uitgewerkt.
- Daarnaast zijn er kosten voor maatschappelijke organisaties die mensen begeleiden of activiteiten organiseren voor deze doelgroep.
- Over de vergoeding van overige kosten (onderwijs, zorg, Wmo, Jeugd, PG) worden aparte afspraken gemaakt met de afzonderlijke ministeries.

Uitgaven en investeringen

Vanaf dag één dat er Oekraïense vluchtelingen in Utrecht aankwamen, zijn we pro-actief gestart met het creëren van opvang. Inmiddels heeft het Rijk ons de vraag heeft gesteld om 800 opvanglocaties te realiseren. Hoewel er meer duidelijkheid is over de compensatieregelingen is er op dit moment nog geen volledig zicht op de kosten. Daarom is het voor deze bestuursrapportage nog niet mogelijk om een reële inschatting van de te verwachten kosten te geven.

Risico’s

We zien de volgende risico’s en onzekerheden waar we uw raad ook over blijven informeren.

1. Het is onzeker of de uiteindelijke compensatieregeling van het Rijk voldoende is om alle (cumulatieve) kosten ten behoeve van de totale noodopvang van Utrecht te dekken. Het Rijk heeft aangegeven om de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne te compenseren. Momenteel wordt een compensatieregeling uitgewerkt voor het realiseren van opvangplekken, waarbij wordt uitgegaan van een compensatiebedrag van 700 euro per gerealiseerd bed per week. Deze regeling omvat de compensatie voor kosten als opvang, catering, leefgeld, energie, schoonmaak, beveiliging etc. maar ook uitvoeringskosten binnen het ambtelijk apparaat. Er is op dit moment nog geen totaaloverzicht op de uitvoeringskosten en overige indirecte kosten. Het is daardoor onzeker of dit budget toereikend is voor het totaal aan kosten voor huur, project- en uitvoeringskosten en leefgeld.
2. Het is nu onduidelijk of de reeds gemaakte transitie- en transformatiekosten worden goedgekeurd door het ministerie van Justitie en Veiligheid en passen binnen de regeling die daarvoor uitgewerkt wordt. Er is wel toegezegd dat deze kosten worden vergoed.

Een inschatting van de risico’s wordt opgenomen in de tweede bestuursrapportage, evenals het effect van de kosten op de begroting 2022 en verder. Tussentijds informeren we de raad met twee wekelijkse nieuwsflitsen over de volle breedte van impact van deze grote opgave voor Utrecht.

1.2 Prijsstijgingen

Onzekerheid door stijgende kosten en leveringsonzekerheid

Gedurende 2021 zien we de bouwkosten stijgen. Sinds de oorlog in Oekraïne zien we niet alleen de bouwkosten stijgen, maar ook de prijzen van bijvoorbeeld brandstof en energie. Het Centraal Planbureau (CPB) geeft in haar nieuwe vooruitzichten in het Centraal Economisch Plan ook aan dat de prijzen snel stijgen, dempt de economische groei en is er sprake van een toenemende inflatie.

Naast de prijsstijgingen is de onzekerheid rond levering van grondstoffen en (deel)producten groot. Voor de bouwmaterialen zien wij dit nu al bij de beschikbaarheid van hout, maar ook voor staal wordt schaarste verwacht. Ook leidt de krapte op de arbeidsmarkt voor vaktechnisch personeel tot hogere kosten en minder beschikbaarheid aan arbeid om projecten binnen de beoogde planperiode af te ronden. Deze trend van kostenstijging werkt niet alleen door in de bouwkosten voor maatschappelijk vastgoed, maar ook voor de kosten van het onderhoud daarvan, investeringen en beheer van de openbare ruimte, ophalen van afval, investeringen in (ondergronds) infrastructuur en kosten van vervoer (leerlingen en Wmo). Dit geldt ook voor de kostenontwikkeling bij de maatschappelijke instellingen en verbonden partijen. Daarnaast ontvangen wij signalen dat bij aanbestedingen risico's van prijsstijgingen volledig bij de afnemers wordt neergelegd en de contractprijzen zullen stijgen.

Het is nog onzeker hoe de prijsstijgingen zich daadwerkelijk manifesteren. Vanwege de onzekerheden hoe de prijsstijgingen zich gaan manifesteren, hebben wij nog geen structurele effecten doorgerekend.

Impact op de begroting

Standaard indexeren wij de begroting op basis van verschillende indices. . De loonstijging gaat via de CAO, mits deze bekend is. In onze aanname is er voor 2023 een stijging van 2,5% geraamd voor lonen. Voor de prijsindex hanteren we het gemiddelde van de ontwikkeling van de overheidsconsumptie over de afgelopen 3 jaren. In de berekening van de prijsindex is ervoor gekozen een gedifferentieerde index te hanteren, namelijk Grond-, weg- en waterbouw index (GWW) en de Bouwindex. We hanteren ook gemiddelde over de afgelopen 3 jaren.
Voor de subsidiebudgetten vertalen we de loon- en prijsontwikkeling vertalen we naar een gewogen index voor de subsidiebudgetten, namelijk 70% loon- en 30% prijsindex.
Gedurende het jaar stellen wij de begroting niet bij voor prijsontwikkelingen. De reguliere werkwijze is dat in het lopende begrotingsjaar het budget (uitvoerings- of investeringsbudget) taakstellend is.

De huidige snelle stijging van de kosten stelt ons voor een dilemma in hoe de huidige begrotingssystematiek zich verhoudt tot onze ambities. Kunnen de verwachte kostenstijgingen worden opgevangen binnen de budgetten en wat zijn daar de consequenties van? Dit vraagstuk geldt niet alleen voor het huidige begrotingsjaar, maar ook voor de jaren 2023 en verder. In de raadsbrief over de stijgende (bouw)kosten van 1 april 2022 hebben we aangegeven het effect van de stijgende prijzen nader te onderzoeken. De lijn is en blijft dat prijsstijgingen primair worden opgevangen binnen de beschikbare budgetten, voor investeringen betreft dit in de post onvoorzien van het project en/of door aanpassingen in het programma.

De verschillende scenario’s, de risico’s, effect van indexering gemeentefonds en de impact van herprioriteren bij het handhaven van de huidige lijn worden bij het onderzoek in beeld gebracht. Een groot deel van de dekking van deze prijsstijgingen wordt naar verwachting gevonden in het accres van het gemeentefonds. De omvang daarvan wordt bekend gemaakt in de Meicirculaire, deze komt eind mei of begin juni beschikbaar. Daarna kunnen wij ook meer inzicht geven in het totale financiële effect van de stijgende kosten op onze (meerjaren)begroting door gelijktijdig de extra inkomsten van het Rijk de recente CPB-raming (maart 2022) financieel te vertalen in het meerjarenbeeld. Dan zullen we aan uw raad een apart voorstel doen hoe hiermee om te gaan.

In deze voorjaarsnota hebben we indexering volgens de reguliere methodiek toegepast MEV-verkenningen. Voor het huidige jaar hebben we als onderdeel van de knelpunten een aantal budgetten extra verhoogd zoals de stijgende energiekosten, bouwkosten voor onderwijsinstellingen (wettelijk verplichte taak), specialistisch reinigen van toiletvoorzieningen en groen onderhoud. Dit op basis van een eerste inschatting.

1.3 Financiële onzekerheden

In het regeerakkoord (januari 2022) heeft het Rijk ook keuzes gemaakt die ook de gemeentefinanciën raken; extra middelen maar ook een korting voor jeugdhulp en voor 2026 een aanpassing van de financiering van gemeenten. Vooruitlopend op deze nieuwe systematiek zijn de inkomsten voor het gemeentefonds vanaf 2026 aanzienlijk verlaagd, dit geeft onzekerheden over de structurele inkomsten voor onze begroting. Een eerste inschatting op onze inkomsten uit het gemeentefonds hebben wij gemaakt, daarbij zijn wij voor 2026 uitgegaan van gelijkblijvende inkomsten ten opzichte van 2025. Over de herijking (andere verdeling) van het gemeentefonds heeft het Rijk wel meer duidelijkheid gegeven in de recent ontvangen maartbrief. Met ingang van 2023 wordt het nieuwe model ingevoerd. Voor Utrecht heeft dit een structureel nadelig effect. Er wordt een aantal aanvullende onderzoeken uitgevoerd over deze verdeling. Dit zijn onderwerpen uit het advies van het ROB en een onderzoek naar de grootstedelijke kosten. We wachten op de uitkomst van deze aanvullende onderzoeken.

Daarnaast is het nog niet duidelijk welke impact de keuzes vanuit het Rijk hebben, bijvoorbeeld als het gaat om structurele financiële middelen in het klimaatakkoord, de extra korting voor Jeugdhulp, het verhogen van de eigenbijdrage van het WMO-abonnementstarief, armoedebeleid, compensatie voor uitvoeringskosten Omgevingswet en WKB.
Het is ook nog niet duidelijk hoe de Rijksfondsen worden verdeeld onder de gemeenten, dit zijn fondsen voor o.a. woningbouw, volkshuisvesting, ontsluiting nieuwe woningen.

Zodra we meer duidelijkheid krijgen van het Rijk, zullen we deze informatie financieel vertalen naar onze gemeente en uiteraard u informeren. We verwachten van het Rijk nog een aantal uitwerkingen de komende maanden, voorjaarsnota van het Rijk, meicirculaire 2022 en de contourenbrief juni 2022.

1.4 Effect aanpassing interne rekenrente

Bij de Voorjaarsnota 2021 is besloten de interne rente te verlagen van 2% naar 1,5%. Dit, omdat de marktrente gedaald is en de gemiddelde rente van de gemeentelijke leningenportefeuille ook lager is. Op grond van BBV-voorschriften moet de interne toerekening zoveel mogelijk aansluiten bij de werkelijke rentelasten.

Ten tijde van het opstellen van de voorjaarsnota gingen we ervan uit dat dit een budgettair neutrale aanpassing was. In geval van annuïtaire afschrijvingen, nemen de afschrijvingsbedragen eerst toe en daarna af. De doorvertaling van de aanpassing van de rente op de lange en korte termijn in het financieel beeld wordt onderzocht. Wij informeren u over de uitkomsten van het onderzoek bij de Tweede Bestuursrapportage 2022.

1.5 Aanpassen spelregel egalisatiereserve Overhead

Om de schommelingen per jaar in de bijdragen uit het overheadvierkant op te vangen heeft de raad bij de vaststelling van de begroting 2022 op 11 november 2021 besloten om een nieuwe reserve in te stellen. Op die manier kunnen de pieken en dalen geëgaliseerd worden. Bij het instellen van de egalisatiereserve Overhead is voorgesteld om de dotatie/onttrekking bij de eerstvolgende programmabegroting te verwerken.

Om een betere inschatting te maken van de mutaties op egalisatiereserve van de overhead stellen we voor om hiervoor ook de tussentijdse P&C-momenten van het lopende jaar hiervoor te benutten.

1.6 Ontwikkelingen Vennootschapsbelasting

Gemeente Utrecht is belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (Vpb) en betaalt belasting over de winst uit bedrijfsafval en over de inkomsten uit reclameconcessies. Over het eerste bestaat geen verschil van mening. Met betrekking tot de reclame-inkomsten zijn we echter van mening dat er geen sprake kan zijn van een te belasten winst en tevens, als men daar toch aan toe zou komen, dat de winst op een andere wijze en tot een lager bedrag moet worden berekend dan de Belastingdienst voorstaat. Met dit standpunt staat Utrecht niet alleen, ook andere gemeenten zijn het niet eens met dit standpunt van de belastingdienst. Tegen de aanslagen vanaf 2016 hebben wij bezwaar ingediend en tegen de uitspaak op het bezwaar zijn we in beroep gegaan. Met het beroep vragen wij nu een oordeel van de rechter hierin. Overigens procederen ook andere gemeenten in vergelijkbare zaken. Het is nu nog niet in te schatten hoelang de procedure zal gaan duren. Het kan wel enkele jaren duren voordat een finaal oordeel is te verwachten.

In het eerste kwartaal van 2022 hebben wij de Vpb-aanslag 2018 betaald, daarnaast hebben wij ook een voorlopige aanslag Vpb 2021 aangevraagd om de rentelasten te beperken. Onze aangiftes over 2019 en 2020 zijn nu in behandeling bij de belastingdienst, dit zal hoogstwaarschijnlijk in 2022 nog tot belastingaanslagen leiden. Als er dan nog geen uitspraak is gedaan inzake het beroep, of als wij dit beroep verliezen, zal dit in 2022, afhankelijk van de mate waarin de belastingdienst onze aangiftes corrigeert, leiden tot een tekort op het begrote bedrag aan te betalen Vpb van ongeveer 1 miljoen euro.

1.7 Overschrijding inhuurplafond

In de Programmabegroting 2022 is het inhuurplafond vastgesteld op 57,9 miljoen euro. Op basis van actuele ontwikkelingen wordt een overschrijding van het inhuurplafond verwacht van 6,6 miljoen euro. Redenen voor deze overschrijding zijn de steeds krapper wordende arbeidsmarkt, toename van tijdelijke werkzaamheden (bijvoorbeeld voor toeslagenaffaire) en het relatief hoge ziekteverzuim. Ook lopende het jaar zien we nog steeds extra onvoorziene taken vanuit het Rijk naar ons toe komen waarvoor wij uitvoeringskracht zullen moeten inhuren. Zoals de corona- en Oekraïne-crisis.

2. Actualisatie Financieel Beeld

In dit hoofdstuk geven we meer in detail een toelichting op het actuele financiële beeld. We beginnen met de financiële ontwikkelingen en lichten vervolgens de diverse onderdelen toe.

Samenvattend financieel beeld 2022-2026
De actualisatie van de financiële ontwikkelingen laat de eerste jaren incidenteel een aflopend voordelig saldo zien. Vanaf 2025 is een omslag te zien naar een structureel nadelig saldo van 19,4 miljoen euro. Het financiële beeld is een tussenstand, de definitieve uitwerking van het Regeerakkoord en het effect van de stijgende prijzen zijn nog onzeker. Ook is het coalitieakkoord niet meegenomen in de financiële ruimte voor 2023 en volgende jaren.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de financiële ontwikkelingen, die in de volgende paragrafen per programma worden toegelicht. De knelpunten die alleen op 2022 betrekking hebben, worden in Deel 2 Eerste Bestuursrapportage 2022 toegelicht.

De beschikbare financiële ruimte wordt integraal afgewogen met onder andere de afspraken uit het coalitieakkoord.

Tabel: samenvattend financieel beeld
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Hfst	Omschrijving	1e Berap 2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
2.1	Financiële ontwikkelingen	31.564	56.696	49.149	36.531	23.020	22.620
2.2	Onvermijdelijke kosten corona*	-5.071	-4.370	1.085	0	0	0
2.3	Knelpunten en meevallers	-18.273	-32.821	-36.243	-30.765	-36.114	-36.114
2.4	Overheveling taken naar de gemeenten	0	0	0	0	0	0
2.5	Budgetneutrale wijzigingen**	-6.525	5.600	0	0	0	0
2.6	Resultaat jaarrekening 2021 (incl. resultaatbestemming)	7.104	0	0	0	0	0
2.7	Algemene dekkingsmiddelen (2e Berap 2021)	25.106	0	0	0	0	0
2.8	Groeikader	-	-5.935	-5.935	-5.935	-5.935	-5.935
3	Afwijkingen 2022***	-6.457	0	0	0	0	0
4	Investeren in Utrecht voor het jaar 2022	-11.367	0	0	0	0	0
	Totaal saldo	**16.081**	**19.170**	**8.056**	**-169**	**-19.029**	**-19.429**
2.4	Algemene dekkingsreserve**	5.600	-5.600	-	-	-	-
2.4	Verevening met bestemmingsreserve**	925	-	-	-	-	-
	Totaal beschikbare financiële ruimte	**22.606**	**13.570**	**8.056**	**-169**	**-19.029**	**-19.429**

* Aanvulling scenario C wordt bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 verwerkt in Begroting 2022 (conform de werkwijze in 2021)
** De budgetneutrale wijzigingen en de onttrekking aan de reserves horen bij elkaar en zijn toegelicht in hoofdstuk 2.4.
*** De ontwikkelingen uit de eerste bestuursrapportage worden toegelicht in hoofdstuk 3

Tussenstand van het financiële beeld 2022

Knelpunten, meevallers en ontwikkeling uit eerste bestuursrapportage

De knelpunten en uitvoering van motie 2022/25 beperken voor een groot deel de financiële ruimte. Bij de knelpunten en meevallers zien we zeven grote ontwikkelingen:

- kosten voor de uitvoering van de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsboring Bouw van structureel 1,6 miljoen euro
- Aflopende bijdragen uit grondexploitaties geven een nadeel van 0,7 miljoen euro, vanaf 2026 neemt deze toe naar 5,3 miljoen euro
- een voordeel op het bijstandsbudget (BUIG) van 3,6 miljoen euro
- sterk stijgende (energie)prijzen door geopolitieke ontwikkelingen voor 2022 (3,7 miljoen euro)
- stijgende druk op de Wmo voorzieningen brengen extra kosten met zich mee, daar tegenover staat een overschot op de centrumgemeente taken. Per saldo stijgen de kosten van 2,5 miljoen euro in 2022 naar 10,6 miljoen euro in 2026
- een verhoging van de dotatie op de onderhoudsvoorziening van vastgoed ten bedrage van 4,565 miljoen euro voor de jaren 2022 t/m 2025
- extra personele inzet (7,5 miljoen euro) voor onder andere Wet Open Overheid, het organiseren van veilige verkiezingen, groei van de stad met betrekking tot wonen, klimaatverandering, energietransitie en bereikbaarheid

Ontwikkelingen die alleen betrekking hebben op het jaar 2022 zijn opgenomen in Deel 2: Eerste Bestuursrapportage. Dit betreft een vrijval van coronamiddelen uit de reserve van 2,1 miljoen euro. Ook zijn de voor de extra ondersteuning van ondernemers en inwoners die door de coronacrisis in financiële problemen zijn geraakt, overeenkomstig de unaniem aangenomen motie (5,6 miljoen euro) opgenomen in de bestuursrapportage. Tegenover de kosten van de motie, staat een positief resultaat uit de Jaarstukken 2021 van niet bestede Tonk-middelen. Het netto resultaat na resultaatbestemming is in de bestuursrapportage meegenomen, maar staat toegelicht in hoofdstuk 2.6.

Financiële ontwikkelingen

We hebben extra inkomsten van het Rijk uit de september- en decembercirculaire 2021 en de verwachte compensatie voor stijgende prijzen (31,0 miljoen euro) op basis van het prijspeil in september 2021. Tegenover deze compensatie staan ook de kosten voor de indexering van de begroting voor de cao en materiële prijsstijging (24,2 miljoen euro). De recent stijgende inflatie door de politieke instabiliteit, zoals toegelicht in de paragraaf Actuele ontwikkelingen, is nog niet meegenomen.

Ook is een eerste inschatting gemaakt van de doorwerking van het Regeerakkoord op de inkomsten uit het gemeentefonds. De inkomsten nemen met name kabinetsjaren 2023 t/m 2025 toe, dit is een aflopende reeks van 43 miljoen euro in 2023 naar 7 miljoen euro. Voor het jaar 2026 zijn de inkomsten onzeker en is vooralsnog rekening gehouden met stabiele overheidsfinanciën (zie ook hoofdstuk 1 Actuele Ontwikkelingen) door als uitgangspunt in 2026 het accres van 2025 fictief door te trekken.

Tenslotte is het weerstandsvermogen met 4 miljoen euro aangevuld. Dit is overeenkomstig de spelregels van het Herstelplan weerstandsvermogen.

Coronacrisis

Tenslotte zijn de effecten van de coronacrisis voor 2022 geactualiseerd. In vergelijking met het najaar ziet het dagelijkse leven in de stad er weer als vanouds uit en zijn alle maatregelen vanuit het rijk inmiddels afgeschaald. Ondanks dit positieve beeld vallen de onvermijdelijke kosten naar verwachting 5,1 miljoen euro hoger uit. Dit is het gevolg van de lockdown aan het begin van dit jaar en het langer voortduren van de coronamaatregelen daarna. Daartegenover staat een vrijval uit de coronareserve van 2,1 miljoen euro vanuit maatregelenpakket 3. Deze reservering kan verlaagd worden door de positieve ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden.

Resultaat 2021

Zowel de Tweede Bestuursrapportage 2021 als de Jaarstukken 2021 hebben een positief saldo. Na de resultaatsbestemming 2021, resteert een positief resultaat van 32,2 miljoen euro.

Coalitieakkoord: Investeren in Utrecht voor het jaar 2022

De ambities voor deze coalitieperiode staan in het coalitieakkoord "Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat". We gaan in 2022 direct aan de slag met een aantal onderdelen, zoals het voortzetten van tijdelijke maatregelen en het inzetten van beleidsimpulsen. In hoofdstuk 4 staan deze investeringen in Utrecht voor het jaar 2022 opgenomen. Dit hoofdstuk is volledig nieuw ten opzichte van de oorspronkelijke Eerste Bestuursrapportage 2022, omwille van de leesbaarheid is niet het hele hoofdstuk gemarkeerd.
In de Begroting 2023 wordt het gehele coalitieakkoord opgenomen en volgt besluitvorming over de prioriteiten, bijbehorende budgetten en bijsturingsmaatregelen.

Nog te verwachten inkomsten
De financiële vertaling van het regeerakkoord wordt door het Rijk in de meicirculaire (eind mei / begin juni 2022) nader uitgewerkt, dit verkleint de onzekerheden met betrekking tot inkomsten uit het gemeentefonds. Het is nog onduidelijk of dan ook wordt ingegaan op het jaar 2026. Daarnaast verwachten wij dat de stijgende prijzen ook doorwerken in het gemeentefonds, dit wordt ook in de meicirculaire bekend gemaakt. Een deel van de stijgende prijzen op onze uitgaven hebben wij al in de Eerste Bestuursrapportage verwerkt 2022.

2.1 Financiële ontwikkelingen

Sinds de vaststelling van de Programmabegroting 2022 zijn er financiële ontwikkelingen geweest die het gemeentelijke financiële beeld beïnvloeden en de beschikbare ruimte bepalen om nieuwe activiteiten en uitgaven voor de groeiende stad te kunnen dekken. De samenstelling van de financiële ruimte is als volgt:

Tabel: Financiële ontwikkelingen
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Financiële ontwikkelingen	2022	2023	2024	2025	2026	structureel
Autonome ontwikkelingen	12.917	7.184	7.183	8.804	10.018	10.018
Regeerakkoord	19.965	43.340	35.944	21.705	6.980	6.580
Groei van de stad	-1.700	5.935	5.935	5.935	5.935	5.935
Overige ontwikkelingen	382	237	87	87	87	87
Totaal financiële ontwikkelingen	**31.564**	**56.696**	**49.149**	**36.531**	**23.020**	**22.620**

Autonome ontwikkelingen
Autonome ontwikkelingen bestaan uit externe, niet beïnvloedbare nominale (loon en prijs) en reële (volume) ontwikkelingen in 2022 en 2023. Deze ontwikkelingen zijn verwerkt conform vastgesteld beleid.

Tabel: Autonome ontwikkelingen
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Autonome ontwikkelingen	2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
Gemeentefonds	19.593	28.200	28.199	29.820	31.034	31.034
Loon- en prijscompensatie programma's	-2.676	-24.235	-24.235	-24.235	-24.235	-24.235
Aanvullen weerstands- vermogen	-4.000					
Belasting en heffingen (inflatiecorrectie)	0	3.219	3.219	3.219	3.219	3.219
Totaal autonome ontwikkelingen	**12.917**	**7.184**	**7.183**	**8.804**	**10.018**	**10.018**

Gemeentefonds
Het gemeentefonds beweegt mee met een breed deel van de rijksuitgaven (normeringssystematiek). Dit wil zeggen als het Rijk meer uitgeeft, het gemeentefonds meegroeit. De begroting, en dus ook de algemene uitkering wordt in constante prijzen geraamd. Voor het jaar t+1 worden jaarlijks bij de voorjaarsnota de budgetten gecompenseerd voor stijgende kosten. Dat is ook het moment om de raming van de algemene uitkering te gaan prognosticeren, inclusief de loon en prijsontwikkeling voor t+1 (het is een combinatie van correctie van het prijspeil en herverdeelnadelen). Het positieve saldo bestaat uit de verwachte compensatie voor loon- en prijsstijgingen en de effecten uit de september- en decembercirculaire. Per saldo nemen de inkomsten uit de algemene uitkering structureel met 31 miljoen euro toe.
Er zijn nog steeds een aantal financiële onzekerheden met betrekking tot de financiële doorwerking van Rijksbeleid, waarvoor we nog geen exacte doorvertaling kunnen maken naar onze begroting. We hebben een eerste inschatting gemaakt voor de herijking gemeentefonds en uitwerking van het Regeerakkoord.

Loon- en prijscompensatie programma's
De bijstelling van het gemeentefonds hebben we nodig om een deel van onze uitgaven te indexeren voor loon- en prijsontwikkelingen. Er ligt een nieuwe CAO. De loonindexatie is per 1 december 2021 1,5% en per 1 april 2022 2,4%. Dat is totaal 3,9%. Op basis van het CPB en het inflatiecijfer is een schatting van 2,5% loonstijging vanaf 2023 opgenomen.

Voor de prijsindex hanteren we het gemiddelde van de ontwikkeling van de overheidsconsumptie over de afgelopen 3 jaren. Die bedraagt 2,05%. In de berekening van de prijsindex 2023 is ervoor gekozen een gedifferentieerde index te hanteren, namelijk Grond-, weg- en waterbouw index (GWW) en de Bouwindex (BDB). We hanteren ook gemiddelde over de afgelopen 3 jaren, de GWW-index bedraagt 4,1% en de BDB-index bedraagt 3,3%. Zowel de looncorrectie over 2022 als de loon- en prijsontwikkeling 2023 vertalen we vanaf 2023 naar een gewogen index voor de subsidiebudgetten. Met de geschetste ontwikkelingen bedraagt die 2,4% voor 2023.

	Indexatie 2023	Basis
➢ Loonkosten	2,5%	CPB loonkostenontwikkeling
➢ Materiële kosten	2,05%	CPB overheidsconsumptie gemiddelde van 3 jaar
➢ Weg en waterbouw	4,1%	Grond-, weg- en waterbouw index (GWW) gemiddelde van 3 jaar
➢ Bouwkosten	3,3%	Bouwindex (BDB), gemiddelde van 3 jaar
➢ Subsidiebudgetten	2,4%	Gewogen gemiddelde van loon- en materiële kosten index
➢ Belastingen	2,4%	Verwachte loon- en prijsontwikkelingen

Wij hebben met deze indexeringen nog geen rekening gehouden met de recente sterke stijging van de prijzen en inflatie.

Weerstandsvermogen
Op basis van de voorlopige jaarrekeningcijfers blijkt de ratio van het weerstandsvermogen 0,73.
In de voorjaarsnota 2021 is een herstelplan gemaakt om de weerstandsratio weer op 1 te krijgen. Daarom is er volgens de spelregels een aanvulling van 4 miljoen euro nodig.

Belastingen (inflatiecorrectie)
Jaarlijks indexeren we de belastingopbrengst met de inflatie. Evenals voorgaande jaren bepalen we die aan de hand van de verwachte loon- en prijsontwikkeling vanaf 2022. De indexering komt daarmee op 2,4%, namelijk 70% loonindexatie en 30% indexatie materiële kosten. De recente sterke toename van de inflatie is nog niet meegenomen in deze indexering, omdat we de impact op onze kosten en de inkomsten van het rijk nog niet voldoende in beeld hebben.

Regeerakkoord
Het regeerakkoord heeft ook een financiële doorwerking op het gemeentefonds. We hebben een eerste inschatting gemaakt van de gevolgen voor de gemeente Utrecht. In de meicirculaire 2022 wordt het daadwerkelijke effect bekend gemaakt. De samenstelling van de financiële ruimte is als volgt:

Tabel: Regeerakkoord
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo

x € 1.000

Regeerakkoord	2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
Accres regeerakkoord*	15.215	25.038	30.374	18.800	25.600	25.600
Ingeboekt te verwachten extra middelen jeugdhulp	0	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
Verlagen risico ingerekend accres op basis van de Meicirculaire 2021)	8.000	7.002	1.840	0	0	0
Bevriezen oploop opschalingskorting	250	10.500	14.250	17.875	0	0
Extra middelen jeugdzorg**	0	29.000	26.000	18.000	11.800	10.700
Toename kosten jeugdzorg	0	-11.800	-16.600	-15.300	-10.500	-9.800
Ingeboekt te verwachten accres GF	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Herijking Gemeentefonds	0	-5.400	-7.920	-7.920	-7.920	-7.920
Uitvoeringskosten WKB en omgevingswet	4.500	3.000	2.000	2.250	0	0
WMO abonnementstarief eigen bijdrage	0	0	0	2.000	2.000	2.000
Specifieke Uitkeringen (zoals klimaatakkoord)	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal beschikbare financiële ruimte	**19.965**	**43.340**	**35.944**	**21.705**	**6.980**	**6.580**

**) incl. Woningbouw en Volkshuisvesting*
***) incl. Extra korting jeugdzorg*

Accres regeerakkoord
De extra uitgaven die het Rijk heeft gepland, zullen leiden tot extra inkomsten in het gemeentefonds (trap-op-trap-af).
Op basis van de financiële uitwerking van het regeerakkoord (startnota) hebben wij het effect voor Utrecht bepaald. Daarbij hebben we rekening gehouden met:
Groei van het algemene deel van het gemeentefonds (accres):

- de procentuele groei van het accres door de extra maatregelen is door vertaald,
- gecorrigeerd voor het effect van de lopende prijzen (wij begroten tegen constante prijzen) en
- verminderd met het voorschot waar we bij de Voorjaarsnota 2021 rekening mee hebben gehouden.

Voor de groei van het accres 2026 is afgeweken van het regeerakkoord. Wij gaan ervan uit dat het gemeentefonds zich zoals gebruikelijk ontwikkeld en hebben de inkomsten uit het jaar 2025 als basis genomen voor 2026. Deze hebben we aangepast met de procentuele groei uit de septembercirculaire.

Ingeboekt te verwachten accres
In de financiële strategie van de Voorjaarsnota 2021 is 8 miljoen euro structureel ingeboekt vanwege de verwachting dat het accres door het regeerakkoord zal stijgen. Dit bedrag is in mindering gebracht op het werkelijke extra accres uit het Regeerakkoord.

Verlagen risico ingerekend accres (op basis van Meicirculaire 2021)
De financiële impact van de meicirculaire was positief. Een deel hiervan is gebruikt om het ingeboekte verwachtte accres gemeentefonds te verlagen.

Bevriezen oploop opschalingskorting
De opschalingskorting wordt bevroren in deze kabinetsperiode. Het is daarmee een incidenteel voordeel voor de jaren 2022 t/m 2025. Deze korting is in 2015 ingevoerd om gemeente te stimuleren om te fuseren (op te schalen) vanuit efficiency perspectief. De beleidswijziging 'opschalen van alle gemeenten naar 100.000+ gemeenten' nooit is gerealiseerd en van tafel is gegaan, de opschalingskorting is echter wel blijven staan in het gemeentefonds.

Extra middelen jeugdzorg
In het regeerakkoord is de arbitrage uitspraak voor de jeugdzorg structureel meegenomen. Dit geeft extra inkomsten om de stijgende kosten te compenseren. De extra inkomsten dalen over de jaren heen. Uitgangspunt van dit deel van de arbitrage afspraak is dat gemeenten een hervormingsagenda opstellen die leidt tot lagere kosten.
Zowel op de lasten als batenkant zien we de nodige onzekerheden voor de komende jaren. Aan de lastenkant door een steeds groter beroep op jeugdzorg in combinatie met de hervormingsagenda. Aan de batenkant ook door de hervormingsagenda, die moet gaan leiden tot structureel extra middelen voor jeugdzorg, het nieuwe woonplaatsbeginsel en nieuwe verdeelmodel sociaal domein.

Daarnaast is er ook een de extra korting voor de jeugdzorg in het Regeerakkoord opgenomen, deze is ingeboekt vanaf 2024.

Ingeboekt te verwachten extra middelen jeugdhulp
In de Programmabegroting 2020 is geanticipeerd extra middelen voor de jeugdzorg en is voor 6 miljoen euro aan extra middelen opgenomen.

Herijking Gemeentefonds
In januari 2022 heeft het Rijk een voorlopige doorrekening gemaakt van het effect per gemeente op basis van gegevens uit 2019. Op basis van deze gepubliceerde cijfers is het financiële gevolg van de herijking -22 euro per inwoner. Er geldt hierbij een ingroeipad van maximaal -15 euro per inwoner per jaar. De huidige cijfers zijn hierop gebaseerd.Deze calculatie wordt nog geactualiseerd, want inmiddels is de herijking in besluit genomen, echter niet met een verevening van 90%, maar met bestaande verevening. De cijfers worden ook geactualiseerd naar 2020 en dit zal weer tot een nieuwe uitkomst leiden. Daarnaast is afgesproken dat het ingroeipad in jaar 2023 maximaal -7,50 euro per inwoner is.

Uitvoeringskosten WKB en Omgevingswet
Op 28 januari 2022 is er een kamerbrief gestuurd ten aanzien van onderliggende reeksen "overige dossiers medeoverheden. Hierin staan de extra middelen. Als uitgangspunt hebben we het Utrechtse aandeel in het gemeentefonds genomen.

WMO abonnementstarief eigen bijdrage
Op 28 januari 2022 is er een kamerbrief gestuurd ten aanzien van onderliggende reeksen "overige dossiers medeoverheden. Hierin staan de extra middelen. Als uitgangspunt hebben we het Utrechtse aandeel in het gemeentefonds genomen.

Specifieke Uitkeringen (zoals klimaatakkoord)
Er is nog niet bekend hoeveel middelen er beschikbaar komen voor bijvoorbeeld het klimaatakkoord. De verwachting is dat dit via specifieke uitkeringen gaat.

Groei van de stad

Tabel: Groei van de stad
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Groei van de stad	2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
Gemeentefonds	-1.762	5.261	5.261	5.261	5.261	5.261
Belasting en heffingen	0	612	612	612	612	612
Toename OZB	*0*	*688*	*688*	*688*	*688*	*688*
Afdracht ondernemersfonds	*0*	*-76*	*-76*	*-76*	*-76*	*-76*
Stelpost investeringsagenda groei	62	62	62	62	62	62
Totaal Financiële ruimte	**-1.700**	**5.935**	**5.935**	**5.935**	**5.935**	**5.935**

Groei van de stad (volumeontwikkelingen)
Op basis van ramingen die de afdeling Onderzoek opstelt, worden de parameters van de algemene uitkering jaarlijks geactualiseerd bij de voorjaarsnota. We actualiseren het lopende jaar en ramen de groei voor het komende jaar. De groei voor het komend jaar trekken we structureel door. We ramen dus niet de groei voor de jaren t+2+3+4. We ramen immers ook niet de eventuele extra lasten die zich in de jaren t+2+3+4 gaan voordoen.

Belastingen en heffingen
Onroerendezaakbelasting (OZB)
Met de groei van de stad neemt het bestand aan woningen en niet-woningen toe waarover onroerendezaakbelasting (OZB) wordt ontvangen. Door het uitbreiden van het woningenbestand is rekening gehouden met 0,688 miljoen euro extra opbrengsten als gevolg van een toegenomen areaal woningen en niet-woningen.

Afdracht ondernemersfonds
Conform de spelregels wordt 11% van de OZB-inkomsten aan het ondernemersfonds afgedragen.

Stelpost investeringsagenda groei
Er staan nog middelen ten aanzien van groei op een stelpost.

Overige ontwikkelingen
Naast de bovenstaande ontwikkelingen zijn er nog andere ontwikkelingen die invloed hebben op het financiële beeld.

Tabel: Overige ontwikkelingen
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Overige ontwikkelingen	2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
Dividend	400	250	100	100	100	100
Rente	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Stelposten	72	77	77	77	77	77
Erfpacht	-90	-90	-90	-90	-90	-90
Totaal beschikbare financiële ruimte	**382**	**237**	**87**	**87**	**87**	**87**

Dividend
Het dividend laat een positief effect zien en dat zit bij BNG. Het resultaat van de bank herstelt zich, na een korte Corona-dip met externe dividendrestricties, sneller dan verwacht. Die restricties op het uitkeren van dividend zijn inmiddels ook al opgeheven. De dividendraming voor Vitens blijft de komende jaren gehandhaafd op nihil.

Rente
Bij het opstellen van de begrotingen worden ramingen gemaakt van saldi van baten en lasten (exploitatie), investeringsuitgaven en grondexploitaties. De uitkomsten daarvan worden doorvertaald in een verwachte financieringsbehoefte en daarmee samenhangende externe rentelasten.

Externe rentelasten vormen de basis voor de interne renteomslag zoals die op grond van bet Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet worden toegepast. Op grond van eerdere prognoses is de omslagrente met ingang van 2018 vastgesteld op 2% (was 4%). Met dit percentage is ook gerekend in de huidige meerjarenbegroting 2022-2025.
Het renteresultaat is het verschil tussen de intern aan investeringen toegerekende rentelasten en de werkelijke externe rentelasten. Door het in sterke mate achterblijven van de externe rentelasten heeft ertoe geleid dat over 2021 het renteresultaat moest worden nagecalculeerd tegen 1,85%. Ofwel: het gehanteerde interne rentepercentage van 2% was te hoog en moest worden herrekend.
Deze nacalculatie maakt het, samen met de reeds besloten verlaging van de omslagrente naar 1,5% met ingang van 2022, op dit moment lastig om ramingen voor renteresultaat te doen voor 2023 e.v. Nadere doorrekeningen worden gemaakt op basis van de nog vast te stellen balans 2021. De boekwaarden van de investeringen van die balans zullen naar verwachting een beter houvast geven voor verdere meerjarige doorrekeningen van onder andere het interne renteresultaat.

Stelposten
Saldo van diverse stelposten.

Erfpacht
De producten van erfpacht dragen bij aan de gemeentebrede financiële ruimte. De opbrengsten uit deze producten zijn nauwelijks beïnvloedbaar omdat het initiatief tot het omzetten van erfpachtvoorwaarden of het uitgeven van een nieuw erfpacht buiten de gemeente ligt.

In de Tweede Bestuursrapportage en in de Jaarstukken 2021 zijn incidentele opbrengsten verantwoord uit de conversie van erfpachtcontracten naar eeuwigdurende afkoop. Met deze conversie vervallen echter ook de structurele inkomsten in de vorm van de canons. De structurele inkomstendaling nemen we mee in de financiële ontwikkelingen. Deze omzetting geeft een structureel nadeel van 0,90 miljoen euro.

2.2 Onvermijdelijke kosten Corona scenario C

Ontwikkelingen Corona scenario C sinds de begroting 2022

In de Programmabegroting 2022-2025 hebben we rekening gehouden met het effect wat de corona pandemie. Dit is op basis van de inschatting die wij in de zomer 2021 hebben gemaakt. De verwachte financiële effecten hebben wij bij de Begroting 2022 in beeld gebracht middels twee scenario's (scenario C: basis, scenario D: somber). De onvermijdelijke coronakosten zijn opgenomen in scenario C en verwerkt in het financieel beeld. Inmiddels hebben diverse ontwikkelingen plaatsgevonden, zo was er wederom sprake van beperkende maatregelen en compensatie van het Rijk in december 2021. Met als gevolg dat we de uitgangspunten van scenario C hebben aangepast naar:

- Startpunt is de situatie van begin december 2021
- Vanaf het eerste kwartaal 2022 worden maatregelen vanuit het kabinet langzaam versoepeld, dat wil zeggen naar:
    - Coronapas op veel locaties
    - Daarbinnen geen verplichting tot 1,5 meter
    - Daarbuiten is 1,5 meter een advies, geen verplichting
- Corona blijft in heel 2022 nog onder ons, maar de maatregelen worden wel steeds minder beperkend Vanaf het tweede kwartaal zien we de economie weer herstelt en een groei laat zien

In deze tabel hebben we de financiële effecten uiteengezet van de actualisatie van de onvermijdelijke kosten voor het jaar 2022 ten opzichte van de Programmabegroting 2022. Bij de Tweede

Bestuursrapportage 2022 actualiseren we de uitgangspunten van scenario C en daarmee de onvermijdelijke kosten nog een keer naar de situatie op dat moment. De daadwerkelijk verwerking van de kosten in de Begroting 2022 vindt daarom ook pas plaats bij de Tweede Bestuursrapportage 2022. Dit is dezelfde werkwijze als in 2021.

Bijstelling budgetten onvermijdelijke kosten scenario C

Wij hebben beging 2022 onze prognoses geactualiseerd voor de onvermijdelijke kosten scenario C. Hieronder lichten we de mutaties van de onvermijdelijke kosten Corona toe. Ten opzichte van de Begroting 2022 nemen de onvermijdelijke kosten Corona in totaal toe met een bedrag van 5,071 miljoen euro.

Tabel: Samenvattend overzicht onvermijdelijke kosten scenario C

(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024
Bijstelling scenario C	-5.537	-5.310	
Overige ontwikkelingen	466	940	1.085
Totale bijstelling	**-5.071**	**-4.370**	**1.085**

Bijstelling scenario C (nadeel 5,536 miljoen euro) op diverse programma's

De aanpassing van scenario C leidt tot een nadeel op diverse programma's van in totaal 5,536 miljoen euro. Bij de begroting 2022 gingen we ervan uit dat de coronapandemie vanaf medio 2021 beheersbaar zou zijn en er vanaf 1 november geen coronamaatregelen meer zouden komen. Dit scenario bleek te optimistisch en is daarom bijgesteld naar bovenstaande uitgangspunten met als gevolg dat ook de kosten zijn bijgesteld. De specifieke compensatie van het Rijk uit de september- en decembercirculaire zijn netto meegenomen op de beleidsprogramma's/ Dat wil zeggen dat de verwachte extra kosten zijn verminderd met de toegezegde compensatie van het Rijk.

Hieronder zijn de grootste bijstellingen als gevolg van scenario C toegelicht:

- **Ondersteuning op maat (nadeel: 2022 1,700 miljoen euro en 2023 4,800 miljoen euro)**
  In 2022 zijn extra locaties voor daklozenopvang geopend. Voor 2023 zijn extra kosten geraamd voor de boeggolf WMO en Jeugd. De pandemie en de maatregelen duren langer dan verwacht en we zien dat de extra vraag voor WMO en Jeugd erg hoog blijft. Extra inzet blijft ook in 2023 daarom nodig om de extra/zwaardere zorgvraag op te vangen/te voorkomen
- **Bewoners en bestuur (nadeel 2022 1,075 miljoen euro)**
  De verwachting is dat ook in 2022 extra kosten zullen ontstaan door de opeenstapeling van de vraag naar onder andere reisdocumenten (boeggolf) als gevolg van de verlenging van de coronamaatregelen. Daarnaast leidt deze verlenging van de coronamaatregelen er ook toe dat er kosten zijn voor het "Thuisbezorgen van reisdocumenten" en meer inzet van personeel nodig is bij het Klant contact centrum.
- **Volksgezondheid (nadeel: 2022 1,075 miljoen euro en 2023 0,575 miljoen euro**
  De onderdelen psychische gezondheid en gezond ouder worden in Pakket 2.1 zijn opgehoogd en zullen waarschijnlijk doorlopen na 2022. Bij de Jeugdgezondheidszorg locaties leidt de 1,5 meter maatregel en het 1-ouder beleid tot extra personele inzet. Het 1-ouder beleid betekent dat er maar één ouder mee naar binnen mag. Er is extra inhuur van personeel voor doorgang van activiteiten doordat medewerkers door corona-activiteiten niet/ minder beschikbaar zijn. Verder is er een werkgroep die zich bezighoudt met corona vaccinaties.

Overige bijstellingen (voordeel 0,466 miljoen euro)
Naast de bijstelling van het scenario C, zijn ook een aantal budgetten bijgesteld voor de onvermijdelijke corona kosten. Deze worden hieronder toegelicht.

- **Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed (voordeel 0,553 miljoen euro)**
  De inkomstenderving voor de bouwvergunningen worden bepaald door Pfas en stikstof-maatregelen, haperende aanvoerketen in de bouw en corona-effecten. Het is niet exact aan te geven of en zo ja welk deel van de inkomstenderving komt door de coronamaatregelen. Daarom brengen we het bedrag in de begroting terug naar nul.

- **Bereikbaarheid (voordeel 0,720 miljoen euro)**
  Bij de actualisatie van de onvermijdelijke kosten gaan we ervan uit dat de inkomstenderving voor parkeren toch nog gecompenseerd zal worden vanuit het rijk. Daarom brengen we het bedrag in de begroting terug naar nul.

- **Openbare ruimte en groen (nadeel: 2022 0,429 miljoen euro, 2023 0,235 miljoen euro en 2024 0,185 miljoen euro)**
  De werkzaamheden voor de ventilatie van de gebouwen van stadsbedrijven is uitgesteld van 2021 naar 2022 (nadeel 0,560 miljoen euro). Daarnaast kan als gevolg van nieuwe afspraken met reclame-exploitanten de inkomstenderving beperkt worden (voordeel 0,131 miljoen euro).

- **Werk & Inkomen (voordeel: 2022 1,700 miljoen euro, 2023 1,850 miljoen euro en 2024 0,900 miljoen euro)**
  De grote stijging in de bijstand door Corona is uitgebleven, op basis van de huidige CPB-prognoses verwachten we in 2022 geen sterke stijging en bijbehorende uitvoeringskosten (voordeel 0,9 miljoen euro). De incasso van TOZO loopt beter dan eerder gedacht en eventuele extra kosten worden opgevangen binnen het uitvoeringsbudget TOZO (voordeel 0,5 miljoen euro). De verwachte stijging van armoede en schulden door corona is tot nu toe beperkt en wordt deels ondervangen in werkpakket 2, daarom verlagen we deze kosten in 2022 (voordeel 0,3 miljoen euro).

- **Veiligheid (nadeel 2022 en 2023 1,145 miljoen euro)**
  Begin 2022 was door Corona en de nasleep ervan een toename van openbare orde problematiek (zoals dreigingen, rellen, demonstraties en crowdproblematiek). De problematiek nam niet alleen toe, maar was ook complexer. Daarom was het noodzakelijk om extra adviseurs openbare orde en juristen in te zetten. Bij de tweede bestuursrapportage zullen we bezien in hoeverre dit nadeel al dan niet kan worden bijgesteld.

- **Overhead (nadeel 0,933 miljoen euro)**
  Om werken op kantoor en thuis mogelijk te maken en daarmee samenhangende voorzieningen zoals extra schoonmaak worden meer kosten gemaakt. Daarnaast zijn er extra kosten in verband met capaciteit voor crisiscommunicatie en afhandeling van bezwaarschriften als gevolg van de tijdelijke regelingen.

Recapitulatie onvermijdelijke kosten scenario C per programma

Tabel: Totaal Overige ontwikkelingen

(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Programma	Begroting 2022			Actualisatie 2022			Saldo		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Bewoners en bestuur	-	-	-	-1.075	-	-	-1.075	-	-
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	-553	-	-	-400	-	-	153	-	-
Bereikbaarheid	-720	-	-	-400	-	-	320	-	-
Duurzaamheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Openbare ruimte en groen	-585	-235	-185	-1.580	-	-	-995	235	185
Economie & Werkgelegenheid voor iedereen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Werk en Inkomen	-2.400	-3.250	-900	-700	-1.400	-	1.700	1.850	900
Onderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondersteuning op maat	-10.400	-3.200	-	-12.100	-8.000	-	-1.700	-4.800	-
Volksgezondheid	-	-	-	-1.075	-510	-	-1.075	-510	-
Veiligheid	-	-	-	-1.465	-1.145	-	-1.465	-1.145	-
Cultuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samenleven en sport	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vastgoed	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Algemene middelen	-978	-	-	-978	-	-	-	-	-
Overhead	-459	-	-	-1.392	-	-	-933	-	-
	-16.095	**-6.685**	**-1.085**	**-21.165**	**-11.055**	**0**	**-5.071**	**-4.370**	**1.085**

2.3 Knelpunten en meevallers

In dit hoofdstuk zijn de knelpunten en meevallers opgenomen. Een knelpunt moet voldoen aan drie criteria: ze moeten onvermijdelijk zijn (bijsturen is niet mogelijk), onuitstelbaar (niet verschuifbaar in de tijd) en onoplosbaar (niet binnen bestaande budgetten op te vangen).

In onderstaande tabel laten wij per programma de verwachte afwijking in de begroting zien.

De afwijkingen ten opzichte van de actuele Begroting 2022 leiden tot het verwachte saldo bij de Verantwoording 2022. Dit beeld is exclusief bestedings- en dekkingsvoorstellen en exclusief de grondexploitaties.

Tabel: Knelpunten en meevallers
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Bewoners en Bestuur	-1.776	-2.367	-2.367	-2.367	-2.367
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	-415	-3.333	-3.878	-3.765	-7.935
Bereikbaarheid	-	-	-	-	-
Duurzaamheid	-	-	-	-	-
Openbare Ruimte en Groen	-675	-217	-2.217	-2.677	-4.087
Economie en werkgelegenheid voor iedereen	-	-	-	-	-
Werk en inkomen	3.600	1.200	1.200	1.200	1.200
Onderwijs	-1.850	-3.550	-1.950	-2.650	-1.450
Ondersteuning op Maat	-2.500	-8.600	-10.000	-8.600	-10.600
Volksgezondheid	-50	-50	-50	-50	-50
Veiligheid	-330	-468	-448	-448	-448
Cultuur	-	-	-	-	-
Samenleven en Sport	-65	-130	-195	-250	-315
Utrechts Vastgoed	-4.910	-4.910	-4.910	-345	-345
Algemene middelen	-3.250	-	-	-	-
Overhead	-6.052	-10.396	-11.429	-10.813	-9.717
Totaal	**-18.273**	**-32.821**	**-36.243**	**-30.765**	**-36.114**

Hierna worden de afwijkingen per programma toegelicht.

Bewoners en Bestuur

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Consequenties CAO-aanpassing 2022 voor Inhuur	-180	-180	-180	-180	-180
Basis op orde bedrijfsvoering lokale democratie	-50	-475	-475	-475	-475
Extra lasten burgerzaken door verandering samenstelling populatie bevolking	-275	-275	-275	-275	-275
Uitbreiding fractiebijdrage door meer fracties	-204	-270	-270	-270	-270
Verkiezingen in de toekomst	-1.067	-1.167	-1.167	-1.167	-1.167
Totaal	**-1.776**	**-2.367**	**-2.367**	**-2.367**	**-2.367**

Consequenties CAO-aanpassing 2022 voor Inhuur

De vakbonden en werkgevers hebben een principeakkoord bereikt over de nieuwe CAO. Naar verwachting wordt deze nieuwe CAO in 2022 met terugwerkende kracht naar 1-1-2021 vastgesteld. De impact van de verhoging van het minimumloon zal voor de inhuur van uitvoerende functies een grotere impact hebben dan de rest van het in concept afgesproken pakket.

Basis op orde bedrijfsvoering lokale democratie

De capaciteit van de griffie en de vaste fractiebijdrage worden op orde gebracht met deze uitbreiding.

Extra lasten burgerzaken door verandering samenstelling populatie bevolking

De stad groeit, het aantal inwoners groeit. Deze groei is niet 'recht evenredig', het aantal mensen van niet Nederlandse afkomst groeit harder dan die van Nederlandse afkomst. Voor burgerzaken betekent dit dat de gemiddelde 'doorlooptijd' van producten en diensten toeneemt. De formele voorbereidingen voor een huwelijk tussen iemand uit Eritrea en iemand uit Iran is veel bewerkelijker. Idem voor geboorteaangifte, de overlijdensakte etcetera.
Ook voor het KCC heeft dit effect; inwoners met lagere taalvaardigheid en (gemiddeld) minder inzicht in het functioneren van de gemeente/ de overheid hebben gemiddeld een langere interactie met het KCC. Dit vraagt om uitbreiding van de personele inzet, om de wachttijden niet op te laten lopen.

Uitbreiding fractiebijdrage door meer fracties

Er zitten momenteel twaalf fracties in de gemeenteraad. Bij de recente gemeenteraadsverkiezingen drie partijen bijgekomen. Alle fracties hebben volgens de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties recht op een subsidie ter dekking van hun kosten. Voor 2022 betekent dat (3 maal 0,068 miljoen euro) aan extra kosten en vanaf 2023 (drie maal 0,090 miljoen euro).

Verkiezingen in de toekomst

We verwachten ook dit jaar een tekort op het huidige beschikbare budget voor verkiezingen. Om verkiezingen ook in de toekomst betrouwbaar en veilig te kunnen blijven organiseren is het belangrijk hier een robuust team neer te zetten. Ook is er voldoende budget nodig voor ontwikkelingen zoals toegankelijkheid, hogere vergoedingen voor (plaatsvervangende) voorzitters, aanbestedingen en meerkosten voor onder andere ICT, materialen en communicatie ten opzichte van 2019 (de situatie voor corona).

Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Afdracht Grondexploitatie Leidsche Rijn en Stationsgebied	0	-770	-770	-770	-5.270
Invoering Omgevingswet	0	-620	-420	-320	-320
Landelijk Digitaal stelsel Omgevingswet	0	0	-300	-300	0
Omgevingsplannen: Voortzetting werkzaamheden om te voldoen aan wettelijke vereisten per 2030	0	0	-350	-350	-350
Omgevingsplannen: Werken met omgevingsplan	-150	-150	-210	-210	-180
Overdragen (basis)taken naar gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)	-65	-103	-138	-125	-125
Ruimtelijk economisch programma (REP)-Integraal ruimtelijk perspectief (IRP)	-200	-400	-400	-400	-400
Wet Kwaliteitsborging Bouw: Voldoen aan wettelijk minimum	0	-1.290	-1.290	-1.290	-1.290
Totaal	**-415**	**-3.333**	**-3.878**	**-3.765**	**-7.935**

Afdracht Gondexploitatie Leidsche Rijn en Stationsgebied

De Grexen Leidsche Rijn en Stationsgebied lopen af. Daardoor kan de afdracht algemene middelen niet meer plaatsvinden. Voor het stationsgebied is dit vanaf 2023 een bedrag van 0,770 miljoen euro en voor het gebied Leidsche Rijn 4,5 miljoen euro vanaf 2026.

Invoering Omgevingswet

Per 1 januari 2023 treedt de Omgevingswet in werking. De komst van deze wet zorgt er voor dat een deel van de werkzaamheden (toezicht, beleidsondersteuning) niet ondergebracht kunnen worden onder de leges en zorgt voor extra lasten. Daarnaast hebben we bij de vergunningverlening tijdelijk met twee wettelijke regimes te maken, wat zorgt voor frictiekosten.

Landelijk Digitaal stelsel Omgevingswet

De invoering van het landelijke Digitaal stelsel omgevingswet (DSO) brengt kosten met zich mee voor de implementatie binnen gemeente Utrecht om hiermee te werken.

Omgevingsplannen: Voortzetting werkzaamheden om te voldoen aan wettelijke vereisten per 2030

In het omgevingsplan worden ongeveer 300 bestemmingsplannen, verordeningen en regelingen geïntegreerd; in 2020 hebben we enkele daarvan geïntegreerd. Naast al deze regels komen er ook voormalige rijksregels in het omgevingsplan. In 2030 moeten we alle omgevingsplannen gereed hebben. Naast het weghalen van tegenstrijdige en overbodige regels, moeten de nieuwe regels voldoen aan de eisen van de wet dus digitaal, locatiegebonden en activiteitgericht zijn. Ook zijn alle nieuwe regels verbonden aan beleid uit de omgevingsvisie.

Omgevingsplannen: Werken met omgevingsplan

Het werken met omgevingsplannen vraagt om structureel meer capaciteit en zal leiden tot structurele hogere licentiekosten van de software. Het betreft capaciteit voor het beheer van toepasbare regels (beslisbomen voor specifieke aanvragen up to date houden in het systeem voor de aanvragers) en er is regie nodig op de wijziging van de omgevingsplannen omdat dit onder de Omgevingswet een continu proces is (meerdere keren per jaar moeten wijzigingen worden doorgevoerd) in plaats zoals nu verplicht na een bepaalde periode. Ook blijkt uit onderzoek naar de uitvoeringskosten van de Omgevingswet dat het beheer hiervan meer tijd kost.

Ruimtelijk economisch programma (REP)-Integraal ruimtelijk perspectief (IRP)
Coördinatie en afstemming van de Utrechtse bijdrage aan het REP en jaarlijks afdracht aan de U10-organisatie ten behoeve van bekostiging van de U10-projectorganisatie.

Overdragen (basis)taken naar gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)
In verband met de wettelijke verplichte overdracht van de bodemtaken van de provincie naar de gemeenten, stijgt het relatieve aandeel van de gemeente Utrecht binnen de gemeenschappelijke regeling van de RUD. Daarnaast moeten de gemeentelijke asbesttaken overgedragen worden aan de RUD, dit kan niet volledig budgettair neutraal plaatsvinden.

Wet Kwaliteitsborging Bouw: Voldoen aan wettelijk minimum
Per 1 juli 2022 treedt de Wet Kwaliteitsborging Bouw in werking. Deze wet heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Concreet betekent de invoering van de wet dat het deel van het technisch bouwbesluit dat nu door de gemeente wordt getoetst zal worden uitgevoerd door een externe private partij. De gemeente blijft bevoegd gezag. Door het van kracht worden van de Wet per 1 juli 2022 ontstaan nieuwe activiteiten voor de gemeente als bevoegd gezag die moeten worden uitgevoerd. Er zijn extra kosten te verwachten doordat er meer toezicht en handhaving zal plaats vinden. Deze activiteiten kunnen niet gedekt worden uit de legesinkomsten, waardoor een beroep gedaan moet worden op de algemene middelen. De geraamde kosten zijn gebaseerd op het wettelijk minimum dat de gemeente op basis van nieuwe wetgeving moet uitvoeren. In de berekening is rekening gehouden met de structurele compensatie van het Rijk.

Openbare ruimte en groen

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Consequenties CAO-aanpassing 2022 en verder voor Inhuur	-115	-115	-115	-115	-115
Extreme prijsstijgingen groen onderhoud	-135	0	0	0	0
Extreme prijsstijgingen specialistisch reinigen	-268	0	0	0	0
Extreme prijsstijgingen verwijderen olie- en vetsporen	-55	0	0	0	0
Nota beheer openbare ruimte: Naoorlogse wijken	0	0	0	0	-950
Onderhoud en beheerkosten openbare ruimte: Wisselspoorterrein fase 1	-102	-102	-102	-102	-102
Uitbreiding uitvoeringsprogramma Wervengebied	0	0	-2.000	-2.460	-2.920
Totaal	**-675**	**-217**	**-2.217**	**-2.677**	**-4.087**

Consequenties CAO-aanpassing 2022 en verder voor Inhuur
De vakbonden en werkgevers hebben een principeakkoord bereikt over de nieuwe CAO. Naar verwachting wordt deze nieuwe CAO in 2022 met terugwerkende kracht naar 1-1-2021 vastgesteld. De impact van de verhoging van het minimumloon zal voor de inhuur van uit.

Extreme prijsstijgingen specialistisch reinigen
We hebben te maken met extreme prijsstijgingen wat betreft het schoonhouden van de diverse toiletvoorzieningen in de stad, zoals vaste toiletvoorzieningen, uriliften, plaszuilen en het reinigen van de stegen en de plasplekken in de Binnenstad. In de Nota ‘Utrecht op z’n gemak’ is opgenomen dat er binnen een straal van 250 meter een toiletvoorziening aanwezig dient te zijn. Vanuit deze nota zijn er recentelijk vaste toiletvoorzieningen in de openbare ruimte bijgekomen. De jaarlijkse kosten laten ten opzichte van het huidige hiervoor beschikbare budget een kostenstijging zien van ruim 200%, los van de kostenstijging door de uitbreiding van de toiletvoorzieningen. Het is niet mogelijk om op korte termijn deze kosten te beperken. Op de middellange termijn is het mogelijk om andere keuzes te maken, zoals het sluiten van toiletvoorzieningen, het opheffen van plaszuilen en het minder vaak schoonmaken van

stegen en plasplekken. De stegen en plasplekken in de binnenstad zullen vervuilen en niet meer voldoen aan het met de raad afgesproken kwaliteitsniveau met betrekking tot schoon. Het sluiten van nieuwe toiletvoorzieningen leidt tot kapitaalvernietiging.

Extreme prijsstijgingen verwijderen olie- en vetsporen

We hebben te maken met extreme prijsstijgingen wat betreft de diverse werkzaamheden voor het verwijderen van olie- en vetsporen, dit zijn substantieel hogere prijzen. De jaarlijkse kosten laten ten opzichte van het huidige hiervoor beschikbare budget een kostenstijging zien van 80%. Het verwijderen van olie- en vetsporen zijn activiteiten die we vanuit veiligheid verplicht zijn om uit te voeren. We hebben niet de keuze om dit niet te doen.

Extreme prijsstijgingen groen onderhoud

We hebben te maken met extreme prijsstijgingen wat betreft de diverse werkzaamheden voor het groenonderhoud. De jaarlijkse kosten laten ten opzichte van het huidige hiervoor beschikbare budget een kostenstijging zien van 130%. Het betreft groenwerkzaamheden in de openbare ruimte, zoals het snoeien van bomen en struiken. Vanuit veiligheid in de openbare ruimte zijn we verplicht deze werkzaamheden uit te voeren.

Nota beheer openbare ruimte: Naoorlogse wijken

In de financiële strategie, zoals beschreven in de Nota Beheer Openbare Ruimte, is een knelpunt ‘op termijn’ benoemd. Beginnend in 2025, het laatste jaar van de meerjarenbegroting, is er cumulatief structureel jaarlijks oplopend 0,95 miljoen euro nodig voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte om de toenemende onderhouds- en vervangingsinspanning in de naoorlogse wijken "het hoofd te kunnen bieden" en het achterstallig onderhoud weg te werken

Onderhoud en beheerkosten openbare ruimte: Wisselspoorterrein fase 1 Diverse projecten voor

Eind 2021 is de ontwikkeling van fase één van het werkspoorterrein afgerond. Dit gebied betreft nieuw areaal en wordt nu overgedragen aan de beheerorganisatie.

Uitbreiding uitvoeringsprogramma Wervengebied

In het uitvoeringsprogramma "Werk aan de werf" wordt rekening gehouden met de meest urgente rakken op de Oudegracht en Nieuwegracht op basis van de werkwijze van risicogericht prioriteren en tevens wordt in het uitvoeringsprogramma rekening gehouden met het herstel van meerdere kelders die niet kunnen wachten vanwege veiligheid, erfgoed en/of gebruik. Bijvoorbeeld om schade door ernstige lekkage te voorkomen. Conform toegezegd in het vastgestelde programmaplan wordt de programmering in het uitvoeringsprogramma uitgebreid. Voor 2024 tot en met 2026 bedragen de kosten 15 miljoen euro per jaar waarvan circa 13 miljoen euro per jaar kan worden geactiveerd.

Werk en Inkomen

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
BUIG verdeelmodel	3.600	1.200	1.200	1.200	1.200
Totaal	**3.600**	**1.200**	**1.200**	**1.200**	**1.200**

BUIG-verdeelmodel

Het landelijke BUIG verdeelmodel (bijstandsbudget) wordt jaarlijks aangepast. Het budgetpercentage voor 2022 lijkt iets hoger uit te vallen dan in de voorgaande jaren, daardoor kan de bij de Voorjaarsnota 2017 ingeboekte bijdrage van de algemene middelen worden verlaagd.

Onderwijs

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Stijging bouwkosten Onderwijshuisvesting	-800	-1.300	-700	-1.400	-1.200
Stijging verzekeringspremie	-250	-250	-250	-250	-250
Tijdelijke huisvesting door groei van de stad binnen het programma Onderwijshuisvesting	-	-2.000	-1.000	-1.000	-
Tijdelijke huisvesting door uitloop projecten binnen het programma onderwijshuisvesting	-800	-	-	-	-
Totaal	**-1.850**	**-3.550**	**-1.950**	**-2.650**	**-1.450**

Stijging bouwkosten Onderwijshuisvesting

De afgelopen maanden zijn veel aanbestedingen hoger uitgevallen dan verwacht. De bouwprijzen stijgen de laatste tijd snel, vanwege materiaaltekorten en verstoringen van productieprocessen door het coronavirus. Daarnaast is er veel vraag naar bouwpersoneel. De verwachting is dat de prijsstijgingen verder doorzetten. Er is nog geen zicht op lagere materiaalprijzen of minder krapte op de arbeidsmarkt. Dit leidt ertoe dat de projecten in het Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting niet conform verordening uitgevoerd kunnen worden zonder extra budget.
Alle projecten worden meegewogen waarvan de gunning plaats zal gaan vinden tussen nu en 2025. Naar verwachting gaat het om een overschrijding van 9% bij renovatieprojecten, 18% bij vervangende nieuwbouw en uitbreidingsprojecten, en 20% bij tijdelijke huisvesting

Stijging verzekeringspremie

We hebben een nieuw verzekeringscontract voor onderwijsgebouwen afgesloten. Dit contract is hoger uitgevallen dan het vorige, onder andere door de toename van schades als gevolg van vandalisme.

Tijdelijke huisvesting door groei van de stad binnen het programma onderwijshuisvesting

In het groeikader zijn onvoldoende financiële middelen beschikbaar om, naast voor de permanente huisvesting, ook voor de tijdelijke huisvesting van onderwijs een budget op te nemen. Daarom is besloten dat deze tijdelijke huisvesting in het vervolg als knelpunt wordt aangedragen vanuit het Programma Onderwijs bij de jaarlijkse integrale afweging Voorjaarsnota, met ingang van de Voorjaarsnota 2022. De kosten hebben betrekking op de uitvoering van de reguliere wettelijke taak.

Tijdelijke huisvesting door uitloop projecten binnen het programma onderwijshuisvesting

Diverse projecten voor onderwijshuisvesting lopen uit. Dit heeft diverse oorzaken (overleg met schoolbesturen over programma van eisen kan uitlopen, aanvraag vergunningen, inpassen ontwerp binnen budget, etc.). Door deze vertragingen, moeten scholen langer gebruik maken van tijdelijke huisvesting (tijdelijke bijgebouwtjes om de groeiende stroom leerlingen te huisvesten). Door het langere gebruik van tijdelijke huisvesting, kost dit meer dan aanvankelijk was begroot.

Ondersteuning op maat

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Buurtteam en Aanvullende zorg WMO (gemeentetaak)	-12.000	-12.400	-12.400	-13.000	-13.600
Overschot beschermd wonen (centrumgemeentetaak)	9.500	6.400	5.000	4.400	3.000
Transformatiefonds beschermd wonen U16	0	-2.600	-2.600	0	0
Totaal	**-2.500**	**-8.600**	**-10.000**	**-8.600**	**-10.600**

Buurtteam en Aanvullende zorg WMO (gemeentetaak)

We zien een stijgende druk op de WMO zorg door onder andere vergrijzing, langer thuis blijven wonen en ook corona. Op het budget voor gemeentetaken verwachten we daarom een structureel tekort. Aan de inkomsten kant zien we dat er nog veel onzeker is door het nieuwe verdeelmodel WMO en het landelijke onderzoek naar de (financiële) houdbaarheid van de WMO. In het regeerakkoord is daarnaast opgenomen dat het abonnementstarief wordt aangepast, maar dit gaat gepaard met een verlaging van het budget per 2025.

Overschot beschermd wonen (centrumgemeentetaak)

Op de middelen voor de centrumgemeentetaken hebben we een structureel overschot. Dit overschot zit vooral in de middelen voor Beschermd wonen. Door de doordecentralisatie van Beschermd wonen, wordt dit budget naar verwachting (met een ingroeipad van tien jaar) verdeeld over de gemeenten in de regio. Het overschot voor Utrecht stad wordt daarmee fors kleiner (en blijft ook na 2026 afnemen). Om binnen dit budget te blijven als U16 gemeenten ligt er nog een behoorlijke transformatie opgave.
De invoering van het woonplaatsbeginsel en daarmee het objectief verdeelmodel BW en de doordecentralisatie is onlangs met onbepaalde tijd uitgesteld. Hierdoor neemt de onzekerheid aan de inkomsten kant door de wijziging van het Woonplaatsbeginsel, de invoering van het verdeelmodel en de doordecentralisatie BW nog toe. De druk op de maatschappelijke opvang neemt toe en leidt tot krapte in het budget.

Transformatiefonds beschermd wonen U16

Binnen de doordecentralisatie beschermd wonen ligt er voor de U16 gemeenten een forse opgave om te transformeren van Beschermd verblijf naar beschermd thuis en het beschikbaar hebben van voorzieningen in de regio. Om dit te kunnen doen moet er ruimte gemaakt worden vanuit de U16 brede middelen voor Beschermd wonen. Dit betreft hoofdzakelijk middelen die in de begroting van Utrecht zitten vanuit de centrumgemeente taak.

Volksgezondheid

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Gemeenschappelijke regeling GGD regio Utrecht: Forensisiche zorg	-50	-50	-50	-50	-50
Totaal	**-50**	**-50**	**-50**	**-50**	**-50**

Gemeenschappelijke regeling GGD regio Utrecht: Forensische zorg

De taak Forensische Zorg is belegd bij de Gemeenschappelijke regeling GGDrU. De Gemeenschappelijke regeling kent zijn eigen planning & control cyclus, met een zienswijze procedure vanuit onze gemeente. De taak Forensische Zorg kent de afgelopen jaren een stijgend aantal verdachte overlijdens en een stijgende kostprijs (in 2021 alleen al 8,5%). Dit maakt dat het budget ontoereikend is om aan de jaarlijkse verplichtingen te kunnen voldoen.

Veiligheid

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Structurele dekking kosten Landelijke Aanpak Adreskwaliteit	-330	-300	-280	-280	-280
Veiligheidsregio Utrecht (VRU): Verhoging ijkpuntscore	0	-168	-168	-168	-168
Totaal	**-330**	**-468**	**-448**	**-448**	**-448**

Structurele dekking kosten Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

De Landelijke Aanpak Adreskwaliteit wordt al sinds 2019 uitgevoerd door een vast team adresonderzoekers, echter er is nog geen structurele dekking geregeld voor deze taak.
Bij de start is verondersteld dat het team zich kon terugverdienen door het stopzetten van ten onrechte verstrekte bijstandsuitkeringen. Deze 'businesscase' op fraude is zowel ongewenste focus en als niet kostendekkend.
Naast de bijdrage aan de preventie van criminaliteit heeft dit team ook een groeiende rol op het gebied van het signaleren van misstanden.

Veiligheidsregio Utrecht (VRU): Verhoging ijkpuntscore

Door een herijking van de ijkpuntscores stijgt het aandeel van de gemeente Utrecht en dus de bijdrage aan de VRU. De hogere bijdrage aan de VRU wordt gecompenseerd door een hogere algemene uitkering.

Samenleven en Sport

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Achterblijvende stijging indexering huurinkomsten maatschappelijk vastgoed	-65	-130	-195	-250	-315
Totaal	**-65**	**-130**	**-195**	**-250**	**-315**

Achterblijvende stijging indexering huurinkomsten maatschappelijk vastgoed

De indexeringen van onze huidige budgetten gemeentelijk maatschappelijk vastgoed loopt niet gelijk met de stijging van de jaarlijkse huren.

Utrechts Vastgoed

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Kapitaallasten Cultuurhuis Leidsche Rijn	-345	-345	-345	-345	-345
Verhogen dotatie voorziening Vastgoedonderhoud Utrechts Vastgoed	-4.565	-4.565	-4.565	0	0
Totaal	**-4.910**	**-4.910**	**-4.910**	**-345**	**-345**

Kapitaallasten Castellum Hoge Woerd

Castellum Hoge Woerd is in 2015 gereedgekomen en geactiveerd. Op deze investering zat een onrendabel bedrag (dat niet met huur is te dekken), resulterend in een kapitaallast van 0,345 miljoen euro per jaar. Met deze last is slechts rekening gehouden tot 2021, terwijl deze in totaal 40 jaar loopt.

Verhogen dotatie voorziening Vastgoedonderhoud Utrechts Vastgoed

De voorziening is ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te vangen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) voor de komende tien jaar. Eind 2021 zijn deze plannen geactualiseerd. Bij de actualisatie is gebleken dat de jaarlijkse dotatie aan de voorziening ontoereikend is en deze verhoogd moet worden met 4,565 miljoen euro om te kunnen voldoen aan de verplichtingen voor de komende jaren. Overeenkomstig de BBV-regelgeving wordt deze verhoging voor een periode van vier jaar verwerkt, startend in de Jaarstukken 2021 tot en met 2024. Bij de volgende actualisatie van de onderhoudsplannen en/of beleidswijziging wordt de toereikendheid van de voorziening opnieuw beoordeeld.

Algemene middelen

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Extreme prijswijzigingen energielasten	-3.250	0	0	0	0
Totaal	**-3.250**	**-**	**-**	**-**	**-**

Extreme prijswijzigingen energielasten

Naar aanleiding van de extreme prijswijzigingen op energie als gevolg van de geopolitieke (en andere) ontwikkelingen is in beeld gebracht wat deze ontwikkelingen financieel betekenen voor 2022. Op basis van gelijkblijvend gebruik betekent dit een gemeentebrede kostenverhoging van 3,250 miljoen euro in 2022 (ten opzichte van 2021). Ten tijde van het opstellen van deze voorjaarsnota en de eerste bestuursrapportage hebben we een gedwongen nieuwe aanbesteding in het kader van het Europees sanctiebeleid tegen Rusland opgelegd gekregen. Dit houdt in dat we per 10 oktober 2022 het contract met Gazprom moeten beëindigen. In de hier boven genoemde kostenverhoging van 3,250 miljoen euro hebben we geen rekening gehouden met deze verplichte beëindiging. We verwachten dat, zonder medewerking van Gazprom aan overdracht van de reeds ingekochte volumes, dat de extra kosten van deze beëindiging in 2022 0,6 miljoen euro en in 2023 € 1,1 miljoen euro bedragen. Indien Gazprom wel zijn medewerking verleent aan de overdracht van de reeds ingekochte volumes dan zijn de extra kosten aanzienlijk lager, namelijk 60.000 euro in 2022 en 0,5 miljoen in 2023. We kunnen nu nog geen enkele verwachting of inschatting maken of Gazprom mee zal werken aan de overdracht van ingekochte volumes.

Overhead

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Wet Open Overheid extra capaciteit vast en tijdelijk	-3.350	-3.350	-3.350	-3.350	-1.850
Vervanging SAP	-80	-950	-1.160	-810	-810
Werken 3.0	-1.506	-2.463	-2.133	-1.738	-1.761
Basis op orde Bedrijfsvoering: onderdeel Wet-en regelgeving	-383	-2.215	-2.499	-2.499	-2.499
Overhead vierkant knelpunten en meevallers	-854	-1.539	-2.407	-2.537	-2.918
Meerkosten gebruik BRP	121	121	121	121	121
Totaal	**-6.052**	**-10.396**	**-11.429**	**-10.813**	**-9.717**

Wet Open Overheid extra capaciteit vast en tijdelijk

In verband met de implementatie van de Wet Open Overheid (WOO) is extra structurele en tijdelijke capaciteit nodig.

Vervanging SAP

De gemeente Utrecht streeft erna de digitale bedrijfsvoering slagvaardig te ondersteunen, en zal daarom het huidige ERP-systeem (SAP ECC) dienen te vervangen door SAP S4HANA. Hiermee worden de financiële en inkoopprocessen duurzamer en effectiever ondersteund. Het nieuwe pakket zal, conform de Cloudstrategie van de gemeente Utrecht, extern gehost worden. We streven er ook naar om zowel technisch beheer als functioneel beheer via een externe partij te organiseren. De hiervoor benodigde implementatie vraagt om een grote inspanning van onze interne organisatie. Door de migratie gefaseerd uit te voeren en door de interne projectorganisatie zorgvuldig in te richten, sluiten we aan op het verandervermogen van de organisatie.

Werken 3.0

Werken 3.0 is gericht op het structureel faciliteren van flexibel en plaats onafhankelijk werken. In de Visie Werken 3.0 is dit kort samengevat: 'We werken opgavegericht en faciliteren onze medewerkers zodat ze op een betrokken, effectieve, gezonde en duurzame manier hun werkzaamheden kunnen uitvoeren om gezond stedelijk leven voor iedereen te realiseren.'
In de Voorjaarsnota 2021 is een eerste toekenning gedaan voor de realisatie van de meest urgente knelpunten met betrekking tot Werken 3.0. In eerste instantie was dit gericht op het oplossen van het tekort aan arbo-waardige werkplekken, waarover ook afspraken zijn gemaakt met de COR.
Door corona is de uitrol van plaatsonafhankelijk werken enorm versneld en is het de nieuwe norm voor werken geworden zoals ook blijkt uit onderzoek. De aanpassing van de ICT-omgeving en de investering in ondersteunende middelen (laptops en hybride overleg faciliteiten) uit de aanvraag 2021 zijn een eerste noodzakelijke stap geweest. We hebben gezien dat de digitalisering van werken voor een grotere groep medewerkers versneld mogelijk is geworden en dat de nieuwe manier van werken veranderingen vereist in de fysieke werkomgeving, zowel op kantoor als thuis. De aanpassing van de fysieke werkomgeving pakken we de komende jaren stapsgewijs op, waarmee we ook nieuwe gebruikservaringen nog kunnen implementeren. Het structurele karakter van deze nieuwe hybride werkvormen, leidt tot een cultuurverandering en vraagt nieuwe manieren van werken van zowel medewerkers als leidinggevenden.
Voor de realisatie van plaatsonafhankelijk werken voor een grotere groep medewerkers en de realisatie van een effectieve werkomgeving die bijdraagt aan samenwerken, ontmoeten en (hybride) vergaderen, zijn aanvullende investeringen nodig voor:

1. Aanpassingen van de inrichting op de locaties (besloten ruimtes uitbreiden en projectruimten uitbreiden)
2. Mobiele devices voor medewerkers zonder werkplek
3. Ondersteunen van medewerkers en leidinggevenden in nieuwe manieren van werken.
4. Aanvullende faciliteiten thuiswerkplek (toekomstbestendige thuiswerkfaciliteiten)

Basis op orde Bedrijfsvoering: onderdeel Wet-en regelgeving

Voor de uitvoering van nieuwe wetgeving (BOR/SOR, Rechtmatigheidsverantwoording, BIO en informatiebeheer) is capacitaire uitbreiding nodig.

Overhead vierkant knelpunten en meevallers

De apparaatslasten in de knelpunten brengen ook extra overheadkosten met zich mee. Dit vraagt ook een verruiming van het budget van het overheadvierkant.

Meerkosten gebruik BRP

Budget meerkosten gebruik Basisregistratie personen retour naar Algemene middelen. Deze kosten zijn reeds gedekt binnen het overheadvierkant en hoven daarom niet apart begroot te worden op het programma Bewoners en bestuur.

2.4 Overheveling taken naar gemeenten

In de September- en Decembercirculaire 2021 zijn extra middelen voor nieuwe taken of uitnamen voor vervallen taken opgenomen, de corresponderende posten. De noodzakelijkheid van het door vertalen van de corresponderende posten naar de inhoudelijk programma's wordt getoetst bij de organisatieonderdelen.

Hieronder een overzicht van de financiële middelen en daaronder een toelichting waarvoor het nodig is.

x € 1.000

Corresponderende posten	2022	2023	2024	2025	2026
Impuls re-integratie bijstandsgerechtigden (corona)	958				
Gemeentelijk schuldenbeleid (corona)	819				
Bijzondere bijstand (corona)	410				
Salarislasten zorgdomein (wmo)	519	516	514	518	523
Salarislasten zorgdomein (jeugd)	827	816	814	819	828
Robuust rechtsbeschermingssysteem	580	621	619	623	630
Versterking ondersteuning wijkteams	1.224	1.214	1.209	1.217	1.365
Impuls integraal werken	165	87			
Systeemleren	115	114	114	115	116
Versterken dienstverlening gemeenten: personen met verward gedrag (DU)	710	710	710	710	710
Versterken dienstverlening gemeenten: systeemleren (DU)	313				
Gemeenteraadsverkiezingen	958				
Mutatie algemene uitkering	7.598	4.078	3.980	4.002	4.172
Door te vertalen naar programma's	7.598	4.078	3.980	4.002	4.172
Saldo corresponderende posten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Impuls re-integratie bijstandsgerechtigden (compensatie corona)
Dit budget is nodig om de dienstverlening aan mensen die als gevolg van de crisis de bijstand instromen te intensiveren. Hiermee bevorderen we uitstroom uit de uitkeringen en verlagen we de bijstandsuitgaven.

Gemeentelijk schuldenbeleid (compensatie corona)
We hebben onze organisatie aangepast aan de verwachte vraag. Afschalen kost tijd, dit bedrag stelt ons in staat dit zorgvuldig te doen. Wel willen we door dit budget te claimen minder aanspraak te doen op het werkpakket

Bijzondere bijstand (compensatie corona)
Tweede Bestuursrapportage beschikbaar budget opgehoogd. Door deze middelen in 2022 beschikbaar te hebben kunnen we monitoren of het uitgaveplafond bijzondere bijstand omhoog moet zonder dat dit meteen tot een tekort leidt. De middelen zijn dus nodig.

Salarislasten zorgdomein (wmo)
Bedrag is nodig om de hogere salariskosten bij aanbieders te kunnen dekken.

Salarislasten zorgdomein (jeugd)
Wij hebben de salarislasten voor zorgaanbieders geïndexeerd conform het percentage van gemeente Utrecht voor 2022. Echter ligt het percentage waarmee het Rijk de salarislasten wil verhogen, hoger. Hiermee kunnen we dat compenseren.

Robuust rechtsbeschermingssysteem
Een deel van de middelen is nodig bij maatschappelijke ondersteuning, het andere deel is nodig voor een ombudsfunctie bij juridische zaken.

Versterking ondersteuning wijkteams
Afgestemd met Wijken, is bedoeld voor sociale wijkteams (buurtteams). De middelen zijn bedoeld om de dienstverlening van de overheid aan burgers te verbeteren naar aanleiding van de Kinderopvangtoeslagenaffaire.

Impuls integraal werken
Afgestemd met VTH, is bedoeld integrale samenwerking in het sociaal domein. De middelen zijn bedoeld om de dienstverlening van de overheid aan burgers te verbeteren naar aanleiding van de Kinderopvangtoeslagenaffaire.

Systeemleren
Deze middelen zijn nodig voor de aandacht voor menselijke maat (beter uitvoering).

Versterken dienstverlening gemeenten: personen met verward gedrag
De extra inzet op personen met verward gedrag en hoog veiligheidsrisico voor de Regio Utrecht:
- 2 fte procesregie + 1 fte procesondersteuning voor personen met psychiatrische problematiek en hoog veiligheidsrisico (0,220 miljoen euro)
- 1.5 fte procesregie + 1 fte procesondersteuning voor MDA ++ structurele vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties/ stalking (0,180 miljoen euro)
- 1.5 fte procesregie + 1 fte procesondersteuning ten behoeve van voorkomen radicalisering en extremisme (0,180 miljoen euro)
- 0.5 fte procesregie + 0.5 fte procesondersteuning ten behoeve van ex-gedetineerden met hoog veiligheidsrisico (0,075 miljoen euro)
- implementatie en onderhoud casusoverleg ondersteunend systeem PGA-X (0,055 miljoen euro). Totaal 0,710 miljoen euro

Versterken dienstverlening gemeenten: systeemleren
Er is voor 2021 en 2022 een bedrag van 5 miljoen euro per jaar beschikbaar voor extra inzet van expertise en capaciteit in de vijftien gemeenten waarmee in het kader van het programma Leefbaarheid en Veiligheid sinds 2019 intensief wordt samengewerkt. De zestien stedelijke vernieuwingsgebieden in deze gemeenten zijn gebieden waar gemeenten en betrokken partijen werken aan een langjarige, integrale en lerende aanpak om de uitvoering en dienstverlening beter te laten aansluiten op de vraagstukken van kwetsbare bewoners. De geleerde lessen binnen de koplopergemeenten kunnen direct worden benut in andere gemeenten. Hiervoor worden gerichte kennis– en leer activiteiten uitgevoerd, waarbij nauw zal worden aangesloten bij het kennis- en leernetwerk van het programma Leefbaarheid en Veiligheid en de kennisinfrastructuur van de VNG en betrokken kennispartners. De middelen worden gealloceerd naar het programma in Overvecht.

Gemeenteraadsverkiezingen
Dit is een compensatie coronakosten voor organiseren gemeenteraadsverkiezingen in 2022.

2.5 Budget neutrale bijsturingsvoorstellen

In de bijsturingsvoorstellen worden voorstellen gedaan om onttrekkingen aan bestemmingsreserves te doen, budgetten over te hevelen over programma's heen via de algemene dekkingsreserve of de hoogte van de baten en lasten aan te passen.
Deze bijsturingsvoorstellen zijn budget neutraal en hebben geen financiële impact op de programmabegroting.
Hieronder is een totaaloverzicht van alle budgettair neutrale wijzigingen opgenomen.

Tabel: Totaaloverzicht budget neutrale bijsturingsvoorstellen

(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Verhogen baten	5.839	1.999	460	460	460
Verhogen lasten	-12.364	3.601	-460	-460	-460
Onttrekking bestemmingsreserve	925	-	-	-	-
Onttrekking algemene dekkingsreserve	5.600	-5.600	-	-	-
Verplaatsen	-	-	-	-	-
Eindtotaal	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

2.5.1 Bewoners en Bestuur

Verhogen baten en lasten programma bewoners en bestuur

x € 1.000

	Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026
	Naturalisaties	Verhogen baten	330	0	0	0	0
	Naturalisaties	Verhogen lasten	-330	0	0	0	0
	VOG	Verlagen baten	-80	-80	-80	-80	-80
	VOG	Verlagen lasten	80	80	80	80	80

Beslispunt:

1. De baten en lasten van het product naturalisaties aanpassen in verband met meer vraag naar dit product.
2. De baten en lasten van het product Verklaring omtrent gedrag (VOG) aanpassen in verband met steeds minder vraag bij de gemeente naar dit product.

Argument:

1. We zien nu een paar jaar achter elkaar een toename in naturalisatieaanvragen (instroom van 6/7 jaar geleden uit onder ander Syrië die zich laten naturaliseren). De verwachting is dat deze stijgende trend de komende jaren wordt voortgezet. We passen daarom de begroting voor dit jaar hier op aan.
2. De VOG kan sinds een aantal jaar rechtstreeks bij Justis (digitaal) aangevraagd worden zonder tussenkomst van de gemeente. De vraag naar dit product bij de gemeente neemt daardoor af. We zien dit als een structurele trend en daarom passen we onze begroting hierop structureel aan.

2.5.2 Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Verhogen baten en lasten van het programma Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

x € 1.000

	Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026
	Huisvesting voor kwetsbare doelgroepen (De Linde en 2de Place2Bu)	Verhogen baten	508	0	0	0	0
	Huisvesting voor kwetsbare doelgroepen (De Linde en 2de Place2Bu)	Verhogen lasten	-508	0	0	0	0
	Goed Verhuurderschap/ discriminatie op de woningmarkt	Verhogen baten	165	0	0	0	0
	Goed Verhuurderschap/ discriminatie op de woningmarkt	Verhogen lasten	-165	0	0	0	0

Beslispunt:

1. De baten en lasten binnen het programma Wonen in 2022 verhogen met 0,508 miljoen euro voor het versneld realiseren van (flexibele) huisvesting voor kwetsbare doelgroepen De Linde en tweede Place2BU.
2. De baten en lasten binnen het programma Wonen in 2022 verhogen met 0,165 miljoen euro voor het uitvoeren van juridische onderzoeken in het kader van de pilot Goed Verhuurdershap.

Argument:

1. Voor het versneld realiseren van huisvesting voor kwetsbare doelgroepen heeft het Rijk een subsidie verleend die besteed wordt aan de projecten De Linde en tweede Place2BU.
2. In het kader van Goed Verhuurderschap fungeert de gemeente Utrecht als pilotgemeente die onderzoeken laat uitvoeren naar de juridische mogelijkheden op het controleren en beboeten van verhuurder en makelaars. De juridische onderzoeken worden bekostigd vanuit de ontvangen rijkssubsidie Goed Verhuurderschap.

2.5.3 Duurzaamheid

Verhogen baten en lasten programma Duurzaamheid

x€1.000

Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026
Uitwerken energieambities	Verhogen lasten Energiearmoede	-1.300	-1.139			
Uitwerken energieambities	Verhogen baten Energiearmoede	1.300	1.139			
Uitwerken energieambities	Verhogen lasten RREW	-213				
Uitwerken energieambities	Verhogen baten RREW	213				
Uitwerken energieambities	Verhogen lasten Europese subsidies (IRIS, ARV)	-282				
Uitwerken energieambities	Verhogen baten Europese subsidies (IRIS, ARV)	282				
Leefomgeving, Veiligheid, Gevaarlijke stoffen	Verhogen lasten Geluidssaneringsprojecten	-67				
Leefomgeving, Veiligheid, Gevaarlijke stoffen	Verhogen baten Geluidssaneringsprojecten	67				
Leefomgeving, Veiligheid, Gevaarlijke stoffen	Verhogen lasten Europese subsidies (URGE,FCBRE)	-187				
Leefomgeving, Veiligheid, Gevaarlijke stoffen	Verhogen baten Europese subsidies (URGE, FCBRE)	187				

Beslispunt:

1. De baten en lasten binnen het onderdeel Uitwerken van de Energieambities te verhogen in verband met:
   - 2,439 miljoen euro voor de ontvangen Rijksmiddelen Energiearmoede in 2022 en 2023.
   - 0,213 miljoen euro voor de baten en lasten van de Regeling Reductie Energiegebruik Wonen in 2022.
   - 0,282 miljoen euro voor de uitvoering van de Europese projecten IRIS en ARV in 2022.
2. De baten en lasten binnen het onderdeel Leefomgeving, Veiligheid, en Gevaarlijke stoffen te verhogen in verband met:
   - 0,067 miljoen euro in 2022 voor de uitvoering van geluidssaneringsprojecten waarvoor subsidie is ontvangen vanuit het rijk.
   - 0,187 miljoen euro in 2022 voor de uitvoering van de Europese projecten URGE en FCBRE.

Argument:

1. Vanuit het Rijk zijn er middelen beschikbaar gesteld om huishoudens die te maken hebben met energiearmoede ondersteunen bij het nemen van maatregelen om de energierekening te verlagen. Een deel van de bestedingen op de rijksmiddelen voor de Regeling Reductie Energiegebruik Wonen (RREW) is doorgeschoven naar 2022. Binnen de Europese projecten IRIS en ARV worden kosten gemaakt voor duurzame initiatieven in de stad en het energiezuiniger maken van woningen in Overvecht en Kanaleneiland. Voor deze kosten wordt subsidie ontvangen vanuit Europa.
2. De inzet van de geluidssaneringsprojecten wordt bekostigd vanuit de rijkssubsidies die zijn ontvangen voor de saneringenwerkzaamheden op de Balijelaan en Lessinglaan, en voor de werkzaamheden op het gebied van begeleiding en toezicht.
   Binnen de Europese projecten URGE (Circulair) en FCBRE (Circulair) worden kosten gemaakt voor de verbetering van circulariteit in de bouwsector en een gezonder leefklimaat. Voor deze kosten wordt subsidie ontvangen vanuit Europa.

2.5.4 Openbare Ruimte en Groen

Verhogen baten en lasten programma Openbare Ruimte en Groen

x € 1.000

	Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026
	Schoonhouden van de openbare ruimte	Verhogen baten Schoon (incidenteel)	410	0	0	0	0
	Schoonhouden van de openbare ruimte	Verhogen lasten Schoon (incidenteel)	-410	0	0	0	0
	Afval	Verhogen baten Bedrijfsafval	190	190	190	190	190
	Afval	Verhogen lasten Bedrijfsafval	-190	-190	-190	-190	-190
	Ontwikkelen van een aantrekkelijke groen	Verhogen lasten Parkzone Johan Wagenaarkade	-51	-320	0	0	0
	Ontwikkelen van een aantrekkelijke groen	Verhogen baten Parkzone Johan Wagenaarkade	51	320	0	0	0

Beslispunt:

1. De baten en lasten in 2022 voor het Project Nederland Schoon verhogen met 0,410 miljoen euro (incidenteel).
2. De baten en lasten voor Bedrijfsafval verhogen met 0,190 miljoen (structureel).
3. De baten en lasten in 2022 en 2023 voor het project Parkzone Johan Wagenaarkade te verhogen met 0,371 miljoen euro.

Argument:

1. Net als voorgaande jaren ontvangt de gemeente Utrecht een vergoeding vanuit de raamovereenkomst verpakkingen 2013-2022 om extra maatregelen te nemen tegen zwerfafval. De extra maatregelen zijn gericht op het beïnvloeden van gedrag door voorlichting en informatievoorziening, stimuleren van participatie, maatregelen om bijplaatsingen te voorkomen en pilots met nieuwe manieren van schoonmaken.
   De maatregelen voldoen aan de meerjarige doelstellingen om het zwerfafval terug te dringen met slimmere voorzieningen, beïnvloeding van gedrag, participatie van bewoners en ondernemers en met educatie.
   Het project wordt uitgevoerd binnen prestatiedoelstelling 05-2-1-1 (Schoonhouden van de openbare ruimte).
2. Hogere baten en lasten als gevolg van een prijsindexering van 6,2% op abonnementen en de huur van perscontainers met 2,15% op basis van de gemeentelijke indexering.
   Bedrijfsafval valt onder prestatiedoelstelling 05-2-3-1 (Afval: de infrastructuur voor inzameling).
3. Vanuit de provincie Utrecht is subsidie ontvangen voor de aanleg een aanpassing van een fiets- en wandelpad rondom de Johan Wagernaarkade.

Onttrekking reserve programma Openbare Ruimte en Groen

x€ 1.000

	(Sub)doelstelling		2022	2023	2024	2025	2026
Van	Ontwikkelen van een aantrekkelijke groen	Onttrekking reserve Meerjaren Groenprogramma	675	0	0	0	0
Naar	Ontwikkelen van een aantrekkelijke groen	Lasten Meerjaren Groenprogramma	-675	0	0	0	0

Beslispunt:

1. Een bedrag van 0,675 miljoen euro te onttrekken voor de investeringen van het Meerjaren Groenprogramma in 2022.

Argument:

1. In de reserve Meerjaren Groenprogramma zijn middelen gereserveerd om schommelingen in de uitgaven op de groenprojecten op te vangen. In de programmering van het Meerjarengroen programma worden deze middelen ingezet in 2022 voor de uitvoering van diverse groenprojecten.

2.5.5 Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen

Onttrekking Reserve programma Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen

x € 1.000

	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Van	onttrekking Reserve Toeristische Stadspromotie	250	0	0	0	0
Naar	verhogen lasten Werken & verblijven in een aantrekkelijke stad	-250	0	0	0	0

Beslispunt:

1. 0,250 miljoen euro onttrekken uit de reserve Toeristische Stadspromotie en deze toevoegen aan de lasten voor toerisme onderdeel van het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen.

Argument:

1. De middelen zetten we in voor Utrecht 900 waarmee de betrokkenheid van het bedrijfsleven bij Utrecht 900 wordt vergroot en we meer overnachtingen (en bestedingen) stimuleren. Zie raadsbrief 11 maart 2022 "Stand van zaken Utrecht 900 jaar stadsrechten". Besteding is conform het doel van deze reserve. De reserve is gekoppeld aan de inkomsten toeristenbelasting met als doel een buffer op te bouwen voor tegenvallende inkomsten toeristenbelasting. Bij de Resultaatbestemming 2021 (bestedings- en dekkingsvoorstellen) zal aan uw Raad het voorstel worden voorgelegd om de reserve weer aan te vullen met de niet bestede middelen toeristenbelasting 2021 van het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen.

2.5.6 Werk en Inkomen

Incidenteel en structureel verhogen van de baten en lasten in verband met deelname aan het programma van het ESF

x € 1.000

Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026
programma Geïntegreerde Territoriale Investeringen (GTI)	Verhogen baten: ontvangst ESF subsidie	1.496	350	350	350	350
programma Geïntegreerde Territoriale Investeringen (GTI)	Verhogen lasten: uitvoeringskosten ESF subsidie	-1.496	-350	-350	-350	-350

Beslispunt:

1. de baten en lasten binnen het programma Werk en Inkomen éénmalig in 2022 te verhogen met 1,146 miljoen euro.
2. de baten en lasten binnen het programma Werk en Inkomen structureel te verhogen met 0,350 miljoen euro per jaar.

Argument:

1. In 2022 wordt een ESF subsidie ontvangen uit het programma Geïntegreerde Territoriale Investeringen (GTI) ter hoogte van 1,146 miljoen euro. De middelen zijn ter dekking van de uitvoeringskosten Werk en Inkomen.
2. De gemeente Utrecht neemt altijd actief deel aan het programma van het ESF. De projecten hebben doorgaans een looptijd van twee jaar, waarna vaststelling en uitbetaling van de subsidie plaats vind. Door deze projecten structureel op te nemen in de begroting worden budgettaire schommelingen beperkt.
   De ESF projecten beslaan de hele arbeidsmarktregio, de verhoging behelst alleen het aandeel van Utrecht in deze projecten. Op basis van de realisatie van het vooraf ingediende projectplan wordt de subsidie afgerekend. De verhoging is conservatief opgenomen om ruimte te laten voor een eventuele onderrealisatie.

2.5.7 Ondersteuning op Maat

Overhevelen middelen jeugdzorg van 2023 naar 2022

x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Overhevelen middelen jeugdzorg van 2023 naar 2022	-5.600	5.600			

Beslispunt:

1. De middelen ten behoeve van de actuele knelpunten voor jeugd in afwijking van hetgeen besloten is bij de Programmabegroting 2022 als volgt te verdelen over 2022 en 2023: 17,1 miljoen euro in 2022 en 5,9 euro miljoen in 2023

Argument:

1. Utrecht kwam en komt nog steeds uit met het Rijksbudget jeugd. Kijkend naar 2022 zijn er meer middelen nodig dan bij de Programmabegroting 2022 was ingeschat om de zorg aan kinderen en gezinnen die in 2021 is gestart met inzet van nieuw personeel en inzet van onderaannemers te continueren.

Bij de Programmabegroting 2022 verwachtten we in eerste instantie 11,5 miljoen euro in 2022 nodig te hebben en 11,5 miljoen in 2023. In de raadsbrief van 17 december hebben we aangekondigd dat we 17,1 miljoen euro verwachten nodig te hebben en stellen daarom voor om 5,6 miljoen euro van deze middelen van 2023 te verschuiven naar 2022

Het programma Ondersteuning op Maat hevelt personeelskosten over naar het programma Samenleven en Sport (zie voor meer toelichting hoofdstuk 2.5.13 Samenleven en Sport).

2.5.8 Volksgezondheid

Verhogen baten en lasten programma Volksgezondheid

x € 1.000

Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026
Equal Life	Verhogen baten	80	80	0	0	0
Equal Life	Verhogen lasten	-80	-80	0	0	0
Lokale preventie akkoorden	Verhogen baten	200	0	0	0	0
Lokale preventie akkoorden	Verhogen lasten	-200	0	0	0	0
JGZ 0-18 opleiding arts M&G	Verhogen baten	390	0	0	0	0
JGZ 0-18 opleiding arts M&G	Verhogen lasten	-390	0	0	0	0
JGZ 0-18 inhaalcampagne HPV	Verhogen baten	50	0	0	0	0
JGZ 0-18 inhaalcampagne HPV	Verhogen lasten	-50	0	0	0	0

Beslispunt:

1. De baten en lasten voor het project Equal Life in 2022 en 2023 incidenteel verhogen met 0,080 miljoen euro.
2. Baten en lasten in 2022 voor de lokale preventie akkoorden incidenteel verhogen met 0,200 miljoen euro.
3. Baten en lasten in 2022 voor de opleiding arts maatschappij en gezondheid (M&G) incidenteel verhogen met 0,390 miljoen euro.
4. Baten en lasten in 2022 voor de inhaalcampagne HPV incidenteel verhogen met 0,050 miljoen euro.

Argument:

1. De gemeente ontvangt projectsubsidie om met Europese kennisinstituten en overheden samen te werken aan kansengelijkheid en gezondheidsverschillen, de mentale gezondheid en cognitieve ontwikkelingen van kinderen, waarbij onderzoek plaats vindt naar de effecten van (gecombineerde) blootstelling in de fysieke en de sociale leefomgeving op gezondheid en naar effectieve aanpak daarvan. Het project wordt uitgevoerd binnen prestatiedoelstelling 8-1-1-1 Utrecht, stad waar inwoners gezond en veerkrachtig zijn.
2. Met de gelden (0,200 miljoen euro) van deze specifieke uitkering kan binnen het programma Volksgezondheid extra aandacht worden gegeven aan het terugdringen van roken, overgewicht en middelengebruik.
3. Jaarlijks worden op basis van het aantal artsen in opleiding de lasten vergoed door de stichting SBOH.
4. Deze post betreft de uitbreiding van het RVP met HPV. HPV staat voor humaan papillomavirus. Meisjes krijgen op de leeftijd van twaalf/dertien jaar een vaccinatie aangeboden tegen HPV. Het vaccin komt in 2022 in het vaccinatiepakket voor jongens. Ook worden kinderen vanaf 2022 eerder gevaccineerd, namelijk als ze negen jaar oud zijn. Mensen die het vaccin hebben gemist, krijgen nog een keer de kans om de prik in te halen wanneer ze veertien of tussen de zestien en zeventien jaar oud zijn.

2.5.9 Samenleven en Sport

Overhevelen personeelskosten van programma Ondersteuning op maat naar Samenleven en Sport

x € 1.000

	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Van	Ondersteuning op maat	165	165	165	165	165
Naar	Samenleven en sport	-165	-165	-165	-165	-165

Beslispunt:

1. Personeelskosten van 0,165 miljoen euro overhevelen van het programma Ondersteuning op Maat naar Samenleven en Sport in verband met een wijziging in de formatie.

Argument:

1. Een deel van de formatie behorend bij doelstelling 1.3 De veerkracht van kinderen, jongeren en opvoeders wordt versterkt, komt uit de formatie van het programma Ondersteuning op Maat. Met deze wijziging valt de formatie in het programma waar ook de doelstelling onder valt.

2.6 Resultaat Jaarrekening

Het jaarrekeningresultaat over het begrotingsjaar 2021 bedraagt 54,573 miljoen euro voor bestedings- en dekkingsvoorstellen. Op dit resultaat wordt per saldo 47,469 miljoen euro in mindering gebracht als gevolg van de (technische) bestedings- en dekkingsvoorstellen bij de Jaarrekening 2021. Het nettorekening resultaat bedraagt is dus 7,104 miljoen euro.

2.7 Algemene dekkingsmiddelen

Bij de Tweede bestuursrapportage 2021 is besloten om het tussentijds resultaat van 25,1 miljoen euro toe te voegen aan de algemene reserve en te betrekken bij de Voorjaarsnota 2022.

2.8 Groeikader

Groei en investeringen
Het aantal op te leveren woningen fluctueert de komende jaren rond 3.000, met een bandbreedte tussen 2.000 en 4.000 woningen. Dat sluit aan bij de woningbehoefte van 60.000 tot 2040. In de jaren voor corona groeide de bevolking jaarlijks met tussen 4.100 en 5.400 inwoners. De helft van deze groei komt uit geboorte(overschot) en vestigingsoverschot (vestiging minus vertrek). In 2021 groeide de stad ‘slechts’ met 3.163 Utrechters. De belangrijkste oorzaken houden verband met Corona: afgenomen immigratie en toegenomen binnenlands vertrek Landelijke prognoses zeggen dat in 2022 nog een coronaeffect optreedt in de bevolkingsgroei door beperkte buitenlandse immigratie, daarna bereikt de groei weer het oude niveau. Voor Utrecht geldt in 2022 en 2023 dat we verwachten met respectievelijk 4.910 en 5.810 minder mensen te groeien dan de prognose van eind 2020. Deze vertraging’ in de groei lijkt vooralsnog niet significant van invloed op langetermijngroei en het bereiken van de mijlpaal van 450.000 inwoners.

De samenstelling van de groei leidt tot een nadeel in de begroting 2022. De gerealiseerde groei in 2021 is veel lager dan de prognose. Daardoor neemt het Gemeentefonds in 2022 minder toe dan begroot Dit werkt structureel door naar de Begroting 2023.

In Utrecht hanteren we het uitgangspunt groei voor groei: extra inkomsten (gemeentefonds en belastingen) dankzij de groei worden bestemd voor uitgaven in verband met de groei. Dit is vastgelegd in het coalitieakkoord. De begrote groei-inkomsten 2021 zijn in de programmabegroting deels bestemd voor noodzakelijke extra exploitatie-uitgaven als gevolg van de groei (referentiekader) en deels voor groei-investeringen. Omdat er minder jonge inwoners (18-) zijn in 2021, worden er minder

onvermijdelijke exploitatiekosten gemaakt voor de producten en diensten aan die doelgroep. Daarom stellen wij voor een deel van de toegekende middelen uit het referentiekader terug te halen uit de programma's en toe te voegen aan het financiële beeld ter compensatie van het nadeel.

Opbouw en verdeling groeiruimte

Tabel: opbouw en verdeling groeiruimte
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo

x € 1.000

Overige ontwikkelingen	2023	2024	2025	2026	Structureel
Referentiekader groei	858	858	858	858	858
Frictiekosten Leidsche Rijn	-1.250	-1.250	-1.250	-1.250	-1.250
Investeringsagenda	-5.543	-5.543	-5.543	-5.543	-5.543
Totaal verdeling groeiruimte	**-5.935**	**-5.935**	**-5.935**	**-5.935**	**-5.935**

Referentiekader groei
Het referentiekader is een negatief bedrag. Hoewel de stad qua aantal inwoners per saldo groeit, is er een daling in de leeftijdscategorieën 0-18 en 0-23 jaar. Daardoor is bij VJN 2021 bij het referentiekader groei voor 2022 meer budget toebedeeld dan achteraf gezien nodig was voor de uitvoering van (wettelijke) taken voor jonge doelgroepen. Dit betreft met name Ondersteuning op Maat en Onderwijs. We brengen nu de budgetten in lijn met de noodzakelijke middelen voor de taakuitvoering door een budgetuitname. Deze uitname wordt naar evenredigheid gedaan en heeft alleen effect op onze eigen organisatie. In 2021 halen we geen middelen terug bij partners in de stad, die taken uitvoeren die deels uit het referentiekader groei worden bekostigd.

Frictiekosten Leidsche Rijn
Bij de start van de ontwikkeling van Leidsche Rijn is ervoor gekozen de voorzieningen te realiseren voordat de bewoners zich vestigen. De gedachte hierachter was dat het stadsdeel van meet af aan kon functioneren op een vergelijkbaar niveau als de bestaande stad. In het referentiekader Leidsche Rijn is in verband hiermee een frictiesysteem opgenomen. De structurele dekking voor de (instandhouding van de) voorzieningen komt uit de extra gemeentefondsinkomsten en belastingopbrengsten dankzij de groei van Leidsche Rijn. Omdat de voorzieningen eerder zijn gerealiseerd ontstaan er kosten. Die komen ten laste van de stelpost referentiekader Leidsche Rijn en worden gedekt door de reserve Leidsche Rijn. Vooruitlopend op de realisatie van de groei in Leidsche Rijn zijn en worden dus via de stelpost referentiekader Leidsche Rijn incidentele bedragen toegekend voor reeds opgeleverde (maatschappelijke) voorzieningen en openbare ruimte. De structurele kapitaallasten, exploitatie-uitgaven en onderhoudslasten worden gedekt uit de groeiruimte. Op basis van de huidige bevolkingsprognoses komen er vanaf 2026 geen structurele kosten van voorzieningen in Leidsche Rijn meer ten laste van de groeiruimte.

Investeringsagenda groei
Uit de groeimiddelen is 5,5 miljoen euro beschikbaar voor investeringen in verband met de groei van de stad. Met de RSU 2040 werken we verder toe naar één integrale stedelijke investeringsagenda met verschillende dekkingsbronnen, waaronder de groeimiddelen. Daarbij hanteren we de lijn dat meeropbrengsten in de fysieke leefomgeving (i.c. grondexploitatie, erfpacht en parkeerinkomsten) in beginsel worden ingezet voor dekking van de investeringsopgaven uit de RSU 2040, tenzij zwaarwegende financiële overwegingen andere bestuurlijke afwegingen vragen. De lijn 'herinvesteren, tenzij …' is onderdeel van de voorgestelde investeringsstrategie bij de RSU.

Deel 2 Eerste Bestuursrapportage 2022

Naast de meerjarige bijstellingen die wij hebben opgenomen in de Voorjaarsnota 2022 (zie ook hoofdstuk 2), zijn er ook afwijkingen die alleen betrekking hebben op het jaar 2022. Deze afwijkingen zijn in deze Eerste Bestuursrapportage 2022 toegelicht.

De ambities voor deze coalitieperiode staan in het coalitieakkoord "Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat". We gaan in 2022 direct aan de slag met een aantal onderdelen. In dit hoofdstuk staan deze investeringen in Utrecht voor het jaar 2022 opgenomen. Dit hoofdstuk is volledig nieuw ten opzichte van de oorspronkelijke Eerste Bestuursrapportage 2022, omwille van de leesbaarheid is niet het hele hoofdstuk gemarkeerd. In de Begroting 2023 wordt het gehele coalitieakkoord opgenomen en volgt besluitvorming over de prioriteiten, bijbehorende budgetten en bijsturingsmaatregelen.

Last but nog least in deel 2 Eerste Bestuursrapportage 2022 zijn ook de wijzigingsvoorstellen bij de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen en de inhoudelijke wijzigingen in de doelstellingen en effecten in de programma's toegelicht.

In het onderstaande overzicht staan alle ontwikkelingen voor het jaar 2022 weergegeven. In dit hoofdstuk worden alleen de Afwijkingen 2022 toegelicht, de overige ontwikkelingen met een meerjarig effect en het resultaat 2021 staan daarom toegelicht in de Voorjaarsnota 2022.

Uitzondering hierop

Tabel: Eerste bestuursrapportage 2022
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

		x € 1.000
HFst	Omschrijving	1e Berap 2022
2.1	Financiële ontwikkelingen*	31.564
2.2	Onvermijdelijke kosten corona*	-5.071
2.3	Knelpunten en meevallers*	-18.273
2.4	Overheveling taken naar de gemeenten*	0
2.5	Budgetneutrale wijzigingen*	-6.525
2.6	Resultaat jaarrekening 2021 (incl. resultaatbestemming)*	7.104
2.7	Algemene dekkingsmiddelen (2e Berap 2021)*	25.106
2.8	Groeikader*	0
3	Afwijkingen 2022	-6.457
4	Investeren in Utrecht voor het jaar 2022	-11.367
	Totaal saldo	**16.081**
2.4	Algemene dekkingsreserve*	5.600
2.4	Verevening met bestemmingsreserve*	925
	Totaal beschikbare financiële ruimte	**22.606**

* deze mutaties staan toegelicht in de Voorjaarsnota 2022 (hoofdstuk 2)

3. Uitvoering programma's

Hieronder is een totaaloverzicht opgenomen met de afwijkingen in 2022 die van invloed zijn op het resultaat. Het betreft een aantal specifieke ontwikkelingen die zich onlangs in 2022 hebben voorgedaan. In de paragrafen worden deze kort toegelicht.

Tabel: totaaloverzicht Eerste Bestuursrapportage 2021

(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

x € 1.000

Omschrijving	2022	i/s
3.1 Overbesteding strategische en stedelijke inzet ruimte	-2.908	i
3.2 Inzet overgebleven TONK-middelen	-5.600	i
3.3 Aanvullende zorg jeugd	0	i
3.4 Vrijval maatregelenpakketten Corona	2.051	i
Totaal	**-6.457**	

3.1 Overbesteding strategische en stedelijke inzet Ruimte

Tabel: Overbesteding strategische en stedelijke inzet Ruimte

x € 1.000

Omschrijving	2022	i/s
Advies- en uitvoeringscapaciteit wonen (incidenteel)	-550	i
Extra organisatorische basiscapaciteit Gebiedsteams (incidenteel)	-770	i
Strategische stedelijke sturing (incidenteel)	-1.088	i
Versterken integrale blik stedenbouw (incidenteel)	-500	i
Concern overhead eerste bestuursrapportage	0	i
Totaal	**-2.908**	

Verwachte overbesteding op strategische en stedelijke inzet

Door de klimaatverandering, de energietransitie en de uitdagingen bij bereikbaarheid is een grotere rol in de regie op de openbare ruimte nodig vanuit de gemeentelijke overheid. Daarnaast is door de wooncrisis meer inzet nodig op beleidsmatige taken en vastgoedontwikkeling. De ambtelijke organisatie is de afgelopen jaren echter onvoldoende meegegroeid met de groei van de stad en de complexere opdrachten. Daardoor staan de uitvoering en de organisatie onder grote druk.

Versterking op verschillende punten is in de loop van vorig jaar urgent geworden, en vanaf dat moment zagen wij ons genoodzaakt hierop te acteren. In de Tweede Bestuursrapportage 2021 is dit al gemeld met betrekking tot de woonopgave. De overige versterking aan het eind van 2021 komt terug in de jaarstukken 2021. Gezien de blijvende urgentie zijn we genoodzaakt om de versterking voort te zetten en op plaatsen ook uit te breiden. Vooruitlopend op de integrale afweging van de structurele middelen, melden wij de verwachte overbesteding op strategische en stedelijke inzet binnen het programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed in deze bestuursrapportage. We verwachten een overbesteding van in totaal 2,9 miljoen euro die over vier onderdelen verdeeld is:

- Extra organisatorische inzet gebieden
  Op gebiedsniveau is 0,77 miljoen euro extra nodig om op het geheel te kunnen sturen. Hiermee breiden wij de regie in de gebieden uit en versterken we het opdrachtgeverschap. We kunnen

daarmee een aantal nieuwe initiatieven beter oppakken en begeleiden en tot integrale en concrete projecten brengen om onze ambities op het terrein van woningbouw, werkgelegenheid, versterken van groen en voorzieningen, energie, mobiliteit te realiseren.

- Strategische stedelijke sturing
  Op stedelijk niveau versterken we de organisatie met zowel strategische als inhoudelijke capaciteit en kwaliteit. We verwachten minimaal 1,088 miljoen euro extra nodig te hebben in 2022 om onderzoek en scenario-ontwikkeling, lobby en beïnvloeding, samenwerking in partnerships met marktpartijen en advisering op gezondheid en vastgoed te verstevigen. Zonder versterking op deze terreinen zien wij de kansen voor goede afspraken en forse medefinanciering vanuit andere overheden niet slagen.
- Versterken integrale blik stedenbouw
  Op stedelijk niveau versterken we de integrale blik van stedenbouw. Er is meer aandacht nodig voor stadsbreed regulier werk buiten de projecten. Het gaat hierbij onder andere om een algemene regeling dakopbouwen, plaatsing diverse nutsvoorzieningen, deelname BING, terrassencommissie, netwerk toegankelijkheid etcetera. We verwachten dat hiervoor minimaal 0,500 miljoen euro extra nodig is in 2022.
- Beleid- en adviescapaciteit wonen
  Tot slot is de problematiek in de woningmarkt is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Dit werd ook zichtbaar in de gesprekken die we voerden met uw raad. Het aantal claims van burgers op het terrein van de woonruimteverdeling (de casuïstiek) is toegenomen en we zien een toenemende druk op de bescherming van de bestaande voorraad. De problematiek is complexer geworden en het benodigd onderzoek grondiger. Deze groeiende vraag kan niet opgevangen worden met de huidige capaciteit, die overigens deels gedekt is uit incidentele middelen. Op dit moment voorzien we dat er 0,550 miljoen euro extra benodigd is om aan de vraag te blijven voldoen.

3.2 Inzet overgebleven TONK-middelen

In 2021 hebben wij van het Rijk budget ontvangen voor de uitvoering van de regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Deze regeling was bedoeld om terugval van inkomsten als gevolg van de coronacrisis op te vangen. TONK liep via de bijzondere bijstand en was een vergoeding voor noodzakelijke kosten die doorliepen. Het TONK-budget is niet volledig uitgegeven (5,6 miljoen euro). Deze onderbesteding valt volgens de spelregels vrij in het gemeentebrede resultaat Jaarstukken 2021 ten gunste van de integrale afweging voorjaarsnota. Met motie 2022/M25 Steun ondernemers vanuit de TONK roept de raad het college echter op om de overgebleven TONK-middelen in te zetten voor de ondersteuning van ondernemers en inwoners die door de coronacrisis in financiële problemen zijn geraakt. Met onze brief van 24 maart 2022 hebben wij u geïnformeerd over de uitwerking van deze motie. Bij de uitwerking hebben we rekening gehouden met de financiële situatie van de gemeente die onder druk staat. Dit komt tot uitdrukking in een fasering van de uitgaven. Het budget van 2,8 miljoen euro voor de eerste tranche is meteen beschikbaar. Het budget voor de tweede tranche, ook 2,8 miljoen euro, is per 1 juli 2022 beschikbaar. Hierdoor kan tot 1 juli dus nog een andere afweging worden gemaakt voor de inzet van de tweede tranche. Over eventuele aanpassingen van het pakket aan maatregelen wordt u in juni geïnformeerd.

Het budget voor de uitvoering van de motie wordt aan de Begroting 2022 toegevoegd. Dit zorgt voor 5,6 miljoen euro hogere lasten waarvan 2,7 miljoen euro in het programma Werk en Inkomen en 2,9 miljoen euro in het programma Economie en Werkgelegenheid voor iedereen. Deze hogere lasten dekken we met de in de motie benoemde onderbesteding op het TONK budget welke onderdeel uitmaakt van het resultaat Jaarstukken 2021.

3.3 Aanvullende zorg Jeugd

Sinds de start van KOOS en Spoor030 werken we toe naar een passend budget waarbinnen de partijen hun opdracht kunnen uitvoeren. Het startbudget is gebaseerd op historische gegevens van hoe de zorg voor 2020 was georganiseerd, het was én is ingewikkeld om te bepalen hoe de nieuwe manier van werken, waarbij specialistische jeugdhulp integraal wordt geboden vanuit een team in de buurt, zich financieel door vertaalt. Beide partners hebben over 2021 te maken met een budgetoverschrijding (3,2 miljoen euro). De oorzaak is onder andere gelegen in de complexiteit door de hoeveelheid onderaannemers (met oog op zorgcontinuïteit en de wijziging van het woonplaatsbeginsel) en de ontwikkelingen in de zorgvraag mede als gevolg van corona. In afstemming met de gemeente is besloten dat KOOS en Spoor030 (nog) geen reserve vormen, hierdoor is geen ruimte voor partijen om de overschrijding op te vangen. We werken met KOOS en Spoor030 aan een stabielere financiering die aansluit op de situatie van zowel gemeente Utrecht als KOOS en Spoor030. Voor 2022 zijn afspraken gemaakt over de concrete acties die worden gedaan ter verbetering, op zowel proces als op inhoud. De overschrijding was deels voorzien en opgenomen in de Jaarrekening 2021 en heeft hierdoor geen invloed op het Resultaat 2022. Voor 1,45 miljoen euro drukt de overschrijding op het budget 2022. Op basis van de huidige prognose voor Jeugd verwachten we dat dit binnen de begroting kan worden opgevangen.

3.4 Maatregelen Corona

Nog altijd zijn de gevolgen van de uitbraak van het coronavirus merkbaar in de stad. De ontwikkelingen zijn grillig. Dat vraagt van ons flexibiliteit, maar ook om koersvastheid: na het opvangen van directe effecten van de crisis werken we aan perspectief en herstel. We richten ons op interventies met toekomstperspectief voor de groepen die het hardst worden getroffen door de crisis, op investeringen in de oplossingen voor morgen die bijdragen aan de weg uit de crisis en op het overeind houden en herstel van cruciale voorzieningen. In de Programmabegroting 2021 zijn daarom vier maatregelenpakketten vastgesteld, gericht op noodsteun voor essentiële voorzieningen, bestaanszekerheid en werk voor Utrechters en extra toekomstbestendige investeringen in de grote transities (zorg, werk, wonen, groen, mobiliteit, energie). De pakketten bestaan uit een aantal samenhangende maatregelen en worden bekostigd uit de bestemmingsreserve maatregelen corona. De afgesproken werkwijze rond de pakketten geeft de nodige flexibiliteit in de uitvoering, terwijl de gemeenteraad de vinger aan de pols houdt en uiteindelijk besluit over de onttrekking aan de bestemmingsreserve.

In dit hoofdstuk geven wij per pakket de stand van zaken, inhoudelijk en financieel. De uitvoering blijft binnen de beschikbare ruimte in de bestemmingsreserve. Bij de Tweede Bestuursrapportage 2021 is de reserve aangevuld met een bedrag van 2,051 miljoen euro, in verband met het risico van een toenemend beroep op de bijstand door ondernemers als gevolg van de beëindiging van de Tozo-regeling in het najaar van 2021. Om deze instroom te voorkomen is binnen het pakket werken, opleiden en begeleiden (pakket 3) de maatregel dienstverlening ondernemers geïntensiveerd. Met de uitwerking van motie 2022/M25 wordt deze dienstverlening nog uitgebreid. Gezien de ontwikkeling van het bijstandsbestand en het geheel aan extra dienstverlening kan het budget van 2,051 miljoen euro vrijvallen uit de bestemmingsreserve.

3.4.1 Pakket 1 Essentiële voorzieningen

Doel van het pakket
Voor een groot deel van de voorzieningen zoals sport, welzijn, cultuur, erfgoed en evenementen geldt dat ze in de 1,5 meterfase van dit jaar deels of zelfs niet konden functioneren. Daarnaast kon er niet of slechts voor een zeer beperkt deel gebruik gemaakt worden van Rijksmiddelen. Veel van deze voorzieningen zijn essentieel voor de sociale samenhang en de leefbaarheid van wijken en buurten. Het is dus belangrijk om ze zoveel mogelijk te behouden, nu en ná de crisis. Vanwege de voorziening én vanwege de werkgelegenheid, inclusief vrijwillige inzet, die ze bieden.

Ontwikkelingen in context van het pakket
Uit (landelijk) onderzoek en inwonerspeilingen zien we dat de coronacrisis op veel mensen een nadelig effect heeft gehad. Met name mensen in een kwetsbare positie en jongeren hebben geleden onder de lockdown en het wegvallen van activiteiten en ontmoeting. Hierdoor is de eenzaamheid toegenomen, en het ervaren gevoel van welzijn en de gezondheid zijn afgenomen.

Nu de beperkende maatregelen zijn afgebouwd kunnen de meeste instellingen die wij ondersteunen vanaf maart weer aan de slag en hun deuren openzetten. De deelnemers aan de welzijns- en sportactiviteiten zijn deels weggevallen, en een deel van de – met name oudere – vrijwilligers heeft opgezegd. Het is dus van belang dat de organisaties weer op kracht komen en met voldoende slagkracht de activiteiten kunnen opstarten. In de culturele sector blijkt dat met name de instellingen door de noodsteun en de mogelijkheden binnen het herstel en innovatiepakket overeind zijn gehouden. Dit onderschrijft het belang van het in 2022 door laten lopen van de maatregelen in het herstel en innovatiepakket. Die richten zich specifiek op groep makers en zzp'ers, ook ná de coronacrisis.

Stand van zaken op het pakket
De versoepelingen zijn in het eerste deel van 2022 steeds verder uit gefaseerd. De focus is hierdoor verschoven van noodsteun naar sterker en duurzaam uit de crisis komen. In de Raadsbrief van 7 december 2021 is de Raad geïnformeerd dat de ontvangen Rijksmiddelen ook in 2022 beschikbaar zijn gehouden voor ondersteuning van essentiële voorzieningen. Daarbij hebben wij het afwegingskader voor de inzet van deze middelen aangescherpt op twee onderdelen:

- Focus de ondersteuning aan essentiële voorzieningen cultuur, sport en welzijn op sterker uit de crisis komen.
- Kleine verbreding van de reikwijdte, zodat in beperkte mate ook andere essentiële voorzieningen zonder winstoogmerk met wie we in 2022 geen subsidierelatie hebben gebruik kunnen maken van de steunregeling.

De (zelf beheerde) buurthuizen en verzelfstandigde speeltuinen zijn weer gestart met het ontvangen van mensen om samen activiteiten te ondernemen. De noodsteun die zij voor 2020 en 2021 hebben ontvangen heeft hen door de grootste financiële crisis heen geholpen. Bij veel zelf beheerde welzijnsvoorzieningen waren in het najaar 2021 de financiële reserves tot een minimum geslonken. Conform de raadsbrief van 7 december 2021 is de focus verschoven van noodsteun naar sterker en duurzaam uit de crisis komen.

Naast noodsteun aan culturele en erfgoedinstellingen zijn er, zoals gezegd, meerdere regelingen en opdrachten voor makers, zzp'ers, en evenementen in 2022 voortgezet, om op die manier het herstel en de innovatie van de sector verder aan te jagen. De ontwikkelsubsidie specifiek voor makers en zzp'ers is in de eerste drie maanden van dit jaar 26 keer aangevraagd. Het bereikte resultaat tot nu toe ligt in de lijn van de verwachting. We zien dat organisaties met een winstoogmerk, die een maatschappelijke meerwaarde hebben voor de stad, het moeilijk hebben en soms dreigen om te vallen. Denk aan galerieën, evenementen, culturele- en nachtinstellingen. Voor deze organisaties kan er nog steeds subsidie voor culturele programmering worden aangevraagd. Voor culturele evenementen en activiteiten die voorheen geen subsidie ontvingen, liepen in 2022 de subsidies 'coronamaatregelen culturele evenementen' en 'coronamaatregelen culturele activiteiten op evenementen' nog door in het eerste halfjaar. Met deze steun wordt een deel van de kosten die een organisator extra moet maken als gevolg van de coronamaatregelen bekostigd. Doel hiervan is de culturele infrastructuur bij evenementen in stand te houden.

	Stand van zaken per 1 april 2022	Bereik/ resultaat
Sport & welzijn	• Noodsteun sportaanbieders • Sportclubs duurzaam uit de crisis • Noodsteun & duurzaam uit de crisis buurthuizen, speeltuinen en scouting	Vijf organisaties 50 sportaanbieders Dertien organisaties en gederfde huurinkomsten buurthuizen
Cultuur & erfgoed	• Noodsteun culturele en erfgoedinstellingen • Herstel & innovatie voor culturele en erfgoedinstellingen, organisatoren en zzp'ers (verlengde regelingen vanuit 2021)	Veertien organisaties noodsteun 31 organisaties, makers en zzp'ers Vier evenementen

Voor 2022 is t/m maart een vijfde van de middelen voor sport, welzijn en cultuur ingezet. Voor een klein deel nog ter ondersteuning van instellingen met liquiditeitsproblemen. Voor het grootste deel ook voor de inzet op herstel, om duurzaam uit de crisis te komen. Voor sport en welzijn is t/m maart 2022 een klein deel ingezet. We zijn in nauw contact met de bewonersstichtingen over de lopende exploitatierekening van de zelf beheerde voorzieningen in 2022. De verwachting is dat een enkel initiatief nog aanvullende steun nodig heeft en dit opgevangen kan worden met de resterende middelen.
Voor de cultuur en erfgoedinstellingen, de makers en zzp'ers is gezamenlijk 1,3 miljoen euro toegekend. We zetten hiermee de aanvullende Rijksmiddelen voor jeugd, sport, cultuur en dergelijke gericht in, passend bij de doelstelling van de middelen. Op deze wijze kunnen ook andere organisaties met of zonder winstoogmerk en activiteiten voor specifieke (kwetsbare) groepen binnen deze branches worden ondersteund. Voor een gedetailleerde stand van zaken op het gebied van cultuur en sport verwijzen we naar de raadsbrieven Actualisatie Utrechts Herstel & Innovatie pakket Cultuur, Erfgoed, Sport & Welzijn en Utrechtse sportverenigingen in corona-tijd en Aanpassingen Steunpakket Utrechtse sportvoorzieningen.

We volgen de financiële situatie onder culturele instellingen in de stad met het oog op de verwachtingen voor de rest van 2022. De verwachting is dat de behoefte aan noodsteun voor 2022 niet groot zal zijn vanwege het vervallen van de beperkende coronamaatregelen eind maart. Dat betekent niet dat de organisaties uit de storm zijn. De regelingen voor herstel en innovatie zullen ook in de rest van 2022 nodig zijn om aandacht te blijven hebben voor het herstel van programmering en ontwikkeling van organisaties en zzp'ers. In totaal betrof de steun vanuit het Rijk in 2021 7,5 miljoen euro en vanuit de gemeentelijke middelen 0,3 miljoen euro. Van dit totale budget van 7,8 miljoen euro is 3,4 miljoen euro in 2021 gerealiseerd. Er zijn geen gemeentelijke middelen meegenomen naar 2022. Het resterende bedrag van de Rijksmiddelen uit 2021 van 4,4 miljoen euro is aangevuld met een volgende bijdrage vanuit de Decembercirculaire van 1 miljoen euro. Met het opheffen van de coronamaatregelen verwachten wij een onderbesteding van 0,25 miljoen euro op de subsidies voor culturele evenementen en activiteiten. Wij onderzoeken hoe deze middelen op passende wijze kunnen worden ingezet binnen het pakket en zullen u daarover informeren. Het gereserveerde bedrag van 5,4 miljoen euro voor zowel noodsteun als herstel en innovatie is in ieder geval voldoende voor 2022. Deze inschatting is onder voorbehoud van veranderende omstandigheden en behoefte in de samenleving en/of de sector. Op dit moment verwachten we daarom geen aanspraak te doen op het bedrag van 2,5 miljoen euro, dat nog voor pakket 1 in de bestemmingsreserve maatregelen corona zit.

x € 1.000

	Begroot bedrag 2022	Realisatie per 1/4	Prognose voor heel 2022
Sport	520	16	520
Welzijn	50	0	50
Cultuur & erfgoed	5.431	1.300	5.431
Totaal	**6.651**	**1.316**	**6.651**

Beschouwing op effectiviteit van het pakket
De middelen uit het maatregelenpakket Essentiële voorzieningen dragen bij aan het 'in stand houden' van de voorzieningen/instellingen voor sport, welzijn, cultuur, erfgoed en evenementen. Zonder deze inzet zouden de veertien culturele en erfgoedinstellingen en tien zelf beheerde buurtcentra die een noodsteun-subsidie hebben ontvangen het mogelijk niet hebben overleefd.

De instellingen uit deze sectoren redden het niet met alleen economische steunmaatregelen van het Rijk, die vaak niet toegankelijk is voor degene die op vrijwillige basis draaien. De organisaties en makers die een subsidie voor herstel hebben aangevraagd kunnen met deze middelen sneller en gerichter aan de slag om hun weggevallen leden/deelnemers en zzp'ers weer binnen te halen en het activiteitenaanbod weer op te starten. We verwachten in de tweede helft van dit jaar zeker nog een flink aantal instellingen te kunnen ondersteunen met zo'n herstel-subsidie, zeker nu de economische steunmaatregelen van het Rijk aflopen per 1 juli 2022.

3.4.2 Pakket 2 Versterken bestaanszekerheid

Doel van het pakket
De crisis heeft gevolgen voor de bestaanszekerheid en kansengelijkheid van veel Utrechters. Daarom bevat dit pakket een aantal maatregelen gericht op het bieden van een kansrijke start, het inhalen van vertraging in de Jeugdgezondheidszorg, het opvangen van uitgestelde zorgvragen en extra en nieuwe vragen op het gebied van schulden, zorg en veiligheid. Dit naast de maatregelen uit de andere pakketten en de reguliere programma's die ook bijdragen aan bestaanszekerheid en kansengelijkheid. De maatregelen zijn gericht op innovatie en transformatie (versneld vernieuwen) en het opvangen van effecten (beroep op steun en zorg).

Ontwikkelingen in context van het pakket
Met de meeste Utrechters gaat het goed, maar impact van de coronamaatregelen is groot voor sommige inwoners. Ook nu de meeste maatregelen zijn opgeheven is de impact ervan nog aanwezig en de verwachting is dat deze ook de komende periode nog zichtbaar en voelbaar zal zijn. Veel partijen in de stad, waaronder de zorgpartijen, ervaren momenteel veel druk op de personele bezetting door verzuim en quarantaine. Na twee jaar online vergaderen en de recente overgang naar hybride vergaderen is het voor professionals soms lastig elkaar te vinden in de samenwerking. Verlies van gevoel van verbinding, en elkaar in coronatijd zijn kwijtgeraakt, doordat er geen ruimte was voor het informele. Belangrijk om te blijven inzetten op de samenwerking tussen professionals uit de zorg en de sociale basis, dat doen we onder andere via Versneld vernieuwen.
De mentale gezondheid en veerkracht blijft een belangrijk aandachtspunt in de stad. Vooral jongeren/ jongvolwassenen hebben het zwaar. Veel van de ontwikkelingen die in de vorige bestuursrapportage gemeld zijn, zetten door.

Naar aanleiding van de situatie in de Oekraïne zijn er veel zorgen over armoede en hoe mensen die het al moeilijk hebben onder de situatie kunnen gaan lijden. Inflatie en de gestegen energieprijs waren al factoren die tot onrust leidden onder groepen bewoners die het financieel (zeer) krap hebben. In tegenstelling tot eerdere verwachtingen is er over de breedte geen toename van schuldenproblematiek of zelfs betalingsachterstanden als gevolg van Corona. Uit CBS data is zelfs gebleken dat de problematische schulden in Utrecht zijn afgenomen. Wel signaleert het CBS landelijk een toename van het aantal ZZP'ers en kleine ondernemers met problematische schulden. Met de beëindiging van de steunmaatregelen en de coulance van debiteuren wordt verwacht dat meer kleine zelfstandigen in de problemen gaan komen. Het BKR meldt dat jongeren vaker betalingsachterstanden hebben. De toegenomen hulpvragen van jongeren en de ervaringen uit enquêtes onder Tozo-aanvragers onderschrijven dit beeld ook voor Utrecht. Het Nibud meldt op basis van een peiling dat de meeste Nederlanders meer spaargeld hebben dan voor Corona, maar 18% heeft juist minder. Die groep heeft een groter risico op problematische schulden.

Meer dan verwacht is er toename van problemen op het gebied van openbare orde en een verhoogd risico op veiligheidsproblematiek, waaronder ondermijning. Dit zette zich voort in 2021. De toename van ondermijnende (drugs)criminaliteit bedreigt de veiligheid in onze stad en de sociale samenhang in kwetsbare wijken. Dit wordt bovendien versterkt door de effecten van corona (economische recessie, stapeling maatschappelijke problematiek en een verhoogd risico dat leegstaand vastgoed in de verkeerde handen komt), waar bovenop onzekerheid leeft over de gevolgen van de situatie in Oekraïne. De opmars

van ondermijning gaat gepaard met geweld (afrekeningen, wapengebruik) en hierdoor ontstaan gevaarlijke situaties in de wijken. De coronacrisis heeft ook een katalyserende werking gehad op het al sluimerend maatschappelijk ongenoegen. Ontevredenheid in de samenleving uit zich online en ook via demonstraties buiten op straat. Het aantal demonstraties in Utrecht is de afgelopen jaren fors toegenomen (bijna +200% in drie jaar, van 150 naar 445). Daarnaast neemt het aantal zorgwekkende signalen op het gebied van polarisatie en radicalisering toe. Ook zijn er zorgen over de toename van de aanhang van complottheorieën en rondom de toepassing van antidemocratische middelen bij protesten tegen overheidsbeleid of het oproepen daartoe. We zien binnen activistische groeperingen een radicale onderstroom waaruit extremistische gedragingen kunnen voortkomen. Bij de Voorjaarsnota 2021 is besloten om extra in te zetten op voorkomen toename overlast en (ondermijnende) criminaliteit.

De coronacrisis heeft enkele pijnlijke kwetsbaarheden bloot gelegd. De verschillen in de stad worden groter, de bestaande scheidslijnen in de stad worden dieper. Niet iedereen kan voldoende profiteren van de welvaart in de stad, tegelijkertijd is er ook veerkracht in de stad zichtbaar. Door de Oekraïne crisis verwachten we dat de verschillen tussen Utrechters nog groter worden, de noodzaak om extra te investeren is daardoor nog groter.

Stand van zaken op het pakket

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
Versneld vernieuwen	Met incidentele inzet gaan we met Versneld vernieuwen de directe negatieve sociale gevolgen van de corona maatregelen tegen en willen we een structureel effect bereiken op de beweging naar voren. Er is in 2021 4,2 miljoen euro ingezet via de subsidieregeling versneld vernieuwen op het versnellen en versterken van de beweging naar voren. Deze activiteiten zijn gestart in de loop van 2021 en de meeste daarvan lopen door in 2022. De Raad is via een Raadsbrief eerste tranche en Raadsbrief tweede tranche geïnformeerd over de inzet van deze subsidie. Hiermee worden onder andere activiteiten gefinancierd gericht op het tegengaan van eenzaamheid en het versterken van de mentale veerkracht van inwoners, het ondersteunen van gezinnen door vrijwilligers (maatjes), sporten en bewegen, activering, verbeteren van digitale vaardigheden en ondersteuning bij geldvragen en formulieren. Veel van de toegekende activiteiten worden uitgevoerd in samenwerking tussen de aanvrager en partners uit de sociale basis, de basiszorg en/of de aanvullende zorg. In de Raadsbrief begin december 2021 is gerapporteerd over de voortgang van versneld vernieuwen. Daarin is ook de richting aangegeven voor de inzet in 2022. Op basis van de evaluatie van 2021 is besloten om in 2022 de inzet meer focus te geven op basis van de volgende vijf thema's: 1. Eenzaamheid	Eind maart 2022 ontvangen wij de tussenrapportages van de organisaties die in 2021 subsidie hebben ontvangen uit de eerste tranche. Met behulp van het leertraject van het Verweij Jonker Instituut geven partijen bij deze tussenrapportage inzicht in wie zij bereiken en wat hun inzet voor deze inwoners en het tegengaan van de negatieve effecten van de coronamaatregelen heeft betekend. Verweij Jonker levert in het voorjaar een rapportage met een analyse van deze tussenrapportages. Hierin staan de tot dan toe opgedane inzichten en leerpunten met betrekking tot de opbrengsten van alle activiteiten gezamenlijk, namelijk: in hoeverre dragen de activiteiten *overall* bij aan de beoogde doelen en ambitie van Versneld Vernieuwen? De Raad wordt hierover nader geïnformeerd in Q2. Over het bereik en de resultaten van de gesubsidieerde activiteiten uit de tweede tranche van 2021 en over de inzet die start in 2022 kunnen wij bij de tweede bestuursrapportage meer informatie geven.

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
	2. Thuis in de wijk voor inwoners met GGZ-problematiek en/of een licht verstandelijke beperking 3. Perspectief voor jongeren/mentale gezondheid 4. Het jonge kind 5. Transformatie jeugd: Omdenken en anders inzetten. Voor inzet op deze thema's die gezamenlijk met de partners wordt ingevuld is 6,4 miljoen euro beschikbaar. Daarnaast wordt in 2022 1 miljoen euro ingezet op het verkorten van wachtlijsten bij individuele begeleiding, tegelijkertijd met inzet op versnelde transformatie voor de langere termijn. Voor de doorloop van de in 2021 gestarte activiteiten wordt 3 miljoen euro ingezet.	
Maatregel 2: Kansrijke start jonge kind	*Kansrijke start* Dit onderdeel bestaat uit: 1. Kansrijke start in de eerste 1000 dagen vanaf de conceptie. 2. Het ontwerpproces kansrijke start van het jonge kind (0-6 jaar) door een laagdrempelige voorziening. 1. De aanpak van kansrijke start voor kinderen in de eerste 1.000 dagen loopt goed. Professionals in de wijk weten elkaar steeds beter te vinden en daardoor kunnen ze eerder, betere zorg en ondersteuning bieden voor (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie. We ondersteunen ouders extra met interventies zoals Kortdurende Video Hometraining (k-VHT), Ouders inc., het eerste 1.000 dagen project van Al Amal Voorzorg 2 en de collectieve aanpak met ouders voor een kansrijke start. Deze interventies zijn nog niet structureel gefinancierd. 2. In februari organiseerden we een bijeenkomst over kansrijke start om terug te blikken en vooruit te kijken, op basis daarvan herijken we de speerpunten en kijken wat er aanvullend nodig is.	Vernieuwen De lessen uit beide wijken koppelen wij zoveel mogelijk aan bestaande ontwikkelingen en initiatieven. Daarnaast overstijgen sommige lessen bestaande aanpakken. De uitkomsten van de beide praktijktesten koppelen wij terug aan de gemeenteraad en gaan hierover graag in gesprek.
Schulden voorkomen en versneld oplossen	De aangekondigde interventies zijn in 2021 in gang gezet. De Coronasanering is per 1 juni gestart. Eind 2021 was de periode van een eerste gesprek tot start schuldregeling teruggebracht van elf naar gemiddeld zes maanden. We streven ernaar om dit nog verder	Uit de Derde voortgangsrapportage Actieagenda Utrechters schuldenvrij blijkt dat de ingezette koers tot positieve resultaten leidt. De gemiddelde schuldenlast is fors verminderd, veel meer huishoudens worden bereikt met de

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
	omlaag te brengen. Daarnaast zijn in de tweede helft van vorig jaar 143 saneringskredieten van Utrechtse huishoudens gedeeltelijk kwijtgescholden, waardoor zij tot twaalf maanden eerder schuldenvrij zijn geworden en weer mee kunnen doen in de samenleving. We zetten meer ervaringsdeskundige praktisch ondersteuners in die inwoners helpen om na het driegesprek sneller door te stromen naar een schuldregeling. Een kwartiermaker borgt intussen de rol van vrijwilligers in schuldhulpverleningstrajecten. Het aantal schulddienstverleners bij WenI is uitgebreid en is ingezet om uitkeringsgerechtigden met schulden te benaderen, meer ondersteuning aan jongeren en hun werkgevers te bieden, gedupeerden van de toeslagenaffaire te ondersteunen, de coronasanering te implementeren en de bijbehorende intensievere ondersteuning en ontzorging te bieden, omdat de verwachte groei van aanmeldingen schuldhulpverlening nog is uitgebleven. De capaciteit van Stadsgeldbeheer is ook uitgebreid, zodat de wachttijd verder beperkt wordt. De schuldhulpverlening voor ondernemers wordt op basis van geleverde trajecten gefactureerd. Deze trajecten nemen nog niet substantieel toe. Utrechters die een uitkering aanvragen krijgen nu een Rondkomengesprek aangeboden. In 2021 kregen ruim 500 inwoners een Rondkomengesprek. Per 1 maart bieden we gesprek ook aan aan inwoners die bijzondere bijstand aanvragen. Het Voorkom Erger Potje wordt stapsgewijs uitgerold over de hele stad. In 2022 moet in elke wijk een potje beschikbaar zijn. Voor een volledig en actueel beeld van de voortgang van de actieagenda, zie: Derde voortgangsrapportage Actieagenda Utrechters schuldenvrij	vroegsignalering en met de coronasanering helpen we Utrechters sneller uit de schulden. Bij Stadsgeldbeheer was sprake van een toename van het aantal hulpvragers, dit in tegenstelling tot overige inwoners. Ook landelijk wordt (nog) geen toename gezien van de schuldenproblematiek.
voorkomen toename overlast en (ondermijnende) criminaliteit	Sinds maart 2020 is de gemeentelijke en regionale crisisorganisatie actief. Dit heeft ook in 2021 significante inzet gevergd, onder meer in het (regionaal) adviseren van de voorzitter van de veiligheidsregio en de burgemeester over openbare orde en handhavingskwesties in relatie tot de coronapandemie. Daarnaast extra	Met de interventies gericht op het voorkomen van overlast en (ondermijnende) criminaliteit zetten we in op het voorkomen van een reëel risico voor de veiligheid en leefbaarheid in de stad. Uitspraken over de effectiviteit zijn niet goed hard te maken.

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
	juridische advisering via het speciaal ingerichte 'Juridische Loket', dat tevens regionaal werkt. We hebben in het kader van Corona in de openbare ruimte meer gebruik gemaakt van communicatiemiddelen zoals bebording en tekstkarren in de parken en bij diverse demonstraties. Via persoonsgerichte aanpak (PGA) wordt extra ingezet bij met name jeugd, jongvolwassenen en personen met een hoog risico om het hoofd te bieden aan de toegenomen stapeling van psychische, sociale en economische problemen bij deze kwetsbare groepen; een reëel risico voor de veiligheid en leefbaarheid in de stad. Ook op het gebied van persoonsgerichte aanpak radicalisering is extra ingezet. Er zijn hiervoor tijdelijk meer PGA-experts geworven, ook omdat het door Corona lastiger was om mensen te bereiken. Om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan, is de informatiepositie van de gemeente verstevigd. Met wijkberichten en lesbrieven na acties tegen criminelen en een 'SMS-bombardement', is verder ingezet op bewustwording en meldingsbereidheid van criminele activiteiten en jeugdproblematiek in de wijk. Om de weerbaarheid bij jongeren te vergroten is extra geld aangewend voor voorlichting en hulp, zoals de afgeronde pilot onderwijsprogramma Kapot Sterk (bouwen aan weerbaarheid tegen de invloed van drugscriminaliteit). Bepaalde activiteiten konden nog geen doorgang vinden vanwege geldende coronamaatregelen, zoals trainingen aan ouders/opvoeders om probleemjongeren in criminaliteit te herkennen en te helpen. De Taskforce Corona ziet de toename van de openbare orde problematiek in relatie tot corona effecten (met name bij ondermijning en voor polarisatie en radicalisering kwetsbare personen) als een verhoogd risico waar offensieve maatregelen voor nodig zijn. In de voorjaarsnota zijn extra steunmaatregelen opgenomen voor uitbreiding capaciteit Bibob onderzoekers en expertise hoog risicopersonen	In de integrale aanpak van overlastsituaties, zoals bij het Lucasbolwerk en Utrecht Centraal Station, wordt naast handhaving en toezicht ook ingezet op zorg- en hulptrajecten (verslaafden, dak- en thuislozen, uitgeprocedeerde asielzoekers/ongedocumenteerden) via onder meer persoonsgerichte aanpak. Zo zijn in maart 2022 bij het Lucasbolwerk ongeveer 40 personen bekend bij overlastsituaties, van wie tien personen in een persoonsgerichte aanpak zijn betrokken. In de afgelopen twee jaar was er een toename van het anti-institutiesentiment. We zagen ook een verbreding van de dreiging van gewelddadig jihadisme naar links- en rechtsextremisme. In 2021 zijn 45 casussen radicalisering besproken in het casusoverleg radicalisering ten opzichte van 40 het jaar daarvoor. Ook zijn in 2021 80 signalen van radicalisering onderzocht. De extra casusregisseur radicalisering komt bovenop de twee casusregisseurs radicalisering, zorgt voor een betere verdeling van de al bestaande en nieuwe casuïstiek en biedt ruimte voor specialisatie op de verschillende vormen van extremisme. Hierdoor is de effectiviteit en efficiëntie van de aanpak verbeterd en minder kwetsbaar geworden. Met de uitbreiding van de capaciteit van Bibob onderzoekers hebben we meer inzet gepleegd op het voorkomen van het faciliteren van strafbare feiten door ons als overheid. We hebben hierbij meer aandacht gehad voor aanvragen voor horecavergunningen, specifiek in het kader van overnames bij horecagelegenheden. We zien daarbij in het eerste kwartaal van dit jaar een lichte stijging ten opzichte van dezelfde periode vorige. Daarnaast zien we ook een toename als het gaat om

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
	(polarisatie/ radicalisering). De tijdelijke FTE zijn in juni (middelen beschikbaar gesteld) geworven en worden nu ingezet.	vastgoedtransacties waar extra aandacht voor nodig is.

x € 1.000

Omschrijving	Begroot bedrag 2022	Prognose voor heel 2022
Versneld vernieuwen	10.400	10.400
Kansrijke start jonge kind	1.000	509
Schulden voorkomen en versneld oplossen	2.110	2.110
Voorkomen toename overlast en (ondermijnende criminaliteit	650	650
Totaal	**14.160**	**13.669**

Beschouwing op effectiviteit van het pakket
De effectiviteit van de maatregelen is niet eenvoudig te meten en hard te maken, vanwege de uitzonderlijke situatie en het gebrek aan vergelijkingsmateriaal of omdat interventies zijn gericht op het voorkomen van een reëel risico voor de veiligheid en leefbaarheid van de stad. We zien echter wel in de diverse onderdelen van dit pakket dat meer informatie beschikbaar komt over de impact van de inzet en de leerpunten. Van een groot aantal onderdelen loopt de uitvoering en besteding in 2022 door.

Ten aanzien van versneld vernieuwen ontvangen wij eind maart 2022 de tussenrapportages van de organisaties die in 2021 subsidie hebben ontvangen uit de eerste tranche. Met behulp van het leertraject van het Verweij Jonker Instituut geven partijen bij deze tussenrapportage inzicht in wie zij bereiken en wat hun inzet voor deze inwoners en het tegengaan van de negatieve effecten van de coronamaatregelen heeft betekend. Verweij Jonker levert in het voorjaar een rapportage met een analyse van deze tussenrapportages. Hierin staan de tot dan toe opgedane inzichten en leerpunten met betrekking tot de opbrengsten van alle activiteiten gezamenlijk, namelijk: in hoeverre dragen de activiteiten *overall* bij aan de beoogde doelen en ambitie van Versneld Vernieuwen? De Raad wordt hierover nader geïnformeerd in Q2. Over het bereik en de resultaten van de gesubsidieerde activiteiten uit de tweede tranche van 2021 en over de inzet die start in 2022 kunnen wij bij de tweede bestuursrapportage meer informatie geven.

Ook worden kansen benut om transformaties te versnellen en te vernieuwen, bijvoorbeeld met de inzet van de Krijtclub. De komende maanden meten we de effectiviteit, kwaliteit en impact van de twee praktijktesten. Daarnaast verzamelt de Krijtclub ook de lessen over de manier van samenwerken in een ontwerpproces.

Een deel van de activiteiten in dit pakket is gericht op het voorkomen van schulden. We zien dat de gemiddelde schuldenlast bij start schuldregeling fors is gedaald, wat er op duidt dat we er eerder bij zijn. Daarnaast lukt het om veel vaker een hulpaanbod doen in het kader van vroegsignalering, maar we kunnen op dit moment niet beoordelen of dat ook leidt tot minder schuldenproblematiek op de lange termijn. We hebben de maatregelen voorgelegd aan de Focusgroep van de actieagenda, bestaande uit partners in de stad, ervaringsdeskundigen, gemeentelijke beleidsadviseurs, een werkgever, een wetenschappen en een deurwaarder. Zij zijn enthousiast over de gekozen aanpak om het coronaleed te verzachten voor Utrechters. Met name genoemd zijn de intensivering van de vroegsignalering, de uitbreiding van het aantal praktisch ondersteuners, de Coronasanering en de extra aandacht voor ondernemers. De Armoedecoalitie is enthousiast over de Utrechtse schuldenaanpak maar waarschuwt voor het aflopen van de extra incidentele middelen per 2023. Deze coalitie pleit voor voortzetting.

Met de interventies gericht op het voorkomen van overlast en (ondermijnende) criminaliteit zetten we in op het voorkomen van een reëel risico voor de veiligheid en leefbaarheid in de stad. Uitspraken over de effectiviteit zijn niet goed hard te maken. In de integrale aanpak van overlastsituaties, zoals bij het Lucasbolwerk en Utrecht Centraal Station, wordt naast handhaving en toezicht ook ingezet op zorg- en hulptrajecten (verslaafden, dak- en thuislozen, uitgeprocedeerde asielzoekers/ongedocumenteerden) via onder meer persoonsgerichte aanpak. Zo zijn in maart 2022 bij het Lucasbolwerk ongeveer 40 personen bekend bij overlastsituaties, van wie tien personen in een persoonsgerichte aanpak zijn betrokken.

In de afgelopen twee jaar was er een toename van het anti-institutiesentiment. We zagen ook een verbreding van de dreiging van gewelddadig jihadisme naar links- en rechtsextremisme. In 2021 zijn 45 casussen radicalisering besproken in het casusoverleg radicalisering ten opzichte van 40 het jaar daarvoor. Ook zijn in 2021 80 signalen van radicalisering onderzocht. De extra casusregisseur radicalisering komt bovenop de twee casusregisseurs radicalisering, zorgt voor een betere verdeling van de al bestaande en nieuwe casuïstiek en biedt ruimte voor specialisatie op de verschillende vormen van extremisme. Hierdoor is de effectiviteit en efficiëntie van de aanpak verbeterd en minder kwetsbaar geworden.

Met de uitbreiding van de capaciteit van Bibob onderzoekers hebben we meer inzet gepleegd op het voorkomen van het faciliteren van strafbare feiten door ons als overheid. We hebben hierbij meer aandacht gehad voor aanvragen voor horecavergunningen, specifiek in het kader van overnames bij horecagelegenheden. We zien daarbij in het eerste kwartaal van dit jaar een lichte stijging ten opzichte van dezelfde periode vorige. Daarnaast zien we ook een toename als het gaat om vastgoedtransacties waar extra aandacht voor nodig is.

3.4.3 Pakket 3 Werken, Opleiden en Begeleiden

Doel van het pakket
Met dit pakket helpen we werkzoekenden snel weer aan het werk en willen we de negatieve economische effecten van de pandemie zoveel mogelijk dempen. We begeleiden mensen in de overstap en omscholing naar een toekomstbestendige baan in de bouw, ICT, zorg of het onderwijs. We ondersteunen (kwetsbare) jongeren bij het vinden van stages en leerwerkplekken. Ook investeren we in vitale winkelgebieden en in Utrechts innovatief MKB dat voor werkgelegenheid zorgt. Het maatregelenpakket bestaat uit een samenhangende mix van bewezen effectieve instrumenten die we opschalen, nieuwe en geïntensiveerde samenwerkingen en veelbelovende pilotprojecten.

Ontwikkelingen in context van het pakket
De coronamaatregelen zijn op het moment van dit schrijven nagenoeg geheel verdwenen. De samenleving is weer open. De ondernemers kunnen weer ondernemen. Toch zijn de effecten nog voelbaar bij de getroffen bedrijven. Zo blijkt uit de kleinbedrijfindex dat in het vierde kwartaal van vorig jaar (nadat de eerste drie kwartalen ook al niet rooskleurig waren):

- 18% van de ondernemers van een kleinbedrijf betaalt zichzelf uit onder bijstandsniveau
- Bijna 40% zit onder minimum inkomen
  INretail schat dat de gemiddelde schuld 0,115 miljoen euro bedraagt voor schoenenwinkels en 0,091 miljoen euro voor kledingwinkels. Zelfstandigen zijn historisch hard geraakt tijdens de coronacrisis. Ook daling in de gewerkte uren is fors groter dan tijdens financiële crisis 2008 - 2013.

De instroom in de werkloosheid en bijstand is gelukkig laag gebleven. In de belangrijke toekomstbestendige sectoren - ICT, zorg, onderwijs en bouw & energietransitie was en is er een krapte op de arbeidsmarkt. Het aantal faillissementen was begin 2022 nog historisch laag. Dit kwam mede door de extra steunmaatregelen. Deze zijn per 1 april 2022 gestopt. Vanaf diezelfde datum moeten ondernemers hun belastingschulden moeten weer terugbetalen, want dan stoppen de Rijksregelingen en het bijzonder uitstel van de belastingdienst. Dit terwijl de toekomst door de oorlog in de Oekraïne onzeker is. Prijzen stijgen snel, vooral die van energie en brandstof. Het consumentenvertrouwen is op het laagste niveau in 20 jaar.

Stand van zaken op het pakket

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
Regionale Ontwikkelmaatschappij Utrecht	De investering in de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (ROM) ligt op schema. Met de regionale ROM-aandeelhouders is een inspanning verricht om de investering op te doen tellen tot 16 miljoen euro om gebruik te kunnen maken van de maximale cofinanciering (16 miljoen euro) van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.	Het fondskapitaal kan vanaf 2022 ingezet worden door de ROM om te investeren in regionale ondernemingen die passen binnen de kaders. De ROM investeert tussen 0,250 miljoen euro en 2,5 miljoen euro per bedrijf. Gemiddeld zal dat uitkomen op ongeveer 1-1,5 miljoen euro per bedrijf, is de verwachting. Dan kunnen dus 20-30 bedrijven geholpen worden. Aangezien het fonds revolveert, komen deze gelden weer terug en kunnen dan opnieuw 20-30 bedrijven geholpen worden. Daarmee blijft het aanbod van toekomstbestendige banen op peil.
Proactief herontwikkelen en verbeteren werklocaties	Op 24 februari 2022 is de raad geïnformeerd over de intentieovereenkomst tussen de gemeente Utrecht en de OMU. Hiermee kan de komende vier jaar worden geïnvesteerd in het verbeteren van werklocaties en intensiveren van de werkgelegenheid.	De eerste herontwikkelingsprojecten zijn gereed om in te investeren. Verwachting is dat de werkgelegenheid op deze plekken uiteindelijk verdubbelt. Net als de proactief herontwikkeling van werklocaties zijn de effecten hiervan vaak indirect en pas na een paar jaar zichtbaar.
Herhuisvesten bedrijven	Er is één FTE extra capaciteit ingezet voor herontwikkeling van werklocaties en het aantrekken van bedrijven hiervoor.	
Versterken vitale hoofdstructuur retail	Er is 0,4 miljoen euro geïnvesteerd in het programma Morgen Mooier Maken, om de oplopende leegstand in de binnenstad tegen te gaan. Daarnaast is voor 0,6 miljoen euro een subsidieregeling opgesteld om enerzijds retail die niet op een goede plek zitten te helpen te verhuizen naar de hoofdstructuur retail en anderzijds om de structuur van winkelcentra te versterken.	Na het openstellen van de subsidieregeling voor versterken van de vijf specifieke winkelgebieden, is er inmiddels aan drie winkelgebieden subsidie verstrekt. Van de andere gebieden wordt nog een aanvraag verwacht. Daarnaast is gebleken dat door ondernemers gewenste acties in de open ruimte niet via subsidies kunnen worden bekostigd. Hiervoor wordt bekeken of dit op een andere manier van inzet van middelen wel kan worden gedaan.
Aanpak leegstand binnenstad	In 2021 is de gemeente Utrecht in samenwerking met externe partners uit vastgoed en ondernemers gestart met de aanpak om leegstand in de binnenstad tegen te gaan. Deze aanpak is geformaliseerd in een samenwerkingsplan Morgen Mooier Maken (MMM). Kern van het plan is om winkelstraten met structurele leegstand actief met nieuw programma te voorzien en aantrekkelijk en vitaal te houden voor bezoekers en nieuwe ondernemers. Een transformatie van een aantal winkelstraten naar straten met winkels en nieuwe functies en voorzieningen.	Resultaten: 20 initiatieven en activiteiten zijn in de focusstraten gerealiseerd; leegstand afgenomen van 40 naar 25 panden; meerder nieuwe ondernemers waaronder drie met financiële ondersteuning vanuit de gemeente Utrecht. Voor 2022 zijn er plannen voor aanpak transformatie naar wonen boven winkels voor ongeveer 80 eenheden. De subsidieregeling is begin 2022 aangepast zodat deze beter aansluit op behoefte mogelijke initiatiefnemers in de stad.

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
Versterken toekomstbestendig werken via marktgroepen	Via de nieuw opgezette subsidieregeling "Stimuleren initiatieven toekomstbestendige werkgelegenheid" ondersteunden we marktpartijen en intermediairs om inwoners die willen en kunnen om te scholen naar werk in de ICT, onderwijs, gezondheid of bouw, techniek & energietransitie.	Zo hebben we de volgende projecten ondersteund: • De Utrecht Tech Community • Tech Grounds • Het ICT Career Centre Utrecht (ICCU) • Beroepentuin • Voucherregeling "De techniek samen de crisis door" We hebben partners in de zorg geholpen met het oprichten van het Regionaal Talent en Transferpunt (RTTP). Ook in 2022 worden deze initiatieven voortgezet en (eventueel) versterkt. Daarnaast bestaat er mogelijkheid voor nieuwe initiatieven.
Voucherregelingen voor omscholing	De voucherregeling is in september 2021 open gesteld. De belangstelling was aanvankelijk groot.	Het gebruik van de voucherregeling blijft nog achter. Er wordt een campagne gestart om het bereik te vergroten. Het streven is een volledige benutting van de regeling.
Stimuleringsregeling stage- en leerwerk-plekken	Om de oplopende stagetekorten in het mbo aan te pakken is gewerkt aan een actieplan stagetekorten samen met Mbo-instellingen, werkgevers en SBB. Met dit actieplan is een online platform stagekansutrecht.nl gelanceerd en is de subsidieregeling voor begeleiding van Mbo stagiairs opengesteld.	Op dit moment zijn in totaal 158 extra stageplekken (onder voorbehoud van de werving die in sommige gevallen nog loopt) gerealiseerd): 20 in de evenementensector, 65 in de zorgsector, 72 in de bouw/techniek/maaksector en 1 in de gastvrijheidssector. De aanpak en subsidieregeling wordt in 2022 gecontinueerd.
Aanpak kwetsbare jongeren	Het bedrag wordt grotendeels ingezet voor de uitvoering van het benaderen, in beeld brengen en begeleiden van jongeren. Voor deze taken zijn vierenhalf extra RMC-medewerkers aangesteld. Een klein deel wordt gebruikt voor verantwoording en projectleiding.	Met de focus aanpak worden jongeren op het moment van uitstroom begeleid, verbonden aan de juiste partijen rondom een jongere en gemonitord. In 2021 zijn er **162 jongeren** gesproken in het kader van deze uitstroom. Sinds 2022 is deze aanpak ook uitgebreid naar de verschillende mbo-instellingen.
Ondernemer Centraal	De aanpak Ondernemer Centraal is in september 2021 opgestart – allereerst om de instroom vanuit de TOZO in de Bijzondere bijstand te voorkomen, daarna om alle getroffen ondernemer met maatwerk te helpen. In 2021 zijn 2.299 ondernemers persoonlijk gesproken waarvan 1.758 adviezen zijn gegeven voor vervolgdienst-verlening. 528 Utrechters zijn anno nu in traject.	Door versterking van de aanpak Ondernemer Centraal naar aanleiding van de invulling van motie M25/2022 helpen we – naast de bestaande aanpak - ondernemers om administratief de zaken op orde te brengen. Met een aanvullend gesprek wordt de ondernemer vervolgens maatwerk geboden met een sluitend advies. Daarbij wordt ook de mogelijkheid geboden om – indien nodig – met schuldeisers te onderhandelen voor (tijdelijke) uitstel van betaling.
Begeleiden	We continueren de digitale zelfservicedienstverlening Hallo Werk aan zelfredzame burgers. We werken dit jaar aan het borgen van deze	Het aantal succesvolle matches groeit evenals het aantal werkgevers dat is aangesloten op dit digitale platform.

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
	dienstverlening in onze reguliere dienstverlening. Uitzendbureaus: Deze maatregel hangt samen met de ontwikkeling van het bijstandsbestand. Deze ontwikkelt zich dermate gunstig dat deze maatregel niet nodig is. Formatie voor begeleiding: Deze maatregel hangt samen met de ontwikkeling van het bijstandsbestand. Gezien de gunstige ontwikkeling is er geen extra formatie nodig om de instroom in de bijstand als gevolg van de coronacrisis op te vangen	De samenwerking met de uitzendbureaus in de reguliere dienstverlening wordt gecontinueerd. Het huidige contract met de uitzendbureaus loopt tot september 2022. In de nieuwe aanbesteding hebben we aandacht voor toekomstbestendig werk, het maken van een sectorswitch en om- en bijscholen

De samenwerking met de uitzendbureaus in de reguliere dienstverlening wordt gecontinueerd. Het huidige contract met de uitzendbureaus loopt tot september 2022. In de nieuwe aanbesteding hebben we aandacht voor toekomstbestendig werk, het maken van een sectorswitch en om- en bijscholen

x € 1.000

WERKEN	Restant 2021	Begroot 2022	Prognose 2022
1. Investeren in ROM	10	10	20
2. Proactief herontwikkelen en verbeteren van werklocaties	250	320	570
3. Herhuisvesten bedrijven	42	100	142
4. Vitale hoofdstructuur Retail	747	130	692
5. Aanpak leegstand Binnenstad	-185	500	500

OPLEIDEN	Restant 2021	Begroot 2022	Prognose 2022
1A. Versterken toekomstbestendige werken via marktgroepen	65	1.500	1.565
1B. Utrecht Leert!	0	0	150
2. Voucherregeling	464	500	964
3. Stimuleringsregeling Stages en Leerwerkplekken	444	500	944
4. Aanpak kwetsbare jongeren	90	300	390

BEGELEIDEN	Restant 2021	Begroot 2022	Prognose 2022
1. Digitale dienstverlening	181	100	175
2. Uitzendbureaus en sectorswitch	625	625	0
3. Formatie voor begeleiding	845	1.203	0
4. Programmamanager toeleiden naar werk	-125	0	155
5. Dienstverlening ondernemers (exclusief motie 2022/M25)	829*	0	3.270

MOTIE 2022/M13	Restant 2021	Begroot 2022	Prognose 2022
1. Kosteloos leidinggevenden bijschrijven op de horecavergunning	0	0	250

TOTAAL	Restant 2021	Begroot 2022	Prognose 2022
	4.282	5.788	9.787

**Dit restant 2021 is inclusief de impuls re-integratie van 1,095 miljoen euro uit de decembercirculaire gemeentefonds 2020. In de resultaatbestemming Jaarstukken 2021 stellen we voor dit te storten in de bestemmingsreserve maatregelen corona. Dit budget maakt onderdeel uit van de dekking van deze maatregel.*

Het restant 2021 is het nog niet benutte deel van het oorspronkelijk begrote budget voor 2021. Dit zit deels al in de bestemmingsreserve maatregelen corona (het verschil tussen het begrote bedrag 2021 en de in de Tweede Bestuursrapportage 2021 opgenomen prognose). Daarnaast stellen we in de resultaatsbestemming Jaarstukken 2021 voor het restantbudget van de maatregelen terug te storten in deze reserve (het verschil tussen de in de Tweede Bestuursrapportage 2021 opgenomen prognose en de daadwerkelijke realisatie 2021).

Het totaal beschikbare budget van 10,070 miljoen euro (restant 2021 plus begroot 2022) is op dit moment hoger dan de prognose van 9,787 miljoen euro.

In de Tweede Bestuursrapportage 2021 constateerden we dat de 2,051 miljoen euro voor het aanvullend pakket re-integratie dubbelde met het maatregelenpakket 3. Het budget is daarom gestort in de bestemmingsreserve maatregelen corona. Wel is deze reservering toen nog gekoppeld aan het risico dat gepaard ging met de beëindiging van de Tozo-regeling in het najaar van 2021. Belangrijkste maatregel om deze instroom te voorkomen is de maatregel dienstverlening ondernemers. Met de uitwerking van motie 2022/M25 wordt deze dienstverlening uitgebreid. Gezien de ontwikkeling van het bijstandsbestand en het geheel aan extra dienstverlening is het budget van 2,051 miljoen euro niet meer nodig.

Beschouwing op effectiviteit van het pakket
De meeste maatregelen van het maatregelenpakket Werken, Opleiden en Begeleiden zijn vlak voor of net na de zomer 2021 geactiveerd. De laatste maatregel – de samenwerking met de Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht – is in het eerste kwartaal van 2022 geformaliseerd.

Door het steeds opnieuw invoeren van steunmaatregelen én de extra vraag naar personeel in de zorg (zoals bij de GGD) is de stijging van de werkloosheid en instroom in de bijstand lager dan verwacht. De omvang van het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering is inmiddels lager dan voor de coronacrisis. Het maatregelenpakket (ondernemers centraal, digitale dienstverlening) heeft hier ook aan bijgedragen. Nu de steunmaatregelen van de overheid zijn afgeschaft, leningen en achterstallige belastingen uiteindelijk wel betaald moeten worden én door de effecten van de oorlog in de Oekraïne, is de verwachtingen dat er een inhaaleffect van faillissementen komt.

Met name de oorlog in Oekraïne geeft voor de macro-voorspellingen nog veel onzekerheden. Net als in het begin van de coronapandemie is er momenteel sprake van fundamentele onzekerheid die van buiten de economie afkomstig is. Volgens de prognoses van het CPB behoort een recessie in 2022 en 2023 tot de mogelijkheden. Met het maatregelenpakket 3 Werken, Opleiden en Begeleiden zijn we klaar om de gevolgen van een dergelijke recessie op te vangen. Gelijktijdig dragen we via de omscholingsregelingen bij aan het oplossen van de krapte op de arbeidsmarkt in de belangrijke toekomstbestendige sectoren ICT, onderwijs, zorg en bouw & energietransitie.

3.4.4 Pakket 4 Investeren met maatschappelijk rendement

Doel van het pakket
In dit pakket zien we Corona als een kans om de belangrijkste transities te versnellen: energie, klimaat, groen, mobiliteit, economie en wonen. Dat doen we door het stimuleren van de (lokale) economie en (duurzame) werkgelegenheid; een duurzaam herstel dat bijdraagt aan noodzakelijke aanpassingen op gebied van klimaat, energie, groener en gezonder maken van de stad; het versnellen en betaalbaar maken van woningbouwprojecten voor alle doelgroepen en mobiliteitsoplossingen die woningbouw en werkgelegenheid mogelijk maken.
In de uitvoering sluiten we aan op bestaande processen en projecten: het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) met daarbinnen het Meerjaren Groenprogramma (MGP) en Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB).

Ontwikkelingen in context van het pakket

Gezonde leefomgeving

Bijna driekwart van de bewoners waardeert het groen in de buurt meer sinds het begin van de coronacrisis (bewonerspanel – juli '21). In 2020 en ook in 2021 nam het gebruik van de openbare ruimte en parken toe. Mensen ontmoetten elkaar vaker in de buitenruimte en het wandelen (bij voorkeur in een groene omgeving) is onverminderd populair. Die druk heeft effect op de kwaliteit voor beleving en ontspanning, op de biodiversiteit en de recreatieve en beweegmogelijkheden.
Het aantal meldingen over de openbare ruimte is nog altijd hoog. Dit vraagt om blijvende inzet op groen en openbare ruimte.

Mobiliteitstransitie

Tijdens de coronacrisis werkte het overgrote deel van de mensen die dat konden, thuis. Of we ook teruggaan naar het 'oude normaal' is nog zeer de vraag. Vier op de vijf Utrechters is van plan ook in de toekomst vaker thuis te werken dan voorheen (Bewonerspanel – juli '21). Met de afbouw van coronamaatregelen herstelt het OV-gebruik wel langzaam. Het gebruik van de fiets beweegt weer richting de niveaus van voor corona. Dit herstel kunnen we versterken door te zorgen voor een passende (fiets-)infrastructuur.

Duurzame bouwproductie/duurzame groei

In 2021 zijn ongeveer 2.900 woningen in aanbouw genomen. Dat is vergelijkbaar met de jaren daarvoor. We houden de ontwikkeling rond 'mixed-use' projecten scherp in de gaten, omdat met name winkelvastgoed op dit moment minder aantrekkelijk is de markt. Hoewel de bevolkingsgroei door corona minder groot is dan voorheen, blijft de druk op de woningmarkt – huur en koop - hoog. Het blijft belangrijk om de woningproductie op peil te houden en voldoende woningbouw mogelijk te maken op korte, middellange en lange termijn.

De opgave '*thuis voor iedereen'* is urgenter geworden door de verdubbeling van de taakstelling van de huisvesting van statushouders en de vluchtelingen uit Oekraïne. Het aantal reguliere mutaties in de sociale voorraad is vorig jaar (waarschijnlijk als gevolg van corona) lager, dat maakt het aantal vrijkomende woningen beperkter

Omdat mensen door corona meer thuis zijn, is er meer aandacht voor woningkwaliteit en energiebesparing. We zien op basis van de aanvragen in het eerste kwartaal van 2022 een grote vraag bij particulieren naar verduurzaming van de woning.

Stand van zaken op het pakket

Gezonde leefomgeving

Voor de projecten 'gezonde leefomgeving' geldt dat ze allemaal in voorbereiding zijn genomen en de ontwerpen en/of uitvoering opgestart zijn. Een aantal (deel)projecten is inmiddels uitgevoerd zoals in Maarschalkerweerd (Lunettenpark), Rivierenwijk en in Noordwest. In het plantseizoen (voor- en najaar) in 2022 gaan meer deelprojecten in uitvoering.

1e tranche

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
Openbare ruimte Bernadottelaan	Voorbereiding gestart, werkzaamheden/onderzoeken ondergrond uitvoeren, eerste participatieronde afgerond.	Besluitvorming en start aanbesteding in 2022, aanpassen kabels en leidingen in 2022, Uitvoering/aanleg 2023.
Groene lint Overvecht	Uitvoering deelprojecten is gestart.	
Rotsoord	Fase 2C (Ravenoord) is heringericht en vergroend. De voorbereidingen voor fase 2A Heuveloord en fase 2B Rotsoord zijn gestart.	Uitvoering ontwerp Heuveloord en deel Rotsoord najaar 2022 – midden 2023.
Maarschalkerweerd Lunettenpark	Een deel van de werkzaamheden in het achterland van Lunet I is al uitgevoerd.	In de komende maanden van 2022 wordt het IPvE fase 1 afgerond en zullen aanvullende werkzaamheden in het gebied plaatsvinden.

2e tranche

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
Vergroenen Rivierenwijk en omgeving	Uitvoering deelprojecten is gestart zoals bijvoorbeeld de vergroening van het Maasplein.	Uitvoering loopt door.
Vergroening Noordwest	Uitvoering deelprojecten is gestart zoals bijvoorbeeld de vergroening van het Grootmeesterplein.	
Maarschalkerweerd overige twee parken	Voorbereiding is gestart.	Het beschikbaar budget van 1,5 miljoen euro zal in 2022 en 2023 worden besteed aan de het Kromme oeverpark en de Sportcampus. Voor de voorgenomen herinrichting van Maarschalkerweerd Noord worden nu plannen gemaakt. De plankosten 2022 worden ten laste van dit coronapakket gebracht. Het restant wordt ingezet voor de eerste werkzaamheden in de sportcampus (vergroenen, toevoegen van sport- en spelaanleidingen) en "quick wins" in het gebied.
Herinrichting Enecoterrein (2022)	We hebben samen met de ondernemers in Werkspoorkwartier gewerkt aan een inrichtingsplan voor het park. Echter de onderhandelingen met Eneco inzake de ingebruikgeving van de gronden stuit op bezwaren. We zijn nog volop in gesprek zowel bestuurlijk als ambtelijk.	Mochten we hier onverhoopt niet uit komen, dan leggen wij een alternatief voorstel voor ter integrale afweging. Hierbij betrekken we andere kansen in het Werkspoorkwartier en elders in de stad.

Mobiliteitstransitie

Voor de naar voren gehaalde mobiliteitstrajecten geldt dat de voorbereiding van bijna alle projecten is gestart. Door de druk op de organisatie zien vertraging in de ontwerpfase van de projecten, hierdoor zien we ook de start van de uitvoering in veel gevallen verschuiven naar 2023.

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat (wanneer uitvoering verwacht?)
Jutfaseweg naar 30 kilometer / fietsstraat	IPvE/FO is vastgesteld, voorlopig ontwerp wordt uitgewerkt.	Start realisatie begin 2023.
Verkeer Bernadottelaan e.o.	Ontwerp wordt uitgewerkt.	Start realisatie 2023.
Verkeersveiligheid Donaudreef	IPvE/FO wordt uitgewerkt.	Start realisatie medio 2023.
Verkeersveiligheid Amazonedreef	Het voorlopig ontwerp wordt verder uitgewerkt.	Start realisatie 2023.
Alternatieve route door Rijnsweerd (Platolaan)	Voorlopig ontwerp wordt uitgewerkt.	Start realisatie begin 2023.
Mytylbrug plus aansluitingen	IPvE/FO wordt uitgewerkt.	Start realisatie 2025.
Archimedeslaan	IPvE/FO wordt uitgewerkt.	Start realisatie 2023.
Knip Catharijnesingel	IPvE/FO wordt uitgewerkt.	Start realisatie 2023.
Snelfietsroutes naar Woerden	Voorbereiding afgerond, uitvoering start medio 2022.	Wordt in 2022 opgeleverd.
Snelfietsroutes naar Veenendaal	Definitief ontwerp wordt uitgewerkt, uitvoering start medio 2022.	Wordt in 2022 opgeleverd.
Fietsstraat Mereveldseweg	(Gefaseerde) uitvoering is gestart.	Wordt medio 2022 opgeleverd.

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat (wanneer uitvoering verwacht?)
Koningsweg Oost	Moet nog opgestart worden.	Voor het project Koningsweg Oost was onvoldoende capaciteit. We verwachten hier in de loop van dit jaar mee te starten.
Fietsonderdoorgang Lombokplein	Voorlopig Ontwerp is gereed.	Start realisatie 2024.

Duurzame bouwproductie/duurzame groei

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
A. Versnelling/voortgang lopende productie	Gestart. Het verbeterde werkproces van initiatief tot ingebruikname dat aansluit bij de omgevingswet, zal komend jaar (vooruitlopend op inwerkingtreding omgevingswet) worden geïmplementeerd. Daarnaast zijn ervaringen (pilot) opgedaan met andere manieren van werken door bijvoorbeeld de initiatiefnemer zelf de bouwenveloppe te laten schrijven.	Voorstel verbetering werkproces initiatief tot ingebruikname wordt in 2022 geïmplementeerd. Pilot UPP2 wordt in zomer 2022 geëvalueerd.
B. Toevoegen planvoorraad bouwproductie en voorzieningen	Gestart. Om ook de bouwproductie op de middellange en langere termijn in stand te houden, nemen wij als gemeente meer regie met ontwikkelstrategieën, (omgevings)visies en uitwerkingsstudies om te onderzoeken wat de mogelijkheden en kansen van een locatie zijn.	Onderzoek mogelijkheden. rangeerterrein Cartesiusdriehoek is gestart, vervolg ontwikkelstrategie Maarschalkerweerd, participatie omgevingsprogramma Overvecht, participatie studie voor bos en zon Ockhuizen, visie Werkspoorkwartier vastgesteld, onderzoek uitbreiding sport bij Welgelegen loopt. Over deze verschillende uitwerkingsstudies, visies en onderzoeken is de Raad in individuele brieven geïnformeerd.
(T)huis voor iedereen	Programma loopt. (T)huis voor iedereen is gericht op verruimen aanbod en versnelde processen/realisatiekracht voor voldoende huisvesting kwetsbare doelgroepen (De aandachtsgroepen met huisvestingsvoorrang zijn statushouders, uitstromers uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen, jongeren in kwetsbare positie, citydeal en urgenten). De mismatch vraag-	De taskforce versneld tijdelijk wonen toevoegen heeft besluitvorming over locaties BEFU-terrein en Pagelaan voor tijdelijk wonen. De uitvoering van de realisatie wordt voorbereid. De 2e en 3e tranche van locaties en panden zijn in voorbereiding van besluitvorming. Er is een monitor waarin maandelijks de aantallen gehuisveste aandachtsgroepen worden gerapporteerd en afgezet

Omschrijving	Stand van zaken	Bereik / resultaat
	aanbod is nog onverminderd groot (recent: vluchtelingen Oekraïne zoeken opvangplek/woonplek). Versnelling wordt gemaakt door de Taskforce versneld tijdelijk wonen toevoegen, aan de hand van viersporen aanpak. Doel is: sneller, meer en in gemengde woonvorm. (T)huis voor ouderen heeft een vastgesteld Actieplan die samen met partners is opgesteld om aan de groeiende behoefte aan passende woonvormen plus benodigde voorzieningen te voldoen en om doorstroming te stimuleren.	tegen de taakstelling en contingentaantallen. De kopgroep (T)huis voor ouderen heeft gezamenlijk in maart 2022 de intentieovereenkomst getekend, dat hoort bij het actieplan. Tevens zijn de eerste pilotprojecten in uitvoering.
Verduurzaming woningvoorraad	In 2021 zijn iets minder duurzaamheidsleningen verstrekt dan het jaar ervoor (107 in plaats van 131). We zien dat het in 2022 hard aantrekt met alleen al 47 aanvragen in het eerst kwartaal dit jaar.	Het revolverend fonds duurzaamheidsleningen voor Utrechtse woningeigenaren bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) is in 2021 aangevuld met 2 miljoen euro. Vanuit het coronamaatregelenpakket wordt in 2022 en 2023 de jaarlijkse kosten namelijk de rentekosten van het uitgezette kapitaal en beheerkosten SVN gedekt.
Overvecht Noord aardgasvrij (2022)	Programma opzet loopt. Er zijn onderzoeken uitgevoerd naar haalbaarheid en betaalbaarheid van een aardgasvrije oplossing van woningen en bedrijven in Overvecht Noord. De uitkomsten worden verwerkt in een Wijkuitvoeringsplan dat eind 2022 aan de raad wordt voorgelegd waarmee de raad de beschikbare financiële middelen kan toewijzen. In 2022 is onderzoek/pilot naar elektrisch koken, en woningen aan de vechtdijk afgerond. Gesprekken met Eneco lopen Onderzoeken naar oplossing Antoniuskwartier en bedrijven zijn naar verwachting eind Q2 2022 afgerond.	Na akkoord vanuit de raad op het Wijkuitvoeringsplan kan in 2023 gestart worden met de uitvoering om de eerste woningen aardgasvrij te maken met inzet van de gemeentelijke financiële middelen en PAW rijksmiddelen.

In het financiële overzicht zijn alleen de projecten opgenomen, waarvoor in de begroting van het pakket nieuw geld beschikbaar is gesteld. Investeringsprojecten die binnen bestaande programma's naar voren zijn gehaald worden in de betreffende programma-rapportages verantwoord. Dit zijn met name de projecten onder het kopje Mobiliteitstransitie. Voor een aantal projecten geldt, dat het beschikbare bedrag uit de bestemmingsreserve coronamaatregelen aanvullend is op een eerder toegekend budget. In die gevallen wordt eerst het bestaande budget besteed, voordat een beroep wordt gedaan op de reserve.

x€ 1.000

	begroot bedrag 2022	saldo nog beschikbaar (inclusief niet onttrokken in 2021)	onttrekking reserve 2022	onttrekking reserve 2023
1e tranche				
Gezonde leefomgeving				
Openbare ruimte Bernadottelaan		350	350	0
Groene lint Overvecht		50	50	0
Rotsoord		1.450	600	850
Maarschalkerweerd Lunettenpark		700	700	0
Duurzame bouwproductie/duurzame groei				
Aanjagen productie	1.500	1.500	1500	0
(T)huis voor iedereen	300	300	300	0
Verduurz. woningvoorraad	40	80	40	40
Overvecht Noord aardgasvrij *	3.750	3.750	0	3750
Totaal 1e tranche	5.590	8.180	3.540	4.640
2e tranche				
Gezonde leefomgeving				
Vergroenen Rivierenwijk en omgeving.	600	600	600	0
Vergroening Noordwest	150	500	500	0
Maarschalkerweerd overige twee parken	1.350	1.350	675	675
Herinrichting Enecoterrein (2022)	2.000	2.000	0	2000
Totaal 2e *tranche*	4.100	4.450	1.775	2.675
Beide tranches	**9.690**	**12.630**	**5.315**	**7.315**

Beschouwing op effectiviteit van het pakket
Zo goed als alle maatregelen zijn inmiddels met de voorbereiding of met de uitvoering gestart. Dat betekent dat ten opzichte van vorig jaar, naast veel voorbereidende werkzaamheden, ook de daadwerkelijk uitvoering is gestart en enkele deelprojecten zelfs zijn opgeleverd. In 2022 en 2023 zullen meer fysieke projecten in uitvoering gaan.
Waar het stimuleren van de werkgelegenheid een van de doelen van dit pakket was, zien we dat de arbeidsmarkt zich anders heeft ontwikkeld dan verwacht. Hoge werkloosheid is uitgebleven en we bevinden ons zelfs in een periode van aanzienlijke krapte op de arbeidsmarkt. Dit is ook zichtbaar bij verschillende projecten in het pakket zoals de Koningsweg Oost.

Ten aanzien van de groentransitie hebben we met het opleveren van de eerste deelprojecten in Noordwest, Overvecht, zuidwest concrete, voor de stad zichtbare, resultaten geboekt. Hiermee gaan we door in 2022.

Effect op de energietransitie zien we stadsbreed nu al terug in een toename van het aantal particuliere woningverbeteringen, die mede mogelijk zijn gemaakt door de advies, begeleiding, webinars, website, inkoopacties en de duurzaamheidsleningen. Grootschalig effect in Overvecht gaan we zien als vanaf 2023 de eerste woningen in Overvecht Noord daadwerkelijk aardgasvrij worden.

3.4.5 Conclusie

De coronacrisis kent een grillig verloop. Waar halverwege 2021 nog versoepelingen aangekondigd werden, volgde daarna juist een langere periode van nieuwe lockdowns en maatregelen in strijd tegen het coronavirus. Sinds kort kan de stad weer functioneren zonder beperkende maatregelen. Het virus is nog onder ons, maar maakt nog maar weinigen ernstig ziek. Nog altijd bestaat de kans dat in de toekomst opnieuw lockdowns of andere maatregelen nodig zijn.

Bijna alle Utrechters merkten de gevolgen van de uitbraak van het coronavirus. Bepaalde groepen zijn extra hard geraakt door de crisis, vooral zij die het voor corona al moeilijk hadden. Daarnaast zien we nieuwe groepen die door corona in de knel zijn gekomen, zoals zzp-ers, kleine ondernemers, starters op de arbeidsmarkt en jongeren. Een fors deel van de ondernemers, vooral in de sectoren die door de maatregelen niet of beperkt open konden (onder andere horeca, detailhandel, cultuur/evenementen, vrije tijd) heeft moeite het hoofd boven water te houden en ziet de schulden sterk oplopen. Ook breder in de samenleving knelt het en zien we een grote druk op zorg, door het inhalen van hulp die tijdens corona niet kon worden verleend, terwijl de problematiek verzwaarde. Ook is er een toename van problemen op het gebied van openbare orde en een verhoogd risico op veiligheidsproblematiek, waaronder ondermijning.

Tegelijk zien we lichtpunten en ontwikkelde de stad zich tijdens de crisis op onderdelen positiever dan verwacht. De Utrechtse economie laat veel veerkracht zien. Zware tijden tijdens de lockdowns werden gevolgd door kwartalen met een sterke economische groei. Mede door de extra steunmaatregelen is de instroom in de werkloosheid en bijstand laag gebleven en is het aantal faillissementen begin 2022 historisch laag. Anders dan verwacht heeft corona niet over de breedte geleid tot een toename van schuldenproblematiek of betalingsachterstanden. Essentiële voorzieningen zijn overeind gebleven en herstellen zich. De aanpak leegstand binnenstad begint vruchten af te werpen. Veel bewoners waarderen het groen in de buurt meer sinds het begin van de coronacrisis. En omdat mensen meer thuis zijn, zien we een toenemende vraag bij particulieren naar verduurzaming van de woning.

Uit de rapportages per pakket blijkt dat samen met de stad hard is gewerkt om de negatieve effecten van de crisis waar mogelijk te voorkomen of te dempen. De inspanningen zijn zichtbaar, maar de effectiviteit van de interventies zijn nog niet overal duidelijk. Deels omdat onderzoeken gaande zijn en rapportages nog volgen. Maar ook omdat verschillende interventies, die in 2021 zijn voorbereid en in gang gezet in 2022 volledig tot uitvoering komen. Concreet en zichtbaar effect van vergroeningsmaatregelen en de mobiliteitsmaatregelen zien we bijvoorbeeld vanaf de tweede helft van 2022. De uitvoering van de projecten, met name bij de investeringsprojecten, wordt soms bemoeilijkt door gebrek aan capaciteit. In plaats van de gevreesde werkloosheid is er krapte op de arbeidsmarkt, waar ook de gemeentelijke organisatie last van heeft.

Ook in de financiële overzichten zien we dat de uitgaven, die in 2021 nog achterbleven bij de begroting, volgens de prognose in 2022 worden gerealiseerd. De uitgaven voor de investeringen met maatschappelijk rendement (pakket 4) lopen nog door in 2023 en 2024. Bij de Tweede Bestuursrapportage 2022 doen wij een voorstel om de uitgaven voor de coronamaatregelenpakketten dit jaar ten laste te brengen van de bestemmingsreserve, op basis van de dan actuele stand van zaken en uitgavenprognose.

In 2022 lopen veel maatregelen nog door, waarbij het accent verschuift van ondersteuning naar herstel van voorzieningen en groepen die hard geraakt zijn. De steunmaatregelen voor ondernemers van het Rijk zijn stopgezet en we verwachten een inhaaleffect aan faillissementen. De economische situatie is allerminst zeker. Corona lijkt nu door andere ontwikkelingen naar de achtergrond te verdwijnen, maar de gevolgen zijn nog reëel. Daarom blijft het nodig om de effectiviteit van de interventies scherp te monitoren en waar nodig bij te sturen. De looptijd van de maatregelen uit de coronapakketten eindigt eind 2022. Geleerde lessen uit bewezen interventies en hoe deze worden ingepast in het regulier werk verwerken we in de Tweede Bestuursrapportage 2022.

4. Investeren in Utrecht voor het jaar 2022

De ambities voor deze coalitieperiode staan in het coalitieakkoord "Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat". We gaan in 2022 direct aan de slag met een aantal onderdelen, zoals het voortzetten van tijdelijke maatregelen en het inzetten van beleidsimpulsen. In dit hoofdstuk staan deze investeringen in Utrecht voor het jaar 2022 opgenomen. Dit hoofdstuk is volledig nieuw ten opzichte van de oorspronkelijke Eerste Bestuursrapportage 2022, omwille van de leesbaarheid is niet het hele hoofdstuk gemarkeerd.

In de Begroting 2023 wordt het gehele coalitieakkoord opgenomen en volgt besluitvorming over de prioriteiten, bijbehorende budgetten en bijsturingsmaatregelen.

Tabel: Coalitieakkoord
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

		x € 1.000
Hfst	Omschrijving	1e Berap 2022
	Extra aanvulling weerstandsvermogen in 2022	-5.000
	Beleidsprioriteiten	-6.367
	Groei in balans:	
	- Verwachte uitgaven	-4.900
	- Dekking door verachte inkomsten	4.900
	Totaal Coalitieakkoord	**-11.367**

4.1 Versterken weerstandsvermogen

Tabel: Versterken weerstandsvermogen
(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

	x € 1.000
Omschrijving	1e Berap 2022
Extra aanvulling weerstandsvermogen in 2022	-5.000
Totaal Versterken weerstandsvermogen	**-5.000**

We brengen het ratio weerstandsvermogen zo snel mogelijk op 1. In 2022 reserveren we hiervoor vijf miljoen euro extra. De eerste meevaller die zich aandient zal worden ingezet om de ratio van het weerstandsvermogen op 1 te brengen. Die meevaller verwachten wij op basis van de voorjaarsnota van het kabinet in de meicirculaire.

4.2 Beleidsprioriteiten

In onderstaande tabel zijn de beleidsprioriteiten uit het coalitieakkoord uiteengezet. Per prioriteit is een toelichting opgenomen

Tabel: Beleidsprioriteiten

(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

	x € 1.000
Omschrijving	1e Berap 2022
Aanpak grenzen stellen perspectief bieden	-500
Focusgebieden Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat/Damstraat	-374
Subsidieregeling bewustwording slavernijverleden	-175
Focusaanpak jongeren 18-23	-190
Continuering opvang ongedocumenteerden (LVV)	-1.650
Continueren plan Einstein	-280
Taskforce versneld toevoegen woonruimte	-500
Leegstandsaanpak	-212
Opkoopbescherming woningen	-176
Aanpak schoonvervoer laadinfrastructuur	-500
Budget natuureducatie aanpassen groeikader	-125
Dierenwelzijn (dierenambulance + vogelopvang)	-100
Impuls economische uitvoeringskracht	-200
Verdichting en verduurzaming bedrijventerreinen via OMU	-500
Instrumentarium voor betaalbare huisvesting klein MKB en creatieve sector	-200
Structureel bekostigen college en ondersteuning	-235
Basis op orde bedrijfsvoering	-250
Noodzakelijke kosten overhead	-200
Totaal Beleidsprioriteiten	**-6.367**

Aanpak grenzen stellen perspectiefbieden

Veiligheid is in de kern een sociaal-maatschappelijk vraagstuk. Het heeft een nauwe relatie met andere beleidsvelden zoals de wijkaanpak en ook met de betrokkenheid van gemeenschappen en sociale netwerken. We zoeken naar de juiste balans tussen preventief werken en perspectief bieden waar dat kan en hard optreden waar het moet. Wij maken structureel middelen vrij voor de uitvoering van de nota ‘grenzen stellen en perspectief bieden’ zodat we die dubbelslag kunnen maken.

Integrale gebiedsgerichte aanpak Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat-Damstraat

We investeren in de integrale gebiedsgerichte aanpak Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat-Damstraat. De aanpak van (georganiseerde) criminaliteit gaat altijd hand in hand met de sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en investeringen in de openbare ruimte in deze gebieden.

Subsidieregeling bewustwording slavernijverleden

We gaan samen met organisaties in de stad, zoals Artikel 1, Utrecht 030 en Utrecht Marketing, actief ons veelkleurige verleden vertellen. Daarin is onder andere plaats voor ons slavernijverleden, de bijdrage van gastarbeiders aan onze stad, LHBTIQA+ geschiedenis en verhalen van gevluchte mensen.
In vervolg op de excuses voor het slavernijverleden gaan we met de stad in gesprek om meer bewustwording te creëren. We onderzoeken andere manieren om aandacht te besteden aan dit thema en de verhalen die te vertellen zijn over de keerzijden van de geschiedenis van onze stad. Om dat te stimuleren stellen we een subsidieregeling in.

Focusaanpak jongeren 18-23

We focussen ons op jongeren tussen de 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie of baan. Samen met de jongere bekijken we welke hulp nodig is om zelf zijn of haar toekomst vorm te kunnen geven. Daarbij

spelen woonplek, inkomensondersteuning en begeleiding een rol. We werken samen met andere organisaties zodat we iedere jongere de hulp kunnen bieden die bij hem of haar past.

Landelijke Vreemdelingen Voorziening
De Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) voor opvang en begeleiding ongedocumenteerden continueren we op het huidige niveau. Samenwerking met Rijk en begeleiding door NGO's is gericht op perspectief op terugkeer, verblijf of doormigreren.

Continueren plan Einstein
We hanteren hogere standaarden voor de (nood)opvang dan landelijk verplicht, conform het huidige Plan Einstein. We bieden zo voor asielzoekers en omwonenden toegevoegde waarde die bijdraagt aan een prettige en veilige sfeer en draagvlak in de stad. Gemengd wonen is hier expliciet onderdeel van, waarmee we woningen voor jongeren toevoegen en bijdragen aan community building.

Taskforce versneld toevoegen woonruimte
De Taskforce Tijdelijk Wonen wordt voortgezet: we gaan proactief zoeken naar nieuwe plekken voor tijdelijke woningen.

Leegstandsverordening
We komen met een leegstandsaanpak via een leegstandsverordening.

Opkoopbescherming woningen
Excessen in de woningmarkt pakken we verder aan met de opkoopbescherming. Sinds 18 maart 2022 is het in de hele stad verboden om een huis met een WOZ-waarde tot €440.000 na de koop te verhuren. We willen het aantal woningen dat hieronder valt uitbreiden en zoeken daar de grenzen op.

Laadinfrastructuur
We zorgen dat de laadinfrastructuur gelijke tred houdt met de toename van emissieloze voertuigen. We ontwikkelen een strategie om tankstations in de stad te transformeren of uit te faseren. Elektrische auto's aan dienstdoen als batterij om het stroomnet te ontlasten.

Natuureducatie
Het budget voor natuureducatie groeit mee met het aantal kinderen in de stad. Utrecht Natuurlijk verzorgt hiermee lessen en een aantal educatieve locaties in de stad.

Dierenwelzijn
We vinden dat in een stad als Utrecht 24/7 hulp aan dieren in nood geleverd moet kunnen worden. Daarom maken we structureel extra middelen voor de dierenambulance en de vogelopvang vrij.

Impuls economische uitvoeringskracht
Er komt actief economisch beleid. De gemeente stuurt op het faciliteren van werkgelegenheid in toekomstgerichte marktgroepen. Het stimuleren van banen voor specifiek mbo'ers vinden wij zeer belangrijk.

Verdichting en verduurzaming bedrijventerreinen via OMU
Via de Regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM) stimuleren we de focus op sectoren zoals gezondheidszorg, bouw, energietransitie en ICT. En op locaties zoals Lage Weide, Werkspoorkwartier en Strijkviertel (locaties bekend om hun profiel rondom de circulaire maakindustrie). Er is hier tevens ruimte voor creatieve bedrijvigheid.

Investeer in fysieke ruimte voor toekomstbestendige en creatieve werkgelegenheid
Naast het inzetten op verdichting van de schaarse bedrijventerreinen ontwikkelen we ook nieuw instrumentarium gericht op het betaalbaar houden van een deel van de werkplekken voor klein MKB en de creatieve sector.

Structureel bekostigen college en ondersteuning
Net als in de vorige bestuursperiode zijn 7 wethouders benoemd. Wij passen de budgetten voor bestuur en ondersteuning hier structureel op aan.

Personeel, organisatie en bedrijfsvoering

Onze politieke ambities willen we met kracht realiseren. Dat vraagt een deugdelijke ambtelijke organisatie. Een organisatie die in staat is de bestuurlijke besluiten goed uit te voeren. Waar de organisatie niet kan uitvoeren komen kwetsbare groepen in de knel. We investeren daarom in versterking van de gemeentelijke organisatie. Een uitvoeringsorganisatie die kan meegroeien met de stad, van vuilnisdienst tot handhaver. Wij zien de waarde van goed werkgeverschap, goede ontwikkelkansen voor medewerkers en bestaanszekerheid door vast werk. Tegelijkertijd zijn we niet blind voor de uitdagingen in de krappe arbeidsmarkt in combinatie met de groeivraag van de stad om voldoende en genoeg personeel aan te trekken.

4.3 Groei in balans

In de tabel "Groei in balans" zijn de uitgaven en inkomsten weergegeven voor het jaar 2022. In de Begroting 2023 wordt het gehele pakket voor de volgende jaren opgenomen.

Tabel: Groei in balans

(-/- nadelig saldo, +/+ voordelig saldo)

Omschrijving	x € 1.000 1e Berap 2022
Integraal project NOOZ - MBO Nimeto e.o.	-1.500
Parkeren: exploitatielasten gekoppeld aan investeringen	-610
Versterken uitvoeringskracht Ruimte (capaciteit groen)	-825
Versterken uitvoeringskracht Ruimte (breed)	-1.253
Versterken uitvoeringskracht MO	0
Versterken uitvoeringskracht VGU	-750
Afronding	38
Totaal uitgaven Groei in Balans	**-4.900**
Dekking door verwachte inkomsten	4.900
Totaal saldo Groei in Balans	**-**

We ontwikkelen nieuwe woonwijken om plaats te maken en te houden voor het groeiend aantal Utrechters. Gebiedsontwikkeling in de stad moet werken voor de Utrechters van nu en van morgen. Dat wat we nu doen is ook relevant voor de toekomst.

We willen de komende periode de condities blijven creëren om gezond te kunnen groeien. We groeien met kwaliteit en in balans: bij de groei van de stad horen ook extra maatschappelijke voorzieningen, meer en beter groen, investeringen in mobiliteit en plekken voor o.a. sport, cultuur en levensbeschouwing. Gezien het belang van de kwaliteit van de leefomgeving, efficiënt ruimtegebruik en architectuur, ontwikkelen we een stedenbouwvisie waarvan de hoogbouwvisie onderdeel is.

Voor een belangrijk deel kunnen we deze investeringen bekostigen uit de extra inkomsten dankzij de groei van de stad (het zogenoemde
groeikader). Maar ook baathebbers dragen bijvoorbeeld vanuit erfpacht, Fonds Bovenwijkse voorzieningen en betaald parkeren.

Een aantal intensiveringen werkt door in het Meerjarenprogramma Stedelijke Ontwikkeling, het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid en het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed. In de eerstvolgende actualisatie van deze documenten verwerken wij de aanpassingen.

5. Investeringen

5.1 Bijsturingsvoorstellen investeringsprojecten 2022

Deze paragraaf bevat de wijzigingsvoorstellen bij de investeringsprojecten voor zowel vervanging- als uitbreidingsinvesteringen, ongeacht de hoogte van het totale krediet. Uitgangspunt bij deze voorstellen is dat deze geen effect hebben op de financiële ruimte. Het kan bijvoorbeeld gaan om een mutatie in een reserve of om wijzigingen waarvoor wij binnen het betreffende programma een voorstel ter dekking of bestemming doen. Met het vaststellen van deze Eerste Bestuursrapportage 2022 autoriseert u de geactualiseerde investeringsbedragen zoals opgenomen in onderstaande tabellen.

5.1.1. Investeringsprojecten Bereikbaarheid

Uitbreidingsinvesteringen A

Toelichting:
In het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB), als onderdeel van het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR), worden voorstellen gedaan voor herprogrammering. Budgetten vragen we vrij in de programmabegroting van het jaar waarop het project gaat starten. Voor lopende projecten of projecten waarvan de uitvoering start in het lopende jaar, vragen we de kredieten vrij bij de eerste bestuursrapportage.
Bij deze bestuursrapportage vragen we 17,785 miljoen euro krediet vrij voor investeringen vanuit het MPB. Daarnaast vragen we voor het investeren in een MobiliteitsDataSysteem een krediet vrij van 0,3 miljoen euro. Deze investering wordt gedaan vanuit het budget voor wettelijke en reguliere taken en is niet opgenomen in het MPB.

In onderstaande tabel zijn de kredieten opgenomen die we bij deze bestuursrapportage vrij vragen.

x € 1.000

Project Uitbreidingsinvesteringen categorie A	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 cfr. Programma-begroting 2022	Voorgestelde wijziging	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Inpassing van knelpunten, bijdrage derden MPB en verwerking VJN 2021			
Amsterdamse straatweg	3.267	700	3.967
Schaalsprong fiets (onderzoek Boorstraat op basis van de Voorjaarsnota 2021, bijdrage derden voor doorfietsroute Woerden en Mereveldseweg, correctie voor bijdrage aan Snelfietsroute Amersfoort)	2.950	1.446	4.396
Doorfietsroute Amersfoort	900	2.112	3.012
Noordelijke singelring	3.250	150	3.400
Mytylbrug	1.000	200	1.200
Nieuwe route Rijnsweerd Noord	1.300	700	2.000
Europalaan Noord	6.000	1.667	7.667
OV-doorstroming (Herculesplein) inclusief bijdrage provincie	1.906	103	2.009
Maatregelen tbv de voetganger	1.000	70	1.070
Socrateslaan (provinciale subsidie en vrijval gemeentelijke inzet)	5.000	534	5.534
Busbaan Dichterswijk inclusief hogere provinciale bijdrage	36.337	5.361	41.698
Bewegwijzering	583	220	803

x € 1.000

Project Uitbreidingsinvesteringen categorie A	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 cfr. Programma-begroting 2022	Voorgestelde wijziging	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Proof of Concept/ Gecoördineerd Netwerkbreed Verkeersmanagement	165	200	365
Moldaudreef	1.001	246	1.247
Fietsenrekken bij bushaltes		376	376
Doorsteek Papendorp (besluit VJN 2021)		3.700	3.700
Subtotaal investeringen categorie A in MPB	64.659	17.785	82.444
Budget wettelijke en reguliere taken			
Mobiel Data systeem		300	300
Totaal investeringen categorie A	**64.659**	**18.085**	**82.744**

5.1.2. Investeringsprojecten Openbare Ruimte en Groen

Vervangingsinvesteringen

x € 1.000

Vervangingsinvesteringen	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma-begroting 2022	Gereed meldingen Jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Afvalinzameling ondergrondse containers	2.506	n.v.t.	946	3.452
Vervanging verhardingen	14.665	0	-5.340	9.325
Vervanging civiele constructies	11.750	0	1.088	12.838
Vervanging groen	2.130	0	440	2.570
Vervanging openbare verlichting	7.460	0	4.822	12.282
Vervanging verkeersregelinstallaties	960	0	943	1.903
Vervanging speelobjecten	6.686	0	0	6.686
Vervanging beeldende kunst	250	0	245	495
Programma Wervengebied	45.000	0	0	45.000
Totaal	**91.407**	**-**	**3.144**	**94.551**

Toelichting

Afvalinzameling ondergrondse containers
Ieder jaar worden ondergrondse containers vervangen waarvan de technische levensduur verstreken is. De voorgestelde wijziging komt door de gestegen inkoopprijzen.

Verhardingen
Projecten ter waarde van 10,9 miljoen euro zijn doorgeschoven naar latere jaren, waaronder Bernadottelaan, Welgelegen en den Hommel en Odenveltlaan en omgeving.
Projecten ter waarde van 5,5 miljoen euro zijn toegevoegd in 2022, waaronder Maliebaan en Attleeplantsoen en omgeving.

Civiele constructies
Er is een aantal projecten voor vervanging beschoeiingen en bruggen in 2022 toegevoegd ten opzichte van de oorspronkelijke programmering.

Openbare verlichting

Het project Versnelde verledding gaat in 2022 meer uitgeven dan in de oorspronkelijke programmering was verwacht.

Groen
Er is een aantal projecten voor vervanging bomen en groen in 2022 toegevoegd ten opzichte van de oorspronkelijke programmering

Verkeersregelinstallatie (VRI)
Er is een aantal projecten voor vervanging VRI's in 2022 toegevoegd ten opzichte van de oorspronkelijke programmering.

Beeldende kunst
Er is een aantal projecten voor vervanging kunstwerken in 2022 toegevoegd ten opzichte van de oorspronkelijke programmering.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x € 1.000

Uitbreidingsinvesteringen A	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programmabegroting 2022	Gereedmeldingen Jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Afvalinzameling ondergrondse containers	1.982	n.v.t.	1.004	2.986
Totaal	**1.982**	**-**	**1.004**	**2.986**

Toelichting Afvalinzameling ondergrondse containers
Als gevolg van de groei van de stad en de uitbreiding van de aantallen ondergrondse containers is de implementatie van het project "Het Nieuwe Inzamelen en autonome groei van de stad Utrecht" van toepassing. De voorgestelde wijziging komt door de gestegen inkoopprijzen.

5.1.3. Investeringsprojecten Onderwijs

Vervangingsinvesteringen

x € 1.000

Vervangingsinvesteringen Onderwijs	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma-begroting 2022	Gereed-meldingen jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Primair Onderwijs	176.871	-7.107	0	169.764
Voortgezet Onderwijs	50.001	-300	0	49.701
Totaal	**226.872**	**-7.407**	**0**	**219.465**

Uitbreidingsinvesteringen A

Uitbreidingsinvesteringen A Onderwijs	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma-begroting 2022	Gereed-meldingen jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Primair Onderwijs	107.938	-11.567	0	96.371
Voortgezet Onderwijs	193.983	0	0	193.983
Totaal	**301.922**	**-11.567**	**0**	**290.354**

Toelichting:
Aanpassing in autorisatie van projectbedragen vindt jaarlijks plaats in het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting. (MPOHV)

Wij verwachten bij diverse projecten zowel voor vervangingsinvesteringen als uitbreidingsinvesteringen categorie A forse overschrijdingen als gevolg van bouwkostenstijgingen. De afgelopen maanden zijn de aanbestedingen hoger uitgevallen dan verwacht en vanwege materiaaltekorten en verstoringen van productieprocessen door het coronavirus zijn de bouwkosten gestegen. Daarnaast is er veel vraag naar bouwpersoneel en de verwachting is dat de prijsstijgingen verder doorzetten. Er is nog geen zicht op lagere materiaalprijzen of minder krapte op de arbeidsmarkt. Dit leidt ertoe dat projecten in het MPOHV niet conform verordening uitgevoerd kunnen worden zonder overschrijding of extra budget. In hoofdstuk 2.3 Knelpunten en meevallers is hiervoor het knelpunt Stijging bouwkosten Onderwijshuisvesting opgenomen.
Projecten waarbij dit op korte termijn speelt aangezien de aanbesteding uiterlijk voor 1-1-2023 is beoogd zijn De Boemerang, De Regenboog, De Brug, Onder de Bogen 2, Kindcentrum Leeuwesteyn, OBS Vleuterweide, Internationale School Utrecht, College Vleuten de Meern, basisscholen in de wijken Merwedekanaalzone en Cartesiusdriehoek, de Zonnewereld, de Weide Wereld, De Kleine Prins, Lux, Gregoriuscollege in Nieuw Welgelegen, schoolgebouw Frederik van Eeden / van Meurstraat, De Klimroos, Catharijnepoort en gymzaal Bonifatiuscollege.

Overige verwachte overschrijdingen:
Gymzaal Wevelaan (Vervangingsinvestering Primair Onderwijs):
De overschrijding ten opzichte van het begrote bedrag bedraagt naar verwachting 0,1 miljoen euro. De oorzaak van de overschrijding van de aanbesteding van de renovatie van de gymzaal aan de Wevelaan 6 is enerzijds toe te schrijven aan de huidige overspannen markt (30%) en anderzijds aan de hoge kosten van de installaties (70%) van deze gymzaal. Dit betreft een gemeentelijk monument uit 1969, waarbij de buitenschil minimaal geïsoleerd kan worden. Er moet extra geïnvesteerd worden in installaties om deze beperkt geïsoleerde gymzaal gasloos en energie neutraal te maken. Er is dekking voor de overschrijding beschikbaar vanuit de SPUK regeling voor gymzalen.

KC Voorn (Vervangingsinvestering Primair Onderwijs):
Door de kostenstijgingen van het afgelopen jaar zijn een aantal werkzaamheden duurder uitgevallen dan begroot. Ook vertraging en tegenvallers (meer dan de gebruikelijke onvoorziene kosten) in de realisatie leiden tot overschrijdingen. Het gebouw is inmiddels opgeleverd en de laatste werkzaamheden vinden nu plaats. De overschrijding ten opzichte van het begrote bedrag bedraagt naar verwachting 0,500 miljoen euro. Hiervan kan 0,2 miljoen euro gedekt worden uit programma vastgoed vanuit besparing als gevolg van geplaatste zonnepanelen.

5.1.4. Investeringsprojecten Samenleven en Sport

In de Nota Kapitaalgoederen 2020 - 2023 is vorig jaar het langetermijnperspectief voor de investeringen geschetst die nodig zijn in het gemeentelijk vastgoed. Dit jaar is deze investeringsplanning geactualiseerd in het kader van het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022 (MPUV). Met de actualisatie is de investeringsplanning aangepast aan de nu geldende werkelijkheid, de mogelijkheden en behoeften in de stad.

In onderstaande tabel staan de voorgestelde wijzigingen voor de autorisaties van de investeringen met een startdatum in 2021 of eerder. Voor deze wijzigingen is dekking beschikbaar. Geplande projecten die door omstandigheden pas na 2022 zullen starten, worden tijdelijk van de huidige investeringsstaat afgehaald. Voor die projecten zal bij de programmabegroting van het desbetreffende startjaar opnieuw autorisatie gevraagd worden.

Voor een uitgebreide onderbouwing van de projectenlijst verwijzen wij naar het MPUV 2022 en de daarbij behorende geheime bijlage. Een toelichting op de projecten van Welzijn (gebruikersinvesteringen) volgt hieronder.

Vervangingsinvesteringen:

x € 1.000

Vervangingsinvesteringen	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma-begroting 2022	Gereed-meldingen Jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Binnensportaccommodaties - Gebouwen & installaties	6.931	0	-878	6.053
Buitensportaccommodaties - Gebouwen & installaties	6.904	-139	50	6.815
Buitensportaccommodaties - Velden & sportconstructies	12.073	-6.269	1.893	7.697
Volkstuinen	50	0	0	50
Zwembaden	2.147	-748	809	2.208
Projecten Welzijn	1.632	-100	0	1.532
Totaal	**29.737**	**-7.256**	**1.874**	**24.355**

Uitbreidingsinvesteringen A

x € 1.000

Uitbreidingsinvesteringen A	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma-begroting 2022	Gereed-meldingen Jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Binnensportaccommodaties - Gebouwen & installaties	19.261	0	748	20.009
Buitensportaccommodaties - Gebouwen & installaties	4.123	0	635	4.758
Buitensportaccommodaties - Velden & sportconstructies	8.435	-2.741	-1.318	4.376
Projecten Welzijn	1.715	-749	0	966
Totaal	**33.534**	**-3.490**	**65**	**30.109**

Toelichting Projecten Welzijn:
Het geautoriseerde bedrag voor uitbreidingsinvesteringen A wijkt af in vergelijking met de programmabegroting 2022. Dit komt doordat een krediet van 0,966 miljoen euro voor project Vernieuwing en Herinrichting kinderboerderij Rotsoord middels een raadsbesluit is goedgekeurd. Hierdoor heeft een verschuiving van een uitbreidingsinvestering categorie B naar categorie A plaatsgevonden. Daarnaast ontbraken twee geautoriseerde projecten op de programmabegroting 2022 voor een bedrag van 0,749 miljoen euro. Dit betreft twee projecten (Vervanging buurthuiskamer de Boeg en Subsidiesysteem Easyfunders) en zijn ook bij de jaarrekening 2021 gereed zijn gemeld.

Uitbreidingsinvesteringen B

x € 1.000

Uitbreidingsinvesteringen B	Programmabegroting 2022	Wijziging	Actuele stand t/m 2022
Projecten Welzijn	1.123	966	157
Totaal	**1.123**	**966**	**157**

Toelichting Projecten Welzijn:
Het bedrag van 0,966 miljoen heeft betrekking op vernieuwing en Herinrichting kinderboerderij Rotsoord is op 14 november 2019 onder nummer raadsbesluit 75 15112019 een krediet van 0,966 miljoen euro beschikbaar gesteld. Hiermee is het totale projectbudget van 0,966 miljoen euro geautoriseerd en in z'n geheel opgenomen bij uitbreidingsinvesteringen onder categorie A.

5.1.5. Investeringsprojecten Utrechts Vastgoed

In de Nota Kapitaalgoederen 2020 - 2023 is het langetermijnperspectief voor de investeringen geschetst die nodig zijn in het gemeentelijk vastgoed. Dit jaar is deze investeringsplanning geactualiseerd in het kader van het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022 (MPUV). Met de actualisatie is de investeringsplanning aangepast aan de nu geldende werkelijkheid, de mogelijkheden en behoeften in de stad.

In onderstaande tabellen staan de voorgestelde wijzigingen voor de autorisaties van de investeringen met een startdatum in 2022 of eerder. Voor deze wijzigingen is dekking beschikbaar.
Geplande projecten die door omstandigheden pas na 2022 zullen starten, worden tijdelijk van de huidige investeringsstaat afgehaald. Voor die projecten zal bij de programmabegroting van het desbetreffende startjaar opnieuw autorisatie gevraagd worden.

Voor een uitgebreide onderbouwing van de projectenlijst en voorgestelde wijzigingen verwijzen wij het MPUV 2022 en de daarbij behorende geheime bijlage.

Vervangingsinvesteringen

x € 1.000

Vervangingsinvesteringen	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma-begroting 2022	Gereed-meldingen Jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Cultuur	21.499	-800	-4.123	16.576
Erfgoed	51.452	0	185	51.637
Gemeentelijke Huisvesting	2.276	0	702	2.978
MFA's	52.530	0	-4.086	48.444
Welzijn	13.658	0	0	13.658
Zorg	4.420	0	404	4.824
Overig/Overig Beleid	6.611	0	-1.989	4.622
Totaal	**152.446**	**-800**	**-8.907**	**142.739**

Uitbreidingsinvesteringen A

x € 1.000

Uitbreidingsinvesteringen A	Geautoriseerde uitgaven t/m 2022 conform Programma begroting 2022	Gereed-meldingen Jaarstukken 2021	Voorgestelde wijzigingen	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2022
Cultuur	85.149	-3.100	0	82.049
Gemeentelijke Huisvesting	1.749	0	0	1.749
Welzijn	5.565	0	0	5.565
Zorg	590	0	-590	0
Overig/Overig beleid	243	0	0	243
Totaal	**93.296**	**-3.100**	**-590**	**89.606**

Uitbreidingsinvesteringen B

x € 1.000

Uitbreidingsinvesteringen B	Programmabegroting 2022	Voorgestelde wijzigingen	Actuele stand t/m 2022
Cultuur	7.365	-7.365	0
Totaal	**7.365**	**-7.365**	**0**

6. Aanpassingen doelstellingen en indicatoren in de programmabegroting

In dit hoofdstuk worden de doelstellingen en indicatoren in lijn gebracht met de beleidsaanpassingen.

6.1 Aanpassingen doelstellingen en indicatoren in de programmabegroting

6.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Doelstelling 1	**Doelstelling 1**
De ruimtelijke ontwikkeling van de stad (als gevolg van de groei) versterkt gezond stedelijk leven (GSL) voor iedereen	De ruimtelijke ontwikkeling van de stad (als gevolg van de groei) versterkt gezond stedelijk leven (GSL) voor iedereen
Sub Doelstelling 1.1	**Sub Doelstelling 1.1**
Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezond stedelijk leven(GSL) voor iedereen	Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezond stedelijk leven(GSL) voor iedereen
Prestatie indicator	**NIEUW** P1.1.2 Het aantal door de gemeente beheerde bankjes in de openbare ruimte.

Indicator bankjes*

*bankjes zijn de door de gemeente Utrecht beheerde bankjes in de openbare ruimte

	Omschrijving	Nulmeting (2022)	Doel stelling 2023	Reali satie 2023	Doel stelling 2024	Reali satie 2024	Doel stelling 2025
P1.1.2	Het aantal door de gemeente beheerde bankjes in de Openbare Ruimte	*Nulmeting volgt*	minimaal aantal uit nulmeting		Minimaal aantal uit nulmeting		Minimaal aantal uit nulmeting
Oorsprong	De indicator is toegezegd bij de behandeling van de programmabegroting 2022.						
Toelichting	We houden bij hoeveel door de gemeente beheerde bankjes toegevoegd, verplaatst of verwijderd worden in de openbare ruimte.						
Bron	Database door de gemeente beheerde bankjes						
Analyse	In 2022 voeren we een nulmeting uit om een beeld te krijgen van het aantal door de gemeente beheerde bankjes. Daarnaast maken we een scan van door de gemeente beheerde bankjes op de routes tussen verzorgingshuizen en (winkel)centra. Op basis van de scan gaan we routes in beeld brengen waar de afstandsnorm voor bankjes niet gehaald wordt. Op die plekken gaan we bankjes plaatsen. Dit doen we samen met omwonenden en gebruikers, zodat de bankjes ook op de juiste plek geplaatst worden.						

	Omschrijving	Nulmeting (2022)	Doel stelling 2023	Reali satie 2023	Doel stelling 2024	Reali satie 2024	Doel stelling 2025
	We willen verder monitoren of en zo ja hoeveel bankjes in één jaar verplaatst of verwijderd worden. Op deze manier krijgen we meer inzicht in wat de juiste plekken voor bankjes zijn zodat ze zo min mogelijk overlast veroorzaken. Ook krijgen we inzicht in de toegankelijkheid van de looproutes tussen verzorgingshuizen en lokale (winkel)centra. We streven ernaar dat het aantal door de gemeente beheerde bankjes in de openbare ruimte minimaal gelijk blijft aan de nulmeting 2022.						

6.1.2 Bereikbaarheid

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Doelstelling 1	**Doelstelling 1**
Utrecht is een aantrekkelijke en bereikbare stad die duurzaam, leefbaar en gezond is.	Utrecht is een duurzame, gezonde en leefbare stad voor iedereen met wonen, werken, groen en stedelijke voorzieningen binnen bereik.
Effectindicator	**Effectindicator**
E1.1.1 Het % inwoners dat meestal lopend, met de fiets en het ov naar het centrum gaat	E1.1.1 het percentage inwoners dat doorgaans te voet van en naar het centrum gaat
	E1.1.2 het percentage inwoners dat doorgaans met de fiets van en naar het centrum gaat
	E1.1.3 het percentage inwoners dat doorgaans met het ov van en naar het centrum gaat
	E1.1.4 Het percentage inwoners dat doorgaans met de auto van en naar het centrum gaat

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Doelstelling 1	**Doelstelling 1**
Utrecht is een aantrekkelijke en bereikbare stad die duurzaam, leefbaar en gezond is.	Utrecht is een duurzame, gezonde en leefbare stad voor iedereen met wonen, werken, groen en stedelijke voorzieningen binnen bereik.
Sub Doelstelling 1.2	**Sub Doelstelling 1.2**
1.2 Het mobiliteits- en parkeergedrag dragen bij aan een aantrekkelijke stad	1.2 Het mobiliteits- en parkeergedrag dragen bij aan een duurzame, gezonde en leefbare stad.
Effectindicator	**Effectindicator**
Niet van toepassing (indicator is nieuw)	E.1.2.8 Percentage huishoudens dat gebruik maakt van deelmobiliteit.
E1.2.8 Gemiddeld aandeel gebiedsvreemd verkeer op de verbindingswegen	komt te vervallen.

6.1.3 Duurzaamheid

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Doelstelling 1	**Doelstelling 1**
in Utrecht besparen we energie en wekken we energie duurzaam op	In Utrecht besparen we energie en wekken we energie duurzaam op
Sub Doelstelling 1.1	**Sub Doelstelling 2.1**
In Utrecht besparen we energie, zetten we grondstoffen opnieuw in en wekken we energie duurzaam op	In Utrecht besparen we energie, zetten we grondstoffen opnieuw in en wekken we energie duurzaam op
Effectindicator	**Effectindicator**
E 1.1.3 20% van de daken dat zonnepanelen heeft	**E 1.1.3** GWh/jaar duurzame elektriciteitsopwekking, door pv-installaties op grote daken **E 1.1.4** GWh/jaar duurzame elektriciteitsopwekking, door pv-installaties op kleine daken

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Doelstelling 2	**Doelstelling 2**
Utrecht is een stad met een gezonde, stille en veilige leefomgeving	Utrecht is een stad met een gezonde, stille en veilige leefomgeving
Sub Doelstelling 2.1	**Sub Doelstelling 2.1**
Utrecht is een stad met een gezonde, stille en veilige leefomgeving	Utrecht is een stad met een gezonde, stille en veilige leefomgeving
Effectindicator	**Effectindicator**
E2.1.2 WHO-advieswaarden fijnstof PM10 (=20 µg/m^3) en PM2,5 (=10 µg/m^3) realiseren	**E2.1.2** WHO-advieswaarden-*2005* fijnstof PM10 (=20 µg/m^3) en PM2,5 (=10 µg/m^3) realiseren

Toelichting: in september 2021 heeft de WHO nieuwe advieswaarden voor stikstofdioxide en fijnstof (PM10 en PM2,5) opgesteld, op basis van vernieuwde wetenschappelijke inzichten inzake de invloed van luchtverontreiniging op gezondheid en sterfte. Deze nieuwe WHO-advieswaarden-2021 zijn aanmerkelijk strenger dan de WHO-advieswaarden uit 2005. In het uitvoeringsprogramma 'Utrecht kiest voor gezonde lucht' is vastgelegd dat wordt gestreefd naar het behalen van de WHO-advieswaarden-2005. Nu er nieuwe advieswaarden zijn moet in de effectdoelstelling duidelijk worden aangegeven dat ons beleid gericht is op de oude advieswaarden.

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Doelstelling 2	**Doelstelling 2**
Utrecht is een stad met een gezonde, stille en veilige leefomgeving	Utrecht is een stad met een gezonde, stille en veilige leefomgeving
Sub Doelstelling 2.2	**Sub Doelstelling 2.2**
Utrecht heeft een schone bodem	Utrecht heeft een schone bodem.
Prestatie indicator	**Prestatie indicator**
P2.2.1 (1) Aantal nieuwe betalende deelnemers aan het gebiedsplan.	**P2.2.1** (1) Ongewijzigd.

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
(2) In 2020 zijn de vijf locaties die gebiedsgerichte aanpak belemmeren gesaneerd	(2) Vervalt.

Toelichting: de vijf locaties die gebiedsgerichte aanpak belemmeren zijn gesaneerd. De prestatie indicator kan komen te vervallen. NB! P.2.2.1 heeft twee indicatoren: de eerste indicator ('Aantal nieuwe betalende deelnemers aan het gebiedsplan') komt niet te vervallen.

6.1.4 Openbare Ruimte en Groen

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Effectindicator	**Effectindicator**
E1.2.1 Het aantal keer per jaar dat wateroverlast optreedt door het onvoldoende functioneren van het gemeentelijk hemelwater- en/of ontwateringssysteem.	E1.2.1 Het aantal geregistreerde meldingen van volledig gestremde wegen of hemelwater in panden vanuit de openbare ruimte bij extreme neerslag (buien t/m 80 mm per uur).
	E1.2.2 Het aantal geregistreerde meldingen van grondwateroverlast door te hoge of te lage grondwaterstanden in de openbare ruimte.
E1.2.2 Het aantal keer per jaar dat dusdanige oppervlaktewaterkwaliteitsproblemen optreden dat directe maatregelen zijn vereist. Het gaat hier om vissterfte, stank, botulisme, blauwalg en overmatig kroos.	E1.2.3 Het aantal keer per jaar dat dusdanige oppervlaktewaterkwaliteitsproblemen optreden dat directe maatregelen zijn vereist. Het gaat hier om vissterfte, stank, botulisme, blauwalg en overmatig kroos.
Prestatie indicator	**Prestatie indicator**
P1.2.1 Het aantal uitgevoerde maatregelen om het afvalwater-, hemelwater- en ontwateringssysteem op orde te houden	P1.2.1 Het aantal kilometer vervangen openbare riolering
P1.2.2 Het jaarlijks aantal afgekoppeld of vergroend ha verhard oppervlak	P1.2.2 Het afgekoppeld en daarbij zo mogelijk vergroend ha verhard oppervlak
P1.2.3 Het aantal uitgevoerde maatregelen uit het Plan gemeentelijke Watertaken Utrecht om de oppervlaktewaterkwaliteit te verbeteren	P1.2.3 Het percentage daadwerkelijk uitgevoerde maatregelen ten opzichte van de geprogrammeerde maatregelen om de waterhuishouding en de waterkwaliteit te verbeteren

Toelichting
De nieuwe indicatoren zijn door de Raad vastgesteld op 3 februari 2022 als onderdeel van het Programma Water en Riolering 2022-2026.

6.1.5 Werk en Inkomen

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Prestatie indicator P1.1.1 - Inzet matchingsinstrumenten	Komt te vervallen.

Toelichting
De prestatie indicator 'inzet matchingsinstrumenten' onder de prestatiedoelstelling 'Begeleiden en faciliteren van werkzoekenden, waarbij we streven naar regulier, betaald werk, werken met tijdelijke subsidie of werken met behoud van uitkering' heeft te weinig zeggingskracht. De gedachte was om een beeld te geven van het aantal ingezette instrumenten die ondersteunend zijn bij het maken van een match. Het instrumentarium is echter divers van aard en geeft daarmee geen eenduidig beeld over de inspanningen die worden gedaan om een match en uitstroom naar werk te realiseren.

Wordt (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Prestatie indicator	
P2.1.1 Bedrag incasso op openstaande schuld bij voormalig bijstandsgerechtigden (doelstelling 3 miljoen euro)	Percentage gerealiseerde betalingsregelingen bij voormalige bijstandsgerechtigden en TOZO ontvangers.

Toelichting
In Utrecht wordt een sociaal incassobeleid gehanteerd. Binnen dat beleid past het minder goed om te sturen op een te incasseren bedrag. Dit brengt mogelijk verkeerde prikkels met zich mee. Binnen sociaal incasseren past het beter om te sturen op gerealiseerde betalingsregelingen. Daarmee wordt enerzijds wel de focus gelegd om openstaande vorderingen te innen en in contact te blijven met de schuldenaar, maar is er tegelijkertijd ook ruimte om een passende oplossing te bieden zonder dat er sec wordt gestuurd op een zo hoog mogelijk bedrag incasseren.

6.1.6 Volksgezondheid

Het programma Volksgezondheid heeft geen structuuraanpassingen.

Was (Sub)Doelstelling/indicator	Wordt (Sub)Doelstelling/indicator
Algemene Programmadoelstelling	
Vergroten van gezondheidswinst zodat het mogelijk is dat iedereen in Utrecht gezond kan leven.	Elke Utrechter kan in gezondheid leven

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
Bewoners en Bestuur				**3379**		**3379**	**336**
	1.1.1 Samenwerken en beïnvloeden			**214**		**214**	**174**
		Utrecht4GlobalGoals	Voorlichting voor particuliere initiatieven over de Global goals	40		40	
		ROM Regio Utrecht BV (*1)	Convenantbijdrage aan ROM Regio Utrecht BV	174		174	174
	2.1.1 Raad en college vormen het stadsbestuur			**215**		**215**	**162**
		Volksfeesten	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	215		215	162
	2.2.1 Bewoners betrekken			**2950**		**2950**	
		Initiatievenfonds	Ondersteunen van bewoners en vrijwilligersorganisaties in het ontwikkelen van activiteiten of uitvoeren van ideeën om de sociale cohesie, leefbaarheid, zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare burgers te vergroten.	2950		2950	
Bereikbaarheid				**45**		**45**	
	1.1.5 Uitvoeren maatregelen Goederenvervoer			**45**		**45**	
		Duurzame stadsdistributie innovatie en onderzoek (*4)	Procesinnovatie duurzaam goederenvervoer en haalbaarheidsonderzoek duurzaam goederenvervoer	45		45	
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed				**1364**	**40**	**1324**	**199**
	1.1.1 Het opstellen van ruimtelijke kaders			**829**		**829**	**79**
		Lesgeven in een grootstedelijke context	Lesgeven in een grootstedelijke context	400		400	
		RSU ruimte voor initiatief	Aansluiten bij initiatieven uit de samenleving en kennisontwikkeling, netwerk en experimenten (gebiedsontwikkeling nieuwe stijl)	350		350	
		Ruimtelijke plannen	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	79		79	79
	2.1.1 Streven naar passende huisvesting voor bewoners en woningzoekenden			**425**		**425**	**50**
		Doelgroepen	Stedelijke huurders participatie en vertegenwoordiging	50		50	50
		Politie Keurmerk Veilig Wonen	Subsidie op verkrijgen van Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) bestaande woningen	75		75	
		Toevoegen Woonruimte	Fonds Toevoegen Woonruimte voor uitbreiding woonvoorraad bestaande bouw	300		300	
	3.1.1 Monumenten en cultuurhistorische waarden			**110**	**40**	**70**	**70**
		Exploitatie Domunder	Ondersteuning exploitatie Domunder	40	40	0	
		Publieksbereik Erfgoed	Ondersteuning activiteit Open Monumenten Dag Utrecht en Kerken kijken Utrecht	70		70	70
Duurzaamheid				**4181**		**4181**	**3509**
	1.1.1 Energietransitie			**672**		**672**	
		Duurzame monumentenadviezen	Duurzame monumentenadviezen	25		25	
		Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	100		100	
		Initiatieven Utrechtse Energie (*4)	Het financieel ondersteunen van energieadvies aan huis en trajectbegeleiding	149		149	
		Maatschappelijk Vastgoed (*4)	Mogelijk maken duurzame investeringen in panden van maatschappelijke instellingen	204		204	
		Versnelling Collectieve Zonne-energieprojecten (*4)	Stimuleren realisatie van collectieve zonne-energieprojecten door aanloopkosten te financieren, initiatiefnemers te ondersteunen en dakeigenaren te stimuleren een dak of locatie beschikbaar te stellen.	179		179	
		Zonneboilers	Het financieel ondersteunen van initiatieven van de aanschaf en plaatsing van een zonneboiler voor huurders en eigenaren van woningen in Utrecht.	15		15	
	2.1.1 Gezonde, stille en veilige leefomgeving			**3509**		**3509**	**3509**
		Utrecht groen en duurzaam	Bijdrage aan Stg Utrecht Natuurlijk ter ondersteuning van aantrekkelijke , laagdrempelige locaties , talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur , milieu en groen in de stad Utrecht.	3509		3509	3509
Openbare ruimte en groen				**1046**		**1046**	**46**
	1.2.1 Het jaarlijks aantal afgekoppeld of vergroend ha verhard oppervlak			**1000**		**1000**	
		Groene daken	Voorkomen wateroverlast	700		700	
		Watervriendelijk Maatschappelijk vastgoed	Watervriendelijk Maatschappelijk vastgoed	300		300	
	2.2.1 Ontwikkelen van een aantrekkelijke groene leefomgeving			**46**		**46**	**46**
		Dierenweides	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	46		46	46
Economie & Werkgelegenheid voor iedereen				**9961**	**145**	**9816**	**8550**
	1.1.1 Vergroten van toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid			**735**		**735**	
		Morgen Mooier Maken	Terugdringen en beperken langdurige leegstand kernwinkelgebied binnenstad	300		300	
		Starters en groeiers	Ecosysteem voor startende en groeiende (innovatieve) ondernemers versterken door het faciliteren van netwerken en het ondersteunen van ondernemers (met groeiambities)	435		435	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
	1.2.1 Voldoende ruimte om te werken en verblijven in een aantrekkelijke stad			**9226**	**145**	**9081**	**8550**
		BIZ Woonboulevard	BIZ subsidie (Bedrijf Investering Zone)	145	145	0	0
		Marketing, promotie en informatievoorziening	Ondersteuning toeristische activiteiten en evenementen, aantrekken kenniscongressen	56		56	0
		Ondernemersfonds Utrecht	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad.	8500		8500	8500
		Subsidieplafond kwetsbare winkelgebieden (*4)	Ondersteuning verplaatsingen van kleinschalige ondernemers met retailfuncties	300		300	
		Subsidieplafond verplaatsing tbv hoofdstructuur (*4)	Ondersteuning voor de uitvoering van de plannen van aanpak voor de meest kwetsbare winkelgebieden, exclusief centrum/binnenstad.	175		175	
		Utrecht Science Park (USP)	Subsidie voor de ontwikkelingen van het Utrecht Science Park voor het versterken zowel op economisch als op maatschappelijk gebied	50		50	50
Werk en inkomen				**19698**		**19698**	**15793**
	2.1.1 Re-integratie			**3425**		**3425**	
		Duurzaamheidsbonus werkgevers	Duurzame uitstroom uit de bijstand bevorderen door werkgevers te stimuleren om mensen, die vanuit de bijstand aan het werk gaan of zijn gegaan een contract voor onbepaalde tijd aan te bieden	25		25	
		Loonkostensubsidie (*2)	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen.	3000		3000	
		Plusbonus	Eenmalige subsidie voor een werkgever als de werkgever een bijstandsgerechtigde die parttime werkt, een nieuw contract aanbiedt met een urenuitbreiding.	50		50	
		Samen voor Overvecht (Werk en ondernemerschap)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	200		200	
		Werkgeverscheque	Werkgevers stimuleren om mensen met belemmeringen op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of op een proefplaatsing aan te stellen	150		150	
	2.1.2 Sociale Werkvoorziening			**15973**		**15973**	**15793**
		Wet Sociale werkvoorziening (*3)	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	15973		15973	15793
	2.2.1 Utrechters financieel ondersteunen			**300**		**300**	
		Huisvesting voedselbanken	Huisvesting voedselbanken	150		150	
		Levensgebeurtenissen	Ondersteuning met vrijwillige inzet ten behoeve van schuldhulpverlening	150		150	
Onderwijs				**44881**	**45**	**44836**	**27301**
	1.1.1 Vroeg signaleren en bieden van (preventief) aanbod vanaf 0 jaar			**17861**		**17861**	**3276**
		Huisvesting voor uitvoering voorschoolse educatie	Huisvesting voor het uitvoeren van voorschoolse educatie in een voorschoolse educatie lokaal/ruimte. De te bereiken doelgroep is Utrechtse doelgroeppeuters.	800		800	
		Internationale Schakel Klassen (ISK): taal onderwijs voor nieuwkomers (VO) van 12 t/m 18 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 12-23. Dit door middel van de voorziening de ISK waar nieuwkomers (leerlingen in het VO) de Nederlandse taal leren zodat zij na onderwijs te hebben ontvangen op het ISK kunnen uitstromen naar het reguliere onderwijs op het niveau naar vermogen.	92		92	92
		Onderwijs Ondersteunende Activiteiten	Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van een samenhangend aanbod van talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en pedagogische aanpak/burgerschap dat door een derde partij in samenwerking met de school wordt aangeboden.	84		84	
		Onderwijs ondersteuning talentontwikkeling	Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van een samenhangend aanbod van talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en pedagogische aanpak/burgerschap dat door een derde partij in samenwerking met de school wordt aangeboden.	35		35	
		Taalschool: taal onderwijs voor nieuwkomers van 4 t/m 12 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de voorziening de Taalschool waar nieuwkomers (leerlingen in het PO) de Nederlandse taal leren zodat zij na ca. 1½ jaar Taalschool bij uitstroom naar het reguliere onderwijs Nederlands spreken, lezen en schrijven – passend bij het vastgestelde uitstroomniveau.	620		620	364
		Transitieregeling Voorschoolse educatie	Het subsidieplafondvoor de transitieregeling voorschoolse educatie	1500		1500	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
		Uitvoering Voorschoolse Educatie	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	10000		10000	
		Uitvoering Voorschoolse educatie plus	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van de uitvoering van voorschoolse educatie plus.	900		900	
		Verkeersexamen in de wijken	Resultaat Verkeersveiligheid PO groep 7/8 afsluiten met theoretisch en praktisch examen	30		30	
		Versterken van taal	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de inzet van Vroegschoolse educatie, Professionalisering van professionals op de vroegschool, Ouderbetrokkenheid op de vroegschool, Schakelen gr. 3, 4, Leertijduitbreiding (LTU), Brede School Academie (BSA), Zomerschool/taalstimulering in de vakantie perioden en taalactiviteiten.	3800		3800	2820
	1.1.2 Zorgen voor soepele overgangen			**216**		**216**	**216**
		Overgang PO naar VO	Het realiseren van de beoogde effecten conform de Beleidsregel Onderwijs Utrecht, Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	216		216	216
	1.1.3 Stimuleren van brede talentontwikkeling en zorgdragen voor toegankelijk aanbod			**18752**		**18752**	**18752**
		Bibliotheek Utrecht	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden.	14282		14282	14282
		Burgerschap PO	Vredeseducatie	30		30	30
		Burgerschap VO	Vredeseducatie en Homo-emancipatie LHTB	16		16	16
		Combinatiefuncties brede school voortgezet onderwijs	Inzet van een combinatiefunctionaris die zorg draagt voor de organisatie van activiteiten in lijn met de visie Brede School VO, zodat leerlingen deelnemen aan talentontwikkelingsactiviteiten op het gebied van bijv. sport, kunst en cultuur.	378		378	378
		Cultuureducatie (onderwijs)	Kinderen in het primair- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school.	1872		1872	1872
		Talentontwikkeling en combinatiefuncties brede school primair onderwijs	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1387		1387	1387
		Talentontwikkeling voortgezet onderwijs	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	787		787	787
	1.1.4 Organiseren van extra ondersteuning en aanbod waar nodig			**4136**		**4136**	**3536**
		Ondersteuning peuter bij overgang naar primair onderwijs	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	421		421	421
		OPDC Utrecht	Voorziening waar overbelaste jongeren met meervoudige problematiek die dreigen uit te vallen op school worden versterkt in hun gedragsrepertoire en duurzaam teruggeleid naar de school van herkomst, of doorgeleid naar een andere passende school, of naar de arbeidsmarkt.	622		622	622
		Schoolmaatschappelijk werk PO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	1331		1331	1331
		Schoolmaatschappelijk werk VO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	897		897	897
		VSV Regionaal	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	600		600	
		VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	265		265	265
	2.1 Utrecht Leert!: Voldoende goede onderwijsprofessionals			**2566**	**45**	**2521**	**1521**
		Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	Verlaging werkdruk leraren	341		341	341
		Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht.	1225	45	1180	1180
		Utrecht Leert!	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	1000		1000	
	2.2.1 Toerusten leerlingen in schoolloopbaan			**900**		**900**	
		Voldoende Stage- en leerwerkplekken	Voldoende Stage- en leerwerkplekken	900		900	
	4.1 Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt: Een sluitende en duurzame overgang naar werk voor iedereen tot 23 jaar			**450**		**450**	
		Sterk MBO Utrecht	Het realiseren van de ambitie om het Utrechtse MBO te versterken	450		450	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
Ondersteuning op maat				**87042**	**47151**	**39891**	**35257**
	1.1.1 Een stedelijk dekkend, laagdrempelig, goed functionerend netwerk van buurtteams Jeugd en Gezin			**26765**	**21797**	**4968**	**334**
		Buurtteams jeugd en gezin	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling.	24758	21797	2961	
		Jeugdhulp	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	334		334	334
		Psychosociale pedagogische interventie (PPI)	Hulp aan en ondersteuning van jongeren in het voortgezet onderwijs die een aanzienlijk risico lopen om voortijdig school te verlaten	323		323	
		Samen voor Overvecht (Ondersteuning op maat)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	1350		1350	
	1.2.1 Borgen van integrale en buurtgerichte aanvullende zorg voor kinderen			**1158**		**1158**	**1158**
		Basiszorg daklozen regio Utrecht	Hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren	1158		1158	1158
	1.3.1 Uitvoering van passende (preventieve) jeugdbescherming om de veiligheid van kinderen te borgen			**10944**		**10944**	**10944**
		Veilig thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	Uitvoering van Veilig Thuis en (preventieve) jeugdreclassering en jeugdbescherming	10944		10944	10944
	2.1.1 Een stedelijk dekkend, laagdrempelig, en goed functionerend netwerk van buurtteams Sociaal			**24000**	**23712**	**288**	**288**
		Advies	Faciliteren en organisatie van advies door sociaal raadsliedenwerk	2092	2092	0	
		Buurtteams Sociaal	Doorontwikkeling en uitvoering van de buurtteams en het leveren van hoogwaardige sociale basiszorg. In co-creatie met de gemeente Utrecht leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een nieuw en eenvoudiger stelsel van zorg en ondersteuning.	19783	19783	0	
		Groepsgewijze activiteiten	Groepsgewijze activiteiten zorgen voor verbinding tussen cliënten onderling, waardoor zij onderling netwerken kunnen onderhouden, waarbij preventie, activering, lotgenotencontact en onderlinge hulp/steun centraal staan	288		288	288
		Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van informatie op breed sociaal domein	705	705	0	
		Onafhankelijke clientondersteuning	Faciliteren en organiseren van onafhankelijke clientondersteuning.	149	149	0	
		Ondersteuning schuldhulpverlening vanuit Informele zorg	Ondersteuning om inwoners op een toegankelijke en laagdrempelige wijze te leren om gaan met geld, schulden en administratie	983	983	0	
	2.2.1 Een toegankelijk en passend aanbod van aanvullende zorg en voorzieningen voor Utrechters			**14704**	**71**	**14633**	**14633**
		Buurtbemiddeling/ aanpak extreme woonoverlast	Buurtbemiddeling leert en helpt mensen om al in een vroeg stadium burengeschillen op te lossen. De aanpak extreme woonoverlast wordt ingezet als de bewoner(s) van een woning het woongenot van omwonenden structureel verstoort c.q. verstoren.	690		690	690
		FIOM	Aanbieden van gespecialiseerd maatschappelijk werk met betrekking tot zwangerschap, adoptie, seksueel geweld en hulp aan tienerouders	283		283	283
		Maaltijdservice	Bezorgen van koelverse maaltijden aan (met name oudere) inwoners in de stad Utrecht, die niet (meer) in staat zijn zelf hun warme maaltijd te bereiden. Met deze voorziening kunnen 'kwetsbare' inwoners (langer) zelfstandig wonen.	420		420	420
		Sociale prestatie en dagondersteuning	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke participatie.	5720	71	5649	5649
		Veilig thuis 18+	Uitvoering van de activiteiten Veilig Thuis voor 18+ (volwassenen)	5304		5304	5304
		Voorkomen huiselijk geweld	Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikaders, bij familie of via de informele netwerken. In alle gevallen is sprake van (groeps) begeleiding en/of (ambulante) hulpverlening al dan niet door de vrouwenopvang zelf.	2287		2287	2287
	2.3.1 Een passend aanbod van 24-uurs begeleiding, indien nodig in een woonvoorziening			**1571**	**1571**	**0**	
		Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	Het bieden van een duidelijke ingang, snel bieden van tijdelijke opvang en integrale hulpverlening, bijdrage aan herstel van daklozen, vergroten van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang.	1571	1571	0	
	2.4.1 Een passend en toegankelijk aanbod voor vluchtelingen gericht op opvang, integratie en inburgering			**7900**		**7900**	**7900**
		Asielzoekers, ongedocumenteerden en vluchtelingen	Regeliere ondersteuning van vluchtelingen, het continueren van de noodopvang voor (uitgeprocedeeerde) asielzoekers en het steunpunt Perspectief voor ex-AMA's (voormalig alleenstaande minderjarige asielzoekers).	7900		7900	7900
Volksgezondheid				**4756**		**4756**	**4420**

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
	1.1.1 Utrecht, een stad waar inwoners gezond en veerkrachtig zijn			**4756**		**4756**	**4420**
		Alcohol en drugs, Voorlichting en educatie	Het verzorgen van voorlichting aan jongeren, hun peers, ouders en intermediairs. Bijvoorbeeld in de vorm van voorlichting op scholen, adviesgesprekken, interventies, drugstestservice, online informatieverstrekking, netwerkvorming en faciliteren van samenwerking.	1464		1464	1464
		Gezonde leefstijl (subsidietender Sport))	Stimuleren gezonde leefstijl door sporten	136		136	
		Heroineverstrekking, Opsporing, Vroegsignalering en Toeleiding OGGZ	Het opsporen en toeleiden naar zorg van zeer sociaal kwetsbaren/OGGZ, het bieden van een heroïnebehandeling, het verspreiden en ophalen van spuiten en spuithulpmiddelen, en het afhandelen van spuitmeldingen	1591		1591	1591
		Prostitutie	Het bieden van laagdrempelige opvang en het vergroten v/h bereik onder de prostituees door outreachend werken en het ondersteunen en begeleiden van vrouwen bij het uitstappen uit de prostitutie.	1239		1239	1239
		Samen voor Overvecht (Gezonde wijk)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	200		200	
		WMO collectieve GGZ preventie	Subsidie t.b.v. een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in de gemeente Utrecht	126		126	126
Veiligheid				**5300**	**4771**	**529**	**279**
	1.1.1 Het Utrechts veiligheidsbeleid is er op gericht het huidige niveau (2018) van veiligheid tenminste te behouden.			**5300**	**4771**	**529**	**279**
		Buurtteams jeugd en gezin (veiligheid) (subsidietender Jeugd)	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	1285	1285	0	
		Hulpverlening bij ongevallen en rampen	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	195		195	195
		Jongerenwerk en veiligheid	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief.	3486	3486	0	
		Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	84		84	84
		Samen voor Overvecht (Veiligheid)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	250		250	
Cultuur				**49492**	**45736**	**3756**	
	1.1.2 Productie en programmering			**43735**	**40359**	**3376**	
		Cultuurnota 2021-2024	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	37917	37917	0	
		Investeringsbijdrage muziekstudio's	De realisatie van muziekstudio’s in de gemeente Utrecht, die tegen een betaalbaar tarief incidenteel of voor een langere periode kunnen worden gehuurd door muzikanten	217		217	
		Productie en programmering	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	4782	2442	2340	
		Projecten cultuur	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	819		819	
	1.2.1 Participatie			**5757**	**5377**	**380**	
		Amateurkunsteducatie	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	1004	1004	0	
		Basissubsidie Amateurkunst	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	380		380	
		Cultuurnota 2021-2024 Participatie	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	2946	2946	0	
		Cultuurparticipatie	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1427	1427	0	
Samenleving en sport				**30416**	**14717**	**15699**	**12857**
	1.1.1 We faciliteren waar nodig ondersteuning zodat alle jeugdigen mee kunnen doen in de samenleving. We stimuleren hierbij een gezamenlijk pedagogische visie en gaan uit van de rechten van kinderen.			**4065**	**3047**	**1018**	**352**
		Ambulant jongerenwerk	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	3659	2993	666	
		De Stem van Utrecht	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	99		99	99
		Jeugdhulp meedoen (subsidietender Sport)	Meedoen kinderen met een beperking/ondersteuningsvraag	54	54	0	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
		Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke participatie.	253		253	253
	1.2.1 We ondersteunen bewonersinitiatieven, vrijwillege inzet en mantelzorgers.			**20077**	**7683**	**12394**	**10858**
		Beheerde speeltuinen	Technisch en sociaal beheer en onderhoud voor beheerde speeltuinen die maximaal ondersteunend zijn voor die initiatieven en qua openheid, sfeer, en functionaliteit aansluiten bij wat bewoners willen, waardoor buurten levendiger en leefbaarder worden.	2330		2330	2330
		Belangenbehartiging en informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	998	53	945	945
		Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie: Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	438		438	438
		Kinder- en jongerenwerk MO	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	511		511	511
		Laaggeletterdheid / taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Verbeteren van taalniveau en andere basisvaardigheden	1027		1027	1027
		Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	688		688	
		Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren.	748		748	
		NT2 voor volwassenen	Hoger opgeleide nieuwkomers zonder inburgeringsplicht krijgen met deze subsidie de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren en waar mogelijk een Staatsexamen NT2 te behalen	213		213	213
		Sociaal makelaarschap	Sociaal makelaars zetten in op het versterken van sociale netwerken in de wijk, zodat deze krachtiger worden en waarmee ook de veerkracht van bewoners in de wijk vergroot wordt. Sociaal makelaars werken aan het versterken van de pedagogische civil society in de wijk.	7630	7630	0	0
		Stimuleren vrijwilligerswerk	Stimuleren en faciliteren van stedelijk vrijwilligerswerk middels het verbreden van de groep van actieve burgers en belemmeringen wegnemen om te participeren en vrijwilligerswerk te doen.	269		269	269
		Taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Het verbeteren van het taalniveau	100		100	
		Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren, ondersteunen en organiseren van informele zorg inclusief mantelzorgondersteuning	5125		5125	5125
	1.3.1 Versterken van de samenwerking en activiteiten gericht op een grotere sportdeelname.			**3720**	**3390**	**330**	
		Challenge aangepast sportaanbod sportakkoord	Ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod	90		90	
		Challenge buurtsportcoach sportakkoord	Grotere sportdeelname en verbinden zorg, welzijn en sport	72	72	0	
		Challenge samenwerking sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van vitale aanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	130		130	
		Challenge sportaanbieders sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders op het gebied van vitaliteit, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen.	62		62	
		Grootschalige schoolsportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	48		48	
		Grotere sportdeelname van kinderen	Grotere sportdeelname van kinderen	111	111	0	
		Sport, bewegen en verenigingsondersteuning	Ondersteunen van verenigingen, topsporters, topsporttalentenen vestiging talentcentra	3207	3207	0	
	1.4.1 Ondersteunen en faciliteren van initiatieven op het gebied van topsport en topsporttalentontwikkeling.			**301**	**301**	**0**	**0**
		Sport, bewegen en verenigingsondersteuning (topsport)	Ondersteunen van verenigingen, topsporters, topsporttalentenen vestiging talentcentra	247	247	0	
		Talentenprogramma's sport	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	54	54	0	0
	1.4.2 Sportevenementen			**244**	**55**	**189**	
		Grootschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige sportevenementen	183	55	128	
		Kleinschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	61	0	61	
	1.5.1 We voeren de antidiscriminatie-agenda, regenboogagenda en het actieplan Utrecht Zijn We Samen uit.			**697**		**697**	**644**
		Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	53		53	
		Meldingen van stigmatisering en discriminatie worden adequaat opgevolgd	Activiteiten op het gebied van preventie en voorlichting, met de nadruk op discriminatie op de arbeidsmarkt en in de horeca, uitgevoerd door Artikel 1 Midden-Nederland.	419		419	419
		Voorlichting en zichtbaar maken diversiteit	Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	225		225	225
	2.1.1 We organiseren toegankelijke basisvoorzieningen en ondersteunen bewonersinitiatieven, vrijwillige inzet en mantelzorgers.			**887**		**887**	**819**
		Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	68		68	

Programma	Prestatiedoelstelling	Subsidiedoelstelling	Omschrijving	Budget 2023 nieuw	Meerjarig verleend	Berschikbaar 2023	Vaste verlening met jaarsubsidies
		Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren van accommodaties voor maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten zijn een efficiënt gebruik en optimale toegankelijkheid.	819		819	819
	2.2.4 Accommodatiebeleid.			**425**	**241**	**184**	**184**
		Basisvoorzieningen	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	373	241	132	132
		Tuinen en parken	Volkstuinen	52		52	52
Totaal subsidiestaat				**261561**	**112605**	**148956**	**108547**

Bedragen zijn maal € 1.000,00

De verdeling van de subsidies is op basis van de criteria in de Algemene Subsidieverordening en in de nadere regel van de specifieke subsidieregeling.

De kolom "Begroting 2023-nieuw" is het totale subsidiebedrag, dat is opgenomen in de Programmabegroting 2023

De kolom "Meerjarig verleend ten laste van 2023" zijn de verleende meerjarige subsidies, die zijn opgenomen in de programmabegroting 2023

De kolom Beschikbare subsidie omvat de begroting 2023 exclusief meerjarige verlening

De kolom Waarvan "vaste" verlening met jaarsubsidies is informatief, dit zijn de subsidiebedragen die in het voorgaande subsidiejaar als jaarsubsidies zijn verleend

(*1) Voor deze subsidiedoelling kunnen geen aanvragen worden ingediend. De subsidie is op basis van een convenant uitsluitend bestemd voor Stichting EBU.

(*2) Het subsidieplafond is beperkt beschikbaar voor nieuwe aanvragen. Uit subsidies die in voorgaande jaren zijn verleend vloeien doorlopende verplichtingen voort waarvan de omvang afhankelijk is van externe factoren. Deze verplichtingen komen ten laste van het subsidieplafond voor 2023. Het plafond kan worden bijgesteld op basis van de ervaringen in het voorgaande jaar en nieuwe (wettelijke)

(*3) Voor deze subsidiedoelstelling kunnen geen aanvragen worden ingediend. De subsidie is op basis van een aanwijzingsbesluit uitsluitend bestemd voor UW bedrijven.

(*4) Op de beschikbare subsidiebedragen onder deze regelingen worden de verleende subsidiebedragen uit het jaar 2021 in mindering gebracht.

De bevoegdheid tot verlening, intrekking, wijziging en vaststelling van subsidies berust bij het College van Burgemeester en Wethouders en is gebaseerd op artikel 3 van de Algemene Subsidieverordening.

Alle bedragen zijn onder voorbehoud van goedkeuring van de programmabegroting 2023 door de de gemeenteraad.

Aan dit overzicht kunnen geen aanspraken worden ontleend.

Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed

Dossiernummer	2782
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 juni 2022
Agendapunt	2.1
Titel	Raadsbrief Beantwoording schriftelijke raadsvragen Voorjaarsnota 2022 en erratum
ID	2968
Behandelend ambtenaar	Edwin Westphal
Telefoon	
E-mail	Edwin.westphal@utrecht.nl
Datum collegebesluit	10 juni 2022
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Financiën
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Jochim Schueler/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën/06-42238564
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed	**23 juni 2022**
Gemeenteraad	7 juli 2022

Voorgesteld besluit

Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed

Dossiernummer	2629
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 juni 2022
Agendapunt	3
Titel	Raadsvoorstel Meerjarenperspectief Ruimte 2022
ID	2804
Behandelend ambtenaar	Henstra, Bauke
Telefoon	06 - 15 87 60 77
E-mail	b.henstra@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Verschuure
Beleidsveld	Ruimtelijke Ontwikkeling
Referendabel	Ja
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Frank de Kok/Cie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed/06-20011476
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	9 juni 2022
Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed	**23 juni 2022**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Meerjarenperspectief Ruimte 2022

Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Irene Willems
Kenmerk	9919773
Vergaderdatum Raad	Volgt
Geheim	Ja, deels

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De actualisatie van de programmering Investeringsimpuls RSU zoals opgenomen in de bijlage ‘Programmering Investeringsimpuls RSU 2022’ vast te stellen en op basis van deze bijstelling de begroting te wijzigen.

2. De jaarlijkse bijstelling van het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB) vast te stellen en op basis van deze jaarlijkse bijstelling de begroting vanaf 2022 te wijzigen, waarmee het volgende wordt verwerkt:
   - oplossen van acute knelpunten op lopende projecten en personele organisatie,
   - actualisatie kasritmes en overige technische wijzigingen zoals de budgettair neutrale bijsturingsvoorstellen.

3. Een bedrag van 0,05 miljoen euro binnen het voorbereidingskrediet voor de Noordelijke Rondweg Utrecht (NRU) te bestemmen voor het onderzoeken van de verbetermaatregelen uit de quick scan (no-regret maatregelen).

4. De voorstellen voor de jaarlijkse bijstelling van de Parkeerexploitatie zoals opgenomen in de actualisatie financieel beeld vast te stellen en de begroting vanaf 2022 daarop te wijzigen, waarmee het volgende wordt verwerkt:
   - Oplossen van knelpunten van de personele organisatie,
   - Opheffen van 50 betaald parkeerplekken in de binnenstad (A1 gebied).

5. De wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Parkeerbelastingen 2022 gemeente Utrecht vast te stellen, waarmee in zone A2 en B1 een tarief voor een 3e en 4e bewonersvergunning wordt vastgesteld, dat gelijk is aan het tarief van een 2e parkeervergunning.

6. De wijziging van de Parkeerplaatsenverordening 2014 vast te stellen, waarmee de éénmalige overgangsregeling bij invoeren betaald parkeren mogelijk wordt.

7. De actualisatie van de grondexploitaties vast te stellen, zowel financieel als wat betreft programma, in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2022 (MPR) voor de onderdelen a) Binnenstedelijke grondexploitaties, b) Leidsche Rijn en c) Stationsgebied.

8. Het voorbereidingsbudget voor de planvorming en begeleiding Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn met 1,5 miljoen euro op te hogen en deze voorbereidingskosten te verantwoorden als immateriële vaste activa (IVA).

9. In te stemmen met overschrijding van de 10 jaarstermijn op de grondexploitaties Leidsche Rijn en BEFU en vast te stellen dat de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn per medio 2039 eindigt en de dat de looptijd van de grondexploitatie BEFU eind 2036 eindigt.

10. In lijn met de ingediende aanvraag voor de Woningbouwimpuls Overvecht Centrum de volgende budgetten bestemmen voor de cofinanciering:
    - Het verbeterde resultaat grondexploitatie Centrum Overvecht/NPD strook (3,3 miljoen euro)
    - De reservering voor Betaalbaar Wonen (4,01 miljoen euro).

11. Het startdocument van het project Merwede, dat valt onder de Regeling Risicovolle Projecten (RRP) vast te stellen, waarin de door de raad reeds vastgestelde kaders gebundeld en op een meer uniforme wijze zijn weergegeven.

12. Het Meerjaren Perspectief Ruimte 2022 vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Geheimhouding

Het college heeft permanente geheimhouding opgelegd op de bijlagen 1 “Overzicht voorstellen betaalbaar wonen (o.a. opbrengsten conversieregeling 2017)”, 2 "Financieel overzicht meerjarenprogramma bereikbaarheid", 3 "Programmering Investeringsimpuls RSU 2022" en 4 “Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht” op grond van artikel 55 lid 1, artikel 86 lid 2 en artikel 25 lid 2 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 sub b Wet open overheid.
De raad wordt separaat gevraagd deze geheimhouding op grond van artikel 25 lid 3 Gemeentewet in de eerstvolgende raadvergadering te bekrachtigen.
Openbaarmaking kan het economisch en financieel belang van de Gemeente Utrecht schaden. De bijlagen bevatten gedetailleerde (financiële) informatie over de uitvoering van het gemeentelijke grondbeleid, de gemeentelijke grondposities en investeringen in het kader van ruimtelijke en infrastructurele projecten. Derden (bijvoorbeeld ontwikkelaars of eigenaren) de informatie kunnen gebruiken bij onderhandelingen met de gemeente of bij aanbestedingen en daardoor kan de gemeente financieel nadeel oplopen. Dergelijk informatie kan door derden gebruikt worden bij onderhandelingen met de gemeente. Daarnaast kan de gemeente financieel nadeel oplopen bij aanbestedingen of het verkrijgen van co-financiering.

Samenvatting

Het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) geeft aan in hoeverre we op koers liggen met de uitvoering en planontwikkeling van de thematische en gebiedsgerichte opgaven in relatie tot de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU). In het MPR worden ook de financiële reserves investeringsimpuls RSU, meerjarenprogramma bereikbaarheid (MPB), de parkeerexploitatie en de grondexploitaties geactualiseerd. Daarnaast worden voorstellen gedaan op het gebied van autoparkeren en voor het vaststellen van het 'Merwede fase 1, startdocument Regeling Risicovolle Projecten'.

Context

Aanleiding

In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 is de koers voor de ruimtelijke ontwikkeling en hoe we om willen gaan met de groei van de stad voor de komende twee decennia vastgelegd. Hoe we dat doen geven we weer in het MPR. In bijgevoegde aanbiedingsbrief geven we toelichting op de eerste stap die is gemaakt met een doorontwikkeling van het MPR tot een monitor-, analyse- en bijsturingsinstrument van de RSU.
Binnen de thematische en gebiedsgerichte opgaven geven we aan waar we op dit moment aan werken en wat we op korte, middellange en langere termijn nog verwachten te realiseren. Op basis van deze informatie kunnen we een duiding geven in hoeverre we op koers liggen en waar eventuele bijsturingen en investeringen noodzakelijk zijn.

Deze analyse is bedoeld om vervolgens, bij de integrale afweging, te komen tot inhoudelijke bijsturings- en investeringsvoorstellen. Waar in andere jaren het MPR gelijktijdig met de integrale afweging bij VJN ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de raad, wordt dit jaar als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen, een ander proces doorlopen. Het MPR loopt nog steeds gelijktijdig mee met de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2022 en de 1ste Bestuursrapportage door de raad, maar hierin zijn alleen onderwerpen opgenomen waarover besluitvorming niet kan wachten tot de behandeling van de Programmabegroting 2023 in het najaar. Het betreft besluitvorming voor lopende projecten, waar afspraken over zijn gemaakt met derden, het oplossen van acute knelpunten, of waarbij het gaat om een technische financiële actualisatie. Ten aanzien van de financiële actualisatie van de grondexploitaties, investeringsimpuls RSU en de investeringen van bereikbaarheid geldt dat het bijstellen van de financiële planning in de jaarschijf 2022 meerjarig doorwerkt in de volgende jaarschijven. Hiermee kan de begrotingswijziging ook voor deze jaarschijven worden doorgevoerd. Ook is het Meerjaren Groenprogramma (MGP) – Ruimte voor Groen 2022-2026, als bijlage bij het MPR ter informatie opgenomen. Dit geeft inzicht in het jaarlijks investerings-en uitvoeringsprogramma van de gemeente.

Ook wijzigingsvoorstellen voor de Verordening op de heffing en invordering van Parkeerbelastingen 2022 én de wijziging van de Parkeerplaatsenverordening 2014 liggen nu bij het MPR voor in plaats van aan het eind van het jaar reguliere vaststelling van de parkeertarieven bij de Programmabegroting. Dit is noodzakelijk om bij de start van projecten in september 2022, voor het invoeren van betaald parkeren, duidelijkheid te geven over de overgangsregeling en het tarief voor een derde en vierde vergunning voor bewoners.

In het kader van de uitwerking van de éénmalige overgangsregeling bij invoeren van betaald parkeren, onderdeel van de nieuwe Parkeervisie en de module Aanpak betaald parkeren stellen we voor:

- Het tarief van een 3e en 4e bewonersvergunning onder de overgangsregeling in zone A2 en B1 in de Parkeerbelastingverordening op te nemen, dat gelijk is aan het tarief van een 2de parkeervergunning.
- De Parkeerplaatsenverordening 2014 te wijzigen, waarmee het uitvoeren van de overgangsregeling, zoals opgenomen in de Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen gemeente Utrecht, mogelijk wordt.

Op 7 oktober 2021 heeft de raad het Stedenbouwkundig Plan Merwede en daarbij ook het financieel kader vastgesteld. De planologisch juridische vertaling daarvan in het bestemmingsplan Merwede is door de raad vastgesteld op 24 februari 2022. Nu deze projectbesluiten genomen zijn, kan het startdocument RRP Merwede aangeboden worden voor vaststelling. Het startdocument RRP Merwede draagt ertoe bij de dialoog over sturing, beheersing en bijsturing van het project Merwede vorm te geven. Met het startdocument stelt de raad niet de kaders zelf vast, maar de bundeling van reeds vastgestelde kaders voor betreffend project.

Zie voor nadere toelichting de Aanbiedingsbrief Meerjarenperspectief Ruimte 2022

Juridische context
- Op grond van artikel 2 en artikel 7 van de Verordening Financieel beleid en beheer Utrecht biedt het college het Meerjarenperspectief Ruimte uiterlijk voor 1 juni aan de raad aan. In het Meerjarenperspectief Ruimte wordt de geactualiseerde stand gegeven van alle grondexploitatieprojecten. De raad is bevoegd de bijgestelde begroting voor de grondexploitatie te autoriseren. Dit vindt voor het lopend jaar plaats bij de vaststelling van de 2e begrotingswijzing en voor de meerjarenraming bij de Programmabegroting. Tevens wordt het actuele kasritme van de investeringen RSU en bereikbaarheid vastgesteld.
- Gelet op de artikelen 156, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel h, en artikel 225 van de Gemeentewet is het vaststellen van een wijziging van de Parkeerbelastingverordening een raadsbevoegdheid.
- Gelet op artikel 225 en 228 van de Gemeentewet is het vaststellen van een wijziging van de Parkeerplaatsenverordening een raadsbevoegdheid.
- In de Regeling Risicovolle Projecten is het startdocument benoemd als basisdocument voor de kaderstelling en controle van risicovolle projecten op hoofdlijnen (artikel 7). In de Regeling is tevens vastgelegd dat het college de raad twee keer per jaar bij de bestuursrapportages informeert over voortgang, ontwikkelingen en afwijkingen (artikel 8).

Beoogd effect
Met de voorstellen voor investeringen en bijsturing in het MPR worden stappen gezet in het realiseren van de ambities van de RSU met als doel gezond stedelijk leven voor iedereen te versterken.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- MPR 2021
- Het bieden van een overgangsregeling bij invoering van betaald parkeren is conform het Raadsbesluit 25 november 2021 Parkeervisie en module Aanpak betaald parkeren
- Vaststelling Regeling Risicovolle Projecten op 21 juni 202, Vaststelling Stedenbouwkundig Plan Merwede op 7 oktober 2021 en Vaststelling Bestemmingsplan Merwede op 24 februari 2022

Beslispunten, Argumenten en Kanttekening/Risico's

Beslispunt	
1	De actualisatie van de programmering Investeringsimpuls RSU zoals opgenomen in de bijlage 'Programmering Investeringsimpuls RSU 2022' vast te stellen en op basis van deze bijstelling de begroting te wijzigen.
Argumenten	
1.1	De programmering is volledig geactualiseerd.
	Per project is op basis van de voortgang, het kasritme en de geprognosticeerde financiële stand einde project geactualiseerd. Hiermee ontstaat een actueel beeld van de programmering.
Beslispunt	
2.	De jaarlijkse bijstelling van het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB) vast te stellen en op basis van deze jaarlijkse bijstelling de begroting vanaf 2022 te wijzigen, waarmee het volgende wordt verwerkt: • oplossen van acute knelpunten op lopende projecten en personele organisatie, • actualisatie kasritmes en overige technische wijzigingen zoals de budgettair neutrale bijsturingsvoorstellen.
Argumenten	

2.1	De acute knelpunten op lopende mobiliteitsprojecten worden hiermee opgelost.
	Door diverse oorzaken (langere doorlooptijden, scope uitbreidingen of opgetreden risico's) ontstaan budgettaire knelpunten op lopende projecten. Binnen het meerjarenprogramma bereikbaarheid worden knelpunten opgelost voor o.a. de doorfietsroute Utrecht-Amersfoort, Alternatieve route door Rijnsweerd (Platolaan), Amsterdamsestraatweg en Europalaan-Noord. Daarnaast lossen we het knelpunt op voor de activiteiten van Anders Reizen (verkeersmanagement, mobiliteitsmanagement en deelmobiliteit). Hierdoor kunnen we deze werkzaamheden, ondanks teruglopend budget, in 2023 continueren.
2.2	Personele knelpunten worden opgelost
	In de huidige organisatie balanceren we op de rand van wat we kunnen leveren, zowel kwantitatief als kwalitatief. Dit legt heel veel druk op de bestaande capaciteit. We verstevigen deze fragiele balans zodat we ook in staat zijn om de opgave waar we voor staan uit te kunnen voeren en investeren daarom in aanvullende personele capaciteit. Daarnaast is structurele dekking nodig om de inzet van (strategische) capaciteit vanaf 2023 te continueren. Dekking hiervoor was met de voorjaarsnota 2021 incidenteel geregeld.
2.3	De begroting sluit hierdoor weer aan op de actualisatie van het kasritme van de projecten
	De uitvoeringsplanning binnen het meerjarenprogramma bereikbaarheid is geactualiseerd. Daardoor zijn de verwachte verrekeningen met de reserve gewijzigd. Deze worden door middel van een begrotingswijziging verwerkt.
Kanttekeningen/Risico's	
2.1	De investeringen in personele capaciteit gaan ten koste van fysieke investeringen en maatregelen.
	Door inzet van financiële ruimte voor investeringen in personele capaciteit, kunnen we minder investeren in fysieke investeringen en maatregelen. Toch doen we dit omdat we zien dat knelpunten in de personele capaciteit leiden tot vertragingen in de uitvoering omdat het beleid (onderzoeken, strategische keuzes en uitwerkingen daarvan) onvoldoende kan worden opgepakt.
2.2	In het MPB zijn aanvullende wenselijke investeringen en de bijdrage voor de stichtingskosten voor de mobiliteitshub XL geprogrammeerd, waarover u besluit bij de integrale afweging bij de programmabegroting 2023.
	Tot einde 2023 is een aantal investeringen zeer wenselijk om de voortgang op studies, maatregelen en projecten te continueren. De reden dat wij deze investeringen nu programmeren is omdat ze een uitwerking zijn van reeds vastgesteld beleid en/of, reeds in voorbereiding zijn en/of zicht op dekking noodzakelijk is om verdere afspraken met andere partijen te maken. Het betreft investeringen in verkeersveilige inrichting Herculeslaan, regionale fietsroutes, ontwerpfase Boorstraat, stimuleren alternatieve fietsroute langs binnenstad en herinrichting Bernsteinkade. De mobiliteitshub XL is een belangrijke randvoorwaardelijke voorziening voor de grote ontwikkelgebieden in Zuidwest Utrecht, maar de bijdrage vanuit het MPB is afhankelijk van de besluitvorming over de andere benodigde investeringsmiddelen. Door de investeringen nu te programmeren houden we hier al rekening mee in het financiële beeld. Bij de integrale afweging bij de programmabegroting zal de definitieve keuze worden gemaakt over de inzet van deze middelen ten behoeve van deze projecten.
Beslispunt	
3	Een bedrag van 0,05 miljoen euro binnen het voorbereidingskrediet voor de Noordelijke Rondweg Utrecht (NRU) te bestemmen voor het onderzoeken van de verbetermaatregelen uit de quick scan (no-regret maatregelen).
Argumenten	

3.1	Vanwege de onzekerheid over de haalbaarheid van het project, wordt zorgvuldig omgegaan met besteding van het voorbereidingskrediet.
	Reguliere uitgaven van de projectkosten (projectteam etc) vinden plaats binnen het beschikbare voorbereidingskrediet. (Grotere) uitgaven die afwijken van de bestemming van het voorbereidingskrediet worden voorgelegd aan de Raad; dit geldt voor het nader onderzoeken van de verbetermaatregelen uit de quick scan (no-regret maatregelen). De samenwerkende partijen accepteren de consequentie dat door nu te werken aan deze maatregelen, dit ten koste gaat van het budget bestemd voor een volledige reconstructie van de NRU. Met de voortgangsrapportage (8 april 2022) en raadsbrief (17 februari 2022) bent u geïnformeerd over de stand van zaken over de NRU.
Beslispunt	
4	De voorstellen voor de jaarlijkse bijstelling van de Parkeerexploitatie zoals opgenomen in de actualisatie financieel beeld vast te stellen en de begroting vanaf 2022 daarop te wijzigen, waarmee het volgende wordt verwerkt: Oplossen van knelpunten van de personele organisatie, Opheffen van 50 betaald parkeerplekken in de binnenstad (A1 gebied).
Argumenten	
4.1	De meerjarenraming van parkeren is hiermee geactualiseerd.
	De meerjarenraming van parkeren wordt jaarlijks in het MPR geactualiseerd om deze in lijn te brengen met de reële prognose van lasten, baten en onttrekkingen aan de reserve.
4.2	Personele knelpunten worden opgelost
	Nieuwe en complexe beheer- en ontwikkelvraagstukken nemen bij parkeren toe. Zowel door de uitbreiding van het vastgoed als door de toename van het aantal (ontwikkel)vraagstukken. We investeren daarom in aanvullende personele capaciteit.
4.3	Er wordt een stap gezet in de richting van de autoluwe binnenstad met het opheffen van 50 parkeerplekken.
	Met de raadsbrief van 16 juni 2020 is de raad geïnformeerd over de stapsgewijze aanpak om te komen tot een autoluwe binnenstad. Jaarlijks, in de momenten van de P&C-cyclus, bekijken wij welke financiële ruimte er binnen de parkeerexploitatie beschikbaar is om parkeerplekken op te heffen. In dit MPR is ruimte gevonden voor het opheffen van 50 plekken (10 in 2022 en nog eens 40 plekken vanaf 2023).
Beslispunt	
5	De wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Parkeerbelastingen 2022 gemeente Utrecht vast te stellen, waarmee in zone A2 en B1 een tarief voor een 3e en 4e bewonersvergunning wordt vastgesteld, dat gelijk is aan het tarief van een 2e parkeervergunning.
Argumenten	
5.1	Door de tariefstructuur voor opvolgende bewonersvergunningen gelijk te stellen aan de tariefstructuur van de zakelijke parkeervergunningen voeren we consistent beleid
	Door het tarief van een 3de en 4de bewonersvergunning gelijk te stellen aan het tarief van een 2de bewonersvergunning sluiten we aan bij de tariefstructuur van de zakelijke parkeervergunningen waarbij ook geldt dat het tarief van een 3e, 4e, etc. vergunning gelijk is aan het tarief voor een 2e vergunning.
5.2	De overgang naar betaald parkeren in de buurt verloopt hierdoor soepeler.
	Door een gelijk tarief voor 2e, 3e en 4e bewonersvergunningen toe te passen wordt de

	overgang naar betaald parkeren voor de huidige bewoners gemakkelijker gemaakt, doordat het huidige autobezit wordt gefaciliteerd en er minder risico is dat bewoners door een hoger tarief voor een 3e of 4e vergunning gaan uitwijken naar gratis plekken in de buurt.
Kanttekeningen/ Risico's	
5.1	De uitgifte van een 3de en 4de parkeervergunning draagt niet bij aan de vermindering van het aantal auto's op straat.
	Een van de doelen van ons parkeerbeleid is om de kwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren. Dit doen we bijvoorbeeld door auto's van straat te halen, waardoor ruimte ontstaat voor andere functies, zoals lopen, fietsen, spelen, groen, en verblijven. Met de uitgifte van 3e en 4e parkeervergunningen faciliteren we het bestaande autobezit en staan er dus meer auto's op straat dan wanneer het reguliere beleid wordt toegepast. Het aantal geregistreerde 3e en 4e auto's is echter relatief laag en de uitgifte is eenmalig en niet overdraagbaar.
Beslispunt	
6	De wijziging van de Parkeerplaatsenverordening 2014 vast te stellen, waarmee de éénmalige overgangsregeling bij invoeren betaald parkeren mogelijk wordt.
Argumenten	
6.1	Voor de uitgifte van de vergunningen onder de eenmalige overgangsregeling bij invoeren betaald parkeren is het wijzigen van de Parkeerplaatsenverordening nodig
	De basis voor uitgifte van parkeervergunningen ligt in de Parkeerplaatsenverordening. Deze moet worden aangepast om de overgangsregeling bij invoering betaald parkeren, zoals opgenomen in de Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen gemeente Utrecht, mogelijk te maken.
Beslispunt	
7.	De actualisatie van de grondexploitaties vast te stellen, zowel financieel als wat betreft programma, in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2022 (MPR) voor de onderdelen a) Binnenstedelijke grondexploitaties, b) Leidsche Rijn en c) Stationsgebied
Argumenten	
7.1	In het kader van de Beleids- en beheersinstrumentarium-cyclus wordt de actualisatie van de grondexploitaties jaarlijks vastgesteld. In het MPR zijn de geactualiseerde grondexploitaties 2022 opgenomen. Deze grondexploitaties zijn geactualiseerd conform de richtlijnen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van juli 2019. De voorziening die is getroffen voor negatieve grondexploitaties is geactualiseerd.
7.2	Het saldo van de binnenstedelijke grondexploitaties is 8,5 miljoen euro positief. Het saldo op netto contante waarde van de binnenstedelijke grondexploitaties is verbeterd van 17,6 miljoen euro negatief (prijspeil 2021) naar 11,2 miljoen euro positief vóór tussentijdse winstnemingen. Dit wordt veroorzaakt door drie zaken: de geopende grondexploitaties, de mutaties binnen de grondexploitaties en het afsluiten van één grondexploitatie. Deze zaken hebben alle drie een positief effect op het saldo. Na de tussentijdse winstneming van 2,7 miljoen euro, voorgeschreven door het BBV, komt het saldo uit op 8,5 miljoen euro positief. De winstnemingen zijn toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. Binnen de grondexploitatie Centrum Overvecht is de scope gewijzigd. De herinrichting van het parkeerterrein (de NPD strook) is uit het plangebied gehaald vanwege de geplande woningbouw op deze locatie.

7.3	Het saldo van de grondexploitatie Leidsche Rijn is verbeterd met 36,3 miljoen euro. Het saldo van de grondexploitatie Leidsche Rijn is voor winstneming verbeterd van 7,4 miljoen euro positief vorig jaar naar 43,7 miljoen euro positief, een verbetering van 36,3 miljoen euro. Na tussentijdse winstneming, voorgeschreven door het BBV, bedraagt het positieve saldo 19,9 miljoen euro (ncw prijspeil 2022). De tussentijdse genomen winst ad 23,8 miljoen euro is toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. Hiervan is 15,0 miljoen euro bij de Voorjaarsnota 2021 al bestemd voor het toen voorliggende integrale investeringspakket RSU en wordt 8,8 miljoen euro beklemd binnen de reserve in verband met de risico's verbonden aan de ontwikkelingen in onder andere Papendorp Noord en Groenewoud. Deze risico's zijn mede (maar niet uitsluitend) het gevolg van de afhankelijkheid van deze ontwikkelingen van het realiseren van de Mobiliteitshub XL waarvan de investering en dekking nog onzeker is. Ook andere gebiedsontwikkelingen (Beurskwartier, Merwede) zijn afhankelijk van het realiseren van de Mobiliteitshub XL.
7.4	De grondexploitatie Stationsgebied is, in combinatie met de gestelde voorziening, sluitend. De actualisatie van de grondexploitatie Stationsgebied heeft geleid tot een positieve bijstelling van het saldo. Dit resulteert in een verlaging van de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied. De vrijval van de voorziening bedraagt 0,54 miljoen euro en is toegevoegd aan de reserve grondexploitatie.
Beslispunt	
8	Het voorbereidingsbudget voor de planvorming en begeleiding Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn met 1,5 miljoen euro op te hogen en deze voorbereidingskosten te verantwoorden als immateriële vaste activa (IVA).
Argumenten	
8.1	Het budget is nodig om door te gaan met de voorbereiding van Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn. Het voorbereidingsbudget voor de 2e helft 2022 en 2023 is nodig om door te gaan met uitwerking van het Definitief Ontwerp en de voorbereiding van de uitvoering en moet geautoriseerd worden door de Raad. Bij de Voorjaarsnota 2019 en Programmabegroting 2021 is in totaal een budget van 2,0 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de planvorming en begeleiding van Lombokplein, specifiek voor de uitwerking van de omgevingsvisie in een Programma van Eisen en Functioneel Ontwerp en het opstarten van de volgende planfase. En bij het MPR 2021 is het voorbereidingsbudget opgehoogd met 1,0 miljoen euro voor de uitwerking van het Voorlopig Ontwerp en het bestemmingsplan. Wij verwachten dat de grondexploitatie in 2023 nog niet geopend kan worden. Om in de 2e helft 2022 en 2023 door te kunnen gaan met de uitwerking van het Definitief Ontwerp en de verdere voorbereiding van de uitvoering is budget nodig. In de raming van de investeringsopgave Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn is rekening gehouden met de kosten voor de planfase die we in 2022 en 2023 doorlopen. In lijn met de notitie grondbeleid hoofdstuk 5.3.2 en artikel 34 onderdeel b van het BBV verantwoorden wij de voorbereidingskosten financieel technisch als immateriële vaste activa (IVA). Tot het moment dat de grondexploitatie wordt geopend bestemmen wij het budget Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn in de reserve grondexploitaties als achtervang voor de dekking van deze kosten. Na het openen van de grondexploitatie worden de geactiveerde kosten ten laste van de grondexploitatie gebracht en wordt het budget Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn aangewend voor de vorming van een voorziening negatieve grondexploitatie Lombokplein.
Beslispunt	
9	In te stemmen met overschrijding van de 10 jaarstermijn op de grondexploitaties

	Leidsche Rijn en BEFU en vast te stellen dat de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn per medio 2039 eindigt en dat de looptijd van de grondexploitatie BEFU eind 2036 eindigt.
Argumenten	
9.1	In de notitie Grondexploitaties van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is opgenomen dat de looptijd van een grondexploitatiecomplex maximaal 10 jaar mag bedragen om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken.
	Deze 10 jaar dient te worden gehanteerd als richttermijn, die voortschrijdend moet worden bezien en waar alleen gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord in de begroting en de jaarstukken. De motivatie moet tevens zijn voorzien van risico-beperkende beheersmaatregelen die de gemeente heeft genomen om de onzekerheden en risico's die gepaard gaan met de langere looptijd te mitigeren.
9.2	Een looptijd van meer dan 10 jaar voor de grondexploitatie Leidsche Rijn is nodig vanwege de substantiële omvang en onderlinge samenhang van de opgave en het hanteren van een meerjarig marktconform afzettempo voor het nog te realiseren woningbouwprogramma en programma werkgelegenheid na 1 januari 2032.
	De risico-beperkende maatregelen die de gemeente heeft genomen, hieronder kort opgesomd, zijn gelijk aan het MPR 2020: Na het 10e jaar, nu 1 januari 2032, worden de inkomsten conform de aanbeveling van de commissie BBV niet geïndexeerd; Een aanzienlijk deel van het nog te realiseren kantoorprogramma is financieel op nihil gesteld. Na het 10e jaar is er geen opbrengstwaarde voor het geprogrammeerde kantoorprogramma opgenomen. Het behoedzaam opnemen van het uitgiftetempo bij nog uit te geven woningbouw- en commercieel programma (alleen bedrijventerrein) is een risico-beperkende maatregel welke door de substantiële omvang van de opgave Leidsche Rijn mede maakt dat de 10 jaar wordt overschreden.
9.3	Een looptijd van meer dan 10 jaar voor de grondexploitatie BEFU is nodig om een tijdelijke woonfunctie mogelijk te maken en tevens aanvullende opbrengsten te realiseren.
	Om de risico's van de langere looptijd voor de grondexploitatie te beheersen wordt rekening gehouden met de volgende uitgangspunten: De grondexploitatie is, in lijn met de vastgestelde werkwijze, doorgerekend op basis van behoedzame gekozen parameters. Bij het ramen van de opbrengsten van de tijdelijke en definitieve invulling is ten aanzien van de te realiseren volumes behoudend gerekend, wat ruimte biedt voor planoptimalisatie. Buiten de 10 jaarstermijn, nu 1 januari 2032, worden de opbrengsten conform de notitie van de commissie BBV, niet geïndexeerd. Na het tijdelijk gebruik bestaat de mogelijkheid om het plan voor de definitieve invulling te actualiseren en ten behoeve van het financiële resultaat bij te sturen.
Beslispunt	
10	In lijn met de ingediende aanvraag voor de Woningbouwimpuls Overvecht Centrum de volgende budgetten te bestemmen voor de cofinanciering: Het verbeterde resultaat grondexploitatie Centrum Overvecht/NPD strook (3,3 miljoen euro) De reservering voor Betaalbaar Wonen (4,01 miljoen euro).
Argumenten	
10.1	Met deze bijdragen kan de benodigde cofinanciering volledig worden gemaakt.

	Eind 2021 heeft het rijk onze aanvraag voor een rijksbijdrage uit de Woningbouwimpuls voor Overvecht Centrum goedgekeurd. De rijksbijdrage is 12,98 miljoen euro. Andere overheden moeten minimaal hetzelfde bedrag inbrengen als cofinanciering. De provincie Utrecht draagt 2,6 miljoen euro bij. Daarnaast brengen wij 3,07 miljoen euro aan reeds geplande investeringen in het programma Openbare ruimte en groen in als cofinanciering. Dit betreft budgetten voor de vervanging van de verouderde openbare ruimte binnen Overvecht Centrum en voor het versterken van de groenvoorzieningen in Overvecht, zoals het Groene Lint en Vechtzoom. Met het verbeterde resultaat op de grondexploitatie Centrum Overvecht/NPD strook van 3,3 miljoen euro, dat gereserveerd is in de reserve grondexploitaties, en met de bestemde middelen uit Betaalbaar Wonen van 4,01 miljoen euro is de benodigde cofinanciering rond. De cofinanciering is in lijn met de informatie die wij hierover hebben opgenomen in de raadsbrief aanvraag Woningbouwimpuls van 17 september 2021. De bijdrage uit de middelen voor Betaalbaar Wonen beschouwen wij als sluitpost van de benodigde cofinanciering. Deze kan nog variëren afhankelijk van de definitieve bijdragen uit het programma Openbare ruimte en groen.
Beslispunt	
11	Het startdocument van het project Merwede, dat valt onder de Regeling Risicovolle Projecten (RRP) vast te stellen, waarin de door de raad reeds vastgestelde kaders gebundeld en op een meer uniforme wijze zijn weergegeven.
Argumenten	
11.1	Het startdocument draagt ertoe bij de dialoog over sturing, beheersing en bijsturing van deze projecten vorm te geven.
	Door het vaststellen van het startdocument voor het project Merwede stelt de raad voor dit RRP-project het referentiekader vast voor de voortgangsinformatie. In de voorgangsrapportages worden de stand van zaken en eventuele afwijkingen van de kaders -zoals gebundeld weergegeven in het startdocument- aan de raad voorgelegd.
Beslispunt	
12	Het Meerjaren Perspectief Ruimte 2022 vast te stellen.
Argumenten	
12.1	Het Meerjaren Perspectief Ruimte is een monitor-, analyse- en bijsturingsinstrument van de RSU 2040 en brengt de ruimtelijke opgaven voor de korte én lange termijn (2040) in samenhang in beeld.
	Om te onderzoeken in hoeverre we op koers liggen ten opzichte van de ambities uit de RSU 2040 en of we conform het uitgangspunt groeien in balans, is dit jaar een eerste stap gemaakt met een doorontwikkeling van het MPR tot een monitor-, analyse- en bijsturingsinstrument van de RSU waarbij de thematische en gebiedsgerichte opgaven in samenhang worden bekeken. De analyse is bedoeld om bij de integrale afweging, te komen tot inhoudelijke bijsturings- en investeringsvoorstellen.

Financiën

Voor de in het raadsvoorstel opgenomen voorstellen is dekking beschikbaar binnen het MPR. Zie nadere toelichting in hoofdstuk 5 van het MPR 2022

Vervolg

Voorstellen autoparkeren

Nadat de raad de wijzigingsbesluiten heeft vastgesteld worden deze gepubliceerd. De nieuwe tarieven worden met ingang van 1 juli 2022 in rekening gebracht.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
Voorstellen autoparkeren
Nadat de raad de wijzigingsbesluiten heeft vastgesteld worden de tarieven gepubliceerd op de website van de gemeente. We informeren bewoners bij de start van de Aanpak betaald parkeren over de mogelijkheden die we bieden binnen de overgangsregeling en de vergunningtarieven die hierbij horen.

Niet-Referendabel
Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing omdat het een raadsbesluit betreft over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 3 lid 2 onder d Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming:
- Meerjaren Perspectief Ruimte 2022
- GEHEIM Programmering Investeringsimpuls RSU 2022
- GEHEIM Financieel overzicht meerjarenprogramma bereikbaarheid
- GEHEIM Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht
- Wijzigingsbesluit Parkeerbelastingen
- Wijzigingsbesluit Parkeerplaatsenverordening 2014
- Merwede fase 1, startdocument Regeling Risicovolle Projecten

Bijlagen informatief
- Aanbiedingsbrief Meerjarenperspectief Ruimte 2022
- Voortgang woningbouwprojecten 250+
- MGP Ruimte voor Groen uitvoeringsprogramma 2022-2026
- GEHEIM Overzicht voorstellen betaalbaar wonen (o.a. opbrengsten conversieregeling 2017)
- Wijzigingsbesluit Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen
- Toelichting op wijziging parkeerbelastingverordening en parkeerplaatsenverordening
- Toelichting effect nota WAAVA op MPB

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	I. Willems	**Datum**	12 mei 2022
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	9919773/RB
E-mail	i.willems@utrecht.nl	**Onderwerp**	Toelichting Meerjarenperspectief Ruimte 2022
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Ruimtelijke ontwikkeling

Geachte leden van de raad,

In deze brief lichten we het Meerjarenperspectief Ruimte 2022 (MPR) aan u toe en geven we aan welke moties en toezeggingen we hebben verwerkt. Daarnaast schetsen we de context van de meelopende voorstellen op gebied van autoparkeren en Merwede fase 1, startdocument Regeling Risicovolle Projecten die in het raadsvoorstel MPR2022 zijn opgenomen.

1. Meerjarenperspectief Ruimte 2022

In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 is de koers voor de ruimtelijke ontwikkeling en hoe we om willen gaan met de groei van de stad voor de komende twee decennia vastgelegd. Het uitgangspunt in de RSU is dat Utrecht wil groeien in balans en dat is verbeeld en verwoord in de Utrechtse barcode: alle functies die een stad nodig heeft (woningen, werkgelegenheid, maatschappelijke voorzieningen, groen, mobiliteit, energie) groeien mee met het aantal inwoners.

De RSU geeft koers aan ons eigen handelen. Hoe we dat doen geven we weer in het MPR. Om te onderzoeken of we met deze programmering ook op koers liggen van de ambities RSU en of we conform het uitgangspunt groeien in balans, is dit jaar een eerste stap gemaakt met een doorontwikkeling van het MPR tot een monitor-, analyse- en bijsturingsinstrument van de RSU. In het MPR schetsen we de opgave tot aan 2040 voor de verschillende thematische en gebiedsgerichte opgaven, gerelateerd aan de huidige stand van zaken op basis van bestaande monitoringsbronnen (zoals de Utrecht Monitor). Ten opzichte van vorig jaar hebben we de thematische opgave Maatschappelijke voorzieningen toegevoegd.
Binnen de thematische en gebiedsgerichte opgaven geven we aan waar we op dit moment aan werken en wat we op korte, middellange en langere termijn nog verwachten te realiseren. Op basis van deze informatie kunnen we een duiding geven in hoeverre we op koers liggen en waar eventuele bijsturingen en investeringen noodzakelijk zijn.

Deze analyse is bedoeld om vervolgens, bij de integrale afweging, te komen tot inhoudelijke bijsturings- en investeringsvoorstellen. Waar in andere jaren het MPR gelijktijdig met de integrale afweging bij VJN ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de raad, wordt dit jaar als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen, een ander proces doorlopen. Het MPR loopt nog steeds gelijktijdig mee met de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2022 en de 1ste Bestuursrapportage door de raad, maar hierin zijn alleen onderwerpen opgenomen waarover besluitvorming niet kan wachten tot de

behandeling van de Programmabegroting 2023 in het najaar. Het betreft besluitvorming voor lopende projecten, waar afspraken over zijn gemaakt met derden, het oplossen van acute knelpunten, of waarbij het gaat om een technische financiële actualisatie. Ten aanzien van de financiële actualisatie van de grondexploitaties, investeringsimpuls RSU en de investeringen van bereikbaarheid geldt dat het bijstellen van de financiële planning in de jaarschijf 2022 meerjarig doorwerkt in de volgende jaarschijven. Hiermee kan de begrotingswijziging ook voor deze jaarschijven worden doorgevoerd. Als bijlage bij het MPR is het Meerjaren Groenprogramma (MGP) – Ruimte voor Groen 2022-2026, ter informatie bijgevoegd. Dit geeft inzicht in het jaarlijks investerings-en uitvoeringsprogramma van de gemeente.

2. Toezeggingen en moties

Tijdens de behandeling van het raadsvoorstel Mobiliteitsplan 2040 d.d. 15 juli 2021 hebben we toegezegd bij het MPR een Agenda Mobiliteitsplan (21/T323) aan te bieden. Daarnaast is tijdens deze de motie ‘Rol van de overheid bij deelmobiliteit’ (21/T241) overgenomen waarbij gevraagd is om een plan van aanpak voor de plek van deelmobiliteit in de stad. In de raadsbrief Anders Reizen van 8 december 2021 hebben we aangegeven dat deze als bijlage van de Agenda Mobiliteitsplan 2040 aangeboden zou worden. Omdat we meer tijd nodig hebben voor de agenda mobiliteitsplan zijn deze stukken niet als bijlage bij het MPR toegevoegd. We verwachten ruim voor de zomer de Agenda Mobiliteitsplan en het plan van aanpak deelmobiliteit aan u aan te bieden, zodat beide stukken beschikbaar zijn voor de behandeling van het MPR in de commissie.

In, of als bijlage bij, het MPR zijn de volgende toezeggingen en moties verwerkt:

Maliebaan / Snellenlaan (22/T20)
Bij de raadsbehandeling van het IPVE/FO Herinrichting Maliebaan van 3 maart 2022 hebben wij toegezegd een eerste schetsontwerp te maken voor de Snellenlaan en bij de MPR in kaart te brengen wat de kosten zouden zijn van de nadere uitwerking en de daadwerkelijke uitvoering. Een eerste, grove verkenning van dit vraagstuk laat het volgende zien. Een goede aansluiting van de Maliebaan (na de herinrichting zoals in het FO geschetst) op de Snellenlaan zal ongeveer tussen de 1 en 2 miljoen euro gaan kosten. Dat betreft dan het plangebied waar op dit moment een rotonde ligt. De Snellenlaan zelf, ten noorden van de rotonde tot aan de Biltstraat, is recent heringericht.
Deze raming betreft planvoorbereiding en uitvoering. Deze aanvullende investering is niet verwerkt in dit MPR.

Een duidelijke bebording en bewijzering van de fietsroutes door de binnenstad (M22/104)
Bij de raadbehandeling van het permanent regime voor het voetgangersgebied in de binnenstad op 10 maart 2022 is de motie ‘Een duidelijke bebording en bewijzering van de fietsroutes door de binnenstad’ (M104) aangenomen. Voor de uitvoering van deze motie zijn in het MPB middelen geprogrammeerd voor het stimuleren van alternatieve fietsroutes langs de binnenstad, waaronder de Herenroute, route om de zuid en route om de Noord. Onderdeel hiervan is ook een betere bewegwijzering en toegankelijkheid van deze alternatieve fietsroutes. Door de investeringen nu te programmeren houden we hier al rekening mee in het financiële beeld. Bij de integrale afweging bij de programmabegroting zal de definitieve keuze worden gemaakt over de inzet van deze middelen ten behoeve van deze projecten.

Voorzieningen realiseren wij tegelijkertijd. Niet wachten tot wijk af is (M21/255).
Bij de raadbehandeling van de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 op 15 juli 2021 is de motie ‘Voorzieningen realiseren wij tegelijkertijd. Niet wachten tot wijk af is’ (M21/255) aangenomen. Dit jaar is een eerste stap gemaakt met een doorontwikkeling van het MPR tot een monitor-, analyse- en bijsturingsinstrument van de RSU. Ten opzichte van vorig jaar hebben we nu ook de thematische opgave Maatschappelijke voorzieningen toegevoegd. Binnen de thematische en gebiedsgerichte opgaven geven we aan waar we op dit moment aan werken en wat we op korte, middellange en langere termijn nog verwachten te realiseren. Op basis van deze informatie kunnen we een duiding geven in hoeverre we op koers liggen in relatie tot het groeien in balans en waar eventuele bijsturingen en investeringen noodzakelijk zijn.

Springweggarage gaat weg, straks substantieel meer sociale huur en middencategorie (toezegging o.b.v. M21/136)
Op 17 juni 2021 heeft de raad een besluit over de toekomst van parkeergarage Springweg genomen. De garage zal in 2028 worden gesloopt. Bij de raadsbehandeling van het raadsvoorstel Toekomst parkeergarage Springweg op 17 juni 2021 is de motie ‘Springweggarage gaat weg, straks substantieel meer sociale huur en middencategorie’ (M21/136) overgenomen en ingetrokken. Voor de herinrichting van het gebied heeft de gemeente een Visie opgesteld. De opdracht uit de motie is hierin verwerkt. De Visie Strosteeg en de bijbehorende reactienota Visie Strosteeg zijn op 21 december 2021 door het college vastgesteld en voorgelegd aan de raad voor finale besluitvorming. De programmatische uitwerking in de vorm van een Stedenbouwkundig Programma van Eisen gaat spelen op het moment dat de sloop van de garage nadert. Particuliere initiatiefnemer Ered BV heeft een plan voor de ontwikkeling van 38 woningen op de locatie Strosteeg 18-36, direct ten zuiden van de garage. Voor het bouwplan is een Uitwerkingsplan opgesteld dat van 18 maart 2022 tot 28 april 2022 ter inzage ligt voor zienswijzen. Het Uitwerkingsplan zal door het college worden vastgesteld nadat de raad de Visie en bijbehorende reactienota heeft behandeld en vastgesteld. Over de voortgang van de planvorming informeren wij u onder andere via de website (www.ruimtelijkeprojectenutrecht.nl) die jaarlijks bij het MPR wordt geactualiseerd.

Een steuntje in de rug voor onzelfstandige studentenhuisvesting (M21/197)
Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2021 en 1e Bestuursrapportage 2021 op 8 juli 2021 is de motie ‘Een steuntje in de rug voor onzelfstandige studentenhuisvesting’ (M21/197) overgenomen. Zoals in voorliggend MPR 2022 is aangegeven (hoofdstuk reserve investeringsimpuls RSU) kunnen de middelen voor betaalbaar wonen ook worden ingezet voor het realiseren van extra onzelfstandige studenteneenheden. Op dit moment zijn er nog geen concrete voorstellen opgenomen in de bijlage betaalbaar wonen bij het MPR 2022. Daar waar mogelijkheden zich in de toekomst voor doen voor het realiseren van extra onzelfstandige studenteneenheden worden deze toegevoegd aan het overzicht met voorstellen. De daadwerkelijk te leveren bijdrages worden bij de besluitvorming over de financiële kaders van de projecten aan de raad voorgelegd.

Winstneming grondexploitatie LR (M20/198)
Bij de behandeling van het Meerjaren Perspectief Ruimte 2020 op 16 juli 2020 is de motie ‘Winstneming grondexploitatie LR’ (M20/198) overgenomen. Het onderzoek van de accountant naar de grondexploitatie Leidsche Rijn is uitgevoerd en de resultaten zijn gepresenteerd in de Commissie Control en Advies.

Toekomstige grondtransacties (M22/10)
In het raadsdebat op 3 februari 2022 over het Rachmaninoffplantsoen is de motie ‘Toekomstige grondtransacties’ (M22/10) overgenomen. Het college handelt bij toekomstige grondtransacties in lijn met deze motie door a) terughoudend om te gaan met de verkoop van grond, b) bij verkoop van grond (anders dan voor woningbouwdoeleinden) een bepaling in de verkoopovereenkomst op te nemen die ziet op het betalen van economische meerwaarde bij wijziging van de privaatrechtelijke bestemming en c) bij grote verkooptransacties van grond de gemeenteraad vooraf te informeren over verkoop, bestemming en doeleinde.

Toezegging 21T282
Bij de behandeling van het Meerjaren Perspectief Ruimte 2021 in de Commissie Stad& Ruimte heeft Wethouder Diepeveen toegezegd ten aanzien van de reserveringen ‘anticiperende grondverwerving’ en ‘investeringsruimte pre-grondexploitaties' binnen de reserve grondexploitaties een verantwoording over de besteding hiervan bij het volgende MPR aan de raad te verschaffen. Met voorliggend MPR 2022 (en toekomstige versies) voldoen we aan deze toezegging door in de paragraaf reserve grondexploitaties de posten toe te lichten inclusief (eventuele) besteding van de middelen.

Nadere duiding woningbouwcijfers: Woningbouw duidelijke cijfers (M19/331) en toezeggingen 21T472 en 21T334
In het verleden is een motie overgenomen en zijn toezeggingen gedaan omtrent het bieden van meer inzicht in de woningbouwcijfers. Zo is bij de behandeling van de Programmabegroting 2020 op 11

november 2019 de motie Woningbouw duidelijke cijfers (M19/331) overgenomen. Aanvullend zijn door Wethouder Verschuure toezeggingen gedaan om bij MPR en Peilstok te rapporteren over de omvang en wijzigingen in de harde plancapaciteit en om in de bijlage bij het MPR over de voortgang van de woningbouw 250+ projecten het initieel geplande moment start bouw (vanaf 2020) op te nemen.
In het MPR en de Peilstok rapporteren wij halfjaarlijks over de plancapaciteit conform de verschillende gehanteerde definities van de gemeente en ABF in opdracht van het ministerie van BZK. In de bijlage voortgang met woningbouwprojecten 250+ is vanaf 2020 het initiële jaar start bouw en oplevering opgenomen en wordt ieder half jaar inzicht gegeven in afwijkingen en de oorzaken.

3. Voorstellen op gebied van autoparkeren in raadsvoorstel MPR2022

In het raadsvoorstel loopt een aantal beslispunten op het gebied van autoparkeren mee. Het betreft de wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Parkeerbelastingen 2022 én de wijziging van de Parkeerplaatsenverordening 2014. Dit vloeit voort uit het in november 2021 vastgestelde parkeerbeleid en wordt in deze stukken goed geborgd. In de bijlage treft u een toelichting op deze wijzigingsverordeningen.

<u>Wijzigen Parkeerbelastingverordening en Parkeerplaatsenverordening</u>
Met het raadsvoorstel stellen wij u voor om:

- Het tarief voor een 3de en 4de parkeervergunning onder de overgangsregeling voor bewoners in zone A2 en B1 in de Parkeerbelastingverordening op te nemen, dat gelijk is aan het tarief van een 2de parkeervergunning voor bewoners.
- De Parkeerplaatsenverordening 2014 te wijzigen, waarmee het uitvoeren van de overgangsregeling, zoals opgenomen in de Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen gemeente Utrecht, mogelijk wordt.

Dit voorstel gaat mee met de besluitvorming van het MPR, in plaats van aan het eind van het jaar bij de reguliere vaststelling van de parkeertarieven. Dit is noodzakelijk om bij de start van projecten in september 2022, voor het invoeren van betaald parkeren, duidelijkheid te geven over de overgangsregeling en het tarief voor een derde en vierde vergunning voor bewoners.

<u>Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen</u>
Met de vaststelling van de Parkeervisie en module Aanpak betaald parkeren op 25 november 2021 is het mogelijk om in het kader van een overgangsregeling aan bewoners en bedrijven bij invoering betaald parkeren éénmalig extra parkeervergunningen uit te geven. Om dit uit te kunnen voeren is het nodig de oude werkwijze bij invoeren van betaald parkeren, zoals opgenomen in de Nadere regel, aan te passen (collegebevoegdheid). In de Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen zijn de voorwaarden vastgelegd voor de uitgifte van parkeervergunningen en abonnementen in gemeentelijke parkeergarages.

We hebben de Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen vastgesteld onder voorbehoud van akkoord van de raad met de wijzigingen Parkeerbelastingverordening en Parkeerplaatsenverordening. De wijziging in de Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen is als bijlage ter informatie toegevoegd.

Het uitgangspunt in de Parkeervisie en Aanpak betaald parkeren is het bestaande autobezit van bewoners faciliteren als er voldoende ruimte is op straat. Dit betekent dat we, als de ruimte er is, extra parkeervergunningen kunnen uitgeven. Omdat bewoners en bedrijven te maken krijgen met een nieuwe situatie en nieuwe regels, respecteren we het bestaande autobezit en zorgen we voor een zachtere landing bij de introductie van betaald parkeren. Nadat betaald parkeren is ingevoerd gelden de reguliere regels voor uitgifte van parkeervergunningen. Bewoners en bedrijven die een extra auto willen aanschaffen en bewoners en bedrijven die in betaald parkeren gebied komen wonen of zich vestigen, kunnen dan rekening mee houden met de regels zoals ze zijn.

We passen de overgangsregeling toe wanneer er op basis van cijfers (autobezit en parkeercapaciteit) voldoende ruimte is om flexibeler om te gaan met de uitgifte van parkeervergunningen. Het totaal

aantal uit te geven parkeervergunningen (vergunningenquotum) is gebaseerd op de situatie in het hele gebied. Voor bewoners die vóór de ingangsdatum van betaald parkeren en binnen de vooraf gestelde termijn een aanvraag voor een parkeervergunning indienen geldt dat alle bewoners samen op één adres maximaal vier parkeervergunningen aan kunnen vragen.

4. Voorstel Merwede fase 1 Startdocument Regeling Risicovolle Projecten in raadsvoorstel MPR 2022

In het raadsvoorstel is ook de vaststelling van het Merwede fase 1, Startdocument Regeling Risicovolle Projecten opgenomen. De Regeling Risicovolle Projecten (RRP) werkt de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad uit ten aanzien van risicovolle projecten. Merwede is één van de aangewezen projecten. Met het startdocument RRP stelt de raad niet de kaders zelf vast, maar de bundeling van reeds vastgestelde kaders voor betreffend project.

Op 7 oktober 2021 heeft de raad het Stedenbouwkundig Plan Merwede en daarbij ook het financieel kader vastgesteld. De planologisch juridische vertaling daarvan in het bestemmingsplan Merwede is door de raad vastgesteld op 24 februari 2022. Nu deze projectbesluiten genomen zijn, kan het startdocument RRP Merwede aangeboden worden voor vaststelling.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

MPR 2022

Meerjaren Perspectief Ruimte

Mei 2022
Kenmerk: 9919773

Colofon

In opdracht van

Ontwikkelorganisatie Ruimte

Internet

https://www.ruimtelijkeprojectenutrecht.nl/

Fotografie

Merijn van der Vliet

Inhoud

1 Inleiding 4

2 Koers houden in ruimtelijke ontwikkeling 8

3 De ruimtelijke opgaven 12

3.1 Wonen 12

3.2 Werken 21

3.3 Duurzame mobiliteit 26

3.4 Gezond leefklimaat met ruimte voor groen 30

3.5 Energie 33

3.6 Maatschappelijke voorzieningen 36

4 Gezonde gebiedsontwikkeling 39

4.1 Centrum (Stationsgebied/ Binnenstad) 39

4.2 Zuidwest (inclusief Merwedekanaalzone) 43

4.3 Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern inclusief Rijnenburg 47

4.4 Utrecht Science Park (USP) en Rijnsweerd 51

4.5 Noordoost, Oost en Zuid 54

4.6 West en Noordwest 58

4.7 Overvecht 61

5 Actualisatie financieel beeld: investeringsimpuls RSU, meerjarenprogramma bereikbaarheid, grondexploitaties en Merwedekanaalzone 64

5.1 Actualisatie financiën investeringsimpuls RSU 64

5.1.1 Ontwikkeling van de reserve Investeringsimpuls RSU (exclusief middelen betaalbaar wonen) 64

5.1.2 Ontwikkeling van de reserve Investeringsimpuls RSU, onderdeel middelen betaalbaar wonen 65

5.1.3 Voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties 66

5.2 Actualisatie meerjarenprogramma bereikbaarheid (MPB) 67

5.2.1 Budget beschikbaar voor herprogrammering 68

5.2.2 Inpassing van knelpunten en wensen en overige actualisatie 71

5.2.3 Financieel beeld programma bereikbaarheid t/m 2041 78

5.3 Actualisatie Parkeerexploitatie 80

5.4 Financieel beeld gebiedsopgaven 85

5.4.1 Parameters en uitgangspunten bij de actualisatie van grondexploitatieprojecten 85

5.4.2 Financieel beeld grondexploitatieprojecten 87

5.4.3 Financieel beeld grondexploitatie Leidsche Rijn 93

5.4.4 Financieel beeld grondexploitatie Stationsgebied 95

5.4.5 Financieel beeld Merwedekanaalzone 96

5.4.6 Reserve grondexploitaties 100

1 Inleiding

Utrecht heeft haar koers t/m 2040 vastgelegd in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU). Hierin staat gezond stedelijke leven voor iedereen centraal. Het realiseren van de gestelde ambities zijn alleen mogelijk door samenhang aan te brengen tussen gebiedsontwikkeling, groen, maatschappelijke voorzieningen en mobiliteit en de investeringen die we hierin doen. De onderlinge verbondenheid van de opgaven vraagt om het tijdig en in samenhang programmeren van de beschikbare middelen. In de RSU is opgenomen dat de totale investeringsopgave tot 2040 circa 7,1 miljard euro bedraagt en dat dit vraagt om het mobiliseren van alle mogelijke investeringsmiddelen.

Wat we doen in de stad is niet alleen in lijn met wat we doen in de regio, maar ook met nationale ontwikkelingen. Samen met Rijk en regio hebben we daarom het ontwikkelperspectief ‘Utrecht nabij’ opgesteld. Dit perspectief is gericht op de lange termijn (globaal 2030-2040). Het perspectief op hoofdlijnen wordt nu verder verdiept in een aantal gebiedsstudies en een thematische verdieping, specifiek op mobiliteit.

Integraal programmeren en het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR)

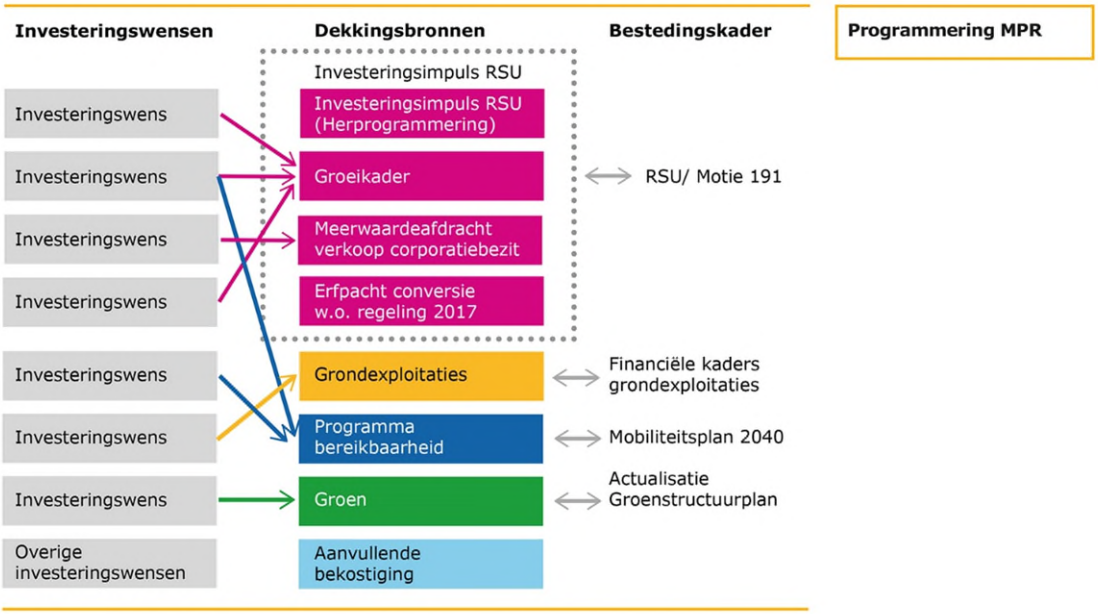
De RSU geeft koers aan ons eigen handelen. Hoe we dat doen geven we weer in het MPR. Om te onderzoeken of we met deze programmering ook op koers liggen ten opzichte van de ambities RSU en of we conform het uitgangspunt groeien in balans, is dit jaar een eerste stap gemaakt met een doorontwikkeling van het MPR tot een monitor-, analyse- en bijsturingsinstrument van de RSU. Allereerst

hebben we ten opzichte van vorig jaar de thematische opgave Maatschappelijke voorzieningen toegevoegd. Daarnaast hebben we voor de verschillende thematische en gebiedsgerichte opgaven de volgende opbouw gehanteerd:

1. Een beschrijving van de opgave tot aan 2040, gebruikmakend van bestaande monitoringsbronnen zoals de Utrecht Monitor.
2. Een blik op de harde en zachte plancapaciteit, waarmee we laten zien wat we op korte, middellange en langere termijn verwachten te realiseren.
3. Een analyse of we met deze plannen op koers liggen voor de opgave uit de RSU 2040 en waar de focus op zou moeten liggen in de komende periode.

Deze analyse is bedoeld om vervolgens, bij de integrale afweging, te komen tot inhoudelijke bijsturings- en investeringsvoorstellen. Waar in andere jaren het MPR gelijktijdig met de integrale afweging bij VJN ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de raad, wordt dit jaar als gevolg van de gemeenteraads-verkiezingen, een ander proces doorlopen. Het MPR loopt nog steeds gelijktijdig mee met de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2022 en de 1ste Bestuursrapportage door de raad, maar hierin zijn alleen onderwerpen opgenomen waarover besluitvorming niet kan wachten tot de behandeling van de Programmabegroting 2023 in het najaar. Het betreft besluitvorming t.a.v. lopende projecten, waarover afspraken zijn gemaakt met derden, het oplossen van acute knelpunten of waarbij het gaat om een technische financiële actualisatie. Ten aanzien van de financiële actualisatie van de grondexploitaties, investeringsimpuls RSU en de investeringen van bereikbaarheid geldt dat het bijstellen van de financiële planning in de jaarschijf 2022 meerjarig doorwerkt in de volgende jaarschijven. Hiermee kan de begrotingswijziging ook voor deze jaarschijven worden doorgevoerd.

Het MPR is een sturingsinstrument voor de Raad; keuzes voor investeringen en bijsturing worden (normaliter) in het MPR en Voorjaarsnota (investeringsagenda groei) voorgelegd aan de Raad. Voor de benodigde dekking kijken we naar de beschikbare financiële ruimte binnen de afzonderlijke bestaande dekkingsbronnen, zoals in onderstaand figuur is weergegeven.

Het MPR bevat de (her)programmering van de beschikbare middelen binnen de dekkingsbronnen Investeringsimpuls RSU, de grondexploitaties, erfpacht, Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB), de parkeerexploitatie en geeft richting aan de middelen van groen (MGP). Het Meerjaren Groenprogramma - Ruimte voor Groen uitvoeringsprogramma 2022-2026, als bijlage bij het MPR, geeft inzicht in het jaarlijks

investerings-en uitvoeringsprogramma van de gemeente om de stad te vergroenen en toekomstbestendig te maken.

Doorontwikkeling MPR: uitwerking barcode-systematiek en integrale stedelijke programmering

In de komende jaren zullen we volgende stappen zetten in de doorontwikkeling van het MPR als analyse-instrument of we op koers liggen ten opzichte van de RSU 2040. Met de operationalisering van de strategie voor groen, de doorontwikkeling van de agenda mobiliteitsplan, de Energievisie en het scherper in kwantitatief in beeld brengen van de maatschappelijke voorzieningen zijn er voldoende handvatten om hier in het volgende MPR nieuwe stappen in te zetten. We zien dat met name de zachte plannen voor de langere termijn moeten duidelijker worden om goed te kunnen wegen of we de RSU-ambities zullen realiseren. Overigens is daarbij wel van belang dat de kwantificering van de ambities in de RSU bedoeld zijn om voldoende tegemoet te kunnen komen aan de groei van de stad. De aantallen zijn geen doel op zich, maar geven aan wat nodig is om de verwachte groei tot 2040 te accommoderen.

Gebalanceerde groei van de stad met samenhang tussen de verschillende opgaven vraagt om verdere uitwerking van de barcode-systematiek. Daarmee zijn we beter in staat om ambities in lijn te brengen met de reële groei van de stad en om eventuele scheefgroei van functies vast te stellen (in welke delen van de stad zien we een surplus of een tekort ontstaan op barcode-onderdelen en wat zijn slimme oplossingen voor een stad in balans). Ook willen we kunnen duiden welk effect een grote ontwikkeling in het algemeen (zoals minder groei of vooral groei in één deel van de stad) heeft op overige delen van de stad.
Om te voorkomen dat de discussie over transformatie van de stad zich te veel op hoeveelheden toespitst, wordt gewerkt aan een ‘intelligente barcode’, waarin naast de kwantiteit (m2) ook multifunctioneel ruimtegebruik (MXI) en kwaliteit (Q) gezamenlijk worden afgewogen tot een goede invulling van de barcode.

We willen komend jaar scherper in beeld brengen wat op basis van een intelligente barcode de kwantitatieve en kwalitatieve opgaven voor de verschillende deelgebieden in de stad zijn. Daarover gaan we vervolgens ook met de Raad in gesprek. Om dit te kunnen doen, starten we met onderzoek. Voor het zomerreces van 2022 zullen wij de raad informeren over een plan van aanpak voor deze uitwerking van de barcode. Daarin zullen wij ook ingaan op hoe we de raad hierbij betrekken; we verwachten nu in de tweede helft van dit jaar het gesprek met de Raad hierover op te kunnen starten. Op basis van een duidelijkere opgave, kan ook de rapportage of we stadsbreed en op gebiedsniveau op koers liggen in het MPR 2023 verder worden aangescherpt. Overigens verwachten we dat de verdieping op gebiedsniveau ook nog in 2023 verdere uitwerking behoeft.

De programmering van ruimtelijke investeringen in het MPR willen we ook beter laten aansluiten op het Meerjaren Investeringsprogramma voor het beheer van de openbare ruimte (MJIP). Met de jaarlijkse actualisatie van het MJIP krijgen we steeds meer inzicht in het groot onderhoud en de vervangingen voor de volgende vijf jaar. Dit inzicht willen we benutten om meteen zo veel mogelijk andere opgaven mee te nemen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vergroening van straten, onder andere uit oogpunt van klimaatadaptatie, inpassing van energie-infrastructuur, meer ruimte voor fiets en voetganger en herinrichting voor verbeterde verkeersveiligheid. “Werk met werk maken” noemen we dat. Op dit moment zijn budgetten structureel onvoldoende om integrale herinrichting (met aandacht voor groen en klimaat) in combinatie met vervanging riolering te realiseren. Als onderdeel van de doorontwikkeling van het MJIP en het MPR gaan we gezamenlijk onderzoeken wat er nodig om te komen tot een integrale stedelijke programmering.

Tegelijk met doorontwikkeling van het MPR werken we ook aan doorontwikkeling van de RSU-investeringsstrategie tot 2040. Daarmee willen we meer inzicht bieden in de eenmalige en structurele kosten van RSU-ambities, de spreiding daarvan in de tijd, en de mogelijkheden om de ambities te realiseren met inzet van gemeentelijke dekkingsbronnen en bijdragen van andere overheden. Daarbij is onder meer aandacht nodig voor de doorwerking van recente prijsstijgingen, de ontwikkeling en inzet van het groeikader (een onmisbare bouwsteen in de investeringsimpuls RSU) en de financiële inpassing van investeringen in de begroting (wel of niet vooraf sparen?).

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk gaan we in op de inhoudelijke stand van zaken en concluderen we, op basis van de daaropvolgende hoofdstukken, in hoeverre we op koers liggen richting 2040. In hoofdstuk 3 beschrijven we de Utrechtse opgave aan de hand van de thema's; wonen, werken, duurzame mobiliteit, gezond leefklimaat met ruimte voor groen, energie en maatschappelijke voorzieningen. Hoofdstuk 4 beschrijft per gebied de specifieke opgaven, gerelateerd aan deze thema's. In hoofdstuk 5 beschrijven we de financiën Investeringsimpuls RSU, de financiële actualisaties meerjarenprogramma bereikbaarheid, de parkeerexploitatie, de grondexploitaties en het financiële beeld Merwedekanaalzone.

*Foto: Parkzone Johan Wagenaar**kade***

2 Koers houden in ruimtelijke ontwikkeling

In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 is de koers voor de ruimtelijke ontwikkeling en hoe we om willen gaan met de groei van de stad voor de komende twee decennia vastgelegd. Het uitgangspunt in de RSU is dat Utrecht wil groeien in balans en dat is verbeeld en verwoord in de Utrechtse barcode: alle functies die een stad nodig heeft (woningen, werkgelegenheid, maatschappelijke voorzieningen, groen, mobiliteit, energie) moeten meegroeien met het aantal inwoners. Deze randvoorwaarden dragen bij aan en bepalen de kwaliteit en leefbaarheid van de stad. Het tempo van de groei is afhankelijk van de mate waarin we aan deze randvoorwaarden kunnen voldoen. De ruimtevraag vanuit de verschillende opgaven is enorm en de ambities knellen wanneer de ruimte monofunctioneel wordt gebruikt. Door functies met elkaar te combineren, passen we de barcode op intelligente wijze toe en winnen op die manier ruimte.

Extra inspanningen nodig

De RSU 2040 is recent vastgesteld en kijkt bijna 20 jaar vooruit; logischerwijs zien we bij deze eerste analyse – een jaar na vaststelling van de RSU – dat we de randvoorwaarden voor groeien in balans nog beter op orde moeten krijgen. Als we de analyse van de verschillende opgaven die in de hoofdstukken hierna uitgewerkt worden ‘bij elkaar optellen’ en afzetten tegen de gestelde doelen in de RSU, dan groeien we op basis van de huidige programmering nog niet in balans. We hebben voldoende (harde en zachte) plannen voor de beoogde toevoeging van 60.000 woningen tot 2040, maar er zijn zorgen over realisatie en financiële haalbaarheid ervan. Dat geldt ook voor het realiseren van werkgelegenheid en maatschappelijke voorzieningen. Deze barcode onderdelen vragen nog forse extra investeringen in mobiliteitsingrepen om het mogelijk te maken, waar we op dit moment nog niet de middelen voor hebben en ook afhankelijk zijn van Rijk en Provincie. Daarnaast zien we dat inflatie uitzonderlijk hoog is en meer specifiek de bouwkosten sterk stijgen. Ook is het op dit moment nog moeilijk te voorspellen wat de huidige internationale maatschappelijke onrust voor effecten zal hebben, bijvoorbeeld bij het vertrouwen van kopers en beleggers. Deze externe factoren, maken samen met een stapeling van ambities de daadwerkelijke realisatie van de plannen complex.

Als we de huidige programmering van alle opgaven vergelijken met de ambities uit de RSU, dan zien we dat extra inspanningen nodig zijn om groen, werklocaties, maatschappelijke voorzieningen en energievoorzieningen voldoende te laten meegroeien. Naast aanvullende programmering van plannen, vraagt dit aanvullende investeringen en financiële middelen. Al deze randvoorwaarden moeten zich kwantitatief of kwalitatief in voldoende mate ontwikkelen om als stad op een gezonde manier verder te kunnen groeien (groeien in balans).
Daarbij is het nodig om onderscheid te maken tussen de korte termijn (tot en met 2025) waarbij we concretere doelen kunnen stellen en de programmering al duidelijker is en de lange termijn (tot 2040) die meer gericht is op ambities en bestaat uit zachte plannen waar ook de bijsturingsmogelijkheden groter zijn.

In onderstaande paragraaf gaan we eerst wat dieper in op de afzonderlijke barcode onderdelen en schetsen we vervolgens een handelingsperspectief voor groeien in balans.

Inhoudelijke stand van zaken op weg naar 2040

De druk op de woningmarkt is in Utrecht zeer groot, betaalbare huisvesting is een van de grotere (ook landelijke) problemen. We zien dat de huidige plancapaciteit voor de lange termijn grotendeels aansluit bij de lange termijn ambities uit de RSU; zowel in omvang als in mate van menging in de wijken. Het is nodig om de huidige aandacht te continueren waarbij we proberen om de plancapaciteit dusdanig bij te sturen dat zowel in het sociale als het middensegment de streefpercentages gehaald worden. Voor de

korte termijn zien we echter zulke urgente problemen (o.a. met extra vluchtelingen) dat we aanvullend versneld tijdelijke woningen toevoegen.
Voor zowel de korte als de langere termijn geldt dat de problemen op de woningmarkt nadrukkelijk meer vragen dan alleen het uitbreiden van de plancapaciteit en het sturen op aantallen; daarbij gaat het bijvoorbeeld om mobiliteitsinvesteringen om de plannen daadwerkelijk te kunnen realiseren, maar ook om de inzet van andere instrumenten (met name op nationaal niveau) gericht op betaalbaarheid en doorstroming om op die manier de woningvoorraad beter te laten aansluiten bij de doelgroepen met de grootste behoefte.

Op het gebied van mobiliteit wordt hard gewerkt aan de uitvoering van het Mobiliteitsplan. Om de ambities van de RSU, maar ook de doelen op korte termijn te realiseren zullen extra middelen noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld voor de fiets: zowel voor de schaalsprong om extra fietsverbindingen te realiseren als voor mogelijkheden voor fietsparkeren.
Voor de realisatie van de ambities op het gebied van woningbouw en werklocaties op de wat langere termijn (bijvoorbeeld volgende fasen van Merwedekanaalzone of de beoogde verdichting op Lage Weide en op het Utrecht Science Park) zijn de noodzakelijke investeringen in mobiliteit, die technisch randvoorwaardelijk zijn om de groei te realiseren, veel groter. Daarbij zijn we voor een groot deel afhankelijk van Rijk en Provincie.

*Foto: Merwedekanaal**zone***

In de RSU is de ambitie voor 2040 een toename van 70.000 arbeidsplaatsen en voldoende bedrijfshuisvesting. Deze opgave is niet alleen fors, maar ook complex. De beschikbare ruimte is beperkt en de markt is terughoudend met het toevoegen van werkprogramma bij (her)ontwikkelingen omdat het realiseren van woningen in veel situaties financieel aantrekkelijker is. Voor de grote slag die we in de eerstkomende tien jaar willen maken, zal meer tijd nodig zijn. Uit de analyse van de harde plannen blijkt dat we hiermee 30.000 tot 35.000 arbeidsplaatsen creëren. Deze plannen bevinden zich in verschillende stadia van het planproces en de ervaring leert dat een deel niet (volledig) wordt gerealiseerd of pas later in de tijd. Dit maakt overprogrammering noodzakelijk.
Het beoogde volume ‘werken in de wijken’ blijft achter en er is onvoldoende ruimte voor de kwalitatief brede vraag naar bedrijventerreinen. In de RSU is aangegeven waar aanvullende mogelijkheden liggen

om arbeidsplaatsen toe te voegen. Die mogelijkheden kunnen niet zomaar worden benut. Intensivering van bedrijventerreinen is op korte termijn niet mogelijk door onze eigen regels en het ontbreken van financiële middelen. Het risico bestaat dat de ontwikkeling van werklocaties en voldoende bedrijfshuisvesting achterblijft bij de groei van de stad. Daarmee komt de betaalbaarheid ervan verder in het geding; prijzen stijgen door marktdruk. Voor bijvoorbeeld kleine ondernemers, circulaire economie, startups en creatieve bedrijvigheid is dit een groeiend probleem en daarmee ook voor het functioneren van onze stedelijke economie. Verder geeft het provinciale beleid ons te weinig ruimte om kantoren op incourante plekken te transformeren en deze kantoormeters op aantrekkelijke locaties – zoals knooppunten – te compenseren. Dit vormt op korte en middellange termijn een serieuze bedreiging voor diverse ruimtelijke ontwikkelingen. We zijn hierover (al lang) in gesprek met de Provincie.

De huidige harde plannen met ‘toevoeging groen’ is zowel voor de korte als de lange termijn niet omvangrijk genoeg om mee te groeien met het aantal huishoudens. We verwachten tot 2030 ongeveer 30.000 woningen toe te voegen, dat vraagt volgens het uitgangspunt uit de RSU om 225 hectare extra groen in deze periode. De opgave is echter niet alleen kwantitatief van aard maar juist ook kwalitatief. Zo zetten we naast uitbreiding van groen en water ook in op een kwaliteitsimpuls en op een betere toegankelijkheid van bestaand groen op verschillende plekken in de stad. Er zijn op dit moment onvoldoende middelen om de hoeveelheid groen in balans te laten meegroeien, maar we zien wel kansen om op veel plekken het groen een kwaliteitsimpuls te geven. Er gaat de komende jaren ontzettend veel gebeuren in de openbare ruimte. Als we werk met werk maken, kunnen al deze projecten bijdragen aan de vergroening van de stad.

Ook de realisatie van maatschappelijke voorzieningen blijft achter bij de RSU-ambities, met name op het gebied van sport. We stellen vast dat nog onvoldoende fysieke ruimte gevonden is voor alle voorzieningen die tot 2040 gerealiseerd moeten worden. Met name voor 8 tot 12 sportvelden zijn zoekgebieden aangewezen, maar is een concrete plek nog niet gevonden. Sommige locaties zijn niet gemakkelijk te ontsluiten of worden beperkt in gebruik door aanwezig erfgoed. Onderzocht moet worden hoe we voorzieningen die de gemeente niet zelf ontwikkelt en/of financiert (zoals gezondheidscentra en voorzieningen vanuit de wet langdurige zorg) een plek kunnen geven in gebiedsontwikkelingen, want ook deze voorzieningen moeten meegroeien met het aantal inwoners. Een ander vraagstuk rond maatschappelijke voorzieningen is dat de knel op de investeringsruimte toeneemt vanwege de gemeentelijke eisen op het gebied van duurzaamheid, de specifieke eisen die het bouwen in hoogstedelijke gebieden met zich meebrengt en de stijgende bouwkosten in het algemeen.

Op het gebied van de energietransitie is eveneens extra inzet nodig, zeker als we dit bezien in het licht van de actualiteit, waarbij duidelijk is geworden dat we als land, maar ook als steden, minder afhankelijk zouden moeten zijn van energiebronnen uit andere landen, zoals het gas uit Rusland. Met name bij de grootschalige opwekking van duurzame energie lopen we tegen knelpunten aan. Veel van onze zoekgebieden zijn particulier eigendom of passen niet in het afwegingskader van de Provincie. Bovendien vraagt de energietransitie een omvangrijke fysieke inpassing van infrastructuur, voor zowel warmte als elektra, zowel boven als onder de grond. Een grote opgave, die op korte termijn vraagt om keuzes.

Handelingsperspectief

De RSU 2040 beschrijft onze ambities en geeft de koers aan met de beoogde richting voor de ontwikkeling van de stad. Op basis van voorliggend MPR concluderen we dat we de randvoorwaarden voor de groei van de stad beter op orde moeten krijgen. Niet alle elementen uit de Utrechtse barcode groeien in balans mee en daarmee liggen we op dit moment onvoldoende op koers om de ambities uit de RSU 2040 te realiseren. Het is op zichzelf niet vreemd dat we - één jaar na vaststelling van de RSU – tot deze conclusie komen. Wel vraagt het in de komende periode om bijsturing. Hoe zorgen we in Utrecht voor gezond stedelijk leven voor iedereen, nu en ook in de toekomst? Dat kan door een impuls te geven aan de vereiste randvoorwaarden (door bijvoorbeeld extra te investeren in mobiliteit, groen of voorzieningen). Het kan ook door de groei te temporiseren en deze nadrukkelijker afhankelijk te maken van de mate waarin de randvoorwaarden kwantitatief en kwalitatief op orde zijn. Dit vraagt in de komende tijd niet alleen om verscherpt inzicht in eenmalige en structurele kosten van RSU-ambities en in

beschikbare dekkingsopties, maar vooral ook om belangrijke keuzes om te voorkomen dat we te veel ambities op elkaar stapelen. Niet alles kan en zeker niet tegelijk. Voorstellen voor keuzes om bij te sturen worden voorgelegd bij de integrale afweging.

Aanvullend daaraan willen wij komend jaar onderzoek doen naar het tempo van de groei: wat zijn de belangrijkste redenen dat sommige barcode onderdelen achterblijven? In hoeverre kunnen verschillende barcode onderdelen in tempo van realisatie verschillen en waar liggen de grenzen als verdichting niet evenredig oploopt met ander onderdelen uit de barcode zoals bijvoorbeeld groen? Het verbeteren van kwaliteit kan een rol spelen als de kwantitatieve normen moeilijk gehaald worden. Hoe dat er uit zou kunnen zien, nemen we mee in de uitwerking van de intelligente barcode waar we in de tweede helft van 2022 over in gesprek gaan met de Raad.

*Foto: De Kw**ekerij***

3 De ruimtelijke opgaven

Dit hoofdstuk gaat in op de opgave voor Utrecht vanuit de thema's wonen, werk voor iedereen, duurzame mobiliteit, gezond leefklimaat met ruimte voor groen, energie en maatschappelijke voorzieningen. Voor ieder onderdeel beschrijven we de ruimtelijke consequenties van de opgave op basis van de RSU 2040 en wat de huidige stand van zaken is. Vervolgens maken we inzichtelijk welke plannen al geprogrammeerd zijn en welke als zachte plannen op de rol staan. We duiden aan de hand daarvan of we op koers liggen om de RSU 2040 te realiseren. Daarbij geven we aan waar we bijsturen door bijvoorbeeld te investeren. In het volgende hoofdstuk staat gezonde gebiedsontwikkeling centraal waarin we laten zien hoe de thematische ambities een plek krijgen in de verschillende gebieden in Utrecht.

3.1 Wonen

De opgave

Utrecht is een gewilde stad om te wonen, werken en verblijven. Dat Utrecht een grote aantrekkingskracht heeft, zien we duidelijk terug aan de woningmarkt. Ondanks dat we veel woningen bouwen, staat de woningmarkt al jarenlang onder grote druk en die druk blijft groeien. Het gevolg is dat de Utrechtse woningmarkt steeds moeilijker bereikbaar is geworden voor veel woningzoekenden. Ook is een effect dat mensen die nog wel een woning kunnen kopen of huren, eerder genoegen nemen met een woning die niet aansluit bij hun woonwens. Met name mensen met een kleine portemonnee, kwetsbare groepen (voorrangsgroepen met een zorg of ondersteuningsvraag), spoedzoekers (zoals net gescheiden personen) en starters komen steeds moeilijker aan een woning. Als de ontwikkelingen zo doorzetten wordt een woning in Utrecht onbereikbaar voor veel groepen en is segregatie van de Utrechtse samenleving het gevolg. De groei van de stad willen we aangrijpen als kans om deze wooncrisis aan te pakken. Het biedt kans om nieuwe woningen toe te voegen, doorstroming op gang te brengen en de woonomgeving te verbeteren. We streven ernaar dat mensen die een woning zoeken ook een passende woning kunnen vinden, zowel qua prijs, kwaliteit als grootte. In de Woonvisie zijn onze vijf speerpunten benoemd.

In de RSU is tot 2040 een groei voorzien van 60.000 extra woningen met als uitgangspunt dat de stad moet groeien in balans. Telkens wanneer het aantal inwoners toeneemt, de stad groeit, hebben we extra maatschappelijke voorzieningen nodig, meer en beter groen, investeringen in mobiliteit, et cetera. Deze dragen bij aan het samenleven en bepalen de kwaliteit en leefbaarheid van de stad. Als we groeien, willen we goed groeien en willen we de kwaliteit van de bestaande stad vasthouden en waar mogelijk versterken. Een eenzijdige groei met alleen woningen leidt tot een gemankeerde en kwetsbare stad. In de RSU benadrukken we dit met de Utrechtse barcode.

Wij sturen in de nieuwbouwplannen op een gevarieerde mix aan segmenten. We streven ernaar om stadsbreed in 2040 een woningvoorraad te hebben die voor 35% bestaat uit sociale huur en voor 25% uit de middencategorie (middenhuur en betaalbare koop). De Utrechtse woningvoorraad bestond op 1 januari 2022 uit ruim 162.000 woningen. Dit is exclusief onzelfstandige wooneenheden, woonboten en woonwagens. Uit de Regionale corporatiemonitor 2021 van het Regioplatform Woningcorporaties Utrecht (RWU) blijkt dat corporaties (e.a.) in 2021 circa 9.600 onzelfstandige eenheden in eigendom hadden. Ondanks dat ze in de bestaande woningvoorraad niet zijn geregistreerd sturen we hier wel op in de nieuwbouwontwikkelingen.

Van de Utrechtse woningvoorraad bestaat 36% uit sociale huur en 11% uit middenhuur. Het koopsegment is ingedeeld aan de hand van de WOZ-waarde waarbij bijna 12% van de woningen in Utrecht een WOZ-waarde heeft van minder dan 319.500 euro (bron: Monitor wonen 2021, gemeente Utrecht). Ten opzichte van vorig jaar betekent dit een vergelijkbaar aandeel sociale huur (36% in plaats van 35%) maar een afname van het aandeel woningen in het middensegment (27% naar 23%). Dit laatste wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijgende markt- en WOZ-waarde waardoor het aandeel betaalbare koopwoningen in de voorraad daalt (15% naar bijna 12%). In een gespannen markt als die van Utrecht vergt het op peil houden van het aandeel betaalbare woningen een blijvende grote inspanning. Hiervoor hebben we onder andere de actieplannen ‘Middenhuur’ en ‘Betaalbare Koop’ (inclusief wooncoöperaties), prestatieafspraken corporaties, programma ‘(t)huis voor iedereen’ (inclusief actieplan ‘Een (t)huis voor ouderen’), convenant studentenhuisvesting, Taskforce ‘Versneld toevoegen tijdelijke woonruimte’, middelen betaalbaar wonen, etc.

Foto: Leidsche Rijn Centrum

We zien in toenemende mate dat de druk op de markt en schaarste aan woningen leidt tot spanningen op de bestaande woningvoorraad. Denk aan excessen en slecht verhuurderschap, het opkopen van woningen door beleggers, discriminatie van kandidaat-huurders etc. Sturing op de bestaande voorraad doen we zowel middels aanscherping van bestaande als ontwikkeling van nieuwe instrumenten zoals huisvestingsverordening, omzetten en splitsen, leegstandsverordening, prestatieafspraken corporaties, doelgroepenverordening, opkoopbescherming, implementatie van de wet Goed Verhuurderschap (inclusief aanpak discriminatie op woningmarkt), etc.

Harde en zachte plancapaciteit

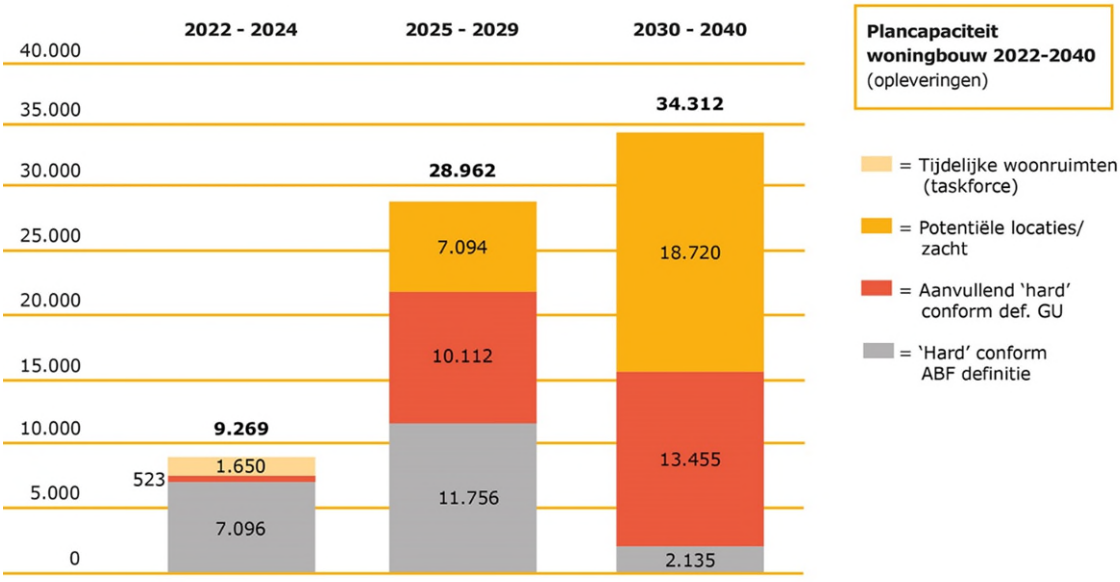
Als we kijken naar de actuele plancapaciteit (hard en zacht) woningbouw 2022-2040 bevat deze circa 63.500 tot 71.000 woningen (exclusief woningen taskforce tijdelijke woonruimte). Het gaat om dynamische gegevens die continu in beweging zijn, zeker naarmate potentiële locaties, projecten en initiatieven verder in de tijd liggen. Het gaat kortgezegd om prognoses, niet om vaste gegevens.

Op verzoek van de raad brengen wij sinds het MPR 2020 drie categorieën binnen de plancapaciteit in beeld:

- Van de plancapaciteit vallen bijna 21.000 woningen onder de door ABF (en Rijk) gehanteerde strikte definitie van harde plancapaciteit (minimaal vastgesteld of onherroepelijk planologisch juridisch kader). Deze cijfers liggen, ondanks dat er in 2021 ongeveer 3.200 woningen zijn opgeleverd en dus niet meer meetellen, aanzienlijk hoger dan in de Peilstok SO 2021 (peildatum 1 juli 2021). Dit komt o.a. omdat de bestemmingsplannen zijn vastgesteld voor grote gebiedsontwikkelingen zoals het Beurskwartier, Cartesiusdriehoek fase 2-6 en Merwedekanaalzone deelgebied 5 fase 1, waarmee alleen al met deze plannen de bouw van bijna 10.000 woningen planologisch-juridisch mogelijk wordt gemaakt.
- De gemeente Utrecht hanteert een ruimere definitie van harde plancapaciteit [1]. Deze definitie resulteert in een 'harde' plancapaciteit van ruim 43.000-45.000 woningen. Ondanks de oplevering van ongeveer 3.200 woningen in 2021 (die daardoor niet meer meetellen) is de harde plancapaciteit ten opzichte van de Peilstok SO 2021 toegenomen. Dit is o.a. het gevolg van besluitvorming over het starten van de Gebiedsontwikkeling Overvecht Centrum (1.500-2.500 woningen) en het (in lijn met het vastgestelde SPvE) ophogen van het programma voor Papendorp Noord (ongeveer 2.000 woningen). Onder deze categorie plancapaciteit vallen dus ook gebiedsontwikkelingen die zich in een vroeg planstadium bevinden en waarbij we de intentie hebben uitgesproken om mee te werken (of als gemeente zelf het initiatief hebben genomen), maar daadwerkelijke realisatie afhankelijk is van voorwaarden op het gebied van bijvoorbeeld mobiliteit.
- Aanvullend onderscheiden we nog een zachte potentiële plancapaciteit van ongeveer 20.500-26.000 woningen. Als uitwerking van ontwikkelperspectief 'Utrecht nabij' en de RSU 2040 worden gebiedsonderzoeken uitgevoerd, waarin onder andere wordt gekeken naar mogelijkheden (bandbreedtes) voor woningbouw na 2030. De uitkomsten kunnen leiden tot bijstellingen van de potentiële plancapaciteit.

Aanvullend op de drie categorieën is sinds medio 2021 een taskforce versneld toevoegen tijdelijke woonruimte gestart; een nieuwe categorie. De taskforce is opgezet om de urgente woningvraag in het sociale segment op korte termijn te verlichten. We hebben de ambitie om in de periode 2022 – 2025 jaarlijks 700 à 1050 tijdelijke woonruimtes toe te voegen. Hiervan zijn inmiddels 850 – 1.650 woningen gelokaliseerd en worden naar verwachting de komende jaren gerealiseerd.

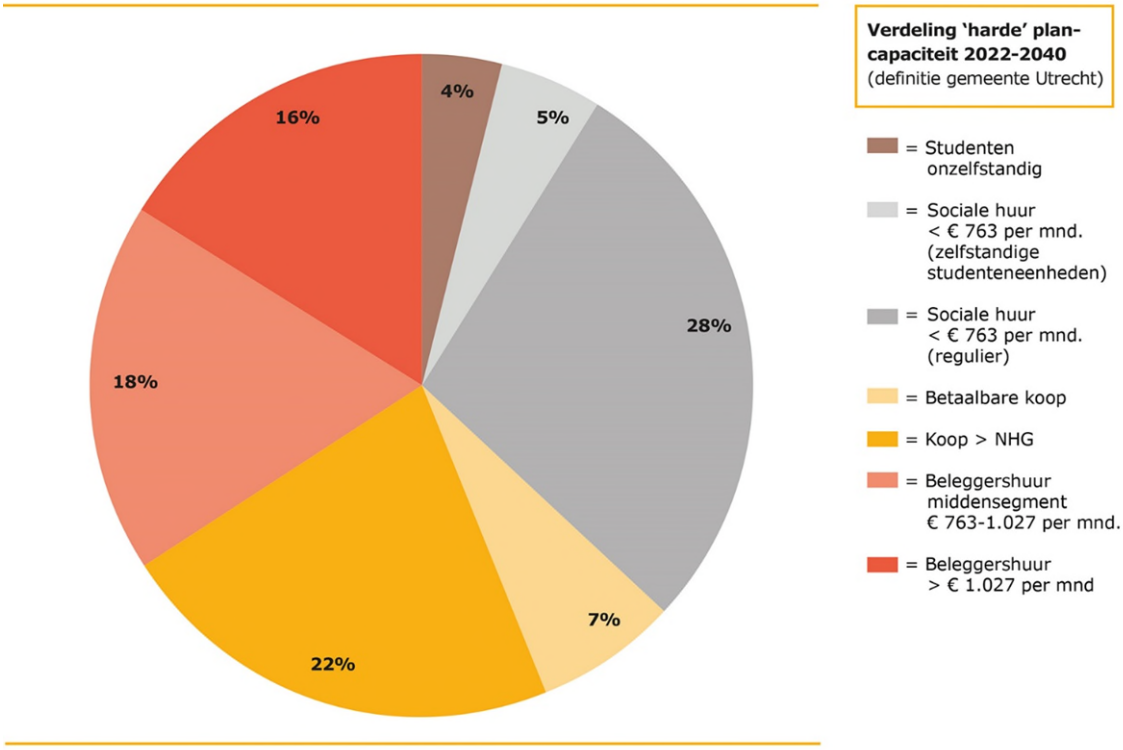
[1] De gemeente Utrecht hanteert een ruimere definitie en definieert projecten die aan een van onderstaande criteria voldoen als harde plancapaciteit:
- Intentiedocument/startdocument bestuurlijk vastgesteld door college;
- omgevingsvisie vastgesteld;
- onderdeel gemeentelijke grondexploitaties;
- onderdeel vastgestelde prestatieafspraken tussen gemeente en woningcorporaties;
- plannen direct via VTH met bouwsom > 1 miljoen euro.

Bovenstaande figuur geeft een indicatie van de harde en zachte plancapaciteit[2] in verschillende tijdsvakken t/m 2040. Een belangrijk doel blijft om, gelet op de noodzakelijke bouwproductie, de volgens de gemeentelijke definitie aanvullende harde plancapaciteit te verzilveren en 'harder' te maken door vast te leggen in bestemmingsplannen. Dit vraagt om randvoorwaardelijke investeringen in mobiliteit, groen en voorzieningen om de bouwproductie aan te jagen.
Gezien de gemiddelde duur van de realisatie van permanente woningbouw is het doel van de tijdelijke woonruimte om op tempo via verkorte procedures en versnelde voorbereiding, besluitvorming en uitvoering te komen tot realisatie.

Door onder andere het (bij)sturen op de verdeling van de plancapaciteit proberen wij onze ambitie ten aanzien van de verdeling van de woningvoorraad in 2040 te realiseren. Als we kijken naar de verdeling van de 'harde' plancapaciteit (conform de door de gemeente Utrecht gehanteerde definitie) ziet de verdeling in woon-/prijscategorieën eruit zoals in onderstaand figuur weergegeven.

[2] ***De omvang en verdeling van de plancapaciteit zijn zoals aangegeven dynamisch en worden twee keer per jaar bijgesteld op basis van de actuele projectinformatie. Voor projecten waar bijvoorbeeld alleen een intentiedocument is vastgesteld waarin geen concrete uitspraken zijn gedaan over het te onderzoeken programma, is een inschatting gemaakt van het programma. Ook zijn voor gebiedsontwikkelingen waar alleen percentages zijn vastgelegd voor specifieke categorieën (bijvoorbeeld aandeel sociale huur) aannames gedaan voor het overige deel van het programma (gelijkmatig verdeeld).***

De verdeling laat zien dat de harde plancapaciteit voor 33% bestaat uit zelfstandige sociale huurwoningen waarvan 5% zelfstandige studenteneenheden en 28% reguliere sociale huurwoningen. Dit ligt iets hoger dan in de Peilstok SO (peildatum 1 juli 2021) waarin 32% bestond uit zelfstandige sociale huurwoningen. Hierbij is nog geen rekening gehouden met tijdelijke woningbouw die wordt gerealiseerd op het BEFU-terrein, Pagelaan 1, Tussen de Rails, de Wetering, Voorn, P+R Overvecht, Archimedeslaan en Amsterdamsestraatweg (in totaal 850 – 1.650 eenheden) met huurprijzen in het sociale segment. Het aandeel onzelfstandige studenteneenheden (4%) maakt geen onderdeel uit van de sociale huur, maar wij sturen wel op de toename van dit aantal via het convenant Studentenhuisvesting. Ten aanzien van het middensegment (koop en huur) valt 25% in deze categorie waarvan 18% middenhuur en 7% betaalbare koop zoals in de Woonvisie gedefinieerd. In de Peilstok SO 2021 was dit aandeel ook 25%. Dat we in projecten sturen op het aandeel betaalbare woningen blijkt ook uit de verdeling van het woningbouwprogramma's van de projecten waarvoor vanaf juli 2018 start-/intentiedocumenten bestuurlijk zijn vastgesteld. Hieruit blijkt dat 43% behoort tot het sociale huursegment (incl. zelfstandige studenteneenheden) en 28% tot het middensegment. 6% bestaat uit onzelfstandige studenteneenheden.

Afwijkingen Actieplan Middenhuur

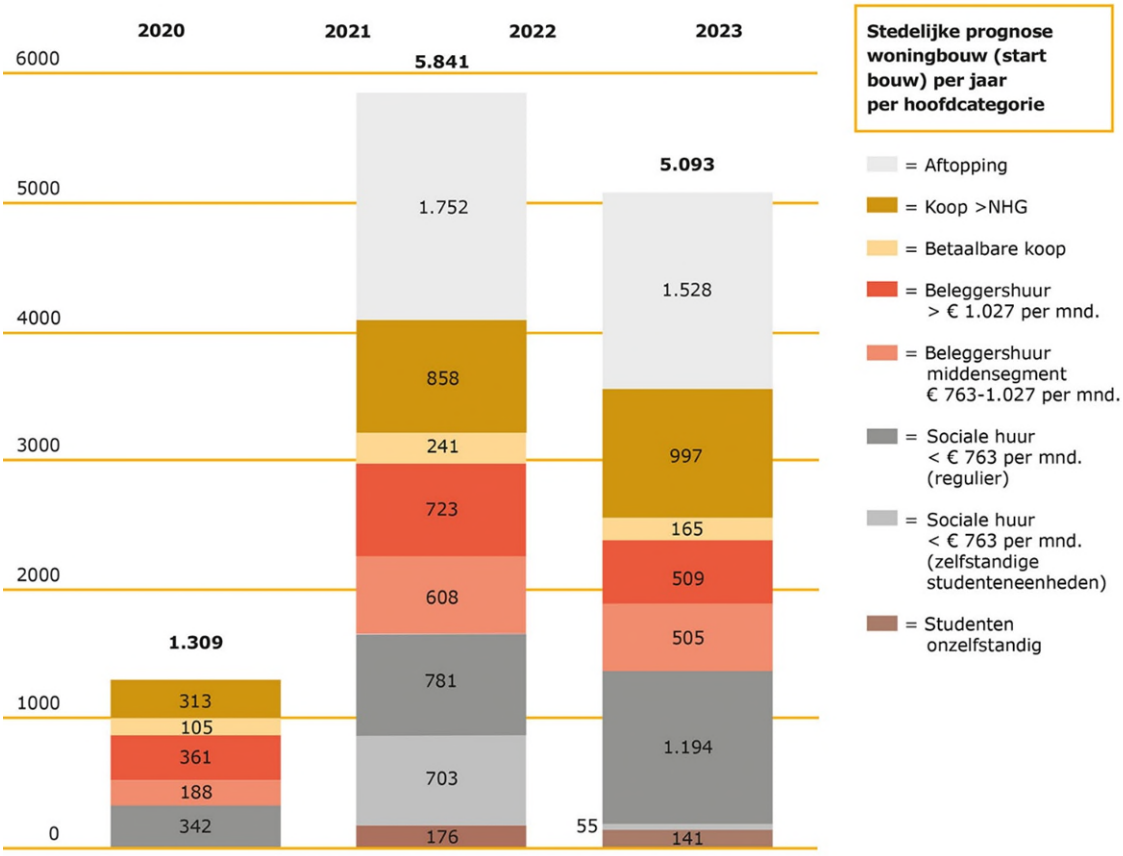
In het Actieplan Middenhuur is aangegeven dat het college van burgemeester en wethouders bevoegd is om op basis van economische redenen af te wijken van de toepassing van het Actieplan Middenhuur en de gemeenteraad hierover jaarlijks wordt geïnformeerd in het MPR. Voor de volgende projecten geldt dat is afgeweken van het Actieplan Middenhuur:

- Gansstraat 143-147: de woningen in het middenhuursegment hebben een oppervlakte van gemiddeld circa 45 m² GO en een aanvangshuur van € 900,- p/mnd. Op basis van de door initiatiefnemer opgestelde stichtingskostenopzet is het project getoetst op financiële haalbaarheid. De stichtingskosten en het aanvangsrendement worden als marktconform beoordeeld. Ook het aankoopbedrag/inbrengwaarde is beoordeeld en reëel bevonden, maar van grote invloed op het resultaat van de businesscase. Verlaging van de aanvangshuur is voor de financiële haalbaarheid als niet reëel beoordeeld.

- Helling 12-14: in het plan zijn 9 atelierwoningen voorzien. Deze woningen bestaan uit een woon- en werkruimte. De woonruimte van de atelierwoningen is gelegen op een tussenvloer aan de achterzijde van het pand. De werkruimte bevindt zich op de begane grond aan de straatzijde van de Helling. Op basis van het voorlopig ontwerp is het opgetelde aantal m² woon- en werkruimte per atelierwoning circa 80 m² GBO. Het woongedeelte bedraagt circa 50 m² en de werkruimte circa 30 m². De atelierwoningen worden met werk- en woonruimte in één huurcontract verhuurd. Voor het bepalen van de prijsstelling conform de staffel van het Actieplan Middenhuur, tellen wij de oppervlakte van de woon- en werkruimte op en is niet alleen de oppervlakte van het woongedeelte bepalend.

Prognose start bouw 2022-2024

Sinds 2018 zijn ongeveer 12.800 woningen gestart met de bouw: een gemiddelde van 3.200 woningen per jaar. Vorig jaar zijn er, conform eerdere prognose, 2.900 woningen in aanbouw genomen waarvan ruim de helft in het betaalbare segment.
In het MPR 2020 en 2021 is toegelicht welke systematiek wij hanteren om te komen tot een prognose start bouw voor de korte termijn. Voor de aankomende drie jaren is het beeld dat we gemiddeld ongeveer 3.000 woningen in aanbouw nemen (exclusief de tijdelijke woonruimtes van de taskforce). Een gemiddelde jaarlijkse productie van 3.000 woningen sluit aan bij de behoefte aan 60.000 extra woningen t/m 2040 (Primos, 2019). In de prognose voor 2022-2024 hebben we al rekening gehouden met risicofactoren en ‘aftopping’ zoals we die toepassen in de prognose systematiek. We zien echter ten opzichte van de meest recente prognose in de Peilstok SO 2021 (peildatum 1 juli 2021) een groot verschil in het aantal woningen dat we verwachten in 2022 en 2023 in aanbouw te nemen. Op dit moment verwachten we ongeveer 1.300 woningen (waarvan op dit moment ongeveer 1.100 hard conform definitie ABF research/Rijk) in 2022 in aanbouw te nemen in plaats van minimaal 2.700 woningen zoals in de Peilstok werd geprognosticeerd. In 2023 verwachten we tussen de 4.100 en 5.800 woningen (waarvan op dit moment ongeveer 3.500 hard conform definitie ABF research/Rijk) in aanbouw te nemen. In feite is de vertraagde bouwproductie uit 2022 met één jaar verschoven.
In het MPR 2021 hebben we aangegeven dat enkele grote gebiedsontwikkelingen met een fors aantal woningen in de eerste deelfasen, een belangrijk aandeel hebben in de geprognosticeerde woningbouwproductie in de aankomende jaren. Een vertraging leidt dus tot een stevige verschuiving van het aantal geprognosticeerde woningen in een jaar. Voor 2022 zien we dat dit zich voltrekt doordat de bouw van de eerste bouwfasen van de gebiedsontwikkelingen Wisselspoor deelgebied 2-4 en Cartesiusdriehoek fase 2-6 zijn vertraagd. Ook is vertraging opgetreden in de projecten Ivoordreef en Indusdreef 5 (zorgcentrum Rosendael). Bij het overzicht met de 250+ projecten worden de oorzaken van de vertragingen nader toegelicht.

De verschuiving in 2022 resulteert in een hogere bouwproductie voor de direct daaropvolgende jaren. We zien ook dat de prognoses onzekerder worden doordat schaarste aan bouwmaterialen, stijgende bouwkosten en het tekort aan personeel (zowel in de voorbereidingsfasen als in de bouwfase) een grotere rol spelen. Tevens zien we dat besluitvormingsprocessen in combinatie met de complexiteit van de integrale opgaven bij een aantal projecten meer tijd en aandacht vergen. Daarom kiezen we ervoor de aftopping voor 2023 en 2024 te verhogen van 20% naar 30%. Met oog op de urgente vraag ten aanzien van de woningbehoefte op de (zeer) korte termijn is komende jaren extra aandacht en inzet nodig voor het op tempo houden van de bouwproductie. Hiervoor worden twee lijnen ingezet:

- Het opzetten van de Taskforce versneld toevoegen tijdelijke woonruimte (ca 700 – 1.050 tijdelijke woningen in de periode 2022 – 2025) (zie raadsbrieven tijdelijk wonen).
- Continue aandacht en interventies om de planvorming, besluitvorming en uitvoering van de woningbouwprojecten (in samenhang met de andere opgaven) te optimaliseren, opdat vertragingen worden voorkomen c.q. versnellingen worden gerealiseerd.

Voortgang 250+ projecten/gebiedsontwikkelingen

Om meer inzicht te geven in de voortgang van de woningbouwproductie rapporteren we vanaf het MPR 2021 halfjaarlijks specifiek over de projecten (of gebiedsontwikkelingen) met meer dan 250 woningen (bijlage Voortgang woningbouwprojecten 250+). Het project ‘The Cube’ in Overvecht is inmiddels opgeleverd. De gebiedsontwikkeling Overvecht centrum is toegevoegd en Merwedekanaalzone deelgebied 5 is in twee fasen opgesplitst.

In totaal gaat het op dit moment om 34 (deel)projecten. We zien dat er verschillende factoren zijn die de doorlooptijd van projecten beïnvloeden. Kijkend naar deze grote projecten zien we dat bij 11 projecten de prognose van de planning start bouw is bijgesteld ten opzichte van de planning bij de Peilstok SO (peildatum 1 juli 2021). Het betreft Kruisvaartkade, Cartesiusdriehoek fase 2-6, 2e Daalsedijk/

Wisselspoor deelgebied 2 t/m 4, Groenewoud, Papendorp, Nieuw Buurland, Ivoordreef, Rosendael, Archimedeslaan 16, Krachtstation en Masterplan nieuwe Jaarbeurs.

*Foto: Cartesiusdrie**hoek***

De oorzaken van bijstelling in prognoses zijn divers en komen in de bijlage terug in de kolom met toelichting. Planningen zijn onder andere bijgesteld door planaanpassingen vanuit de initiatiefnemers en nadere uitwerking van de (bouw)fasering maar ook de oplopende bouwkosten spelen een rol. Daarnaast is vertraging opgetreden doordat de besluitvorming door de gemeenteraad meer tijd in beslag heeft genomen.

Liggen we op koers RSU 2040?

De problemen op de woningmarkt zijn groot: ook in Utrecht. Zo zijn de huizenprijzen in de afgelopen jaren enorm gestegen en is het voor veel mensen moeilijk om een huis te vinden. Er is niet één oplossing voor de problemen op de woningmarkt. Uiteraard moeten er nieuwe (betaalbare) woningen worden gebouwd en door voor de juiste doelgroepen te bouwen, draagt ook betere doorstroming in de woningvoorraad bij. Hierbij moeten we rekening houden met toekomstige (demografische) ontwikkelingen zoals vergrijzing en verdunning van huishoudens. Het gaat dus niet slechts om de aantallen maar ook om het bouwen van de juiste woningen en het ontwikkelen en inzetten van instrumenten (met name op nationaal niveau) gericht op betaalbaarheid en doorstroming (bijvoorbeeld zelfbewoningsplicht en opkoopbescherming) om het aanbod van betaalbare woningen te beschermen en te vergroten.

Met de RSU 2040 geven we aan in de behoefte te voorzien door 60.000 extra woningen te bouwen met als uitgangspunt dat de stad moet groeien in balans. We zien dat we op dit moment beschikken over een totale plancapaciteit (hard en zacht) van 71.000 woningen. Daarbinnen is het van belang om voortgang te houden door de plancapaciteit ‘harder’ te maken door het vaststellen van bestemmingsplannen. Met de vaststelling van bestemmingsplannen voor o.a. Beurskwartier, Cartesiusdriehoek fase 2-6 en Merwede deelgebied 5 fase 1 zijn we erin geslaagd om de bouw van bijna 10.000 extra woningen planologisch-juridisch mogelijk te maken. Voor de aankomende drie jaren is het beeld dat we gemiddeld ongeveer 3.000 woningen in aanbouw nemen (exclusief de tijdelijke woonruimtes van de taskforce). Een gemiddelde jaarlijkse productie van 3.000 woningen sluit aan bij de behoefte aan 60.000 extra woningen

t/m 2040 (Primos, 2019). We zien echter ten opzichte van de meest recente prognose in de Peilstok SO 2021 (peildatum 1 juli 2021) een groot verschil in het aantal woningen dat we verwachten in 2022 en 2023 in aanbouw te nemen doordat de bouwproductie van circa 2.000 woningen met één jaar is verschoven. We hebben de Taskforce versneld toevoegen tijdelijke woonruimte opgericht met de ambitie om ca 700 – 1.050 tijdelijke woningen voor de eerstkomende jaren toe te voegen. Zo onderzoeken we of er tijdelijke woningbouw mogelijk is op het BEFU-terrein en Pagelaan 1, Tussen de Rails, de Wetering, Voorn, P+R Overvecht, Archimedeslaan en Amsterdamsestraatweg (in totaal 850 – 1.650 eenheden) en daarmee de productie op korte te verhogen.

Gelet op de betaalbaarheid streven we naar een woningvoorraad in 2040 met 35% sociaal en 25% middensegment (koop en huur). In de huidige woningvoorraad zien we dat 36% bestaat uit sociale huur en 23% toebehoort aan het middensegment (koop en huur) waarvan 11% middenhuur. Ten opzichte van vorig jaar betekent dit een vergelijkbaar aandeel sociale huur maar een afname van het aandeel woningen in het middensegment. We willen dat de plancapaciteit aansluit op de beoogde streefpercentages en sturen hierop in de projecten. De actuele verdeling van de plancapaciteit toont dat het percentage reguliere sociale huur in de plancapaciteit in de juiste richting beweegt maar met 33% nog niet voldoende is gegeven het streven deze voorraad richting 2040 op peil te houden (35%). Het aandeel woningen in het middensegment in de plancapaciteit ligt op 25% (18% middenhuur en 7% betaalbare koop); dat is in lijn met onze ambitie voor 2040. We zien echter dat het aandeel middenhuur in de bestaande woningvoorraad gering is (11%) en het aandeel betaalbare koop afneemt en onder toenemende druk staat. Een beweging die zich voort zal zetten door de grote waardestijgingen van de woningen. Dit geeft aan dat het noodzakelijk blijft om op dit segment te sturen.

Naast het bovenstaande werken we binnen de projecten - op basis van de doelstellingen van het convenant Studentenhuisvesting - aan het vergroten van het aandeel onzelfstandige studenteneenheden in programma's. Dit is noodzakelijk om voldoende betaalbare wooneenheden specifiek voor studenten ook in de toekomst te borgen.

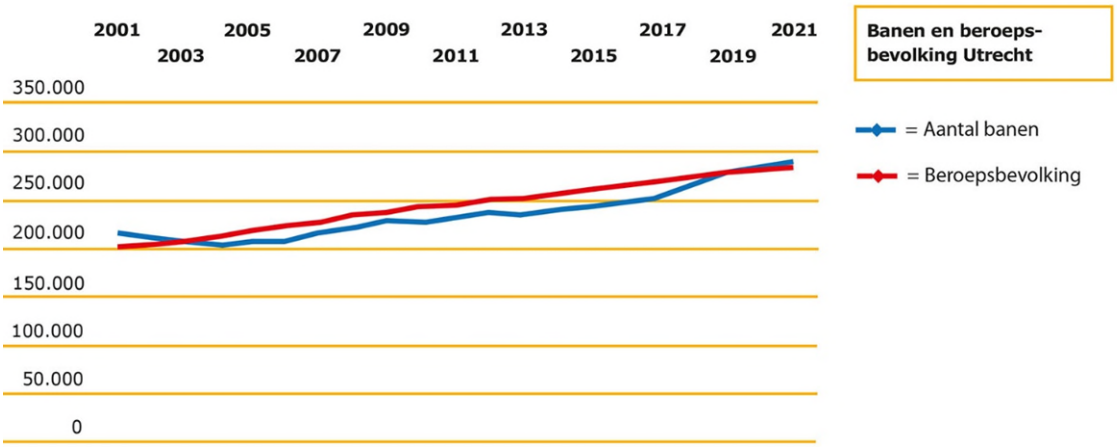

*Foto: onzelfstandige studenteneenheden Opaal**weg***

3.2 Werken

De opgave

Utrecht wil een toekomstbestendige economie met voldoende werkgelegenheid op alle niveaus. Op dit moment zijn er in Utrecht ongeveer 288.000 banen met als grootste sectoren de zakelijke dienstverlening en gezondheidszorg. Met onze inzet op 70.000 extra arbeidsplaatsen in 2040 willen we het aantal banen gelijk op laten lopen met de groei van de beroepsbevolking. Dit betekent dat ook werklocaties en bedrijfshuisvesting in de stad moeten meegroeien. In toenemende mate is het nu al voor ondernemers, bedrijven en organisaties moeilijk om een goede (en betaalbare) plek te vinden om zich te vestigen, om uit te breiden of om naartoe te verhuizen ten behoeve van andere ruimtelijke ontwikkelingen. Dit geldt ook voor het in onze stad laten landen van bedrijven en organisaties die van betekenis zijn voor de versterking van onze economische clusters. De beschikbaarheid in Utrecht van voldoende goed bereikbare werklocaties - en de betaalbaarheid ervan voor onder andere het MKB, maar ook startups en de creatieve sector - is daarom één van de grote thema's voor de komende jaren.

Bovenstaande grafiek laat zien dat de ontwikkeling van het aantal banen met moeite de beroepsbevolking kan bijhouden. De verwachting is dat met de huidige voorraad harde plannen en druk (plus bijgaande middelen) op het realiseren van woningen het aantal banen per hoofd van de bevolking het komend decennium zal afnemen.

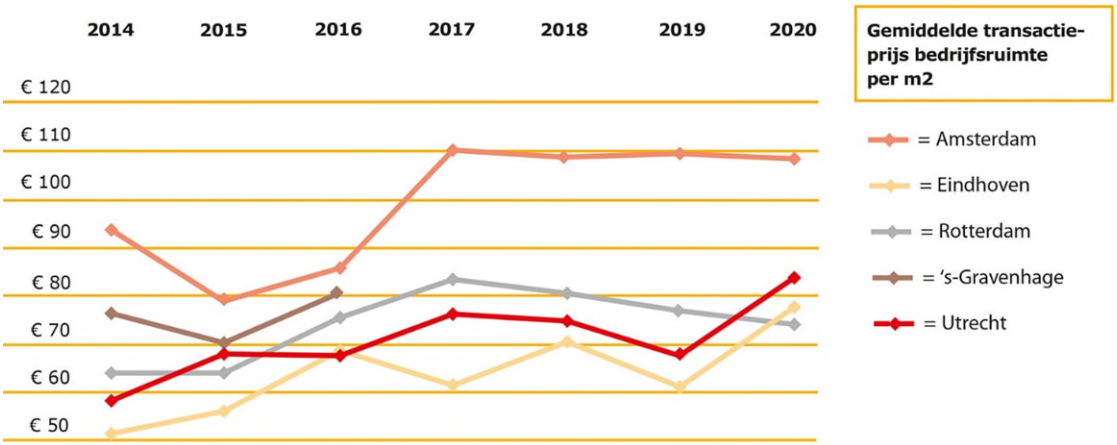
Kantoren (RSU2040: + 28.000 banen)

Met een percentage van 4.9% lag in 2020 het leegstandspercentage voor kantoren in Utrecht onder de frictieleegstand. Als korte termijneffect van Corona is de kantorenleegstand sinds 2020 licht toegenomen (uitgestelde besluiten). Deskundigen voorspellen dat de markt zich snel herstelt na de lockdown. Er is tot aan 2040 een netto toevoeging van ruim 500.000 m² bvo kantoren nodig om in de pas te lopen met de groei van de stad. Het werkelijk aantal te realiseren vierkante meters kantoor ligt veel hoger. Dit komt door transformatie van bestaande kantoren naar andere functies zoals wonen en het terugbouwen van kantoren op nieuw te ontwikkelen locaties die beter aansluiten bij de vraag uit de markt en aansluiten bij de ontwikkelvisie van de stad. De zogenaamde 'schuifruimte' die hiervoor nodig is, wordt op dit moment niet mogelijk gemaakt door vigerend beleid van de provincie. Dit blokkeert daarmee transformaties op de mindere locaties omdat de stad noodgedwongen moet vasthouden aan zijn kantoorvolume. Dit vormt op korte en middellange termijn een serieuze bedreiging voor diverse ruimtelijke ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de ambitie om de werkgelegenheid rond Galgenwaard fors te laten groeien.

Bedrijventerreinen (RSU2040: + 13.000 banen)

De groei van 13.000 banen op bedrijventerreinen willen we mogelijk maken met het uitgeven van nieuwe bedrijventerreinen (o.a. Strijkviertel) en het intensiveren van bestaande bedrijventerreinen. We zien dat dit een complexe opgave is. Voor Lage Weide geldt bijvoorbeeld dat verdere intensivering op dit moment

niet mogelijk is. Vanwege de bereikbaarheid van het gebied is in het bestemmingsplan een maximum opgenomen voor het aantal toe te voegen vierkante meters en deze grens is inmiddels bereikt. Ook een aantal andere bedrijventerreinen hebben te maken met beperkingen vanuit het vigerende bestemmingsplan. De beschikbare ruimte is schaars en prijzen stijgen als gevolg van marktdruk, met name door de grote vraag vanuit de logistieke sector. En juist in die logistieke sector is sprake van verregaande robotisering wat een autonome ontwikkeling naar minder arbeidsplaatsen op bedrijventerreinen betekent. De eerste initiatieven uit de markt die aansluiten bij de verdichtingsopgave op bestaande bedrijventerreinen laten ook zien hoe complex deze opgave is. Ook voor de gemeente die vanuit verschillende rollen en verantwoordelijkheden betrokken is. Denk aan stedenbouwkundige uitgangspunten (integrale visie), erfpacht, groen/water (geen bebouwing boven oever watergang) en mobiliteit (parkeren/ bereikbaarheid). Komen tot een gedragen integrale aanpak is urgent en noodzakelijk. Tot slot speelt bij de intensiveringsopgave het financieringsvraagstuk. Een eerste financiële verkenning (uitgevoerd door de Provincie in 2021) leert dat voor bedrijventerreinen als Lage Weide (tussen de 50 – 100 miljoen euro) en Oudenrijn (ca. 10 miljoen euro) grote investeringen nodig zijn. Samen met de Provincie zijn we met het Rijk in gesprek daaraan bij te dragen. Ook de gemeente zal dan (al dan niet via de Ontwikkelmaatschappij Utrecht) aan bij moeten dragen.

Bron: Bureau Stedelijke planning

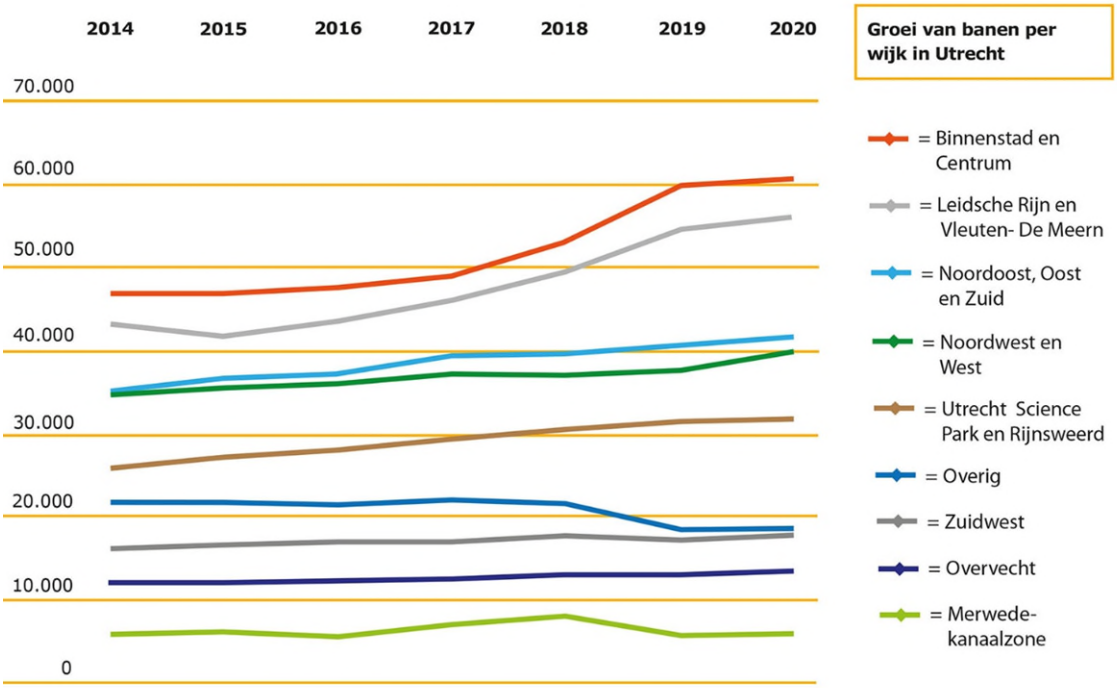
Deze grafiek laat zien dat de prijzen van bedrijfsruimten in Utrecht (oranje lijn) vanaf 2014 een stijging laten zien.

Wetenschap en USP-gerelateerde bedrijvigheid (RSU2040: + 4.000 banen)
Voor de groei van dit voor Utrecht belangrijke cluster zetten we in op het realiseren van tenminste 4.000 hoogwaardige en toekomstbestendige banen. Het gros van de 4.000 extra arbeidsplaatsen moet landen op het Utrecht Science Park (USP). Het aantal arbeidsplaatsen kan verder toenemen tot 8.000 indien substantiële investeringen plaatsvinden om de bereikbaarheid van het USP te verbeteren.

Retail (RSU2040: + 1.000 banen)
Met het sturen op de hoofdwinkelstructuur in Utrecht zetten we in op vitale compacte winkelgebieden die met het toevoegen van onder andere horeca, sport, cultuur en/of maatschappelijk functies moeten transformeren van pure aankoopplaatsen naar voorzieningenclusters met een verblijfsfunctie. Ook voor Utrechtse binnenstad zetten we in op deze transformatie van ***place to buy*** naar ***place to meet***. Dat is nodig omdat vanaf 2019 de leegstand in het kernwinkelgebied van de binnenstad een structurele vorm aanneemt. Door corona zijn de eerder zichtbare trends verder versneld, zoals een sterkere toename van online aankopen. Utrecht blijft qua detailhandel naar verwachting redelijk stabiel dankzij de forse bevolkingstoename.

Werken in de wijken (RSU2040: +24.000 banen)

De ruimtelijke opgave voor werken in de wijken is fors; het gaat om een netto toevoeging van zo'n 700.000 m² bvo werklocaties in de Utrechtse wijken[1]. Het aantal te realiseren vierkante meters werklocaties in wijken ligt echter hoger; we zien door de enorme druk op de woningmarkt een groot aantal werkpanden in de wijken transformeren naar woningen. De verwachting is niet dat deze druk in de komende jaren zal afnemen. Werkgelegenheid dat door transformaties verdwijnt, moet zoveel mogelijk in de eigen wijk worden gecompenseerd. Een nadere analyse moet worden gedaan, maar een voorzichtige inschatting is dat deze compensatie niet altijd wordt gevonden en dat we nog niet inlopen op de ambitie. Onder werken in de wijken vallen naast werken vanuit woningen en solitaire bedrijfspanden ook de werklocaties voor bijvoorbeeld de maatschappelijke sector, leisure en zorg. Voor zelfstandigen die 100% aan huis werken zijn woningen nodig die het werken goed ondersteunen. Niet alleen kantoorruimten maar bijvoorbeeld ook grotere garage- en opslagruimten voor technische beroepen. Voor mensen die in de directe omgeving van de woning een concentratiewerkplek zoeken, kan een wijk-flexcenter een ideale oplossing zijn. Flexibele concentratieruimte per dagdeel tegen laag tarief te huur. Een nieuwe kans voor oudere bestaande kantoren in woonwijken.

Deze grafiek laat de verschillen in baanontwikkeling per gebied zien. Waar sommige gebieden een sterke stijging laten zien, zijn er ook gebieden waar het aantal banen slechts beperkt toeneemt.

Werklocaties in lopende en toekomstige plannen

Uit een analyse van de harde plancapaciteit (particuliere initiatieven en gemeentelijke grondexploitaties) blijkt dat deze op dit moment ruim 400.000 m² bvo kantoren, 400.000 m² bvo overig werkprogramma en nog 34 hectare uitgeefbaar bedrijventerrein bevat. Dit werkprogramma vertegenwoordigt bij benadering 30.000-35.000 arbeidsplaatsen. Echter, er is hier niet altijd sprake van netto toevoeging. De doorlopende transformatie van werklocaties naar niet-werkfuncties als wonen is op dit moment nog niet volledig inzichtelijk. Bovendien betreffen het harde plannen in verschillende stadia van het planproces en leert de ervaring dat een deel van de plannen niet (volledig) wordt gerealiseerd, of pas later in de tijd. Overprogrammering is dus noodzakelijk. Daar staat tegenover dat er ook diverse (her)ontwikkelingen met werkprogramma op de drempel staan van het Utrechts Planproces (UPP) en dus nog niet in de cijfers terugkomen.

Er zijn in de stad diverse kantoorlocaties in ontwikkeling. Enerzijds nieuwbouw, zoals in het stationsgebied en anderzijds ter vervanging van verouderde kantoren. Voor het Jaarbeurspleingebouw is de aanbesteding gestart met een divers programma. Minimaal 10% van het totale kantorenprogramma is bestemd voor creatieve en innovatieve start ups met bijbehorend huurniveau. Andere plannen met substantiële aantallen werkfuncties zijn Galgenwaard en Papendorp Noord. In het USP is het nieuwe kantoor van het RIVM en CBG in aanbouw en wordt met de ontwikkeling van Plus Ulta Utrecht een gebouw ontwikkeld met kantoor- en laboratoriumruimte voor R&D start-ups en scale-ups. In Leidsche Rijn wordt onder andere bedrijventerrein Strijkviertel ontwikkeld: een groen, circulair, duurzaam bedrijventerrein van 19 hectare voor arbeidsintensieve kleine bedrijven die een substantiële bijdrage leveren aan de werkgelegenheidsopgave in de stad. De ambitie is om hier een dichtheid van 120 arbeidsplaatsen per hectare te realiseren. Andere bestaande bedrijventerreinen (o.a. Haarrijn) lopen snel vol en zijn bijna uitgegeven en de laatste kavels zijn in onderhandeling.
Verschillende retail-nieuwbouwontwikkelingen lopen (op stedelijk niveau bezien) op schema, onder andere de supermarktontwikkelingen bij Rijnsweerd, Jan van Galenstraat, Beurskwartier en de Mobiliteitshub Papendorp. Met het oog op het werken in wijken wordt in de nieuwe stadswijk Merwede (deelgebied 5 Merwedekanaalzone) ruim 100.000 m² aan voorzieningen (waaronder kantoorruimte, horeca, leisure en maatschappelijke voorzieningen) gerealiseerd waarbij ook bestaande gebouwen en functies worden ingepast. Er zijn echter ook bestaande wijken waar we zien dat door de enorme druk op de woningmarkt een groot aantal werkpanden in de wijken transformeren naar woningen. Een nadere analyse moet worden gemaakt, maar een voorzichtige inschatting is dat we nog niet inlopen ten opzichte van de ambitie. We zetten goede stappen om de werkgelegenheidsopgave voor de wijken beter in de projecten te laten landen.
Voor zowel de verdichting van Lage Weide inclusief het 4e kwadrant als de groei van USP (en Rijnsweerd) geldt dat investeringen in mobiliteit cruciaal zijn om dit mogelijk te maken. Op korte termijn gaat het dan bijvoorbeeld om de fietsverbinding Demkabrug. Voor de ontwikkeling van het 4e kwadrant Leidsche Rijn is een optimale (voet- fiets-)verbinding met station Leidsche Rijn essentieel. Ook bij de A12-zone en Koningsweg Lunetten/USP zijn substantiële investeringen in de mobiliteit essentieel voor een goede ontwikkeling van deze locaties.

Foto: Plot Jaarbeurspleingebouw

Tot slot, in de RSU 2040 is opgenomen in welke gebieden in de stad extra arbeidsplaatsen worden voorzien. Locaties als Lunetten Koningsweg, de A12-zone en 4e kwadrant Leidsche Rijn maken onderdeel uit van een aantal U Ned-gebiedsstudies voor de oost-, zuid- en westkant van Utrecht. Op sommige plekken, zoals kantorengebied Rijnsweerd en Papendorp, kiezen we ervoor om werklocaties juist meer te mengen, ook met wonen. Hier zal per saldo het aantal arbeidsplaatsen afnemen.

Liggen we op koers RSU 2040?

In de RSU is de ambitie van 70.000 extra arbeidsplaatsen in 2040 opgenomen. Uit de analyse van de harde plannen blijkt dat we met deze planvoorraad omgerekend 30.000-35.000 arbeidsplaatsen creëren. Het beoogde volume ‘werken in de wijken’ blijft achter en er is onvoldoende ruimte voor de kwalitatief brede vraag naar bedrijventerreinen. In de RSU is aangegeven waar aanvullende mogelijkheden liggen om arbeidsplaatsen toe te voegen. Die mogelijkheden kunnen niet zomaar worden benut. Intensivering van bedrijventerreinen is op korte termijn niet mogelijk door onze eigen regels en het ontbreken van financiële middelen. Het risico bestaat dat de ontwikkeling van werklocaties en voldoende bedrijfshuisvesting achterblijft bij de groei van de stad. Daarmee komt de betaalbaarheid ervan verder in het geding; prijzen stijgen door marktdruk. Voor bijvoorbeeld kleine ondernemers, circulaire economie, startups en creatieve bedrijvigheid is dit een groeiend probleem en daarmee ook voor het functioneren van onze stedelijke economie. Verder geeft het provinciale beleid ons te weinig ruimte om kantoren op incourante plekken te transformeren en deze kantoormeters op aantrekkelijke locaties – zoals knooppunten – te compenseren. Dit vormt op korte en middellange termijn een serieuze bedreiging voor diverse ruimtelijke ontwikkelingen. We zijn hierover (al lang) in gesprek met de Provincie.

Bovendien: de harde plannen bevinden zich in verschillende stadia van het planproces en de ervaring leert dat een deel van de plannen niet (volledig) wordt gerealiseerd, of pas later in de tijd. Dit maakt overprogrammering noodzakelijk. De totale opgave is niet alleen fors in aantal, maar ook complex. De beschikbare ruimte is beperkt en de markt is terughoudend met het toevoegen van werkprogramma bij (her)ontwikkelingen omdat het realiseren van woningen in veel situaties financieel aantrekkelijker is. Een sterke(re) sturing van de gemeente lijkt noodzakelijk om ambities RSU te verwezenlijken.

*Foto: Hof van Cartesius, broedplaats voor onderne**mers***

3.3 Duurzame mobiliteit

De opgave

Om Utrecht als groeiende stad gezond en bereikbaar te houden staan we voor twee grote opgaven:

- De transitie naar duurzame mobiliteit: schoon, stil, klimaatneutraal, veilig en voor iedereen.
- Zorgen dat de bereikbaarheid op orde blijft, met de 100.000 extra inwoners en 70.000 nieuwe banen die we tot 2040 verwachten. Dat vraagt ruimte-efficiënt vervoer: meer fiets, voetganger en openbaar vervoer. Als we de stad bereikbaar willen houden met zoveel meer mensen, hebben we voor deze drie een schaalsprong nodig en moeten we zaken als deelmobiliteit en verkeersmanagement invoeren.

Transitie naar duurzame mobiliteit

We geven voorrang aan schone manieren van vervoer die zo min mogelijk ruimte innemen. Lopen, fietsen en openbaar vervoer dus. Straten en stoepen moeten prettige plekken zijn om te verblijven en combineren we met ruimte voor groen en spelen. Zo maken we de lucht schoner en de straat rustiger en veiliger. De afgelopen jaren is te zien dat de inzet op actieve en schone vormen van mobiliteit succesvol is: het gebruik van fiets en ov in de stad groeit ten opzichte van het autogebruik. Hierdoor neemt ook de behoefte aan fietsparkeergelegenheid toe, met name in het centrum en de stedelijke knooppunten. We zetten deze ontwikkeling door, we stimuleren dit veranderende reisgedrag. Het is bovendien van belang om bereikbaarheid voor iedereen te realiseren: een inclusieve stad. Dat doen we door een goede en verkeersveilige inrichting van de openbare ruimte, waarbij het openbaar vervoer voor iedereen bereikbaar en toegankelijk is. Tenslotte omvat de transitie naar duurzame mobiliteit dat we inzetten op klimaatneutrale mobiliteit. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld: we verduurzamen het gemeentelijk wagenpark en de gemeentelijke vaartuigen.

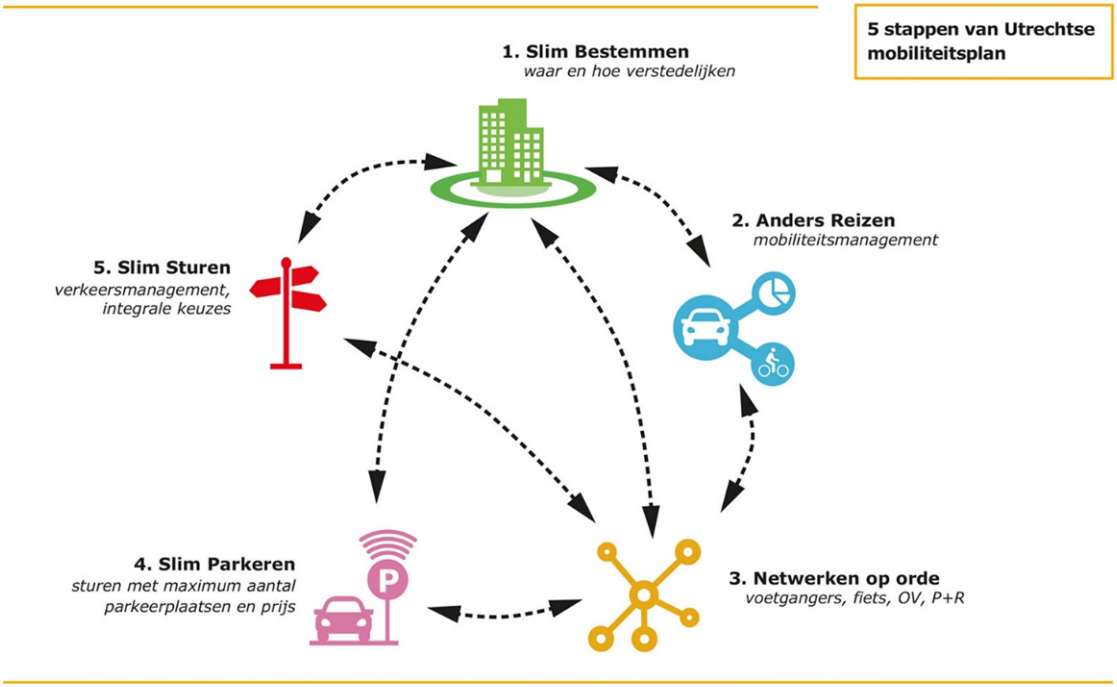
*Foto: Burgemeester Reigers**straat***

Bereikbaarheid blijvend op orde: schaalsprong voetganger, fiets en ov

Utrecht is op dit moment de snelst groeiende stad van Nederland. Utrecht kiest daarbij voor verdichting van de bestaande stad: de plekken die daarvoor geschikt zijn, zetten we in voor nieuwe woningen en werklocaties. Om tot 2040 60.000 woningen en 70.000 arbeidsplaatsen te realiseren zijn investeringen in

het mobiliteitsysteem randvoorwaardelijk. Op korte termijn realiseren we veel woningen in bijvoorbeeld de Merwedekanaalzone, Centrum (inclusief Stationsgebied) en Cartesiusdriehoek. Met het intensiveren van werklocaties zoals Lage Weide, Overvecht en USP/Rijnsweerd worden veel arbeidsplaatsen toegevoegd. We zien dat de ‘modal shift’ van auto naar wandelen, fietsen en openbaar vervoer van groot belang is om ruimte te creëren voor verdere groei. Een 'schaalsprong' in het voetpadennetwerk, fietsroutenetwerk en het openbaar vervoersysteem is hiervoor hard nodig. Deze omvorming van de stad vraagt grote investeringen in het mobiliteitssysteem, zoals nieuwe bruggen en tunnels om voor goede en vlotte verbindingen door de stad te zorgen en voldoende plek om de fiets te kunnen stallen. Maar ook ov-verbindingen, parkeerhubs, mobiliteitsknooppunten waar reizigers kunnen overstappen op openbaar vervoer of fiets. De oplossingen liggen niet alleen in de stad, maar ook in de regio. Niet-fysieke maatregelen als parkeerbeleid en gedragsbeïnvloeding gaan hand in hand met ingrepen in de infrastructuur én openbare ruimte. Voor de schaalsprongen zijn bijdragen vanuit de regio en het Rijk noodzakelijk.

Voor het aanpakken van deze opgaven moeten we keuzes maken. We gaan voor ‘de Utrechtse mobiliteitsaanpak’; vijf stappen die samenhangen, maar niet verplicht in deze volgorde. We zetten ze tegelijkertijd in om gezond stedelijk leven voor iedereen mogelijk te maken. Het mobiliteitsplan 2040 verduidelijkt deze stappen en is het uitgangspunt voor programma’s en projecten.

Met de Monitor Mobiliteitsplan houden we goed in de gaten hoe de mobiliteit zich ontwikkelt in de stad en wat de effectiviteit is van de genomen maatregelen zodat we tussentijds kunnen bijsturen. In de agenda mobiliteitsplan werken we een indicatieve fasering op hoofdlijnen uit. De agenda mobiliteitsplan is een instrument om te kunnen sturen op de langjarige koers en geeft richting aan de nog te programmeren maatregelen en projecten.

De mobiliteitstransitie in huidige en toekomstige plannen

Conform de RSU en het Mobiliteitsplan 2040 willen we de groei van de stad faciliteren met aandacht voor de kwaliteit van de leefomgeving. We geven voorrang aan lopen en fietsen en verbeteren de verkeerveiligheid. Dit doen we bijvoorbeeld met de herinrichting van de Nachtegaalstraat/Burgemeester Reigerstraat, Lombokplein en de Westelijke Stadsboulevard. Bij herinrichtingen verminderen het aantal autoparkeerplekken voor meer leefruimte, plek voor fietsparkeren en groen.

Verkeer ontwikkelt zich door aanbod van infrastructuur en de 'vraag' van mensen om zich te verplaatsen. Die vraag is geen vast gegeven, maar beïnvloeden we met beleid en regels, zoals parkeervoorzieningen en parkeerkosten, reiskostenvergoedingen, de fiscale voorzieningen voor de auto van de zaak, beprijzing van het openbaar vervoer tijdens de spits om de reizigers meer te spreiden en afspraken met werkgevers en onderwijsinstellingen over werk- en lestijden. Het autoverkeer sturen we zo dat het zoveel mogelijk de hoofdwegen gebruikt en de leefbaarheid op straat zo goed mogelijk is. Op langere termijn kunnen we met verkeersmanagement de verkeersruimte in de stad steeds beter benutten en vraag en aanbod bij elkaar brengen. Zo kunnen we bijvoorbeeld op drukke momenten bij de Jaarbeurs tijdelijk voorrang geven en bevorderen dat mensen bij voorkeur vervoer gebruiken dat schoon is en weinig ruimte gebruikt. Op dit moment voeren we verkeersmanagementsystemen daar in waar we wegen herinrichten. Pas als het verkeersmanagementsysteem in de hele stad is ingevoerd, kunnen we de verkeersruimte optimaal benutten en sturen op ‘gezond stedelijk leven’.

*Foto: Mali**eblad***

De meeste randvoorwaardelijke mobiliteitsinvesteringen voor de groei van de stad op korte termijn zijn in voorbereiding, zoals de Europalaan-Noord, mobiliteitshub Papendorp en de langzaam verkeer bruggen Merwedekanaalzone. De spooronderdoorgang Locomotiefstraat is in 2021 opgeleverd en we onderzoeken de spooronderdoorgang ter hoogte van de Boorstraat, de Nicolaas Beetsstraat en de verbreding van de Demkabrug. Verbeteringen aan het fijnmazige fietsnetwerk rondom de grote woningbouw- en werklocaties moeten we op korte termijn in voorbereiding nemen.
Om de woningbouw- en werklocaties middellange en lange termijn bereikbaar te houden werken we met Rijk, Provincie en andere gemeenten aan het mobiliteitssysteem van de toekomst. Met onze eigen inzet voor de uitvoering van de doelen van het Mobiliteitsplan in combinatie met de samenwerking met het Rijk en de regio brengen we de schaalsprong voor de voetganger, fiets en het openbaar vervoer stap voor stap tot uitvoering. Zo werken we in U Ned aan de uitvoering van de no-regretmaatregelen en het verkennen van nieuwe ov-verbindingen in de MIRT-verkenning ov en wonen.

Liggen we op koers RSU 2040?

Bovenstaande geeft aan dat mobiliteitstransitie een grote opgave is die tientallen jaren gaat kosten. We zijn op alle terreinen van mobiliteit hard aan de slag en maken goede vorderingen, getuige de

voortgangsrapportages over mobiliteit en verkeersveiligheid. We kunnen met de beschikbare middelen in het MPB de ambities voor 2040 van het mobiliteitsplan en de RSU niet tijdig realiseren. Dat betekent dat we moeten prioriteren. Zo zetten we eerst in op de belangrijkste bruggen en tunnels voor het fietsnetwerk, faseren de invoering van 30 km/uur als maximumsnelheid en focussen op de verbetering van de verkeersveiligheid op de plekken met de grootste risico's. We proberen de middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten door werk met werk te maken, bijvoorbeeld door onderhoudswerkzaamheden aan wegen en riolering te combineren met de herinrichting voor 30 km/uur en meer ruimte voor fiets en voetganger. De integrale aanpak leidt echter tot complexere projecten die meer tijd en geld kosten.

Voor de groei van het aantal woningen en arbeidsplaatsen in de stad zijn mobiliteitsinvesteringen randvoorwaardelijk. Om de groei mogelijk te maken zijn investeringen nodig bovenop de huidige middelen in het MPB. We zetten erop in om als regio met het Rijk tot afspraken te komen over de benodigde gezamenlijke investeringen.

De financiële actualisaties van het meerjarenprogramma bereikbaarheid (MPB) en de parkeerexploitatie lichten we toe in hoofdstuk 5.2.

3.4 Gezond leefklimaat met ruimte voor groen

De opgave

Utrecht wil een gezonde, duurzame en circulaire stad zijn waar mensen wonen, werken en verblijven in een gezond leefklimaat. Met de keuze voor binnenstedelijke verdichting vinden we een hoogwaardige, groene en toegankelijke openbare ruimte extra belangrijk. Deze moet dan ook meegroeien met de groei van de stad. We werken op verschillende terreinen aan een toekomstbestendige leefomgeving waar het goed toeven is in een gezonde en veilige openbare ruimte voor mens en dier. De leefomgeving wordt klimaatbestendig ingericht, zodat we wateroverlast, hittestress en verdroging voorkomen. Dit betekent dat de stad flink vergroend moet worden. Verder betekent dit dat de openbare ruimte voor iedereen toegankelijk moet zijn en iedereen in de directe woonomgeving elkaar gemakkelijk kan ontmoeten, kan sporten, spelen, bewegen en recreëren. In de RSU 2040 geven we aan twee hoofdstructuren voorop te stellen: de groenstructuur en de mobiliteitsinfrastructuur. Daarmee is het groen in de stad leidend voor het ordenen van de bestaande stad en van de nieuwe plekken in de stad. Tijdens de coronacrisis is eens te meer gebleken hoe belangrijk de directe leefomgeving voor mensen is. Om klimaatverandering tegen te gaan willen we in 2050 een stad zijn die volledig draait op hernieuwbare materialen en waar afval grondstof is.

*Foto: Groot Meesters**plein***

Het actief vergroenen van Utrecht is randvoorwaardelijk voor de grotere druk op de openbare ruimte én voor het inspelen op de klimaatveranderingen. Daarnaast levert het een bijdrage aan het herstel van de biodiversiteit. Een robuuste, groene openbare ruimte is essentieel voor het welbevinden en de gezondheid van onze inwoners, voor spelende kinderen, voor de waarde van vastgoed. Als we kijken naar de huidige staat van de openbare ruimte zien we dat het beeld sterk varieert per wijk. Van de totale oppervlakte van de gemeente Utrecht is 42% verhard, 37% groen en 21% water. De Binnenstad en Noordwest hebben zowel absoluut als per huishouden het ***minste*** groen. Vleuten-De Meern, Leidsche Rijn en Overvecht zijn de wijken met absoluut en per huishouden het ***meeste*** groen. Verschillen zien we ook in de tevredenheid over het groen en parken in de eigen buurt. Twee derde van de Utrechters is (zeer) tevreden over het groen en driekwart is tevreden over de parken in de buurt. In Noordwest geldt

dat slechts de helft van de inwoners tevreden is over het groen in tegenstelling tot de wijken Zuid, Oost en Overvecht (alle drie ongeveer driekwart tevreden). In de wijken Zuidwest en Binnenstad is maar de helft van de bewoners te spreken over de parken in eigen buurt (Utrecht Monitor, 2021). Hoewel er altijd verschillen tussen wijken zullen zijn, is het nodig meer evenwicht in de huidige situatie te brengen. Met name groenarme wijken, zoals de vooroorlogse wijken, moeten een been bijtrekken in de vergroeningsopgave, om klimaatbestendig te worden.

In de RSU 2040 hebben we als ambitie gesteld dat groen en verdichting gelijk opgaan. Bij de toename van 60.000 woningen betekent dit dat 440 hectare extra binnenstedelijk groen moet worden gerealiseerd. Om deze vergroening te bereiken is een trendbreuk nodig; dit noemen we de Groene Schaalsprong. De vergroening moet plaatsvinden op vijf niveaus: Groene straten, bestaand en nieuw (ca. 200 hectare groen), Groenblauwe routes (ca. 100 hectare groen), nieuwe parkgebieden in de stad (ca. 120 hectare groen), Groene scheggen die stad en landschap verbinden (ca. 30 hectare groen) en Groen om de stad (ca. 250 hectare nieuw recreatief groengebied in de directe omgeving van de stad). De nadere toelichting hierop is te vinden in de RSU2040. Uitgangspunt is dat we op stedelijk niveau streven naar 75 m² openbaar groen en 30 m² water per huishouden in de stad plus 40 m² groen om de stad. Op dit moment voldoen we hier net aan met 106 m² groen en water in de stad en 42 m² om de stad.
De opgave is echter niet alleen kwantitatief van aard maar juist ook kwalitatief. Zo zetten we naast uitbreiding van groen en water ook in op een kwaliteitsimpuls en op een betere toegankelijkheid van bestaand groen op verschillende plekken in de stad. Bijvoorbeeld in Overvecht door een groen lint aan te leggen, in Park Transwijk door deze voor meer mensen aantrekkelijk te maken en in Maarschalkerweerd door een voormalig tuinbouwgebied om te zetten in recreatief groen.

De ambities betekenen onder andere dat wij bij elke ruimtelijke ingreep de kans voor groen benutten. Dit komt onder andere naar voren in het principe ‘groen, tenzij’. Dit houdt in dat we in Utrecht straten, pleinen, binnenterreinen, daken en gevels groen inrichten, tenzij dat op een specifieke plek niet kan vanwege de vereiste functionaliteit. Of het nu gaat om onderhoud aan wegen, om aanleg van energieinfrastructuur, om vernieuwing van riolering of welke andere ingreep dan ook: telkens moeten we integraal in het project meenemen dat we de stad groener willen maken. Door werk met werk te maken kunnen we op die manier efficiënt de kwantiteit en kwaliteit van het groen in Utrecht verhogen. Ook gebiedsontwikkelingsprojecten dragen bij aan de groene schaalsprong en zijn klimaatbestendig.

Groen in lopende en toekomstige plannen

Uit de analyse van de harde plannen[3] blijkt dat er in de aankomende 10 jaren per jaar gemiddeld tussen de 6 en 7 hectare openbaar toegankelijk groen wordt toegevoegd. Als we kijken naar de netto toevoeging van water gaat het in totaal om enkele hectares. De vergroening gebeurt op verschillende plekken in de stad zoals de vergroening van straten en pleinen in rivierenwijk, de aanleg van (delen van) Rondje Stadseiland, integrale herinrichtingen van de openbare ruimte in Kanaleneiland maar ook door middel van gebiedsontwikkelingen zoals Cartesiusdriehoek waar minimaal 30% van de wijk groen wordt ingericht. Toch zien we dat de verdeling niet gelijk is over de wijken en dat groen niet voor iedereen toegankelijk is. Een aanzienlijk deel van het openbaar groen en water wordt aangelegd in de wijk Leidsche Rijn. Een wijk met nu al per huishouden het meeste groen en dat logischerwijs hoog scoort op tevredenheid van de buurtbewoners. Alleen met de lopende plannen redden we het niet. De RSU 2040 laat met de groene schaalsprong zien waar mogelijkheden liggen om in en om de stad substantieel extra te vergroenen, om het groen van een extra kwaliteitsimpuls te voorzien en/of het groen beter toegankelijk te maken. Het gaat bijvoorbeeld op korte termijn om Landschapspark Oud Zuilen (toegankelijk maken van 25 hectare openbaar groen), vervolgfasen van Parklandschap Maarschalkerweerd, Tuinen van Moreelse, Landschapspark Groot-Amelisweerd, het afmaken van groenblauw ronde stadseiland maar ook het substantieel investeren in het vergroenen van straten in groenarme wijken als Binnenstad, West, Noordwest en Noordoost en structureel investeren in integrale projecten zoals in Overvecht (Amazonekwartier en Taagdreef), West (Welgelegen) en Kanaleneiland.

Liggen we op koers richting RSU 2040?

[3] Voor de groenprojecten waarvoor nog geen volledige dekking is, is een inschatting gemaakt hoeveel netto openbaar toegankelijk groen wordt gerealiseerd met het huidige beschikbare budget.

We zien dat in alle gebieden de groenopgave met urgentie wordt opgepakt. Dit blijkt onder andere uit het 'groen tenzij' principe dat wij in projecten hanteren. Desondanks is er een trendbreuk nodig om de vergroeningsdoelstellingen van de RSU 2040 te halen. We zien dat de huidige harde plancapaciteit voor 'toevoeging groen' voor zowel de korte als de lange termijn niet omvangrijk genoeg is om mee te groeien met het aantal huishoudens. We verwachten tot 2030 ongeveer 30.000 woningen toe te voegen; dat vraagt volgens het uitgangspunt uit de RSU (75 m2 groen per huishouden in de stad) om 225 hectare extra groen in deze periode. Gelet op de ambitie om vergroening en verdichting gelijk op te laten gaan, is het huidige tempo dus onvoldoende en zijn aanvullende investeringen noodzakelijk.

Het Meerjaren Groenprogramma (MGP) – Ruimte voor Groen 2022-2026, als bijlage bij het MPR, geeft inzicht in het jaarlijks investerings-en uitvoeringsprogramma van de gemeente.

*Foto: Vergroening Maas**plein***

3.5 Energie

De opgave

In Parijs (2015) en in het nationaal Klimaatakkoord (2019) zijn afspraken gemaakt om de CO_2-uitstoot terug te dringen. De Europese doelstelling voor 2030 is alweer aangescherpt naar -55% in 2030. Het regeerakkoord gaat nog weer verder en mikt op -60%. De stad Utrecht wil daaraan bijdragen en zo snel mogelijk doch uiterlijk in 2050 klimaatneutraal zijn. Hiervoor moeten we onder andere het energieverbruik van woningen en gebouwen drastisch verlagen, de energie die gebruikt wordt duurzaam opwekken en de energie-infrastructuur aanpas-sen op gebruik van elektriciteit en warmtenetten in plaats van aardgas. De gemeente heeft hierin ook een belangrijke rol. Soms vanuit haar wettelijke taken als beheerder van de ruimtelijke ontwikkeling, maar soms ook als investeerder, garantieverlener, aanjager en subsidieverlener voor de onrendabele top bij innovaties etc. Om de energietransitie te versnellen zetten we in op drie pijlers.

1. Energie besparen: voor het besparen van energie zijn de gebouweigenaren aan zet. Denk aan isoleren en bijbehorende ventilatie, elektrisch koken en een andere warmtevoorziening voor warm water en verwarming. De gemeente is daarbij zelf aan zet voor al het gemeentelijk kernvastgoed (maatschappelijk vastgoed en kantoorgebouwen); de opgave is dat het deze in 2040 energieneutraal is.
2. Bronnen verduurzamen en duurzame opwekking: Voor de groei van de stad conform de ambities uit de RSU is minimaal 0,04 terrawattuur (TWh) elektriciteit nodig. Voor de verduurzaming van het energieverbruik van de bestaande stad (4 TWh elektriciteit, 8.5 PJ aardgas en 2 PJ warmte (afname)) is meer nodig, maar daarvoor hebben we nog geen concrete doelstellingen. Met Eneco is wel afgesproken dat in 2040 de warmte volledig gevoed wordt door duurzame bronnen. Op dit moment is dat circa 40% door de BioWarmteInstallatie (BWI) op Lage Weide. We hebben regionaal de opgave om in 2030 1,8 TWh aan wind- en zonne-energie op te wekken. Dat staat gelijk aan elektriciteitsverbruik van 540.000 huishoudens. Hiervoor hebben we in de Regionale Energiestrategie Regio U16 zoekgebieden en projecten vastgelegd. De Utrechtse inzet is gericht op 0,523 TWh aan projecten inclusief grootschalig zon op dak. We hebben hierbij de ambitie om geen enkel dak onbenut te laten. Op dit moment heeft bijna een kwart van de daken in Utrecht zonnepanelen.
3. Infrastructuur aanpassen: De opgave is dat alle gebouwen in 2050 zonder aardgas verwarmen en koken. Hiervoor moet het elektriciteitsnet en warmtenet(ten) uitgebreid en verzwaard worden en het gasnetwerk worden verwijderd. Dit is een grote opgave, want ongeveer 130.000 Utrechtse gebouwen zijn nu nog op aardgas aangesloten. In de transitievisie warmte staat hoe Utrecht op een haalbare en betaalbare manier overstapt naar een duurzame manier van verwarmen. Dit vraagt (soms forse) investeringen in het leidingwerk onder de grond én in de energiegebouwen. Boven de grond zijn warmteoverdrachtstations nodig en warmtebuffers (Eneco). Bij elektra zijn dat kleinere trafohuisjes, maar bijvoorbeeld ook middenspannings- en hoogspanningsstations. Uiterlijk in 2025 moeten we de locaties voor fysieke inpassing gevonden hebben, bij voorkeur zoeken we inpandige oplossingen. Daarnaast streven we ernaar om de bodem en het oppervlaktewater zo optimaal mogelijk te benutten voor de energietransitie. Op dit moment benutten we bijvoorbeeld circa 10% van de inzetbare capaciteit van de bodem voor bodemenergie (buffercapaciteit) maar winnen we nog geen warmte uit het oppervlaktewater.

We werken aan een Energievisie. Hierin komen doelstellingen te staan en een uitvoeringsstrategie voor de vertaling van deze doelstellingen naar omgevingsprogramma's met maatregelen en omgevingsplannen met regels. We verwachten de energievisie, na afronding van de plan-MER, eind 2022 aan te bieden aan de raad. Een aantal omgevingsprogramma's worden of zijn vastgesteld voorafgaand aan de Energievisie: transitievisie warmte, programma zon op dak en programma energiebesparing.

Energietransitie in lopende en toekomstige plannen

De komende jaren wordt fors geïnvesteerd in uitbreiding van het warmtenet door een warmtebedrijf en de aanleg van warmtekoudeopslag (WKO) door gebouweigenaren of warmtebedrijven. Dat geldt ook voor de uitbreiding/verzwaring van het elektriciteitsnet en de verwijdering van het gasnetwerk door Stedin. In

Overvecht zijn we als eerste begonnen met de grote stappen te zetten naar het aardgasvrij maken van de vier noordelijke woonbuurten. De vier zuidelijke buurten volgen nog voor 2030.

De ondergrondse ruimte is schaars en verdere uitbreiding moet in samenhang met andere functies en belangen bekeken worden. Hiervoor gaan we in 2022 een visie ondergrond opstellen en actief regie voeren op het gebruik van de ondergrond. Er liggen plannen voor het gebruik van warmte uit oppervlaktewater voor verschillende nieuwbouwprojecten, zoals Merwedekanaalzone deelgebied 5 en Beursgebied.

Voor de warmteopgave zetten partijen als Eneco en HDSR (waterschap) hun eigen bronnen of bronnen van derden in om de stadsverwarming te verduurzamen. Concrete voorbeelden zijn de investering in een BiomassaWarmteInstallatie (BWI, eigendom Eneco), of de bouw van een 27 megawatt warmtepomp naast de RWZI met rioolwater als duurzame bron voor het warmtenet in Utrecht en Nieuwegein (Eneco samen met HDSR). Eneco start ook met vier locaties in Utrecht (Overvecht, Rijnsweerd, Merwedekanaalzone/Kanaleneiland en Lage Weide) en één in Nieuwegein voor warmtebuffers. Deze buffers met een volume van zo'n 5000 m^3 water kunnen warmte opslaan uit het warmtenet zodat tijdens de dagpieken hieruit getapt kan worden. Deze buffers verhogen de systeemefficiëntie van het net waardoor ook duurzame bronnen beter ingepast kunnen worden. Daarnaast is er een plan om het Merwedekanaal en het Amsterdam-Rijnkanaal te gaan gebruiken als warmtebron (aquathermie, thermische energie uit oppervlaktewater) voor collectieve netten (HDSR, Rijkswaterstaat).

Voor de duurzame energieopwekking (zon en wind) zit er, aanvullend op de gerealiseerde 0,1 TWh zon op dak, op dit moment 0,0045 TWh in de harde plancapaciteit: zonneveld Meijewetering en zonnepanelen op de geluidwal langs de A12. Daarnaast verwachten we met de locaties Rijnenburg (0,05-0,24 TWh), Nedereindse Plas (maximaal 0,033 TWh) en Haarrijnseplas (0,004 TWh) op termijn maximaal 0,28 TWh duurzaam op te wekken. Voor de langere termijn zien we potentiële locaties in USP, Voordorpse Veld en Ockhuizen met een totale verwachte opbrengst van circa 0,07 TWh. Tot 2040 tellen deze plannen op tot maximaal 0,45 TWh inclusief een nog groeiend aandeel voor zon op het dak.

*Foto: Hogeweide (Leidsche **Rijn)***

Liggen we op koers richting RSU 2040?

Op dit moment is het niet goed mogelijk om aan te geven of we op koers liggen, omdat we geen complete set doelstellingen hebben voor middellange en langere termijn. Wel weten we dat er nog maar weinig woningen afgesloten zijn van het aardgas en er congestie is op de elektriciteitsinfrastructuur. 4% van ons elektriciteitsverbruik wordt duurzaam opgewekt met zonnepanelen op daken en 40% van het warmtenet is verduurzaamd door het gebruik van biomassa. Het energieverbruik daalt met ongeveer 1% per jaar.

In de Energievisie vertalen we op een structurele manier de ambities en doelen naar maatregelen en instrumenten, zodat duidelijker wordt welke maatregelen bijdragen aan welke doelstellingen. Met name voor de gebouwde omgeving en duurzame energieopwekking ligt er een belangrijke verantwoordelijkheid bij gemeenten. Een verantwoordelijkheid die gepaard gaat met nieuwe rollen en nieuwe bevoegdheden bij het maken van afwegingen in o.a. het ruimtelijk domein. Nieuw is dat de energietransitie een grotere claim doet op de ruimte dan de afgelopen decennia. Er zijn ook meer keuzes te maken in de energievoorziening en de sturing van besparing bij gebruikers. Het is daarom van belang dat energie een prominentere plek krijgt in het ruimtelijke beleid en aan de voorkant van planologische ontwikkeling.

Rond zoekgebieden voor duurzame opwekking van energie (wind en zon) lopen we in sommige gebieden tegen knelpunten aan. In Noordoost, Oost en Zuid en in het USP zien we dat veel grond in particulier eigendom is. Bovendien werpt het afwegingskader van de Provincie enkele beperkingen op. In West/Noordwest is Lage Weide een belangrijke zoeklocatie, maar de mogelijkheden voor gebiedsontwikkelingen worden daar sterk beperkt door het vastlopende mobiliteitsnet. Er zijn nieuwe en betere verbindingen nodig (ov en fiets) om verder ontwikkeling van het gebied mogelijk te maken.

3.6 Maatschappelijke voorzieningen

De opgave

Maatschappelijke voorzieningen zijn onmisbaar in een stad die staat voor ontwikkeling, beleving en ontmoeting. Het gaat onder meer om scholen, sportaccommodaties, buurtcentra, culturele voorzieningen en ook om speelruimte. Om te blijven voorzien in de behoefte moet het aanbod aan maatschappelijke voorzieningen meegroeien met de groei van de stad. Daarnaast hebben trends als vergrijzing en extra-muralisering gevolgen voor de behoefte aan bepaalde voorzieningen zoals ontmoetingsruimte.
Ons beleid is vastgelegd in het Koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen en in thematische huisvestingsnota's. In de RSU 2040 zijn de kwantitatieve normen die we hanteren vertaald naar de barcode op wijk- en stedelijk niveau. Die vertalen we naar een programmering die voor de komende jaren concreet is ingevuld en voor de langere termijn op hoofdlijnen.

Lopende en toekomstige plannen

Sport

De opgave voor sport t/m 2040 is berekend o.b.v. de bevolkingsprognoses (harde planvoorraad) en vraag/aanbod onderzoek van Mulier-instituut uit 2020. In 2022 vindt een actualisatie plaats. Voor uitbreiding van sportvelden wordt uitgegaan van een efficiënter gebruik van de huidige sportparken, maar daarnaast is ook uitbreiding van capaciteit nodig. De uitbreiding van sportvelden zoeken we zoveel mogelijk gekoppeld aan bestaande sportparken of door verplaatsing van (te) kleine sportparken naar nieuwe, grotere sportparken. Nieuwe sporthallen koppelen we aan nieuwe scholen voor voortgezet onderwijs. Bij uitbreidingsprojecten zien we dat de voorbereidende fase langer duurt door grotere uitdagingen bij de gebiedsontwikkelingen, integrale afweging van ambities en inbreiding.
Door de tegenvallende inwonersgroei hebben we ervoor gekozen de realisatie van sporthal Voordorp en het zwembad Maximapark door te schuiven naar 2026; respectievelijk twee en één jaar later dan gepland. Binnen de behoefteberekening is deze verschuiving te verantwoorden. Ook schuiven we het extra voetbalveld en twee hockeyvelden voor sportpark Nieuw Welgelegen door naar 2025. Deze stonden eerder gepland voor 2023. Voor Nieuw Welgelegen wordt op dit moment een variantenstudie uitgevoerd voor inpassing van deze velden. Hiervoor wordt nog ruimte gezocht en is waarschijnlijk herbestemming van grond nodig en/of een verplaatsing van functies. Daardoor is doorschuiven naar 2025 realistisch.

2022-2025

In 2022 wordt de sporthal Bontekoelaan opgeleverd (Zuidwest), samen met het Globe College. De sporthal Berlijnplein (Leidsche Rijn) wordt momenteel gerealiseerd in combinatie met Academie Tien (oplevering 2023). En sporthal Cartesiusdriehoek staat op de planning voor 2025. Vanaf 2023 start de voorbereiding voor de realisatie van vier sporthallen en voor het zwembad Maximapark. Voor 2024 is de omzetting van een natuurgrasveld naar kunstgras opgenomen voor sportpark Nieuw Welgelegen en de uitbreiding van 1 hockeyveld op Strijkviertel. In 2025 staat de uitbreiding van 1 hockeyveld op Strijkviertel, 2 hockeyvelden Nieuw Welgelegen, 1 voetbalveld en/of 1 hockeyveld Maarschalkerweerd geprogrammeerd. Genoemde locaties zijn echter allemaal nog onder voorbehoud van de uitkomsten van de locatiestudies Maarschalkerweerd Noord, Strijkviertel en Nieuw Welgelegen. Het is nog onduidelijk voor hoeveel velden er daadwerkelijk ruimte is in deze gebieden.

2026-2030

Vanaf 2025-2026 zijn minimaal een extra rugbyveld (locatiestudie Strijkviertel) en een extra korfbalveld (zoekgebied Hoograven) nodig. In 2026 breiden we uit met 1 voetbalveld en 1 hockeyveld (beide nog locatie te vinden). Tevens realiseren we dan de sporthallen Voordorp en Merwedekanaalzone. Er staat een zesde sporthal op de meerjarenplanning met als zoekgebied Overvecht, te combineren met een VO-school. Aanvullend kiezen we bij de nieuwe VO school in Vleuten De Meern eveneens voor uitbreiding met een sporthal. De voorlopige uitkomsten van het onderzoek naar het kengetal binnensport laten zien dat er behoefte is aan extra sporthallen in de stad.

2030-2040 en verder
Op basis van de Mulierrapportage 2019 (harde planvoorraad) is er nog minimaal een tekort van 6 hockeyvelden en 3 voetbalvelden. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de eerdergenoemde locatiestudies (Maarschalkerweerd Noord, Nieuw Welgelegen en Strijkviertel) voldoende velden opleveren. Mocht dit niet het geval zijn dan wordt het tekort groter. De eerste resultaten van de nieuwe behoefteberekening (Mulier 2022) laten ook zien dat er een tekort aan tennisbanen in de stad gaat ontstaan en dat het tekort aan andere sportvelden nog iets groter wordt dan in de prognoses van 2019. Hiervoor is nog een nadere analyse nodig. Aanvullend op de capaciteitsberekeningen van Mulier (gebaseerd op de harde planvooraad) zijn er nog een aantal zoekgebieden van in totaal 14 hectare aan sportvelden geformuleerd bij de te ontwikkelen stedelijke knooppunten. In deze periode zal ook bij de zwembaden Den Hommel en De Kwakel uitbreiding nodig zijn met elk 1 bad.

Onderwijs
In de periode tot en met 2026 realiseren we een aanzienlijke uitbreiding van zowel het primair als het voortgezet onderwijs. Er komen lagere scholen bij in de buurten Haarrijn, Leeuwesteijn en Groenewoud (Leidsche Rijn), in de Merwedekanaalzone, de Cartesiusdriehoek, het Beurskwartier en het Jaarbeurskwartier. Het voortgezet onderwijs breidt uit in de Merwedekanaalzone, in Leidsche Rijn, Overvecht, Vleuten de Meern en in het USP/Rijnsweerd (internationale school). Het meerjaren onderwijshuisvestingsplan wordt dit jaar geactualiseerd. Het geeft inzicht in de behoefte op de middellange - en lange termijn op basis van de meeste recente bevolkingsprognoses. De locaties van de tussen 2027 en 2040 nog te realiseren scholen zijn veelal nog niet bekend.

Welzijn
In de periode tot en met 2026 komen er nieuwe buurtcentra in de Merwedekanaalzone en in Overvecht. Bij de ontwikkeling van de Kruisvaartkade (Zuidwest) is een buurtkamer voorzien. Voor 2028 is een buurtkamer in het gebied Beurskwartier/Lombokplein gepland. Verdere programmering van buurtcentra en buurtkamers na 2026 is afhankelijk van omvang en tempo van nieuwe gebiedsontwikkelingen.
De buurtcentra en buurtkamers groeien mee volgens de in ons beleid vastgestelde normen per type wijk. Maatschappelijke trends als vergrijzing en extra-muralisering vragen in de toekomst wellicht om meer plekken voor ontmoeting en activiteiten binnen wooncomplexen. Niet alleen de gemeente kan daar een rol in spelen maar ook woningbouwcorporaties, zorgaanbieders en ontwikkelaars.

Cultuur
In de periode tot en met 2026 worden het jongerencultuurhuis Leidsche Rijn en het wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone gerealiseerd. De stedelijke/bovenregionale culturele cross-overvoorziening voor podium- en beeldende kunst in het Jaarbeurspleingebouw staat geprogrammeerd voor 2027.
De ambitie is om tot 2040 25 culturele wijkvoorzieningen toe te voegen, verspreid over alle wijken. Het kan daarbij gaan om herontwikkeling van bestaand gemeentelijk maatschappelijk vastgoed en om nieuwbouw, bij voorkeur in combinatie met andere maatschappelijke functies, maar ook om het toevoegen van cultureel programma op bestaande locaties voor bijvoorbeeld welzijn of onderwijs.

Liggen we op koers richting RSU 2040?
We zien een aantal dilemma's en knelpunten optreden bij het realiseren van de opgave Maatschappelijke Voorzieningen. Die zijn zowel financieel als inhoudelijk van aard.

Meerkosten en inpassingskosten
Onze eigen ambities ten aanzien van met name duurzaamheid, de specifieke eisen die het bouwen in hoog stedelijk gebied met zich meebrengt, de snel oplopende inflatie en de stijgende bouwkosten door krapte op de markt leiden tot een stapeling van meerkosten aan de investeringskant. Dit doet zich overal in de stad voor, bij nieuwbouw binnen en buiten de ontwikkelgebieden en ook bij renovatie en eigenaarsonderhoud. De kostenstijging is het hoogst voor de nieuw te realiseren voorzieningen in hoog stedelijk gebied zoals de Merwedekanaalzone. Daar zien we bovendien dat de inpassingskosten zoals kosten voor infrastructuur voor verkeer en parkeren, bijvoorbeeld door het verdiept aanleggen van fietsparkeervoorzieningen, hoger zijn dan elders in de stad. Dit vraagt om aanpassing van de normbedragen voor maatschappelijke voorzieningen en een brede en slimme systematiek van bekostiging.

Daarnaast zien we de kosten aan de exploitatiekant oplopen door de stijgende energielasten. Dit drukt zowel op de exploitatielasten van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed als op de budgetten van gesubsidieerde maatschappelijke instellingen zoals buurtteams die veelal gebruik maken van particulier vastgoed en die te maken krijgen met sterke huurverhogingen.

Gebrek aan ruimte

Het meegroeien van de maatschappelijke voorzieningen betekent een aanzienlijk ruimtebeslag, terwijl de beschikbare ruimte beperkt is, mede als gevolg van de verdichting. Grote ruimtevragers zoals sportparken zijn de afgelopen jaren niet evenredig meegegroeid met de behoefte en niet opgenomen in hoogstedelijk ontwikkelgebied zoals de Merwedekanaalzone. Dit verhoogt de druk op de voorzieningen in de bestaande stad en het leidt tot een omvangrijke zoekopgave. Zoekgebieden aan de rand van de stad brengen dilemma's met zich mee. Als locaties te ver weg liggen of niet goed ontsloten zijn, beperkt dat de bruikbaarheid voor de jeugdsport, waar we juist vanuit onze ambitie op gezondheid en sociale cohesie in willen voorzien. Ook leidt het tot ongewenste automobiliteit. Een deel van de zoekgebieden is mogelijk niet bruikbaar vanwege beperkingen op het gebruik door het aanwezig erfgoed. Bovendien is een deel van de zoekgebieden ook in beeld voor andere opgaven.

Ook behoefte aan niet-gemeentelijke maatschappelijke voorzieningen

De groei van de stad vraagt ook om het meegroeien van maatschappelijke voorzieningen die de gemeente niet zelf ontwikkelt en/of financiert. Voorzieningen van groot maatschappelijk belang die wij niet financieren zijn onder andere gezondheidscentra, voorzieningen vanuit de wet langdurige zorg voor beschermd wonen voor mensen met een licht verstandelijke beperking en verpleeghuizen. Wij willen de behoefte hieraan scherper krijgen en bezien wat er nodig is om deze voorzieningen een plek te geven in de gebiedsontwikkelingen.

Nieuwe maatschappelijke behoefte

Corona heeft de behoefte aan openbare ruimte waarin inwoners kunnen sporten, spelen en bewegen nog meer dan daarvoor zichtbaar gemaakt. Incidenteel zijn daar middelen voor de korte termijn voor beschikbaar gesteld. In ontwikkelgebieden nemen we dit mee in de planontwikkeling.

4 Gezonde gebiedsontwikkeling

In dit hoofdstuk staat de opgave gezonde gebiedsontwikkeling centraal. Hierin schetsen we voor de gebieden in de stad de opgaven op het gebied van wonen, werken, duurzame mobiliteit, gezond leefklimaat met ruimte voor groen, energie en maatschappelijke voorzieningen. Daarbij laten we zien wat we daarvoor doen en of we op koers liggen. Hierbij onderscheiden we de volgende gebieden:

- Centrum (Stationsgebied/Binnenstad),
- Zuidwest inclusief Merwedekanaalzone,
- Leidsche Rijn en Vleuten – De Meern inclusief Rijnenburg,
- Utrecht Science Park (USP) en Rijnsweerd,
- Noordoost, Oost en Zuid,
- West en Noordwest,
- Overvecht.

Elk van deze gebieden in de stad heeft een ruimtelijk regisseur die verantwoordelijk is voor (omgevings)visies en ruimtelijke ontwikkelingsprojecten in het betreffende gebied. Hierbij gaat het zowel om de ontwikkeling van vastgoed als van openbare ruimte en om initiatieven van zowel gemeente als marktpartijen.

4.1 Centrum (Stationsgebied/ Binnenstad)

De opgave

Het Centrum is een economisch knooppunt lokaal, regionaal en nationaal, maar ook een huiskamer van en voor iedereen in de stad (en regio). De historische binnenstad vormt hierbij een samenhangend geheel met het Stationsgebied en het te ontwikkelen Beurskwartier (inclusief Jaarbeurs) en Lombokplein. Het Centrum biedt ruimte aan diversiteit van mensen en functies en is als geheel veelzijdig. Het is hierbij van belang dat we het niveau van maatschappelijke voorzieningen op peil houden. We stellen het ontmoeten en verblijven in de openbare ruimte centraal; dit vraagt om hoogwaardige verblijfsplekken. De komende jaren groeit de stad en daarmee neemt het gebruik van de binnenstad verder toe. De binnenstad van Utrecht is een plek waar alles samenkomt: wonen, werken, winkelen, studeren, uitgaan en ga zo maar door. Maar soms schuren die functies en zitten ze elkaar (deels) in de weg. Bijvoorbeeld op plekken waar wonen en uitgaan samenkomen. Voor de toekomst moeten er daarom keuzes gemaakt worden. Hiervoor hebben we de Omgevingsvisie Binnenstad opgesteld die de komende jaren stapsgewijs wordt uitgevoerd.

Centrum is de plek waar we de komende jaren onder andere een forse woonopgave zien met bijvoorbeeld plannen voor het Beurskwartier, Lombokplein en Kruisvaartkade. Behoud van diversiteit in het woonaanbod maar zeker ook het aanbod aan groen en voorzieningen dat hierin mee moet groeien zijn belangrijke aandachtspunten. Daarnaast ligt er de opgave voor het toevoegen van duizenden arbeidsplaatsen waarbij de focus in en rond het Stationsgebied ligt op kantoren. In de binnenstad zal de situatie ten aanzien van werken niet drastisch wijzigen, maar is wel extra aandacht nodig voor het ombouwen van het kernwinkelgebied van een plaats om te kopen naar een plaats om te zijn (Programma ‘Morgen Mooier Maken’). Verder stimuleren we wonen boven winkels om de levendigheid van de binnenstad te bevorderen. Het gebied leent zich niet voor grootschalige energieopwekking, maar toevoegen van zonnepanelen op daken en WKO-systemen moeten bijdragen aan de energieopgave. In Centrum zal door de schaarse ruimte de balans tussen de hoeveelheid groen en vastgoed (wonen/ werken) anders zijn dan in andere gebieden. Maar ook dit gebied willen we vergroenen en klimaatbestendig maken door bijvoorbeeld het opheffen van straatparkeren, het realiseren van groene daken en gevels en het verbeteren van bestaand groen. Door toenemende drukte is er behoefte aan meer ruimte voor de voetganger, een fijnmazig fietsnetwerk en (inpandige) fietsparkeerplaatsen. Het beslechten van barrières door spoor (bijvoorbeeld Fietstunnel Nicolaas Beeststraat), weg (bijvoorbeeld

Binnenstadsas) en water (bijvoorbeeld Weerdsluis) is hier onderdeel van. Grote structuuringrepen zoals de Merwede- en Papendorplijn moeten het Centrum op lange termijn met OV bereikbaar houden.

*Foto: Fietsenstalling House Mod**ernes***

Lopende en toekomstige plannen

Als we kijken naar de actuele harde plancapaciteit woningbouw voor het centrum zien wat dat met deze plannen ongeveer 4.800 woningen worden gerealiseerd. Dit gebeurt onder andere in Beurskwartier 1, Lombokplein, Wonderwoods en Kruisvaartkade. Hierin is nog geen rekening gehouden met Beurskwartier 2 t/m 4 (Masterplan Jaarbeurs) waarvoor we samen met Jaarbeurs zoeken naar mogelijkheden om de plannen voor een nieuw levendige en stedelijke wijk tot ontwikkeling te brengen.
In de lopende plannen (exclusief Jaarbeurs 2 t/m 4) zijn ongeveer 275.000 m² bvo aan werkfuncties opgenomen waarvan een belangrijk aandeel kantoren. Zo is de aanbesteding gestart voor het Jaarbeurspleingebouw met een divers programma. Hiervan is onder andere minimaal 10% van het totale kantorenprogramma bestemd voor creatieve en innovatieve start ups met bijbehorend huurniveau. In de grote ontwikkelingen nemen we ook maatschappelijke voorzieningen mee. Zoals een lagere school in het Beurskwartier, een middelbare in Beurskwartier 3, een kleinschalige variant op Place2BU in Lombokplein en een grote culturele voorziening (inclusief nachthoreca en rooftopbar) in het Jaarbeurspleingebouw. In het Beurskwartier onderzoeken we of we op een verantwoorde manier voor milieu en gezondheid een (nieuwe) WKO kunnen aanleggen.

Voor het verbeteren en vergoenen van de openbare ruimte tot hoogwaardige verblijfsplekken werken we aan het autoluw en zo mogelijk autovrij maken van de binnenstad. We kijken naar alternatieven in de vorm van deelauto's of andere parkeeroplossingen en bezien of en waar plekken gecompenseerd kunnen worden in garages, ook 'op afstand'. De parkeergarage Springweg zal in 2028 worden gesloopt, een besluit over de toekomst van Paardenveld zal komend jaar genomen moeten worden.
We voegen ook hectares groen toe in de grotere gebiedsontwikkelingen. Dit doen we bijvoorbeeld met de herinrichting van Lombokplein waar we ook de Leidse Rijn doortrekken. Ook in de ontwikkeling van Beurskwartier voegen we met twee parken groen toe aan het gebied. Op termijn voorzien we de vergroening van het centrum met de realisatie van de Visie Tuinen van Moreelse en een kwaliteitsslag in

Paardenveld en Wolvenplein en het singelpark “om de noord”. Hiervoor zijn aanvullende investeringen benodigd.

De druk op de openbare ruimte neemt toe, daarom is het voetgangersgebied onlangs uitgebreid. Om de verwachte groei van het fietsverkeer te accommoderen en fietsgebruik verder te stimuleren, is een uitbreiding en kwaliteitsverbetering van het fietsnetwerk en nog fors extra gebouwde fietsvoorzieningen nodig. We zijn gestart met de studie naar een fietsverbinding onder of over het spoor ter hoogte van de Nicolaas Beeststraat en ook de studie naar een brug bij de Weerdsluis loopt. De Mobiliteitshub XL die nodig is voor de ontwikkeling van Merwede, Beurskwartier, Papendorp en Groenewoud en op langere termijn ook Jaarbeurs is in voorbereiding. Omdat de investeringen in de schaalsprong OV veel voorbereidingstijd vragen, moeten we op korte termijn de voorbereidingen starten voor de Merwede- en Papendorplijn. Deze investeringen zijn randvoorwaardelijk voor de groei op lange termijn. De groei van de stad maakt het noodzakelijk na te denken over overbelasting van de binnenstadsas.

We zien voor de langere termijn wel aandachtspunten in het gebied. De plannen voor de herontwikkeling van de Jaarbeurs zijn, onder andere door Corona, in een nieuw daglicht gekomen en fors vertraagd. Met de Jaarbeurs zijn we momenteel in overleg over een nieuwe strategie.

Foto: Galaxytoren

Liggen we op koers richting RSU 2040?

In onderstaande tabel is per barcodethema in hoofdlijnen aangegeven in hoeverre we in dit gebied op koers liggen in relatie tot de RSU 2040. Daarbij geven we waar mogelijk een of meerdere voorbeelden van concrete projecten waarmee we stappen willen zetten ten aanzien van de gestelde ambities in de RSU. Ook geven we per barcodethema aan of we op dit moment kansen of bedreigingen zien om verdere invulling te geven aan onze ambities. Op basis van deze analyses per gebied concluderen we in hoofdstuk 2 in hoeverre we op stedelijk niveau op koers liggen.

Wonen	We realiseren met de harde plannen in het gebied een omvangrijke woningbouwopgave in verschillende (prijs)segmenten zoals in Beurskwartier 1, Lombokplein en Kruisvaartkade die in de komende jaren in uitvoering gaan. Aandachtspunt is deelgebied 3 Beurskwartier omdat deze ontwikkeling, onder andere door Corona, in een nieuw daglicht is gekomen en fors vertraagd. Met de Jaarbeurs zijn we momenteel in overleg over een nieuwe strategie.
Werken	We realiseren in het gebied een fors programma werkfuncties waarvan een belangrijk deel kantoren. Hierbij hebben we ook aandacht voor specifieke doelgroepen als creatieve en innovatieve start ups zoals blijkt uit de tender voor Jaarbeurspleingebouw. Voor de langere termijn zien we kansen voor de ontwikkeling van de Westflank in het Stationsgebied (boven busstation/busbuffer).
Groen	We willen onder andere met de gebiedsontwikkelingen in Centrum extra groen toevoegen zoals op het Lombokplein, Beurskwartier (twee parken) en de herinrichting van de Laan van puntenburg (eerste fase van Tuinen van Moreelse). Vergroening is met name ook noodzakelijk voor de groenarme binnenstad. Met de lopende projecten voegen we onvoldoende groen toe om onze groenambities te realiseren. Daarbij komt dat het vergroenen en verbeteren van de openbare ruimte veel tijd en geld vergt. Denk hierbij aan het compenseren van het verlies aan inkomsten van parkeren op straat en de kosten voor het herinrichten van deze plekken.
Mobiliteit	Op korte termijn zal de druk op de openbare ruimte blijven. Dit vraagt onder andere om aanvullende investeringen in fietsparkeren (Jaarbeurspleingebouw, Knoop en in vastgoed van Klépierre), het fietsnetwerk en het beslechten van barrières (zoals op termijn Nicolaas Beetstunnel en Binnenstadsas). Op korte termijn zijn besluiten nodig over onderdelen van de schaalsprong OV om de groei van de stad in de toekomst mogelijk te maken.
Energie	Wat betreft de energietransitie zijn doelen geformuleerd die voor de gehele stad gelden en in een aantal gevallen een gebiedsspecifieke doelstelling of actie kennen. De Energievisie (voorzien voor eind 2022) zal op deelgebieden en op specifieke locaties doelen en maatregelen verder uitwerken. Bij de uitwerking van de Transitievisie warmte zal ook de volgorde van de aanpak van de wijken in de wijkgerichte aanpak naar aardgasvrij concreet worden gemaakt. De consequenties van het verzwaren en flexibeler maken van de energie infrastructuur zal in de komende jaren in vrijwel alle wijken in de stad zichtbaar worden.
Maatschappelijke voorzieningen	In de grote ontwikkelingen worden ook de maatschappelijke voorzieningen opgenomen zoals een lagere school in Beurskwartier 1. De financiering van de culturele voorziening Jaarbeurspleingebouw is een aandachtspunt. Op langere termijn kijken we naar het realiseren van een middelbare school in Beurskwartier 3.

4.2 Zuidwest (inclusief Merwedekanaalzone)

De opgave

In de RSU 2040 is Zuidwest met daarin de Merwedekanaalzone (deelgebieden 4, 5 en 6) aangewezen als één van de belangrijke verdichtingslocaties om de groei van de stad binnenstedelijk op te vangen. In de Merwedekanaalzone komen maximaal 10.000 woningen en bijbehorende werkgelegenheid en voorzieningen, zoals scholen, (kleine) bedrijven, winkels, horeca en een gezondheidscentrum. Daarbij komt een hoogwaardige openbare ruimte met veel groen en mogelijkheden voor ontmoeting. In dit gebied gaan we uit van energieneutrale gebouwen in een zoveel mogelijk energieneutraal gebied. Dit betekent dat er in de Merwedekanaalzone genoeg hernieuwbare energie wordt opgewekt om (minimaal) te voorzien in de gebouwgebonden jaarlijkse energievraag. Op welke wijze we dit doen is vastgelegd in de Omgevingsvisies deel 1 en 2 en Stedenbouwkundig Plan Merwede. Daarnaast lopen momenteel gebiedsonderzoeken in het kader van Utrecht Nabij (U Ned); binnen het gebiedsonderzoek A12 wordt voor het nieuw te ontwikkelen stedelijk knooppunt A12 nader bekeken welke mogelijkheden er zijn voor verdere verstedelijking met een passende mobiliteitsinfrastructuur. Dit moet optimaal aansluiten bij de ontwikkelingen in de Merwedekanaalzone.

We zetten stevig in op het realiseren van woningen en werkgelegenheid in de Merwedekanaalzone; als tegenhanger moeten we daarom veel aandacht hebben voor kwalitatief groen en water. De openbare ruimte zal zo veel mogelijk bestaan uit toegankelijk kwalitatief groen en door het rondje Stadseiland en verbindingen naar Kanaleneiland en Transwijk ontstaan gemakkelijke en snelle wandel- en fietsroutes naar parken en plantsoenen in de directe omgeving. Het bouwen in hoge dichtheden kan alleen met een innovatieve mobiliteitsstrategie, waarmee we de druk op het omliggende wegennet hanteerbaar houden. Deze strategie bestaat uit een pakket met maatregelen zoals een fijnmazig fiets- en voetgangersnetwerk, hoogwaardig openbaar vervoer, deelmobiliteit en betaald parkeren in de omgeving en een lage parkeernorm. De automobiliteit is de beperkende factor voor de realisatie van het maximale programma in de Merwedekanaalzone. Zodoende is voor heel Zuidwest Utrecht een mobiliteitsaanpak (als onderdeel van het mobiliteitsplan 2040) uitgewerkt.

Naast de Merwedekanaalzone bestaat Zuidwest ook uit Kanaleneiland en Transwijk. Hiervoor wordt binnenkort de Omgevingsvisie Kanaleneiland en Transwijk ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden. In samenhang met de plannen voor Merwedekanaalzone ontstaat daarmee een integrale visie op Zuidwest.
In Kanaleneiland en Transwijk ligt de opgave om ongeveer 2.000 woningen toe te voegen, met meer variatie in grootte, type en prijs. Ook in de komende twintig jaar blijven de wijken betaalbaar voor mensen met een laag en middeninkomen. Daarom is het streven het aandeel sociale huurwoningen te handhaven. Nieuwbouw, verbouw en renovatie maken het mogelijk nieuwe kwaliteit toe te voegen voor verschillende doelgroepen, met name voor ouderen. Met nieuwe woon-werk concepten komen de wijken tegemoet aan de veranderende behoeften van onder andere zzp-ers, kleine (creatieve) ondernemingen en thuiswerkers. Bij renovatie is een (bijna) energieneutrale flat het principe. Ook willen we platte daken benutten voor wateropvang, groen en/of voor energie. Voor Kanaleneiland en Transwijk lijkt lage temperatuur warmtenetten de meest logische vormen van verwarming als alternatief voor aardgas

De hoofdwinkelstructuur in Utrecht bestaat uit een variatie aan winkelgebieden verspreid over de stad. Winkelcentrum Nova en winkelcentrum Vasco da Gamalaan maken deel uit van de Utrechtse hoofdwinkelstructuur. In de loop der jaren hebben zich er meer functies omheen verzameld zoals maatschappelijke voorzieningen en horeca waardoor de aantrekkingskracht op wijkbewoners en werkenden in de wijk verder is versterkt. Er is extra behoefte aan sportvoorzieningen, recreatie en horeca.

Voor de openbare ruimte ligt er de opgave om te vergoenen, klimaatbestendig te maken en het verbeteren van bestaand groen. De aanpak hiervan zien we veelal in combinatie met onderhoudswerkzaamheden aan wegen en riolering, het aanpassen van de verkeersstructuur en verbetering van de verkeersveiligheid. Met het aanpassen van de verkeerstructuur door bijvoorbeeld doorgaande autoverbindingen te knippen en oost-west-georiënteerde langzaam verkeer verbindingen te

realiseren krijgen buurten een eigen identiteit. Voor de lange termijn is de ambitie om een hoogwaardige openbaar vervoer verbinding te realiseren via de Beneluxlaan-Noord over de Prins Clausbrug richting Papendorp. In dat geval wordt het zuidelijk deel van de Beneluxlaan vrij van tramrails. Mede door al deze ingrepen kan de Beneluxlaan veel groener en beter oversteekbaar worden.

Lopende en toekomstige plannen

Uit analyse van de actuele harde plancapaciteit woningbouw blijkt dat we in Zuidwest met de lopende plannen ongeveer 9.800 woningen realiseren. Voor een belangrijk deel gebeurt dit in de Merwedekanaalzone waar onder andere woningen worden gerealiseerd op het Defensieterrein (950), Eendrachtlaan 10 (ruim 200 woningen) en de nieuwe stadswijk Merwede (6.000 woningen). Daarnaast verrijzen er in de aankomende jaren woningen in Transwijk en Kanaleneiland op de Beneluxlaan 901 en Lomanlaan 103-105 maar ook in Dichterswijk (Heycopstraat) en Rivierenwijk (Reitdiepstraat). Boven op deze harde plannen zien we nog mogelijkheden in Merwedekanaalzone (als onderdeel van de 10.000 woningen in de omgevingsvisie Merwedekanaalzone deel 2) en in Kanaleneiland en Transwijk (de concept omgevingsvisie Kanaleneiland en Transwijk gaat uit van in totaal ongeveer 1.500-2.000 woningen).
Maar de opgave in Zuidwest is natuurlijk veel meer dan alleen woningbouw. Zo kijken we in Kanaleneiland-zuid waar een nieuw jongerencentrum kan worden ingepast en onderzoeken we de uitbreidingsmogelijkheden van Sportpark Nieuw Welgelegen in verband met de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone. In de nieuwe stadswijk Merwede (deelgebied 5 Merwedekanaalzone) zelf wordt, onder meer met het oog op het werken in wijken, ruim 100.000 m² aan voorzieningen (waaronder kantoorruimte, horeca, leisure en maatschappelijke voorzieningen) gerealiseerd waarbij ook bestaande gebouwen en functies worden ingepast. Voor de lange termijn onderzoeken we de mogelijkheden voor de A12-zone met ruimte voor kleinschalige en middelgrote bedrijvigheid, gemengd met andere stedelijke functies zoals woningen en voorzieningen.

*Foto: Merwedekanaalzone deelgeb**ied 4***

Om deze nieuwe woningen en werkplekken te ontsluiten zijn de randvoorwaardelijke mobiliteitsmaatregelen in voorbereiding, zoals de langzaam verkeer bruggen over het Merwedekanaal, de Europalaan-Noord inclusief Dynamisch Verkeersmanagement en de doorsteek voor de auto via

Papendorp. Ook de Mobiliteitshub XL die onder andere nodig is voor de ontwikkeling van Merwede is in voorbereiding. Voor de ontwikkelingen op lange termijn onderzoeken we in U-Ned de mogelijkheden voor verdere verstedelijking met een passende mobiliteitsinfrastructuur. De ontwikkeling van de Merwedekanaalzone vereist ook dat we in en om het gebied inzetten op het groen. Dit doen we bijvoorbeeld met de buurtgerichte aanpak in Dichterswijk en Rivierenwijk en het aanleggen van Rondje Stadseiland in deelgebied 4 en 5 in de Merwedekanaalzone. Op langere termijn volgt het deel ter hoogte van deelgebied 6. Daarnaast investeren we in de kwaliteit van Park Transwijk. In Kanaleneiland en Transwijk zetten we in op een integrale aanpak van de openbare ruimte. In combinatie met werkzaamheden aan de riolering, zoals nu concreet op de Bernadottelaan en Vasco da Gamalaan, geven we invulling aan de vergroeningsopgave en maken we de wijk klimaatbestendig.

Liggen we op koers richting RSU 2040?

In onderstaande tabel is per barcodethema in hoofdlijnen aangegeven in hoeverre we in dit gebied op koers liggen in relatie tot de RSU 2040. Daarbij geven we waar mogelijk een of meerdere voorbeelden van concrete projecten waarmee we stappen willen zetten ten aanzien van de gestelde ambities in de RSU. Ook geven we per barcodethema aan of we op dit moment kansen of bedreigingen zien om verdere invulling te geven aan onze ambities. Op basis van deze analyses per gebied concluderen we in hoofdstuk 2 in hoeverre we op stedelijk niveau op koers liggen.

Wonen	In de omgevingsvisies Merwedekanaalzone (MWKZ) en omgevingsvisie Kanaleneiland en Transwijk (KET) zijn, in lijn met de woonvisie, de specifieke richtingen voor dit gebied bepaald. De productie loopt op schema: in het gebied wordt volop gebouwd, zoals in Merwedekanaalzone deelgebied 4 en de Heycopstraat, en zijn veel projecten in voorbereiding. Aandachtspunt hierbij is wel dat de haalbaarheid van projecten, gezien de vele ambities waaronder betaalbaarheid, flink onder druk staan en er grote onzekerheid is over de oplopende bouwkosten. Een ander aandachtspunt voor de doorontwikkeling is dat we zicht moeten hebben op het kantelpunt voor de Merwedekanaalzone deelgebied 6. De milieueffectrapportage (MER) MWKZ stelt namelijk voorwaarden aan de doorgroei naar 10.000 woningen in de MWKZ. De mogelijkheid voor doorgroei zal moeten worden aangetoond met passende mobiliteitsmaatregelen. Zonder mobiliteitsoplossing komt de productie in de Merwedekanaalzone tot stilstand. De kansen voor het toevoegen van woningbouw op de lange termijn wordt onderzocht in de U Ned gebiedsonderzoeken.
Werken	In de omgevingsvisie MWKZ en omgevingsvisie KET zijn ook de specifieke richtingen m.b.t tot werken voor dit gebied bepaald. De programmering wordt meegenomen in de diverse planuitwerkingen. In Merwedekanaalzone deelgebied 5 wordt ruim 100.000 m² aan voorzieningen (waaronder kantoorruimte, horeca, leisure en maatschappelijke voorzieningen) gerealiseerd en in zowel dit deelgebied als deelgebied 6 zitten diverse scale-ups en broekplaatsen. Aandachtspunt in dit gebied is het (financieel) in verhouding met het toenemen van het aantal woningen we achterblijven in de groei van bedrijvigheid. Zodoende dat we in deelgebied 6 programmatisch ook nadrukkelijk naast wonen, werkgelegenheid onderzoeken. Een ander aandachtspunt is het blijven faciliteren van lokale bedrijvigheid in de wijk en het inpassen van broedplaatsen en creatieve bedrijvigheid. De kansen voor het toevoegen van werkfuncties op de lange termijn wordt onderzocht in de U Ned gebiedsonderzoeken.

Groen	In de omgevingsvisie MWKZ en omgevingsvisie KET hebben we enorme ambities gesteld om heel Zuidwest te vergroenen. De eerste inzet van de vergroening is al ingezet in Kanaleneiland Noord en in Dichterswijk lopen diverse initiatieven. In Kanaleneiland en Transwijk maken we de vergroening onderdeel van de integrale aanpak van de openbare ruimte. Daarnaast komen we met een plan van aanpak voor park Transwijk en een aanpak voor de vergroening Rivierenwijk en Dichterswijk. Bij het realiseren van fase 2 MWKZ komen middelen beschikbaar om Park Transwijk kwalitatief te verbeteren. Voor de ambitieuze groenopgave in het gebied zijn onvoldoende financiële middelen beschikbaar voor de aanpak openbare ruimte KET. Met het invoeren van betaald parkeren, is er mogelijk een kans om meer te vergroenen. Voor de lange termijn is de verbinding van het groen in de A12 zone op stedelijk niveau van belang.
Mobiliteit	In de studie Zuidwest staan diverse mobiliteitsmaatregelen genoemd. De meeste cruciale maatregelen kunnen worden gerealiseerd door de Woningbouwimpuls (WBI) subsidie en eerder beschikbaar gestelde middelen uit de Voorjaarsnota. De financiering van de HUB XL Papendorp is hierbij nog een aandachtspunt. Aandachtspunt voor de doorontwikkeling is dat we zicht moeten hebben op het kantelpunt voor de Merwedekanaalzone deelgebied 6. De milieueffectrapportage (MER) MWKZ stelt namelijk voorwaarden aan de doorgroei naar 10.000 woningen in de MWKZ. De mogelijkheid voor doorgroei zal moeten worden aangetoond met passende mobiliteitsmaatregelen. Zonder mobiliteitsoplossing komt de productie in de Merwedekanaalzone tot stilstand. De Merwedelijn (Wiel met spaken) is nu al wenselijk, maar wordt mogelijk bij de ontwikkeling van Merwedekanaalzone deelgebied 6 al noodzakelijk.
Energie	Wat betreft de energietransitie zijn doelen geformuleerd die voor de gehele stad gelden en in een aantal gevallen een gebiedsspecifieke doelstelling of actie kennen. De Energievisie (voorzien voor eind 2022) zal op deelgebieden en op specifieke locaties doelen en maatregelen verder uitwerken. Bij de uitwerking van de Transitievisie warmte zal ook de volgorde van de aanpak van de wijken in de wijkgerichte aanpak naar aardgasvrij concreet worden gemaakt. De consequenties van het verzwaren en flexibeler maken van de energie infrastructuur zal in de komende jaren in vrijwel alle wijken in de stad zichtbaar worden.
Maatschappelijke voorzieningen	In de omgevingsvisie MWKZ en omgevingsvisie OV KET zijn de specifieke richtingen voor dit gebied bepaald. Er zijn voldoende (maatschappelijke) voorzieningen in Zuidwest. Aandachtspunt is de werkelijke verplaatsing van de soft- en honkbal om extra sportvelden te realiseren en hier voldoende middelen voor beschikbaar te krijgen. Daarnaast bestaat de wens om horeca en een jongerenhuiskamer te realiseren in Kanaleneiland zuid.

4.3 Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern inclusief Rijnenburg

De opgave

In Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern blijven we de komende jaren volop werken aan de ontwikkeling van de stad. Het wordt een volwaardige en levensloopbestendige woonwijk voor alle leeftijden met gemengde centra die zijn gelegen nabij vervoersknooppunten. Het gebied biedt de mogelijkheid fors aan de stedelijke ambities bij te dragen, waaronder het toevoegen van veel aanbod op de Utrechtse woningmarkt zoals betaalbare en duurzame (huur)woningen, het realiseren van diverse voorzieningen en het creëren van meer werkgelegenheid. Specifiek is er aandacht voor het inpassen van huisvesting voor (kwetsbare) doelgroepen. Ruimte wordt geboden voor doorstroming in de woningmarkt, om de vergrijzing in Vleuten-De Meern op te kunnen vangen. Verder bestaat de opgave tot 2040 met name uit het toevoegen van meer dan 12.000 arbeidsplaatsen, begeleiden van de energietransitie en het bieden van ruimte voor duurzame energieopwekking in het gebied en de ontwikkeling van 100 hectare groen rondom de stad (Haarzuilens).

De strategische opgaven concentreren zich rond de in te passen HOV-verbinding vanuit Leidsche Rijn Centrum richting Papendorp-Westraven. Daarmee wordt Papendorp een belangrijke knoop in het Wiel met Spaken, zowel bij het Taatsenplein als bij de afrit A2/Marinus van Tyrusviaduct. Dat is de locatie waar we de kans zien om verschillende mobiliteitsaspecten te koppelen in een duurzame mobiliteitshub. Hier krijgt parkeren op afstand voor de hoog stedelijke gebieden (zoals Merwedekanaalzone en Beurskwartier) in de stad vorm.
De ambitie is om op termijn het stedelijke knooppunt in Leidsche Rijn Centrum op te waarderen, waardoor intercitytreinen het station kunnen aandoen. Daarnaast moeten de verbindingen voor fietsers en voetgangers van Leidsche Rijn Centrum naar het Werkspoorkwartier en Lage Weide worden verbeterd. Zo vergroten we ontwikkelkansen voor werkgelegenheid rond knooppunt NS-station Utrecht Leidsche Rijn.
Het terugbrengen van het autogebruik biedt op termijn fysieke ontwikkelkansen en mogelijkheden voor een kwaliteitsimpuls van de openbare ruimte.

*Foto: Plantsoen van Boed**apest***

Met de verdere groei van de wijk zal het aantal voorzieningen en sportlocaties moeten groeien. In Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern is door de snelle groei van het gebied sprake van een demografisch afwijkend beeld. Aanvullende speelplekken, jongerenplekken en activiteiten worden gerealiseerd voor de sterk groeiende groep van 12 tot en met 17-jarigen om deze maatschappelijke opgave aan te pakken. Twee derde deel van de Utrechts jongeren woont in Leidsche Rijn; het is daarom belangrijk dat er voldoende voorzieningen voor jeugd en jongeren beschikbaar zijn om te voorkomen dat door verveling de veiligheidssituatie in de wijk verslechtert.

Lopende en toekomstige plannen

In Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern dragen we de komende jaren sterk bij aan de woningbouwopgave van de stad. Als we kijken naar de actuele harde plancapaciteit woningbouw 2022-2040 voor dit gebied bevat deze ruim 11.000 (nog op te leveren) woningen. Een aansprekende woningbouwontwikkeling betreft de hoogbouwkavel in Leidsche Rijn Centrum. In de vorm van een soort verticaal dorp met drie hoge woontorens waarvan één met een maximale hoogte van 140 meter, worden maximaal 1.200 huur- en koopwoningen gerealiseerd. Op diverse andere bouwkavels in het gebied komen daarnaast nieuwe woningen in verscheidene woningtypes en categorieën in een stedelijk woonmilieu. De duurzame woonbuurten Leeuwesteyn, Terwijde en Haarzicht ronden we af. In Rijnvliet groeit de openbare ruimte door tot een eetbare woonbuurt. In Het Zand verrijzen diverse appartementencomplexen langs de Vleutensebaan en daarmee krijgt deze stedelijke as vorm. In de bestaande woonbuurten begeleiden we allerlei particuliere initiatieven.
We sturen maximaal op functiemenging en differentiatie in de gebieden. In Papendorp/Groenewoud voegen we ongeveer 3.500 woningen en meer dan 85.000 m² bvo werkfuncties en voorzieningen toe. Verdere intensivering moet ertoe leiden dat hier een dynamisch gebied ontstaat met wonen, werken en bijbehorende voorzieningen. Voor woonbuurt Haarrijn aan de Haarrijnseplas blijkt de stikstofproblematiek mee te vallen. We realiseren de ontwikkelmogelijkheden door het in procedure brengen van het bestemmingplan en het selecteren van een partij voor de zonne-energie eilanden in de Haarrijnseplas. Ook in Ockhuizen onderzoeken we de mogelijkheden voor realisatie van een zonneveld. Deze projecten dragen onder andere bij aan het Utrechtse aanbod in de Regionale Energie Strategie.
We ontwikkelen Rijnenburg om te beginnen als energielandschap en bieden daarbij ruimte voor bijvoorbeeld natuur, sport en recreatie. Begin 2022 is een eerste ontwerpstudie voor Rijnenbrug opgeleverd en aangeboden aan de gemeenteraad.

In de komende 10 jaar staat gronduitgifte ten behoeve van de bouw van bijna 100.000 m² bvo kantoren geprogrammeerd. En daarnaast is er ook nog de nodige programmering in horeca, leisure, hotel, commerciële- en maatschappelijke voorzieningen en creatieve bedrijvigheid. Dat is een forse inpassingsopgave. Voor de werkgelegenheid in Utrecht in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern is er nog ruimte voor de realisatie van bijna 40 hectare bedrijventerrein. Met de ontwikkeling van de diverse werklocaties, waaronder het nieuwe circulaire bedrijventerrein Strijkviertel, dragen we bij aan meer toekomstgerichte arbeidsplaatsen in de stad.
Het knooppunt Leidsche Rijn Centrum zal zich de komende jaren verder ontwikkelen. Het zuidelijk deel van het naastgelegen bedrijventerrein heeft nog niet het niveau dat bij een dergelijk knooppunt verwacht mag worden en een upgrade wordt op korte termijn niet voorzien. Het kan kansrijk zijn wel te starten met een eerste fase; investeringen in dit vierde kwadrant van Leidsche Rijn Centrum geeft ook mogelijkheden voor betere fietsverbindingen tussen Zuilen, Lage Weide en Leidsche Rijn.

Om de groei van de stad in meerdere gebieden te faciliteren is in Leidsche Rijn de duurzame mobiliteitshub in voorbereiding zodat we in 2024 kunnen starten met de realisatie. Daarnaast ligt er een aandachtspunt bij het versterken van het fietsnetwerk door het realiseren van een fietsbrug aan de zuidzijde van de Meernbrug. In Leidsche Rijn is gestart met de pilot MaaS (Mobility as a Service). Met behulp van een app wordt gewerkt aan het verbeteren van het aanbod van vraaggestuurde mobiliteitsdiensten en reismogelijkheden voor bewoners, werknemers, scholieren en recreatief verkeer.

Vanuit de groenopgave wordt ingezet op doorontwikkeling van het Landinrichtingsplan Haarzuilens tot een Landinrichtingsgebied Haarzuilens (100 hectare groen, waaronder natuur, recreatie, landschap en cultuurhistorie). In het Máximapark is inmiddels het noordelijk deel van de Vikingrijn aangesloten op de watergang Hindersteinlaan. Hiermee ontstaat een directe waterverbinding vanuit Vleuten en Terwijde met

het park. De recreatieve mogelijkheden nemen daarmee toe. Het strand aan de Haarrijnseplas is versterkt met schaduwplekken, zonneheuvels, speelplekken en twee strandwachtersposten met toiletten.

De inpassing van diverse maatschappelijke voorzieningen, woon-zorgcomplexen, eerstelijns- zorgcentra, nieuwe basisscholen, gymzalen, twee middelbare scholen, een sporthal, een nieuw extra zwembad en uitbreiding van de sportvelden in diverse gebieden wordt door ons begeleid. Ook sturen we op mogelijkheden om het sportaanbod in het gebied te vergroten en aan te laten sluiten op de vraag. We onderzoeken tevens optimalisatiemogelijkheden voor sportpark Papendorp. We werken aan de ontwikkeling van de cultuurkavel Berlijnplein, het culturele hart van Leidsche Rijn met als thema 'De toekomst van de stad' aan.

Liggen we op koers richting RSU 2040?

In onderstaande tabel is per barcodethema in hoofdlijnen aangegeven in hoeverre we in dit gebied op koers liggen in relatie tot de RSU 2040. Daarbij geven we waar mogelijk een of meerdere voorbeelden van concrete projecten waarmee we stappen willen zetten ten aanzien van de gestelde ambities in de RSU. Ook geven we per barcodethema aan of we op dit moment kansen of bedreigingen zien om verdere invulling te geven aan onze ambities. Op basis van deze analyses per gebied concluderen we in hoofdstuk 2 in hoeverre we op stedelijk niveau op koers liggen.

Wonen	Er wordt in het gebied conform planning volop gebouwd en ook is veel in voorbereiding waarbij we meer sociaal- en middenprogramma toevoegen, zoals in Leidsche Rijn Centrum, Leeuwesteyn en Papendorp/Groenewoud. Daarbij hebben we in projecten aandacht voor ouderenhuisvesting en kwetsbare groepen. Voor de toekomst zien we kansen in het verdichten rondom de knooppunten en het creëren van ruimte voor bijzondere woonvormen.
Werken	Voor de ontwikkeling van werklocaties verlopen de gronduitgiften conform planning, zoals bedrijventerrein Haarrijn, De Wetering Zuid, Strijkviertel en de kantoren in Papendorp en Leidsche Rijn Centrum. Onlangs is kantoorgebouw Helix opgeleverd. Het gebied kent lage leegstandscijfers, op enkele incourante locaties na, zoals kantoren aan de Burgemeester Verderlaan en aan de Rijnzathe (bij bedrijventerrein Oudenrijn). We zullen op enig moment een keuze moeten maken om deze kantoren ofwel aantrekkelijker te maken zodat ze weer benut worden, ofwel te transformeren voor ander gebruik. Voor de langere termijn zien we kansen met de herontwikkeling van het Vierde Kwadrant van LRC (zuidzijde Lage Weide). Hiervoor zijn mobiliteitsinvesteringen noodzakelijk. Daarnaast moeten we een strategie ontwikkelen voor het intensiveren van bestaande bedrijventerreinen; kansen zijn er met name voor Oudenrijn.
Groen	Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern zijn groene wijken die voldoen aan de RSU-ambities met een robuust watersysteem. In het gebied zijn al verschillende groene verbindingen en ecologische zones aangelegd, parken en tuinen ontwikkeld, waaronder het Maximapark en de Stadstuin in Leidsche Rijn Centrum. Het groen groeit mee met de gebiedsontwikkeling. We werken aan het versterken van het groen om de stad en recreatie bijvoorbeeld bij de Nedereindse plas en Haarzuilens. We zien kansen voor een kwaliteitsimpuls en verdere vergroening van kantoorlocaties (Papendorp), aanleg van groene verbindingen in Strijkviertel en een groene scheg Maximapark-Rijnenburg.
Mobiliteit	In het gebied zijn robuuste fiets-, ov- en autonetwerken, maar er zijn nog kansen voor de voetganger en enkele aandachtspunten op het gebied van verkeersveiligheid. Voor de groei van de stad in verschillende gebieden werken we aan de realisatie van de Mobiliteitshub in Papendorp. Hiervoor is ook een nieuwe fietsverbinding over het Amsterdam-Rijnkanaal nodig. Op langere termijn voorzien we nieuwe fiets- en voetverbindingen tussen Nieuwegein, Leidsche Rijn, Lage Weide en Zuilen. Een grote opgave wordt de inpassing van de Papendorplijn, als onderdeel van het wiel met spaken.

Energie	Wat betreft de energietransitie zijn doelen geformuleerd die voor de gehele stad gelden en in een aantal gevallen een gebiedsspecifieke doelstelling of actie kennen. De Energievisie (voorzien voor eind 2022) zal op deelgebieden en op specifieke locaties doelen en maatregelen verder uitwerken. Voor dit gebied geldt dat we met de realisatie van Zonnepark Meijewetering en de geluidswal Veldhuizen hier stappen in zetten. Daarnaast komen er tenders voor zonne-eilanden Haarrijnse plas en Nedereindse Plas en zien we kansen in een tijdelijk Energielandschap Rijnenburg. Bij de uitwerking van de Transitievisie warmte zal ook de volgorde van de aanpak van de wijken in de wijkgerichte aanpak naar aardgasvrij concreet worden gemaakt. De consequenties van het verzwaren en flexibeler maken van de energieinfrastructuur zal in de komende jaren in vrijwel alle wijken in de stad zichtbaar worden.
Maatschappelijke voorzieningen	Het gebied heeft een passend voorzieningenniveau. Daarnaast worden er volop maatschappelijke voorzieningen gerealiseerd en voorbereid zoals Gezondheidscentrum Vleuten dorp, VO-school met sporthal Academie 10, cultuurcluster Berlijnplein en uitbreiding sportpark Rijnvliet/Strijkviertel. De frictie tussen vraag en aanbod monitoren we actief. We zien onder andere kansen voor nieuwe buurtcultuurcentra, een extra zwembad in de Noordpunt Máximapark en diverse scholen.

4.4 Utrecht Science Park (USP) en Rijnsweerd

De opgave

Het Utrecht Science Park is een dynamisch gebied waar gemiddeld dagelijks meer dan 70.000 mensen naar toe reizen om te leren, werken, onderzoeken, ontwikkelen en zorg te verlenen. Een gebied met een unieke concentratie van kennisinstellingen en bedrijven waar ontmoeten, samenwerken, kennis delen en innoveren centraal staan. Samen met het kantorengebied Rijnsweerd is het een van de belangrijkste werkgebieden voor de stad.

Het gebied kenmerkt zich niet alleen door deze concentratie van onderwijs, science en werk, maar ook het landschap in en rond het Utrecht Science Park is bijzonder. De landgoederen en de Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn van grote natuurlijke, culturele en historische waarde voor de omgeving. Het Utrecht Science Park (USP) is voortdurend in ontwikkeling. De Universiteit Utrecht, het Universitair Medisch Centrum Utrecht, de gemeente en andere gebiedspartners hebben de opgave om het gebied vitaal en toekomstbestendig te maken. Dit hebben we gezamenlijk uitgewerkt in de concept omgevingsvisie USP 2040.

In de RSU is de ambitie opgenomen om tot 2030 in USP 1.200 woningen toe te voegen en in Rijnsweerd 1.600. In de tien jaren daarna zou de toename voor USP circa 2.800 woningen kunnen bedragen (in totaal wordt in de Omgevingsvisie uitgegaan van een toename van 4.000 tot 2040) en in Rijnsweerd circa 2.000 woningen. In het USP wonen vooral studenten en dat zal ook zo blijven; de gemeente heeft zich verbonden aan het Convenant Studentenhuisvesting, dat we samen met de Universiteit Utrecht hebben ondertekend. Wel komt er meer ruimte voor USP-gerelateerd wonen, dat wil zeggen: woningen voor mensen die hier tijdelijk studeren, die werken in het UMC-Utrecht of in bedrijven die gevestigd zijn in het USP. In Rijnsweerd zal een meer gemengd woonprogramma worden ontwikkeld. Hier komen sociale woningen (onder andere voor studentenhuisvesting), maar ook ruimte voor het middensegment en de vrije sector. Een omvangrijk project in dit kader is de doorontwikkeling van de Archimedeslaan.

USP is één van de grootste werklocaties van Utrecht, voor het grootste deel vormgegeven door het UMC-Utrecht, de Hogeschool Utrecht en de Universiteit Utrecht, maar ook door de vestiging van diverse bedrijven en instellingen die zich verbonden hebben aan health science en actief zijn op het gebied van innovatie, research en development.

De sectoren life science, health en duurzaamheid groeien snel. Hiervoor is aanvullende ruimte nodig op of direct rond het USP, maar ook in USP Bilthoven of op andere mogelijke satellietlocaties. Gezien de (aantrekkings-)kracht van het USP op het gebied van Life Science en Health, willen we meer ruimte maken voor de groei van bedrijven en werkgelegenheid in het USP.
De ambitie in de RSU is dat er tot 2040 4.000 extra banen bij komen die passen in het ecosysteem van het USP. Om deze groei mogelijk te maken zijn investeringen nodig in de infrastructuur en openbare ruimte. De benodigde maatregelen worden beschreven in de omgevingsvisie USP 2040.
Om als gebied verder te kunnen groeien, is de beoogde ‘modal shift’ noodzakelijk van auto naar fiets of openbaar vervoer. Daarvoor zijn investeringen nodig in het beter openbaar vervoer en in fietsverbindingen, gecombineerd met maatregelen op het gebied van parkeren (zoals parkeren op afstand).

De ambitie voor Kantorenpark Rijnsweerd is een transformatie van een monofunctioneel gebied naar een multifunctioneel gebied, waarin ruimte is voor werken en wonen. De ligging van Rijnsweerd, dicht bij het USP, maakt dat hier mooie kansen liggen om deze relatie te versterken. De ontwikkelingen aan de Archimedeslaan zijn een eerste stap, maar ook in Rijnsweerd-Noord is ruimte voor verdichting en/of transformatie. Deze ruimte kan ontstaan door anders om te gaan met de bestaande maaiveld parkeeroplossingen. Dat vraagt om samenwerking tussen de eigenaren en ook om investeringen in de infrastructuur.

Aan de oostkant van de stad ligt een forse groenopgave. Een deel daarvan heeft een sterke relatie met het USP. In de omgevingsvisie USP 2040 wordt stevig ingezet op het groenblauwe raamwerk. Het

raamwerk is de landschappelijke basis die de verschillende groene ruimtes van het USP met elkaar (ver) bindt en de verbindingen met, en ligging in, het landschap versterkt. Het biedt (in willekeurige volgorde) ruimte voor recreatie, biodiversiteit, natuur, duurzame landbouw, en energieopwekking. Rijnsweerd is minder groen, maar heeft eveneens potentie voor verdere vergroening, alhoewel daar nog weinig initiatieven lopen.

Het USP groeit en daarmee ook het aantal gebouwen dat energie nodig heeft. Om de impact op het energiesysteem te beperken wordt zoveel mogelijk energie bespaard door:

- Energie-neutrale nieuwbouw.
- Hoogwaardige isolatie bij renovatie van bestaande gebouwen.
- Uitbreiding en optimalisatie van WKO-bronnen.

In een energieneutraal USP is de vraag naar warmte, koude en elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare bronnen. Universiteit Utrecht wil dat opwekking van duurzame energie zoveel mogelijk in het USP plaatsvindt. In dit kader worden de mogelijkheden voor windenergie en zonnevelden in het USP de komende jaren verder onderzocht.

Lopende en toekomstige plannen

Voor uitbreiding van de werkgelegenheid lopen op het USP de realisatie van het RIVM (i.c.m. het CBG) en de Accelerator (een multi-tenant gebouw voor Life Science en Health). Verwachte oplevering is in 2022. Een ander nieuw gebouw voor R&D-bedrijven is in ontwikkeling. Daarnaast is de Universiteit Utrecht bezig met uitvoering van haar Strategisch Huisvestingsplan, waardoor bestaande gebouwen worden getransformeerd en/of afgestoten, waardoor op termijn meer ruimte ontstaat voor nieuwe bedrijvigheid. Randvoorwaardelijk voor de uitbreiding van werkgelegenheid zijn infrastructurele ingrepen en investeringen in de openbare ruimte. In de omgevingsvisie USP 2040 worden deze randvoorwaarden beschreven.

De belangrijkste woningbouwprojecten op de korte termijn zijn de realisatie van een nieuwe studententoren, de High Five, met ruim 900 onzelfstandige en zelfstandige studentenwoningen (start bouw 2023) en in Rijnsweerd is de planuitwerking van de Archimedeslaan met 1.600 woningen. Aangetekend moet worden dat planvorming Archimedeslaan relatie heeft met de ontwikkelingen rondom de Ring Utrecht. In beide gebieden is ruimte voor extra wonen; dat vraagt echter om transformatie of sloop/nieuwbouw van bestaande gebouwen. Voor beide gebieden wordt dat de komende jaren verder uitgewerkt.

Ook het voorzieningenniveau wordt de komende jaren aangepakt. Het UMC-Utrecht is bezig met een grootschalige verbouwing, waaronder een nieuw ontvangstgebouw voor patiënten en bezoekers. Daarnaast verkent de Universiteit Utrecht de mogelijkheden voor de uitbreiding van sportvoorzieningen. De Internationale School (voor basis en voortgezet onderwijs) voorziet in een sterke behoefte aan onderwijs voor kinderen van 4-18 jaar, met een internationale achtergrond en draagt bij aan het internationale vestigingsklimaat.

Het groenblauwe netwerk in het USP biedt veel kansen. Zowel voor natuur en biodiversiteit, informele sport & recreatie, energieopwekking en klimaatadaptatie. Samen met de Universiteit Utrecht willen we hier verder invulling en uitvoering aangeven, om zo ook bij te dragen aan de doelstellingen in de RSU.

Liggen we op koers richting RSU 2040?

In onderstaande tabel is per barcodethema in hoofdlijnen aangegeven in hoeverre we in dit gebied op koers liggen in relatie tot de RSU 2040. Daarbij geven we waar mogelijk een of meerdere voorbeelden van concrete projecten waarmee we stappen willen zetten ten aanzien van de gestelde ambities in de RSU. Ook geven we per barcodethema aan of we op dit moment kansen of bedreigingen zien om verdere invulling te geven aan onze ambities. Op basis van deze analyses per gebied concluderen we in hoofdstuk 2 in hoeverre we op stedelijk niveau op koers liggen.

Wonen	De plannen (Archimedeslaan 16 en High Five) die bijdragen aan de beoogde woningbouwproductie tot 2030 zijn in voorbereiding. Aandachtspunt is dat de ontwikkeling van Archimedeslaan afhankelijk is van de planvorming Ring Utrecht. Voor de periode na 2030 zijn verschillende mogelijkheden maar deze moeten nog worden geconcretiseerd voor USP en Rijnsweerd (minimaal 2.000 woningen extra in beide gebieden).
Werken	Een aantal concrete projecten is in uitvoering of in voorbereiding (RIVM, multi-tenant gebouw Accelerator) waardoor op korte termijn het aantal arbeidsplaatsen verder zal groeien. Voor verdere uitbreiding zijn eerst maatregelen en ingrepen in de openbare ruimte nodig (o.a. weren doorgaand verkeer door herinrichting Leuvenlaan en Cambridgelaan en het bouwen van parkeerhubs). Pas daarna ontstaat ruimte voor de toevoeging van nieuwe bedrijvigheid op USP. Dit vereist dus ook mobiliteitsinvesteringen vanuit de gemeente.
Groen	Met het groenblauwe raamwerk in de Omgevingsvisie USP leggen we een stevige basis neer. Enerzijds loopt deze mee met de lopende projecten (zoals High Five, herontwikkeling noordzijde UMC-U, inclusief inpassing Ronald McDonaldhuis, en Archimedeslaan 16). Anderzijds is er een grotere opgave om het USP bijvoorbeeld meer te verbinden met de omliggende landschappen zoals Amelisweerd. Hiervoor sluiten we aan bij de regionale processen als groen groeit mee.
Mobiliteit	De partijen in Rijnsweerd en USP werken samen op het gebied van duurzame bereikbaarheid. Hiervoor is een routekaart afgesproken die gericht is op het beperken van automobiliteit en stimuleren van fiets en openbaar vervoer. Voor de doorontwikkeling van het USP zijn op korte termijn diverse ingrepen randvoorwaardelijk (zoals knips in Leuvenlaan en Cambridgelaan) en op de (middel)lange termijn de schaalsprong OV, waterlinielijn, en het verbeteren van de fietsinfrastructuur. Concretisering en financiering van deze maatregelen vraagt om verdere uitwerking.
Energie	Wat betreft de energietransitie zijn doelen geformuleerd die voor de gehele stad gelden en in een aantal gevallen een gebiedsspecifieke doelstelling of actie kennen. De Energievisie (voorzien voor eind 2022) zal op deelgebieden en op specifieke locaties doelen en maatregelen verder uitwerken. Bij de uitwerking van de Transitievisie warmte zal ook de volgorde van de aanpak van de wijken in de wijkgerichte aanpak naar aardgasvrij concreet worden gemaakt. De consequenties van het verzwaren en flexibeler maken van de energie infrastructuur zal in de komende jaren in vrijwel alle wijken in de stad zichtbaar worden. Als uitwerking van de omgevingsvisie USP onderzoeken we waar ruimte is voor de opwekking van wind en zonne-energie.
Maatschappelijke voorzieningen	Vanwege de aanwezige partijen zijn er veel voorzieningen in het gebied aanwezig die ook verder worden uitgebreid met bijvoorbeeld de vernieuwing UMCU (inclusief Ronald McDonaldhuis) en de nieuwbouw van de International School Utrecht (ISU). Daarnaast verkent de Universiteit de mogelijkheden voor verdere uitbreiding van studentensportvoorzieningen en een supermarkt. In Rijnsweerd wordt in het plan voor de Archimedeslaan 16 ook een gezondheidscentrum en een supermarkt opgenomen.

4.5 Noordoost, Oost en Zuid

De opgave

De opgave voor de wijken Noordoost, Oost en Zuid (NOOZ) is het toevoegen en versterken van aantrekkelijke, gemengde en toekomstbestendige woon-, werk- en leefgebieden. Hierbij hebben we aandacht voor een hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte en het creëren van aantrekkelijke routes binnen de stad en naar het omliggende landschap, waarbij ontmoeten, bewegen en gezonde mobiliteit ons uitgangspunt is. We koesteren bestaande groenblauwe kwaliteiten zoals het Wilhelminapark, het Beatrixpark, de Kromme Rijn, Vaartsche Rijn en het Park Oosterspoorbaan. Daarnaast willen we op verschillende plekken de openbare ruimte een kwaliteitsimpuls geven en vergroenen zoals de ontwikkeling van het Lunettenpark en de sportcampus. De ambitie om de Hollandse Waterlinie 'beleefbaar' te maken en de samenhang te versterken kan samen op gaan met het versterken van het groene recreatieve netwerk aan de oostzijde van de stad.
Aan de randen van het gebied – met name op grondgebied van buurgemeenten in de Hollandse Waterlinie – liggen voor de oostkant de grootste kansen voor de groene schaalsprong en duurzame energieopwekking (Voordorpse polder). Doordat de Hollandse Waterlinies een Unesco-werelderfgoedstatus heeft en de grond deels in particulier eigendom is, maakt dat de ontwikkelopgave in dit gebied niet eenvoudig. Voor de wijk Noordoost wordt gekeken waar een verbeterslag mogelijk is; daar is relatief weinig groen.

*Foto: Fort Lun**etten***

Als het gaat om maatschappelijke voorzieningen is de grootste uitdaging om, conform de RSU, een groot aantal sportvelden te realiseren in het gebied. Er is onvoldoende ruimte om deze totale opgave op de bestaande sportparken te realiseren. Daarom willen we ook allianties met omliggende gemeenten onderzoeken. Al in de harde planvoorraad zien we een tekort aan sportvelden in dit gebied (Mulier 2019); het gaat dan om 2 voetbalvelden, 3 hockeyvelden, een korfbalveld en nog een onbekend aantal tennisbanen. De verwachting is dat dat tekort hoger gaat worden in de nieuwe behoefteberekeningen.

Als we kijken naar het beeld van de afgelopen jaren zien we dat de groei van het aantal arbeidsplaatsen in dit gebied voornamelijk in Oost is gerealiseerd en in beperkte mate in Noordoost en Zuid. Dit kan deels

worden verklaard door een aantal ontwikkelingen in een periode waarin nog werd ingezet op transformatie van leegstaande kantoorpanden, waar in 2019/2020 een rem op is gezet. In kleinere ontwikkelingen willen we dan ook inzetten op het versterken van het werken in de wijk. Voor de middellange en lange termijn laat de RSU zien dat de extra arbeidsplaatsen voor een groot deel moeten landen in het gebied rondom stadion Galgenwaard en bij knooppunt Lunetten Koningsweg.
Het gebied rondom stadion Galgenwaard willen we ontwikkelen en aantrekkelijker maken met o.a. een mix van functies en aantrekkelijke openbare ruimte en verblijfsplekken. Naast kansen voor extra werkgelegenheid biedt dit bovendien mogelijkheden voor extra woningen en voorzieningen. Investeringen in mobiliteit zijn hiervoor randvoorwaardelijk. Ook voor andere delen in het gebied zijn belangrijke mobiliteitsafwegingen te maken, zoals in de lopende studie Zuidpoort. Bovendien speelt de verbreding van de A27, waarvoor we met de regio werken aan een alternatief. In de wijken is behoefte aan de verbetering van bestaande loop- en fietsroutes en het beslechten van barrières zoals de Waterlinieweg. Voor de langere termijn worden de mogelijkheden onderzocht voor de opwaardering van het openbaar vervoer, zoals belangrijke delen van het ‘wiel met spaken’; de Waterlinielijn (bus of tram) en station Lunetten Koningsweg. Dit knooppunt kan uitgroeien tot een nieuw stadscentrum van Utrecht.

Lopende en toekomstige plannen

In dit gebied werken we aan relatief veel kleine ontwikkelingen. De actuele harde plancapaciteit woningbouw bevat op dit moment circa 3.500-4.000 woningen met een gedifferentieerd woningbouwprogramma. Voor de wijken Noordoost en Oost streven we naar een toename van sociale-/ en middenhuur woningen. Zo biedt nieuwbouw van De Kwekerij en de Opaalweg een thuis voor vele starters en studenten. Andere voorbeelden met woningen in deze segmenten zijn Nieuw Buurland (Lauwerecht 2 en 4), de herontwikkeling van het Pieter Baan Centrum en de Kögllaan 26. Met het realiseren van tijdelijke wooneenheden op het BEFU-terrein en de Pagelaan willen we op korte termijn extra woonruimte bieden in het sociale huursegment. Om op deze plekken permanente woningen te kunnen bouwen, zijn we afhankelijk van saneringsmaatregelen in verband met geluidsoverlast uit het tracébesluit A27/A12 Ring Utrecht. Daarnaast kan het alternatief voor de verbreding van de A27 een ander licht werpen op de plannen van het tracébesluit.

In het gebied stimuleren we gezonde mobiliteit door de aanleg van nieuwe en aantrekkelijke fietsverbindingen. We realiseren vanuit U Ned de fietsroute om de Zuid die Rijnsweerd verbindt met Hoograven-Lunetten. Ook is de voorbereiding van de realisatie van de nieuwe Mytylbrug over de Kromme Rijn gestart en worden de routes in het Lunettenpark verbeterd. We onderzoeken in verschillende ontwikkelingen zoals in de Vaartsche Rijn parkeergarage, bij het Rubenskwartier en in Maarschalkerweerd collectieve en meervoudig te gebruiken parkeervoorzieningen. Dit doen we o.a. om de parkeerdruk in de wijken te verminderen en de parkeereis niet op de openbare ruimte af te wentelen waardoor kansen voor vergroening ontstaan. Voor de groeiopgave op langere termijn is goede bereikbaarheid cruciaal. Hiervoor worden vanuit het programma U Ned maatregelen onderzocht zoals de Waterlinielijn en de opwaardering van station Lunetten.

Door het verbeteren van winkelcentra en winkelstrips zoals winkelcentrum de Gaard, Smaragdplein en de Van Galenstraat voegen we belangrijke wijk- en/of buurtvoorzieningen toe aan het gebied. Op Rotsoord ontwikkelen we met het project Helling 12-14 o.a. atelierwoningen voor kunstenaars en creatieve ondernemers. Het toevoegen van werkgelegenheid in deze wijken blijft belangrijk want op basis van de lopende plannen zien we dat het aantal werkfuncties maar langzaam toeneemt. In Oost zetten we op middellange en lange termijn grote stappen met de herontwikkeling van stadion Galgenwaard en het knooppunt Lunetten Koningsweg waar een mix van wonen, werken en voorzieningen wordt beoogd.

Voor het gebied Voordorpsepolder is de koers uitgezet en opdracht gegeven te onderzoeken onder welke voorwaarden het opwekken van duurzame energie via zonnevelden of windmolens in combinatie met 3,5 hectare sportvelden, natuur, recreatie en ecologie kan worden gerealiseerd. Een ontwerpend onderzoek moet antwoord geven op de vraag hoe de verschillende opgaven kunnen worden ingepast in de Hollandse Waterlinie ook gelet op Unesco werelderfgoedstatus. De uitkomsten zullen ook laten zien hoe we in dit gebied kunnen groeien in balans; ook andere barcode-functies moeten meegroeien.

Voor de oostkant ligt een fors aandeel van de opgave van de groene schaalsprong in het buitengebied, zoals in Amelisweerd of de waterliniescheg. Dit gebied valt niet in de directe beïnvloedingssfeer van de gemeente. Er wordt daarom aansluiting gezocht met het “groen groeit mee” pact van de regio. Doel is om o.a. groen en recreatiemogelijkheden toe te voegen en stad en landschap beter met elkaar te verbinden. Bij iedere ontwikkeling in Noordoost, Oost en Zuid wordt gestreefd naar het toevoegen van extra kwantitatief en kwalitatief groen. Door integraal en in samenhang met andere opgaves te werken en werk met werk mogelijk te maken, kunnen efficiencyvoordelen en groenkansen worden verzilverd. Zo krijgt het gebied Lauwerecht-Staatslieden meer groen en een extra kwaliteitsimpuls in de openbare ruimte. In Rotsoord zijn we gestart het met opnieuw inrichten en vergroenen van de openbare ruimte en loopt de voorbereiding voor de realisatie van de 1e fase van het ‘nieuwe’ Lunettenpark. Daarnaast versterken we de groene-blauwe structuren zoals langs de Kromme Rijn door het benutten van kansen bij de herontwikkelingen bij het Pieter Baan Centrum en de Mytylschool.

Tot slot worden voor de periode tot 2030 bij de sportparken in Maarschalkerweerd en in de wijk Zuid locatiestudies uitgevoerd voor de uitbreiding van sportvelden en een onderwijsvoorziening. In Noordoost is bij sportpark Voordorp een sporthal gepland. Het Parklandschap Maarschalkelweerd draagt niet alleen bij aan de groene schaalsprong maar ook aan extra ruimte voor sport en recreatie in onze verdichtende stad. Maatschappelijke voorzieningen voegen we verder toe met de uitbreiding en renovatie van diverse scholen: Bonifatiuscollege, Utrechts Stedelijk Gymnasium en de Mytylschool. Voor de verdere behoefte aan sportvelden zijn zoekgebieden (zoals Voordorpse polder) in beeld.

Liggen we op koers richting RSU 2040?

In onderstaande tabel is per barcodethema in hoofdlijnen aangegeven in hoeverre we in dit gebied op koers liggen in relatie tot de RSU 2040. Daarbij geven we waar mogelijk een of meerdere voorbeelden van concrete projecten waarmee we stappen willen zetten ten aanzien van de gestelde ambities in de RSU. Ook geven we per barcodethema aan of we op dit moment kansen of bedreigingen zien om verdere invulling te geven aan onze ambities. Op basis van deze analyses per gebied concluderen we in hoofdstuk 2 in hoeverre we op stedelijk niveau op koers liggen.

Wonen	Met de realisatie van de harde plancapaciteit liggen we tot 2030 op koers en realiseren we een divers woningbouwprogramma. Gelet op de zachte plancapaciteit zien we diverse ontwikkelingsmogelijkheden zoals in het Rubenskwartier, Herstructurering/herontwikkelingen in Lunetten en op lange termijn de nieuwe verstedelijkingsknoop Lunetten-Koningsweg.
Werken	Met de lopende projecten voegen we o.a. met het verbeteren van winkelcentra en winkelstrips in Noordoost en Zuid kleinschalige werkfuncties toe. Het toevoegen van werkgelegenheid in deze wijken blijft belangrijk want op basis van de lopende plannen zien we dat het aantal werkfuncties maar langzaam toeneemt. In Oost zetten we op middellange en lange termijn grote stappen met de herontwikkeling van stadion Galgenwaard en het knooppunt Lunetten Koningsweg waar een mix van wonen, werken en voorzieningen ontstaat. Deze plannen worden nog nader uitgewerkt.
Groen	Voor de korte termijn worden de groenkansen vooral verzilverd door in te spelen op initiatieven en ontwikkelkansen die zich aandienen. De opgave is echter veel groter dan we in de lopende projecten realiseren. Hiervoor werken we onder andere aan een groenkansenkaart waarmee we verwachten meer potentiële kansen voor vergroening te kunnen identificeren. Om de koers voor groen richting 2040 verder uit te lijnen moet de groenkansenkaart vervolgens worden uitgewerkt in een meerjaren uitvoeringsplan met de benodigde (financiële) condities. Mooie kansen in het kader van de groene schaalsprong zijn de herontwikkelingsmogelijkheden bij de Verlengde Hoogravenseweg e.o. (extra groen en sportfaciliteiten) en het ontwikkelen van Parklandschap Maarschalkerweerd. Voor het volledig ontwikkelen van het Parklandschap ontbreken echter de middelen.
Mobiliteit	In het gebied stimuleren we gezonde mobiliteit door de aanleg van nieuwe en aantrekkelijke fietsverbindingen. Voor de lange termijn zijn grote en complexe ingrepen nodig in het mobiliteitsnetwerk in het gebied. Daarvoor lopen verschillende onderzoeken (o.a. in MIRT en U Ned verband). De mobiliteitsvraagstukken vragen echter nog om keuzes en financiële middelen.

Energie	Wat betreft de energietransitie zijn doelen geformuleerd die voor de gehele stad gelden en in een aantal gevallen een gebiedsspecifieke doelstelling of actie kennen. De Energievisie (voorzien voor eind 2022) zal op deelgebieden en op specifieke locaties doelen en maatregelen verder uitwerken. Voor het gebied Voordorpse Polder wordt onderzocht onder welke voorwaarden (o.a. in relatie tot Unesco werelderfgoedstatus) duurzame energie via zonnevelden of windmolens in combinatie met 3,5 hectare sportvelden, natuur, recreatie en ecologie kan worden gerealiseerd. Bij de uitwerking van de Transitievisie warmte zal ook de volgorde van de aanpak van de wijken in de wijkgerichte aanpak naar aardgasvrij concreet worden gemaakt. De consequenties van het verzwaren en flexibeler maken van de energie infrastructuur zal in de komende jaren in vrijwel alle wijken in de stad zichtbaar worden.
Maatschappelijke voorzieningen	Er is in beeld hoe groot de behoefte is aan extra sportvoorzieningen en met Voordorpse polder, Maarschalkerweerd en in de wijk zuid, zijn de zoekgebieden bekend. Het is echter nog in onderzoek onder welke condities de sportgelegenheden gerealiseerd kunnen worden, en wat voor aanvullende middelen daarvoor nodig zijn. Ook voor extra onderwijsvoorzieningen is de behoefte bekend. Een deel daarvan wordt opgelost met projecten die al in uitvoering zijn (Bonifatiuscollege, Utrechts Stedelijk Gymnasium en de Mytylschool) en een overig deel is nog in onderzoek.

Foto: Pieter Baan Centrum

4.6 West en Noordwest

De opgave

In West en Noordwest ligt de opgave om het gebied te versterken tot een leefbare en een groene woon-, werk- en leefomgeving in het licht van de grote verdichtings- en mobiliteitsopgaven. De woonopgave in het gebied geven we voor een groot deel vorm met het realiseren van de twee grote ontwikkelgebieden Cartesiusdriehoek en de Tweede Daalsedijk (Wisselspoor). De ambitie om bijna 9.000 (toekomstbestendige) arbeidsplaatsen toe te voegen in het gebied moet voor een deel worden gerealiseerd door het bedrijventerreinen Lage Weide en Werkspoorkwartier te intensiveren. Aan de zuidkant van Lage Weide biedt het Vierde Kwadrant uitstekende mogelijkheden voor verdichting en daarmee het creëren van een fors aantal extra arbeidsplaatsen. De visie Werkspoorkwartier gaat uit van een verbreding van het profiel van creatieve en circulaire bedrijvigheid met groen, onderwijs, cultuur en sport. Hiermee biedt het gebied naast werkplekken ook voorzieningen voor de nieuwe bewoners van de naastgelegen Cartesiusdriehoek en Tweede Daalsedijk. Cruciaal voor de verdere ontwikkeling van het gebied en de bedrijventerreinen zijn de investeringen in bereikbaarheid. Lage Weide zit qua bereikbaarheid op slot; nieuwe ov- en fietsverbindingen, zoals de Demkabrug, zijn nodig om de verdere groei van het gebied te accommoderen. Niet alleen voor de verdere verdichting van de bedrijventerreinen, maar ook voor ambities op het gebied van groen en energie. In het kader van de energietransitie vormt Lage Weide een zoekgebied voor duurzame energieopwekking (wind en zon). Noordwest is één van de groenarmste wijken van Utrecht, hier ligt dan ook de opgave om de openbare ruimte te vergroenen en klimaatbestendig maken.

Lopende en toekomstige plannen

Met de bouw van 4.000 woningen in de Cartesiusdriehoek en de Tweede Daalsedijk (Wisselspoor) wordt op korte termijn een groot deel van de woningbouwambitie gerealiseerd. Er is een gemengd woonprogramma, maar doordat deze ontwikkelingen voor 2018 zijn gestart, voldoen deze niet volledig aan de ambities uit de Woonvisie ten aanzien van het sociale- en middensegment. Via nog lopende ontwikkelingen, zoals de Omloop en Laan van Chartroise, Zuilense Vecht, Ravellaan Noord, Oudenoord 330-370 en het Thomas à Kempisplantsoen zorgen we dat het aandeel woningen in beide segmenten toeneemt. Veel woningen en bedrijven liggen aan de Westelijke Stadsboulevard, die we willen ontlasten door fietsverbindingen aan te leggen tussen de twee wijken en het centrum, bijvoorbeeld via de spoorondertunneling ter hoogte van de Boorstraat. Daarnaast werken we komende jaren via een programmatische aanpak aan de twee historische invalsroutes naar de stad: de Amsterdamsestraatweg en de Kanaalstraat.

*Foto: Cartesiusdrie**hoek***

Bij de ontwikkeling van de Cartesiusdriehoek is veel aandacht besteed aan voldoende groen. In de verschillende woningbouwprojecten grijpen we elke kans aan om de groenstructuur te verbeteren. Daarnaast zetten we in op groene verbindingen in de stad door de Fortlaan te verbinden met het Nifterlakepark en verder te werken aan het Rondje Stadseiland. De stedelijke ambities van een gezond leefklimaat komen ook terug in de verbetering van Sportpark Zuilense Vecht. Samen met de gemeente Stichtse Vecht werken we daar aan meer ruimte voor sport en groen. In de ontwikkeling wordt het oppervlaktewater benut voor de verwarming van woningen.
Een nieuwe kans voor extra groen en sportvelden dient zich aan: samen met ProRail wordt onderzocht of het mogelijk is om het huidige rangeerterrein (emplacement Cartesius) te overkluizen. Het is op voorhand duidelijk dat het om zeer forse investeringen gaat, waarvoor ProRail zich ook hard wil maken richting het Rijk. Daarnaast maken we plannen voor de inrichting van het Enecoterrein als park met veel groen en ruimte voor recreatie.

Het bedrijventerrein Lage Weide biedt veel mogelijkheden voor verdichting; ook voor dit gebied willen we een visie uitwerken en het werkprofiel verbreden. We zetten in op toename van toekomstbestendige werkgelegenheid. Voor de verbetering van de bereikbaarheid onderzoeken we de mogelijkheden om de Demkabrug te verbreden als onderdeel van de doorfietsroute Dom tot Dam. Samen met de bedrijven in het gebied zoeken we verder naar oplossingen in het gebruik van de fiets en openbaar vervoer. We verkennen nieuwe verbindingen, onder andere via de Verdiepingsstudie Leidsche Rijn Centrum, Zuilen en Overvecht.

Liggen we op koers richting RSU 2040?

In onderstaande tabel is per barcodethema in hoofdlijnen aangegeven in hoeverre we in dit gebied op koers liggen in relatie tot de RSU 2040. Daarbij geven we waar mogelijk een of meerdere voorbeelden van concrete projecten waarmee we stappen willen zetten ten aanzien van de gestelde ambities in de RSU. Ook geven we per barcodethema aan of we op dit moment kansen of bedreigingen zien om verdere invulling te geven aan onze ambities. Op basis van deze analyses per gebied concluderen we in hoofdstuk 2 in hoeverre we op stedelijk niveau op koers liggen.

Wonen	Met de ontwikkelingen Cartesiusdriehoek en Wisselspoor (beiden in uitvoering) voegen we in de aankomende jaren een groot aantal woningen toe. Omdat grote bouwlocaties niet meer voorhanden zijn zien we vooral kansen in de transformatie van vele kleine locaties. Bij het toevoegen van nieuwe plannen is bereikbaarheid een aandachtspunt.
Werken	Met het vaststellen van de omgevingsvisie Werkspoorkwartier is een kader geschapen om de verdichting daadwerkelijk in gang te zetten. Voor Lage Weide geldt op dit moment nagenoeg een bouwstop. Alleen bedrijven die nog geen gebruik gemaakt hebben van het recht op 10% uitbreiding hebben nog expansieruimte. Samen met de ondernemers van Lage Weide zullen we de komende jaren werken aan een gezamenlijke lange termijnvisie, zodat we met draagvlak van de ondernemers gericht aan de verdichtingsopgave kunnen werken. Voor het intensiveren van Lage Weide zijn mobiliteitsinvesteringen zoals de verbetering van de Demkabrug randvoorwaardelijk.
Groen	Dit gebied is een relatief stenige groenarme wijk en vraagt om vergroening. Op dit moment liggen we met de lopende plannen nog onvoldoende op koers om onze groenambities te realiseren. Wel voegen we veel toe in de ontwikkeling van Cartesiusdriehoek, met circa 30% groen. Er lijken verder kansen te liggen om nog meer groen te realiseren door een overkluizing van het rangeerterrein. We studeren hier samen met ProRail op. Daarnaast zijn we in onderhandeling met Eneco over het realiseren van het Enecopark.
Mobiliteit	Voor alle verdichtingsopgaven, zowel wonen als werken zijn mobiliteitsinvesteringen nodig. Denk hierbij aan de verbreding van de Demkabrug voor Lage Weide en een fietsverbinding Boorstraat voor de ontsluiting van Wisselspoor en Cartesiusdriehoek. Aandachtspunt is het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving, we zetten hier stappen in met herinrichtring van de Westelijke stadsboulevard, Kanaalstraat en de Amsterdamsestraatweg.
Energie	Wat betreft de energietransitie zijn doelen geformuleerd die voor de gehele stad gelden en in een aantal gevallen een gebiedsspecifieke doelstelling of actie kennen. De Energievisie (voorzien voor eind 2022) zal op deelgebieden en op specifieke locaties doelen en maatregelen verder uitwerken. Bij de uitwerking van de Transitievisie warmte zal ook de volgorde van de aanpak van de wijken in de wijkgerichte aanpak naar aardgasvrij concreet worden gemaakt. De consequenties van het verzwaren en flexibeler maken van de energie infrastructuur zal in de komende jaren in vrijwel alle wijken in de stad zichtbaar worden.
Maatschappelijke voorzieningen	Op het gebied van maatschappelijke voorzieningen ontwikkelt het gebied zich in balans en liggen er innovatieve ideeën op het gebied van de gezondheidszorg, met name in de preventieve sfeer. In de ontwikkeling van Cartesiusdriehoek zijn een basisschool en sporthal opgenomen. De mogelijke overkluizing van het rangeerterrein biedt kansen voor de realisatie van groen en sportvoorzieningen. Samen met Stichtse Vecht werken we aan het optimaliseren van de sportvelden Zuilense Vecht.

4.7 Overvecht

De opgave

De ambitie is om Overvecht door te ontwikkelen tot een met de stad verbonden wijk voor iedereen. Met behoud van de identiteit en kwaliteit van het groene karak-ter, een ruim aanbod van diverse woningtypologieën en een centrum met een eigen profiel dat ruimte biedt voor stedelijke voorzieningen. Waarbij we cultuur, sport en landschap als basis voor gezondheid in de wijk behouden én ontwikkelen. We willen dit realiseren door in de wijk te verdichten en functies te mengen. Het mengen van functies vergoot de sociale veiligheid. In Overvecht is de opgave om te komen tot meer woningdifferentiatie. Nu is 67% van de woningvoorraad een sociale huurwoning. We hebben de ambitie om meer woningen in het midden- en hogere segment toe te voegen. In de RSU is aangegeven dat we circa 6.800 woningen (harde en zachte plancapaciteit) willen toevoegen. Hierdoor maken we een wooncarrière binnen de wijk mogelijk en houden we sociaal kapitaal vast. Dit is een langjarige ontwikkeling; de prognose is dat met de huidige projecten rond 2025 het aandeel sociale huur naar ca 55% is teruggebracht. Daar hoort bij dat we ook de wijkeconomie willen versterken door meer levendigheid en werkfuncties in plinten. De ambitie is om 3.000 arbeidsplaatsen in de wijk te realiseren en bedrijventerrein Overvecht te intensiveren. Dit is nodig omdat Overvecht een van de wijken is in Utrecht waar in de afgelopen jaren het aantal arbeidsplaatsen het minste is gegroeid. We willen Overvecht Centrum en Overvecht Station ontwikkelen tot een stedelijk knooppunt. Waar mogelijk realiseren we sportvoorzieningen van grotere omvang bij elkaar of bundelen we voorzieningen.

Overvecht is een groene wijk maar de openbare inrichting is verouderd, de ambitie is om de kwaliteit van bestaand groen, verharding en inrichting te verbeteren, meer spreiding en variatie van groen en de parkranden te versterken. Ook is de wijk toe aan grootschalig onderhoud aan de riolering en wegen. Dit biedt kansen voor een integrale aanpak voor de transitie van de openbare ruimte: minder ruimte voor autoverkeer, meer ruimte voor verblijf, voetganger, fietser, OV en groen. Deze aanpak gaat hand in hand met de opgave Aardgasvrij.

Om Overvecht goed aan te sluiten bij de stad moeten we de barrières zoals Noordelijke Ring Utrecht, Amsterdam-Rijnkanaal, de Vecht en het spoor beter oversteekbaar maken. De opgave is het realiseren van fijnmazige verbindingen in combinatie met een groen-blauw netwerk.

Lopende en toekomstige plannen

Binnen de wijkaanpak Samen voor Overvecht werken we integraal vanuit vijf ambities die elkaar onderling versterken en vanuit het motto plek-kans-coalitie. Fysieke en economische maatregelen, sociale interventies, de energietransitie en de aanpak van veiligheid lopen samen op. Dit vraagt een lange adem. Om richting te geven aan de ruimtelijke ontwikkeling stellen we een Omgevingsprogramma Overvecht op, waarin zowel op wijk- als op buurtniveau inzicht ontstaat in de opgave en de benodigde maatregelen. Het Omgevingsprogramma wordt een uitwerking van de RSU 2040, de Woonvisie, het Ambitiedocument Samen voor Overvecht, het nieuwe mobiliteitsplan en ander beleid. Met het Omgevingsprogramma geven we richting aan initiatieven van de Werkplaats Overvecht en andere initiatiefnemers. In navolging op het Stadsakkoord Wonen is begin 2022 het Wijkakkoord Overvecht ondertekend. Hierin hebben we met een brede coalitie van partijen, waaronder met Werkplaats Overvecht, samenwerkingsafspraken gemaakt over de fysieke verbetering van de wijk.

Overvecht heeft met de Regiodeal vitale wijken een extra impuls gekregen waardoor de wijkaanpak Samen voor Overvecht versneld en versterkt wordt. We hopen dat dit tevens een vliegwiel is voor nog meer investeringen van marktpartijen. Via de Woningbouwimpuls is een Rijkssubsidie verkregen van 10 miljoen euro, waarmee we ruim 2.600 woningen toevoegen in Overvecht. Tegelijk werken we aan verbetering van de bestaande woningvoorraad en fysieke investeringen in de openbare ruimte t.b.v. wijkverbetering. Verspreid door Overvecht zijn meerdere projecten die de komende jaren uitgevoerd en afgerond gaan worden. We werken aan een gezamenlijke visie voor Overvecht Centrum. Met alle grondeigenaren, winkeleigenaren en omliggende partijen wordt verkend of een stedelijk raamwerk ontwikkeld kan worden en of dit een basis kan zijn voor een stapsgewijze herontwikkeling van Overvecht Centrum. Het eerste begin van een vernieuwing is gemaakt met de woningen aan de NPD strook die

komend jaar opgeleverd worden. Verder is de sloop-nieuwbouw van de Ivoordreef in voorbereiding, werkt Careyn Rosendael aan nieuwbouw van hun vastgoed en is het bestemmingsplan voor woningbouw aan de Jagerskade in voorbereiding. Tegelijk voeren de corporaties een groot aantal renovaties uit, wat ook sterk bijdraagt aan het verbeteren van de woningkwaliteit in de wijk. Samen met de corporaties sturen we op een betere spreiding van alle doelgroepen over de stad, in het bijzonder de doelgroepen met een urgentieverklaring. De ambitie is om Overvecht Centrum te ontwikkelen tot een stedelijk knooppunt en om Overvecht een meer integraal en verbonden wijk van de stad te laten zijn.

De Watertoren is overgedragen aan een private eigenaar, die verdere bouwplannen heeft ontwikkeld met woningen en een ontmoetingsruimte in de toren zelf en horeca. Aanvullend willen we Park de Watertoren anders inrichten en een betere rol laten vervullen voor de wijk, gericht op meer ontmoeten, in combinatie met Groene Lint, en met een grotere impact voor de wijk. Verder komen op meerdere plekken in de wijk nieuwe initiatieven tot stand, bijvoorbeeld in Overvecht-Noord.

Zoals aangegeven willen we in Overvecht ongeveer 3.000 arbeidsplaatsen realiseren. We doen dit door onder andere te werken aan het bedrijventerrein Nieuw Overvecht op de voormalige autoboulevard. De visie – die samen met de ondernemersvereniging is opgesteld – moet nog worden geborgd binnen een Omgevingsplan. Verder zetten we in op meer kleinschalige bedrijvigheid verspreid over de wijk door in de woningbouwplannen werkfuncties mee te nemen. Zo biedt het plan voor de Camera Obscuradreef (de Mix) ruimte voor kleine bedrijfsruimten met een laag huurniveau en realiseren we aan de Jagerskade in de woongebouwen ook kleinschalige horeca en kantoorruimte.

Voor de kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte bereiden we in combinatie met onderhoudswerkzaamheden aan de riolering en wegen de herinrichting van de Taagdreef e.o. en Amazonekwartier voor. Naast extra groen verbeteren we in deze projecten ook de verkeersveiligheid en maken we de straten klimaatbestendig. De komende jaren vervangen we stapsgewijs de riolering en gaan in Overvecht Noord de straten open vanwege de opgave Aardgasvrij. We zijn al ver met het aardgasvrij maken van de vier noordelijke woonbuurten. De vier zuidelijke buurten volgen nog voor 2030. Zo leveren we een bijdrage aan verkeers- en sociale veiligheid, vergroening, gezondheid en klimaatbestendigheid van de wijk. Verder wordt ook in het Noorderpark (in combinatie met sport) groen toegevoegd. Met Landschapspark Oud Zuilen in voorbereiding voorzien we voor de langere termijn een substantiële toevoeging van toegankelijk groen om de stad.

Liggen we op koers richting RSU 2040?

In onderstaande tabel is per barcodethema in hoofdlijnen aangegeven in hoeverre we in dit gebied op koers liggen in relatie tot de RSU 2040. Daarbij geven we waar mogelijk een of meerdere voorbeelden van concrete projecten waarmee we stappen willen zetten ten aanzien van de gestelde ambities in de RSU. Ook geven we per barcodethema aan of we op dit moment kansen of bedreigingen zien om verdere invulling te geven aan onze ambities. Op basis van deze analyses per gebied concluderen we in hoofdstuk 2 in hoeverre we op stedelijk niveau op koers liggen.

Wonen	We liggen met de woningbouwopgave in het gebied op koers. Recent zijn met de oplevering van De Buurt en The Cube bijna 1.000 woningen aan de voorraad toegevoegd. Volgend jaar start de bouw van de projecten Ivoordreef en De Mix waarbij De Mix ook bijdraagt aan menging van de woningsegmenten over de stad. Met de huidige projecten zien we dat, in lijn met de doelen uit de woonvisie, het aandeel sociale huur in de wijk wordt teruggebracht. Met de start van het opstellen van het Masterplan Overvecht Centrum zetten we een nieuwe stap om in de komende jaren veel woningen aan de voorraad toe te voegen. Aandachtspunt is dat voor verdere verdichting het verbeteren van de (kwaliteit van de) openbare ruimte & groen en mobiliteitsmaatregelen belangrijke voorwaarden zijn. Ten aanzien van de openbare ruimte gaan we een “Raamwerk openbare ruimte en groen” opstellen.

Werken	De ambitie is het creëren 3.000 arbeidsplaatsen. Met de lopende plannen worden onvoldoende arbeidsplaatsen gecreëerd. Daarom moeten we een strategie ontwikkelen voor het intensiveren van bestaande bedrijventerreinen zoals Nieuw Overvecht. Met de lopende initiatieven voegen we voornamelijk kleinschalige bedrijvigheid toe. Binnen de gebiedsontwikkeling Overvecht Centrum komt op termijn ruimte voor nieuwe werkgelegenheid. Aanvullend kijken we samen met de woningcorporaties naar meer spreiding van werkruimtes door de wijk.
Groen	Overvecht is een groene wijk maar de openbare inrichting is verouderd en vraagt dus om een kwaliteitsverbetering. Hiervoor zijn de eerste integrale projecten zoals Taagdreef en Amazonekwartier in voorbereiding. Echter, toereikend budget voor de projecten en de volgende fases voor integrale herinrichtingen ontbreken. In het gebied zien we met Landschapspark Oud Zuilen kansen voor het toevoegen van substantieel groen voor de gehele stad. Voor de realisatie hiervan zijn aanvullende middelen vereist.
Mobiliteit	In Overvecht gaat de aanpak op het gebied van verkeersveiligheid en 30km/u in kleine stappen. Dit willen we zoveel mogelijk aanpakken door het uitvoeren van integrale projecten. Hiervoor zijn aanvullende middelen vereist. Doordat men op dit moment nog gratis kan parkeren, lukt het terugbrengen van het autogebruik beperkt. Hiervoor zijn verbetering in het fijnmazig fietsnetwerk en het ov-netwerk nodig ook gelet op de verdere verdichting van Overvecht.
Energie	Wat betreft de energietransitie zijn doelen geformuleerd die voor de gehele stad gelden en in een aantal gevallen een gebiedsspecifieke doelstelling of actie kennen. De Energievisie (voorzien voor eind 2022) zal op deelgebieden en op specifieke locaties doelen en maatregelen verder uitwerken. Overvecht is de eerste wijk die we aanpakken in de uitwerking van de Transitievisie warmte waarbij we met een wijkgerichte aanpak het gebied aardgasvrij maken. De grootschalige renovaties van de woningcorporaties kunnen goed bijdragen zoals de energieleverende flat van Portaal. De consequenties van het verzwaren en flexibeler maken van de energie infrastructuur zal in de komende jaren in vrijwel alle wijken in de stad zichtbaar worden.
Maatschappelijke voorzieningen	Voor de benodigde voorzieningen in de wijk stellen we een ontwikkelplan op voor enkele gemeentelijke locaties. Op termijn moet ook Overvecht Centrum een belangrijke plek worden voor het toevoegen van voorzieningen.

5 Actualisatie financieel beeld: investeringsimpuls RSU, meerjarenprogramma bereikbaarheid, grondexploitaties en Merwedekanaalzone

In dit hoofdstuk wordt een actueel financieel beeld gegeven van de financiën investeringsimpuls RSU, het meerjarenprogramma bereikbaarheid, en de parkeerexploitatie, de gemeentelijke grondexploitaties (waaronder Leidsche Rijn en Stationsgebied) en de gebiedsopgave Merwedekanaalzone. Op basis van het actuele financiële beeld wordt onder ander inzichtelijk welke financiële ruimte er is voor (her)programmering van middelen.

5.1 Actualisatie financiën investeringsimpuls RSU

5.1.1 Ontwikkeling van de reserve Investeringsimpuls RSU (exclusief middelen betaalbaar wonen)

Reserve Investeringsimpuls RSU		Bedragen in Euro's
Reserve 31 december 2020		**8.909.557**
Resultaatbestemming 2020: Onderbesteding	3.121.000	
Groeikader jaarsnede 2021	9.292.000	
Onttrekking 2021	-11..648.241	
Reserve 31 december 2021		**9.674.316**
Resultaatbestemming 2021: Onderbesteding	5.607.000	
Groeikader jaarsnede 2022	5.897.266	
Reserve 1 januari 2022		**21.178.582**

Reserve investerings-impuls RSU

De reservering betaalbaar wonen (onderdeel van reserve Investeringsimpuls RSU) wordt in paragraaf 5.1.2 toegelicht.

Toelichting verloop reserve Investeringsimpuls RSU

Resultaatbestemming 2020: onderbesteding

In 2020 was het saldo van de werkelijke kosten en opbrengsten 4,353 miljoen euro. Dat is 3,121 miljoen euro lager dan begroot. Deze onderbesteding maakt deel uit van het boekhoudkundig rekeningresultaat en wordt via de bestedings- en dekkingsvoorstellen (onderdeel techniek) toegevoegd aan de reserve RSU.

Groeikader jaarsnede 2021

Dit betreft de jaarsnede 2021 van bedragen die tot en met de Voorjaarsnota 2021 beschikbaar zijn gesteld voor de investeringsagenda: 9,292 miljoen euro

Onttrekking 2021

De BBV-regelgeving schrijft voor dat de werkelijke onttrekking aan de reserve Investeringsimpuls RSU gelijk moet zijn aan de begrote onttrekking. De onttrekking is gebaseerd op de begrote kosten en opbrengsten. In 2021 is een onttrekking begroot van 11,648 miljoen euro.

Resultaatbestemming 2021: onderbesteding
In 2021 was het saldo van de werkelijke kosten en opbrengsten 6,366 miljoen euro. Dat is 5,607 miljoen euro lager dan begroot. Voor het merendeel van de onderbesteding geldt dat de voorbereiding van de uitvoering van de geplande projecten is opgepakt, maar dat daadwerkelijke besteding van middelen in 2022 of verspreid over de komende jaren plaatsvindt. De onderbesteding maakt deel uit van het boekhoudkundig rekeningresultaat en wordt via de bestedings- en dekkingsvoorstellen (onderdeel techniek) toegevoegd aan de reserve RSU.

Groeikader jaarsnede 2022
Dit betreft de jaarsnede 2022 van bedragen (inclusief indexatie) die tot en met de Voorjaarsnota 2021 beschikbaar zijn gesteld voor de investeringsagenda: 5,897 miljoen euro.

Aankoopbudget ten behoeve van groen & sport
In de Voorjaarsnota 2021 is 3 miljoen euro beschikbaar gesteld om aangekochte grond om te kunnen zetten naar de bestemming groen of sport. Met dit bedrag kan de waardedaling van de grond en de inrichting worden bekostigd.

Voor de locatie Verlengde Hoogravenseweg 203 en 223 e.o. onderzoeken wij in samenhang met een andere locatie in Zuid herontwikkelingsmogelijkheden die bijdragen aan de ambities om een groene schaalsprong te maken in combinatie met extra sportfaciliteiten om zo de omvang en de kwaliteit van het groen en sport gelijke tred te laten houden met de verdichting van de stad. Verder is er overeenstemming over de aankoop van grond nabij Offerhausweg, die bij kan dragen aan de vergroening van de stad. Bij beide ontwikkelingen betrekken wij de inzet van het aankoopbudget groen & sport.

Herprogrammering
Conform het raadsvoorstel Omgevingsvisie Merwedekanaalzone deel 2; Aanvulling plan MER; nieuwe wandel- en fietsbruggen zetten wij de resterende middelen voor woonboten en bruggen (0,6 miljoen euro) en de opwaardering van de wandelbrug over het Merwedekanaal langs de A12 (1,350 miljoen euro) (uit de Voorjaarsnota 2018) in voor de dekking van de gemeentelijke (publieke) bijdrage aan de bovenwijkse investeringen in de Merwedekanaalzone.

De projecten OR Rode Driehoek Zuilen in Noordwest en OR Bangkokdreef in Overvecht zijn afgerond. We stellen voor de resterende beschikbare middelen (0,05 miljoen euro) toe te voegen aan de knelpuntenvoorziening.

Tenslotte stellen wij voor de resterende beschikbare middelen in het Ruimte voor Initiatief project Voedseltuin in Overvecht te herprogrammeren binnen het beschikbare budget voor Ruimte voor Initiatief (0,03 miljoen euro).

5.1.2 Ontwikkeling van de reserve Investeringsimpuls RSU, onderdeel middelen betaalbaar wonen

Middelen betaalbaar wonen	Bedragen in Euro's	
Saldo 1 januari 2021		**13.083.000**
Storting Voorjaarsnota 2021	7.000.000	
Saldo 31 december 2021		**20.083.000**
Beschikbaar gesteld voor plan Zuilense Vecht (raadsbesluit 20 mei 2021)	1.700.000	
Bestemd voor Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn (Voorjaarsnota 2021)	5.500.000	
Beschikbaar op 1 januari 2022		**12.883.000**
Bestemmen voor Overvecht Centrum (cofinanciering WBI)	4.010.000	
Beschikbaar voor aanvullende voorstellen		**8.873.000**

Middelen betaalbaar wonen

Op 31 december 2021 bedraagt het saldo voor betaalbaar wonen 20,083 miljoen euro. In 2021 heeft de raad besloten om hiervan 1,7 miljoen euro beschikbaar te stellen voor het plan Zuilense Vecht en 5,5

miljoen euro te bestemmen voor de investeringsopgave Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn. Op 1 januari 2022 is dus nog 12,883 miljoen euro beschikbaar voor betaalbaar wonen.

Wij stellen voor om 4,01 miljoen euro te bestemmen voor Overvecht Centrum. Met dit bedrag vullen wij de cofinanciering voor de bijdrage uit de Woningbouwimpuls aan tot het benodigde bedrag.

Na aftrek van de gereserveerde bedragen resteert 8,873 miljoen euro voor aanvullende voorstellen voor de besteding van de middelen voor betaalbaar wonen. In de resultaatbestemming 2021 stellen wij voor om de opbrengst 2021 van de Conversieregeling Erfpacht 2017 van 2,480 miljoen toe te voegen aan de middelen voor betaalbaar wonen. Daarmee stijgt het bedrag dat beschikbaar is voor aanvullende voorstellen betaalbaar wonen naar 11,353 miljoen euro.

De lijst met voorstellen voor de besteding van deze middelen is geactualiseerd en is een bijlage ‘Overzicht voorstellen betaalbaar wonen (opbrengsten conversieregeling 2017)’ bij het MPR 2022. Dit betreft een overzicht van geïnventariseerde projecten dat geldt als richtinggevend kader voor de besteding van de netto-opbrengsten. Conform motie 2021/ 197 kunnen de middelen ook worden ingezet voor het realiseren van extra onzelfstandige studenteneenheden. Op dit moment zijn er nog geen concrete voorstellen opgenomen in de bijlage. Daar waar mogelijkheden zich in de toekomst voor doen voor het realiseren van extra onzelfstandige studenteneenheden worden deze toegevoegd aan het overzicht met voorstellen. De daadwerkelijk te leveren bijdrages worden bij de besluitvorming over de financiële kaders van de projecten aan de raad voorgelegd.

5.1.3 Voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties

Voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties	Bedragen in Euro's	
Voorziening 1 januari 2021		**20.739.882**
Dotatie 2021	4.962.015	
Onttrekkingen 2021	-3.490.000	
Voorziening 31 december 2021		**22.212.897**

Voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties

Toelichting voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties

In de prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties is vastgelegd dat 2/3e van de meerwaardeafdracht bij bestemmingswijzigingen van sociale huurwoningen beschikbaar komt voor de reserve Investeringsimpuls RSU. Deze meerwaardeafdrachten worden gestort in de voorziening ‘Meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties’. In 2021 hebben de STUW-corporaties in totaal voor ruim 7,4 miljoen euro aan economische meerwaarde afgedragen aan de gemeente, waarvan 2/3e volgens de afspraak is toegevoegd aan de voorziening. Dat komt neer op een totaalbedrag van 4,962 miljoen euro.

In 2021 zijn onttrekkingen gedaan voor een project aan de Apollo-, Centaurus- en Atlasdreef (2,8 miljoen euro), voor een project in Hoge Weide (0,55 miljoen euro) en voor het project Poortrijk in Leeuwesteyn (0,14 miljoen euro) conform besluitvorming MPR 2021.

Bestedingsvoorstel meerwaardeafdracht woningcorporaties

Het proces om met de woningcorporaties en huurdersorganisaties tot een bestedingsvoorstel voor aanwending van de meerwaarde afdracht over 2021 van 4,962 miljoen euro te komen, heeft langer geduurd dan verwacht. Daarom stellen wij voor om na installatie van een nieuw college alsnog met woningcorporaties en huurdersorganisaties tot een dergelijk bestedingsvoorstel te komen en dit voorstel bij de Programmabegroting 2023 voor te leggen aan de raad.

5.2 Actualisatie meerjarenprogramma bereikbaarheid (MPB)

Inleiding

Jaarlijks wordt het meerjarenprogramma bereikbaarheid (MPB) geactualiseerd. Projecten lopen meerjarig en leggen beslag op de middelen in de komende jaren. Bij de actualisatie van het MPB worden de verwachte uitgaven van de projecten over de komen jaren bijgesteld (kasritme). Daarnaast wordt bepaald welke financiële ruimte er beschikbaar is gekomen als gevolg van bijvoorbeeld afgesloten projecten bij de jaarverantwoording en bijdragen van derden. In dit hoofdstuk lichten we toe welke middelen beschikbaar zijn voor herprogrammering, hoe deze worden ingezet en wat de actualisatie betekent voor het financiële beeld van het programma bereikbaarheid.

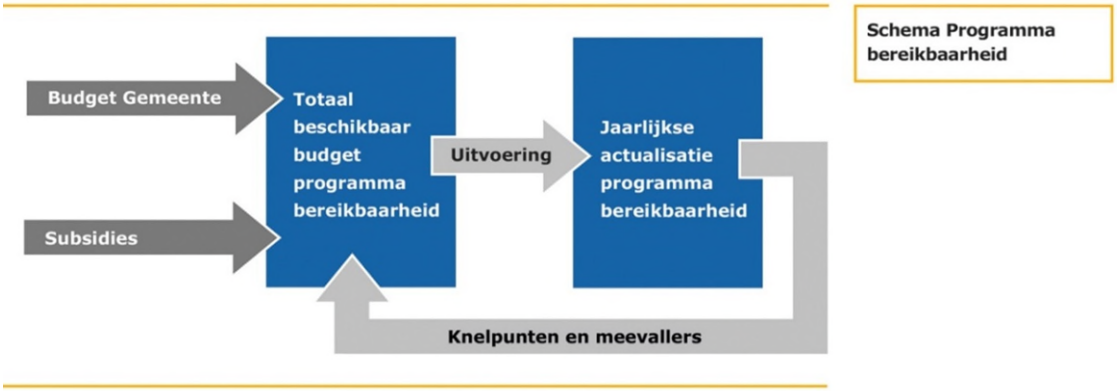
In dit MPR zijn als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen, onderwerpen opgenomen waarover besluitvorming niet kan wachten tot het najaar. Het betreft besluitvorming t.a.v. lopende projecten, waarover afspraken zijn gemaakt met derden, het oplossen van acute (personele) knelpunten of waarbij het gaat om een technische financiële actualisatie. Daarnaast programmeren we enkele aanvullende wenselijke investeringen op lopende ontwikkelingen die we graag zouden willen regelen om voortgang te behouden. Door de investeringen nu te programmeren houden we hier al rekening mee in het financiële beeld. Bij de integrale afweging bij de programmabegroting zal de definitieve keuze worden gemaakt over de inzet van deze middelen ten behoeve van deze projecten.
De nota Beheer Openbare Ruimte (BOR) die in 2021 is vastgesteld, leidt gemeente breed tot een verlenging van de termijn waarover wordt afgeschreven. Binnen het MPB leidt dit voor projecten waarover we afschrijven zonder kapitaallastenreserve, tot lagere afschrijvingslasten per jaarsnede (de afschrijvingslasten lopen uiteraard wel langer door). De financiële ruimte die hierdoor ontstaat benutten we voor oplossen van personele knelpunten. Meer toelichting over de consequenties nota BOR hebben we opgenomen in dit hoofdstuk onder ‘Budget beschikbaar voor herprogrammering’.

We zien dat de inflatie uitzonderlijk hoog is onder andere door sterk stijgende bouwkosten, een krappe arbeidsmarkt en logistieke problemen. Ook is het op dit moment nog moeilijk te voorspellen wat de huidige internationale maatschappelijke onrust voor effecten zal hebben. In de reserve houden wij daarom ruimte om urgente knelpunten op lopende projecten ten gevolge van deze ontwikkelingen gedurende het jaar op te kunnen vangen. Daarbij streven we ernaar om een buffer van circa 10% van het jaarlijkse gemeentelijke budget aan te houden.

Financiële systeem

Jaarlijks wordt een bedrag vanuit gemeentelijke middelen toegevoegd aan het meerjaren investeringsprogramma bereikbaarheid. Daarnaast wordt een deel van de investeringen gedekt vanuit gelden van derden (met name subsidies). Met dit beschikbare meerjarige investeringsbudget programmeren we projecten over de jaarschijven. Deze jaarschijven worden opgenomen in de begroting. Binnen het meerjarenprogramma bereikbaarheid is een reserve ingesteld waardoor de fasering van de uitgaven in een jaar niet gelijk hoeven te lopen met de beschikbare budgetten in een bepaald jaar. De verschillen worden verrekend met de reserve en deze reserve mag niet onder nul uitkomen. Daarmee wijkt deze financiële systematiek voor het investeringsprogramma bereikbaarheid af van de reguliere systematiek van jaarlijks in de begroting terugkerende budgetten en bestedingen.
De financiële voordelen uit afgesloten projecten worden ingezet binnen het programma waarmee o.a. tegenvallers op lopende projecten kunnen worden opgevangen.

Jaarlijks worden de uitvoeringsplanning en de verwachte bijbehorende uitgaven van projecten over de jaren bepaald en eventueel bijgesteld (kasritme). Naast de resultaten op afgesloten projecten bepaalt de geactualiseerde uitvoeringsplanning de ruimte in de reserve.

Financiële context

Voor de realisatie van de ambities van het mobiliteitsplan 2040 en de RSU zetten we de komende paar jaar belangrijke stappen met de reeds geprogrammeerde en geplande projecten.
In het mobiliteitsplan 2040 is een fasering in drie tijdsblokken beschreven. In de agenda mobiliteitsplan werken we een indicatieve fasering op hoofdlijnen uit. De agenda mobiliteitsplan is een instrument om te kunnen sturen op de langjarige koers en geeft richting aan de nog te programmeren maatregelen en projecten.
Het huidige financiële beeld laat zien dat het MPB tot 2027 bijna volledig geprogrammeerd met projecten of bestemd is voor specifieke doeleinden, zoals bijvoorbeeld de systeemsprong mobiliteit, schaalsprong fiets, aanpak 30 km-uur en verkeersveiligheid.

Voor een financieel overzicht van alle projecten die binnen het programma bereikbaarheid worden uitgevoerd verwijzen wij naar de vertrouwelijke bijlage ‘Financieel overzicht meerjarenprogramma bereikbaarheid’.

5.2.1 Budget beschikbaar voor herprogrammering

In het MPB 2022 is in totaal 23,238 miljoen euro beschikbaar voor herprogrammering. Dit bedrag is beschikbaar gekomen door:

Budget beschikbaar voor herprogrammering

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Totaal t/m 2041
Voor- en nadelen op af te sluiten projecten	4.855.000	0	0	0	**4.855.000**
Loon en prijscompensatie	510.000	10.000	10.000	510.000	**9.200.000**
Vrijval gemeentelijke inzet busbaan Dichterswijk	341.000	341.000	938.949	938.949	**8.283.000**
Fietsverbinding Opaalweg - Waterlinieweg	150.000	150.000	0	0	**300.000**
Doorfietsroute IJsselstein (Socrateslaan)	0	600.000	0	0	**600.000**
Totaal herprogrammeren	**5.856.000**	**1.101.000**	**948.949**	**1.448.949**	**23.238.000**

Hieronder lichten we de beschikbare budgetten toe:

<u>Voor- en nadelen op af te sluiten projecten</u>
Bij de jaarrekening 2021 worden onderstaande projecten afgesloten wat per saldo leidt tot een eenmalige vrijval van 4,855 miljoen euro. Voor meer toelichting over de vrijval per project verwijzen wij naar de jaarrekening 2021, naar de paragraaf “af te sluiten investeringen”.

Projecten	Bedragen in Euro's	Gemeente Utrecht aandeel beschikbaar voor herprogrammering
Allonge Uithoflijn	3.355.000	
Expeditiebrug Jaarbeurs	353.000	
Randstadspoor	9.000	
Herinrichting Wilhelminalaan	44.000	
Oosterspoorbaan	48.000	
Lange Nieuwstraat	581.000	
RSS overige stations	266.000	
Busbaan Transwijk (Z80)	199.000	
Totaal beschikbaar voor herprogrammering	**4.855.000**	

Inzet budget loon- en prijscompensatie

De middelen voor loon- en prijscompensatie worden jaarlijks toegekend en het bedrag voor 2022 bedraagt 0,510 miljoen euro structureel. Primair gebruiken we de bedragen voor loon- en prijscompensatie om knelpunten op bestaande projecten, o.a. in verband met indexatie, op te lossen. Het uitgangspunt is dat de budgetten voor de investeringen taakstellend zijn maar voor lang lopende projecten kan gelden dat sterk gestegen prijzen niet kunnen worden opgevangen binnen het oorspronkelijke budget en de (risico)reserveringen voor o.a. prijsstijgingen. Bij een volgende fase van een project (bijvoorbeeld van schetsontwerp naar voorlopig ontwerp) beoordelen we of ophoging van het budget in verband met prijsstijging noodzakelijk is.
Het niet bestede deel voegen we toe aan het “Investeringsbudget Mobiliteitsplan t/m 2040” zodat het beschikbaar blijft voor toekomstige investeringen. Hierdoor voorkomen we dat we steeds minder kunnen doen voor hetzelfde budget.

Binnen de bouwwereld zien we twee majeure knelpunten:
- Beschikbaarheid van (bouw)materialen en personeel,
- Sterke prijsstijgingen.

Deze ontwikkelingen hebben, bij ongewijzigd beleid, een impact op de kosten van een project of contract. Hierdoor zal de spanning op de beschikbare steeds budgetten groter worden. Zie de uitgebreidere toelichting hierover in de 1e bestuursrapportage en de raadsbrief Stand van zaken (bouw)kostenstijging.
In de reserve houden wij ruimte om urgente knelpunten op lopende projecten ten gevolge van deze prijsstijgingen gedurende het jaar op te kunnen vangen. Daarbij streven we ernaar om een buffer van circa 10% van het jaarlijkse gemeentelijke budget aan te houden. Wanneer dit niet toereikend is zullen we bijsturen door middel van versoberen, prioriteren, uitstellen (of stopzetten) van een project. Bij een volgende integrale afweging zal dan opnieuw een prioritering gemaakt moeten worden tussen directe noodzaak en ambities.

Maliebaan ten laste van loon- en prijscompensatie

Conform het raadsbesluit Maliebaan d.d. 3 februari 2022 verhogen we het krediet voor de Maliebaan met 1 miljoen euro ten laste van het budget voor loon- en prijscompensatie. Dit programmeren we in de jaarschijven 2023 en 2024.
Bij de raadsbehandeling van het IPVE/FO Herinrichting Maliebaan van 3 maart 2022 hebben wij toegezegd (22/T20) een eerste schetsontwerp te maken voor de Snellenlaan en bij de MPR in kaart te brengen wat de kosten zouden zijn van de nadere uitwerking en de daadwerkelijke uitvoering. Een eerste, grove verkenning van dit vraagstuk laat het volgende zien. Een goede aansluiting van de Maliebaan (na de herinrichting zoals in het FO geschetst) op de Snellenlaan zal ongeveer 1,3 tussen de 1 en 2 miljoen euro zal gaan kosten. Dat betreft dan het plangebied waar op dit moment een rotonde ligt. De Snellenlaan zelf, ten noorden van de rotonde tot aan de Biltstraat, is recent heringericht. Deze aanvullende investering is niet verwerkt in de MPB.

Busbaan Dichterswijk

De HOV Leidsche Rijn bestaat uit de volgende onderdelen:
- Busbaan Rijnvliet (Z50)
- Busbaan Leidsche Rijn Centrum (N40)
- Busbaan Leidsche Rijn Centrum (N50)

- Busbaan Transwijk (Z80)
- Busbaan Dichterswijk/Van Zijstweg (Z90)

Voor deze projecten heeft de provincie in 2013 een beschikking verleend waarbij de gemeente een verplichte cofinanciering levert van 5%, en een aanvullende beschikking ten behoeve van de onderdoorgangen van de Z80 waarvoor geen cofinanciering is vereist. De eerst 4 projecten zijn afgesloten bij de jaarrekening 2021. Het resterende deel van de provinciale subsidie zetten we in voor de Busbaan Dichterswijk (o.a. voor de noodzakelijke vervanging van het brugdek van de Nelson Mandela brug). De verwachting is dat de gemeentelijke bijdrage aan dit project 8,283 miljoen euro lager wordt, waardoor een deel van de kapitaallasten voor de busbaan Dichterswijk kan vrijvallen.

*Foto: Fietsonderdoorgang van Zijs**tweg***

Fietsverbinding Opaalweg – Waterlinieweg

Naar aanleiding van de motie van 'Herstel Fietsroute Opaalweg – Waterlinieweg' hebben wij de haalbaarheid en wenselijkheid onderzocht. Op basis hiervan concluderen wij dat aanleg van de fietsverbinding Opaalweg – Waterlinieweg niet wenselijk is en het hiervoor gereserveerde budget kan vrijvallen. De aantasting van natuurwaarde is onevenredig groot, terwijl voor de fietsverbinding in de directe omgeving alternatieven voorhanden zijn (raadsbrief 8 maart 2022).

Samenwerkingsovereenkomst Doorfietsroute IJsselstein (Socrateslaan)

Voor de doorfietsroute IJsselstein (Socrateslaan) is in de samenwerkingsovereenkomst een bedrag van 1,134 miljoen euro vanuit de provincie beschikbaar. Samen met de geprogrammeerde gemeentelijke middelen bedraagt het beschikbare budget voor Socrateslaan 6,1 miljoen euro. De actuele kostenraming van dit project bedraagt 5,5 miljoen euro. Daarmee komt 0,6 miljoen euro beschikbaar voor herprogrammering.

Waarderen, Activeren en Afschrijvingen van Vaste Activa (WAAVA)

In 2021 is de Nota Beheer Openbare Ruimte (BOR) vastgesteld. Hierin is een aantal wijzigingen opgenomen die gemeentebrede consequenties hebben. In de nieuwe concept nota WAAVA (waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa) zijn de wijzigingen verwerkt. Deze nieuwe nota is nog niet

vastgesteld door de Raad, maar deze wijzigingen gelden door de vastgestelde Nota BOR wel al, en worden daarom in dit MPB al verwerkt. De wijzigingen hebben betrekking op:

1. De verlaging van de activeringsgrens van investeringen met maatschappelijk nut van 5 miljoen euro naar 0,1 miljoen euro; In de investeringsstaat nemen we alleen nog activeringswaardige investeringen op.
2. Verlengen van de afschrijvingstermijn van 15 jaar naar 40 jaar en voor bruggen naar 50 jaar; Op korte termijn ontstaat ruimte in het investeringsbudget doordat de kapitaallasten voor investeringen waarover we afschrijven zonder kapitaallastenreserve per jaarsnede lager worden. De afschrijvingen lopen wel langer door. Ook worden de rentekosten hoger doordat de investeringskosten langer lopen. Dit geldt overigens alleen voor nieuwe projecten. Voor lopende projecten worden de hogere interne rentekosten als gevolg van de verlenging van de afschrijvingstermijnen, gecompenseerd.

Zie bijlage ***'toelichting effect nota WAAVA op MPB'*** voor een uitgebreidere toelichting.

5.2.2 Inpassing van knelpunten en wensen en overige actualisatie

Zoals toegelicht wordt jaarlijks bij de actualisatie, de beschikbare financiële ruimte ingezet voor nieuwe of lopende projecten ((her)programmering) en wordt de uitvoeringsplanning van lopende en nieuwe projecten over de jaren bepaald en eventueel bijgesteld (kasritme). Dit jaar lossen we met de beschikbare middelen knelpunten binnen lopende projecten op en organiseren we de dekking voor het voortzetten van werkzaamheden. Daarnaast programmeren we enkele aanvullende wenselijke investeringen waarover de besluitvorming zal plaatsvinden bij de integrale afweging. In verband met de coalitieonderhandelingen verschuift de programmering van nieuwe projecten naar het najaar 2022. In de actualisatie is het volgende verwerkt:

a. Herprogrammering knelpunten en voortzetten werkzaamheden
b. Aanvullende wenselijke investeringen voor 2023
c. Bijdrage mobiliteitshub XL
d. Inpassing kasritme/jaarlijkse uitvoeringsplanning
e. Budgettair neutrale aanpassingen

De mutaties worden hieronder toegelicht.

a. Herprogrammering knelpunten en voortzetten werkzaamheden

We lossen voor een bedrag van 7,546 miljoen euro knelpunten op lopende projecten. Ook organiseren we dekking voor werkzaamheden waarvan structurele middelen vanaf komend jaar lager zijn of incidenteel waren geregeld en anders zouden leiden tot onnodige belemmering in de continuering van de uitvoering.

Inpassing knelpunten lopende projecten

Projectbudgetten zijn taakstellend. Op basis van een (globale) verkenning wordt het projectenbudget bepaald. Tijdens de verschillende fases van het project kan blijken dat bijstelling noodzakelijk is bijvoorbeeld doordat een project langer loopt dan vooraf is voorzien waardoor projectkosten hoger zijn of waardoor prijsstijgingen hoger zijn dan voorzien. Daarnaast kunnen extra noodzakelijke onderzoeken of scopewijziging (o.a. als gevolg van participatie/consultatie) leiden tot hogere kosten.
We streven ernaar om zoveel mogelijk kansen op werk-met-werk te benutten, waardoor er ook bijdragen vanuit andere programma's ingezet kunnen worden. Ook kijken we naar de mogelijkheden voor besparingen/optimalisaties.
Voor de volgende lopende projecten stellen we voor het projectbudget in dit MPB op te hogen:

Projecten	Bedragen in Euro's
Amsterdamsestraatweg	700.000
Doorfietsroute Amersfoort	1.136.000
Weerdsingel Oostzijde	150.000
Mytylbrug	200.000
Nieuwe fietsroute Platolaan - USP	700.000
Europalaan Noord	1.667.000
Uitbreiding voetgangersgebied	70.000
indexatie No-regret maatregelen	923.000
Anders reizen	2.000.000
Totaal knelpunten	**7.546.000**

Inpassen knelpunten lopende investeringen

Amsterdamsestraatweg; 0,7 miljoen euro
Het IPvE/FO is vastgesteld door het college. Het totaal benodigde budget bedraagt 9,8 miljoen euro. Hierover bent u geïnformeerd met de raadsbrief van 10 maart 2022. Op basis van consultatie zijn aanvullende maatregelen opgenomen en wordt het project uitgebreid met het plein aan de Herenweg. Het resterende benodigde budget bedraagt 0,7 miljoen euro. De herinrichting van de Amsterdamsestraatweg is een project waarover wordt afgeschreven zonder kapitaallasten reserve. De extra kapitaallasten kunnen worden opgevangen binnen het structurele budget voor loon-en prijscompensatie 2022.

Doorfietsroute Amersfoort:1,136 miljoen euro
Op basis van de meest recente kostenraming bedraagt het verwachte tekort op het project in totaal 1,136 miljoen euro op de totale projectkosten van 3,953 miljoen euro. Het tekort is onder meer ontstaan doordat de scope van het project sinds de start verbreed is naar een integrale aanpak (i.c.m. riolering en vergroening) van de betreffende straten wat heeft geleid tot een langere voorbereidingstijd en daarbij behorende hogere voorbereidingskosten. Bovendien zijn bij de oorspronkelijke raming van de Provincie – die ten grondslag heeft gelegen aan de subsidieverlening - onjuiste aannames gedaan in onze ogen. Daardoor kwam deze raming te laag uit en daarmee ook het verleende subsidiebedrag. Wij gaan hierover in gesprek met de Provincie en dat zal mogelijk leiden tot een verhoging van het subsidiebedrag vanuit de Provincie. Tenslotte is indexatie tot en met 2024 nu verwerkt in de raming. Vooruitlopend op de uitkomst van het gesprek met de Provincie programmeren we nu het gehele tekort in het MPB om te voorkomen dat er verdere vertraging bij de uitvoering van het project ontstaat. Daarmee kan het concept IPVE/FO vrijgegeven worden ter consultatie in de buurt en na toekenning van de extra dekking in het MPB het definitieve IPVE/FO worden vastgesteld door het college.

Weerdsingel Oostzijde: 0,15 miljoen euro
Het participatieproces voorafgaand aan de het vrijgeven van het IPvE/FO voor consultatie is uitgebreid met een verdiepingsslag. Met een bewonersdelegatie verkennen we de herinrichting van de Weerdsingel Oostzijde. Dit leidt tot een langere doorlooptijd van het project en daarmee hogere kosten van de planvoorbereiding. Het IPvE/FO willen we in de loop van 2022 ter besluitvorming aanbieden. Op basis van de voorlopige kostenraming voorzien we een tekort van 0,15 miljoen euro op het totaal beschikbare budget van 3,250 miljoen euro.

Mytylbrug; 0,2 miljoen euro
Voor dit project is een startdocument in voorbereiding. Daarbij is de oorspronkelijke raming ook tegen het licht gehouden en moeten we constateren dat enkele uitgangspunten gewijzigd zijn en de plankosten en indexering onvoldoende zijn opgenomen. Dat is inmiddels wel aangepast, maar dit leidt wel tot een tekort ten opzichte van de oorspronkelijke raming (1 miljoen euro). Het IPvE/FO willen we in de loop van 2022 ter besluitvorming aanbieden. Op basis van voorlopige kostenraming voorzien we een tekort van 0,2 miljoen euro.

Nieuwe fietsroute Platolaan – USP: 0,7 miljoen euro
Zoals toegelicht in de raadsbrief (21 februari 2022) komt de raming van het uitgewerkte ontwerp hoger uit dan de eerdere globale kostenindicaties uit de variantenstudie, waarop het beschikbaar gestelde budget

van 1,3 miljoen euro is gebaseerd. Dit komt onder andere door de extra onderzoeken, boombeschermende maatregelen, aanpassingen aan de VRI-installaties en de aanleg van het kruispunt Padualaan. Het nieuwe ontwerp is geoptimaliseerd om het tekort te beperken, maar zonder te veel op de ruimtelijke kwaliteit in te leveren. Het benodigde aanvullende budget komt daarmee uit op 0,7 miljoen euro.

Europalaan Noord; 1,667 miljoen euro
De kostenraming van het project Europalaan Noord hebben we geactualiseerd en dit leidt tot een bijstelling van het benodigde budget met 1,667 miljoen euro tot 7,667 miljoen euro. De plankosten zijn hoger dan oorspronkelijk begroot en ook door de benodigde verlegging van kabels en leidingen en de stortkosten van vrijkomende (vervuilde) grond sluit de raming niet meer aan op de eerdere raming. Ten gevolge van deze extra kosten stijgen ook de posten bijkomende kosten en de risicoreservering aangezien dit percentages van de bouw- en investeringskosten zijn.

Uitbreiding voetgangersgebied: 70.000 euro
Het voetgangersgebied is uitgebreid en hiervoor zijn basismaatregelen (verkeersbesluiten, bebording en communicatie) uitgevoerd. Voor de permanente inrichting zijn nog een aantal maatregelen nodig, zoals herschikking invalidenparkeerplaatsen, kleine fysieke aanpassing en monitoring. Hiervoor programmeren we 70.000 euro.

Indexatie no regret-maatregelen: 0,923 miljoen euro
In de bestuursovereenkomst ‘no regret-maatregelen' zijn afspraken gemaakt over de beschikbare budgetten. Iedere partij draagt 15 miljoen euro bij (prijspeil 2018) en zorgt voor indexering op het niveau van 2021. In het MPR 2021 hebben we de resterende bijdrage voor de 15 miljoen euro geprogrammeerd. De indexering van de bijdrage op het niveau van 2021 moeten we in lijn met de afspraken nog regelen. Het gaat om een bedrag van 0,923 miljoen euro.

Voortzetten werkzaamheden
Anders reizen (verkeersmanagement en mobiliteitsmanagement) 1,930 miljoen euro (en 70.000 euro in 2022)
In het coalitieakkoord Ruimte voor iedereen uit 2018 zijn er voor het voorzetten van de koers Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen middelen beschikbaar gesteld in de jaren 2020 t/m 2022 voor de deelopgaven Verkeersmanagement, Mobiliteitsmanagement, Deelmobiliteit en Smart Mobility. Doordat deze middelen niet doorlopen in 2023 betekent dit dat activiteiten niet kunnen worden gecontinueerd terwijl deze noodzakelijk zijn om de groeiende stad op korte en lange termijn leefbaar, aantrekkelijk en duurzaam bereikbaar te houden. De keuze om te continueren kunnen we niet uitstellen tot het najaar want zal invloed hebben op keuzes en werkzaamheden voor 2022. Wel stellen we nu voor het budget alleen voor 2023 te regelen want structurele dekking maakt onderdeel uit van de integrale afweging.
Deze activiteiten hebben betrekking op:

- Slim sturen; door inzet van dynamisch verkeersmanagement en iVRI’s doorstroming verbeteren, prioriteit geven aan fiets en voetganger en drukte en knelpunten in de stad voorkomen
- Anders Reizen; geen toename van autoverkeer en stimuleren van reizen op een ander tijdstip en met een schoner alternatief o.a. door inzet op deelmobiliteit en innovaties (smart mobility) te integreren in herinrichtingsprojecten en gebiedsontwikkelingen.

Om werkzaamheden te continueren op bovenstaande terreinen en de basis op orde te houden is in 2023 1,930 miljoen euro nodig. Hiermee kunnen bestaande werkzaamheden worden gecontinueerd voor deelmobiliteit die gericht zijn op het reguleren van de openbare ruimte zoals het uitvoeren en beheren vergunningstelsel deeltweewielers, ontwikkeling van het model autodelen, activiteiten voor dashboarding en monitoring. Kunnen we tegemoet blijven komen aan toegezegde/verplichte co-financieringsafspraken voor regionaal multimodaal verkeersmanagement en Slimme Kruisingen (iVRI's) en kunnen we prijsstijgingen voor onder andere bewegwijzeringen opvangen. Ook kunnen we bestaande activiteiten voortkomend uit de korte termijn aanpak Goederenvervoer, die in juli 2022 afloopt, voorzetten. Deze activiteiten richten zich op bundeling van efficiënte logistieke bevoorrading en inzet van schone lichte

voertuigen. Het betreffen allemaal reeds ingezette werkzaamheden die vragen om blijvende inzet en nodig zijn om grip en sturing te houden op verkeersmanagement, mobiliteitsmanagement, deelmobiliteit en goederenvervoer.

Dekking personeel en organisatie

Omschrijving	2022	2023 en verder
Dekking personeel en organisatie	**550.000**	**1.400.000***

** Bedragen in Euro's per jaar.*

Dekking personeel en organisatie

De opgaven vragen de komende jaren ook om een doorontwikkeling van de organisatie, zowel kwantitatief als kwalitatief. In de huidige organisatie balanceren we op de rand van wat we kunnen leveren, met als gevolg dat mensen soms over hun grenzen gaan. Het is tijd om deze fragiele balans te verstevigen. We zullen hiervoor extra kennis en strategische capaciteit in huis moeten halen. Tegelijk zullen we ook kwalitatief moeten ontwikkelen. Dat betekent onder meer dat we steeds meer zullen gaan samenwerken, onder meer op de terreinen verstedelijking, stedenbouw, groen en sociale aspecten. Op de korte termijn kunnen we de benodigde ontwikkelingen realiseren door de keuze te maken te investeren in structureel budget voor aanvullende personele capaciteit. Dit is voor onder andere verkeersveiligheid, fiets en voetganger, anders reizen, parkeren en minder hinder. Hiervoor is in totaal circa 1,4 miljoen euro structureel benodigd (waarvan 0,3 miljoen in verband met het vervallen van incidenteel budget voor beleidscapaciteit met ingang van 2023). Met deze capaciteit kunnen we zorgen voor een goede uitvoering. We dekken dit uit het MPB en dit betekent dat we minder kunnen besteden aan de investeringen in mobiliteit. Om te kunnen investeren in personeel moeten we nu een structurele keuze maken en ook structureel budget regelen.
Zoals gemeld in de inleiding biedt de nieuwe termijn van afschrijvingen de mogelijkheid om de dekking voor personeel en organisatie structureel op te lossen binnen het MPB.

b. Aanvullende wenselijke investeringen voor 2023

In dit MPB doen we een voorstel voor enkele aanvullende investeringen. De reden dat wij deze nu voorstellen te programmeren is omdat ze een uitwerking zijn van reeds vastgesteld beleid en/of reeds in voorbereiding zijn en/of zicht op dekking noodzakelijk is om verdere afspraken met andere partijen te maken. Door de investeringen nu te programmeren houden we hier al rekening mee in het financiële beeld. Bij de integrale afweging bij de programmabegroting zal de definitieve keuze worden gemaakt over de inzet van deze middelen ten behoeve van deze projecten.

Het betreffen de volgende aanvullende investeringen:

Aanvullende wenselijke investeringen voor 2023	Bedragen in Euro's
Verkeersveilige inrichting Herculeslaan	650.000
Regionale fietsroutes	800.000
Ontwerpfase Boorstraat	750.000
Alternatieve fietsroute langs binnenstad	100.000
Bernsteinkade	100.000
Totaal aanvullende investeringen	**2.400.000**

Aanvullende wenselijke investeringen

Verkeersveilige inrichting Herculeslaan

Op het kruispunt van de Herculeslaan met de Weg tot de Wetenschap zijn herinrichtingsmaatregelen in voorbereiding. Deze herinrichting, waarvoor een eerste schetsontwerp gemaakt is, volgt uit een analyse binnen het lopende project ov-doorstroming waarvoor in 2021 vijf knelpuntenlocaties zijn geprioriteerd. Naast het verbeteren van de doorstroming van het openbaar vervoer, willen we met de herinrichting verbeteringen voor de verkeersveiligheid van voetganger en fietsers meenemen en aanpassingen doen aan oversteekbaarheid en toegankelijkheid van de openbare ruimte voor mindervaliden. Voor de planvorming is in totaal 0,11 miljoen euro beschikbaar vanuit de provinciale subsidie en het programma

Verkeersveiligheid. Voor de integrale uitvoering van de herinrichting is aanvullend 0,65 miljoen euro nodig.

Regionale fietsroutes (Gageldijk, Houten, Hilversum)
In 2023 voert stadsbedrijven onderhoudswerkzaamheden uit op de Gageldijk, de werkzaamheden worden nu voorbereid. In lijn met de aangenomen motie 187 ‘Fiets ‘m erlangs’ willen we in combinatie met deze werkzaamheden de Gageldijk inrichten tot een fietsstraat. De herinrichting van de Gageldijk is kansrijk voor 50% subsidie vanuit de provincie. De subsidieaanvraag is inmiddels ingediend, aankomende zomer verwachten we de beschikking. Daarnaast is er gemeentelijke inzet nodig om de regionale fietsroutes naar Houten en Hilversum een stap dichterbij te brengen. Voor de gemeentelijke bijdrage aan de regionale fietsroutes programmeren we 0,8 miljoen euro.

Ontwerpfase fietsverbinding Boorstraat
Op dit moment voeren we samen met ProRail een variantenstudie uit naar een fietsverbinding bij de Boorstraat. De dekking voor deze studie is bij de vaststelling van de voorjaarsnota 2021 beschikbaar gesteld. Voor de uitwerking van de voorkeursvariant tot een ontwerp (0,750 miljoen euro) ontbreekt de dekking. Op basis van het ontwerp en kostenraming kunnen we ook met Rijk en Provincie in overleg over een bijdrage voor de realisatie.

Stimuleren alternatieve fietsroutes langs de binnenstad
Tijdens de herinrichting van de Voorstraat - Wittevrouwenstraat en als maatregelen gedurende de corona-pandemie hebben we, om de druk op de binnenstadsas te verlagen, het fietsverkeer gespreid met behulp van alternatieve routes door en langs het centrum. Nu corona minder effect heeft op het dagelijks leven zien we de druk op de fietsroutes toenemen en is het noodzakelijk om fietsers te blijven wijzen op de alternatieve routes. Hiervoor programmeren we 0,1 miljoen euro.

Bernsteinkade
Naar aanleiding van meldingen bewoners over onduidelijke verkeerssituatie werken we aan een plan voor het vergroenen en verbeteren van de verkeersveiligheid en leefbaarheid van de Bernsteinkade. In het voortraject hebben wij de meldingen onvoldoende afgehandeld, waardoor wij nu actie moeten ondernemen op dit dossier. Op korte termijn wordt een keuze gemaakt over het verkeersregime. De aanpassing is te groot om te dekken uit het beschikbare budget voor aanpassingen in de wijk. Voor de realisatie is 0,1 miljoen euro nodig.

c. Bijdrage mobiliteitshub XL
De mobiliteitshub XL speelt een belangrijke rol bij de uitwerking van het Mobiliteitsplan 2040. Deze voorziening is randvoorwaardelijk voor de grote ontwikkelgebieden in Zuidwest Utrecht. In het MPB programmeren we een bijdrage van 2,8 miljoen euro aan de stichtingskosten in de vorm van kapitaallasten. Deze bijdrage is afhankelijk van besluitvorming over de andere benodigde investeringsmiddelen voor de mobiliteitshub XL.

d. Inpassing kasritme NRU
In dit MPB wijzigen we het kasritme van de gemeentelijke bijdrage aan het voorbereidingskrediet voor de Noordelijke Randweg Utrecht. We halen onze bijdrage naar voren in verband met een andere verdeling van de voorbereidingskosten zoals is gemeld in de voortgangsrapportage.
Het nieuwe kabinet beschouwt momenteel een breder geheel aan mobiliteitsoplossingen rond Utrecht. Hierdoor zal realisatie van een eventuele reconstructie van de NRU later plaatsvinden dan waar in het verleden rekening mee is gehouden. Onderhoud aan het asfalt is gepland voor 2023. Daarbij wordt bekeken of met no regret-maatregelen met name de leefbaarheid voor omwonenden vergroot kan worden. Hiervoor is reeds een onderzoek gestart zoals gemeld in de raadsbrief van 23 februari 2022. De aanwending van het voorbereidingskrediet ten behoeve van het onderzoek naar de mogelijke verbetermaatregelen die uit de quick scan zijn gekomen (no-regret maatregelen) leggen we bij de besluitvorming over het MPR aan de raad voor. We streven ernaar om in het najaar de resultaten van het onderzoek met I&W en de provincie Utrecht te bespreken. In het geval we spoor 1 niet gaan continueren

en andere maatregelen gaan nemen, dan leggen we een voorstel voor alternatieve aanwending van het NRU (spoor1-)budget aan uw raad voor. In 2022 lopen daarnaast ook de reguliere projectkosten door.

e. Technische verwerking van bijdragen derden en besluitvorming Voorjaarsnota 2021

In de actualisatie van het MPB worden de bijdragen van derden en de besluitvorming over de voorjaarsnota 2021 verwerkt. Dit zijn technische mutaties waarmee projectbudgetten worden verhoogd en middelen aan het programma worden toegevoegd. We stellen voor onderstaande budgetten te programmeren en toe te voegen aan onderstaande projecten:

Projecten	Bedragen in Euro's
Schaalsprong fiets	946.000
Snelfietsroute Amersfoort	976.000
Socrateslaan	1.134.000
OV doorstroming	103.000
Moldaudreef	246.000
Aanpassingen provinciale bijdrage No regret	167.791
Fietsenrekken bij bushaltes	376.000
Busbaan Dichterwijk	13.644.000
Anders Reizen	229.000
Verkeersveiligheid	147.000
Elektrisch vervoer	80.000
Totaal	**18.049.191**

Mutaties door bijdragen derden

Schaalsprong fiets

Binnen het budget voor de schaalsprong fiets is in totaal 0,946 miljoen euro subsidie toegekend voor de volgende projecten:

- 0,219 voor de doorfietsroute richting Woerden. We passen drie kruisingen aan naar snelfietsroute-kwaliteit, namelijk het kruispunt Zandweg-Europaweg, fietspadenkruispunt De Meernbrug-Kennedylaan en kruispunt Pijperlaan. Daarnaast verruimen we de bocht bij het Rhijnoordviaduct.
- 0,237 miljoen euro voor het inrichten van de Bastionweg als '30 km-zone' en fietsstraat in rood asfalt, inclusief een knip/aansluiting bij de Einthovendreef. De totale kostenraming van het project bedraagt 0,474 miljoen euro. Het restant wordt bijgedragen vanuit het actieplan verkeersveiligheid. Uitvoering vindt in 2022 plaats.
- 0,49 miljoen euro voor de inrichting van de Mereveldseweg.

Samenwerkingsovereenkomst doorfietsroute Amersfoort

De provinciale subsidie SOK doorfietsroute Amersfoort is voor het aanleggen en aanpassen van fietspaden.

Samenwerkingsovereenkomst Doorfietsroute IJsselstein (Socrateslaan)

Voor de doorfietsroute Socrateslaan is in de samenwerkingsovereenkomst een bedrag van 1,134 miljoen euro vanuit de provincie beschikbaar. Samen met de geprogrammeerde gemeentelijke middelen bedraagt het beschikbare budget voor Socrateslaan 6,1 miljoen euro. De actuele kostenraming van dit project bedraagt 5,5 miljoen euro. Het gemeentelijke budget dat hierdoor vrijvalt (0,6 miljoen euro) is opgenomen onder 2 ‘budget beschikbaar voor herprogrammering'.

OV-doorstroming

Bovenop het in het MPB2021 opgenomen bedrag draagt de provincie 0,218 miljoen euro extra bij aan maatregelen die de doorstroming van OV bevorderen. De totale provinciale bijdrage komt hiermee op een bedrag van 2,124 miljoen euro.

Moldaudreef
Vanuit de stimuleringsmaatregel verkeersveiligheid bij de provincie ontvangen we een bedrag van 0,4 miljoen euro voor diverse projecten. Een bedrag van 0,246 miljoen euro is bestemd voor de Moldaudreef. Wij stellen voor deze subsidie toe te voegen aan het project Moldaudreef.

Aanpassing provinciale bijdragen No regret-maatregelen
In de definitieve bestuursovereenkomst die we met de provincie Utrecht en regiogemeenten hebben afgesloten zijn provinciale bijdragen voor No regret iets gewijzigd ten opzichte van de bedragen die we in herprogrammering bij het MPB 2021 hadden opgenomen. Om weer aan te sluiten bij de beschikkingen die we van de provincie hebben ontvangen, nemen we onderstaande herprogrammering mee in het MPB 2022.

Aanpassing proviciale bijdragen No-regret

Detaillering provinciale bijdragen No-regret	Bedrag oud	Bedrag nieuw	Verschil
Fietsmaatregelen Utrecht USP (doorfietsroute Veenendaal)	379.000	410.000	**31.000**
Fietsmaatregelen Om de Zuid - fietsroute richting Lunetten	1.380.588	1.027.379	**-353.209**
HOV-MWKZ/ Europalaan Zuid	7.160.000	7.400.000	**240.000**
OV-verbinding Overvecht USP	6.350.000	6.600.000	**250.000**
Totaal provinciale bijdrage No-regret	**15.269.588**	**15.437.379**	**167.791**

Fietsenrekken bij bushaltes
De provincie heeft voor de tweede tranche van het realiseren van fietsenrekken bij bushaltes vanaf 2022 een bedrag beschikbaar gesteld van 0,376 miljoen euro. Voor dit bedrag moeten de komende twee jaar 402 fietsparkeerplekken bij 25 bushaltes worden gerealiseerd en een overkapping bij de halte De Meern Oost.

Busbaan Dichterswijk
Het resterende deel van de provinciale subsidie (13,644 miljoen euro) voor HOV Leidsche Rijn zetten we in voor de Busbaan Dichterswijk (o.a. voor de noodzakelijke vervanging van het brugdek van de Nelson Mandela brug). De geactualiseerde kostenraming komt op 41,698 miljoen euro, waardoor er per saldo 8,283 miljoen euro gemeentelijk budget vrij valt (zie ook de toelichting bij beschikbare middelen voor herprogrammering).

Anders Reizen
Het Europese subsidieproject Distributed Intelligence and Technology for Traffic and Mobility (DIT4TraM) 0,229 miljoen euro. Het doel van het project is het ontwikkelen, implementeren en testen van een generiek systeem (o.a. machine learning) toepasbaar op het niveau van verkeersmanagement, mobiliteitsmanagement en deelmobiliteit die op alle stedelijke schaalniveaus kunnen worden ingezet.

Verkeersveiligheid
In totaal wordt 0,22 miljoen euro toegekend voor het uitvoeren van verkeersveilige aanpassingen op 11 locaties. Voor de 8 projecten die vanuit het actieplan verkeersveiligheid worden uitgevoerd wordt de subsidie voor een bedrag van 0,147 miljoen euro toegevoegd aan de beschikbare middelen van het actieplan verkeersveiligheid.

Elektrisch Vervoer
Binnen het project Elektrisch Vervoer zijn afspraken gemaakt met de andere G4 steden om binnen diverse deelprojecten een bijdrage te leveren op de (beleids)inzet die vanuit de gemeente Utrecht plaatsvindt. De totale bijdrage van de andere G4 gemeenten bedraagt 0,08 miljoen euro.

Verwerken van besluitvorming VJN 2021 (vanaf jaarschijf 2022)
Bij de Voorjaarsnota 2021 is besloten om onderstaande bedragen toe te voegen aan het meerjarenprogramma bereikbaarheid.

Besluitvorming VJN 2021 vanaf jaarschijf 2022

Projecten	2021	2022	2023	2024
Doorsteek Papendorp (Churchilllaan-Mercatorlaan-Papendorpseweg)		370.000	1.110.000	2.220.000
Dynamisch verkeersmanagement (DVM) noordelijke Europalaan			2.626.000	
Schaalsprong Fiets (incl. 9 nieuwe bruggen en tunnels) onderzoek Boorstraat 0,5 mln.		500.000		
Inpandige fietsenstalling stationsgebied (afh. tender IBP-gebouw en knoop)	4.200.000			
Totaal	**4.200.000**	**870.000**	**3.736.000**	**2.220.000**

5.2.3 Financieel beeld programma bereikbaarheid t/m 2041

Met de actualisatie van het MPB geven we jaarlijks een inzicht in het beschikbare budget binnen het meerjarenprogramma bereikbaarheid voor de komende 20 jaar. Dit betreft het budget voor reeds geprogrammeerde investeringen, de gemeentelijke bijdrage voor de systeemsprong, het overige investeringsbudget en de gelabelde 'budgetten voor specifieke maatregelen'.

Financieel beeld programma bereikbaarheid t/m 2041

Beschikbare middelen t/m 2041	Gemeentelijke bijdrage	Gemeentelijke bijdrage systeemsprong	Bijdragen derden	Totaal *(in euro's)*
Geprogrammeerde en lopende projecten	266.449.000	0	264.178.000	530.627.000
Voorgenomen investeringen	148.928.000	151.100.000	0	300.028.000
Totaal geprogrammeerdere projecten	**415.377.000**	**151.100.000**	**264.178.000**	**830.655.000**

De investeringsbedragen zijn de totaal beschikbare bedragen voor de investeringen, inclusief het al bestede deel in afgelopen jaren. Bij het afsluiten van het project worden de investeringen van deze lijst gehaald. Zie d***e*** vertrouwelijke bijlage “Financieel overzicht meerjarenprogramma bereikbaarheid“.
De stand van de reserve tot 2042 loopt op tot een bedrag van 148,9 miljoen euro. Dit is het nog niet geprogrammeerde en gelabelde investeringsbudget Mobiliteitsplan.

Tot en met 2041 sparen we voor de systeemsprong een bedrag van 151,1 miljoen euro. In het kader van U-Ned leveren we vanuit dit budget een bijdrage van 112,5 miljoen euro aan de BO-MIRT verkenning en daarnaast reserveren we binnen dit budget de resterende middelen als eerste stap in de regionale cofinanciering voor de systeemsprong OV.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de reserve voor de komende 10 jaar opgenomen. De jaarlijkse toevoeging betreft de budgetten die beschikbaar zijn vanuit de gemeentelijke begroting voor investeringen binnen het programma bereikbaarheid. De jaarlijkse onttrekking betreft de netto verwachte uitgaven (dus alleen de gemeentelijke budgetten) op basis van de uitvoeringsplanning van projecten voor komende jaren inclusief de herprogrammering 2022. Hierbij zijn alle mutaties zoals in dit hoofdstuk toegelicht verwerkt. Dit leidt tot het volgende beeld van de verwachte jaarlijkse uitgaven bereikbaarheid en de stand van de reserve.

Stand van de reserve bereikbaarheid

Jaren	Beginstand reserve	Jaarlijkse toevoeging	Jaarlijkse onttrekkingen	Lagere kap. lasten door verlengen afschrijvingstermijn	Inpassing knel-punten MPB 2022	Eindstand reserve
2022	24.481.000	21.172.000	24.227.000	-776.000	540.000	**21.662.000**
2023	21.662.000	26.084.000	31.774.000	-1.046.000	6.096.000	**10.922.000**
2024	10.922.000	26.566.000	27.159.000	-1.733.000	5.199.000	**6.863.000**
2025	6.863.000	28.072.000	23.754.000	-2.525.000	1.539.000	**12.167.000**
2026	12.167.000	28.134.000	38.696.000	-2.973.000	1.537.000	**3.042.000**
2027	3.042.000	28.196.000	30.419.000	-2.929.000	1.536.000	**2.212.000**
2028	2.212.000	28.258.000	28.593.000	-2.885.000	1.535,000	**3.228.000**
2029	3.228.000	28.320.000	27.147.000	-2.842.000	1.533.000	**5.708.000**
2030	5.708.000	28.382.000	26.442.000	-2.798.000	1.532.000	**8.914.000**
2031	8.914.000	27.444.000	20.146.000	-2.757.000	1.531.000	**17.438.000**
2032	17.438.000	27.506.000	17.720.000	-2.813.000	1.530.000	**28.507.000**

Op basis van de jaarafsluiting 2021, na verwerking van de bestedings- en dekkingsvoorstellen, is de beginstand van de reserve bereikbaarheid 24,481 miljoen euro per 1 januari 2022. Dat is 8,810 miljoen euro hoger dan begroot in het MPB 2021. Het verschil betreft een storting van 4,2 miljoen euro voor inpandige fietsenstallingen in het stationsgebied (toegekend de voorjaarsnota 2021), de resultaten op projecten en de afwijkingen in het kasritme.

5.3 Actualisatie Parkeerexploitatie

Inleiding

In de gemeente Utrecht is gekozen voor groei binnen de bestaande stad, met de ambitie om de groeiende stad gezond, aantrekkelijk en bereikbaar te houden voor iedereen. Een goed georganiseerde stedelijke mobiliteit is een belangrijke voorwaarde om deze ambities waar te maken. Het parkeerbeleid voor fietsen en auto's is als onderdeel van het mobiliteitsbeleid, een belangrijk instrument dat we kunnen inzetten om de stad leefbaar en bereikbaar te houden. Dit doen we o.a. door de parkeerdruk te reguleren, alternatieven voor straatparkeren te bieden en voldoende ruimte te geven aan fietsparkeren.

De ontwikkelingen rondom het parkeren leiden tot een toename van zowel de parkeerbaten als -lasten. Door onder andere te investeren in het fietsparkeren en voorzieningen die het parkeren op afstand mogelijk maken verwachten we dat de netto-opbrengst uit de parkeerexploitatie per saldo af zal nemen.

Op de korte termijn zien we de volgende ontwikkelingen die invloed zullen hebben op de baten en lasten van de parkeerexploitatie.

- In de zoektocht naar een definitieve locatie fietsdepot verkennen we de huidige locatie van het museumdepot op het bedrijventerrein Cartesius als mogelijke locatie voor een fietsdepot. Het museumdepot voldoet aan de minimale eisen en zal naar verwachting in 2024/2025 beschikbaar zijn.
- Op Utrecht Centraal voorzien we voor 2030 een tekort van circa 9.100 inpandige fietsparkeerplekken. Ook voor Vaartsche Rijn, Lunetten en Zuilen is uitbreiding van het aantal fietsparkeerplekken nodig. Samen met de provincie en het Rijk worden kansrijke locaties onderzocht.
- In de binnenstad is de laatste jaren capaciteit toegevoegd, daarmee is het tekort aan fietsparkeerplekken nog niet opgelost. In de module fietsparkeren hebben we de strategie geschetst waarbij we inzetten op fietsenrekken op straat en inpandige fietsparkeervoorzieningen.
- In de nieuwbouwontwikkelingen van Leidsche Rijn en Merwede worden openbare stallingen gebouwd.
- Met de NS zijn er afspraken gemaakt over de exploitatie van de stationsstallingen Utrecht CS tot eind 2022. Met het Rijk, NS en provincie zijn we in gesprek over structurele afspraken over de exploitatie van de stationsstallingen Utrecht CS.
- Voor het parkeren op afstand voor bewoners van de Jaarbeurskwartier en Merwedekanaalzone zal er in Papendorp een Mobilititeitshub XL met een capaciteit van max 2.000 parkeerplaatsen gevestigd worden. De verwachting is dat deze voorziening niet kostprijs dekkend kan worden geëxploiteerd.
- Door onder andere gebiedsontwikkeling is uitbreiding van betaald parkeergebieden noodzakelijk. Onderdeel van de integrale afweging is om bij gebiedsuitbreidingen betaald parkeren bij de opbrengsten rekening te houden met een lager bedrag omdat aan de andere kant ook betaald parkeerplekken worden opgeheven.
- Voor de openbare parkeergarages en P+R voorzieningen zijn we een onderzoek gestart naar de staat van de panden en het verwachte onderhoud. De resultaten worden eind 2022 verwacht en gaan als basis dienen voor onze meerjaren onderhoudsplanning parkeervastgoed.

Actualisatie meerjaren parkeerbegroting

De parkeerexploitatie is meerjarig geactualiseerd. In de actualisatie is zijn de besluiten verwerkt die reeds zijn geëffectueerd, zoals de uitbreiding betaald parkeren 2021 en de exploitatie van de stationsstallingen Utrecht CS. Het (structurele) effect van de coronacrisis op toekomstig werkgedrag van mensen is een onzekerheid die nog niet is verwerkt in deze meerjaren actualisatie. De lagere baten als gevolg van de coronamaatregelen in de eerste maanden van 2022 worden waarschijnlijk gecompenseerd door het Rijk.

Meerjarenraming uitvoering maatregelen auto- en fietsparkeren

	Realisatie 2021*	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Baten						
Uitvoeren maatregelen autoparkeren	44.017	52.396	52.534	52.727	52.727	53.369
Uitvoeren maatregelen fietsparkeren	1.211	1.377	1.377	1.377	1.377	1.377
Totaal baten	**45.228**	**53.773**	**53.911**	**54.104**	**54.104**	**54.746**
Lasten						
Uitvoeren maatregelen autoparkeren	18.673	21.090	20.219	20.712	20.888	20.091
Uitvoeren maatregelen fietsparkeren	9.673	9.820	9.551	9.621	9.621	10.341
Totaal lasten	**28.346**	**30.910**	**29.770**	**30.333**	**30.509**	**30.432**
Saldo baten en lasten	**16.882**	**22.863**	**24.141**	**23.771**	**23.595**	**24.314**
Mutatie reserve/ voorziening						
Toevoeging reserves	0	0	314	0	0	0
Onttrekking reserves	384	1.658	293	77	551	66
Saldo na mutaties reserves	**17.266**	**24.521**	**24.120**	**23.848**	**24.146**	**24.380**

Bedragen in Euro's x 1000.
** Wijkt af van de reguliere begroting i.v.m. de inkomstenderving door coronamaatregelen*

Toelichting mutaties parkeerexploitatie

In de onderstaande tabel 'mutaties auto- en fietsparkeren' zijn de aanpassingen verwerkt die we hebben opgenomen in de geactualiseerde parkeerexploitatie.

Mutaties parkeerexploitaties

	2022	2023	2024	2025	2026
Mutaties autoparkeren	**-40**	**270**	**220**	**220**	**220**
Uitbreiding betaald parkeren 2021	681	681	681	681	681
Naheffingen	485	485	485	485	485
Parkeerplaatsgelden	30	30	30	30	30
Opheffen parkeerplaatsen	-35	-105	-175	-175	-175
Digitale parkeerondergrond	-60	-60	-60	-60	-60
Uitbreiding personeel VGU en Ruimte	-721	-721	-721	-721	-721
Groenvoorziening P+R Papendorp	-20	-20	-20	-20	-20
Participatieproces Schepenbuurt en Cartesiusweg	0	-20	0	0	0
Overige incidentele kosten	-400	0	0	0	0
Mutaties fietsparkeren	**-260**	**-150**	**-220**	**-220**	**-220**
Uitbreiding capaciteit fietsklemmen	-150	-80	-10	-10	-10
Uitbreiding en vervanging fietstrommels	-115	-75	-15	-15	-15
Lagere huurlasten fietsdepot	50	50	50	50	50
Uitbreiding beheer-uren piektijden Vredenburg	-45	-45	-45	-45	-45
Fietsenstalling Stadhuis LRC	0	0	-200	-200	-200
Dekking en besteding	**-300**	**120**	0	0	0
Onttrekking parkeerreserve	-300	0	0	0	0
Storting parkeerreserve	0	120	0	0	0
Saldo baten & lasten parkeerexploitatie	**0**	**120**	**0**	**0**	**0**

Bedragen in Euro's x 1000.

1. Mutaties autoparkeren

- In 2021 is het parkeerareaal uitgebreid met een aantal betaald parkeergebieden. Het surplus van de ingevoerde gebieden bedraagt 0,681 miljoen euro.
- Door verdere optimalisatie van de inzet van scanauto's worden er meer controles uitgevoerd. Per saldo leidt dit tot meer naheffingsaanslagen (0,485 miljoen euro). Daarnaast leiden de parkeerplaatsgelden tot hogere baten (per saldo 0,03 miljoen euro). Parkeerplaatsgelden worden

betaald wanneer er in een betaald parkeergebied werkzaamheden zijn waarbij er gebruik wordt gemaakt van een betaald parkeervak.

- In dit MPR is er ruimte gevonden om parkeerplekken in betaald parkeergebied binnenstad op te heffen: 10 plekken in 2022 oplopend naar 50 plekken ultimo 2023 (structureel 0,175 miljoen euro minder inkomsten). Met het verminderen van deze parkeerplaatsen komt er meer ruimte voor ontmoeten, lopen, verblijven en fietsen in de binnenstad. Met de raadsbrief van 16 juni 2020 bent u geïnformeerd over hoe wij aan het voornemen uit het coalitieakkoord 2018 van ‘autoluwe binnenstad’ invulling zouden geven; namelijk middels het stapsgewijs opheffen van de plekken en bij de momenten in de P&C-cyclus bekijken welke financiële ruimte hiervoor is. Door de coronacrisis en de gevolgen hiervan voor de parkeeropbrengsten was er eerder geen mogelijkheid om hier invulling aan te geven.
- We hebben een digitale parkeerondergrond ontwikkeld die continue inzicht geeft in de parkeercapaciteit van de stad. Met het bepalen van de parkeerdruk is het mogelijk te sturen en te adviseren bij de herverdeling en sanering van parkeervoorzieningen. Daarnaast maakt de parkeerondergrond het mogelijk om efficiënter te handhaven omdat onderscheid gemaakt kan worden tussen niet betalers en foutparkeerders in de openbare ruimte.
- Nieuwe en complexe beheer- en ontwikkelvraagstukken nemen bij zowel auto- als fietsparkeren toe. Deze toename heeft onder andere te maken met het uitbreiden betaald parkeren, toenemende vraagstukken omtrent het parkeren bij gebiedsontwikkelingen en het parkeren op afstand, de afronding en implementatie van de parkeermodules en de expertise ten aanzien van het parkeervastgoed waarbij het doel is om deze expertise en kennis binnen de gemeente Utrecht te houden. Om aan de groeiende vraag te voldoen is uitbreiding van de ambtelijke organisatie parkeren bij de organisatieonderdelen Ruimte en VGU noodzakelijk en om te kunnen investeren in personeel moeten we nu een structurele keuze maken en de dekking hiervoor regelen.
- Bij P+R Papendorp vallen de beheerkosten groenonderhoud hoger uit.
- In de Schepenbuurt en Cartesiusweg wordt betaald parkeren zonder draagvlakmeting ingevoerd. Uit het participatieproces met bewoners, die door reviewpanels zijn vertegenwoordigd, blijkt de wens om (incidenteel in 2023) de opbrengst van betaald parkeren ten goede te laten komen aan initiatieven van bewoners van de Schepenbuurt en Cartesiusweg die bijdragen aan de leefbaarheid van de wijk (0,02 miljoen euro).
- De overige incidentele kosten autoparkeren worden gemaakt in het kader van het verbeteren van de bewegwijzering en beschikbaarheid parkeergarages (0,3 miljoen euro), het aanleggen van een netwerkverbinding parkeergarage Croeselaan (0,05 miljoen euro) en leidt de hoge luchtvochtigheid en lekkages in de parkeergarage Berlijnplein tot hogere exploitatielasten (0,05 miljoen euro).

2. Mutaties fietsparkeren

- De uitbreiding capaciteit fietsklemmen is deels het gevolg van prijsstijgingen van materialen en werk, maar voor het grootste deel gevolg van de toename van aanvragen door inwoners. Of de toename het gevolg is van de coronapandemie en meer thuiswerk of dat er sprake is van een inhaaleffect is nog niet bekend.
- De uitbreiding fietstrommels leidt tot structurele hogere lasten (0,015 miljoen euro). In 2022 en 2023 zullen de huidige fietstrommels worden vervangen. Dit leidt tot incidentele hogere lasten in 2022 (0,1 miljoen euro) en in 2023 (0,06 miljoen euro).
- De exploitatielasten van het tijdelijke fietsdepot in Overvecht zijn lager dan in de parkeerbegroting is verwerkt (0,05 miljoen euro)**.**
- Fietsenstalling Vredenburg draait zodanig goed dat er op meer momenten een dubbele bezetting nodig is om mensen in – en uit te checken.
- In Leidsche Rijn zijn twee stallingen in ontwikkeling die naar verwachting in 2024/2025 voor het publiek worden geopend. Het gaat om de stalling Berlijnplein onder het cultuurcluster en de stalling Stadstuin onder het plantsoen van Boedapest. Voor de jaarlijkse exploitatielasten fietsenstaling Stadstuin is 0,2 miljoen euro geprogrammeerd.

Foto: Fietsenstalling House Modernes

Toelichting parkeerreserve en onderhoudsvoorziening

Parkeerreserve

In het MPR 2021 zijn de verwachte aanloopverliezen van de parkeergarage Croeselaan geactualiseerd naar aanleiding van een onderzoek en meerjarig in de parkeerbegroting verwerkt. De aanloopverliezen van parkeergarage Berlijnplein zijn nog gebaseerd op de oorspronkelijke businesscase. Vooralsnog is er geen aanleiding om de aanloopverliezen van beide parkeergarages te herzien, door corona en tijdelijke sluiting van parkeergarage Berlijnplein ontbreekt hiervoor de informatie.
In het huidige MPR verwachten we in 2022 0,3 miljoen euro aanvullend te onttrekken om de kosten van de bewegwijzering en beschikbaarheid parkeergarages te verbeteren te dekken. In 2023 verwachten we eenmalig het surplus van de parkeerinkomsten 2023 te storten (0,120 miljoen euro).

Verloopoverzicht Parkeerreserve

	2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1 januari	**4.362**	**3.273**	**3.100**	**3.074**	**2.834**
Onttrekkingen					
- Aanloopverlies Croeselaan	-505	-293	-26	-240	0
- Aanloopverlies Berlijnplein	-284	0	0	0	0
- Bewegwijzering en beschikbaarheid parkeergarages	-300	0	0	0	0
Storting	-	120	0	0	0
Stand per 31 december	**3.273**	**3.100**	**3.074**	**2.834**	**2.834**

Bedragen in Euro's x 1000.

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening is ingesteld om de schommelingen van het meerjarig groot onderhoud aan parkeergarages, transferia en stallingsvoorzieningen op te kunnen vangen. Tot en met 2021 betrof het een onderhoudsreserve. Bij de jaarverantwoording 2021 is dit gecorrigeerd naar een voorziening. Het

saldo (1,108 miljoen euro) van de onderhoudsreserve zal in 2022 gestort worden in de onderhoudsvoorziening, vervolgens zal de onderhoudsreserve opgeheven worden.

Verloopoverzicht onderhoudsvoorziening

	2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1 januari	**114**	**653**	**847**	**796**	**485**
Storting saldo onderhoudsreserve	1.108				
Mutatie voorziening (MJOP)	-569	194	-51	-311	-66
Stand per 31 december	**653**	**847**	**796**	**485**	**419**

Bedragen in Euro's x 1000.

5.4 Financieel beeld gebiedsopgaven

Inleiding
In deze paragraaf wordt het financiële beeld geschetst van alle grondexploitaties. Jaarlijks worden de grondexploitaties geactualiseerd. Grondexploitaties lopen meerjarig en bij de actualisatie worden de verwachte lasten en baten over de komende jaren bijgesteld. Voor een gedetailleerde toelichting op het resultaat 2021 verwijzen wij naar de Jaarstukken 2021.

Deze paragraaf start met de toelichting op parameters en uitgangspunten bij de actualisatie (5.4.1). Daarna volgt het financieel beeld van de grondexploitaties (5.4.2), behalve de grondexploitaties Leidsche Rijn en Stationsgebied en de gebiedsontwikkeling Merwedekanaalzone. De toelichting op deze grondexploitaties volgt in de aparte paragrafen 5.4.3 en 5.4.4. De totale ontwikkeling van de Merwedekanaalzone wordt beschreven in paragraaf 5.4.5. De paragraaf sluit af met de toelichting op het verloop van de reserve grondexploitaties (5.4.6).

5.4.1 Parameters en uitgangspunten bij de actualisatie van grondexploitatieprojecten

Het nog te realiseren deel van de grondexploitaties wordt doorgerekend op basis van een veelheid van aannames. Deze paragraaf geeft een toelichting op de belangrijkste kosten- en opbrengstenparameters en de hierbij gehanteerde uitgangspunten. De mogelijke beweging rond deze parameters is vertrekpunt voor de risico's zoals die zijn beschreven in dit hoofdstuk voor de onderdelen binnenstedelijke grondexploitaties, Leidsche Rijn en Stationsgebied. Bij de actualisatie 2022 zijn de parameters voor de komende jaren beperkt gewijzigd ten opzichte van vorig jaar.

Parameters 2022 actualisatie grond-exploitatieprojecten

Parameters 2022	Waarde	Looptijd
Rente	1,34%	gehele looptijd
Disconteringsvoet	1,34%	gehele looptijd
Opbrengstenstijging	1%	10 jaar, daarna 0%
- m.u.v. vrije sector	2%, 1%	1 jaar 2% (2022) daarna 1% voor 9 jaar, daarna 0%
- m.u.v. bedrijfskavels	0%	gehele looptijd
- m.u.v. kantoren	0%	gehele looptijd
- m.u.v. detailhandel en horeca	0%	gehele looptijd
Kostenstijging	3%, 2%	1 jaar 3% (2022) daarna 2% gehele looptijd
- m.u.v. verwervingskosten	n.v.t.	Project specifiek bepalen

Prijspeil 1-1-2022

Plankosten en bouw- en woonrijp maak kosten
Gezien de huidige ontwikkelingen in de markt, met name de hogere bouw- en personeelskosten, is in 2021 gekozen om het op prijspeil brengen van de bedragen in de grondexploitaties eenmalig te verhogen met 5% voor het bouw- en woonrijp maken en 4% voor de plankosten. Dit geldt alleen voor de kostenposten waar afgelopen jaar geen nieuwe kostenraming is opgesteld. Normaliter brengen we de bedragen op prijspeil met de percentages die vorig jaar zijn vastgesteld, tenzij er gemotiveerde redenen zijn om af te wijken. Deze maatregel zorgt ervoor dat de omvang van de kosten in de grondexploitaties zijn toegenomen.

Sociale grondprijzen
Zoals elk jaar sluiten de sociale grondprijzen binnen de grondexploitaties aan op de grondprijzenbrief 2022. Normaliter worden de nieuwe grondprijzen voor sociaal geïndexeerd met een gemiddelde van de CPI-index en de BdB-index. Vanwege de hoge inflatie over 2021 komt dit percentage boven de 5% uit. Ondanks de gestegen bouwkosten is het niet wenselijk om de grondprijzen voor sociaal te indexeren met 5%. Daarom is het voorstel gedaan om aan te sluiten op de index van de huren en worden de grondprijzen sociaal geïndexeerd met 1,48%.

Afwijkingen op bovenstaande parameters
Niet elke grondexploitatie wordt geïndexeerd conform bovenstaande parameters. Bovenstaand gaat het om een gemeentebrede set aan parameters, die voor bepaalde projecten mogelijk niet wenselijk zijn. Daarom wordt de ruimte geboden om af te wijken. Binnen de grondexploitaties Merwedekanaalzone deelgebied 5 OPG en Busstalling, Zuilense Vecht en Beurskwartier is gemotiveerd afgeweken van deze parameters. Dit is terug te lezen in de geheime bijlage.

Discontovoet
De discontovoet is dit jaar bijgesteld van 1,65% naar 1,34%. De discontovoet is hierdoor gelijk aan de rekenrente, die ook is verlaagd van 1,65% naar 1,34%.

Toegerekende rente 2021
De werkelijke rente in 2021 bedroeg 1,37% en is over 2021 ook daadwerkelijk toegerekend op basis van het onderhandenwerksaldo per grondexploitatie per 1 januari.

Indexering kosten
Standaard is een jaarlijkse indexatie van de kosten 2%. Vanwege onzekerheden als gevolg van de huidige marktontwikkelingen is over 2022 een hogere kostenstijging gehanteerd.
Voor de kostensoort “verwerving” is in tegenstelling tot voorgaande jaren geen algemene indexering meer voorgeschreven.

Indexering opbrengsten
De indexatie van de opbrengsten gaat conform de contractvoorwaarden. Daar waar geen contractpositie aanwezig is, worden de nog te realiseren opbrengsten jaarlijks geïndexeerd met 1%. Het kantoorprogramma, bedrijfskavels, detailhandel en horeca worden niet geïndexeerd.

Fasering woningbouw-, bedrijventerrein- en kantorenprogramma
Voor zowel de programmering van de woningbouw als voor bedrijventerreinen geldt, dat op basis van marktontwikkelingen, de programmering stedelijk wordt afgestemd. Na stedelijke afstemming wordt de fasering opgenomen in de grondexploitatie. Herijking van de programmering is een jaarlijks stedelijk proces dat voorafgaand aan de actualisatie van de grondexploitatie wordt uitgevoerd. Voor kantoorprogrammering geldt naast bovenstaand proces aanvullend nog provinciale afstemming.

Grondprijzen
In de grondexploitatie wordt de grondprijs die volgt uit een contractpositie opgenomen. Daar waar (nog) geen contractpositie aanwezig is, wordt de bandbreedte van de Grondprijzenbrief 2022 aangehouden. In 2020 en 2021 zijn alle uitgiften minimaal binnen de bandbreedte van de grondprijzenbrief gerealiseerd.

Plan- en VAT-kosten
Per deelproject is een raming aanwezig waarin per projectfase de plan- en VAT-kosten zijn begroot. De plan- en VAT-kosten zijn voor alle grondexploitatieprojecten tot einde werk begroot.

Ramingen BRM (bouwrijpmaak kosten) en WRM (woonrijpmaak kosten)
In de grondexploitatie worden de budgetten voor BRM en WRM conform contractpositie-aanbestedingsresultaat opgenomen. Daar waar (nog) geen contractpositie aanwezig is, wordt een realistische raming, mede gebaseerd op de meest recente aanbestedingsresultaten, opgenomen.

Vennootschapsbelasting positie grondexploitatieprojecten gemeente Utrecht
Per 1 januari 2016 is de belastingplicht ingevoerd voor ondernemingen van overheden voor de vennootschapsbelasting.

Met uitoefening van het vigerende grondbeleid, beweegt de gemeente Utrecht zich zeer beperkt op een concurrerende markt. Slechts in de combinatie van een falende markt en een gemeentelijke ambitie dan

wel stedelijke urgentie wordt actief grondbeleid als instrument ingezet. Het aantal grondexploitatieprojecten neemt sinds 2012 af en de nog wat langer doorlopende grote gemeentelijke gebiedsontwikkelingen Leidsche Rijn en Stationsgebied zijn na correctie op inzet van rijkssubsidie en gemeentelijke bijdragen verlieslatend.
Zowel bezien op totaalniveau als op de aparte onderdelen Leidsche Rijn, Stationsgebied zijn de grondexploitatieprojecten structureel fiscaal verlieslatend. Daarmee lijkt aan een eerste vereiste van ondernemerschap, namelijk winstgevendheid, al niet voldaan te kunnen worden. Bij de actualisatie van de grondexploitatieprojecten wordt dan ook geen rekening gehouden met Vpb-druk op de grondexploitatieprojecten.

Tussentijdse winstneming

Conform het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) is het voorgeschreven om eerder dan bij het afsluiten van een grondexploitatieproject tussentijds winst te nemen volgens de POC-methodiek (percentage of completion). Met deze methode wordt, op basis van de verhouding blijkend uit de gerealiseerde kosten en opbrengsten versus de totale omvang van de kosten en opbrengsten, bepaald hoeveel van het positieve saldo van een grondexploitatie toe te rekenen is aan de reeds gerealiseerde kosten en opbrengsten. De formule is daarmee:

Gerealiseerde kosten X Gerealiseerde opbrengsten = …%
Totale kosten Totale opbrengsten

Het berekende percentage van bijvoorbeeld 40% geeft aan dat 40% van het positieve saldo op eindwaarde als tussentijdse winst genomen moet worden. Er wordt in de methode geen rekening gehouden met het saldo onderhandenwerk of het risicoprofiel op de nog te realiseren kosten en opbrengsten en is daarmee minder behoedzaam dan voorheen binnen de gemeente Utrecht gehanteerd.

Risicomanagement

Conform de door de raad vastgestelde nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen, worden de risicoanalyses voor de gemeentelijke grondexploitaties twee keer per jaar geactualiseerd (bij de Jaarstukken en bij de Programmabegroting). Het weerstandsvermogen voor het opvangen van de risico's van de grondexploitatie Stationsgebied is onderdeel van het gemeentebrede weerstandsvermogen. Voor het opvangen van de risico's grondexploitatie Leidsche Rijn en de binnenstedelijke grondexploitaties is op basis van het actuele financiële beeld geen gemeentebreed weerstandsvermogen nodig. Deze risico's kunnen worden opgevangen binnen respectievelijk de grondexploitatie Leidsche Rijn en de reserve grondexploitaties. In de volgende paragrafen wordt het financiële beeld van de binnenstedelijke grondexploitaties, de grondexploitatie Stationsgebied, de grondexploitatie Leidsche Rijn en de gebiedsopgave Merwedekanaalzone toegelicht, evenals bijbehorende risico's, scenario's en beheersmaatregelen.

5.4.2 Financieel beeld grondexploitatieprojecten

Actuele stand grondexploitaties

Naast de reeds lopende grondexploitaties zijn in 2021 drie grondexploitaties geopend, namelijk Zuilense Vecht, Beurskwartier en Merwedekanaalzone deelgebied 5 OPG en Busstalling. Begin 2022 is de grondexploitatie Befu-terrein afgesloten. Gelijktijdig is de nieuwe grondexploitatie Befu geopend. Verder worden de kosten voor de herinrichting van het parkeerterrein uit de grondexploitatie Overvecht Centrum gehaald. Deze mutaties zijn daarom ook onderdeel van het saldo MPR 2022.
Daarmee kent de gemeente Utrecht 14 grondexploitaties. Naast de in 2021 en 2022 geopende exploitaties zijn dit Merwedekanaalzone deelgebied 4 Defensieterrein, NPD-strook, Nieuwe Zandpad, Oudenrijn-West, Centrumplan Vleuten, Hart van De Meern, Opaalweg/Amethistweg, Isotopenweg, Leidsche Rijn en Stationsgebied. De toelichting in deze paragraaf gaat in op deze grondexploitaties, met uitzondering van Leidsche Rijn en Stationsgebied, die volgen in 5.4.3 en 5.4.4.

Posten Grondexploitaties	Saldi in Euro's
Saldo MPR 2021	**-17.640.000**
Geopende grondexploitaties	21.760.000
Mutatie 2021 en 2022	9.940.000
Afgesloten grondexploitaties	1.220.000
Saldo MPR 2022 voor winstneming	15.280.000
Winstneming	-2.680.000
Saldo MPR 2022	**12.600.000**

Actuele stand grondexploitaties

Het saldo op netto contante waarde (NCW) van de grondexploitaties vorig jaar bedraagt 17,6 miljoen euro negatief (prijspeil 2021). Dit saldo is in 2021 en 2022 verbeterd naar 15,3 miljoen euro positief vóór tussentijdse winstnemingen. Dit wordt veroorzaakt door de geopende grondexploitaties, de mutaties binnen de grondexploitaties en het afsluiten van één grondexploitatie. Na de tussentijdse winstneming komt het saldo MPR 2022 uit op 12,6 miljoen euro positief.

Toelichting bij mutaties

In deze paragraaf lichten wij de belangrijkste mutaties op het geprognosticeerd resultaat op lopende grondexploitaties toe. Ook wordt kort stil gestaan bij de geopende grondexploitaties. Voor het actuele financieel beeld van alle grondexploitaties: zie de geheime bijlage.

Algemeen

De mutaties zijn een optelsom van mee- en tegenvallers. Dit jaar geeft de som van de mutaties een positief beeld. Een groot deel van de mutaties is te verklaren uit de aanpassing van de rente/disconteringsvoet. Door deze aanpassing verbetert het saldo van de grondexploitaties met 1,5 miljoen euro. Een andere grote positieve mutatie komt voort uit de afgesloten grondexploitatie Befu-terrein, deze grondexploitatie is bij afsluiting met 1,8 miljoen euro verbeterd.

Zuilense Vecht

Op 20 mei 2021 heeft de raad ingestemd met het vaststellen van het IPvE, SPvE en het openen van de grondexploitatie Zuilense Vecht. Zuilense Vecht is een gezamenlijke ontwikkeling met gemeente Stichtse Vecht. Zuilense Vecht zorgt voor een open, groene recreatieve (en sportieve) verbinding tussen de bestaande wijken Zuilen en OpBuuren. De sportparken worden compacter, toekomstig bestendiger en breder toegankelijk. Daarnaast worden 200 tot 300 woningen toegevoegd met 35% sociaal en 25% middelduur programma.

Met een geprognotiseerd eindresultaat van 2,3 miljoen euro betreft het bij opening een positieve grondexploitatie. Hier tegenover staat een bedrag is aangewezen als uitvoeringskrediet van 2,3 miljoen euro voor het nieuwe sportpark, dat wordt gedekt uit de reserve grondexploitaties.

Bij de actualisatie 2021 is het saldo op netto contante waarde van de grondexploitatie nagenoeg gelijk gebleven. Wel zijn zowel aan de kostenkant als aan de opbrengstenkant wijzigingen doorgevoerd. Deze wijzigingen hebben betrekking op de stijgende kosten op het bouw- en woonrijp maken en op toenemende eisen met betrekking tot duurzaamheidsaspecten. De grondopbrengsten zijn gestegen als gevolg van de sterk stijgende v.o.n.-prijzen.

Beurskwartier

Op 25 november 2021 heeft de raad ingestemd met het openen van de grondexploitatie Beurskwartier. Beurskwartier is een gemengde hoogstedelijke ontwikkeling op loopafstand van het Centraal Station. Beurskwartier wordt een autovrije wijk waar de nadruk wordt gelegd op lopen, fietsen en OV. Naar verwachting worden hier de komende jaren circa 3.000 woningen, 50.000 m² bvo kantoor en de nodige commerciële en niet-commerciële voorzieningen gerealiseerd.

De grondexploitatie had bij opening een beperkt positief saldo. Bij actualisatie naar prijspeil 1-1-2022 is het financiële kader intact gebleven. Op dit moment wordt het stedenbouwkundig plan opgesteld. Dit SP

en de bijbehorende volledig geactualiseerde grondexploitatie worden naar verwachting in de loop van 2022 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Befu-terrein
Op 3 februari 2022 heeft de raad ingestemd met het afsluiten van de grondexploitatie Befu-terrein en een nieuwe grondexploitatie Befu te openen. Hiermee worden de voorgenomen woningbouwplannen voor permanent wonen later in de tijd geplaatst en komt er een ontwikkeling van tijdelijk wonen (ca. 150 tot 250 wooneenheden voor max. 10 jaar) op het terrein. Hierbij is ingestemd met de overschrijding van de 10-jaarstermijn voor grondexploitatie Befu en is de einddatum van de grondexploitatie 31-12-2036.
De boekwaarde van de afgesloten grondexploitatie Befu-terrein is ten laste gekomen van de voorziening negatieve grondexploitaties. Het geprognosticeerd eindresultaat (bij opening 2,2 miljoen euro negatief) van de nieuwe grondexploitatie Befu wordt gedekt uit de resterende financiële ruimte voor dit plangebied in de voorziening negatieve grondexploitaties.

Merwedekanaalzone deelgebied 5 OPG en busstalling
Op 7 oktober 2021 heeft de raad ingestemd met het Stedenbouwkundig Plan Merwede en het openen van de grondexploitatie voor deelgebied 5. Merwede wordt een nagenoeg autovrije, groene en duurzame stadswijk. Het SP voorziet in een woningbouwprogramma van 6.000 woningen en 100.000m2 voorzieningen. De grondexploitatie maakt net als deelgebied 4 onderdeel uit van het financieel kader Merwedekanaalzone. In paragraaf 5.4.5 wordt hier verder op ingegaan.

Het saldo van de grondexploitatie is verbeterd ten opzichte van de vastgestelde versie. Dit wordt grotendeels verklaard doordat er vanwege regelgeving (BBV) een boekwaardecorrectie op de plankosten heeft plaatsgevonden. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf 5.4.5. Daarnaast is de grondexploitatie geïndexeerd en inhoudelijk minimaal gewijzigd t.o.v. de vastgestelde grondexploitatie. Er heeft zich één kleine tegenvaller voor gedaan en één kostenpost (tijdelijke beheer) is toegevoegd (samen 0,3 miljoen euro aan kosten). Het saldo NCW van de grondexploitatie is met 3,1 miljoen euro verbeterd.

Merwedekanaalzone deelgebied 4 Defensieterrein
Het geprognosticeerd resultaat op de grondexploitatie Defensieterrein verbetert met 4,6 miljoen euro op NCW. Door de verbetering vindt een tussentijdse winstneming plaats van 1,8 miljoen euro, deze wordt in lijn met het raadsbesluit gereserveerd voor de bovenwijkse voorzieningen in de Merwedekanaalzone. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen we naar paragraaf 5.4.5.

In september hebben BPD en de gemeente de allonge op de ontwikkelovereenkomst voor het Defensieterrein getekend. Er zijn 350 woningen aan het plan toegevoegd: 100 sociale huurwoningen, 100 middenhuur woningen en 150 betaalbare koopwoningen. Bij de besluitvorming over de Omgevingsvisie in oktober heeft de raad de Heycopbrug geschrapt. Dit betekent dat er 3,6 miljoen euro “vrijvalt”. Dit bedrag wordt conform raadsvoorstel binnen de grondexploitatie ingezet worden voor de verbetering van de mobiliteit in Dichterswijk: herinrichting Balijelaan, Balijeplein en Veilinghavenkade. Hiervoor wordt een voorstel uitgewerkt.

NPD strook
Het geprognosticeerd resultaat op de grondexploitatie NPD strook verbetert met 3,9 miljoen euro. Deze verbetering komt vooral doordat de kosten voor de herinrichting van het parkeerterrein in Overvecht Centrum ad 3,3 miljoen euro uit de grondexploitatie worden gehaald vanwege woningbouw op deze locatie. Zoals vermeld in de raadsbrief Aanvraag Woningbouwimpuls stellen wij voor dit bedrag te reserveren voor de cofinanciering van de toegekende rijksbijdrage.

Nieuwe Zandpad
Als gevolg van de beëindiging van de tender voor de ontwikkeling van het Nieuwe Zandpad is het geprognosticeerd resultaat op de grondexploitatie Het Nieuwe Zandpad 4,4 miljoen euro negatief. De voorziening negatieve grondexploitaties is met dit bedrag verhoogd. Dekking hiervan komt ten laste van de reserve grondexploitaties. De risicoreservering voor het Nieuwe Zandpad in de reserve grondexploitaties (1,6 miljoen euro) is vervallen.
Overige grondexploitaties

Het resultaat van grondexploitatie Oudenrijn West is afgelopen jaar licht verbeterd, en het project is verder in de uitvoering, waardoor ook dit jaar weer een winstneming plaatsvindt. Er wordt dit jaar 0,8 miljoen euro winst genomen. De overige vier grondexploitaties, te weten Centrumplan Vleuten, Hart van De Meern, Opaalweg/Amethistweg en Isotopenweg verlopen conform planning.

Effect afsluiten projecten

Door het afsluiten van grondexploitaties verandert het saldo, doordat in het saldo alleen de actieve grondexploitaties worden meegerekend. Begin 2022 is de grondexploitatie Befu-terrein met een negatief eindresultaat van 1,2 miljoen euro afgesloten. De afsluiting van deze negatieve grondexploitatie betekent een toename van het saldo met dit bedrag.

Tussentijdse winstnemingen

Bij een beoordeling van de actieve binnenstedelijke grondexploitaties per eind 2021, op basis van de voorgeschreven POC-methode en het in acht nemen van de mogelijke risico's, zijn er twee binnenstedelijke grondexploitaties met een positief saldo op netto contante waarde, waarbij het verplicht is om tussentijds winst te nemen:

- Merwedekanaalzone deelgebied 4 Defensieterrein;
- Oudenrijn West;

Uit deze twee grondexploitatieprojecten is samen 2,7 miljoen euro winst genomen. De winstnemingen zijn volledig toegevoegd aan de reserve grondexploitaties. De winstneming voor Merwedekanaalzone deelgebied 4 Defensieterrein wordt in lijn met het raadsbesluit binnen de reserve grondexploitaties gereserveerd voor de bovenwijkse voorzieningen in de Merwedekanaalzone (zie paragraaf 5.4.5). Voor toelichting op de tussentijdse winstneming Leidsche Rijn verwijzen wij naar het onderdeel Financieel beeld grondexploitatie Leidsche Rijn (5.4.3).

Saldo binnenstedelijke grondexploitaties 2021 na winstneming

Door de tussentijdse winstneming neemt het saldo van de grondexploitaties af en de reserve grondexploitatie neemt toe. Dit resulteert in een contant saldo van 12,6 miljoen euro positief voor binnenstedelijke grondexploitaties. Voor de grondexploitaties met een negatief saldo bestaat een voorziening: de voorziening negatieve grondexploitaties.

De tussentijdse winstnemingen leiden niet tot een aanpassing van de voorziening negatieve grondexploitaties. De winstnemingen zijn uitsluitend gedaan bij grondexploitaties met een positief saldo.

Risicomanagement

De binnenstedelijke grondexploitatieprojecten worden doorgerekend op basis van een veelheid aan aannames. Bij de actualisatie zijn de meest waarschijnlijke en realistische aannames verwerkt in de voorliggende grondexploitaties. De mogelijke beweging rondom deze aannames is vertrekpunt voor de scenario's die in deze risicoparagraaf zijn opgenomen.

Scenario's en mogelijke beheersmaatregelen

De belangrijkste scenario's, inclusief eventuele mogelijke beheersmaatregelen ultimo 2021, worden hieronder kort beschreven en waar mogelijk voorzien van denkrichtingen van beheersing. Effecten van bestuurlijke besluitvorming zijn hierin niet opgenomen. Voor alle scenario's geldt dat het mogelijke ontwikkelingen zijn. De huidige maatschappelijke ontwikkelingen maakt ook dat de toekomstige effecten moeilijker zijn in te schatten, met name aan de opbrengstenkant. De eerste drie scenario's laten een mogelijk effect zien van tegenvallende opbrengsten en/of vertraging. Er is echter vooralsnog geen directe aanleiding dat de scenario's zich voordoen.

Voor het opvangen van de risico's en de stresstest stellen wij voor een risicoreservering op te nemen in de reserve grondexploitaties. In de basis geldt de stresstest voor alle binnenstedelijke grondexploitaties. De risico's behorend bij de grondexploitaties Merwedekanaalzone deelgebied 4 Defensieterrein en Merwedekanaalzone deelgebied 5 OPG en Busstalling zijn echter niet meegenomen in de risicovoorziening en stresstest die ten laste wordt gebracht van de reserve grondexploitaties. De reden

hiervoor is dat deze grondexploitaties een eigen financieel kader hebben met een bijbehorend risicoprofiel. Dit risicoprofiel is afgedekt met eerder beschikbaar gestelde financiële middelen. Het financiële kader Merwedekanaalzone wordt nader toegelicht binnen de paragraaf 5.4.5.

Scenario 1: vertraging
- Toelichting: de opbrengsten van de binnenstedelijke grondexploitaties vertragen één jaar.
- Effect: verslechtering met ongeveer 0,7 miljoen euro.
- Beheersmaatregel: Dit effect kan binnen de reserve grondexploitatie opgevangen worden.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (klein).

Scenario 2: aanpassing grondprijzenbeleid
- Toelichting: de grondprijzen dalen eenmalig met gemiddeld 2,5 %.
- Effect: lagere opbrengst van ongeveer 7,2 miljoen euro in de periode tot 2036.
- Beheersmaatregel: dit effect kan binnen de reserve grondexploitatie opgevangen worden.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (klein).

Scenario 3: uitblijven opbrengstenstijging
- Toelichting: de opbrengsten in de binnenstedelijke grondexploitaties stijgen niet met gemiddeld 1% per jaar (opbrengstenindex is 0%).
- Effect: lagere opbrengst van ongeveer 9,5 miljoen euro in de periode tot 2036.
- Beheersmaatregel: dit effect kan binnen de reserve grondexploitatie opgevangen worden.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (klein).

Scenario 4: renteverhoging van 1,65% naar 3%
- Toelichting: de rekenrente van de gemeente Utrecht (nu 1,34%) stijgt vanaf 2022 tot einde looptijd naar 3%.
- Effect: verslechtering met ongeveer 14,4 miljoen euro.
- Beheersmaatregel: dit effect kan binnen de reserve grondexploitatie opgevangen worden.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (klein).

Scenario 5: hogere kostenstijging, ieder jaar +1%
- Toelichting: Elke jaar wordt de kostenstijging 1% opgehoogd tot en met 2036.
- Effect: Verslechtering van ca. 6,7 miljoen euro.
- Beheersmaatregel: dit effect kan binnen de reserve grondexploitatie opgevangen worden.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (klein).

Ontwikkeling risicoprofiel
De hierboven beschreven generieke scenario's worden gewogen op basis van de mate van waarschijnlijkheid. Het gewogen risicoprofiel van de generieke scenario's bedraagt 9,6 miljoen euro negatief. Dit risicoprofiel is 8,2 miljoen euro hoger dan vorig jaar. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het openen van nieuwe (grote) grondexploitaties. Hierdoor worden de uitslagen van de stresstest groter. Er worden immers kosten en opbrengsten toegevoegd. Daardoor zijn de risico's dit jaar ten opzichte van vorig jaar aanzienlijk toegenomen.

Het totale risicoprofiel bestaat naast de generieke scenario's ook uit project specifieke risico's. Hierbij worden alleen de negatieve project specifieke risico's meegenomen. Het project specifieke risicoprofiel bedraagt 0,3 miljoen euro negatief. Het risicoprofiel verbetert hiermee met 1,7 miljoen euro t.o.v. vorig jaar. De voornaamste reden is het wegvallen van het risico in Het Nieuwe Zandpad. Voor de net geopende grondexploitaties zijn nog geen projectspecifieke risico's benoemd, behalve de algemene risico's die in de stresstest zitten.

Generieke risico's	Ongewogen risico	Weging	Gewogen risico
Scenario 1	700.000	25%	175.000
Scenario 2	7.200.000	25%	1.800.000
Scenario 3	9.500.000	25%	2.375.000
Scenario 4	14.400.000	25%	3.600.000
Scenario 5	6.700.000	25%	1.675.000
Subtotaal			9.625.000
Projectspecifieke risico's			-
Grondprijsrisico			-
Stagnatie			-
Kostenoverschrijdingen			284.225
Subtotaal			284.225
Totaal			**9.909.225**

Ontwikkeling risicoprofiel 2022

Generieke risico's	Ongewogen risico	Weging	Gewogen risico
Scenario 1	500.000	25%	125.000
Scenario 2	1.400.000	25%	350.000
Scenario 3	1.200.000	25%	300.000
Scenario 4	800.000	25%	200.000
Scenario 5	1.700.000	25%	425.000
Subtotaal			1.400.000
Projectspecifieke risico's			
Grondprijsrisico			-
Stagnatie			1.490.000
Kostenoverschrijdingen			480.000
Subtotaal			1.970.000
Totaal			**3.370.000**

Ontwikkeling risicoprofiel 2021

Het totale risicoprofiel neem toe ten opzichte van het MPR 2021 3,3 miljoen euro naar 9,9 miljoen euro negatief.

Verloop voorziening negatieve grondexploitaties

Het vormen van de voorziening vindt onderbouwing in artikel 44, lid 1a van het BBV, waarin staat: "Voorzieningen worden gevormd wegens verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten".
Bij vaststelling door de raad van een grondexploitatie met een negatief saldo of bij een mutatie bij de jaarlijkse actualisatie wordt de voorziening aangepast. Bij het afsluiten van een grondexploitatie met een negatief saldo vindt verrekening met de voorziening plaats. De aanpassingen van de voorziening ten gevolge van planvaststelling, planwijziging of afsluiting worden uit de reserve grondexploitaties gedekt.

Op grond van de actualisatie van de grondexploitatieprojecten, is per 31 december 2021 een voorziening van 26,3 miljoen euro nodig. Om de voorziening op het bij de Jaarstukken benodigd niveau te brengen, is een storting in de voorziening negatieve grondexploitaties gedaan van 3,9 miljoen euro. In 2022 zijn er mutaties in verband met het afsluiten van de grondexploitatie Befu-terrein en de scopewijziging van de grondexploitatie Overvecht Centrum. Na deze mutaties wijzigt de benodigde stand van de voorziening naar 21,8 miljoen euro.

Mutaties voorziening negatieve grondexploitaties	Saldi in Euro's
Stand voorziening per 31-12-2020	-22.483.203
Dotatie voorziening 2021	-3.854.868
Benodigd op basis van jaarstukken per 31-12-2021	**-26.338.071**
Mutaties 2022	4.529.274
Benodigd op basis van MPR 2022	**-21.808.797**

Financieel beeld grond-exploitatieprojecten

In de Jaarrekening 2021 is de voorziening van 26,3 miljoen euro op grond van de voorschriften van het BBV gesplitst in een bedrag van 19,2 miljoen euro, opgenomen als voorziening onder de voorraden en een bedrag van 7,1 miljoen euro, opgenomen als risicovoorziening.

5.4.3 Financieel beeld grondexploitatie Leidsche Rijn

Actuele stand grondexploitaties

De grondexploitatie Leidsche Rijn komt na de actualisatie uit op een positief saldo van 43,7 miljoen euro. (NCW prijspeil 2022). Met het positieve saldo van 43,7 miljoen euro laat de grondexploitatie Leidsche Rijn een verbetering zien van 36,3 miljoen euro. Na tussentijdse winstneming van 23,8 miljoen euro, verplicht voorgeschreven door de BBV, bedraagt het positieve saldo 19,9 miljoen euro.

Conform de BBV-notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken' d.d. juli 2019 is de te nemen tussentijdse winst berekend op basis van het eindwaardesaldo van de grondexploitatie Leidsche Rijn. Het tussentijdse genomen resultaat van in totaal 23,8 miljoen euro in 2021 is toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. Het effect van de resultaatneming wordt toegelicht onder het verloop van de reserve grondexploitatie. In verband met de risico's verbonden aan de ontwikkelingen in onder andere Papendorp Noord en Groenewoud beklemmen wij van het tussentijds genomen resultaat 8,8 miljoen euro in de reserve grondexploitaties. Deze risico's zijn mede (maar niet uitsluitend) het gevolg van de afhankelijkheid van deze ontwikkelingen van het realiseren van de Hub XL waarvan de investering en dekking nog onzeker is. Ook andere gebiedsontwikkelingen (Beurskwartier, Merwede) zijn afhankelijk van het realiseren van deze hub. De overige 15,0 miljoen euro is bij de vaststelling van de Voorjaarsnota 2021 al bestemd voor het toen voorliggende integrale investeringspakket RSU. Met de storting van het positieve resultaat in de reserve grondexploitatie kan nu bij de 2e technische begrotingswijziging 2022 een bedrag van 15 miljoen euro worden onttrokken aan de reserve grondexploitatie voor de realisatie van het investeringspakket waartoe de raad vorig jaar heeft besloten.

Toelichting bij mutaties

De verbetering van het saldo van de grondexploitatie Leidsche Rijn hangt samen met het toevoegen van woningbouwprogramma in Papendorp Noord en Groenewoud met een positief effect van in totaal 27,0 miljoen euro. Verdere financiële ontwikkelingen hangen onder andere samen met de toename van het uitgeefbaar bedrijventerrein in de Wetering met een positief effect van bijna 4,3 miljoen euro en hogere woningbouwopbrengsten en een lager benodigd budget voor woonrijpmaken in Rijnvliet met een totaal positief financieel effect van circa 5,0 miljoen euro.
In de grondexploitatie Leidsche Rijn is een jaarlijkse afdracht opgenomen van 4,5 miljoen euro aan de algemene middelen tot en met 2025

Risico's

Uit de risicoanalyse komen de volgende belangrijke risico's naar voren:

<u>Stijging van de bouwkosten groter dan de indexering.</u>

- Toelichting: Met de stijgende energiekosten en de schaarste op de bouwmarkt aangaande een toenemend aantal materialen ontstaat voor de komende jaren een risico van harder dan de gehanteerde indexering stijgende bouwkosten.
- Beheersmaatregel: Bij de actualisatie zijn de budgetten voor bouw- en woonrijpmaken voor nieuwe gebieden waar nog geen raambestek voor is met 9 % geïndexeerd conform marktontwikkelingen. Stijgende bouwkosten zullen ook consequenties hebben voor

ontwikkelaars voor de bouwkosten van woningen en/of bedrijfspanden. Substantieel blijvend stijgende bouwkosten zullen door vertraging in de bouw of kwalitatieve keuzes beheerst kunnen worden.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (klein).

Toenemende levertijden materialen.
- Toelichting: Vanwege de recente maatschappelijke ontwikkelingen, toenemende schaarste op de bouwmarkt en stijgende energieprijzen neemt de levertijd van bouwmateriaal momenteel hard toe. Effect hiervan is mogelijke vertraging in de bouwproductie en/of het bouw- en woonrijpmaken van gebieden.
- Beheersmaatregel: Momenteel wordt de planning zeker in het kader bouw- en woonrijpmaken verder vooruit beoordeelt op kwetsbare materialen en wordt het bestelmoment vervroegd.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (klein).

Afkoeling van de woningmarkt.
- Toelichting: Een stijgende rente in combinatie met onzekere maatschappelijke ontwikkelingen kan leiden tot een afnemende vraag naar nieuwbouwwoningen waardoor op korte termijn in combinatie met hard stijgende bouwkosten een vertraging in de bouwproductie kan ontstaan. Op middellange termijn kan dit leiden tot een minder hard stijgende of dalende grondprijs. Ook de plankosten en rentelasten zullen stijgen als gevolg van vertraging en lager lopende uitgiftetrajecten.
- Beheersmaatregel: Marktontwikkelingen zijn onderdeel van continue monitor. Waar mogelijk wordt productie middels afspraken geborgd.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (klein).

Uitgifte van metrage kantoren.
- Toelichting: In de grondexploitatie staat 92.000 m2 uit te geven kantoormetrage financieel opgenomen. De periode na de coronacrisis moet nog uitwijzen in welke mate het werken op kantoorlocaties zich zal gaan ontwikkelen. Het deels op kantoor werken kan leiden tot een vraag naar nieuwe kantoorlocaties welke hybride ingericht zijn met kansen voor de grondexploitatie Leidsche Rijn. Andersom kan de vraag naar metrage vanwege het thuiswerken afnemen met een remmende werking op de nog uit te geven metrage. De komende twee jaar zal meer duiding geven over de ontwikkeling van het op kantoor werken inclusief effecten voor de kantoorlocaties in Leidsche Rijn.
- Beheersmaatregel: Het uit te geven metrage wordt continue aangepast aan de veranderende vraag. Na de 10-jaars periode is er kans op uitgeven van metrage. In de grondexploitatie is dit nog niet verwerkt.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 1 (zeer klein).

Hub XL
- Toelichting: Voor de ontwikkeling van woningbouw in Papendorp Noord en Groenewoud maar ook binnenstedelijk in Beurskwartier, Jaarbeursterrein en Merwedekanaalzone is een hub met ruimte voor parkeren op afstand noodzakelijk. Dit ter vervanging van parkeerruimte binnen de genoemde deelgebieden. De bouwkosten en exploitatielasten van de hub zijn momenteel nog onderwerp van studie. Het is goed mogelijk dat de dekking nu opgenomen in de genoemde deelgebieden onvoldoende is voor de realisatie van de hub.
- Beheersmaatregel: Kansen voor cofinanciering zijn aanwezig en worden momenteel verkend. Ook kunnen de investeringen mogelijk door een modulaire bouw van de hub beperkt worden en afgestemd op de fasering van de deelgebieden in ontwikkeling.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (klein).

Stikstof.
- Toelichting: Mogelijk vertraagt een deel van de opgave van Leidsche Rijn als gevolg van stikstofuitstoot bij de bouw. Op dit moment lijkt dit risico beperkt.

5.4.4 Financieel beeld grondexploitatie Stationsgebied

Actuele stand grondexploitaties

De actualisatie van de grondexploitatie Stationsgebied heeft geleid tot een bijstelling van het saldo. Om het saldo van de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied te laten corresponderen met het eindsaldo van de grondexploitatie, is er 0,5 miljoen euro vrijgevallen uit de voorziening. Dit resultaat wordt toegevoegd aan de reserve grondexploitaties. Hiermee is de grondexploitatie per 1-1-2022 inclusief de ingestelde voorziening sluitend.

Verloop saldo MPR	Saldi in Euro's
Mutaties GREX	
Saldo grondexploitatie 2021	-90.118.652
Mutaties 2021 deelprojecten	-749.248
Saldo grondexploitaties 2022	**-90.867.901**
Mutaties voorziening negatieve grondexploitaties Stationsgebied	
Voorziening negatieve grondexploitatie 2021	90.118.652
Dotatie vorrziening overig	1.295.000
Vrijval voorziening door mutatie saldo grondexploitatie	-545.752
Voorziening negatieve grondexploitatie 2022	**90.867.901**
Saldo 2022 gebiedsopgave Stationsgebied	**0**

Verloop saldo MPR op eindwaarde 31-12-2024

Toelichting bij mutaties

In onderstaande toelichting staan de belangrijkste mutaties van de actualisatie van de grondexploitatie Stationsgebied.

Doordat de realisatie van de infrastructuur en openbare ruimte in het Stationsgebied vordert, zijn de lasten van de nog resterende werkzaamheden steeds beter in te schatten. Op enkele businesscases kan daarom onvoorzien vrijvallen, zoals het Stationsplein Oost en de Catharijnesingel Zuid. Daarnaast is de vaststellingsovereenkomst met Klepierre in de grondexploitatie verwerkt.

In 2021 hebben er geen gronduitgiftes plaatsgevonden. Wel is er vordering gemaakt in de planvorming van het Jaarbeurspleingebouw en is het Stedenbouwkundig Programma van Eisen vastgesteld door de raad. Verder is in december 2021 de uitgifteovereenkomst ten behoeve van Smakkelaarsveld getekend. Dit heeft beperkte financiële gevolgen die in de grondexploitatie zijn verwerkt.

Daarnaast zijn er mutaties met betrekking tot de actualisatie van de plankostenraming, de indexering van de ramingen en rente- en inflatie-effecten door het verwerken van de actuele planning in de grondexploitatie. Naar verwachting zijn enkele deelgebieden nog niet afgerond in 2023. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld het Jaarbeursplein(gebouw) en de Van Sijpesteijnkade (en de aanheling van Smakkelaarsveld). De grondexploitatie wordt daarom met een jaar verlengd tot 31-12-2024.

Risicomanagement

De omvang van het benodigde weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's project Stationsgebied daalt van 17,0 naar 15,2 miljoen euro. Het risico op hogere plankosten door vertraging is opgetreden en in de grondexploitatie verwerkt. Daarom vervalt het risico op tragere afbouw en de daarmee samenhangende plankosten in de grondexploitatie.
Uit de risicoanalyse komen de volgende belangrijkste risico's naar voren:

- De vastgoedopbrengsten vormen de belangrijkste factor die van invloed is op het resultaat van de grondexploitatie Stationsgebied. De volgende projecten op grond van de gemeente zijn nog niet gecontracteerd. Het is nog niet zeker of de verwachte grondopbrengsten geheel worden gerealiseerd.
    - Jaarbeurspleingebouw (kantoren/commerciële voorzieningen). Het overgrote deel van het project betreft kantoorvolume. Het Stedenbouwkundig Programma van Eisen is in

december 2021 door de raad vastgesteld en er is een start gemaakt met de aanbestedingsprocedure.
- Oude Daalstraat (woningen).
- Stationsplein (Event Space). In 2019 is besloten een ‘proefperiode’ aan te gaan tot 2022, waarna Klepièrre het evenementenplein in gebruik heeft genomen. De afspraak is dat na de proefperiode het recht op de Event Space definitief uitgegeven wordt aan Klepièrre. Vanwege de coronacrisis is de proefperiode verlengd tot 2024.

Beheersmaatregel: De eerste fase van de aanbestedingsprocedure Jaarbeurspleingebouw loopt. In de aanbestedingsleidraad is een minimale grondwaarde als financieel kader meegegeven.

- In contracten met partners (BIO, BOO) zijn de hoofdlijnen verwerkt. Bij de verdere uitwerking tot projectovereenkomsten of uitgiftecontracten bestaat het risico dat opbrengsten niet (geheel) gerealiseerd worden en/of kosten voor rekening van gemeente komen die niet waren voorzien. Na ondertekening van de Vaststellingsovereenkomst met Klepierre kan dit risico voor een belangrijk deel vervallen.

5.4.5 Financieel beeld Merwedekanaalzone

De gebiedsontwikkelingen in de Merwedekanaalzone (deelgebied 4, 5 en 6) kennen meerdere geldstromen. Deze zijn in dit hoofdstuk samengebracht. Per geldstroom beschrijven we de actuele stand en de mutaties. Daarnaast worden de belangrijkste risico’s beschreven in dit hoofdstuk.

Actuele stand Grondexploitaties

De gemeente is eigenaar van het Defensieterrein in deelgebied 4. Voor het Defensieterrein is in 2014 een grondexploitatie geopend door de gemeenteraad. Deze grondexploitatie maakt onderdeel uit van de binnenstedelijke grondexploitatieprojecten. Op 10 maart 2022 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan ‘Merwedekanaalzone deelgebied 4, Defensieterrein, 1e herziening’ vastgesteld. Hiermee wordt het mogelijk om, bovenop de 600 reeds vastgestelde woningen, nog eens 350 extra woningen te realiseren. Dit betreft 100 sociale huurwoningen en 100 middeldure huurwoningen en 150 betaalbare koopwoningen. Deze grondexploitatie laat een positief resultaat zien.

In deelgebied 5 is de gemeente eigenaar van het OPG-terrein en de busstalling. Bij de vaststelling van het Stedenbouwkundig Plan Merwede door de gemeenteraad op 7 oktober 2021 is tevens de grondexploitatie voor het OPG-terrein en de busstalling geopend (grondexploitatie Merwede: OPG en Busstalling). Deze grondexploitatie laat een positief resultaat zien. Per MPR 2022 maakt deze grondexploitatie onderdeel uit van de binnenstedelijke grondexploitatieprojecten.
Belangrijke mijlpalen in 2022 zijn de oprichting van de zogenaamde WKO BV, die gaat toezien op de realisatie van de Warmte-Koudeopslagsysteem en de oprichting van het Mobiliteitsbedrijf dat verantwoordelijk wordt voor de uitvoering van het mobiliteitsconcept.

Deelgebied 5 Merwede zal in twee fasen ontwikkeld worden. In de eerste fase worden 4.250 woningen ontwikkeld en in de tweede fase de resterende 1.750 woningen. De marktpartijen starten met de ontwikkeling. De gemeente ontwikkelt ca. 140 woningen in de eerste fase. Het risico van de 1.750 woningen in fase 2 trekt de gemeente naar zich toe. Voor de ontwikkeling van fase 2 is met name een succesvolle mobiliteitsstrategie van belang. Op basis van verkeersberekeningen is de verwachting dat er voldoende perspectief is om ook fase 2 van Merwede binnen tien jaar te kunnen ontwikkelen.

Bij de ontwikkeling van Merwede hoort een pakket aan bovenwijkse investeringen. Deze investeringen worden deels door de ontwikkelende partijen (markt en gemeente) bekostigd en deels door de gemeente vanuit haar publieke rol. Daarnaast is in 2020 voor de eerste fase van Merwede een subsidieaanvraag ingediend voor het Besluit Woningbouwimpuls 2020. Deze subsidie is door het Ministerie van BZK toegekend. In 2022 werken we verder aan de voorbereidingen van onder andere de Europalaan Noord, bruggen bij de Waalstraat en Zijldiepstraat, fietsroutes door Park Transwijk en de vergroening van Rivierenwijk

Toelichting mutaties Grondexploitaties

De mutaties op de grondexploitatie Merwedekanaalzone 4: Defensieterrein en Merwedekanaalzone 5: Merwede: OPG en Busstalling staan beschreven in het hoofdstuk Financieel beeld binnenstedelijke grondexploitatieprojecten.

In 2016 was de verwachting dat de voor het OPG-terrein en de busstalling te openen grondexploitatie een negatief resultaat zou hebben als gevolg van de hoge boekwaarden. Bij het openen van een negatieve grondexploitatie had de voorziening negatieve grondexploitaties aangevuld moeten worden. Om deze reden is er in de Voorjaarsnota van 2016 en 2017 11,8 miljoen euro beschikbaar gesteld. De geactualiseerde grondexploitatie per 1-1-2022 wijkt op één post significant af van de vastgestelde grondexploitatie. Er heeft een correctie plaatsgevonden in de boekwaarde van de historische plankosten. Deze zijn verlaagd met ca. 4 miljoen euro. Vanwege regelgeving hieromtrent (BBV) komen deze kosten niet meer ten laste van de grondexploitatie, maar ten laste van de bij de Voorjaarsnota's 2016 en 2017 beschikbaar gestelde financiële ruimte van 11,8 miljoen euro. Per saldo zijn de financiële effecten nihil, omdat enerzijds het saldo van de grondexploitatie verbetert en daarmee ook de toekomstige winstneming groter wordt. Anderzijds neemt de beschikbare financiële ruimte met hetzelfde bedrag af en resteert een bedrag van 7,8 miljoen euro (voor het risicoprofiel van de ontwikkelpositie in fase 2).

Voorwaarde voor een positieve grondexploitatie is de ontwikkeling van zowel fase 1 als fase 2. Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2021 is besloten om de middelen uit de Voorjaarsnota van 2016 en 2017 te herprogrammeren. Deze middelen zetten we in voor de dekking van het risicoprofiel voor de ontwikkelpositie in fase 2 (resterende 1.750 woningen). Indien fase 2 niet gerealiseerd kan worden laat de grondexploitatie een negatief saldo zien. Met de ten opzichte van de Programmabegroting 2021 geherprogrammeerde financiële ruimte (was 11,8 miljoen euro en wordt nu 7,8 miljoen euro) voor het risicoprofiel voor fase 2 lossen we dit op. Per jaar zal gekeken worden in welke mate er dekking nodig is voor het risicoprofiel. Het risicoprofiel is net als de grondexploitatie gecorrigeerd met de historische plankosten, waardoor het negatieve saldo minder negatief wordt. Daar staat tegenover dat de dekking met hetzelfde bedrag lager is geworden. Per saldo is er geen verschil.
Uit de actualisatie blijkt dat de beschikbare dekking van 7,8 miljoen euro nog nodig is voor afdekking van het risicoprofiel.

Indien het risicoprofiel afneemt, kunnen we conform het besluit bij de Programmabegroting 2021 de financiële ruimte inzetten voor dekking van de gemeentelijke (publieke) bijdrage aan de bovenwijkse investeringen van fase 1 (4.250 woningen).

Wanneer fase 2 doorgaat is de risicoreservering niet nodig. De middelen kunnen we inzetten voor de gedeeltelijke (publieke) dekking van de bij deze fase horende bovenwijkse voorzieningen. Deze bovenwijkse voorzieningen worden immers slechts gedeeltelijk gedekt door de gebiedsontwikkeling Merwede.

Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2021 is het besluit genomen om de positieve resultaten (inclusief tussentijdse winstnemingen) op de grondexploitaties in deelgebied 4 en 5 van de Merwedekanaalzone, in afwijking van het huidige beleid, te behouden voor het gebied. Deze middelen zijn nodig om de noodzakelijke bovenwijkse investeringen van gemeentelijke (publieke) dekking te kunnen voorzien, ook rekening houdend met de eventuele risico's die zich voor kunnen doen bij de voorbereiding en realisatie.

De vaststelling van de Omgevingsvisie Merwedekanaalzone deel 2: Uitwerking van de Ruimtelijke Agenda door de gemeenteraad was als voorwaarde meegegeven voor de herprogrammering van de (destijds) 11,8 miljoen euro uit de Voorjaarsnota 2016 en 2017 en de bestemming van de positieve resultaten (inclusief tussentijdse winstnemingen) op de grondexploitaties in deelgebied 4 en 5. Met de besluitvorming door de gemeenteraad op 7 oktober 2021 is de herprogrammering bekrachtigd.

Actuele stand Faciliterend grondbeleid

Naast actief grondbeleid is in de Merwedekanaalzone sprake van faciliterend grondbeleid. Voor de woningbouwprojecten Wilhelminawerf in deelgebied 4 en de Eendrachtlaan in deelgebied 6 zijn anterieure overeenkomsten gesloten met de ontwikkelaars. Het project Holland Casino aan de Winthontlaan is inmiddels afgerond.

Na vaststelling van het Stedenbouwkundig Plan Merwede op 7 oktober 2021 heeft de gemeente de reeds door de particuliere grondeigenaren ondertekende (en de door addendum gewijzigde) Samenwerkingsovereenkomst ondertekend. In het addendum zijn aanvullende afspraken opgenomen die enerzijds het gevolg zijn van de besluitvorming en anderzijds een uitwerking zijn van de reeds gemaakte SOK-afspraken. De Samenwerkingsovereenkomst bevat uitgewerkte bepalingen en verplichtingen over het verplichte kostenverhaal. Hierin zijn bijvoorbeeld afspraken gemaakt over de bijdrage aan bovenwijkse voorzieningen en het bouw- en woonrijpmaken. Dit zijn taken waar de gemeente verantwoordelijk voor is.

Over de betaalmomenten van deze bijdrage zijn afspraken vastgelegd in de SOK.
Het deel van de te verrekenen kosten die betrekking hebben op de gemeentelijke grondpositie zijn ingebracht in de vastgestelde grondexploitatie Merwede OPG en busstalling.

Actuele stand Investeringsimpuls RSU

De afgelopen Voorjaarsnota's zijn er middelen beschikbaar gesteld voor de Merwedekanaalzone. Deze maken onderdeel uit van de Investeringsimpuls RSU. De nog beschikbare budgetten zijn te vinden in de programmeringsbijlage Investeringsimpuls RSU. Het betreft middelen voor onverhaalbare plankosten, Rondje Stadseiland in deelgebied 6, plankosten voor de vergroening van de omgeving en middelen voor de verdichtingsopgave.

Toelichting mutaties Investeringsimpuls RSU

Bij de vaststelling van de Omgevingsvisie Merwedekanaalzone deel 2: Uitwerking van de Ruimtelijke Agenda op 7 oktober 2021 is voorgesteld om de resterende middelen voor de upgrade van de brug langs de A12 en voor bruggen en woonboten te herprogrammeren en deze in te zetten voor de dekking van de gemeentelijke (publieke) bijdrage aan de bovenwijkse investeringen.

Bij de Programmabegroting 2021 zijn middelen beschikbaar voor fietsmaatregelen bij gebiedsontwikkelingen. Deze zijn voor de eerste jaren aan de Merwedekanaalzone toegekend. Naar aanleiding van de besluitvorming Merwedekanaalzone (amendement 2021-A120 en 2021-A129) worden deze middelen ingezet voor maatregelen in de Rivierenwijk.

Risicomanagement

Bij de Omgevingsvisie Merwedekanaalzone deel 2: Uitwerking van de Ruimtelijke Agenda en het Stedenbouwkundig Plan Merwede worden de risico's conform de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen in beeld gebracht en aan de raad voorgelegd. De belangrijkste risico's en beheersmaatregelen die zich kunnen voordoen bestaan uit projectspecifieke risico's en marktrisico's. Deze zijn hieronder samengevat.

<u>De ontwikkeling van Merwede fase 2 gaat niet door.</u>

- Toelichting: Voor de ontwikkeling van fase 2 moet de werking van met name het mobiliteitsconcept worden aangetoond alvorens een bestemmingsplan voor fase 2 kan worden vastgesteld. Tot die tijd is er sprake van een risico voor de grondexploitatie die uitgaat van de ontwikkeling van de gemeentelijke positie van fase 1 en 2. Hiertoe is een worstcase-scenario doorgerekend om het risicoprofiel te bepalen.
- Beheersmaatregel: Dit scenario is niet het werkelijk verwachte scenario. Op basis van onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het bestemmingsplan voor Merwede fase 1 is de verwachting dat fase 2 wel ontwikkeld kan worden, waardoor er naar alle waarschijnlijkheid binnen een aantal jaar een positiever financieel beeld ontstaat dan waar in het worstcase-scenario vanuit is gegaan. Tot die tijd is het risicoprofiel conform besluitvorming Programmabegroting 2021 en

raadsbesluit Omgevingsvisie MWKZ deel 2 van 7 oktober 2021 afgedekt met de financiële ruimte uit de bij Voorjaarsnota 2016 en 2017 beschikbaar gestelde middelen.

Vertraging leidt tot druk op verkregen Woningbouwimpuls subsidie.

- Toelichting: De dekking van de bovenwijkse voorzieningen komt voor maximaal 50% uit deze subsidie. Hier zijn voorwaarden aan verbonden, waaronder start bouw binnen drie jaar na datum beschikking en realisatie van de (betaalbare) woningen binnen tien jaar na datum beschikking. Bij vertraging komt mogelijk de datum van start bouw in gevaar. Dit kan leiden tot terugbetaling van een deel van de subsidie.
- Beheersmaatregel: De gemeente is proactief in overleg met het ministerie over de voortgang van de planning van de woningbouw en de realisatie van het bijbehorende maatregelenpakket. Dit moet leiden tot afspraken over een eventueel bijgestelde planning en flexibele inzet van middelen binnen het maatregelenpakket. De WBI-datum start bouw is in de SOK vastgelegd. Hiermee is het een gezamenlijk belang om tempo op de productie te houden.

De doorgroei van (de) Merwede(kanaalzone) is mede afhankelijk van de werking van het nieuwe en innovatieve mobiliteitsconcept. De werking ervan moet in de praktijk blijken.

- Toelichting: Randvoorwaardelijk voor de ontwikkeling van (de) Merwede(kanaalzone) is de innovatieve mobiliteitsstrategie. Hierbij ligt de focus op wandelen, fietsen, gebruik van het openbaar vervoer en deelmobiliteit en voorzieningen op loopafstand. Als het mobiliteitsconcept niet of onvoldoende werkt, zet dit een rem/stop op de doorgroei van Merwede fase 2.
- Beheersmaatregel: Met de oprichting van het mobiliteitsbedrijf wordt een belangrijke beheersmaatregel getroffen. Dit bedrijf geeft sturing aan het mobiliteitsconcept. Er vindt monitoring plaats van het mobiliteitsconcept en het nog op te richten mobiliteitsbedrijf. Op basis van deze monitoring vindt zo nodig bijsturing op onderdelen van het mobiliteitsconcept plaats. Om de juiste verwachtingen bij toekomstige bewoners en gebruikers te wekken is duidelijke communicatie nodig.
  Daarnaast temperen we de autonome groei bij nieuwe initiatieven in Utrecht Zuidwest.

Merwede is een innovatief plan met grote ambities op veel vlakken. Vaak moet het wiel nog uitgevonden worden, wat potentieel extra plankosten met zich meebrengt dan nu is voorzien.

- Toelichting: Het uitwerken en beheersen van de vele ambities vraagt om een forse inzet van in- en extern personeel en vraagt om veel onderzoeken. De bijbehorende kosten zitten in de grondexploitatie en het financieel kader, waarvan de komende moet blijken of dit voldoende is of dat de grex en het financieel kader onder druk komen te staan als gevolg van oplopende kosten.
- Beheersmaatregel: Dit vraagt om een goede projectbeheersing. Sturen op beschikbare budgetten en tussentijds monitoren en bijsturen horen daarbij. We blijven zoeken naar aanvullende dekkingsmiddelen in de vorm van bijvoorbeeld subsidies. Als het budget toch opgehoogd moet worden kijken we (binnen de BBV-richtlijnen) of de grondexploitatie deze kosten kan opvangen of dat er een voorstel aan de raad voorgelegd moet worden om de gereserveerde winsten op de grondexploitaties in deelgebied 4 en 5 van de Merwedekanaalzone in te zetten.

Schaarste op de markt van bouwmaterialen en personeel kan leiden tot hogere kosten en vertraging.

- Toelichting: Stijgende bouwkosten kunnen zich zowel voordoen bij de ontwikkeling van de bouwblokken (de vastgoedexploitatie) als bij het bouw- en woonrijp maken en de realisatie van de bovenwijkse voorzieningen.
  Hogere kosten kunnen ervoor zorgen dat de kwaliteit van de woningen ter discussie wordt gesteld. Daarnaast kunnen hogere bouwkosten voor vertraging in de woningbouw en de aanleg van de bovenwijkse voorzieningen zorgen. Dit zet de woningmarkt nog verder onder druk.
- Beheersmaatregel: Het risico op hogere kosten voor het bouw- en woonrijp maken en de bovenwijkse voorzieningen is deels ondervangen met de afgesproken indexering in de Samenwerkingsovereenkomst. In deze overeenkomst zijn ook afspraken gemaakt over zekerheden en betaalmomenten van de ontwikkelaars. Als de druk op de investeringen te groot

wordt, wordt er gekeken naar bezuinigingsmogelijkheden c.q. optimalisaties. Als dit niet mogelijk is, wordt gekeken naar aanvullende dekkingsmogelijkheden. Strategische planning en inkoop zijn nodig om het risico op te vangen. Dit is belegd bij de gemeentelijke werkgroep Planning en Realisatie. Het risico op hogere kosten en vertraging voor de gemeentelijke ontwikkelpositie (woningen en commercieel programma blok 3) komt ten laste van de grondexploitatie en zet het resultaat van de grondexploitatie onder druk.

De kostenstijgingen van maatschappelijk vastgoed veroorzaakt door marktontwikkelingen en door het uitgangspunt van bouwen in hoge dichtheid (met bouwkundige en organisatorische complexiteit) kunnen leiden tot overschrijding van de in de begroting opgenomen budgetten voor het maatschappelijk programma Merwede.

- Toelichting: Kostenstijgingen kunnen leiden tot druk op de kwaliteit en/of vertraging in de planvorming.
- Beheersmaatregel: Voor wat betreft de maatschappelijk programma's die door de marktpartijen worden gerealiseerd, hebben we met de marktpartijen een proces afgesproken om tot een marktconforme prijs te komen en dit objectiveerbaar te maken. Voor het maatschappelijk programma dat de gemeente zelf realiseert, zoals de scholen en sporthal, is risicobeheersing een belangrijk onderdeel van het ontwikkelproces.
  Om tijdige bijsturing mogelijk te maken, richten we in het proces expliciete momenten in waarop we evalueren of we nog op koers zitten om binnen de gestelde kaders te kunnen realiseren. Op deze manier hebben we optimaal grip op de inhoudelijke afweging en kosten. Wanneer het niet lukt om na optimalisatie het maatschappelijk programma binnen de gestelde kaders te realiseren, dan worden de geprognosticeerde overschrijdingen tijdig als knelpunt opgevoerd voor de bestuurlijke en integrale afweging ter voorbereiding van de Programmabegroting (normaliter bij de Voorjaarsnota).

5.4.6 Reserve grondexploitaties

Op basis van huidige bekende inzichten is het verloop van de reserve grondexploitaties voor de periode 2022 – 2026 als volgt:

Verloop reserve grondexploitaties

Verloop reserve grondexploitaties	2022	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo per 1 januari	206.515	207.982	212.205	183.621	188.251
Stortingen (+)	13.052	10.490	8.919	7.588	6.570
Onttrekkingen (-)	11.584	6.268	37.503	2.958	2.958
Saldo na stortingen en onttrekkingen	**217.983**	**212.205**	**183.261**	**188.251**	**191.863**
Reserveringen					
Strategische verwervingen	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Anticiperende verwervingen	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Saneringen De Huppel	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
Pre grondexploitaties	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Plankosten voorbereidingsfase faciliterend grondbeleid	4.751	4.751	4.751	4.751	4.751
Merwedekanaalzone (MWKZ) OPG en Busstalling VJN 2016 en 2017	5.643	6.743	7.843	7.843	7.843
Saldo MWKZ DG4 en 5 behouden voor ontwikkeling MWKZ	2.320	2.320	2.320	2.320	2.320
Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn	20.405	23.490	0	0	0
Investeringsruimte Lombokplein	0	0	0	0	2.200
Centrum Overvecht WBI	3.300	3.300	3.300	3.300	3.300
Leidsche Rijn robuuste posten	143.588	143.588	143.588	143.588	143.588
Totaal reserveringen	**190.207**	**194.392**	**172.002**	**172.002**	**174.202**
Risco's grondexploitatie Leidsche Rijn	8.800	8.800	8.800	8.800	8.800
Risicoanalyse	9.909	9.909	9.909	9.909	9.909
Risico Planschade	900	900	900	900	900
Ruimte reserve grondexploitaties	-1.833	-1.796	-7.990	-3.360	-1.948
Integrale afweging programmabegroting 2023					1.948
Ruimte reserve grondexploitaties na integrale afweging PB 2023	-1.833	-1.796	-7.990	-3.360	0

Bedragen x 1000 Euro

Hieronder volgt een toelichting op de onderdelen van de reserve.

Stortingen

De totale stortingen in 2022 bedragen 13,0 miljoen euro. Deze bestaan uit:

- Winstafdrachten grondexploitaties
  Op basis van de POC-methode worden de toekomstige winstnemingen voor Leidsche Rijn opgenomen in de stortingen. In 2022 is deze winstneming 6,9 miljoen euro.
  Het afsluiten van grondexploitatieprojecten met een positief eindsaldo heeft direct effect op de reserve grondexploitaties. De saldi van positieve grondexploitatieprojecten worden in het jaar van afsluiten toegevoegd aan de reserve grondexploitaties (tegenover grondexploitaties met een negatief eindsaldo staat de voorziening negatieve grondexploitaties. Bij afsluiting valt het eindsaldo van het project weg tegen het deel van de voorziening dat hiervoor was gereserveerd). Conform de huidige planning worden in 2022 geen projecten afgesloten. In 2023 worden de projecten Oudenrijn West en Isotopenweg afgesloten ten gunste van de reserve grondexploitaties.
- Dotaties uit voorjaarsnota
  In de Voorjaarsnota's 2016 tot en met 2018 en in de Programmabegroting 2021 zijn meerjarige tranches bestemd voor de dekking van de gebiedsopgaven Merwedekanaalzone en Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn. De bedragen uit deze tranches worden jaarlijks toegevoegd aan (en gereserveerd in) de reserve grondexploitaties. In 2022 is de storting voor Merwedekanaalzone 1,1 miljoen euro en voor Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn 1,6 miljoen euro.
- Verbeterd resultaat grondexploitatie Centrum Overvecht
  Als gevolg van de woningbouwontwikkeling in Overvecht Centrum worden de kosten voor de herinrichting van het huidige parkeerterrein uit de grondexploitatie van de NPD strook gehaald. Door deze scopewijziging verbetert het resultaat op de grondexploitatie met 3,3 miljoen euro. Dit bedrag storten wij in de reserve.

Onttrekkingen

De totale onttrekkingen in 2022 bedragen 11,6 miljoen euro. Deze zijn als volgt te specificeren:

Jaarlijkse onttrekkingen

- Bijdrage algemene middelen: 2,1 miljoen euro
  Dit betreft taakstellingen (verlaging van plankosten en efficiencymaatregelen) waarover in het verleden besluiten zijn genomen. De optelsom van deze taakstellingen wordt jaarlijks onttrokken.
- Bijdrage aan producten Ruimte: 0,8 miljoen euro
  Deze jaarlijkse bijdrage is bestemd voor bestemmingsplankosten in het kader van grondexploitaties (0,3 miljoen euro), voor de inzet van ruimtelijk regisseurs bij voorstellen voor locatieontwikkelingen (0,5 miljoen euro) en voor promotie en acquisitie (0,1 miljoen euro).

Incidentele onttrekkingen

- Krediet sportpark Zuilense Vecht: 2,3 miljoen euro
  Dit bedrag wordt tijdelijk onttrokken ter dekking van het uitvoeringskrediet voor de verplaatsing van de sportvelden. Bij het afsluiten van de grondexploitatie wordt de reserve weer aangevuld met het positieve saldo van de grondexploitatie. Deze onttrekking en storting zijn onderdeel van het vastgestelde financieel kader van het project Zuilense Vecht.
- Investeringspakket Voorjaarsnota 2021: 6,3 miljoen euro. In de Voorjaarsnota 2021 is een integraal investeringspakket vastgesteld, dat voor een deel gekoppeld was aan toekomstige meeropbrengsten in de grondexploitatie Leidsche Rijn. Deze meeropbrengsten zijn in dit MPR verwerkt in de actualisatie van de grondexploitatie en in de reserve grondexploitaties gestort. Voor de realisatie van het investeringspakket worden in de jaren 2022, 2023 en 2024 bedragen onttrokken aan de reserve grondexploitaties, respectievelijk 6,3 miljoen euro, 3,3 miljoen euro en 2,2 miljoen euro
- Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn: 32,3 miljoen euro in 2024
  We verwachten dat de grondexploitatie voor het Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn in

2024 kan worden geopend. Tot 2024 is hiervoor 32,3 miljoen euro gereserveerd in de reserve. Op dat moment zal ter dekking van het geprognosticeerd tekort van deze grondexploitatie voorgesteld worden om onder andere de reservering in de reserve grondexploitatie te onttrekken. Voor de onttrekking van 32,3 miljoen euro is financiële ruimte gereserveerd in de reserve. Tot en met 2024 bedraagt deze 27,0 miljoen euro. Het verschil van 5,3 miljoen euro wordt voorgefinancierd uit de tranches 2025 en 2026 voor de ontwikkelopgave Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn.

Reserveringen

Binnen de reserve grondexploitaties is een aantal bedragen gereserveerd voor specifieke activiteiten en projecten:

- Strategische verwervingen
  In 2021 is de marktwaarde van het strategisch aangekochte vastgoed opnieuw gewaardeerd en is de waarde op de balans aangepast op basis van deze taxatie. Deze herwaardering vindt conform beleid één keer per vier jaar plaats. Voor het afdekken van de risico's op het strategisch aangekochte vastgoed is een reservering opgenomen.
- Anticiperende verwervingen (risicoreservering)
  Deze reservering is bestemd voor het opvangen van risico's op anticiperende aankopen. Met deze financiële ruimte kunnen wij ook aankopen doen ten behoeve van het invullen van de ambities uit de RSU 2040. Het gaat dan om locaties waar grondpositie cruciaal is voor het realiseren van de gewenste ruimtelijke opgave (waaronder dubbel ruimtegebruik). Als onderdeel van het integraal investeringspakket uit de Voorjaarsnota 2021 is deze reservering verhoogd van 1,5 miljoen euro naar 3,0 miljoen euro.
- Sanering De Huppel
  De geraamde kosten van de sanering van de woonwagenlocatie Huppeldijk worden conform eerdere besluitvorming ten laste gebracht van het resultaat op de grondexploitatie Leidsche Rijn. Hierbij is ook afgesproken dat zowel Leidsche Rijn als de reserve grondexploitaties 50% van de kosten voor hun rekening nemen. Deze eenmalige bijdrage aan de sanering moet nog worden verrekend.
- Investeringsruimte pre-grondexploitaties
  Met deze investeringsruimte kunnen wij voorstellen doen voor het oppakken en doelmatig invullen van een gebiedsontwikkeling. Hierbij kan worden gedacht aan het beschikbaar stellen van voorbereidingskredieten of aanvullende gewenste investeringen ten laste van gebiedsontwikkelingen waar een batig saldo op wordt verwacht die niet onder het BBV vallen, maar wel de doelmatigheid van de ontwikkeling vergroten en bijdragen aan het realiseren van de (ruimtelijke) ambities in de RSU. Als onderdeel van het integraal investeringspakket uit de Voorjaarsnota 2021 is deze investeringsruimte verhoogd van 1,5 miljoen euro naar 3,0 miljoen euro. Van dit bedrag is 1,7 miljoen euro beschikbaar gesteld voor een voorbereidingskrediet voor de gebiedsontwikkeling Overvecht Centrum. In lijn met de notitie grondbeleid hoofdstuk 5.3.2 en artikel 34 onderdeel b van het BBV verwerken wij deze voorbereidingskosten financieel technisch als immateriële vaste activa (IVA). Tot het moment dat een grondexploitatie wordt geopend geldt de investeringsruimte pre-grondexploitaties dan als achtervang. Na het openen van de grondexploitatie worden de geactiveerde kosten ten laste van de grondexploitatie gebracht en is de investeringsruimte pre-grondexploitaties opnieuw beschikbaar.
- Plankosten voorbereidingsfase faciliterend grondbeleid
  Bij grote gebiedsontwikkelingen is vaak sprake van complexe binnenstedelijke verdichting, diverse grondeigenaren, hoge milieucategorieën en grote uitdagingen op het gebied van bereikbaarheid, groen, duurzaamheid en klimaatadaptie. Deze complexiteit kost tijd (capaciteit), kennis (onderzoek) en investeringen. Het doel is zoveel mogelijk plan- en investeringskosten bij investerende partijen te verhalen via anterieure overeenkomsten. Om overeenkomsten met ontwikkelende partijen te kunnen sluiten, zullen voorbereidende kosten gemaakt moeten worden. Om het risico van het niet kunnen verhalen van de plankosten in de Merwedekanaalzone op te kunnen vangen, is in 2017 een reservering opgenomen in de reserve grondexploitaties. Het restant van deze reservering zetten we breder in voor faciliterend grondbeleid, gekoppeld aan in de RSU 2040 genoemde ontwikkelgebieden. Bij veel van de in de RSU 2040 genoemde

gebieden is aan de voorkant niet duidelijk of we een overeenkomst kunnen sluiten omdat er sprake is van een tekort en er aanvullende middelen (subsidies) nodig zijn. Om zowel de kwantitatieve als kwalitatieve groei van de stad te borgen, is het dus van belang om deze reservering te koppelen aan in de RSU 2040 genoemde ontwikkelgebieden.

- Grondexploitatie Merwede OPG en Busstalling VJN 2016 en 2017 / PB 2021
  In 2016 was de verwachting dat de voor het OPG-terrein en de busstalling te openen grondexploitatie een negatief resultaat zou hebben als gevolg van de hoge boekwaarden. Daardoor zou, bij het openen van een negatieve grondexploitatie, de voorziening negatieve grondexploitaties moeten worden aangevuld. Voorwaarde voor een positieve grondexploitatie is de ontwikkeling van zowel fase 1 als fase 2. Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2021 is besloten om de middelen uit de Voorjaarsnota van 2016 en 2017 te herprogrammeren. Deze middelen zetten we in voor de dekking van het risicoprofiel voor de ontwikkelpositie in fase 2 (resterende 1.750 woningen). Indien fase 2 niet gerealiseerd kan worden laat de grondexploitatie een negatief saldo zien. Met de beschikbare financiële ruimte voor het risicoprofiel voor fase 2 lossen we dit op. Per jaar zal gekeken worden in welke mate er dekking nodig is voor het risicoprofiel. Indien het risicoprofiel afneemt, kunnen we conform het besluit bij de Programmabegroting 2021 de financiële ruimte inzetten voor dekking van de gemeentelijke (publieke) bijdrage aan de bovenwijkse investeringen van fase 1 (maximaal 4.250 woningen). Wanneer fase 2 doorgaat is de risicoreservering niet nodig. De middelen kunnen we inzetten voor de gedeeltelijke (publieke) dekking van de bij deze fase horende bovenwijkse voorzieningen. Deze bovenwijkse voorzieningen worden immers slechts gedeeltelijk gedekt door de gebiedsontwikkeling Merwede.
- Saldo grondexploitatie Merwedekanaalzone deelgebied 4 en 5 dekking bovenwijks behouden voor ontwikkeling Merwedekanaalzone.
  Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2021 is het besluit genomen om de positieve resultaten (inclusief tussentijdse winstnemingen) op de grondexploitaties in deelgebied 4 en 5 van de Merwedekanaalzone, in afwijking van het huidige beleid, te behouden voor het gebied. Deze middelen zijn nodig om de noodzakelijke bovenwijkse investeringen van gemeentelijke (publieke) dekking te kunnen voorzien. Dit was ook als voorwaarde gesteld bij de vaststelling van de Omgevingsvisie deel 2.
- Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn
  In de Voorjaarsnota's 2017 en 2018 en de Programmabegroting 2021 zijn meerjarige tranches bestemd voor de dekking van de investeringsopgave Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn (t/m 2022 6,0 miljoen euro). Aanvullend daarop is in de Voorjaarsnota 2021 incidenteel 14,4 miljoen euro bestemd. Tot aan de opening van de grondexploitatie reserveren wij deze financiële ruimte in de reserve grondexploitaties.
- Investeringsruimte Lombokplein
  Deze reservering betreft de investeringsruimte die resteert na de benodigde onttrekking in 2024 van 32,3 miljoen euro ter dekking van het geprognosticeerd resultaat op de grondexploitatie. Bij de opening van de grondexploitatie zullen wij een voorstel doen voor deze investeringsruimte.
- Centrum Overvecht (cofinanciering Woningbouwimpuls)
  Als gevolg van de woningbouwontwikkeling in Overvecht Centrum zijn de kosten voor de herinrichting van het huidige parkeerterrein uit de grondexploitatie van de NPD strook gehaald. Zoals gemeld in onze raadsbrief stellen wij voor dit bedrag te bestemmen voor de ontwikkeling van Overvecht Centrum als cofinanciering voor de toegekende rijksbijdrage uit de Woningbouwimpuls.
- Leidsche Rijn robuuste posten
  Ten behoeve van de resultaatbepaling van de grondexploitatie Leidsche Rijn worden de robuuste ramingen buiten beschouwing gelaten en in de reserve grondexploitaties gestort. Het gestorte bedrag is gelabeld aan de grondexploitatie Leidsche Rijn.
- Reservering specifieke risico's grondexploitatie Leidsche Rijn
  Dit bedrag van 8,8 miljoen euro beklemmen wij in de reserve grondexploitaties. Voor de toelichting hierop: zie paragraaf 5.4.3.
- Reservering risicoanalyse

Het totale risicoprofiel voor de binnenstedelijke grondexploitaties is ingeschat op 9,9 miljoen euro negatief. Hiervoor is een reservering opgenomen.

- Opvangen risico planschade actualiserende bestemmingsplannen
  Bij het in procedure brengen van actualiserende bestemmingsplannen is het niet mogelijk om eventuele planschade claims te dekken uit de business case van het betreffende gebied, aangezien er nog geen sprake is van een gebiedsontwikkeling. Bij de Voorjaarsnota 2021 is voor het opvangen van deze specifieke risico's 0,9 miljoen euro gereserveerd in de reserve grondexploitaties.

Integrale afweging

De reserve grondexploitaties heeft een negatief meerjarig beeld van 1,9 miljoen euro. Dit meerjarig negatieve beeld is een realistische weergave van de huidige situatie. Bij de integrale afweging ter voorbereiding van de programmabegroting 2023 zullen wij voorstellen aan u voorleggen om de reserve grondexploitaties meerjarig minimaal op een sluitend niveau te brengen. Wij onderzoeken hiervoor onder andere de volgende mogelijkheden: een deel van het tekort Nieuwe Zandpad anders dekken dan ten laste van de reserve grondexploitatie, het tekort voor een deel meenemen in het gemeentebrede financieel beeld, andere keuzes maken binnen de reserve grondexploitatie en het verbreden van het gemeentebrede weerstandsvermogen bestemd voor opvangen risico's grondexploitatie Stationsgebied naar het totale risicoprofiel grondexploitaties.

Besluit tot wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Parkeerbelastingen gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 mei 2022;
Gelet op artikel 156, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel h, en artikel 225 van de Gemeentewet;

Overwegende dat de gemeenteraad op 25 november 2021 de Parkeervisie en module Aanpak betaald parkeren heeft vastgesteld;

Besluit de Verordening op de heffing en invordering van Parkeerbelastingen 2022 gemeente Utrecht als volgt te wijzigen:

Artikel I

A. Aan artikel 10 wordt toegevoegd:
   Burgemeester en wethouders kunnen alleen met voldoende draagkracht voornoemd aanwijzingsbesluit nemen. Een uitzondering hierop geldt in het geval de gemeenteraad een gebied heeft aangewezen waar zonder draagvlakmeting betaald parkeren ingevoerd kan worden.

B. In de tarieventabel onder paragraaf 2b, voor zone A2 wordt ‘de tarieven voor tweede vergunning voor de parkeerapparatuurplaatsen aan bewoners afgegeven op kenteken en geldig in een deel van een rayon’ vervangen door ‘de tarieven voor tweede, derde en vierde vergunning voor de parkeerapparatuurplaatsen aan bewoners afgegeven op kenteken en geldig in een deel van een rayon’

C. In de tarieventabel onder paragraaf 3b, voor zone B1 wordt ‘de tarieven voor tweede vergunning voor de parkeerapparatuurplaatsen aan bewoners afgegeven op kenteken en geldig in een deel van een rayon’ vervangen door ‘de tarieven voor tweede, derde en vierde vergunning voor de parkeerapparatuurplaatsen aan bewoners afgegeven op kenteken en geldig in een deel van een rayon’

Artikel II

Dit besluit treedt in werking vijf weken na bekendmaking in het gemeenteblad.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>.

De burgemeester
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Merel van Hall

Besluit tot wijziging van de Parkeerplaatsenverordening 2014

De raad van de gemeente Utrecht

Gelet op artikel 156, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel h, en artikel 225 van de Gemeentewet;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 mei 2022;
Gelet op artikel 3 van de Parkeerplaatsenverordening 2014;

Overwegende dat de gemeenteraad op 25 november 2021 de Parkeervisie en module Aanpak betaald parkeren heeft vastgesteld. Hierin is de mogelijkheid opgenomen om in het kader van een overgangsregeling aan bewoners en bedrijven bij invoering betaald parkeren éénmalig extra parkeervergunningen uit te geven, wanneer er voldoende ruimte is op straat. Voor bewoners en bedrijven kan dit een 1ste of 2de parkeervergunning zijn waar zij op grond van het reguliere beleid niet voor in aanmerking komen (omdat er bijvoorbeeld gelegenheid is om op eigen terrein te parkeren), of het gaat om extra vergunningen (3e of 4e bewonersvergunning en extra zakelijke vergunningen) boven op het reguliere aantal uit te geven vergunningen. Voor bewoners die vóór de ingangsdatum van betaald parkeren binnen de vooraf gestelde termijn een aanvraag voor een vergunning indienen geldt dat alle bewoners samen op één adres maximaal vier parkeervergunningen aan kunnen vragen.

Besluit de Parkeerplaatsenverordening 2014 als volgt te wijzigen:

Artikel I

A. Artikel 3, wordt als volgt gewijzigd:
   a. in het tweede lid wordt ‘Een parkeervergunning kan’ vervangen door ‘Parkeervergunningen kunnen’.
   b. in het derde lid wordt ‘nadere beleidsregels’ vervangen door ‘nadere regels ‘.
   c. Aan het derde lid wordt een zin toegevoegd, luidende:
      ‘In de nadere regel kan voor de invoering van betaald parkeren een overgangsregeling worden opgenomen.’

Artikel II

Dit besluit treedt in werking vijf weken na bekendmaking in het gemeenteblad.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>.

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

Besluit tot wijziging van Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen gemeente Utrecht

Artikel 1 lid A en B onderdeel I van de wijziging van de Parkeerplaatsenverordening 2014

Burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht,

Gelet op artikel 3, derde lid, van de Parkeerplaatsenverordening 2014;

Overwegende dat:

- bewoners in Utrecht per adres maximaal twee parkeervergunningen kunnen aanvragen. Voor bedrijven is het maximumaantal uit te geven parkeervergunningen afhankelijk van het aantal werknemers en de grootte van het bedrijfspand;

- de gemeenteraad op 25 november 2021 de Parkeervisie en module Aanpak betaald parkeren heeft vastgesteld. Hierin is de mogelijkheid opgenomen om in het kader van een overgangsregeling aan bewoners en bedrijven bij invoering betaald parkeren éénmalig extra parkeervergunningen uit te geven, wanneer er voldoende ruimte is op straat. Voor bewoners en bedrijven kan dit een 1ste of 2de parkeervergunning zijn waar zij op grond van het reguliere beleid niet voor in aanmerking komen (omdat er bijvoorbeeld gelegenheid is om op eigen terrein te parkeren), of het gaat om extra vergunningen (3e of 4e bewonersvergunning en extra zakelijke vergunningen) boven op het reguliere aantal uit te geven vergunningen. Voor bewoners die vóór de ingangsdatum van betaald parkeren binnen de vooraf gestelde termijn een aanvraag voor een vergunning indienen geldt dat alle bewoners samen op één adres maximaal vier parkeervergunningen aan kunnen vragen.

Besluiten de Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen gemeente Utrecht als volgt te wijzigen:

Artikel I

A: Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

Na lid 4 wordt een nieuw lid toegevoegd, dat luidt:

‘5. Als het aantal aanvragen dat binnen de termijn is ontvangen en voldoet aan de vereisten voor een parkeervergunning lager is dan het uitgiftequotum, kan besloten worden om eenmalig aan huidige bewoners en bedrijven extra parkeervergunningen uit te geven. Bij het openstellen van de termijn voor het indienen van vergunningaanvragen wordt aangegeven of

- een eigen parkeervoorziening (als bedoeld in artikel 6 en 7) wordt meegeteld bij de beoordeling van de aanvraag. Hierbij geldt dat adressen van ontwikkelingen waarvoor na 1 april 2019 een omgevingsvergunning is afgegeven én adressen van ontwikkelingen waarvoor reeds een besluit genomen is dat betaald parkeren wordt ingevoerd bij oplevering, zijn uitgesloten van de overgangsregeling;
- een 3e en 4e parkeervergunning bewoner kan worden uitgegeven per woonadres met als voorwaarde dat één bewoner voor maximaal twee auto's een parkeervergunning kan aanvragen;
- een bedrijf extra parkeervergunningen bedrijf kan aanvragen. Hierbij geldt een maximum van 6 extra vergunningen per bedrijf.'

B: Artikel 3 in de Algemene toelichting wordt vervangen door:

Artikel 3 Werkwijze bij de invoering van betaald parkeren
Als in een gebied betaald parkeren wordt ingevoerd, worden de bewoners en bedrijven in het gebied daar ruim van te voren via verschillende kanalen over geïnformeerd. Hierbij worden zij actief gewezen op de mogelijkheid om binnen de gestelde termijn een parkeervergunning aan te vragen. Na afloop van de aanvraagtermijn wordt voor alle ontvangen vergunningaanvragen beoordeeld of zij voldoen aan de vereisten voor vergunningverlening. Bij de bewonersvergunningen (waartoe wij ook parkeervergunningen particulier autodelen en parkeervergunningen voor huur-/leenauto's rekenen) en parkeervergunningen bedrijf wordt bovendien vastgesteld welke aanvragen behoren tot het reguliere uitgiftebeleid parkeervergunningen bij de invoering van betaald parkeren en welke aanvragen behoren tot de overgangsregeling. Tevens wordt vastgesteld welke aanvragen worden aangemerkt als eerste vergunning op adres en welke als tweede vergunningen. De toewijzing van tweede parkeervergunningen is pas mogelijk als alle (tijdig aangevraagde) eerste vergunningen zijn uitgegeven. Als het aantal binnen het reguliere uitgiftebeleid aangevraagde parkeervergunningen dat aan de vereisten voldoet voor een parkeervergunning hoger is dan het uitgiftequotum, wordt de volgorde voor uitgifte bepaald door loting. De vergunningen die behoren tot de overgangsregeling worden pas uitgegeven nadat alle vergunningen volgens regulier beleid zijn uitgegeven.

Overgangsregeling
Bij invoering van betaald parkeren kunnen we, afhankelijk van de beschikbare parkeerruimte in het gebied, flexibeler omgaan met de vergunningenuitgifte. Dit noemen we de overgangsregeling. Dit doen we omdat bewoners en bedrijven te maken krijgen met een nieuwe situatie en nieuwe regels. Met de overgangsregeling zorgen we voor een zachtere landing bij de introductie van betaald parkeren. Voorafgaand aan de draagvlakmeting invoeren betaald parkeren informeren we bewoners en bedrijven of een overgangsregeling wordt geboden en in welke vorm, omdat dit van invloed kan zijn op het uitbrengen van een voorkeursstem.

De overgangsregeling geldt alleen voor bewoners en bedrijven *die op het moment van het indienen van de aanvraag binnen de daartoe gestelde termijn staan geregistreerd in de BRP of KvK op een adres in het gebied waar betaald parkeren wordt ingevoerd,* De overgangsregeling wordt niet met terugwerkende kracht toegepast. Aanvragen die na de gestelde termijn zijn ingediend kunnen geen aanspraak maken op de overgangsregeling.

Artikel I onderdeel B van de Wijziging van de Parkeerordenverordening 2014

We passen de overgangsregeling toe wanneer er voldoende ruimte is om flexibeler om te gaan met de uitgifte van parkeervergunningen. Op basis van cijfers van het autobezit en de openbare parkeercapaciteit in een gebied stellen we uitgiftequota vast voor de verschillende soorten vergunningen en beoordelen we of het mogelijk is éénmalig eigen parkeervoorzieningen niet mee te tellen en/of extra vergunningen uitgegeven kunnen worden. Het totaal aantal uit te geven parkeervergunningen voor bewoners en bedrijven (vergunningenquotum) ligt tussen de 85% en 95% van de totale openbare parkeercapaciteit in het gebied waar betaald parkeren wordt ingevoerd. Het doel hiervan is om te voorkomen dat bewoners en bedrijven met een vergunning en bezoekers van bewoners of bedrijven geen plek kunnen vinden en de parkeerdruk (alsnog) te hoog oploopt. In het geval dat we niet alle aanvragen binnen de overgangsregeling in een bepaalde categorie ((niet meetellen van de eigen parkeervoorziening, extra (3de, 4de) parkeervergunningen) kunnen toewijzen, krijgt geen van de aanvragers binnen deze categorie een vergunning. We werken niet met een wachtlijst en loting voor aanvragen die vallen binnen de overgangsregeling. Het toepassen van de overgangsregeling mag er niet toe leiden dat een ander die recht heeft op een parkeervergunning op grond van regulier beleid op het moment van invoering van betaald parkeren op een wachtlijst terecht komt.

De éénmalige overgangsregeling kan bestaan uit:
- niet meetellen (eigen) parkeervoorzieningen (artikel 6 en 7) voor bewoners en bedrijven en/of
- 3de en 4de parkeervergunningen voor bewoners en/of
- maximaal zes extra parkeervergunningen bedrijf

Omdat we misbruik willen voorkomen en we uitgaan van functioneel gebruik van de auto, kan één bewoner voor maximaal twee auto's een parkeervergunning krijgen.

C: Artikel 6 lid 4 sub b komt te luiden:
b. de ontwikkeling is gerealiseerd na 28 maart 2013 en op grond hoofdstuk 5.1 of 5.2 van de Nota Parkeernomen Fiets en Auto 2013 is afgeweken van de parkeernorm.

D: In artikel 9 lid 15 wordt '2021' vervangen door '2022'

E: Artikel 18 lid 3 sub c komt te luiden:
c. ieder een eigen naam, telefoonnummer en briefhoofd hebben.

F: In artikel 18 lid 10 wordt '2021' vervangen door '2022'

G: In artikel 27 wordt 'artikel 9-26' vervangen door artikel '3, 9-26'

H: In de toelichting komt de paragraaf onder Artikel 6 Bouwontwikkelingen te luiden:
Onder bouwontwikkelingen wordt zowel verstaan nieuwbouw van panden (inclusief locaties waar na sloop nieuw gebouwd wordt) als functiewijziging van panden. In het laatste geval gaat het bijvoorbeeld om bedrijfspanden waar woningen worden gerealiseerd (of andersom). Bij bouwontwikkelingen is het uitgangspunt dat de extra parkeerbehoefte niet mag worden afgewenteld op de openbare ruimte. Gebruikers komen daardoor in principe niet in aanmerking voor een parkeervergunning. Dit geldt ook als op het moment dat de omgevingsvergunning wordt verstrekt er nog geen betaald parkeren is op de betreffende locatie. Een uitzondering kan worden gemaakt als (een deel van) de parkeerbehoefte is gerealiseerd in de openbare ruimte. Het college kan in dat

Artikel I 1 lid A en B onder voorbehoud van wijziging van de Parkeerplaatsenverordening 2014

geval wel het aantal parkeervergunningen beperken dat voor de ontwikkeling beschikbaar wordt gesteld. Hierbij is het uitgangspunt dat het aantal uit te geven parkeervergunningen opgeteld bij het aantal parkeerplaatsen op eigen terrein gelijk is aan de parkeernorm. Bij ontwikkelingen waarvoor voor 1 april 2019 een omgevingsvergunning is verstrekt, geldt dat het college adressen kan uitsluiten van een eerste en/of volgende parkeervergunning(en) als er bij de ontwikkelingen voldoende parkeerplaatsen zijn gerealiseerd op eigen terrein. We spreken van voldoende parkeerruimte als het aantal parkeerplaatsen op eigen terrein binnen de norm valt zoals die is vastgesteld in de Nota parkeernormen fiets en auto. Voor ontwikkelingen waarvoor tussen 28 maart 2013 en 1 april 2019 een omgevingsvergunning is verleend, geldt in aanvulling hierop dat er geen parkeervergunningen worden uitgegeven als is afgeweken van de parkeernorm op grond van paragraaf 5.1 of 5.2 van de Nota parkeernormen fiets en auto 2013.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in het gemeenteblad.

Aldus vastgesteld door burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht, in de vergadering van 10 mei 2022.

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

De secretaris,
Gabrielle G.H.M. Haanen

Artikel 1 lid A en B onder voorbehoud van wijziging van de Parkeerplaatsenverordening 2014

Toelichting bij

- Besluit tot wijziging van de Parkeerbelastingverordening 2022 gemeente Utrecht
- Besluit tot wijziging Parkeerplaatsenverordening 2014 gemeente Utrecht

Aanleiding

Met de vaststelling van de Parkeervisie en module Aanpak betaald parkeren op 25 november 2021 is het mogelijk om in het kader van een overgangsregeling aan bewoners en bedrijven bij invoering betaald parkeren éénmalig extra parkeervergunningen uit te geven, wanneer er voldoende ruimte is op straat. Voor bewoners en bedrijven kan dit een 1ste of 2de parkeervergunning zijn waar zij op grond van het reguliere beleid niet voor in aanmerking komen (omdat er bijvoorbeeld gelegenheid is om op eigen terrein te parkeren), of het gaat om extra vergunningen (3e of 4e bewonersvergunning en extra zakelijke vergunningen) boven op het reguliere aantal uit te geven vergunningen.

Met het vaststellen van de wijziging van de Parkeerbelastingverordening en de wijziging van Parkeerplaatsen verordening 2014 is het mogelijk om een overgangsregeling met 3e en 4e bewonersvergunningen te bieden bij invoering van betaald parkeren.

Parkeerbelastingverordening

Een tarief voor een 3de en 4de bewonersvergunning ontbreekt in de Parkeerbelastingverordening. Om een 3de en 4de bewonersvergunning onder de overgangsregeling uit te kunnen geven moet hiervoor een tarief worden opgenomen in de Parkeerbelastingverordening. Het tarief voor een 3de en 4de parkeervergunning onder de overgangsregeling voor bewoners, is gelijk is aan het tarief van een 2de parkeervergunning voor bewoners.

Parkeerplaatsenverordening

De basis voor uitgifte van parkeervergunningen ligt in de Parkeerplaatsenverordening. Deze moet worden aangepast om de overgangsregeling bij invoering betaald parkeren, zoals opgenomen in de Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen gemeente Utrecht, mogelijk te maken.

Planning

In het tweede kwartaal 2022 zijn nieuwe projecten invoeren betaald parkeren gestart. Het is nodig om de wijzigingsverordeningen (bevoegdheid raad) en de Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen gemeente Utrecht (bevoegdheid college) uiterlijk juni 2022 vast te stellen zodat bewoners tijdens de participatie en voorafgaand aan een draagvlakmeting geïnformeerd kunnen worden over de overgangsregeling en de tarieven. Dit voorstel gaat daarom mee met de besluitvorming van het Meerjarenperspectief Bereikbaarheid, in plaats van aan het eind van het jaar bij de reguliere vaststelling van de parkeertarieven.

Communicatie

Voorafgaand aan de draagvlakmeting over invoeren betaald parkeren informeren we bewoners en bedrijven over de mogelijkheid om een parkeervergunning aan te vragen en of ze in aanmerking komen voor een éénmalige overgangsregeling omdat dit van invloed kan zijn op het uitbrengen van een voorkeursstem in de draagvlakmeting.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Het bieden van een overgangsregeling bij invoering van betaald parkeren is conform het Raadsbesluit 25 november 2021 Parkeervisie en module Aanpak betaald parkeren

Merwede fase 1
Startdocument Regeling Risicovolle Projecten
25 april 2022

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Inhoudsopgave

1. Doelstelling 4
- 1.1 Doel en beoogd effect 4
- 1.2 Context van het project 4
- 1.3 Bijdrage aan publieke waarde 5

2. Scope 6
- 2.1 Wat hoort wel en wat niet bij de uitvoering van het project 6
- 2.2 Deelprojecten of fasering 8

3. Geld 9
- 3.1 Het beschikbare budget en de inzet ervan per fase, per jaar of per deelproject 9
- 3.2 Onzekerheden in het budget, aan de kostenkant en aan de dekkingskant 10

4. Tijd 11
- 4.1 De planning, zo mogelijk beschreven in mijlpalen, van het project, waarbij expliciet wordt aangegeven op welke wijze rekening is gehouden met vertragingsrisico's 11

5. Kwaliteit 12
- 5.1 Wijze van borging van de kwaliteit van de uitvoering 12
- 5.2 Toelichting, onderbouwing en duiding van projecten of activiteiten, zowel van interne als externe partijen, die van invloed zijn op dan wel de uitvoering raken van het project 12
- 5.3 Toelichting, onderbouwing en duiding van de opgenomen informatie, waarbij de bevindingen van adviseurs of toezichthouders expliciet inzichtelijk worden gemaakt 13

6. Risico's 14
- 6.1 Belangrijkste risico's 14
- 6.2 Beheersmaatregelen 14
- 6.3 Toelichting, onderbouwing en duiding van de opgenomen informatie 17

7. Organisatie, Besturing van het project\governance 18
- 7.1 Samenwerkingsovereenkomst Merwede 18
- 7.2 Verantwoordelijkheden gemeente 18
- 7.3 Samenwerkingspartners, contractpartijen en -vormen, inclusief een overzicht van verdeling van de beslissingsmacht 22
- 7.4 Toelichting, onderbouwing en duiding van de opgenomen informatie, waarbij de bevindingen van adviseurs of toezichthouders expliciet inzichtelijk worden gemaakt 23

8. Communicatie 25
- 8.1 Communicatie en participatie met inwoners en stakeholders 25

1. Doelstelling

1.1 Doel en beoogd effect

De Merwedekanaalzone (deelgebied 4, 5 en 6) is in de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU 2016) aangewezen om een deel van de groei van de stad Utrecht binnenstedelijk op te vangen. Met de ontwikkeling van deelgebied 5 (Merwede) van de Merwedekanaalzone geven we concreet invulling aan deze doelstelling. In Merwede worden komende jaren 6.000 woningen en een rijk aanbod aan stedelijke voorzieningen gerealiseerd. De ontwikkeling van Merwede is opgeknipt in twee fasen. In de eerste fase worden conform bestemmingsplan maximaal 4.250 woningen gerealiseerd. De resterende 1.750 woningen worden na een herijkingsmoment in fase 2 gerealiseerd. Dit startdocument is geschreven in het kader van de Regeling Risicovolle Projecten en betreft fase 1 van de ontwikkeling van Merwede.

Het doel van Merwede is de realisatie van de gemengde stadswijk Merwede (opgeknipt in 2 fasen), zoals is beoogd in het op 7 oktober 2021 vastgestelde Stedenbouwkundig Plan Merwede. Het doel van fase 1 is de realisatie van de gemengde stadswijk bestaande uit maximaal 4.250 woningen en maximaal 100.000 m2 BVO aan voorzieningen (waaronder een aanzienlijk aandeel maatschappelijke voorzieningen). De wijk heeft een hoge dichtheid, is duurzaam, heeft een autovrije en hoogwaardig ingerichte openbare ruimte (“groen tenzij”) en een innovatieve mobiliteitsstrategie.

1.2 Context van het project

Uitgangspunt voor de ontwikkeling van Merwede is het Stedenbouwkundig Plan Merwede dat op 7 oktober 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld en (de door addendum gewijzigde) Samenwerkingsovereenkomst Merwede (SOK Merwede) tussen de gemeente en de private partijen.

In Merwede heeft de gemeente Utrecht met het voormalig OPG-terrein en de busstalling ruim 37% van de tot ontwikkeling te brengen gronden in eigendom. De gemeente werkt als eigenaar van in het gebied samen met negen andere grondeigenaren op zes grondposities. In de SOK Merwede zijn de inhoudelijke en financiële kaders en de organisatie (governance) bij het Stedenbouwkundig Plan geborgd. Door “we maken het beste plan, ongeacht de eigendomsgrenzen” en “samen wat moet, zelfstandig wat kan” als uitgangpunten te nemen is de complexiteit hanteerbaar gemaakt. De SOK Merwede heeft betrekking op geheel deelgebied 5 waar gefaseerd in totaal 6.000 woningen en ca. 100.000 m2 voorzieningen gerealiseerd worden.

Voor het totaal aantal te ontwikkelen woningen in Merwede fase 1 en 2 geldt dat daarvan 30% sociaal is en 25% in het middensegment valt, waarvan minimaal 900 woningen voor middenhuur aangevuld met betaalbare koop met V.O.N.- tot NHG-grens. De procentuele verdeling geldt zowel voor de woningen in fase 1 als in fase 2. Om grip te houden op de sturing realiseren de marktpartijen hun totale programma (ca. 4.080 woningen en voorzieningen) in de eerste fase. De gemeente bouwt het resterende deel van de woningen en een aantal (maatschappelijke) voorzieningen van de eerste fase (en neemt fase 2 volledig voor haar rekening).

Om fase 1 juridisch en planologisch mogelijk te maken heeft de gemeenteraad op 24 februari 2022 het bestemmingsplan voor fase 1 vastgesteld. Onderdeel van het bestemmingsplan is de herinrichting van de Europalaan Noord. Ook worden de eigendommen van derden in het plangebied voorzien van een passende bestemming.

Randvoorwaardelijk voor de ontwikkeling van (de) Merwede(kanaalzone) is de innovatieve mobiliteitsstrategie. Hierbij ligt de focus op wandelen, fietsen, gebruik van het openbaar vervoer en deelmobiliteit en voorzieningen op loopafstand.

De auto doet een stap terug. Om de groei van het wandel- en fietsverkeer goed op te vangen is verfijning van het huidige netwerk noodzakelijk. Naast het verbeteren van de hoofdfietsroutes (zoals de op- en afritten van de bestaande bruggen) zijn nieuwe fietsroutes met bijbehorende wandel- en fietsbruggen in Merwede nodig om het verkeer meer te spreiden en te stimuleren.

Fase 2 is afhankelijk van de werking van de mobiliteitsstrategie. Derhalve vindt, voordat fase 2 van start kan gaan, een herijkingsmoment / afweging plaats in lijn met amendement 2021-A128 Regie bij de raad. Fase 2 vraagt om een herziening van het bestemmingsplan

Ruim voor de ter inzagelegging van het bestemmingsplan fase 2 wordt een notitie met uitgangspunten aan de raad voorgelegd. Deze notitie bouwt voort op de uitgangspunten en afspraken uit de SOK en het Stedenbouwkundig Plan, waarbij wordt afgewogen of aanpassing aan de tijd op dat moment wenslijk is. In de notitie wordt onder andere ingegaan op:

- de voortgang van de mobiliteitsontwikkeling en vraag in de Merwedekanaalzone;
- de voortgang in planvorming en realisatie van de bovenwijkse voorzieningen;
- de stand van zaken ten aanzien van de leefbaarheid in de Merwedekanaalzone en de omliggende wijken;
- de leefbaarheid in de Merwedekanaalzone en mogelijke knelpunten die zich in de praktijk voordoen;
- het in de SOK en het Stedenbouwkundig Plan opgenomen programma (het programma wordt afgewogen tegen de maatschappelijke vragen van dat moment);
- de financiële consequenties.

Fase 2 komt volledig voor rekening en risico van de gemeente en richt zich op de ontwikkeling en realisatie van 1.750 woningen en bijbehorende voorzieningen. Omdat de uitgangspunten voor fase 2 anders zijn en omdat voor de start een herijking door de gemeenteraad nodig is, maakt deze fase geen onderdeel uit van dit startdocument. Om de financiële risico's van fase 2 op te kunnen vangen heeft de gemeenteraad bij de Programmabegroting 2021 besloten om een deel van de bij de Voorjaarsnota 2016 en 2017 beschikbaar gestelde middelen voor het OPG-terrein en de busstalling te herprogrammeren en deze (deels) in te zetten als risicoprofiel voor de ontwikkelpositie in fase 2 van Merwede.

1.3 Bijdrage aan publieke waarde

De Merwedekanaalzone (deelgebied 4, 5 en 6) is in de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU 2016) aangewezen om een deel van de groei van de stad Utrecht binnenstedelijk op te vangen
De Merwedekanaalzone zal de komende 15 tot 25 jaar transformeren van een gesloten gebied met overwegend bedrijven en kantoren naar een levendige stadswijk om te wonen, werken en recreëren. Inzet is een gebied met verdeeld over de drie deelgebieden in totaal zo'n 10.000 woningen, gecombineerd met diverse andere stedelijke functies, zoals scholen, (kleine) bedrijven en kantoren, winkels en een hoogwaardige openbare ruimte. Hiermee kiest Utrecht voor gezonde en duurzame binnenstedelijke verdichting. Op dit moment is de wijk een barrière in de stad en zijn de verbindingen in Zuidwest als gevolg hiervan met name noord-zuid georiënteerd.. Met de komst van de wijk en de realisatie van de bovenwijkse voorzieningen ontstaat er een fijnmazig netwerk van verbindingen in oost-westelijke richting, waardoor de barrièrewerking wordt opgeheven. Merwede wordt hiermee onderdeel van het bestaande stedelijke weefsel.

2. Scope

2.1 Wat hoort wel en wat niet bij de uitvoering van het project

Het project Merwede fase 1 bestaat uit verschillende onderdelen die enerzijds de verantwoordelijk zijn van de marktpartijen en anderzijds tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoren. Hierbij is voor de gemeente sprake van actief en faciliterend grondbeleid.
In de SOK Merwede zijn afspraken vastgelegd met betrekking tot o.a. programma, kwaliteit, fasering en kostenverhaal, zodat de gemeente hierop kan sturen.

De verantwoordelijkheid van de marktpartijen is het voor eigen rekening en risico realiseren van het afgesproken bouwprogramma. Dit betreft de meeste bouwblokken in fase 1 en omvat zowel woningen als commerciële en maatschappelijke voorzieningen. De gemeente is in fase 1 verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de basisschool (onderdeel blok 12) en één volledig bouwblok (blok 3). Dit zijn onderdelen van de grondexploitatie (actief grondbeleid).

Om de nieuwe gemengde stadwijk in hoge dichtheid op een evenwichtige manier te laten functioneren is een aantal bovenwijkse voorzieningen noodzakelijk en moet het gebied bouw- en woonrijp worden gemaakt. Dit betreft het faciliterende grondbeleid van de gemeente. Daarnaast zijn twee publiek private samenwerkingen (WKO en mobiliteitsbedrijf) nodig. De grondeigenaren en de gemeente in haar private en publieke rol dragen bij aan de noodzakelijke dekking voor de plankosten en investeringen van de gemeente. Daarnaast ontvangt de gemeente een subsidie in het kader van de Woningbouwimpuls 2020.

Alle hiervoor genoemde onderdelen zijn van belang voor de ontwikkeling van Merwede fase 1 en zijn in het kader van de Regeling Risicovolle Projecten onderdeel van de scope. Dit wordt hieronder puntsgewijs uiteengezet. De gemeentelijke verantwoordelijkheid wordt gedragen binnen de programma's van verschillende gemeentelijke organisatieonderdelen. Zo zijn onderdelen (qua aansturing en financieel) belegd bij bijvoorbeeld de projectorganisatie Merwede (als onderdeel van Ruimte), bij de Vastgoedorganisatie (VGU) en bij het programma Bereikbaarheid etc..

Met het startdocument wordt beoogd om in samenhang te rapporteren over de scope, zonder de afzonderlijke verantwoordelijkheden samen te voegen. Dit wordt nader geduid in het hoofdstuk Organisatie.

Voorgaande toelichting leidt tot de volgende scope.

- De grondexploitatie Merwede: OPG en Busstalling (actief grondbeleid);
- Het bouw- en woonrijp maken (actief grondbeleid voor de gemeentelijke grondpositie en faciliterend grondbeleid voor de overige gronden);
- Het Mobiliteitsbedrijf (publiek private samenwerking);
- De WKO BV (publiek private samenwerking).
- Bovenwijkse voorzieningen (faciliterend grondbeleid):
  - Brug Waalstraat en Zijldiepstraat
  - Herinrichting Waalstraat en Zijldiepstraat
  - Fietsroutes Lomanlaan en Koeriersterlaan door Park Transwijk
  - Vergroeningen in Rivierenwijk bij de bruggen in het Merwedeplantsoen en in de omgeving van de Waalstraat en de Zijldiepstraat
  - Uitplaatsing tankstation Europalaan
  - Herinrichting Europalaan Noord inclusief ecoduiker tussen Merwede en Park Transwijk

Figuur 1: Plangebied Merwede

  - Parkeren op Afstand Hub Papendorp XL
  - Herinrichting infra in de wijdere omgeving (Rijnlaan, Waalstraat Oost en de Jutfaseweg)
  - DVM Zuidwest
  - Veldsportvoorzieningen buiten het plangebied
- Ontwikkeling en realisatie van het vastgoedprogramma (grotendeels de primaire verantwoordelijkheid van de marktpartijen) o.a.
  - 4.250 woningen (30% sociaal, 25% middensegment en 45% vrije sector)
  - maatschappelijke voorzieningen (ca. 26.000 m2), waaronder een middelbare school, 2 basisscholen, een sporthal, een wijkcultuurhuis, een gezondheidscentrum en een ouderencentrum
  - Commerciële voorzieningen (ca. 46.000 m2), waaronder detailhandel, horeca, creatieve bedrijvigheid commerciële dienstverlening en kantoren
  - Parkeervastgoed (1.200 parkeerplekken) en mobiliteitsvoorzieningen (zoals een mobiliteitshub)
  - Gebouwde fietsenstallingen voor bezoekers
- Afvalinzameling

Naastgelegen kaart geeft Merwede (fase 1 en 2) weer, zoals opgenomen in het stedenbouwkundig plan. Hierop is het plangebied en een deel van de bovenwijkse voorzieningen te zien, zoals de bruggen over het Merwedekanaal. Zoals aangegeven valt fase 2 buiten de scope van dit startdocument.

2.2 Deelprojecten of fasering

De gemeente maakt in 2022 een deel van haar eigen plots bouwrijp en saneert deze zo nodig. Daarna wordt de grond geruild / verkocht via de ruildeals. Hierna is de rol van de gemeente beperkt, aangezien de gemeente haar programma voornamelijk in fase 2 realiseert. In fase 1 is de gemeente verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de basisschool (onderdeel blok 12) en één volledig bouwblok (blok 3). Naast de VO school, de sporthal en een fietsenstalling omvat blok 3 ca. 140 woningen en ca. 3.000 m2 kantoren en creatieve bedrijvigheid. Projectorganisatie Merwede en VGU werken, om tot een optimaal ontwerp te komen, gezamenlijk aan een structuurontwerp voor blok 3. Het is de bedoeling om, nadat het structuurontwerp is afgerond, de grond ten behoeve van de realisatie van de woningen en kantoren aan een marktpartij te verkopen. De school, sporthal en openbare fietsenstalling zullen in opdracht van VGU worden gerealiseerd.

Het programma in fase 1 is globaal verdeeld over 14 bouwblokken. Het ontwerpproces van een groot aantal van deze bouwblokken is inmiddels gestart en vanuit de gemeente wordt gewerkt aan het ontwerp van de openbare ruimte en de voorbereiding van het bouwrijp maken.

Uitgangspunt voor de fasering van de bouwblokken is dat zoveel mogelijk gestart wordt met de blokken aan weerszijden van de twee oost-west verbindingen die in het gebied komen. Aan deze verbindingen worden ook de mobiliteitshubs gerealiseerd.

We verwachten dat de bouw van de eerste bouwblokken in de eerste helft van 2023 start en dat de eerste bewoners er ongeveer 2 jaar later komen wonen. De gemeente maakt het gebied voor start van de realisatie bouwrijp. Voor de oplevering van een bouwblok en op het moment dat er geen bouwverkeer en werkzaamheden meer zijn toegestaan, maakt de gemeente het gebied rondom een bouwblok woonrijp. De aanbestedingsprocedure voor de concessiehouder voor de WKO loopt en is bijna afgerond. Uitgangspunt is dat het WKO-net parallel aan het bouwrijp maken door de concessiehouder wordt aangelegd op basis van vooraf vastgestelde tracés.

Met name het verloop van de bestemmingsplanprocedure, de (on) mogelijkheden van de bouw(logistiek) en de snelheid waarmee de woningen verkocht en verhuurd worden, bepalen wanneer fase 1 afgerond kan worden. We gaan er nu vanuit dat de laatste woningen van de eerste fase uiterlijk medio 2030 worden opgeleverd. Gedurende de ontwikkeling en realisatie zal er ook aandacht zijn voor tijdelijke voorzieningen in het gebied. Om het gebied ook in de beheer en exploitatie fase goed te laten functioneren werken, werken gemeente en marktpartijen samen uit hoe gebiedsmanagement vorm kan krijgen.

3. Geld

3.1 Het beschikbare budget en de inzet ervan per fase, per jaar of per deelproject

Grondexploitatie, bouw- en woonrijpmaken en bovenwijkse voorzieningen
Gelijktijdig met de vaststelling van de Omgevingsvisie Merwedekanaalzone deel 2 en het Stedenbouwkundig Plan Merwede heeft de raad het (geheime) financieel kader Merwedekanaalzone en de grondexploitatie Merwede: OPG en Busstalling vastgesteld. De gebiedsontwikkelingen in de Merwedekanaalzone (deel gebied 4, 5 en 6) kennen meerdere geldstromen. Deze geldstromen worden in het financieel kader Merwedekanaalzone in samenhang beschreven.

De ontwikkeling van Merwede bestaat uit actief en faciliterend grondbeleid. Het actieve grondbeleid betreft de grondexploitatie, waarin de ontwikkeling van de gemeentelijke grondpositie binnen Merwede wordt verantwoord. De grondexploitatie betreft fase 1 en fase 2 van Merwede. In de grondexploitatie zijn de financiële verplichtingen uit de SOK Merwede voor de gemeente als privaatrechtelijke grondeigenaar opgenomen. Hieronder vallen de bijdrage aan de bovenwijkse voorzieningen, de bijdrage aan collectieve mobiliteitsmaatregelen en de bijdrage aan de WKO.

Het faciliterende grondbeleid betreft het bouw- en woonrijp maken van Merwede en de aanleg van de bovenwijkse voorzieningen. De gemeente voert het bouw- en woonrijp maken uit voor heel Merwede. De marktpartijen maken hun grond zelf bouw gereed. De marktpartijen dragen naar rato bij aan het bouw- en woonrijp maken. In de SOK Merwede zijn afspraken vastgelegd over het stellen van zekerheden en de betaalmomenten om het risico voor de gemeente te beperken.

Bij de bovenwijkse voorzieningen heeft de gemeente zowel een private als een publieke verantwoordelijkheid. De financiële afspraken tussen de gemeente en de marktpartijen liggen vast in de SOK Merwede, die ook anterieure overeenkomst is. De marktpartijen dragen naar rato bij aan een deel van de bovenwijkse voorzieningen. In de SOK Merwede zijn ook hier afspraken vastgelegd over het stellen van zekerheden en de betaalmomenten. Voor de publieke bijdrage aan de bovenwijkse voorzieningen zijn in Voorjaarsnota's middelen beschikbaar gesteld en heeft de gemeente de subsidie in het kader van de Woningbouwimpuls 2020 ontvangen.

Een deel van de bovenwijkse voorzieningen wordt (vooralsnog) aangestuurd vanuit en vallen onder verantwoordelijkheid van de Projectorganisatie Merwede en komen volledig ten laste van de gebiedsontwikkeling. Hierover is regelmatig afstemming met het betrokken programma. Als de programmatische en financiële uitgangspunten voor de realisatie duidelijk zijn, kan besloten worden om het project qua aansturing en financieel onder te brengen bij het betreffende programma. Dit betreft bijvoorbeeld een of meerdere mobiliteitsvoorzieningen. Deze afweging wordt toegelicht in de voortgangsrapportages.
Voor een aantal bovenwijkse voorzieningen geldt dat deze vanuit Merwede een financiële bijdrage krijgen. Deze worden op dit moment al aangestuurd vanuit andere gemeentelijke onderdelen.

Maatschappelijke voorzieningen
De kosten van deze maatschappelijke voorzieningen worden gedekt ten laste van de investeringsruimte Groeikader in de meerjarenbegroting. In de programma's onderwijs, sport en cultuur worden de lasten en baten van deze maatschappelijke voorzieningen begroot en verantwoord.

Parkeervastgoed
De Gemeente betaalt voor de Parkeervoorzieningen voor Fase 1 een vaste koopsom per parkeerplaats uitgaande van 1.200 parkeerplaatsen. Na overname door de gemeente worden deze onderdeel van de gemeentelijke vastgoedportefeuille.

Afvalinzameling
De kosten van afvalinzameling in Merwede worden gedekt door de afvalstoffenheffing. De kosten van een inpandig inzamelsysteem liggen hoger dan met een traditioneel systeem met ondergrondse containers, met name vanwege het hogere aantal verkeersbewegingen. De kosten van inzameling nemen geleidelijk toe met de oplevering van het bouwprogramma. Binnen de huidige beleidskaders, zullen de meerkosten worden gedekt door de afvalstoffenheffing. Het huidige beleid is namelijk dat de afvalstoffenheffing 100% kostendekkend dient te zijn.

Samenhang rapportages
In dit startdocument en de volgende voortgangsrapportages wordt in samenhang gerapporteerd over de verschillende onderdelen van het project Merwede.

Onderdelen van het project Merwede maken ook onderdeel uit van de volgende specifieke rapportages.

De gemeenteraad wordt twee keer per jaar geïnformeerd over alle gebiedsontwikkelingen. Dit vindt plaats bij het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) (gelijktijdig met de Voorjaarsnota) en de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling (gelijktijdig met de Programmabegroting). De voortgang van grondexploitatie Merwede OPG en Busstalling en het financieel kader Merwedekanaalzone maken hier onderdeel van uit. Voor de financiële verantwoording van Merwede fase 1 verwijzen wij naar het MPR en de Peilstok.

Over de actuele stand van het maatschappelijk vastgoed wordt jaarlijks in het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV), het Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting (MPHOV) en in de Voortgangsrapportage Onderwijshuisvesting gerapporteerd.

Het parkeervastgoed valt binnen het MPUV. De budgetten binnen het MPUV worden jaarlijks geïndexeerd. Over de actuele stand van deze investeringsprojecten wordt jaarlijks in het MPUV gerapporteerd. De parkeerexploitatie valt binnen het MPR.

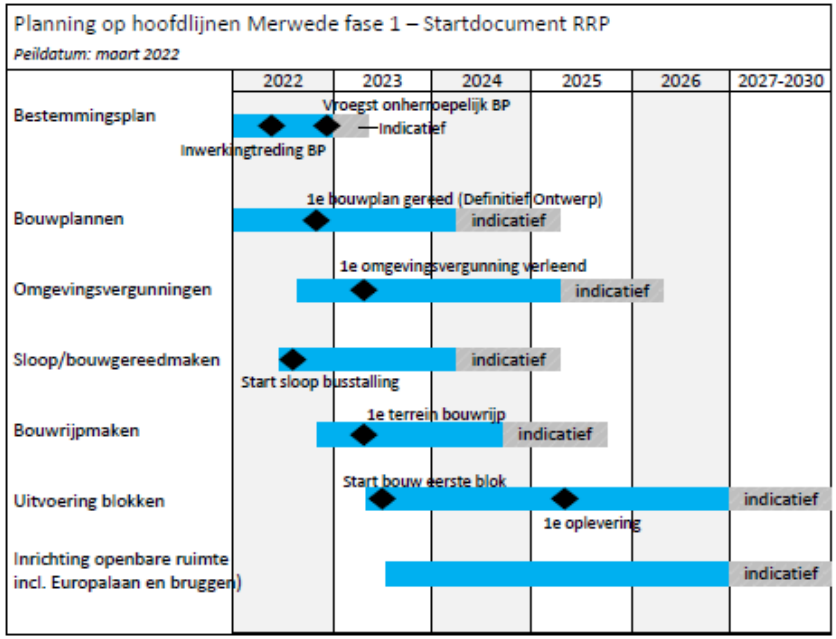
3.2 Onzekerheden in het budget, aan de kostenkant en aan de dekkingskant

De kostenposten in de grondexploitatie, de kosten voor het bouw- en woonrijp maken en de bovenwijkse voorzieningen zijn onderbouwd met kostenramingen. Gedurende het planvormingsproces ontstaat per fase meer duidelijkheid over de hoogte van de kosten. Naarmate het detailniveau van de ontwerpen toeneemt, kan meer zekerheid gegeven worden over de daadwerkelijke ramingen. Om tussentijdse onzekerheid zoveel mogelijk te beheersen is in de ramingen rekening gehouden met een opslag voor nader te detailleren kosten en onvoorziene kosten. Daarnaast is in de SOK vastgelegd dat zowel de kosten als de dekking (bijdrage van de marktpartijen) van het bouw- en woonrijp maken en de bovenwijkse voorzieningen worden geïndexeerd. Hiermee wordt het “standaard” risico op stijgende bouwkosten opgevangen. Stijgende bouwkosten spelen ook een belangrijke rol bij de realisatie van het maatschappelijk vastgoed en het parkeervastgoed. Jaarlijks worden deze budgetten van de gemeente Utrecht geïndexeerd (IMOC-index). Andere afwijkingen zoals een tegenvallende aanbesteding of lokale marktontwikkelingen worden met een index niet opgevangen. Op de op dit moment sterk stijgende bouwkosten gaan we in het hoofdstuk risico’s nader in.

4. Tijd

4.1 De planning, zo mogelijk beschreven in mijlpalen, van het project, waarbij expliciet wordt aangegeven op welke wijze rekening is gehouden met vertragingsrisico's

Het bestemmingsplan voor de eerste fase van Merwede is op 24 februari 2022 vastgesteld door de raad. De beroepstermijn loopt tot 20 april 2022. De Raad van State heeft op basis van de Crisis- en herstelwet 26 weken tijd om na afloop van de beroepstermijn een uitspraak te doen. Dit is een termijn van orde en daarom indicatief.

Figuur 2: Hoofdlijnenplanning Merwede fase 1

Het ontwerpproces van een groot aantal van de bouwblokken is inmiddels gestart en vanuit de gemeente wordt gewerkt aan het ontwerp van de openbare ruimte en de voorbereiding van het bouwrijp maken.

We verwachten dat na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan de marktpartijen starten met de bouwvoorbereiding van de eerste bouwblokken. Hierna kan gestart worden met bouwen. Wordt het bestemmingsplan op een later moment onherroepelijk, dan schuift start bouw ook op. De eerste bewoners kunnen ongeveer twee jaar na start bouw in Merwede komen wonen. De gemeente zal het gebied, voor start van de realisatie, bouwrijp maken en zal zoveel mogelijk voorafgaand aan de oplevering van een bouwblok het gebied rondom een blok woonrijp maken.

Met name het verloop van de bestemmingsplanprocedure, de (on) mogelijkheden van de huidige markt en de snelheid waarmee de woningen verkocht en verhuurd worden, bepalen wanneer fase 1 gestart en afgerond kan worden. Op dit moment gaan we ervan uit dat de laatste woningen van de eerste fase uiterlijk in 2030 worden opgeleverd.

In onderstaande balkenplanning is de planning op hoofdlijnen van de eerste fase weergegeven.

5. Kwaliteit

5.1 Wijze van borging van de kwaliteit van de uitvoering

Samen zijn de gemeente en de private partijen verantwoordelijk voor de kwaliteit van de nieuwe stadswijk Merwede. De afspraken hierover zijn vastgelegd in de SOK Merwede. Om de kwaliteit bij de realisatie van Merwede te kunnen borgen zijn afspraken gemaakt over de kwaliteit van de bouw- en inrichtingsplannen, over de fasering en over de oprichting van het Merwedelab.

De kwaliteit van de bouwplannen en de inrichtingsplannen wordt getoetst aan het vastgestelde Stedenbouwkundig Plan en het bijbehorend Beeldkwaliteitsplan. In de SOK Merwede is vastgelegd dat de ontwikkelaar bouwplannen achtereenvolgens aan het Check-team (C-team), de supervisor en het Kwaliteits-team (Q-Team) voorgelegd. Nadat de bouwplannen aan deze twee teams voorgelegd en goedgekeurd zijn kan de omgevingsvergunning aangevraagd worden. Er wordt onder andere getoetst of wordt voldaan aan de overeengekomen woningbouwprogrammering, waarmee de realisatie van het betaalbare woningbouwprogramma geborgd is.

De borging van de kwaliteit vindt ook plaats door middel van een gefaseerde ontwikkeling. Dit is vertaald in het bestemmingsplan. Voor de volledige ontwikkeling van Merwede (6.000 woningen) zijn twee bestemmingsplannen nodig. Op 24 februari 2022 is het bestemmingsplan voor de eerste fase door de gemeenteraad vastgesteld. Het bestemmingsplan voor fase 2 kan pas in procedure gebracht worden wanneer uit monitoring blijkt dat ook in de praktijk de doelstellingen van Merwede (zoals het mobiliteitsconcept, de kwaliteit van de openbare ruimte en de leefbaarheid) worden gehaald en de raad daartoe heeft besloten.

In de SOK zijn afspraken gemaakt over de oprichting van een Merwedelab. Dit platform (zonder formele entiteit) is inmiddels opgericht en heeft als doel het vergroten van het duurzaamheidsniveau van Merwede. Hierbij kan gedacht worden aan oplossingen op het gebied van duurzame energie en circulair bouwen.

De gemeenteraad wordt twee keer per jaar geïnformeerd over alle gebiedsontwikkelingen. Dit vindt plaats bij het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) (gelijktijdig met de Voorjaarsnota) en de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling (gelijktijdig met de Programmabegroting). Voor de eerste fase van Merwede komen daar de voortgangsrapportages in het kader van de Regeling Risicovolle Projecten bij. Over het maatschappelijk vastgoed en parkeervastgoed wordt gerapporteerd in het Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) (gelijktijdig met de Voorjaarsnota).

5.2 Toelichting, onderbouwing en duiding van projecten of activiteiten, zowel van interne als externe partijen, die van invloed zijn op dan wel de uitvoering raken van het project

Naast de project specifieke kwaliteitsborging vinden er regelmatig kennissessies plaats tussen de gebiedsopgaven in Utrecht. Zo is er regelmatig overleg tussen de projectorganisaties van Beurskwartier en Merwede vanwege de vergelijkbare ambities en opgaven van deze gebiedsontwikkelingen.

5.3 Toelichting, onderbouwing en duiding van de opgenomen informatie, waarbij de bevindingen van adviseurs of toezichthouders expliciet inzichtelijk worden gemaakt

De planproducten (schetsontwerp, VO en DO) voor de ontwikkeling van de bouwblokken worden door de desbetreffende eigenaren / ontwikkelaars opgesteld en gedurende het ontwikkelproces door het C-team, de supervisor en het Q-team beoordeeld aan de hand van de SOK Merwede en het Stedenbouwkundig Plan Merwede. Daarbij wordt gekeken of aan de spelregels, de richtlijnen en doelstellingen uit het Stedenbouwkundig Plan en het Beeldkwaliteitsplan voldaan wordt. Het bestemmingsplan en de beleidsregels zijn het toetsingskader voor de beoordeling van de omgevingsvergunningaanvraag.

6. Risico's

6.1 Belangrijkste risico's

Het belangrijkste risico voor de eerste fase van Merwede is het niet op tijd kunnen starten met de bouw van de geplande 4.250 woningen. Dit hangt samen met de ontvangen subsidie in het kader van de Woningbouwimpuls 2020. De realisatie van 4.250 woningen (waarvan 2.338 betaalbaar) tussen 10 september 2020 en 10 september 2030, met start bouw in 2023 is randvoorwaardelijk voor het ontvangen van de subsidie. Vertraging leidt ook tot hogere druk op de woningmarkt. De woningen waar Utrecht zo'n behoefte aan heeft, komen dan later op de markt.

In het bij de Omgevingsvisie deel 2 vastgestelde (geheime) financieel kader Merwedekanaalzone staan de risico's en beheersmaatregelen die samenhangen met de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone uitgebreid beschreven. Het financieel kader actualiseren we jaarlijks bij het MPR. Dit geldt dus ook voor de risico's en beheersmaatregelen voor de eerste fase van Merwede. Onderstaande risico's zijn overeenkomstig met de geactualiseerde risico's in het MPR.

6.2 Beheersmaatregelen

In de onderstaande tabel staan de belangrijkste risico's en beheersmaatregelen voor Merwede fase 1 beschreven.

Risico-omschrijving	Toelichting	Stand van zaken maatregelen
Vertraging leidt tot druk op verkregen Woningbouwimpuls subsidie.	De dekking van de bovenwijkse voorzieningen komt voor maximaal 50% uit deze subsidie. Hier zijn voorwaarden aan verbonden, waaronder start bouw binnen drie jaar na datum beschikking en realisatie van de (betaalbare) woningen binnen tien jaar na datum beschikking. Bij vertraging komt mogelijk de datum van start bouw in gevaar. Dit kan leiden tot terugbetaling van een deel van de subsidie.	De gemeente is proactief in overleg met het ministerie over de voortgang van de planning van de woningbouw en de realisatie van het bijbehorende maatregelenpakket. Dit moet leiden tot afspraken over een eventueel bijgestelde planning en flexibele inzet van middelen binnen het maatregelenpakket. De WBI datum start bouw is in de SOK vastgelegd. Hiermee is het een gezamenlijk belang om tempo op de productie te houden. Ook voert de gemeente continue het gesprek met de marktpartijen over voortgang en planning.

Risico-omschrijving	Toelichting	Stand van zaken maatregelen
De doorgroei van (de) Merwede(-kanaalzone) is mede afhankelijk van de werking van het nieuwe en innovatieve mobiliteits-concept. De werking ervan moet in de praktijk blijken.	Randvoorwaardelijk voor de ontwikkeling van (de) Merwede(kanaalzone) is de innovatieve mobiliteitsstrategie. Hierbij ligt de focus op wandelen, fietsen, gebruik van het openbaar vervoer en deelmobiliteit en voorzieningen op loopafstand. Als het mobiliteitsconcept niet of onvoldoende werkt, zet dit een rem/ stop op de doorgroei van Merwede fase 2.	Met de oprichting van het mobiliteitsbedrijf wordt een belangrijke beheersmaatregel getroffen. Dit bedrijf geeft sturing aan het mobiliteitsconcept. Er vindt monitoring plaats van het mobiliteitsconcept en het nog op te richten mobiliteitsbedrijf. Op basis van deze monitoring vindt zo nodig bijsturing op onderdelen van het mobiliteitsconcept plaats.Om de juiste verwachtingen bij toekomstige bewoners en gebruikers te wekken is duidelijke communicatie nodig. Daarnaast temperen we de autonome groei bij nieuwe initiatieven in Utrecht Zuidwest.

Risico-omschrijving	Toelichting	Stand van zaken maatregelen
Merwede is een innovatief plan met grote ambities op veel vlakken. Vaak moet het wiel nog uitgevonden worden, wat potentieel extra plankosten met zich meebrengt dan nu is voorzien.	Het uitwerken en beheersen van de vele ambities vraagt om een forse inzet van in- en extern personeel en vraagt om veel onderzoeken. De bijbehorende kosten zitten in de grondexploitatie en het financieel kader, waarvan de komende jaren moet blijken of dit voldoende is of dat de grex en het financieel kader onder druk komen te staan als gevolg van oplopende kosten.	Dit vraagt om een goede projectbeheersing. Sturen op beschikbare budgetten en tussentijds monitoren en bijsturen horen daarbij. We blijven zoeken naar aanvullende dekkingsmiddelen in de vorm van bijvoorbeeld subsidies. Als het budget toch opgehoogd moet worden kijken we (binnen de BBV-richtlijnen) of de grondexploitatie deze kosten kan opvangen of dat er een voorstel aan de raad voorgelegd moet worden om de gereserveerde winsten op de grondexploitaties in deelgebied 4 en 5 van de Merwedekanaalzone in te zetten.

Risico-omschrijving	Toelichting	Stand van zaken maatregelen
Schaarste op de markt van bouwmaterialen en personeel kan leiden tot hogere kosten en vertraging.	Stijgende bouwkosten kunnen zich zowel voordoen bij de ontwikkeling van de bouwblokken (de vastgoedexploitatie) als bij het bouw- en woonrijp maken en de realisatie van de bovenwijkse voorzieningen. Hogere kosten kunnen er voor zorgen dat de kwaliteit van de woningen ter discussie wordt gesteld. Daarnaast kunnen hogere bouwkosten voor vertraging in de woningbouw en de aanleg van de bovenwijkse voorzieningen zorgen. Dit zet de woningmarkt nog verder onder druk.	Het risico op hogere kosten voor het bouw- en woonrijp maken en de bovenwijkse voorzieningen is deels ondervangen met de afgesproken indexering in de SOK. In deze overeenkomst zijn ook afspraken gemaakt over zekerheden en betaalmomenten van de ontwikkelaars. Als de druk op de investeringen te groot wordt, wordt er gekeken naar bezuinigingsmogelijkheden c.q. optimalisaties. Als dit niet mogelijk is, wordt gekeken naar aanvullende dekkingsmogelijkheden . Strategische planning en inkoop zijn nodig om het risico op te vangen. Dit is belegd bij de gemeentelijke werkgroep Planning en Realisatie. Het risico op hogere kosten en vertraging voor de gemeentelijke ontwikkelpositie (woningen en commercieel programma blok 3) komt ten laste van de grondexploitatie en zet het resultaat van de grondexploitatie onder druk.

Risico-omschrijving	Toelichting	Stand van zaken maatregelen
De kostenstijgingen van maatschappelijk vastgoed veroorzaakt door marktontwikkelingen en door het uitgangspunt van bouwen in hoge dichtheid (met bouwkundige en organisatorische complexiteit) kunnen leiden tot overschrijding van de in de begroting opgenomen budgetten voor het maatschappelijk programma Merwede.	Kostenstijgingen kunnen leiden tot druk op de kwaliteit en/of vertraging in de planvorming. Jaarlijks worden alle budgetten van de gemeente Utrecht geïndexeerd (IMOC-index). De prijsontwikkeling van de bouwkosten (op basis van de bouwindex, de BDB) is momenteel aanzienlijk hoger dan de IMOC-index	Voor wat betreft de maatschappelijk programma's die door de marktpartijen worden gerealiseerd, hebben we met de marktpartijen een proces afgesproken om tot een marktconforme prijs te komen en dit objectiveerbaar te maken. Voor het maatschappelijk programma dat de gemeente zelf realiseert, zoals de scholen en sporthal, is risicobeheersing een belangrijk onderdeel van het ontwikkelproces. Om tijdige bijsturing mogelijk te maken, richten we in het proces expliciete momenten in waarop we evalueren of we nog op koers zitten om binnen de gestelde kaders te kunnen realiseren. Op deze manier hebben we optimaal grip op de inhoudelijke afweging en kosten. Wanneer het niet lukt om na optimalisatie het maatschappelijk programma binnen de gestelde kaders te realiseren, dan worden de geprognosticeerde overschrijdingen tijdig als knelpunt opgevoerd voor de bestuurlijke en integrale afweging ter voorbereiding van de Programmabegroting. (normaliter bij de Voorjaarsnota)

6.3 Toelichting, onderbouwing en duiding van de opgenomen informatie

In het kader van de P&C-cyclus inventariseren we minimaal twee keer per jaar de risico's en bespreken we mogelijke beheersmaatregelen. Dit doen we voorafgaand aan het MPR en de Peilstok. De risico's en beheersmaatregelen worden in deze twee documenten en via de voortgangsrapportages RRP aan de raad voorgelegd.

Voor Merwede houden we (minimaal) twee keer per jaar een integrale risicosessie. Deze sessie staat onder leiding van de Manager Projectbeheersing. Deelnemers aan het overleg zijn in elk geval de ruimtelijk regisseur, de coördinerend projectmanager Merwede, de overall projectleider, de deelprojectmanagers, de planner, de planeconoom en projectcontroller en de business controller. In deze sessies worden de bestaande risico's en beheersmaatregelen bewaakt en worden nieuwe risico's geïnventariseerd. Ook in individuele gesprekken met de projectleiders worden de risico's en beheersmaatregelen regelmatig besproken.

7. Organisatie, Besturing van het project\governance

7.1 Samenwerkingsovereenkomst Merwede

De gemeente ontwikkelt in samenwerking met negen marktpartijen (grondeigenaren in het gebied, waarvan een aantal door meerdere ontwikkelaars vertegenwoordigd worden) de nieuwe stadswijk Merwede. De samenwerking is vastgelegd in de SOK. Het grootste deel van het vastgoedprogramma in fase 1 wordt ontwikkeld en gerealiseerd voor rekening en risico van de marktpartijen.
De gemeente is verantwoordelijk voor het bouw- en woonrijp maken en de realisatie van de bovenwijkse voorzieningen. Daarnaast is de gemeente in fase 1 verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de basisschool en één bouwblok (Blok 3), bestaande uit een VO school, een sporthal, een fietsenstalling (die in opdracht van VGU worden gerealiseerd), ca. 140 woningen en ca. 3.000 m2 kantoren & creatieve bedrijvigheid.
De Gemeente en de marktpartijen zijn samen verantwoordelijk voor de oprichting van het Mobiliteitsbedrijf en de WKO BV (publiek private samenwerking).
Gedurende de ontwikkeling en realisatie van Merwede vindt er regelmatig overleg plaats tussen de gemeente en de marktpartijen in het eigenarenoverleg (momenteel eens per maand) en het directeurenoverleg. Het eigenarenoverleg heeft tot taak het met elkaar overleggen, elkaar informeren
en adviseren over alle zaken die van belang zijn voor de uitvoering van de SOK Merwede en de realisatie van het project Merwede alsmede het rapporteren aan en het adviseren van het directeurenoverleg. Het directeurenoverleg heeft tot taak het in algemene zin uitoefenen van supervisie op de uitvoering van de Sok Merwede en de realisatie van het project Merwede en het zoveel mogelijk beslechten van eventuele verschillen van inzicht tussen de leden van het eigenarenoverleg. Besluitvorming in verband met de SOK Merwede geschiedt door het eigenarenoverleg of het directeurenoverleg.

7.2 Verantwoordelijkheden gemeente

De totale verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van Merwede wordt gedragen door het college. Binnen de gemeente valt de verantwoordelijkheid uiteen in onderdelen waar de projectorganisatie Merwede verantwoordelijk voor is (zowel in directe aansturing als financieel) en er zijn onderdelen waar specifieke organisatieonderdelen van de gemeente verantwoordelijk voor zijn. Daarbij zijn er ook een aantal onderdelen waar vanuit Merwede financieel aan wordt bijgedragen maar waar geen directe sturing vanuit de projectorganisatie op zit (dit betreft een deel van de bovenwijkse voorzieningen, zoals bijvoorbeeld de Europalaan Noord).

De onderdelen waar de projectorganisatie Merwede volledig verantwoordelijk voor is, worden volledig aangestuurd door projectmanagers vanuit de projectorganisatie Merwede.

Met betrekking tot de onderdelen waar specifieke organisatieonderdelen of programma's van de gemeente verantwoordelijk voor zijn, is het desbetreffende organisatieonderdeel of programma zowel financieel verantwoordelijk als voor de aansturing. Dit betreft bijvoorbeeld het maatschappelijk programma. Op deze onderdelen vindt afstemming plaats tussen de het desbetreffende organisatieonderdeel of programma met de Projectorganisatie Merwede.

Hieronder wordt dit nader toegelicht:

Grondexploitatie en bouw en woonrijp maken
De grondexploitatie wordt gevoerd onder de verantwoordelijkheid van de projectorganisatie Merwede. Dit geldt ook voor het bouw en woonrijp maken. Nadat de openbare ruimte is opgeleverd zal deze te

zijner tijd worden overgedragen aan Stadsbedrijven. Verderop in het document, bij raakvlaksturing, wordt daar nader op ingegaan

Mobiliteitsbedrijf en WKO BV

De oprichting vanuit het Mobiliteitsbedrijf en de WKO BV wordt aangestuurd vanuit de projectorganisatie Merwede in samenspraak met de desbetreffende programma's. Verderop in het document, bij raakvlaksturing, wordt daar nader op ingegaan.

Bovenwijkse voorzieningen

- Brug Waalstraat en Zijldiepstraat
- Herinrichting Waalstraat en Zijldiepstraat
- Fietsroutes Lomanlaan en Koeriersterlaan door Park Transwijk
- Vergroeningen in Rivierenwijk bij de bruggen in het Merwedeplantsoen en in de omgeving van de Waalstraat en de Zijldiepstraat (daarnaast zijn er nog verschillende middelen, waaronder vanuit het Programma Groen voor vergroening Rivierenwijk (buiten scope Merwede) die via buurtaanpak Rivierenwijk concreet worden ingevuld).

Deze bovengenoemde bovenwijkse voorzieningen worden (vooralsnog) aangestuurd vanuit en vallen onder verantwoordelijkheid van de Projectorganisatie Merwede en komen ten laste van de gebiedsontwikkeling. Deze bovenwijkse voorzieningen zijn onderdeel van het financieel kader Merwedekanaalzone.

Daarnaast worden vanuit Merwede (financiële) bijdragen gedaan aan een aantal (grotere) bovenwijkse voorzieningen in de omgeving. Deze worden aangestuurd vanuit andere gemeentelijke onderdelen. Dit zijn:

- Uitplaatsing tankstation Europalaan
- Bijdrage aan herinrichting Europalaan Noord inclusief ecoduiker tussen Merwede en Park Transwijk
- Bijdrage aan Parkeren op Afstand Hub Papendorp XL
- Bijdrage aan herinrichting infra in de wijdere omgeving (Rijnlaan, Waalstraat Oost en de Jutfaseweg)
- Bijdrage aan DVM Zuidwest
- Bijdrage aan veldsportvoorzieningen

De bovenwijkse voorzieningen vallen onder verschillende programma's in de programmabegroting.
Er vindt regelmatig afstemming plaats met de projectorganisatie Merwede over de uitgangpunten voor de realisatie, de voortgang van het project en de wederzijdse samenhang en consequenties voor de SOK Merwede. Voor de mobiliteitsopgaven is er een 6 wekelijks stuurgroep overleg, waarin afstemming plaatsvindt tussen vertegenwoordigers van de projectorganisatie Merwede en mobiliteit. De bijdragen aan deze projecten zijn onderdeel van het financieel kader Merwedekanaalzone.

Vastgoedprogramma gemeente fase 1

De ontwikkeling van blok 3 gebeurt in eerste instantie voor rekening en risico van de gemeente. Aansturing van de ontwikkeling van dit blok gebeurt vanuit de "projectgroep blok 3". Deze projectgroep is samengesteld uit een projectleider blok 3, een projectmanager school (VGU), een projectmanager sporthal (VGU) en een projectmanager woontoren en kantoren (Projectorganisatie Merwede). Vanuit de projectgroep zal gezamenlijk gewerkt worden aan een structuurontwerp voor blok 3. Het is de bedoeling om, nadat het structuurontwerp is afgerond, de grond ten behoeve van de realisatie van de woningen en kantoren aan één van de marktpartijen te verkopen. De school, sporthal en openbare fietsenstalling zullen eigendom van VGU worden.

De basisschool maakt weliswaar onderdeel uit van een bouwblok (blok 12), maar is solitair te ontwikkelen en te realiseren. Ontwikkeling en realiste van deze school gebeurt onder aansturing en verantwoordelijkheid van VGU.

De rest van de maatschappelijke voorzieningen maakt integraal onderdeel uit van de bouwblokken die door de marktpartijen worden gerealiseerd. VGU zal deze ruimten kopen of huren en voert de gesprekken met de marktpartijen over de kwaliteit van het vastgoed en de (financiële) condities en sluit de (koop of huur) overeenkomsten met de desbetreffende marktpartijen.

Ten slotte wordt VGU eigenaar van de parkeergarages die door de markpartijen in het gebied worden gerealiseerd. Deze worden gerealiseerd onder een aantal bouwblokken die aan de Europlaan gelegen zijn, door de marktpartijen van de desbetreffende bouwblokken. VGU neemt de parkeergarages af tegen een vaste prijs en voert de gesprekken met de marktpartijen over de kwaliteit (P.v.E.) van de garages en sluit de koopovereenkomsten met de desbetreffende marktpartijen.
Voor afstemming en coördinatie tussen VGU en de projectorganisatie Merwede met betrekking het maatschappelijk vastgoed en parkeervastgoed is er binnen de projectorganisatie Merwede een aparte projectmanager maatschappelijk vastgoed en parkeervastgoed. Verderop in het document, bij raakvlaksturing, wordt daar nader op ingegaan

Voor het complete overzicht zie het organogram op de laatste pagina.

Raad
Met de besluitvorming over het Stedenbouwkundig Plan Merwede d.d. 7 oktober jl. is het kader voor het project vastgelegd. Op 24 februari jl. is ook het bestemmingplan fase 1 Merwede vastgesteld. De raad controleert of het project binnen deze vastgestelde kaders wordt uitgevoerd. De raad heeft budgetrecht. De raad wordt geïnformeerd via het MPR, MPUV/MPHOV en via de voortgangsrapportages in het kader van de Regeling Risicovolle projecten (RRP).

College
Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het project binnen de door de raad vastgestelde
kaders.

Bestuurlijk opdrachtgever
Afgelopen collegeperiode was er binnen het college een projectwethouder voor de Merwedekanaalzone. De projectwethouder is bestuurlijk opdrachtgever van het project. Op specifieke aspecten als maatschappelijk vastgoed, mobiliteit en energie is de betreffende vakwethouder aangehaakt, via de reguliere lijn vanuit de ambtelijke organisatie (stafoverleggen) en combistaven indien het onderwerpen betreft die meerdere wethouders raken.

Ambtelijk opdrachtgever en ambtelijk opdrachtnemer
De IRM'er Ruimte Ontwikkeling en Strategie is ambtelijk opdrachtgever. De Ruimtelijk Regisseur (RR) Zuidwest / Programmadirecteur Merwedekanaalzone is ambtelijk opdrachtnemer. Via het regieteam geeft de programmadirecteur opdracht voor de uitvoering van het project aan het projectteam. Het projectteam wordt aangestuurd door een coördinerend projectleider. De deelprojectmanagers sturen hun projecten aan in diverse werkgroepen.

Regieteam
Voor de duur van het project is een regieteam ingesteld. Het regieteam bestaat uit de volgende leden:
- RR ZW (voorzitter);
- Coördinerend Projectmanager
- Projectmanager Merwede
- Manager gemeentelijk eigendom en projectbeheersing
- Projectsecretaris (verslag)

Het regieteam stuurt op realisatie van het project binnen de door de raad vastgestelde kaders. Het regieteam komt om de week bij elkaar. Tijdens de vergaderingen wordt de voortgang van het project besproken en worden besluiten genomen over uitwerkingen en/of afwijkingen van de planning, kosten, risico's en organisatie van het project, wordt de samenwerking met de eigenaren besproken en besluiten en documenten die ter besluitvorming worden voorgelegd aan college of raad voorbereid. Per onderwerp worden aanvullende disciplines uitgenodigd voor nadere toelichting.

Coördinerend Projectmanager (gedelegeerd opdrachtgever)
De gedelegeerd ambtelijk opdrachtgever treedt op als dagelijks aanspreekpunt voor de opdrachtnemer. Het gedelegeerd opdrachtgeverschap is belegd bij de coördinerend projectmanager.

Projectteam
De dagelijkse leiding van het project is de verantwoordelijkheid van het projectteam.
Het projectteam bestaat uit: coördinerend projectmanager nb , projectmanager Merwede (plv voorzitter), manager gemeentelijk eigendom en projectbeheersing, projectsecretaris, projectmanager mobiliteitsbedrijf, projectmanager WKO & maatschappelijk vastgoed & parkeergarages, planeconoom, omgevingsmanager, projectmanager openbare ruimte, projectmanager tijdelijk vastgoed, projectmanager bruggen, planner, communicatie (vacature), projectjurist, project assistent, projectmanager eigendom derden, projectcoördinator Realisatie en bestuurlijk contactpersoon. Enkele rollen worden hieronder nader geduid.

- Coördinerend Projectmanager: organiseert, stuurt en coördineert het overall proces voor het project, de op te richten WKO BV en Mobiliteitsbedrijf. Tevens voorzitter van het PT.
- Projectmanager Merwede stuurt op de ontwikkeling van de benodigde planproducten, voortgang en kwaliteit bouwplannen inclusief voorzitten supervisieteam en deelname kwaliteitsteam en aansturen omgevingsmanagement. Zijn team bestaat uit manager bestemmingsplan, projectleider openbare ruimte Merwede. Tevens afstemming coördinator openbare ruimte zuidwest voor aansluitende projecten (Bruggen, Europalaan Noord, verbindingen Transwijk en buurtaanpak) en afstemming coordinator realisatie..
- Manager Gemeentelijk eigendom en projectbeheersing stuurt op het gemeentelijk eigendom en de contractuele en financiële verplichtingen inclusief kwantitatieve afspraken SOK (deelname Cteam). Zijn team bestaat uit manager ruilgesprekken & exploitatie tijdelijk vastgoed, projectmanager verkoop blok 3 (vacature), projectmanager inpassing eigendommen derden, vastgoedadviseur/manager RWS &woonboten.
- Projectcoördinator Realisatie stuurt op BLVC, bouwgereed maken, bouwrijpmaken en woonrijp maken. Zijn team bestaat uit projectmanager bouwgereed maken busremise, projectmanager verleggingen en aanleg ondergrondse infra.

Projectcontroller
De projectcontroller is geen lid van het projectteam, omdat hij namens de organisatie en de ambtelijk
opdrachtgever bewaakt of het project Merwede 'in control' is. Daarvoor is het belangrijk dat de
projectcontroller een onafhankelijke rol heeft en houdt ten opzichte van het project. De projectcontroller geeft (ongevraagd) advies aan zowel de projectmanager, (gedelegeerd) ambtelijk opdrachtnemer, regieteam, concerncontroller en bestuurder. De manager projectbeheersing is verantwoordelijk voor adequate projectinformatie aan de projectcontroller zodat deze zich een goed oordeel kan vormen van de stand van zaken van het project.

Raakvlaksturing

- Maatschappelijk vastgoed: De bestuurlijk opdrachtgever namens het college is de portefeuillehouder Utrechts Vastgoed. Voor het maatschappelijk vastgoed in Merwede is de IRM'er van VGU ambtelijk opdrachtgever. Er is zeer frequent overleg tussen RR en manager VGU, waarin de voortgang wordt besproken en indien aan de orde bijsturingsmaatregelen afgestemd worden die liggen op het raakvlak van de ontwikkeling van de maatschappelijke vastgoedontwikkeling en de gebiedsontwikkeling Merwede. Indien nodig escalatie naar IRM-er Ruimte en IRM-er VGU. Over het maatschappelijk vastgoed wordt gerapporteerd via de standaard rapportage MPUV.
- Parkeervastgoed: Voor het parkeervastgoed in Merwede is de IRM'er van VGU ambtelijk opdrachtgever. Er is zeer frequent overleg tussen RR en manager VGU. Indien nodig escalatie naar IRM-er Ruimte en IRM-er VGU. Over het parkeer vastgoed wordt gerapporteerd via de standaard rapportage MPUV. De exploitatie van het parkeervastgoed maakt ook onderdeel uit van de parkeerexploitatie (MPR)
- WKO BV: voor het gunnen van de opdracht aan de concessiehouder voor realisatie en exploitatie warmtekoudenet en het contractmanagement wordt een entiteit opgericht. Het College zal gevraagd worden om in te stemmen met de oprichting van de WKO BV (staat gepland voor 19 april 2022). De IRM'er van Ruimte is ambtelijk opdrachtgever. De programmamanager Energie is nauw betrokken bij deze Europese aanbesteding om de concessiehouder te selecteren en de kaders en uitgangspunten voor de exploitatie te formuleren. Op korte termijn zal een concessiehouder worden geselecteerd. Deze concessiehouder zal jaarlijks aan de aandeelhouders rapporteren over de uitvoering van de taken en verantwoordelijkheden die middels de concessie zijn uitgegeven. Het toezichtarrangement (Raad zal hierover worden geïnformeerd) beschrijft hoe de gemeente Utrecht het toezicht op de WKO Merwede B.V. organisatorisch vorm en inhoud geeft.
- Het mobiliteitsbedrijf voor exploitatie mobiliteit. De IRM'er van Ruimte is ambtelijk opdrachtgever. Er is zeer frequent overleg tussen RR en programmamanager Parkeren. Na oprichting van het mobilteitsbedrijf zal vanuit het mobiliteitsbedrijf aan de aandeelhouders worden gerapporteerd over de uitvoering van de taken en verantwoordelijkheden.
- Beheer openbare ruimte. Voor de aanleg is de IRM'er Ruimte ambtelijk opdrachtgever. Er is overleg tussen de coördinerend projectmanager Openbare Ruimte Zuidwest en Stadsbedrijven over de beheerskosten openbare ruimte. Afstemming over inzameling (afval) wordt hier bij betrokken.

De WKO BV, mobiliteitsbedrijf en openbare ruimte vallen vooralsnog onder verantwoordelijkheid van de wethouder MWKZ en vindt regelmatig afstemming plaats met respectievelijk de wethouder energie, mobiliteit en openbare ruimte Nadat deze onderdelen operationeel zijn, gaat de verantwoordelijkheid over naar de desbetreffende wethouders.
Over ontwikkelingen op de raakvlakken, zal zowel in het MPUV en MPHOV als in de Voortgangsrapportage RRP Merwede worden gerapporteerd (dan wel met een duidelijke verwijzing).

7.3 Samenwerkingspartners, contractpartijen en -vormen, inclusief een overzicht van verdeling van de beslissingsmacht

De samenwerking tussen de gemeente, AM/Synchroon, BPD, Janssen-De Jong, Lingotto, 3T, Greystar, Boelens-De Gruyter, G&S en Round Hill Capital is vastgelegd in de SOK Merwede. Deze overeenkomst legt de integrale samenwerkingsafspraken vast. De SOK Merwede geldt tevens als anterieure overeenkomst, waarin afspraken tussen de partijen zijn vastgelegd over financiële bijdragen voor het bouw- en woonrijp maken, bovenwijkse voorzieningen, het Merwedelab, mobiliteit en energie infrastructuur.

De grondeigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor de ontwikkeling van hun bouwblokken binnen de kaders van het Stedenbouwkundig Plan, de SOK en het bestemmingsplan voor fase 1. In de SOK zijn afspraken vastgelegd en geborgd die er voor moeten zorgen dat 55 % van het woningbouwprogramma gereguleerd is (studentenwoningen, sociale huurwoningen, betaalbare koopwoningen en middeldure huurwoningen). De grondeigenaren zijn verplicht om met de STUW-partners in onderhandeling te treden over het sociale huurprogramma.

Op basis van de SOK Merwede zullen vervolgovereenkomsten worden gesloten. Deze overeenkomsten betreffen:

- de ontwikkeling en realisatie van het parkeervastgoed;
- de ontwikkeling en realisatie van de maatschappelijke voorzieningen;
- het ruilen van gronden tussen de gemeente en afzonderlijke private grondeigenaren om hen in de gelegenheid te stellen om de in fase 1 geplande bouwblokken te kunnen ontwikkelen en realiseren;
- overeenkomsten tussen private partijen en STUW-partners over de ontwikkeling en realisatie van sociale huurwoningen;
- de inpassing van activiteiten / vastgoed van private partijen die geen partij bij de SOK zijn (zoals Mobach, Stedin en Allsafe);
- de verwerving van nog ontbrekende eigendommen;
- transacties met andere overheden (zoals Rijkswaterstaat en de provincie);
- de aanbesteding van werken en werkzaamheden (onder meer voor het bouwrijp- en woonrijp maken en de ontwikkeling en realisatie van de bovenwijkse voorzieningen).

Het voorbereiden en aangaan van deze vervolgovereenkomsten is een bevoegdheid van het college en valt deels binnen de kaders van de door de gemeente geopende grondexploitatie. Daarnaast ligt er nog een bevoegdheid bij de raad waar het gaat om het vrijgeven van kredieten voor de parkeergarages.

De gemeente neemt zelf na de ontwikkeling en realisatie het parkeervastgoed en een groot deel van de gebouwdelen bestemd voor maatschappelijke voorzieningen in eigendom. Daarover zijn in de SOK Merwede financiële en procesmatige afspraken vastgelegd. De bouwblokken zijn meervoudig samengesteld en bestaan uit woningen, commerciële voorzieningen, maatschappelijke voorzieningen, techniek- en parkeervoorzieningen.

7.4 Toelichting, onderbouwing en duiding van de opgenomen informatie, waarbij de bevindingen van adviseurs of toezichthouders expliciet inzichtelijk worden gemaakt

In de SOK is een veelheid aan onderwerpen geregeld en vastgelegd. Bij de totstandkoming van de SOK is door Van Benthem & Keulen een rechtmatigheidstoets uitgevoerd. Daarbij is vastgesteld dat de gemeente samen met de marktpartijen op een bijzondere en innovatieve wijze een stedenbouwkundig plan tot stand heeft gebracht en dat de verwevenheid van het afsprakenstelsel heeft geleid tot een complex samenspel van kaders en noodzakelijke uitwerking. De financiële afspraken zijn marktconform en er is geen sprake van ongeoorloofde staatssteun. Waar mogelijk worden diensten en werken aanbesteed conform de daarvoor geldende regelgeving.

Regelingen die tussen de samenwerkingspartners zijn getroffen
Als onderdeel van de SOK heeft het college aan de gemeenteraad gevraagd om in te stemmen met deelname door de gemeente in een tweetal nog op te richten entiteiten. Dit betreft:een WKO B.V. en een mobiliteitsbedrijf. De raad heeft ingestemd met deelname in beide entiteiten en het college heeft toegezegd de statuten en het bijbehorende toezichtsarrangement (zodra in concept gereed) ter informatie met de raad te delen. Na de besluitvorming op 7 oktober 2021 is het besluit om deel te nemen in de entiteiten een bevoegdheid van het college.

De oprichting van een WKO B.V. is nodig om goed te borgen dat een nog te selecteren exploitant die energie (warmte/koude) gaat leveren in Merwede kan beschikken over de voor de aanleg van een WKO Netwerk noodzakelijke opstalrechten. De WKO B.V. zal ook de partij zijn die als contractspartner voor de exploitant gaat fungeren. De statuten van de WKO Merwede B.V. worden samen met het toezichtsarrangement in het voorjaar ter informatie aan de raad voorgelegd.

De oprichting van een mobiliteitsbedrijf is nodig om de werking van het mobiliteitsconcept en de vastgelegde afspraken over financiële garantstelingen te borgen. De benodigde elementen worden ondergebracht in een publiek-private samenwerking. We onderzoeken of een aantal taken die een directe relatie met het functioneren van het mobiliteitsconcept hebben (gebiedsmanagement) ook ondergebracht kunnen worden in het mobiliteitsbedrijf. Hierbij kan gedacht worden aan het regelen van toegang tot het autoluwe gebied en het beheer en onderhoud van de collectieve fietsparkeervoorzieningen in het gebied. Na ondertekening van de SOK zijn de voorbereidingen voor de oprichting van een mobiliteitsbedrijf gestart. De concept-statuten en het bijbehorende toezichtsarrangement worden naar verwachting in de zomer ter informatie aan de raad voorgelegd.

In de SOK zijn ook afspraken vastgelegd over de oprichting van het Merwedelab. Dit is (vooralsnog) een virtuele organisatie zonder entiteit. In het Merwedelab werken de gemeente en de grondeigenaren samen aan een aantal thema’s.

Afspraken over informatievoorziening aan de raad over (geheime) informatie die ressorteert bij samenwerkingspartners en derden, het project betreffende.

Bij de totstandkoming van de SOK zijn afspraken vastgelegd over geheimhouding van (delen van) de SOK en de bijbehorende bijlagen. Voor de openbare behandeling van de stukken en de besluitvorming in de gemeenteraad is een openbare samenvatting van de SOK beschikbaar gesteld. Omdat met name de financiële kaders in de SOK marktgevoelige informatie (kunnen) bevatten zijn deze delen geheim.

8. Communicatie

8.1 Communicatie en participatie met inwoners en stakeholders

Merwede wordt een stadswijk als geen ander in Utrecht. Daar willen we samen met huidige en toekomstige bewoners en ondernemers aan werken. Samen willen we een echte Utrechtse stadswijk bouwen waar we allemaal trots op zijn en waarover we vol enthousiasme vertellen.

Met deze ambitie geven we de communicatie vorm en inhoud. In Merwede komt veel samen en dat betekent communicatie op meerdere niveaus: van het verhaal van Merwede, naar de ontwikkeling daarvan via projecten en de bouw, tot besluitvormingstrajecten en een-op-een contact met stakeholders.

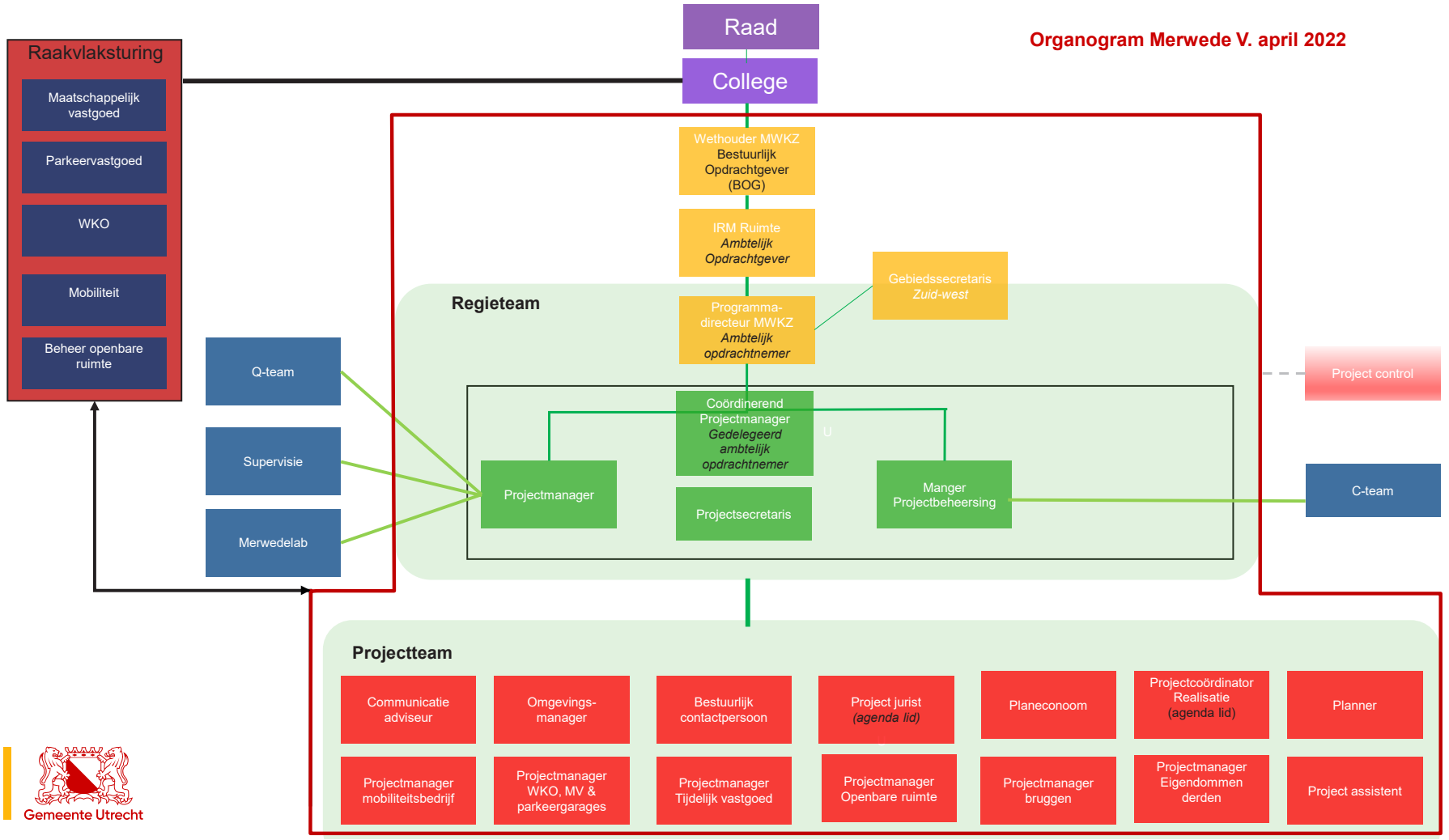
De komst van de stadswijk Merwede heeft veel effect op de stad: woningzoekenden kunnen niet wachten en direct omwonenden hebben zorgen over de gevolgen in hun directe leefomgeving. Verder zijn er ook bewoners en ondernemers in het gebied met weer andere belangen.

De gemeente is verantwoordelijk voor alle publieke communicatie over de gemeentelijke projecten en de bestuurlijke besluitvormingsprocessen. De disciplines communicatie en omgevingsmanagement werken nauw samen, waarbij de focus van communicatie ligt op transparantie, begrijpelijkheid en een heldere duiding van wat er gebeurt. De focus van omgevingsmanagement ligt op het in gesprek zijn met en luisteren naar belanghebbenden en het onderhouden van de relaties.

Gezamenlijk wordt via een BLVC-plan (Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie) voor het hele gebied gestuurd op een goede leefbaarheid en heldere en betrouwbare communicatie rondom de bouwopgave. Zoals de raad ook mee heeft gegeven in de motie “Bouwhinder beperken”, zullen de communicatieadviseur en de omgevingsmanager een stevige regierol pakken in de bouwcommunicatie van de verschillende partijen die straks werkzaam zijn in het gebied. Merwede wil een goede buur zijn door open en voorspelbaar te zijn in wat er gebeurt.

Bewoners worden zoveel mogelijk betrokken bij keuzes die van invloed zijn op hun naaste omgeving. Daarom is er een buurtaanpak voor Rivierenwijk en Transwijk gemaakt met medewerking van bewoners. Met bewoners en eigenaren zal ook geïnvesteerd worden in het buurtgevoel in Merwede. De Utrechtse Participatieleidraad is een belangrijk kader hierin.

Vanuit het Eigenarencollectief worden branding en placemaking opgezet. Het doel daarvan is om de wijk bekend te maken bij toekomstige bewoners, bedrijven die zich willen vestigen en bij bewoners vanuit andere delen van de stad. Er is een marketingmanager aangesteld die ook door de gemeente wordt aangestuurd.

Organogram Merwede V. april 2022
Raad
College
Raakvlaksturing
Maatschappelijk vastgoed
Parkeervastgoed
WKO
Mobiliteit
Beheer openbare ruimte
Wethouder MWKZ
Bestuurlijk Opdrachtgever (BOG)
IRM Ruimte
Ambtelijk Opdrachtgever
Gebiedssecretaris
Zuid-west
Regieteam
Programma-directeur MWKZ
Ambtelijk opdrachtnemer
Q-team
Supervisie
Merwedelab
Coördinerend Projectmanager
Gedelegeerd ambtelijk opdrachtnemer
Projectmanager
Projectsecretaris
Manger Projectbeheersing
Project control
C-team
Projectteam
Communicatie adviseur
Omgevings-manager
Bestuurlijk contactpersoon
Project jurist
(agenda lid)
Planeconoom
Projectcoördinator Realisatie
(agenda lid)
Planner
Projectmanager mobiliteitsbedrijf
Projectmanager WKO, MV & parkeergarages
Projectmanager Tijdelijk vastgoed
Projectmanager Openbare ruimte
Projectmanager bruggen
Projectmanager Eigendommen derden
Project assistent
Gemeente Utrecht

Gemeente Utrecht

Bezoekadres: Stadsplateau 1, 3533 JE Utrecht
Postadres: Postbus 8406, 3503 RK Utrecht
Telefoon: 030 - 286 00 00

Voortgang woningbouwprojecten 250+

					Peilstok 2020 (peildatum 1 jul 2020)	MPR 2021 (peildatum 1 feb 2021)	Peilstok 2021 (peildatum 1 juli 2021)		MPR 2022 (peildatum 1 feb 2022)		
Gebied	**Projectnaam**	**Ontwikkelaar**	**Fase**	**Aantal woningen**	**start bouw**	**start bouw**	**start bouw**	**oplevering**	**start bouw**	**oplevering**	**Toelichting**
Centrum	Kruisvaartkade	MRP/Danube	Voorbereiding	576	2020	2021	2021	2025	2022	2026	Het gebied is van eigenaar gewisseld. De huidige eigenaar is een buitenlandse partij. De wisseling en de onbekendheid van de buitenlandse partij met de Nederlandse gebiedsontwikkeling heeft gezorgd voor vertraging. Zoals in de Peilstok SO 2021 is aangeven, was de verwachting dat het project nog meer vertraging kon oplopen. Dit is gebeurd. De nieuwe omgevingsvergunningen voor de eerste bouwblokken zijn inmiddels ingediend.
Centrum, stationsgebied	Beurskwartier	Gemeente	Ontwerp	2.473	2023	2023	2023	2030	2023	2030	
Centrum, stationsgebied	Amrath Galaxy Tower (hotel + woningen)	Amråth	Uitvoering	317	2018	2018	2018	2022	2018	2023	Tijdens de bouw zijn verschillende tegenvallers opgetreden (o.a. verlegging van kabels & leidingen, vertraagde engineering en het niet halen van ruwbouwplanning, gevelplanning en afbouwplanning door de aannemer) die een forse vertraging hebben opgeleverd van ruim anderhalf jaar.
Centrum, stationsgebied	Lombokplein	Gemeente	Ontwerp	360	2023	2023	2024	2030	2024	2030	Eerst start de herstructurering van de openbare ruimte, daarna start woningbouw in circa 2027.
Centrum, stationsgebied	Masterplan Nieuwe Jaarbeurs	Jaarbeurs	Definitie	2.000-4.000	ntb	2025	2025	2035	2030	ntb	Op verzoek van Jaarbeurs onderzoeken we verschillende investerings- en faseringsstrategieën voor de realisatie van de nieuwe Jaarbeurs. Duidelijk is dat op dit moment de business case voor Jaarbeurs nog niet sluit, waardoor de gebiedsontwikkeling waarschijnlijk meer gefaseerd zal worden uitgevoerd. Een meer definitieve planning kan pas gemaakt worden als Jaarbeurs een investeringsbesluit heeft genomen.
Centrum, stationsgebied	Wonderwoods	G&S Vastgoed	Uitvoering	419	2020	2020	2020	2024	2020	2024	
Leidsche Rijn	Groenewoud	Loostad	Definitie	1.500	2022	2022	2023	2033	2024	2034	De ontwikkelaar heeft de bouwfasering nader uitgewerkt wat leidt tot beoogde opleveringen in de periode 2024 - 2034.
Leidsche Rijn	LRC Noord Hoogbouwkavel	Stadswaarde, Koopmans Bouwgroep (TBI) en J.P. van Eesteren (TBI)	Ontwerp	1.130	2022	2022	2023	2027	2023	2028	De bouwfasering is nader uitgewerkt wat leidt tot beoogde opleveringen in de periode 2026-2028.
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok G11 + G12	Wonam, Mitros en Heijmans	Ontwerp	251		2023	2023	2025	2023	2025	
Leidsche Rijn	LRC Oost bouwblok E7 en E8	Change=	Uitvoering	600	2019	2019	2019	2022	2019	2022	
Leidsche Rijn	Papendorp	ntb	Definitie	2.000	2023	2024	2024	2030	2025	2035	De bestuurlijke besluitvorming is vertraagd waar de planning op is aangepast. Ook is het totale programma opgehoogd van 1.000 naar 2.000 met als gevolg een langere realisatiefase.
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 1	Gemeente,ontwikkelaars en eigenaren	Ontwerp	4.250	2022	2023	2023	2033	2023	2030	De bouwkosten staan onder spanning. Dit vraagt om extra aandacht en kan mogelijk vertraging opleveren. Vooralsnog loopt het project nog volgens planning.
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 2	Gemeente,ontwikkelaars en eigenaren	Ontwerp	1.750	nvt	nvt	nvt	nvt	2028	2033	
Merwedekanaalzone	Merwedekanaalzone deelgebied 4: voormalig Defensieterrein	BPD / Mitros	Uitvoering	950	2020	2020	2020	2027	2020	2027	
Noordoost	Belastingkantoor, Gerbrandystraat	Koopmans Projecten	Uitvoering	487	2019	2019	2019	2022	2019	2022	
Noordoost	Nieuw Buurland (Lauwerecht : complex 2 en 4)	Mitros	Ontwerp	285	2022	2022	2022	2025	2023	2026	Het project is vertraagd a.g.v. langere besluitvorming door de raad (7 maanden tussen collegebesluit en vaststelling door raad).
Noordwest	2e Daalsedijk Wisselspoor, deelgebied 2-4	Synchroon	Ontwerp	1.021	2022	2022	2022	2028	2023	2029	Vertraging met name doordat het in de huidige markt moeilijk is een beschikbare aannemer te vinden. Daarnaast vraagt de uitwerking van verschillende ambities in het plan meer tijd dan vooraf ingeschat.
Noordwest	Omloop/Laan van Chartroise	Mitros	Uitvoering	285	2021	2021	2022	2025	2022	2025	
Noordwest	Sportpark Zuilense Vecht	Gemeente Utrecht	Ontwerp	289	2023	2024	2024	2027	2024	2027	
Oost	De Kwekerij (KPN Campus) fase 2 (uitvoering) en 3/4 (ontwerp)	SSH/Jebber	Uitvoering / Ontwerp	522	2020	2020	2020	2025	2020	2025	Initiatiefnemer heeft een voorstel ingediend bij de gemeente om voor fase 4 een ander (groter) programma te realiseren. Dit wordt op dit moment door de gemeente beoordeeld.
Oost	Gebiedsontwikkeling Galgenwaard	Galgenwaard Onroerend Goed B.V., Herculestoren C.V. en gemeente Utrecht	Definitie	500-1.000	nvt	nvt	2025	2030	2025	2030	Planning is indicatief.
Overvecht	Ivoordreef	Bo-ex	Definitie	309	2022	2022	2022	2024	2023	2025	Het vaststellen van de bouwenvelop heeft meer tijd gekost vanwege de discussie in de commissie en raad over het plan (programma, kap bomen). Voor de kap van de bomen zijn twee kapvergunningen aangevraagd. De eerste voor de kap van bomen ten behoeve van de sloop (fase 1) en de tweede ten behoeve van het bouwrijp maken (fase 2). De raad heeft aangegeven dat de kapvergunning voor het bouwrijp maken (fase 2) pas in werking gaat na een vastgesteld bestemmingsplan. Het bouwrijp maken start daarom pas na een vastgesteld bestemmingsplan omdat dan de bomen voor fase 2 gekapt mogen worden. In januari is door de Utrechtse Bomenstichting een voorlopige voorziening en bezwaar ingediend tegen beide kapvergunningen. Inmiddels is het voorlopige bezwaar door de rechtbank in Utrecht behandeld en afgewezen. Daarmee is de vergunning in werking getreden (maar nog niet onherroepelijk). De partijen hebben besloten om de bomen ten behoeve voor de sloop (fase 1) te kappen om te voorkomen dat er vogels gaan broeden en kap (en daarmee ook de sloop) niet meer mogelijk is, dit seizoen. Inmiddels kan Bo-Ex verder met de (circulaire) sloop van de flat. Start bouw is verschoven naar het eerste kwartaal van 2023.
Overvecht	Rosendael, Indusdreef 5	Careyn/VORM ontwikkeling BV	Definitie	338	2021	2022	2022	2024	2025	2027	De initiatiefnemer heeft in maart 2022 een pauze ingelast in het project. Zorgorganisatie Careyn laat een review uitvoeren of de gemaakte plannen voldoende aansluiten bij de woon en zorgvraag van de toekomst. Op basis van de uitkomst van deze review wordt verder gewerkt aan de Bouwenvelop. Door eerdere aanpassingen in het project is naar verwachting voor alle bouwdelen een wijziging van het bestemmingsplan nodig.
Overvecht	TiZa-dreven	Bo-Ex/Mitros/Portaal/Heijmans/Wonam namens Werkplaats Overvecht	Definitie	ntb	nvt	nvt	nvt	nvt	ntb	ntb	Het is nog geen start van een bouwplanontwikkeling, maar een verkenningsfase naar de ruimtelijke aanpak van het gebied, waaronder een eigen initiatief van marktpartijen op gemeentegrond.
Overvecht	Gebiedsontwikkeling Centrum Overvecht	Gemeente Utrecht i.s.m. marktpartijen	Definitie	1.500-2.500	nvt	nvt	nvt	nvt	2027	2035	Het planproces voor deze gebiedsontwikkeling is recent opgestart en daardoor is dit nog een indicatieve planning.
USP/Rijnsweerd	Archimedeslaan 16	KWP	Definitie	1.570	2023	2023	2023	2027	ntb	ntb	Vertraging doordat het Tracebesluit A27/A12 Ring Utrecht nog niet inwerking is getreden waardoor de planning op dit moment nader te bepalen is. Ook hebben discussies over de economische meerwaarde en financiële haalbaarheid van het plan geleid tot vertraging.
USP/Rijnsweerd	High Five	SSH	Ontwerp	921	nvt	2023	2023	2024	2023	2024	
Vleuten-De Meern	Haarrijn	ntb	Ontwerp	686	2022	2023	2023	2029	2023	2029	
West	Cartesiusdriehoek, fase 1	Keystone Vastgoed B.V.	Uitvoering	322	2021	2021	2021	2023	2021	2023	
West	Cartesiusdriehoek, fase 2-6	MRP / Ballast Nedam	Ontwerp	2.528	2021	2021	2022	2028	2023	2029	Start bouw van fase 2 t/m 5 is vertraagd vanwege vertraging in het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan is eind november 2021 vastgesteld, dat is later geweest dan verwacht als gevolg van discussie rondom muzikale broedplaats DB's.
West	Thomas a Kempisplantsoen	Mitros/Portaal	Ontwerp	360	2023	2023	2023	2025	2023	2025	
Zuidwest	Livingstonelaan	Slokker Vastgoed BV en Synchroon	Definitie	569	nvt	nvt	2023	2025	2023	2025	
Zuidwest	Heycopstraat 41, woningbouw locatie Intertaste	CBRE/Mitros	Uitvoering	416	2020	2020	2020	2023	2020	2023	De eerste opleveringen zijn in 2022.
Zuidwest	Krachtstation en wisselstrook herontwikkeling	Krachtstation Beheer B.V.	Definitie	582	2023	2023	2023	2027	2024	2028	Het uitwerken van varianten voor de stedenbouwkundige invulling van de locatie en het komen tot een ontwikkelovereenkomst hebben meer tijd in beslag genomen.

MGP Ruimte voor Groen uitvoeringsprogramma 2022 - 2026

jaar/ project	2022	Reserve 2022	Bijdragen 2022	2023	Reserve 2023	Bijdragen 2023	2024	Progr. Derden 2024	2025	Prog. Derden 2025	2026	toelichting project	resultaat 2021
Groene straten	2022	R2022	D2022	2023	R2023	D2023	2024	D2024	2025	D2025	2026		
Groene Lint Overvecht	€ 350.000	€ 200.000	€ 170.000	€ 200.000		€ 300.000	€ -		€ -		€ -	Samen met bewoners ontwikkelen van een groen lint in Overvecht met aansluiting op het Noorderpark.	Uitvoering plannen drie hoven Carnegiedreef. Vaststellen beoordelingskaders en identificatie nieuwe plannen van bewoners, zodat daarna uitvoeringsgericht gewerkt kan worden.
Vergroening Rivierenwijk	€ 700.000	€ -	€ 50.000	€ 100.000		€ 500.000	€ 100.000	€ 500.000	€ 200.000		€ 200.000	Op basis van het participatieonderzoek in Rivierenwijk met bewoners vergroeningskansen realiseren	Een aantal vergroeningskansen uitgewerkt met de bewoners en een deel uitgevoerd.
Vergroening NW en W /ommetjes	€ 650.000	€ -	€ 50.000	€ -		€ 50.000	€ 100.000		€ 100.000		€ -	Samen met bewoners vergroten we het groene netwerk in de wijken, meer bomen, meer groen en aangename routes.	In Noordwest en Lombok werken aan diverse schakels in de ommetjes en het vergroenen van pleinen en straten.
Overige wijkvergroening	€ 300.000	€ 100.000	€ 200.000	€ 150.000	€ -	€ 50.000	€ 350.000	€ -	€ 300.000	€ -	€ 200.000	Ontwikkelen aangename groene routes door Utrecht	Diverse ommetjes in aanleg, extra bomen geplant en pleinen vergroend.
Extra bomen in de stad, incl. Tiny Forest	€ 150.000	€ -	€ -	€ 100.000	€ -	€ -	€ 250.000	€ -	€ 350.000	€ -	€ 350.000	Toevoegen van meer bomen aan de stad	Streven om elk jaar via werk met werk maken 250 bomen extra te planten.
Totaal werk met werk maken - bijdragen groene straten	€ 215.000	€ -	€ -	€ 100.000	€ -	€ -	€ 300.000	€ -	€ 200.000	€ -	€ -	Door bijdragen aan projecten van andere opgaven meer m2 groen realiseren	In vijf straten extra groen realiseren via werk met werk maken
Totaal Groene straten	**€ 2.365.000**	**€ 300.000**	**€ 470.000**	**€ 650.000**	**€ -**	**€ 900.000**	**€ 1.100.000**	**€ 500.000**	**€ 1.150.000**	**€ -**	**€ 750.000**		
Groenblauwe routes	2022	R2022	D2022	2023	R2023	D2023	2024	D2024	2025	D2025	2026		
Vechtzone	€ 100.000	€ -	€ 37.000	€ 125.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	Verbeteren van de groenblauwe structuur door verbeteren en toevoegen van openbare ruimte als route de stad in	Plan voor het verbeteren van groen langs een gedeelte van de Vechtoever
Groene web, ecologische structuren	€ 250.000	€ -	€ 50.000	€ 250.000	€ -	€ -	€ 350.000	€ -	€ 350.000	€ -	€ 350.000	Verbeteren van kennis over natuur (stadsecoloog), vrijwilligers betrekken, kleine natuurmaatregelen uitvoeren en verbeteren van biodiversiteit	Stadsecologie in alle plannen goed ingebracht, kennis samen met de stad en via monitoring verzameld. Meer innovatieve projecten die ecologische knelpunten oplossen en die de inwoners betrekken/inspireren, bijenburchten aangelegd, diverse kleinere ecopassages aangelegd
Amsterdam Rijnkanaal / Rondje Stadseiland	€ 725.000	€ 100.000	€ 282.775	€ 525.000	€ -	€ 820.000	€ 175.000	€ 101.244	€ 350.000	€ -	€ 450.000	Herinrichten oevers Amsterdam Rijnkanaal conform de Visie Parkzone ARK, vervolg uitwerking Rondje Stadseiland	Joh. Wagenaarkade fase 1 gerealiseerd, fase 2 en 3 uitgewerkt tot een DO.
Totaal werk met werk maken - bijdragen groenblauwe routes	€ -	€ -	€ -	€ 350.000	€ -	€ -	€ 400.000	€ -	€ 100.000	€ -	€ 200.000	Door bijdragen aan projecten van andere opgaven meer, en/of kwalitatief hoogwaardiger groen realiseren	
Totaal Groenblauwe routes	**€ 1.075.000**	**€ 100.000**	**€ 369.775**	**€ 1.250.000**	**€ -**	**€ 820.000**	**€ 925.000**	**€ 101.244**	**€ 800.000**	**€ -**	**€ 1.000.000**		
Nieuwe en bestaande parkgebieden	2022	R2022	D2022	2023	R2023	D2023	2024	D2024	2025	D2025	2026		
Kwaliteitsverbetering en uitbreiding parken	€ 270.000	€ -	€ 265.000	€ 180.000	€ -	€ 50.000	€ 100.000	€ -	€ 300.000	€ -	€ 600.000	Groen in bestaande parkgebieden uitbreiden en/of verbeteren en onderzoek naar nieuwe parkgebieden	Herinrichting Park Kasteeltuin Nijevelt afgerond. Samen met bewoners en andere betrokkenen verkenning van verbetering van het Wilhelminapark en Julianapark.
Totaal - werk met werk maken - bijdragen nieuwe parkgebieden	€ 100.000	€ -	€ -	€ 200.000	€ -	€ -	€ 200.000	€ -	€ 100.000	€ -	€ -	Door bijdragen aan projecten van andere opgaven meer, en/of kwalitatief hoogwaardiger groen realiseren	Realisatie van het eerste gedeelte van de Tuinen van Moreelse. Het gebied rond de Laan van Puntenburg is onthard en vergroend.
Totaal Nieuwe en bestaande parkgebieden	**€ 370.000**	**€ -**	**€ 265.000**	**€ 380.000**	**€ -**	**€ 50.000**	**€ 300.000**	**€ -**	**€ 400.000**	**€ -**	**€ 600.000**		
Groene Scheggen	2022	R2022	D2022	2023	R2023	D2023	2024	D2024	2025	D2025	2026		
Totaal nieuwe scheggen - Landschapspark Oud Zuilen	€ 300.000	€ -	€ -	€ 300.000	€ -	€ -	€ 600.000	€ 200.000	€ 200.000	€ -	€ 200.000 #	Realisatie van de noordwestelijke scheg, in kader van de Groene schaalsprong, waardoor ecologisch functioneren wordt vergroot en een aangenaam gebied is	Een door de gemeenteraad vastgestelde Visie van het Landschapspark Oud Zuilen en een start van de volgende fase (IPvE/FO) in de tweede helft van 2022.
Totaal- werk met werk maken - bijdragen Maarschalkerweerd	€ 100.000	€ -	€ -	€ 100.000	€ -	€ -	€ 100.000	€ -	€ 100.000	€ -	€ 100.000	Door bijdragen aan projecten van andere opgaven meer, en/of kwalitatief hoogwaardiger groen realiseren	Deel van het Lunettenpark gerealiseerd. Dit deel van Maarschalkerweerd levert een nieuw, openbaar toegankelijk, park- en natuurgebied op van hoge ruimtelijke en recreatieve kwaliteit.
Totaal Groene Scheggen	**€ 400.000**	**€ -**	**€ -**	**€ 400.000**	**€ -**	**€ -**	**€ 700.000**	**€ 200.000**	**€ 300.000**	**€ -**	**€ 300.000**		
Groen om de stad	2022	R2022	D2022	2023	R2023	D2023	2024	D2024	2025	D2025	2026		
Groen om de stad (Groot Amelisweerd & Groene Waaier)	€ 200.000	€ -	€ 50.000	€ 100.000	€ -	€ -	€ 200.000	€ -	€ 200.000	€ -	€ 250.000	Amelisweerd ontwikkelen tot kromme rijn linielandschapspark met de regio	In het kader van groen groeit mee meewerken aan een pilot om te verkennen hoe we stedelijke ontwikkeling en de ontwikkeling van groen, mens en natuur in samenhang kunnen oppakken in de regio.
Totaal - werk met werk maken- bijdragen Groen om de stad	€ -	€ -	€ -	€ 100.000	€ -	€ -	€ 225.000	€ -	€ 150.000	€ -	€ -	Door bijdragen aan projecten van andere opgaven meer, en/of kwalitatief hoogwaardiger groen realiseren	
Totaal Groen om de stad	**€ 200.000**	**€ -**	**€ 50.000**	**€ 200.000**	**€ -**	**€ -**	**€ 425.000**	**€ -**	**€ 350.000**	**€ -**	**€ 250.000**		
Beleidsuitwerking	2022	R2022	D2022	2023	R2023	D2023	2024	D2024	2025	D2025	2026		
Totaal Beleidsuitwerking (o.a. Schaalsprong Groen)	**€ 1.635.000**	**€ 200.000**	**€ -**	**€ 760.000**	**€ -**	**€ 35.000**	**€ 760.000**	**€ -**	**€ 800.000**	**€ -**	**€ 650.000**		
Programmasturing en ondersteuning	2022	R2022	D2022	2023	R2023	D2023	2024	D2024	2025	D2025	2026		
Totaal programmasturing en ondersteuning	**€ 590.000**	**€ -**	**€ -**	**€ 550.000**	**€ -**	**€ -**	**€ 550.000**	**€ -**	**€ 550.000**	**€ -**	**€ 550.000**		
Overig	2022	R2022	D2022	2023	R2023	D2023	2024	D2024	2025	D2025	2026		
Totaal Overig	**€ -**	**€ 75.000**	**€ -**	**€ -**			**€ -**		**€ -**				

Totaal	€ 6.635.000	€ 675.000	€ 1.154.775	€ 4.190.000	€ -	€ 1.805.000	€ 4.760.000	€ 801.244	€ 4.350.000	€ -	€ 4.100.000
Beschikbaar programmabegroting (MGP) P2.2.1	*€ 3.277.645*			€ 3.277.645			€ 3.277.645		€ 3.277.645		€ 3.277.645
Incidentele toezeggingen en aanvragen	*€ 2.705.000*			€ 100.000			€ 500.000		€ 100.000		
Beschikbaar MGP budget	€ 5.982.645			€ 3.377.645			€ 3.777.645		€ 3.377.645		€ 3.277.645
Bedrag overprogrammering MGP	€ 652.355			€ 812.355			€ 982.355		€ 972.355		€ 822.355
Percentage (over)programmering MGP	20%			25%			30%		30%		25%
totaal reserve beschikbaar op 1-1	€ 1.063.000										
Over in reserve op 31-12	€ 388.000										
Begroot (som): MGP, reserve en bijdrage derden	€ 8.464.775			€ 5.995.000			€ 5.561.244		€ 4.350.000		€ 4.100.000

Bijlage: toelichting effect nota WAAVA op MPB

In 2021 is de Nota Beheer Openbare Ruimte (BOR) vastgesteld. Hierin is een aantal wijzigingen opgenomen die gemeente brede consequenties hebben voor investeringen met maatschappelijk nut en dus ook voor de infrastructurele investeringen. In de nieuwe concept nota WAAVA (waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa) zijn de wijzigingen verwerkt. Deze nieuwe nota is nog niet vastgesteld door de Raad, maar onderstaande wijzigingen gelden door de vastgestelde Nota BOR wel al en worden daarom in dit MPB al verwerkt:

1. **Verlagen van de activeringsgrens**

In de nieuwe concept nota WAAVA wordt de activeringsgrens voor investeringen met Maatschappelijk Nut verlaagd van 5 miljoen euro naar 0,1 miljoen euro. Naar aanleiding van het verlagen van de activeringsgrens, hebben we nog eens kritisch gekeken naar de investeringsstaat van Bereikbaarheid. In de investeringsstaat zijn naast projecten die betrekking hebben op investeringen in infrastructuur, ook budgetten opgenomen die merendeels niet in aanmerking komen voor activering. Dit geldt voor de projecten mobiliteitsmanagement, verkeersmanagement, goederenvervoer, aanpak luchtkwaliteit, verkeersveiligheid en aanpak 30 km/uur. Dit zijn projecten waarvoor veelal structureel budget beschikbaar is gesteld door de raad. Het budget wordt jaarlijks ingezet voor allerlei activiteiten zoals bijvoorbeeld onderzoek, bijdragen aan andere projecten, kleinere projecten, gedragscampagnes, een prijsvraag, subsidies. In feite hebben we hier dus te maken met kosten die niet in de investeringsstaat thuis horen omdat het qua karakter geen activeringswaardige investeringen zijn. Deze projecten nemen we dan ook niet meer als project op in de investeringsstaat en in het overzicht met projecten.

Het betreft de volgende budgetten voor het uitvoeren van de volgende maatregelen:

- Het actieplan verkeersveiligheid; hiervoor is jaarlijks een budget beschikbaar van 0,759 miljoen euro.
- Het inrichten van de 30 km zone; hiervoor is een structureel budget beschikbaar van 1 miljoen euro per jaar.
- Anders Reizen (voorheen mobiliteits- en verkeersmanagement); hiervoor is een structureel budget beschikbaar van 0,804 miljoen euro.
- Maatregelen Luchtkwaliteit; hiervoor is een structureel budget beschikbaar van 1,038 miljoen euro.

Uitzondering hierop vormen de (bijdragen aan) fysieke projecten die we vanuit deze budgetten uitvoeren. Voor deze investeringen geldt dat we ze vanaf nu als project activeren en opnemen in de investeringsstaat als de gemeentelijke bijdrage hoger is dan 0,1 miljoen euro. Dan vragen we ook het krediet voor de betreffende investering vrij. De investeringsstaat is onderdeel van de programmabegroting en de jaarverantwoording.

2. **Verlengen afschrijvingstermijn**

In de nieuwe nota WAAVA is de afschrijvingsperiode verlengd. Dit betekent uitgestelde rente- en afschrijvingskosten voor die projecten waarover we afschrijven zonder Materiële Vaste Activa reserve (MVA-reserve/kapitaallastenreserve). We hebben vier projecten die we activeren zonder een kapitaallastenreserve te vormen, namelijk de Westelijke stadsboulevard, de Kanaalstraat/ Damstraat, de Amsterdamse Straatweg en de busbaan Dichterswijk.

Afschrijvingskosten

Het verlengen van de afschrijvingstermijnen (van 15 naar 40 jaar en voor de Nelson Mandelabrug, onderdeel busbaan, naar 50 jaar), leidt tot uitgestelde afschrijvingskosten. Dit betekent dat per jaar de afschrijvingslasten lager zijn maar dat ze langer doorlopen. Een groot deel van de afschrijvingskosten gaan we nu na 2041 betalen. Hierdoor verandert het financiële beeld voor de komende 20 jaar. Voor de vier projecten zijn de komende 20 jaar de afschrijvingskosten per saldo 26,7 miljoen euro lager en deze lasten schuiven door naar de periode na 2041.

Rentekosten

Door het verlengen van de afschrijvingstermijnen betalen we wel over een langere periode rente. Omdat de extra rentekosten als gevolg van de langere afschrijvingstermijn door de invoering van de nota WAAVA gemeentebreed budgettair neutraal zijn wordt het programma voor bestaande projecten hiervoor gecompenseerd. Met andere woorden, de verlenging van de afschrijvingstermijn waardoor de

rentekosten voor lopende projecten zonder kapitaallastenreserve hoger zijn, worden gecompenseerd en leiden niet tot hogere rentekosten die ten laste van het investeringsbudget gaan.
Nieuwe toekomstige projecten die we gaan activeren zonder kapitaallastenreserve zullen wel tot fors hogere toekomstige rentekosten gaan leiden.

Los van de nota WAAVA speelt ook nog het verlagen van de rente van 2% naar 1,5 %. Ook dit is een budgettair neutrale wijziging binnen de gemeente. De begroting van het programma Bereikbaarheid wordt verlaagd omdat we minder rentekosten hebben.

Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed

Dossiernummer	2695
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 juni 2022
Agendapunt	4
Titel	Raadsvoorstel Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) 2022
ID	2874
Behandelend ambtenaar	J. Bodewitz
Telefoon	030 2861054
E-mail	j.bodewitz@utrecht.nl
Datum collegebesluit	10 mei 2022
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Eerenberg
Beleidsveld	Vastgoed
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Frank de Kok/Cie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed/06-20011476
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	9 juni 2022
Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed	**23 juni 2022**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) 2022

Beleidsveld	Vastgoed
Organisatieonderdeel	Vastgoedorganisatie Utrecht
Opsteller	Jord Bodewitz
Kenmerk	10003943
Vergaderdatum Raad	volgt
Geheim	Ja, een of meer bijlage(n)

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed vast te stellen, waarin:
   a) Verantwoording wordt afgelegd over het gevoerde vastgoedbeleid in het afgelopen boekjaar;
   b) Vooruitgekeken wordt naar de (financiële) positie van de vastgoedportefeuille in de toekomst, en;
   c) In de Voortgangsrapportage Nota Kapitaal Goederen de stand van zaken -inclusief wijzigingen daarin- van de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in het maatschappelijk vastgoed wordt gegeven.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Geheimhouding

Het college heeft permanente geheimhouding opgelegd op de bijlagen ‘Accommodatielijst UVO 31-12-2021’ en ‘Overzicht Investeringen MPUV 2022’ op grond van artikel 55 lid 1, artikel 86 lid 2 en artikel 25 lid 2 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 sub b en f van de Wet open overheid. De raad wordt separaat gevraagd deze geheimhouding op grond van artikel 25 lid 3 Gemeentewet in de eerstvolgende raadvergadering te bekrachtigen.
Openbaarmaking kan het economisch en financieel belang van de Gemeente Utrecht. Deze bijlagen bevatten gedetailleerde financiële informatie over investeringen, huurovereenkomsten, ramingen, etc.. Als de betreffende informatie openbaar wordt kan deze de verhoudingen bij overheidsaanbestedingen en onderhandelingen negatief beïnvloeden. Derden kunnen de informatie gebruiken bij onderhandelingen met de gemeente of bij aanbestedingen en daardoor kan de gemeente financieel nadeel oplopen. Het overzicht bevat ook aan concurrentiegevoelige gegevens van derden die bij openbaarmaking geschaad kunnen worden in hun belangen.

Samenvatting
Het MPUV brengt jaarlijks bij de Voorjaarsnota transparant en systematisch het beheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille (panden en percelen) in beeld en geeft een toekomstperspectief voor de vastgoedportefeuille.

Context
Aanleiding
Jaarlijks wordt, zoals vastgelegd in de Kaderbrief Vastgoed 2017, bij de Voorjaarsnota het Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) aan de gemeenteraad aangeboden.

Juridische context
De totale vastgoedportefeuille in beheer bij de Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU) is onderverdeeld in vier programma's: Vastgoed, Sport, Bereikbaarheid, Onderwijs. Het vastgoed in deze vier programma's wordt begroot en verantwoord in de administratie van de VGU. De verantwoording in dit MPUV over het gevoerde vastgoedbeleid betreft het gehele programma Vastgoed en het vastgoeddeel in de programma's Sport en
Bereikbaarheid: de verantwoording over het programma onderwijs wordt afgelegd in de Voortgangsrapportage Onderwijshuisvesting (en dat wordt u in het najaar aangeboden).
De VGU verleent ook diensten voor de programma's Stedelijke Ontwikkeling, Maatschappelijke Ontwikkeling en Volksgezondheid; het vastgoed hiervan wordt niet begroot en verantwoord in administratie van VGU, de lasten hiervan worden verantwoord in desbetreffende programma's.

In het Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) wordt enerzijds verantwoording afgelegd over het gevoerde vastgoedbeleid in het afgelopen boekjaar 2021. Het MPUV kijkt anderzijds ook vooruit naar de (financiële) positie van de vastgoedportefeuille in de toekomst.
Daarnaast rapporteert het MPUV 2020 integraal op systeemniveau over de gehele gemeentelijk vastgoedportefeuille, in lijn met de visie op het gemeentelijke vastgoedbeleid, dat in de Kaderbrief Vastgoed 2017 is geformuleerd. Daarmee wordt het beheer van de vastgoedportefeuille (panden en percelen) transparant en systematisch in beeld gebracht.

De rapportering in het MPUV loopt in hoofdzaak langs de lijn van de 3 (hoofd)doelen voor het vastgoed, t.w.: (1) voldoende en optimaal gespreid vastgoed; (2) tevredenheid van huurders en eindgebruikers; (3) mens en milieubewust bouwen aan vastgoed (hoofdstukken 4,5 en 6).

In de Nota Kapitaal Goederen Maatschappelijk Vastgoed 2019-2023 (NKG) is bepaald dat jaarlijks een tussenrapportage over de projecten en de herijkingsmomenten via het MPUV bij de Voorjaarsnota wordt gedaan (raadsbesluit d.d. 3 oktober 2019). De voortgangsmelding lopende projecten en de bijsturing op de Nota Kapitaalgoederen is opgenomen in hoofdstuk 7 van het MPUV 2022.
Voor de investeringsprojecten die starten in het kalenderjaar 2023 wordt toelichting gegeven en autorisatie gevraagd bij de Programmabegroting 2022.

Beoogd effect
Systematisch inzicht geven in de gemeentelijke vastgoedportefeuille, de ontwikkeling daarvan en het toekomstperspectief.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening
- 29 juni 2018 raadsbesluit Kaderbrief Vastgoed 2017
- 6 oktober 2019 raadsbesluit Nota Kapitaal Goederen Maatschappelijk Vastgoed 2019-2023 (NKG)

Beslispunten, Argument(en) en Kanttekening(en)/Risico's

Beslispunt	
1	Het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed vast te stellen, waarin: a. Verantwoording wordt afgelegd over het gevoerde vastgoedbeleid in het afgelopen boekjaar; b. Vooruitgekeken wordt naar de (financiële) positie van de vastgoedportefeuille in de toekomst, en;

	c. In de Voortgangsrapportage Nota Kapitaal Goederen de stand van zaken - inclusief wijzigingen daarin- van de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in het maatschappelijk vastgoed wordt gegeven.
Argumenten	
1.1	Hiermee wordt gerapporteerd over het gevoerde vastgoedbeleid in de vastgoedportefeuille in overeenstemming met de Kaderbrief Vastgoed 2017.
	Het MPUV 2020 verschaft inzicht in de positie van de vastgoedportefeuille, het te verwachten resultaat en de daarmee samenhangende financiële risico's. Conform de afspraken uit de Kaderbrief Vastgoed 2017 wordt jaarlijks het MPUV ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.
1.2	De jaarlijkse voortgangsrapportage van de Nota Kapitaal Goederen is onderdeel van het MPUV 2022.
	Door middel van de voortgangsmelding en bijsturing op de Nota Kapitaalgoederen jaarlijks in het MPUV wordt de raad meegenomen in de aanstaande investeringsplannen. In de rapportering wordt enerzijds teruggeblikt op de voortgang van de lopende investeringsprojecten (vervanging en uitbreiding) uit de Nota Kapitaal Goederen en een update gegeven voor de prognose van de vervangings- en uitbreidingsinvesteringsprojecten over de periode 2022 tot en met 2024.
1.3	Het beheer van de vastgoedportefeuille wordt transparant en systematisch in beeld gebracht.
	Door een integraal en systematisch beeld van de ontwikkeling en het toekomstperspectief van de gehele vastgoedportefeuille te geven wordt de controletaak van de gemeenteraad ondersteund.
1.4	Het voorbereidingskrediet voor de ontwerpfase van Magazijn de Zon wordt hiermee vastgesteld.
	In het voorjaar van 2021 is de pandvisie van Magazijn De Zon vastgesteld met daarin het besluit om het pand in eigendom te houden voor het creëren van maatschappelijke waarde via het vastgoed. Naast het participatietraject is er in de tweede helft van 2021 onderzoek gedaan naar de (on)mogelijkheden van het gebouw. Deze onderzoeken hebben geresulteerd in een eerste investeringskostenraming. Dit wordt uitgewerkt naar een ontwerp. Het voorbereidingskrediet voor deze ontwerpfase is meegenomen in de eerste Bestuursrapportage 2022/ MPUV 2022 (paragraaf 7.2.8).

Financiën
Geen zelfstandige financiële consequenties op basis van dit voorstel.

Vervolg
Programmabegroting 2023: de autorisaties voor investeringsprojecten in het maatschappelijk vastgoed die starten in het kalenderjaar 2023 vinden plaats bij de vaststelling van de Programmabegroting 2022.

Participatie
Er heeft over dit voorstel geen participatie plaats gevonden.

Communicatie
Geen specifieke communicatie voorzien.

Niet-Referendabel
Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing omdat het een raadsbesluit betreft dat betrekking heef op de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 3 lid 2 onder d Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlage(n)
Bijlagen besluitvorming:
- Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) 2022
- GEHEIM: Accommodatielijst UVO 31-12-2021
- GEHEIM: Overzicht Investeringen MPUV 2022

Bijlagen informatief:
-

Vastgoedorganisatie Utrecht

Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022

Gemeente Utrecht

Makelpunt-Utrecht.nl

Colofon

Uitgave

Integraal Portefeuillemanagement
Vastgoedorganisatie Utrecht
Gemeente Utrecht
030 - 286 00 00
info@utrecht.nl

In opdracht van

Afdeling Vastgoedorganisatie Utrecht
Gemeente Utrecht

Internet

www.utrecht.nl

Inhoud

Samenvatting MPUV 2022		**7**
1	**Inleiding**	**9**
1.1	Vastgoedportefeuille Vastgoedorganisatie Utrecht	9
1.2	MPUV - Voortgangsrapportage Nota Kapitaal Goederen	9
1.3	Verantwoording: MPUV/Jaarstukken	10
1.4	Bestuurlijk: leeswijzer moties en toezeggingen	11
1.5	Leeswijzer	11
2	**Trends en ontwikkelingen**	**12**
2.1	Organisatieontwikkeling Vastgoedorganisatie Utrecht	12
2.2	COVID-19 crisis	13
2.3	Noodopvang oorlogsvluchtelingen Oekraïne	14
2.4	Energiemarkt in beweging	15
2.5	De ontwikkeling van de inflatiecijfers	15
2.6	Ontwikkelingen in de vastgoedsector in Utrecht	16
2.7	Kostenstijging maatschappelijk vastgoed.	16
2.8	Ontwikkelingen in de bouwsector	17
2.9	Ontwikkelingen in wet- en regelgeving, jurisprudentie	19
3	**Algemene ontwikkelingen binnen de gemeentelijke vastgoedkaders**	**21**
3.1	Financieel overzicht Gemeentelijk Vastgoed	21
3.1.1	Financieel overzicht eigenaarslasten	22
3.1.2	WOZ-waarden	23
3.1.3	Uitgifte Panden	25
3.2	Robuustheid financiën	25
3.2.1	Weerstandsvermogen	25
3.2.2	Debiteuren	25
3.3	Onderhoud	26

3.3.1	Transitie Vastgoedorganisatie Utrecht	26
3.3.2	Kader: Utrechtse Onderhoud Methodiek	26
3.3.3	Jaarplan 2022	27
3.3.1	Onderhoudsprogramma's 2022 – 2031	28
3.4	Verhuurbeleid	29
4	**Voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed**	**30**
4.1	Omvang, samenstelling en spreiding	30
4.2	Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 & aanbod en spreiding	31
4.3	Leegstand & Tijdelijk beheer	32
4.3.1	Visie op Tijdelijk beheer	33
4.3.2	Evaluatie Leegstandsbeheer	34
4.4	Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed	34
4.4.1	Multifunctionele accommodaties	34
4.4.2	Cultuur	35
4.4.3	Erfgoed	36
4.4.4	Gemeentelijke huisvesting	39
4.4.5	Welzijn	40
4.4.6	Zorg	41
4.4.7	Overig beleid	43
4.5	Meerjarenperspectief Programma Bereikbaarheid	43
4.6	Meerjarenperspectief Programma Sport	45
4.7	Dienstverlening Programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen&Erfgoed	46
4.8	Programma Openbare Ruimte/ Stadsbedrijven	47
5	**Tevredenheid van huurders en eindgebruikers**	**49**
5.1	(Externe) Huurders Vastgoedorganisatie Utrecht	49
5.1.1	Visie	49
5.1.2	Klantstrategie	50
5.1.3	Acties	51
5.2	Vastgoedexploitatie	52
5.2.1	De visie van Vastgoedexploitatie	53
5.2.2	De acties van vastgoedexploitatie op de kortere termijn	54

5.2.3	Resultaten klanttevredenheidsonderzoek	55
5.2.4	Bezetting accommodaties	55
6	**Mens & milieubewust bouwen aan gemeentelijk vastgoed**	**57**
6.1	Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 en mens en milieubewust bouwen	57
6.2	Opgave Energie Transitie	57
6.2.1	CO_2 uitstoot, energieverbruik & energieopwekking	58
6.2.2	Voortgang versnellingsopgave Energieneutraal Kernvastgoed	60
6.2.3	Sport EGEN	62
6.2.4	Duurzaamheidsdashboard	62
6.2.5	Kantoren energielabelplicht 2023	62
6.2.6	Zon op Gemeentedak 2021	63
6.2.7	Netcongestie afgekondigd tot 2026 provincie Utrecht	63
6.3	Opgave veerkracht en gelijke kansen	64
6.3.1	Utrecht Standaard Toegankelijk (UST)	64
6.3.2	Versneld Toegankelijk maken van gemeentelijke vastgoed	65
6.3.3	Inventarisatie COVID-19 ventilatiemaatregelen	65
6.4	Opgave vergroenen & verdichten in balans	66
6.4.1	Utrecht Circulair 2020	66
6.4.2	Visie op het sturen op circulariteit	66
6.4.3	Diervriendelijk Bouwen	67
7	**Voortgangsrapportage Nota Kapitaal Goederen 2020-2023**	**68**
7.1	Algemeen	68
7.1.1	Projectbeheersing	68
7.1.2	Indexering	69
7.1.3	Investeringsoverzicht	69
7.2	Programma Utrechts Vastgoed	70
7.2.1	Overzicht investeringen	70
7.2.2	Cultuur	71
7.2.3	Erfgoed	74
7.2.4	Gemeentelijke Huisvesting	75

7.2.5	MFA's	77
7.2.6	Welzijn	80
7.2.7	Zorg	82
7.2.8	Overig Beleid	82
7.3	Programma Bereikbaarheid	84
7.3.1	Overzicht investeringen	84
7.4	Programma Samenleven en Sport	87
7.4.1	Overzicht investeringen	87
7.4.2	Buitensportaccommodaties	87
7.4.3	Binnensportaccommodaties	88
7.4.4	Volkstuin gebouwen	89
7.4.5	Zwembaden	89

Bijlage 1. Aansluiting tussen eigenaarslasten en jaarstukken 2021 90

Bijlage 2. Overzicht investeringsprojecten 2023-2026 92

Samenvatting MPUV 2022

Voor u ligt het document 'Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022 (MPUV)'. Hierin staat wat er afgelopen jaar bereikt is op het gebied van het gevoerde vastgoedbeleid. Ook leest u meer over trends en ontwikkelingen die grote impact hebben op het werk en welke stappen er komende tijd worden gezet. Deze samenvatting is een weergave op hoofdlijnen.

Organisatieontwikkeling
Begin vorig jaar is de voormalige Utrechtse Vastgoedorganisatie en Vastgoedbeheer samengevoegd tot de nieuwe Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU). Afgelopen jaar is er gewerkt om de processen verder te professionaliseren en efficiënter in te richten. Hierbij zijn ook veel (oude) dossiers aangepakt. Het terugbrengen van het onderdeel vastgoedbeheer naar VGU heeft hierbij zijn vruchten afgeworpen. Op basis van nieuwe inzichten, inspecties en verbeteringen in administratie, zijn zaken beter op orde, maar moet er ook nog veel zaken aangepakt worden. We zijn er nog niet, maar wel goed op weg.
Dit alles in opmaat naar nieuwe organisatie die officieel 1 die februari 2022 van start ging. Het afgelopen jaar werkte VGU op allerlei terreinen aan de huisvestingsopgave van de stad. Daarbij zijn mooie resultaten behaald. Toch blijkt het lastig om vastgoedprojecten op te leveren binnen de geplande tijd en budgetten.

Trends en ontwikkelingen
Zo heeft een aantal ontwikkelingen grote invloed op het uitwerken van het MPUV. Enerzijds heeft VGU te maken met een forse groei van de stad, toenemende eisen aan vastgoed en het stapelen van ambities. Anderzijds spelen er andere factoren mee, zoals de schaarste van personeel, materialen en stijgende bouwkosten en energieprijzen. Ook zorgde COVID-19 ervoor dat de vraag naar ruimte ineens veranderde en duurt het in coronatijd langer om inwoners, huurders, organisaties uit het beleidsveld goed te betrekken bij (online) participatietrajecten. Bovendien zijn er ontwikkelingen binnen de wet- en regelgeving die van invloed zijn op het vastgoedbeleid, zoals uitstel van de invoering van de omgevingswet en de uitspraak Hoge Raad in het Didam-arrest. Al deze genoemde ontwikkelingen zorgen dat de bouwopgave onder forse druk staat. Daarnaast concludeert het rekenkameronderzoek terecht dat de versnellingsopgave van het verduurzamen van ons vastgoed moeilijk van de grond komt en deze opgave significante vertraging op heeft gelopen.

Klanttevredenheid centraal
In deze uitdagende tijd is het uiterst belangrijk de tevredenheid van de klanten centraal te blijven stellen. Daarbij legt VGU de focus op het steeds verder verbeteren van kwaliteit en het leggen van verbindingen. Dit gebeurt zowel op strategisch niveau (klant- en pandvisie) en tactisch en operationeel niveau (gezamenlijke jaarplannen). Door dit proces constant te monitoren, zorgen we ervoor dat de relatie met de klant verbetert. Afgelopen jaar was er een klanttevredenheidsonderzoek onder huurders. De uitkomsten gaven nuttige handvatten om verbeteringen door te voeren in de samenwerking, communicatie en dienstverlening. Door een landelijke benchmark konden we resultaten vergelijken met andere gemeenten. Op basis daarvan zijn verbeterpunten geformuleerd en opgepakt. Daarnaast stuurde afdeling Vastgoedexploitatie – verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud en exploitatie van het

vastgoed - afgelopen jaar sterk op bijvoorbeeld het vergroten van klantvriendelijkheid, -kennis en -binding.

Werk aan de winkel
Al met al zijn er het afgelopen jaar de nodige resultaten geboekt. Toch is het niet altijd voldoende gelukt om genoeg tempo te maken bij het realiseren van onze vastgoedambities. Dit betekent dat er werk aan de winkel is. De komende periode brengt VGU goed in beeld wat er nodig is om waar mogelijk resultaten te versnellen. Dit zal in een routekaart in het volgende MPUV inzichtelijk worden gemaakt. Overigens zal dit aansluiten bij de herijkte 'Nota Kapitaal Goederen' die volgend jaar aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. VGU gaat ervan uit dat dit een constructieve raming zal zijn voor de investeringen in het maatschappelijk vastgoed, en daarbij behorende natuurlijke momenten voor de verduurzamingsmaatregelen, voor de komende vier jaar.

Special
In het voorjaar van 2021 is de pandvisie van Magazijn De Zon vastgesteld met daarin het besluit om het pand in eigendom te houden voor het creëren van maatschappelijke waarde via het vastgoed. In de tweede helft van 2021 heeft er een participatietraject plaatsgevonden waarvan de raad het eindverslag heeft ontvangen. Naast het participatietraject is er in de tweede helft van 2021 onderzoek gedaan naar de (on)mogelijkheden van het gebouw. Deze onderzoeken hebben geresulteerd in een eerste investeringskostenraming. In 2022 wordt dit verder uitgewerkt naar een ontwerp. Parallel aan het ontwerptraject zullen huurders worden aangetrokken. Het voorbereidingskrediet voor deze ontwerpfase is meegenomen in dit MPUV 2022. Een nadere toelichting van het project staat omschreven in paragraaf 7.2.8

Oekraïne
Tot slot zorgt de escalatie van het Russisch-Oekraïne conflict ervoor dat er acute noodopvang nodig is voor oorlogsvluchtelingen uit Oekraïne. De gemeente werkt integraal aan de coördinatie en opvang van de Oekraïense vluchtelingen. Ook zijn er mensen uit de Vastgoedorganisatie vrijgemaakt om bij te dragen aan het beschikbaar stellen van woon- en noodopvangruimte en het opvangen van de instroom aan verwacht 600 leerlingen voor PO en VO, waardoor ze hun reguliere werkzaamheden laten vallen. Ook wordt er gezocht naar langer beschikbare woonruimte in het leegstandbestand, waar specifiek wordt gekeken naar locaties waar niemand vanuit tijdelijk beheer ontzet hoeft te worden. Er wordt intensief samengewerkt om dit acute traject in goede banen te leiden. De impact van het realiseren van opvang voor vluchtelingen uit Oekraïne op de Vastgoedorganisatie is groot. De werkdruk is hoog, mede door een aantal lastig te vervullen vacatures en de uitvoering van een verbeteragenda. Dit betekent dat over het hele spectrum van werkzaamheden er werk stil is gevallen of met vertraging wordt opgepakt. Welke consequenties dit heeft voor lopende projecten en de impact financieel en organisatorisch hiervan op de Vastgoedorganisatie brengen wij nader in beeld en informeren wij u per separate raadsbrief.

1 Inleiding

In het Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) leggen wij verantwoording af over het gevoerde vastgoedbeleid in het afgelopen boekjaar. Dit betreft zowel het gehele programma Vastgoed, als het vastgoeddeel in de programma's Bereikbaarheid en Sport. Het MPUV kijkt ook vooruit naar de positie van de vastgoedportefeuille in de toekomst. Het MPUV brengt het beheer van de vastgoedportefeuille (panden en percelen) transparant en systematisch in beeld. Wij geven inzicht in de keuzes van investeringen in vastgoed op middellange en lange termijn.

1.1 Vastgoedportefeuille Vastgoedorganisatie Utrecht

De totale vastgoedportefeuille in beheer bij de Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU) is onderverdeeld in vier programma's: Vastgoed, Sport, Bereikbaarheid en Onderwijs. Het vastgoed in deze vier programma's wordt begroot en verantwoord in de administratie van de VGU. Daarnaast verleent Vastgoed diensten voor de programma's Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed, Maatschappelijke Ontwikkeling en Volksgezondheid. De verantwoording in dit MPUV over het gevoerde vastgoedbeleid betreft het gehele programma Utrechts Vastgoed en het vastgoeddeel in de programma's Sport en Bereikbaarheid. De verantwoording over het vastgoed in programma Onderwijs vindt plaats in Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting (MPOHV) en Voortgangsrapportage Onderwijs Huisvesting. Over het vastgoed dat in bezit is bij de uitvoeringsorganisatie Stadsbedrijven (panden voor het doel eigen huisvesting van Stadsbedrijven) wordt in het MPUV gerapporteerd in hoofdstuk 5. Deze panden in eigendom bij Stadsbedrijven moeten nog een nulmeting krijgen waarna zijn kunnen worden overgedragen aan VGU.

1.2 MPUV - Voortgangsrapportage Nota Kapitaal Goederen

Het MPUV bestaat uit 2 delen, 1.) het meerjarenperspectief van de vastgoedportefeuille inclusief verantwoording van het gevoerde vastgoedbeleid afgelopen kalenderjaar, 2.) de voortgangsrapportage van de Nota Kapitaal Goederen, de investeringsplanning.
De voortgangsmelding en bijstelling op de Nota Kapitaal Goederen Maatschappelijke Vastgoed (NKG) is terugkerend onderdeel van het MPUV als vast hoofdstuk in de looptijd van het NKG 2020 – 2023. U treft dit deel van het MPUV aan in hoofdstuk 7.

De *Nota Kapitaal Goederen 2020 – 2023 Maatschappelijke Vastgoed (NKG*) geeft inzicht in de geplande vervangings- en uitbreidingsinvesteringen van het vastgoed in de programma's Utrechts Vastgoed, Sport en Bereikbaarheid. In deze Nota zijn vanuit het programma Bereikbaarheid alleen de parkeergarages en

het fiets parkeren in beeld gebracht, de overige investeringen zijn terug te vinden in het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR). [1]

In het hoofdstuk 7 Voortgang Nota Kapitaal Goederen wordt de voortgang en bijstelling van de concrete investeringsprojecten, maar ook nieuwe en vervallen en gerealiseerde projecten gerapporteerd.
De gepresenteerde actualisatie ten opzichte van het moment van vaststelling van de Nota Kapitaal goederen (d.d. 3 oktober 2019) betreft voornamelijk de tijdsplanning van en nadere specificering van het kostenoverzicht van de investeringsprojecten.
Voor de bijstellingen van investeringsprojecten wordt nadere toelichting gegeven in hoofdstuk 7 en in de eerste Bestuur rapportage om autorisatie gevraagd.
Voor de investeringsprojecten die starten in het kalenderjaar 2023 wordt toelichting gegeven en autorisatie gevraagd bij de Programmabegroting 2023.

1.3 Verantwoording: MPUV/Jaarstukken

In het eerste deel van het MPUV (hoofdstuk 2 tot en met 6) wordt gerapporteerd over het gevoerde vastgoedbeleid van het afgelopen jaar (verantwoording). De verantwoording in het MPUV betreft het gehele programma Utrechts Vastgoed en het vastgoeddeel in de programma's Samenleven en Sport en Bereikbaarheid en deels in Openbare Ruimte. Deze rapportering is beleidsmatig, integraal en samenhangend over de programma's heen.
In de Jaarstukken wordt daarnaast jaarlijks verantwoording afgelegd per programma afzonderlijk. Deze verantwoording vindt plaats aan de hand van de effect- en prestatiedoelstellingen (en daarbij behorende kpi's) per programma.

De meerwaarde van de rapportering in het MPUV zit met name in het samenhangende overzicht wat gegeven wordt over het totale gemeentelijke vastgoed (m.u.v. onderwijs vastgoed).

[1] De toekomstige plannen van het programma Onderwijs worden gepresenteerd in het Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting (MPHOV) en hierop wordt jaarlijks bij de programmabegroting gerapporteerd in de Voortgangsrapportage Onderwijshuisvesting.

1.4 Bestuurlijk: leeswijzer moties en toezeggingen

Moties en toezeggingen die in dit MPUV worden behandeld:

Moment	Nummer	Beschrijving	Verwijzing MPUV
Raad -07-21	Toezegging 21/T475	Bij de eerstvolgende (en daaropvolgende) MPUV wordt een paragraaf toegankelijkheid van vastgoed opgenomen.	Hoofdstuk 6, paragraaf 6.3.2

1.5 Leeswijzer

Deel 1: hoofdstukken 3 tot en met 6

Dit MPUV rapporteert in hoofdzaak langs de lijn van de 3 hoofddoelen voor het vastgoed, t.w.:

- *Voldoende en optimaal gespreid vastgoed;* (hoofdstuk 4)
- *Tevredenheid van huurders en eindgebruikers;* (hoofdstuk 5)
- *Mens en milieubewust bouwen aan vastgoed* (hoofdstuk 6).

In hoofdstuk 2 worden de algemene trends en ontwikkelingen voor de gehele vastgoedportefeuille betrokken. Deze trends beschrijven de context waarin dit MPUV is geschreven. Vervolgens in hoofdstuk 3 bespreken we in de ontwikkelingen binnen de gemeentelijke vastgoedkaders. Dit hoofdstuk gaat over ontwikkelingen in de programma's in relatie tot de gemeentelijke vastgoedkaders zoals financiën, risicobeheer, onderhoud en verhuurbeleid.

In hoofdstukken 4 t/m 6 worden de ontwikkelingen binnen de 3 hoofddoelen beschreven. We kijken terug op de resultaten van afgelopen jaar en prognosticeren per programma hoe we verwachtten hoe het hoofd- en subdoelen zich zullen ontwikkelen.

Deel 2: hoofdstuk 7

In het laatste hoofdstuk (7) wordt teruggeblikt op de voortgang van de lopende investeringsprojecten uit de Nota Kapitaal Goederen en een update gegeven voor de vervangings- en uitbreidingsinvesteringsprojecten over de periode 2022 tot en met 2024. In dit hoofdstuk wordt financieel inzicht gegeven in de investeringen over de periode 2022 tot en met 2024. De totale investeringsbedragen worden gepresenteerd in het verwachte jaar van aanvang van de werkzaamheden. De individuele projecten worden per programma inhoudelijk toegelicht.

2 Trends en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk wordt de context waarin dit MPUV is ontwikkeld beschreven aan de hand belangrijke trends en ontwikkelingen. Deze trends en ontwikkelingen hebben invloed op de uitwerking van een meerjarenperspectief op Utrechts vastgoed.

2.1 Organisatieontwikkeling Vastgoedorganisatie Utrecht

Op 1 februari 2021 zijn de Utrechtse Vastgoedorganisatie en Vastgoedbeheer samengevoegd tot Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU). Hiermee zijn alle taken en verantwoordelijkheden van het gemeentelijk vastgoed samengebracht in één Vastgoedorganisatie. Als 1 organisatie kunnen wij slagvaardiger en beter samenwerken met elkaar, onze collega's binnen de gemeente en met de stad. Onze missie is met elkaar te zorgen voor voldoende, veilig, duurzaam en eigentijds vastgoed voor maatschappelijke activiteiten in een groeiende en verdichtende stad. Een uitdagende opgave waar bij VGU zich dagelijks 150 mensen inzetten.
De officiële samenvoeging van de twee organisatieonderdelen was het startpunt van de verdere ontwikkeling en professionalisering van VGU. De kernwaarden deskundig, betrouwbaar, veerkrachtig, open en toekomstgericht staan hierbij centraal. De formele samenvoeging was een eerste stap.
Op 1 februari 2022 is de organisatie-inrichting van VGU gewijzigd naar 3 nieuwe afdelingen die ingericht zijn op vak inhoud:

De afdeling 'Vastgoedopgave' vertaalt de vraag vanuit de gemeente en de stad naar een vastgoedvraag. In deze afdeling vallen alle portefeuillegerichte werkzaamheden en adviezen
De afdeling Programma's en Projecten draagt zorg voor de professionele uitvoering van de ruim 100 projecten.
De afdeling Vastgoedmanagement zorgt ervoor dat alles op pand-niveau goed geregeld wordt, zoals contacten met de huurders, beheer en contractmanagement.

We zorgen dat we onze vastgoedprocessen beter onder controle krijgen door projecten te professionaliseren en vastgoed beheren tactisch te verstevigen. De afdeling Vastgoedopgave stuurt strategisch (kaders, budget) op de projecten en het vastgoedbeheer. De afdelingen werken onderling samen aan de opgaven.

Deze nieuwe organisatie-inrichting creëert de randvoorwaarden voor uniforme werkwijzen en -processen en zorgt voor versteviging op onze vastgoedprocessen. Zo kunnen wij met elkaar zorgen voor voldoende, veilig, duurzaam en eigentijds vastgoed voor maatschappelijke activiteiten in een groeiende en verdichtende stad.

Rekenkameronderzoek Onbegonnen werk
Rekenkamer Utrecht heeft onderzoek gedaan naar de energietransitie van de gemeente Utrecht. Het derde en laatste deel van het onderzoek gaat over de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed, meer specifiek over de versnellingsopgave van het kernvastgoed.
De Rekenkamer legt de vinger op de zere plek. Hoewel bij iedereen de intenties goed waren en zijn, is het Vastgoedorganisatie Utrecht niet gelukt om voldoende tempo te maken met deze belangrijke opgave.

Het thema duurzaamheid is met onze nieuwe organisatiestructuur beter gepositioneerd in de organisatie. De expertise is dicht bij de uitvoering geplaatst in één afdeling, met als doel kennisdeling en samenwerking te verbeteren. Op basis van de aanvullende aanbevelingen uit de evaluatie wordt onderzocht hoe VGU nog verder verstevigt dient te worden.

2.2 COVID-19 crisis

De COVID-19 crisis heeft in het algemeen gevolgen voor het vastgoedbeleid van gemeente. Huurders van gemeentelijk vastgoed die vanwege de gevolgen van de coronamaatregelen de huur (tijdelijk) niet meer kunnen betalen. Uitstel van huur en huurkorting leiden tot verminderde huurinkomsten voor gemeente. Huurders die het niet meer redden en de huur op moeten zeggen kan leiden tot meer leegstand.

Steun huurders

Bij onze huurders leven veel zorgen over de impact van de COVID-19 crisis op hun activiteit of bedrijf. Veel van de huurders hebben aangegeven te worden geraakt door de crisis. Om die huurders te helpen die vanwege de coronacrisis veel omzet mislopen, hebben wij een pakket aan steunmaatregelen samengesteld.
Met deze huurmaatregelen ondersteunen wij de externe huurders van de gemeente. Hiermee geeft de gemeente als vastgoedeigenaar en verhuurder aan ook bereid te zijn de pijn van de crisis gezamenlijk te willen dragen.
Vanaf 15 juli 2020 is er een steunpakket huurmaatregelen vastgesteld waarin huurders van de gemeente die omzetverlies hebben geleden aanspraak kunnen maken op huurkorting. De eerste periode huurkorting betrof de maanden maart tot en met juni 2020. Het pakket is een aantal malen verlengd, de nieuwste periode loopt tot juni 2022.

In totaal is voor 2021 0,386 miljoen euro aan voorlopige huurkorting aangevraagd (waarvan 0,313 miljoen euro binnen het programma Utrechts Vastgoed.

Bij de instelling van de regeling huurkorting huurders VGU hebben we afgesproken dat wanneer de regeling leidt tot geen recht op huurkorting, maar dit toch vanwege de speciale omstandigheden wel nadere beschouwing behoeft, er ook naar maatwerk wordt gekeken. In vier voorkomende gevallen hebben wij dat maatwerk daadwerkelijk kunnen geven.

Vraag naar ruimte

In het wederom door de coronacrisis getekende jaar 2021komen uit de statistieken van het Makelpunt de volgende ontwikkelingen:

- Na de Lock down begin 2021 eind maart/begin april zien we weer een toename in reserveringen en zoekvragen op de website. Gevolgd door een afname einde november, begin december i.v.m. de nieuwe Lock down.
- Afname activiteitensoort door het jaar heen van feesten, dansruimten, coaching en vergaderruimten. Afname locatiesoort (woon)zorg accommodaties, gemeente panden en horeca.
- Toename activiteitensoort door het jaar heen van kantoorruimte, filmopnames, sportmogelijkheden. Toename locatiesoort praktijkruimten, kinderopvang, muziekstudio's en kookstudio's.
- Vraag naar corona test en vaccinatielocaties blijft onveranderd.
- Daarnaast blijft er veel vraag naar hoge ruimtes voor sport, theater en (pop-up) exposities.
- We zien een toename zoekvragen in Leidsche Rijn en Overvecht. En juist weer een afname in Noord, Noordwest

Voortgang Investeringsprojecten

Mede door de gevolgen van de COVID-19 crisis zijn verschillende reguliere investeringsprojecten vertraagd. Hierover geven wij in hoofdstuk 7. Voortgangsrapportage Nota Kapitaal Goederen nadere toelichting.

2.3 Noodopvang oorlogsvluchtelingen Oekraïne

Als gevolg van escalatie van het Russisch-Oekraïens conflict in 2014 is Rusland in februari 2022 Oekraïne binnengevallen. De invasie, en het daaropvolgende oorlogsgeweld, heeft in de eerste maanden van het conflict al meer dan 2 miljoen mensen ontheemd. Deze vluchtelingen zijn hoofdzakelijk naar het westen gevlucht, en de EU biedt hun steun en onderdak. Nederland, en Utrecht als onderdeel, hebben zich ook gecommitteerd aan de (nood)opvang van deze oorlogsvluchtelingen. In eerste instantie verwachte men een instroom van 800 vluchtelingen, maar het lijkt erop dat dit aantal nog groeit.

De gemeente werkt integraal aan de coördinatie en opvang van de Oekraïense vluchtelingen, mede doorhet beschikbaar stellen van woon- en noodopvangruimte en het opvangen van de instroom aan verwacht 600 leerlingen voor PO en VO. Zo zijn er in de jaarbeurshal 300 noodslaapplekken gerealiseerd en word er gekeken of MFA De Weide Wereld ook deels ingezet kan worden voor noodopvang. Ook wordt er gezocht naar langer beschikbare woonruimte in het leegstandbestand, waar specifiek wordt gekeken naar locaties waar niemand vanuit tijdelijk beheer ontzet hoeft te worden. Tegelijkertijd wordt er gezocht naar adequate extra capaciteit binnen onderwijshuisvesting om ervoor te zorgen dat Oekraïense kinderen zo min mogelijk last ondervinden en door kunnen leren ondanks de omstandigheden. Er wordt intensief samengewerkt tussen de beleidsvelden van de gemeente en externe organisaties om dit acute traject in

goede banen te leiden, en er wordt ook veel gecommuniceerd met Utrecht en haar inwoners en wijken zodat men geïnformeerd is over de voortgang en consequenties op burgerniveau.

2.4 Energiemarkt in beweging

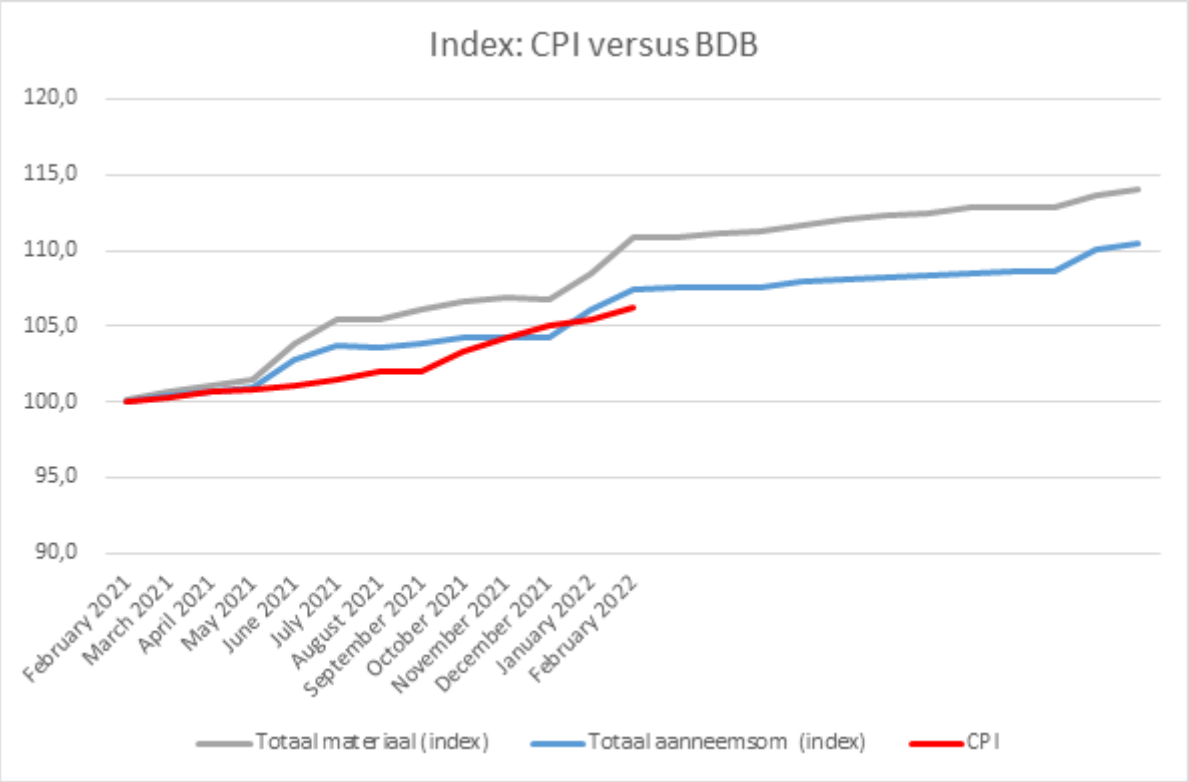
In het najaar van 2021 zijn de energieprijzen significant gestegen, en onder de huidige ontwikkelingen in Oekraïne lijkt het erop dat er nogmaals een significante stijging op gaat treden. Dit heeft niet alleen impact op de portemonnee van onze gebruikers via hun energierekening, maar ook op werkzaamheden van de VGU in de vorm van stijgende bouwkosten, materiaalkosten en exploitatielasten ten behoeve van beheer en onderhoud. Hoever deze stijgingen zullen doorzetten, hoelang de situatie zich zal doorzetten, en wat de impact is op de realiteit van bouw en beheer is nog onduidelijk en onvoorspelbaar. Wel is duidelijk dat deze stijgingen invloed hebben op uitvoering van projecten en onderhoud in de vorm van direct en indirect stijgende kosten. Ook op het gebied van duurzaamheid ambities heeft dit impact, specifiek op de Energietransitie. Echter in de context van de afgekondigde netcongestie (zie 6.2.7) valt het mogelijke financiële voordeel, Russisch gas verruilen voor zonne-energie, helaas grotendeels weg. Er wordt gezocht naar mogelijkheden, en de beweging van de markt wordt in het oog gehouden, maar veel is nog onduidelijk en onzeker.

2.5 De ontwikkeling van de inflatiecijfers

Na een periode van relatief lage inflatie (< 2%/jaar) in de afgelopen jaren, zijn de prijzen in de zomer in de lift gekomen en heeft deze ontwikkeling zich verder voortgezet. Op jaarbasis is het inflatiecijfer in februari van dit jaar gestegen naar 6,2%.
Het CPI-prijsindexcijfer volgt hiermee de trend die eerder al was ingezet in bouwwereld (onderhoud). Aanvankelijk was de stijging van de cijfers voornamelijk te wijten aan de stijging van de energieprijzen na aflopen van de coronaperiode. Het is nu lastig te voorspellen of deze stijging stand zal houden of zal gaan afvlakken, mede door de ontwikkelingen in Oost-Europa.

De stijging van de indexering heeft ook een stijging van de huren ten gevolg. Dit is ook nodig, omdat de exploitatie kosten voor de gemeente toenemen. Vooral de kosten van onderhoud.

Doordat VGU een kostprijs dekkende huur hanteert, voortvloeiend uit de Wet Markt & Overheid en de Kaderbrief Vastgoed (Raad 3 juli 2017), is het ook noodzakelijk de prijsontwikkeling te volgen en de kostprijs bij te stellen.

2.6 Ontwikkelingen in de vastgoedsector in Utrecht

Er is sprake van grote waardestijging van grootstedelijk vastgoed. Daarnaast wordt de druk op grote steden in veel opzichten steeds hoger: het aantal inwoners en de werkgelegenheid groeit sterk, terwijl investeringen in vastgoed en infrastructuur achterblijven. Dit veroorzaakt veel druk op de samenleving en openbare ruimte. Urbanisatie, inclusief alle uitdagingen die dat met zich meebrengt, is een van de grootste opgaven waar gemeenten en vastgoedeigenaren vandaag de dag voor staan. Het is belangrijk zo snel mogelijk een oplossing te vinden voor vraagstukken rondom mobiliteit en infrastructuur, duurzaam gebruik van grondstoffen en betaalbare woonruimte in de grote steden. Met andere woorden: de stad van morgen duurzaam (her)inrichten en zo de balans herstellen. De vastgoedmarkt in Utrecht heeft heel direct met al deze aspecten te maken.

2.7 Kostenstijging maatschappelijk vastgoed.

De afgelopen jaren merken we dat de kosten van het maatschappelijk vastgoed blijven stijgen. Oorzaken zijn de marktontwikkeling, het bouwen in hoge dichtheden, en onze eigen ambities ten aanzien van duurzaamheid en gezondheid. In diverse projecten over de hele stad, maar zeker in hoog stedelijke projecten als Leidsche Rijn Centrum, omgeving Berlijnplein, Beurskwartier en Merwede zien we dat de normbudgetten die we hanteren niet meer passen bij deze hoog stedelijke uitgangspunten en ambities.

- *Marktontwikkeling.*

Er is sprake van grote schaarste aan personeel en materialen op de Nederlandse markt en die is versterkt door wereldwijde schaarste als gevolg van de corona crisis.

- *Bouwen in hoge dichtheden.*

Een andere reden waarom onze normbudgetten in steeds meer projecten niet meer toereikend zijn, is dat ruimte in Utrecht schaars is. In de binnenstedelijke ontwikkelgebieden zoals de Merwedekanaalzone bouwen we in hoge dichtheden. De ruimte is beperkt en dat vraagt om het stapelen en combineren van meerdere functies. Dit multifunctionele ruimtegebruik is duurder omdat het technisch complexer is en om speciale aanpassingen vraagt.

- *Ambities.*

Daarnaast zijn we als stad ambitieus als het gaat om duurzame gebouwen en een gezonde leefomgeving en ook dat leidt tot hogere kosten, die zich maar deels één op één terugbetalen in de vorm van lagere energielasten.

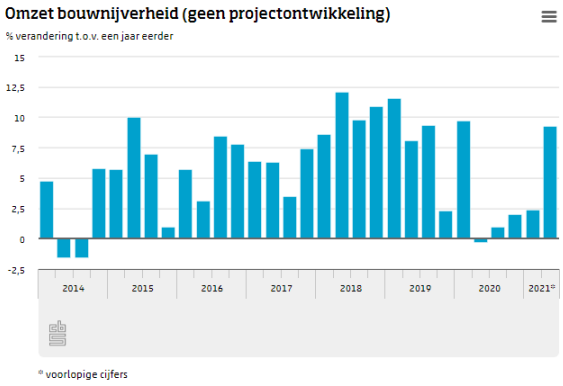
In diverse projecten over de hele stad, maar zeker in hoog stedelijke projecten als Leidsche Rijn Centrum, omgeving Berlijnplein, Beurskwartier, Merwede VO cluster, zien we dat onze normbudgetten zeker niet passen bij deze hoog stedelijke uitgangspunten en ambities.
Analyse van de kostenstijging in een aantal recente projecten voor onderwijs- en sportvoorzieningen in hoog stedelijk gebied laten een stijging zien tussen de 30 en 65% ten opzichte van de ramingen op basis van normbedragen.

2.8 Ontwikkelingen in de bouwsector

2021 is voor de bouwsector een jaar geweest van lichte groei, na een jaar waarin sprake was van een daling van de bouwproductie van -1,1%.

De omzet van de bouw is in het vierde kwartaal van 2021 met 11 procent gestegen. Dat is de hoogste groei in een kwartaal sinds het begin van de coronacrisis.
Voor heel 2021 kwam de omzet in de bouw 8,2 procent hoger uit dan een jaar eerder. In 2021 werd voor 74 duizend nieuw te bouwen woningen een vergunning afgegeven, 10 procent meer dan in 2020.
Bron: CBS

In de burgerlijke en utiliteitsbouw was sprake van een groei van 12,4 procent. Vooral kleine bedrijven tot 10 werkzame personen deden het goed in deze branches.

Figuur 1: Omzet Bouwnijverheid

Het lijkt er dus op dat we corona achter ons hebben gelaten en teruggaan naar het nieuwe normaal. Er wordt weer gebouwd en de vraag naar woningen is groot. De grote bouwvraag leidt nu tot schaarste op de markt (beschikbaarheid van (bouw)materialen en personeel) en prijsstijgingen. De stijgende energieprijzen, vanwege de inval in Oekraïne, komen daar nog eens bovenop.
Deze ontwikkelingen hebben, bij ongewijzigd beleid, een impact op de kosten van een project of contract. En daarnaast is het onzeker of we alle projecten binnen de beoogde planning kunnen realiseren, omdat niet op alle aanbestedingen ook daadwerkelijk door aannemers wordt ingeschreven. Dit laatste kan leiden tot uitstel van projecten, wat de financiële druk door de stijgende prijzen op de korte termijn kan verlagen.
Zie hiervoor ook de uitgebreidere toelichting in de 1e Berap en de raadsbrief van 1 april 2022.

2.9 Ontwikkelingen in wet- en regelgeving, jurisprudentie

Omgevingswet & Besluit Bouwwerken Leefomgeving

De invoering van de Omgevingswet wordt voor de vijfde keer uitgesteld. Waarschijnlijk is de nieuwe datum 1 januari 2023.

De nieuwe omgevingswet bundelt en vereenvoudigt de regels voor ruimtelijke projecten. Waar men voor de komst van de omgevingswet meerdere bronnen en wetten moest raadplegen, informeren en kon toetsten, is dit met de komst van 1 digitaal loket vereenvoudigd. Het moet makkelijker worden om op deze manier, ruimtelijke projecten te starten. De Omgevingswet is een bundeling geworden van wetten voor de leefomgeving, de Omgevingswet bundelt en moderniseert deze wetten voor de leefomgeving. Het gaat onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving.

De Omgevingswet bundelt de wetten voor de leefomgeving	
Van:	**Naar:**
26 wetten	1 wet
60 Algemene Maatregelen van Bestuur	4 Algemene Maatregelen van Bestuur
75 ministeriële regelingen	1 Omgevingsregeling

Figuur 2: Bundeling wetten, AMvB's en regelingen in Omgevingswet

Het Bouwbesluit wordt als onderdeel van de Omgevingswet ondergebracht bij het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). In de Bbl zijn strengere eisen op het gebied van duurzaamheid (BENG-eisen), milieu (MPG-norm) en bruikbaarheid opgenomen. Deze strengere eisen, hebben ook een nieuwe berekeningsmethode gekregen. Deze nieuwe berekeningsmethode is echter eerder van toepassing verklaard dan de omgevingswet zelf (rekenmethodiek). De nieuwe berekeningsmethode laat niet meer een coëfficiënt zien van de gekozen bouwkundige en installatiedelen (ook wel bekend als de EPC-waarde, conform de NEN7210).

De nieuwe berekeningsmethode is gestoeld op de NTA8800 en laat beter het energieverbruik van een object zien conform 3 pijlers:

- BENG 1: De maximale energiebehoefte in kWh per m2 gebruiksoppervlak per jaar
- BENG 2: Het maximale primair fossiel energiegebruik, eveneens in kWh per m2 gebruiksoppervlak per jaar.
- BENG 3: Het minimale aandeel hernieuwbare energie in procenten.

Uitspraak zaak Didam

Vrijdag 26 november jl. heeft de Hoge Raad een uitspraak gedaan over een zaak die speelt in Didam (Gemeente Montferland). Deze uitspraak heeft invloed op de mogelijkheden die de gemeente heeft voor één-op-één uitgifte van grond of vastgoed

Kort samengevat zegt de Hoge Raad: wanneer de gemeentegrond of vastgoed verkoopt, moet zij alle potentiële kopers "gelijke kansen bieden" als er meerdere gegadigden (te verwachten) zijn. Deze

verplichting vloeit voort uit het gelijkheidsbeginsel. De verplichting om gelijke kansen te bieden houdt in dat de gemeente alle potentieel geïnteresseerde partijen in de gelegenheid moet stellen om onder gelijke voorwaarden mee te dingen naar het te verkopen vastgoed, door middel van een selectieprocedure.
De Hoge Raad biedt één uitzondering: als op basis van objectieve, toetsbare en redelijke criteria mag worden aangenomen dat er maar één serieuze gegadigde is. In dat geval moet de gemeente haar voornemen tot verkoop, inclusief de motivering waarom zij denkt dat er op grond van de hiervoor bedoelde criteria maar één serieuze gegadigde is, tijdig voorafgaand aan de verkoop bekend maken. Binnen de in de publicatie genoemde termijn kunnen derden zich melden.

Gevolg

Hoewel het Didam-arrest van de Hoge Raad de verkoop van een perceel betreft, zal het ook gevolgen hebben voor andere vormen van het beschikbaar stellen van onroerende zaken. Dat impliceert dat bijvoorbeeld ook het aanbieden in erfpacht en/of het verhuren van percelen in overeenstemming moeten zijn met het gelijkheidsbeginsel. Daardoor zullen de mededingings- en transparantienorm naar verwachting ook die privaatrechtelijke handelingen van gemeente raken. Het Didam-arrest lijkt in ieder geval de mogelijkheid van onderhandse uitgifte van percelen in belangrijke mate uit te sluiten.

Binnen de Gemeente Utrecht is de volgende lijn uitgezet:

- Niet-beleidsondersteunende verhuur

In Utrecht houden we vooralsnog het uitgangspunt aan de uitspraak ook toe te passen op commerciële verhuur. Dit is in lijn met de andere G4 gemeenten. Het toepassen van de uitspraak heeft relatief grote impact op de organisatie en de verhuurprocessen. Eerder vonden er namelijk relatief veel één-op-één verhuringen plaats.

- Beleidsondersteunende verhuur

De afgelopen periode is gebruikt om een eerste beeld te krijgen van de impact van het arrest op verhuringen voor beleidsondersteunend vastgoed. De eerste uitkomsten van het onderzoek laten zien dat het complex is. Bij bepaalde categorieën verhuringen wordt bij de selectie van een huurder op hoofdlijnen al voldaan aan de uitspraak van de Hoge Raad. Bij verhuringen waar mocht blijken dat er nog niet aan de uitspraak wordt voldaan, zal worden onderzocht of het naleven van dit arrest knelpunten oplevert.

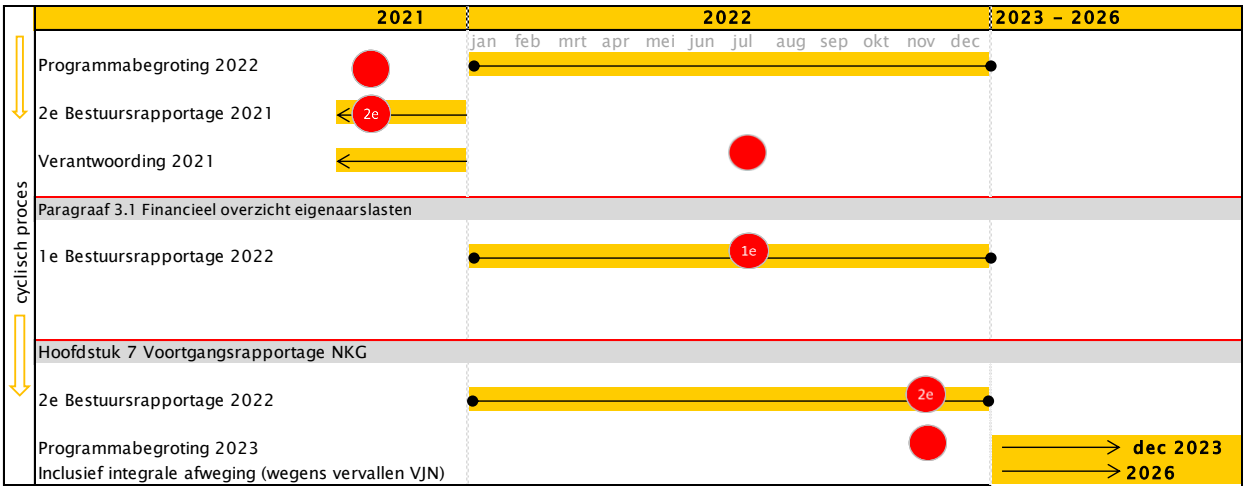
3 Algemene ontwikkelingen binnen de gemeentelijke vastgoedkaders

Dit hoofdstuk gaat over ontwikkelingen in de programma's in relatie tot de gemeentelijke vastgoedkaders zoals financiën, risicobeheer, onderhoud en verhuurbeleid.

3.1 Financieel overzicht Gemeentelijk Vastgoed

De totale vastgoedportefeuille in beheer bij de VGU is onderverdeeld in vier programma's: Utrechts Vastgoed, Samenleven en Sport, Bereikbaarheid en Onderwijs. Het vastgoed in deze vier programma's wordt begroot en verantwoord in de administratie van de VGU. Hierbij wordt de gebruikelijke planning en control-cyclus gevolgd.

Figuur 3: Reguliere P&C-cyclus en overzichten MPUV binnen deze cyclus.

In bovenstaand overzicht is de cyclus van 2022 in volgorde van boven naar beneden inzichtelijk gemaakt. De gele balk geeft aan over welk tijdsbestek het desbetreffende bestuurlijk document handelt, de rode stip geeft het moment van de bestuurlijke besluitvorming aan. De grijze lijnen geven aan waar in de tijdslijn de overzichten in dit MPUV zitten.

3.1.1 Financieel overzicht eigenaarslasten

In figuur 4 zijn de cijfers van de eigenaarslasten van de hierboven benoemde programma's weergegeven. Het uitgangspunt bij dit overzicht is de Jaarstukken 2021[2]. Wijzigingen uit de Voorjaarsnota 2022, de Eerste bestuursrapportage (indien er geen VJN komt) of het overdrachtsdossier zijn daardoor nog niet opgenomen in de kolom 'Actuele begroting 2021'.

Onder de eigenaarslasten vallen de zakelijke lasten (OZB, rioolrecht, watersysteemheffing en verzekeringen), de kapitaallasten, de kosten voor het portefeuillemanagement en de kosten voor het onderhoud op de panden. Bij de baten gaat het voornamelijk om huurinkomsten.

Bij het programma Onderwijs zijn de eigenaarslasten direct terug te vinden in de jaarstukken onder de desbetreffende subdoelstelling. Bij de andere programma's is dit niet het geval omdat er ook andere (exploitatie)kosten en opbrengsten op de subdoelstellingen worden geadministreerd. In bijlage 1 is voor deze programma's een overzicht opgenomen waarin de aansluiting wordt gepresenteerd tussen de cijfers uit figuur 4 en de jaarstukken.
De specifieke toelichting op de verschillen tussen de begroting en de realisatie is terug te vinden in de Jaarstukken 2021 bij de desbetreffende programma's en subdoelstellingen.

x € 1.000

EIGENAARSLASTEN UTRECHTS VASTGOED			Actuele begroting 2020	Realisatie 2020	Nominale begroting 2021	Actuele begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2022
Subdoelstelling(en)									
12-1-1-1	Verwerven,ontwikkelen,beheren & afstoten	Baten	26.671	22.271	26.732	24.158	23.918	-240	27.324
	P6740, P6750, P6751	Lasten	16.043	13.131	23.527	18.360	20.864	-2.504	18.350
		Toevoeging reserves	3.326	3.326	568	10.717	10.717	-	4.965
		Onttrekking reserves	3.039	3.140	3.105	24.455	24.441	-14	1.907
		Saldo baten en lasten	**10.341**	**8.954**	**5.741**	**19.537**	**16.778**	**-2.759**	**5.916**

x € 1.000

EIGENAARSLASTEN BEREIKBAARHEID			Actuele begroting 2020	Realisatie 2020	Nominale begroting 2021	Actuele begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2022
Subdoelstelling(en)									
04-1-3-1	Uitvoeren van maatregelen autoparkeren	Baten	25	1.423	26	-305	961	1.266	36
&		Lasten	6.906	7.772	6.743	8.089	9.305	-1.217	7.263
04-1-3-2	Uitvoeren van maatregelenen fietsparkeren	Toevoeging reserves	39	39	-	-	-	-	-
		Onttrekking reserves	2.738	2.779	1.255	2.031	1.125	906	1.046
		Saldo baten en lasten	**-4.182**	**-3.610**	**-5.462**	**-6.363**	**-7.219**	**955**	**-6.181**

x € 1.000

EIGENAARSLASTEN SAMENLEVEN EN SPORT			Actuele begroting 2020	Realisatie 2020	Nominale begroting 2021	Actuele begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2022
Subdoelstelling(en)									
19-2-1-1	Buitenaccommodaties	Baten	1.898	2.326	1.666	2.445	3.144	698	1.667
19-2-1-2	Binnensportaccommodaties	Lasten	15.334	16.442	15.228	12.539	12.804	-264	15.146
19-2-1-3	Zwembaden	Toevoeging reserves	115	115	48	2.300	2.300	-	-
		Onttrekking reserves	24.746	24.879	2.453	2.488	2.582	94	2.488
		Saldo baten en lasten	**11.195**	**10.648**	**-11.158**	**-9.906**	**-9.378**	**528**	**-10.991**

x € 1.000

EIGENAARSLASTEN ONDERWIJS			Actuele begroting 2020	Realisatie 2020	Nominale begroting 2021	Actuele begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2022
Subdoelstelling(en)									
07-1-1-1	Educatieve infrastructuur	Baten	2.315	2.066	1.585	2.089	4.991	2.901	2.089
		Lasten	42.496	45.272	42.800	46.143	47.112	-969	45.717
		Toevoeging reserves	7.800	7.800	-	4.818	4.818	0	-
		Onttrekking reserves	11.421	11.350	2.817	8.884	8.900	16	2.598
		Saldo baten en lasten	**-36.561**	**-39.656**	**-38.398**	**-39.987**	**-38.039**	**1.948**	**-41.030**

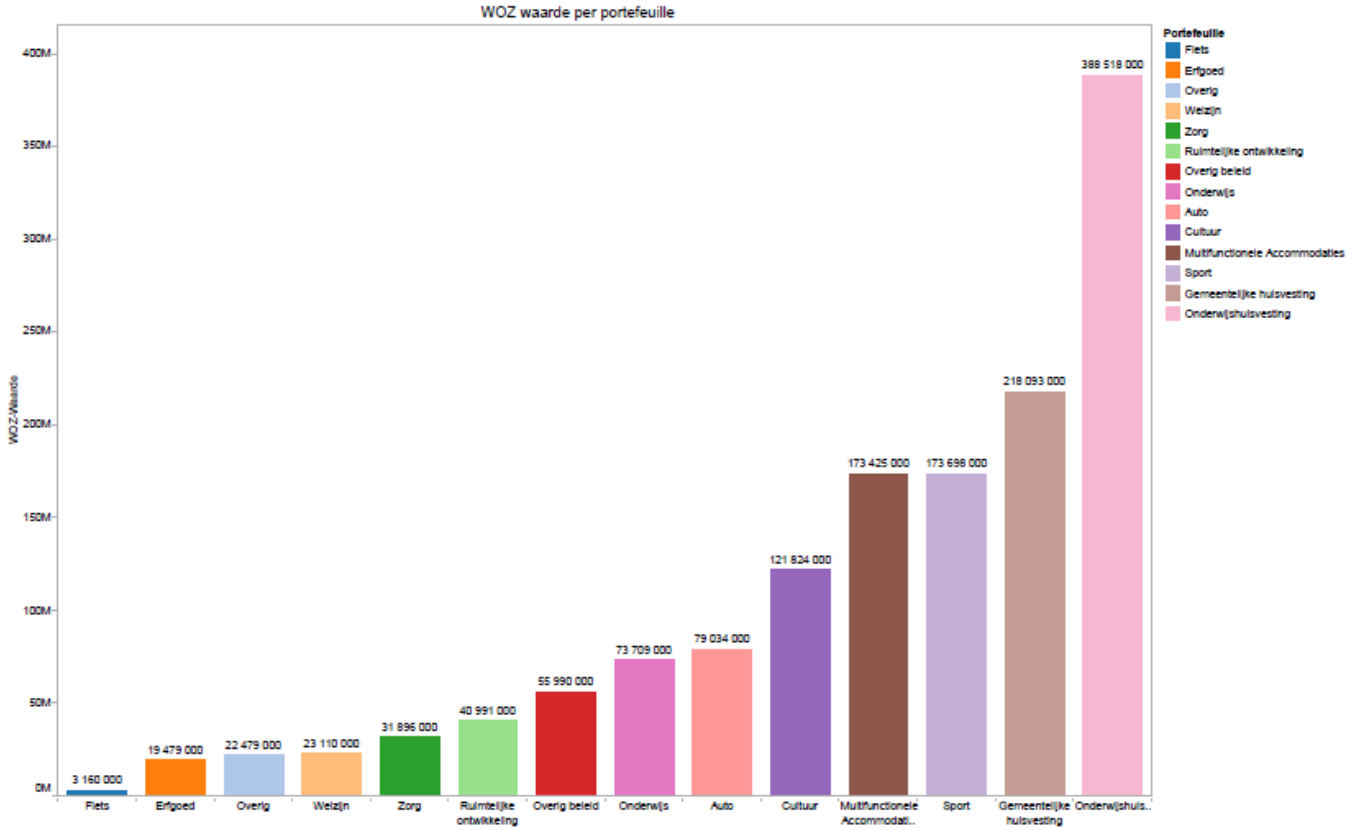
Figuur 4: Overzicht eigenaarslasten 2021

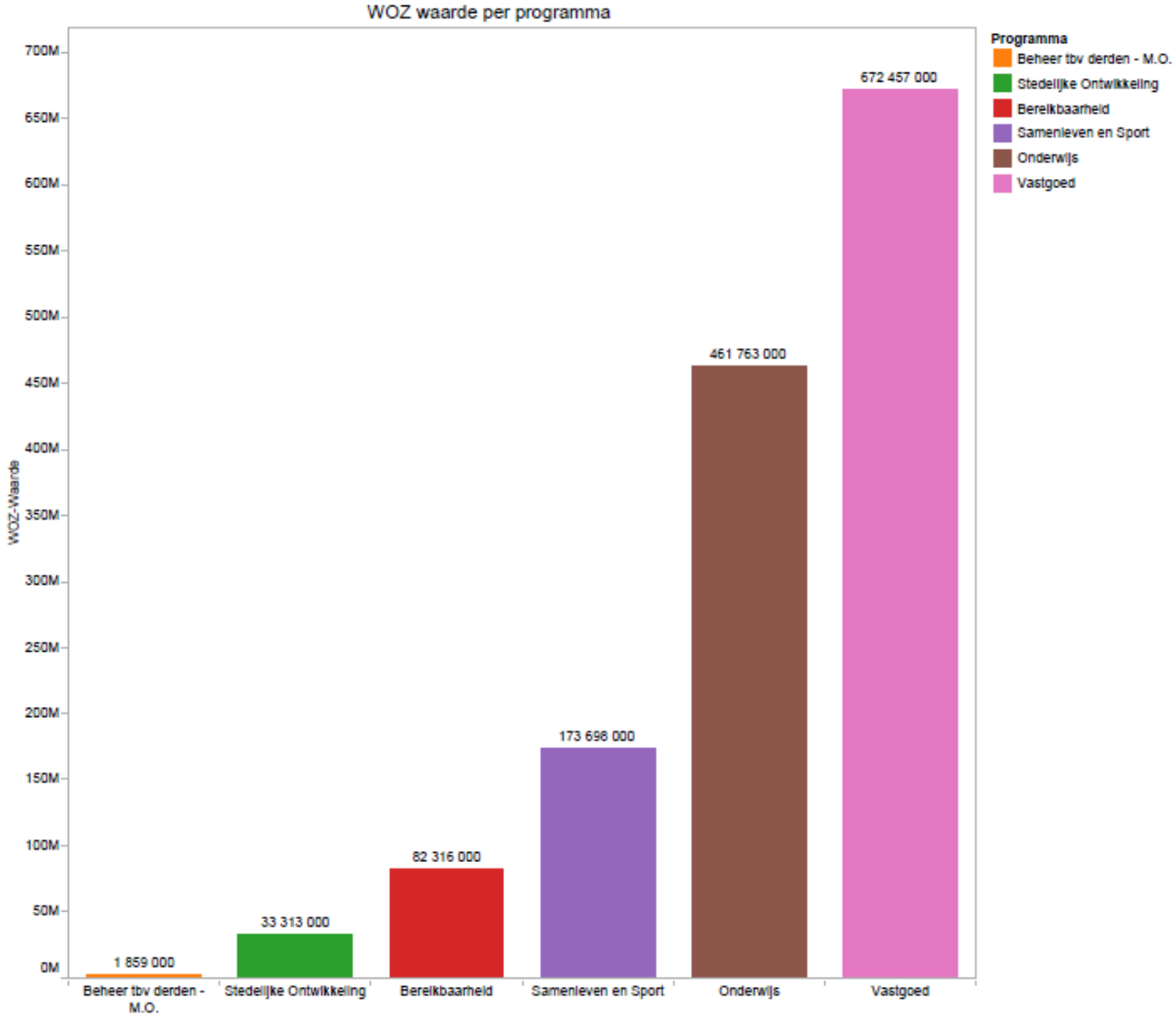
[2] Cijfers op basis van realisatie tot en met periode 15 2021.

VGU verleent ook diensten aan vier andere programma's. De kosten voor portefeuillemanagement en onderhoud worden hieraan doorbelast. Deze kosten zijn niet direct zichtbaar in de reguliere begroting omdat er ook andere kosten op de desbetreffende subdoelstellingen worden geadministreerd. Het gaat hierbij om de volgende programma's:

- Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed (38 panden)
- Maatschappelijke Ondersteuning (31 panden)
- Volksgezondheid (1 pand)

3.1.2 WOZ-waarden

WOZ waarde

Peildatum	Programma						
	Beheer tbv derden - M.O.	Bereikbaarheid	Onderwijs	Sport	Stedelijke Ontwikkeling	Vastgoed	Totaal
31-12-2012			217 053 000	56 600 000	137 803 675	345 783 000	757 239 675
31-12-2013		32 267 000	292 086 000	134 685 000	136 854 000	367 636 000	963 528 000
31-12-2014	1 013 000	37 936 000	368 801 000	165 464 000	129 381 000	371 224 000	1 073 819 000
31-12-2015	2 056 000	47 759 000	359 047 000	165 945 000	114 194 000	673 034 000	1 362 035 000
31-12-2016	2 047 000	44 994 000	359 361 000	163 139 000	91 019 000	662 618 000	1 323 178 000
31-12-2017	1 807 000	61 420 000	386 395 000	161 841 000	82 904 000	630 558 000	1 324 925 000
31-12-2018	770 000	57 245 000	403 373 000	171 447 000	78 061 000	627 652 000	1 338 548 000
31-12-2019	7 446 000	74 335 000	447 649 000	171 746 000	35 385 000	661 895 000	1 398 456 000
31-12-2020	1 993 000	83 814 000	455 092 000	176 771 000	36 719 000	673 567 000	1 427 956 000
31-12-2021	1 859 000	82 316 000	461 763 000	173 698 000	33 313 000	672 457 000	1 425 406 000

Figuur 5a: Ontwikkeling WOZ-waarde vastgoed totaal

Figuur 5b: WOZ-waarde per programma

De totale WOZ-waarde van de gemeentelijke vastgoedportefeuille bedraagt ruim € 1,426 miljard euro. Dit is een daling van 1% ten opzichte van vorig jaar. In 2021 is bij een aantal panden de WOZ-waarde verlaagd in verband met COVID-19. De verwachting is dat dit voor 2022 weer hersteld zal worden naar de

oude situatie. Veruit het grootste aandeel van de WOZ-waarde zit in het programma vastgoed, €672 miljoen. Daarna volgt het programma onderwijs €460 miljoen en het programma sport € 370 miljoen.

3.1.3 Uitgifte Panden

De omvang van de gemeentelijke vastgoedportefeuille is in 2021 ongeveer gelijk gebleven. In de portefeuille zijn nieuwe panden en percelen (splitsingen, 1 aankoop, 6 nieuwbouw en 8 aanhuur) gekomen. Er zijn ook panden en percelen vervallen in 2021 (4 sloop, 8 uitgiftes, 6 beëindiging aanhuur).

Er zijn geen panden in 2021 voor het programma Vastgoed verkocht.

Panden die in 2022 verkocht gaan worden:

- Oudegracht 245 (Voormalig Tivoli), dit is een reeds eerder besloten verkoop die nog wacht op daadwerkelijk juridisch transport na onherroepelijk worden van de Omgevingsvergunning.

3.2 Robuustheid financiën

3.2.1 Weerstandsvermogen

In de gemeente brede risicoparagraaf zijn verschillende risico's opgenomen in relatie tot het vastgoed van gemeente Utrecht.

Risico's voor sterke prijsstijgingen en marktontwikkelingen waren al eerder opgenomen en zijn voor dit jaar verhoogd. Een deel van dit risico is inmiddels al werkelijkheid geworden. Vooralsnog lijkt de piek nog niet te zijn bereikt, daar de inflatie van de consumentenindex over maart (ca 12 procent), die van februari (onder de 8%) ruimschoots overtreft. Over het algemeen hebben de lopende investeringsprojecten voldoende reservering binnen het project om de risico's op te vangen en hebben ze dus geen invloed op het gemeente brede weerstandsvermogen. Binnen het MPUV zal moeten worden geprioriteerd om te compenseren voor de verwachte prijsstijging van nog te starten projecten, daar waar deze niet uit een verhoging van de huur kunnen worden gedekt.

3.2.2 Debiteuren

Debiteurenbeheer is een belangrijk aspect voor een verhuurder. Er bestaat altijd een risico dat (gemeentelijke) debiteuren hun rekeningen niet (op tijd) betalen. Gemeente Utrecht heeft zich gerealiseerd dat de coronacrisis enorme impact heeft (gehad) op ondernemers en hun onderneming en dat het voor velen nu niet haalbaar was om de facturen tijdig te betalen. Hierom hadden we vorig jaar besloten om de betalingstermijn van facturen te verlengen van 30 naar 180 dagen, om zo maatschappelijke organisaties en bedrijven in deze periode meer financiële armslag te geven. Inmiddels is de betaaltermijn weer teruggebracht tot 30 dagen. We zien echter dat met name in de sportsector de betalingsachterstanden behoorlijk zijn opgelopen en wij achten het niet reëel dat het gehele bedrag alsnog geïncasseerd kan worden. Het gaat hierbij om enkele tonnen. Wij willen in principe hier niet te rigide mee omgaan. Zo nodig zal een voorstel worden gedaan hoe hiermee om te gaan.

Eind 2021 is een nieuw kader voor het omgaan met (dubieuze) debiteurenrisico opgesteld. Er wordt niet meer gekeken naar de ouderdom in de jaren van de voordering, omdat de ervaring leert dat er geen relatie is tussen oninbaarheid en ouderdom.

Voor de bepaling van de voorziening dubieuze debiteuren wordt gekeken naar de openstaande posten van begin 2022. Alle posten van openbare lichamen en subsidies worden hieruit verwijderd, omdat voor deze posten het risico van oninbaarheid nul is. Ook de posten die als dubieus op de balans staan (posten die zijn overgedragen aan incassobureau, deurwaarder, of failliet zijn of in behandeling zijn bij advocaat) worden hieruit gehaald. Deze posten hebben een hoger risico op oninbaarheid van 20%. Van de rest is uit het verleden gebleken dat bij VGU gemiddeld 2,1% oninbaar zal zijn.

Voor VGU betekent dit dat voor de dubieuze posten € 11.839,39 in de voorziening wordt opgenomen en voor de overige debiteuren € 64.544,55.

3.3 Onderhoud

In deze paragraaf rapporteren wij over de onderhoudswerkzaamheden die wij verrichten aan het gemeentelijke vastgoed. We lichten kort toe hoe wij door middel van de Utrechtse Onderhoud Methodiek de (technische) kwaliteit van het vastgoed borgen. We presenteren het financiële onderhoudsresultaat van 2022 en de financiële onderhoudsprognose voor de programma's Vastgoed, Sport en Bereikbaarheid.

3.3.1 Transitie Vastgoedorganisatie Utrecht

Per 1 februari 2021 zijn de Utrechtse Vastgoedorganisatie en het onderdeel vastgoedbeheer van Stadsbedrijven weer ondergebracht in één nieuwe organisatie: De Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU). Het eigenaarschap en het onderhoud van het gemeentelijke vastgoed zijn nu één organisatie en gaan elkaar versterken, met 1 visie: Utrecht verbinden aan ons vastgoed.

Het terugbrengen van het onderdeel vastgoedbeheer naar VGU heeft inmiddels zijn vruchten afgeworpen. De koppeling van het technisch beheer van assetmanagement, projecten en opgaven is hiermee hersteld. Op basis van nieuwe inzichten en onderbouwingen (inspecties, pandvisies, basis op orde) is de raming MJOP beter op orde. We gaan van het technisch beheren van onze panden naar het managen van onze assets. Dit heeft geleid tot betere MJOP's, die een hoger budget vergen (zie paragraaf 3.3.3.). In de loop van dit jaar zullen de resultaten van het due dilligence onderzoek bekend worden. Daarnaast wordt onderzocht hoe duurzaamheid tijdens (planmatig) onderhoud kan worden ingezet. Dit betekent een wijziging van de huidige kaders. Bij Voorjaarsnota 2023 zal VGU komen met een aantal scenario's en bijbehorende kostenplaatjes, ter bespreking met en besluitvorming door de Raad.

3.3.2 Kader: Utrechtse Onderhoud Methodiek

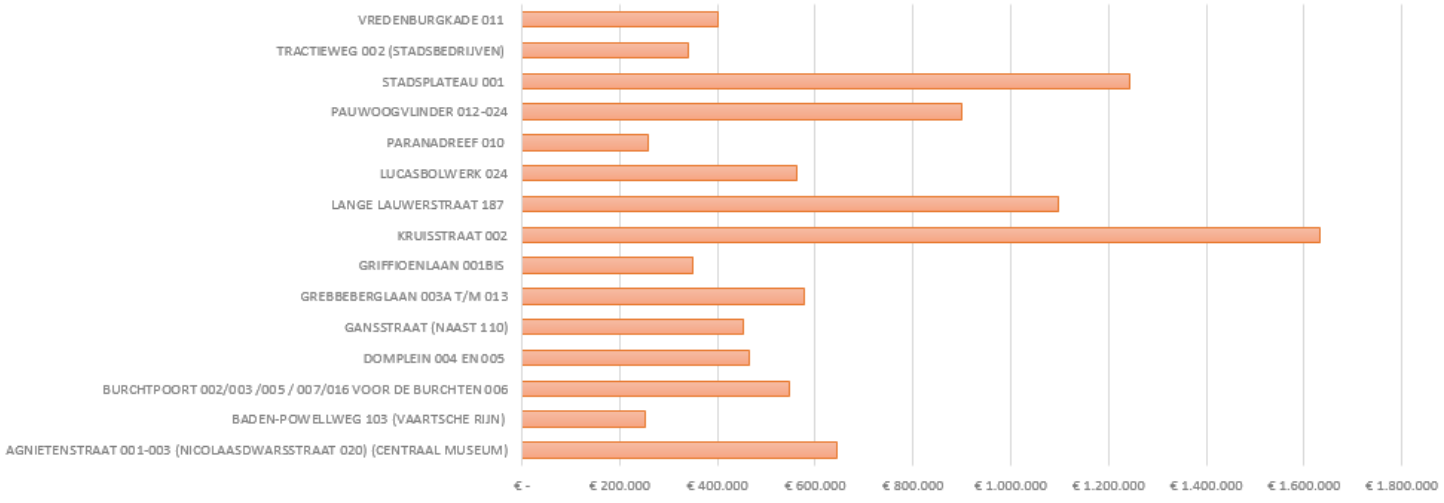
Het onderhoud aan het vastgoed van de gemeente Utrecht wordt uitgevoerd volgens de Utrechtse Onderhoud Methodiek 2013 (UOM 2013) en de Kaderbrief Vastgoed: kader 8 Conditie gestuurd onderhoud volgens de NEN 2767.

Door de UOM zijn we in staat om het vastgoed op een vooraf vastgesteld onderhoudsniveau te onderhouden. We maken onderscheid tussen dagelijks onderhoud (storingen & preventief onderhoud) en planmatig onderhoud. Het geplande onderhoud voor de komende jaren wordt geprognotiseerd in een Meerjarige Onderhoud Prognose (MJOP). Door middel van de genormeerde NEN 2767-systematiek wordt op een transparante wijze geprognotiseerd hoeveel middelen er nodig zijn om de portefeuille op minimaal onderhoudsniveau 3 te houden.

De huidige UOM is vastgesteld in 2013. Inmiddels zijn er veel nieuwe ontwikkelingen die ook het proces van beheer en onderhoud beïnvloeden. Denk hierbij aan ontwikkelingen die gericht zijn op digitaliseren en monitoring, duurzaamheid en veiligheid. Wij gaan daarom het UOM herijken. Dit laten we samen opgaan met de ontwikkeling van het nieuwe Vastgoedkader.

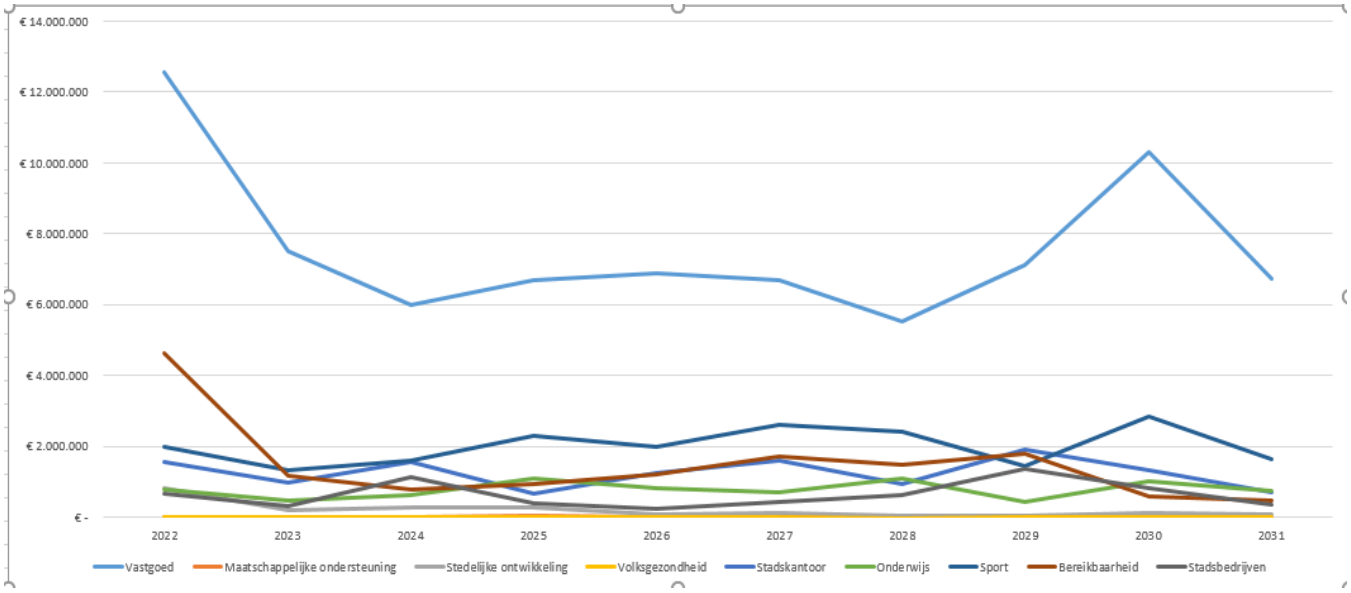
3.3.3 Jaarplan 2022

Iedere zomer worden uit het beheersysteem O-prognose de actuele MJOP's uitgedraaid waarin de tot dan toe uitgevoerde (herhalings-)inspecties op basis van de NEN 2767 zijn verwerkt. Deze gegevens zijn door de technische beheerders op juistheid gecontroleerd. Met de gecontroleerde gegevens worden gesprekken gevoerd met de Assetmanagers van VGU, de bedrijfsleiders van Vastgoedexploitatie en met de gedelegeerd eigenaar van de Stadsbedrijven-panden, vaak in aanwezigheid van hun controllers. Door middel van deze gesprekken is de koppeling van (pand)strategie en beheer & onderhoud geborgd en wordt het jaarplan vastgesteld. In de onderstaande grafiek zijn de 15 gebouwen met de grootste planmatige onderhoudsbehoefte in 2022 opgenomen.

Figuur 6: Top 15 Planmatige onderhoudsbehoefte

3.3.1 Onderhoudsprogramma's 2022 - 2031

Figuur 7: Geprognotiseerde kosten voor het eigenaarsonderhoud

De samenvoeging van Vastgoed Beheer met Utrechts Vastgoed heeft een impuls gegeven aan de verbetering van de MJOP's. Dit heeft er onder andere toe geleid dat de plichten die de Zorgplicht met zich meebrengt, nu zijn meegenomen in de plannen. Door meer inzicht kwamen ook meer gebreken t.o.v. het in de Kaderbrief vastgestelde onderhoudsniveau 3 naar de oppervlakte. Daarnaast is het jaar 2022 een jaar waarin veel projecten starten, waarvoor ook een bijdrage vanuit het MJOP ingerekend is. Door deze ontwikkelingen is de Voorziening planmatig onderhoud van het programma Utrechts vastgoed onvoldoende en zal er t.l.v. rekeningresultaat (2021) op dit programma een extra dotatie worden gedaan, van 2,7 mln. Ook zal de dotatie voor de komende jaren verhoogd worden met 4,6 mln. per jaar. Voor de overige programma's, waar het jaarlijkse onderhoudsbudget vele malen lager is dan bij Utrechts Vastgoed, speelt deze problematiek niet.

Het terugbrengen van het onderdeel vastgoedbeheer naar VGU heeft inmiddels zijn vruchten afgeworpen. De koppeling van het technisch beheer van assetmanagement, projecten en opgaven is hiermee hersteld. Op basis van nieuwe inzichten en onderbouwingen (inspecties, pandvisies, basis op orde) is de raming MJOP beter op orde. We gaan van het technisch beheren van onze panden naar het managen van onze assets. Dit heeft geleid tot betere MJOP's, die een hoger budget vergen (zie paragraaf 3.3.3.). In de loop van dit jaar zullen de resultaten van het *due dilligence* onderzoek bekend worden. Dit onderzoek heeft voornamelijk betrekking op veiligheidsaspecten.

In de figuur 7 zijn de geprognotiseerde kosten voor het eigenaarsonderhoud gepresenteerd. De gemiddelde jaarlijkse uitgave voor Utrechts Vastgoed is 10,0 mln. In 2022 treedt een aanzienlijke onderhoudspiek op, van totaal 14,9 mln. euro. De redenen hiervoor zijn hierboven reeds uiteengezet. Aan het pand in de Kruisstraat wordt dit jaar het grootste bedrag uitgegeven. Het betreft hier vervanging van een lekkend dak waarop een daktuin is gerealiseerd. In 2024 zijn de onderhoudskosten 10-jarig het laagste, zijnde 8,4 mln. euro.

De kosten voor het onderhoud in het programma Sport zijn berekend op gemiddeld 2,3 mln. euro per jaar. De piek van 3,1 mln. zit in 2030. Aan Bereikbaarheid wordt jaarlijks gemiddeld 1,1 mln. euro uitgegeven. Het jaarbedrag varieert tussen de 1,9 mln. euro in 2029 en de 0,6 mln. euro in 2031.

3.4 Verhuurbeleid

Het verhuurbeleid is vastgelegd in de Kaderbrief vastgoed 2017. Voor panden die een beleidsdoel dienen, wordt een kostprijs dekkende huur in rekening gebracht. Als de kostprijs dekkende huur hoger is dan de markthuur, dan betaalt de huurder de markthuur. Het beleidsveld dient het verschil tussen markt- en kostprijs dekkende huur te dekken. Huurders die geen beleidsdoel dienen, betalen een marktconforme huur. Er wordt geen subsidie verstrekt via de huur.

Verhuur vindt plaats op basis van een huurovereenkomst. In de huurovereenkomst is opgenomen op welke momenten er hertaxatie c.q. huuraanpassing kan plaatsvinden, anders dan de gebruikelijke indexering. Iedere burger, vereniging en organisatie kan tegen vastgestelde tarieven per uur een sportlocatie of een buurtcentrum huren. Deze vorm van verhuur loopt via het gemeentelijk Vastgoedloket.

Mutaties 2021
In 2021 zijn er 110 nieuwe overeenkomsten aangegaan en er zijn 114 overeenkomsten beëindigd (objecten in het programma Onderwijs zijn buiten beschouwing gelaten).
De nieuwe overeenkomsten kunnen als volgt uiteengezet worden:

Nieuwe contracten totaal

Contractsoort	2021
Bruikleen leeg	23
Bruikleenovereenkomst	16
Huurovereenk intern gemeente	7
Huurovereenk kantoor/bedrijfsr	39
Huurovereenk opstalrecht	7
Huurovereenk woning permanent	1
Huurovereenkomst grond	4
Huurovereenkomst overige	11
Huurovereenkomst winkelruimte	1
Pachtovereenkomst	1
Totaal	110

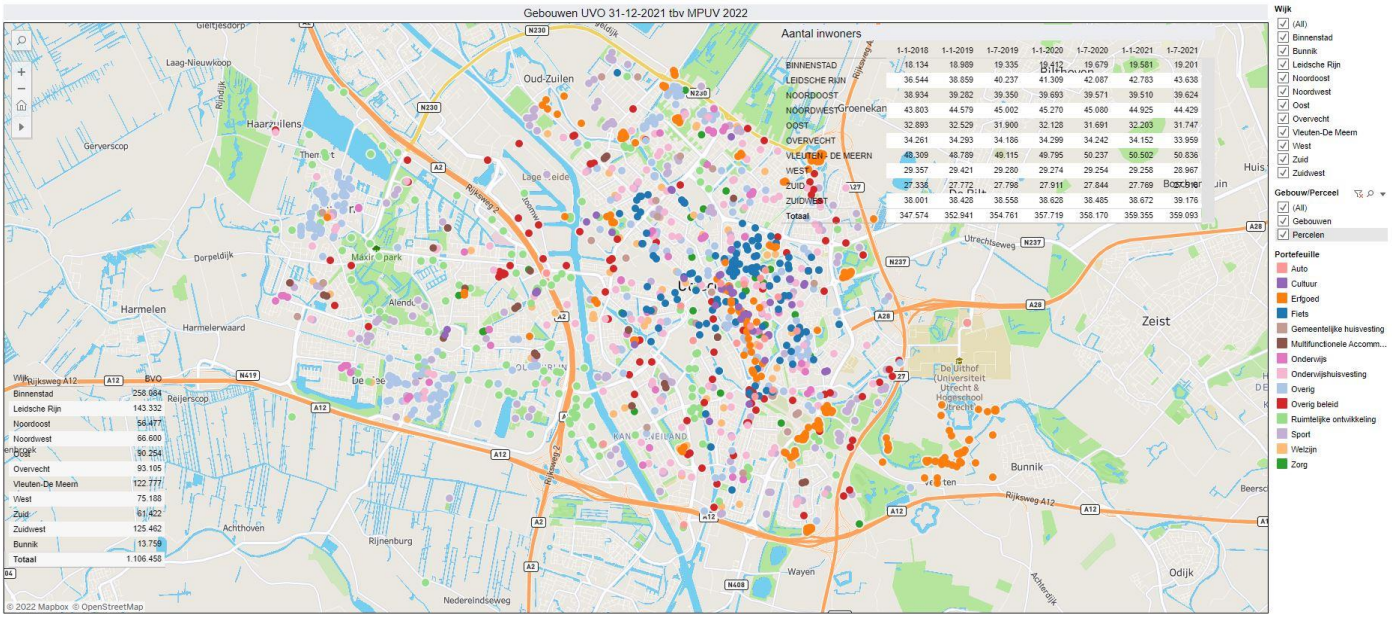
Figuur 8: nieuwe contracten naar type huurovereenkomst

4 Voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed

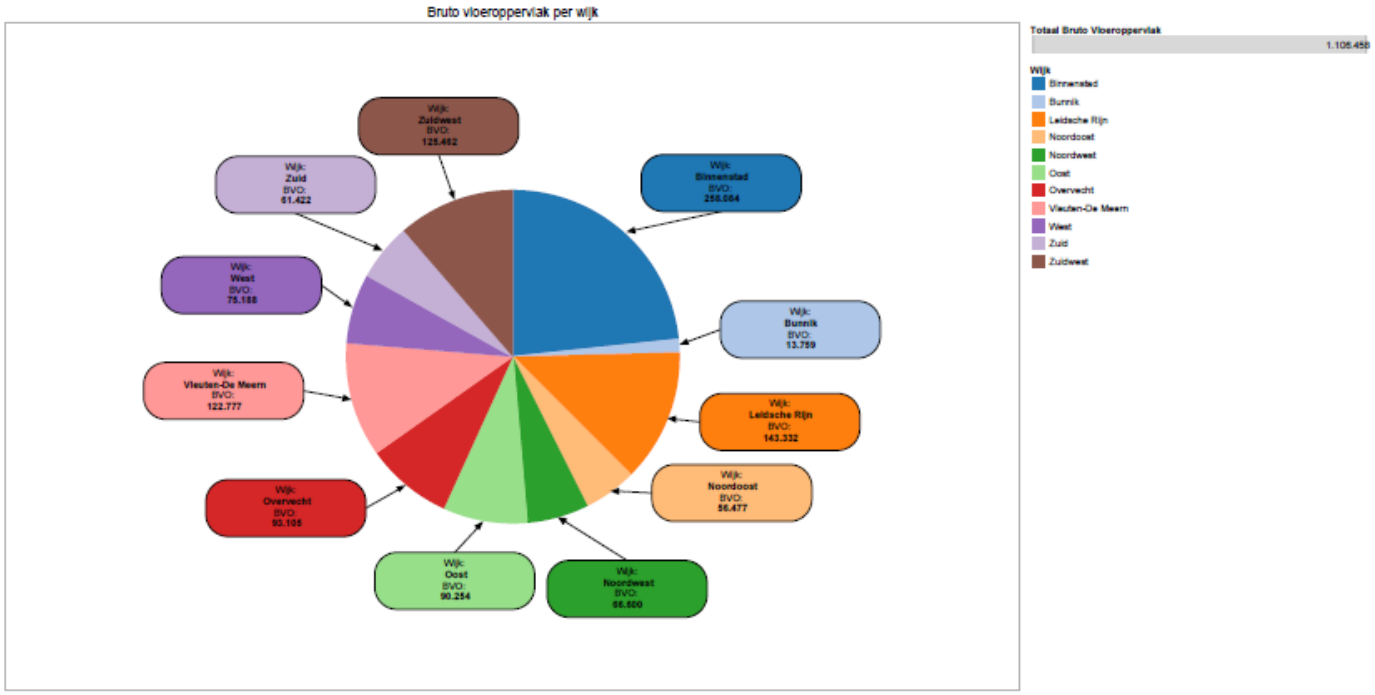
In dit hoofdstuk staan sturing op het hoofddoelen voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed centraal. We kijken terug op de resultaten van afgelopen jaar en prognosticeren per programma hoe we verwachtten hoe het hoofd- en subdoelen zich zullen ontwikkelen.

4.1 Omvang, samenstelling en spreiding

De totale vastgoedportefeuille in beheer bij Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU) is onderverdeeld in 5 programma's: Onderwijs en MFA's; Sport, Welzijn en Zorg; Erfgoed en Cultuur; Eigen huisvesting, veiligheid en wonen; Mobiliteit en Ruimte. Het vastgoed in deze 5 programma's wordt begroot en verantwoord in de administratie van de Vastgoed. Daarnaast verleent Vastgoed diensten voor de programma's Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed, Maatschappelijke Ontwikkeling en Volksgezondheid. Dit betekent dat VGU hier slechts (deels) beheert. Figuur 9 & 10 geven een overzicht van aanbod en spreiding van alle gemeentelijke gebouwen en het bruto vloeroppervlak in de stad.

Figuur 9: Spreiding van gemeentelijk vastgoed in de stad

Figuur 10: Spreiding van bruto vloeroppervlak per wijk

4.2 Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 & aanbod en spreiding

Utrecht kiest voor een gezonde groei als koers voor de lange termijn. Utrecht groeit van een gemeente met 340.000 inwoners in 2016 naar ongeveer 450.000 inwoners in 2040. Daarom worden de komende jaren duizenden woningen gebouwd. En natuurlijk zijn er in een groeiende stad ook genoeg voorzieningen nodig, zoals kantoren en andere plekken om te werken, scholen, parken, wegen, openbaar vervoer, fietspaden en cultuur voor iedereen.

De gemeenteraad heeft op 15 juli 2021 de Ruimtelijke Strategie 2040, 'Utrecht dichtbij: de tien-minutenstad' vastgesteld. In de Ruimtelijke Strategie 2040 staat hoe de gemeente Utrecht zich ontwikkelt tot 2040. In de strategie worden belangrijke thema's met elkaar verbonden, zoals mobiliteit, economie, voorzieningen, wonen, energie, groen, sport en ontspanning en werk. En er wordt beschreven hoe Utrecht zich kan ontwikkelen tot tien-minutenstad. Ook staat erin welke investeringen nodig zijn.

De RSU 2040 is ook voor het maatschappelijk vastgoed van groot belang. De ambities ten aanzien van de groei en de inpassing van de bevolkingsgroei worden vastgelegd. Als het inwoneraantal groeit, neemt ook de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen toe. De benodigde groei van maatschappelijke voorzieningen in de RSU 2040 is berekend aan de hand van het 'Koersdocument Leefbare stad en

voorzieningen', dat is vastgesteld in de gemeenteraad op 12 maart 2020. De kwantitatieve ruimtevraag is in beeld gebracht met behulp van de 'Utrechtse barcode voor gezond stedelijk leven voor iedereen'.

Utrecht ontwikkelt zich volgens de RSU door binnenstedelijk te verdichten. Daarmee behoudt Utrecht zo veel mogelijk het landschap rondom de stad en kunnen de bestaande voorzieningen in de stad efficiënter worden benut. Deze aanpak heeft gevolgen voor het maatschappelijk vastgoed: in de verdichtende stad worden de voorzieningen vaak integraal onderdeel van een groter bouwblok of gebouw. Bouwen in hoge dichtheid leidt tot hogere bouwkosten, maar biedt ook kansen voor synergie met andere programmaonderdelen.

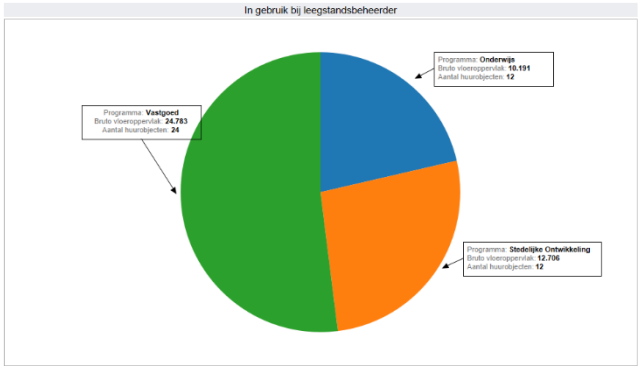
4.3 Leegstand & Tijdelijk beheer

Utrecht is een stad die bruist van het initiatief maar waar de ruimte schaars is. Wij zetten de lijn voort om tijdelijk leegstaand vastgoed via een leegstandsbeheerder zo optimaal mogelijk maatschappelijk te benutten. Een vastgoedportefeuille heeft altijd te maken met tijdelijk beheer. Een zekere mate van leegstand is nodig om de flexibiliteit te hebben om snel huisvesting mogelijk te maken.

Er is sprake van tijdelijk beheer bij:

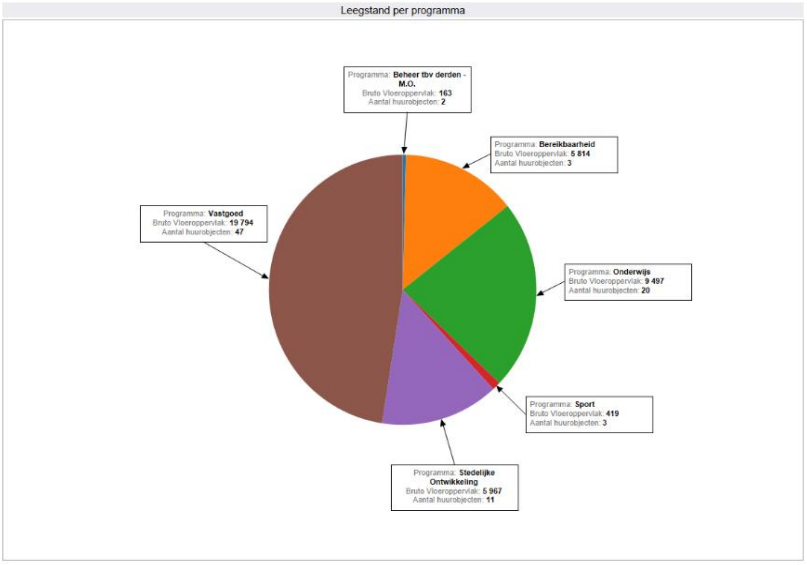
- Frictieleegstand: het pand dient een beleidsdoel en zal weer worden ingezet voor een beleidsdoel, maar is in een bepaalde periode niet voor een doel ingevuld.
- Strategisch bezit: Dit staat gekenmerkt als leegstand, maar het pand is leeg omdat het in afwachting is van gebiedsontwikkeling, sloop, verkoop of een bestemmingsplanwijziging.

Utrecht heeft met circa 3.75 % in 2021 relatief weinig leegstand. Er is geen significante verandering ten opzichte van het jaar ervoor, dit is in lijn met voorgaande jaren.

In gebruik bij leegstandsbeheerder

Programma (Leegstandsbeheer 31-12-2021)	Bruto vloeroppervlak	Aantal huurobjecten
Onderwijs	10.191	12
Stedelijke Ontwikkeling	12.706	12
Vastgoed	24.783	24
Grand Total	47.679	48

Leegstand per programma

Programma	Aantal huurobjecten	Bruto vloeroppervlak
Beheer tbv derden - M.O.	2	163
Bereikbaarheid	3	5.814
Onderwijs	20	9.497
Sport	3	419
Stedelijke Ontwikkeling	11	5.967
Vastgoed	47	19.794
Totaal	86	41.654

Figuur 11: Ontwikkeling feitelijke Leegstand

4.3.1 Visie op Tijdelijk beheer

Tijdelijk beheer wordt ingeschakeld als een ruimte leeg staat of leeg komt te staan in afwachting van sloop/gebiedsontwikkeling/verkoop/bestemmingswijziging (strategisch bezit) of (opnieuw) vulling met een beleidsdoel (frictie-leegstand). Strategisch bezit en frictie-leegstand wordt altijd gevuld en in samenwerking met de leegstandsbeheerder ingezet voor maatschappelijk initiatieven op basis van de Visie op leegstandsbeheer (tijdelijkheid, duur en tegenprestatie).

Het doel van het leegstandsbeheer is om het tijdelijk leegstaand gemeentelijk vastgoed veilig te stellen en zo goed mogelijk maatschappelijk te benutten. De leegstandsbeheerder, Ad Hoc, gebruikt hiervoor o.a. de lijst van zoekende partijen met passende, lokale initiatieven van het gemeentelijk Makelpunt. Zo ontstaat meer (tijdelijke) huisvestingsmogelijkheid voor sociaal maatschappelijke en/of culturele initiatieven. Initiatiefnemers uit de stad krijgen zo een grotere kans op een tijdelijke “plek”, tegen een betaalbare vergoeding. Tegelijkertijd leidt dit tot een tijdelijke mooie voorziening in de wijk, passend in het coalitieakkoord “Ruimte voor Iedereen”. De gemeente schakelt Ad Hoc in zodra de gemeente de noodzaak ervan inziet tot het moment van verkoop/verhuur of tot het moment dat het opnieuw voor een beleidsdoel benut wordt. Het inschakelen van Ad Hoc is dus altijd voor een tijdelijke situatie.

In 2021 heeft onze leegstandsbeheerder Ad Hoc 34 panden in beheer gehad met in totaal 204 units. Maar liefst 128 van deze units zijn voorzien van buurtinitiatieven en initiatieven met een sociaal-maatschappelijk, creatief of cultureel karakter.

4.3.2 Evaluatie Leegstandsbeheer

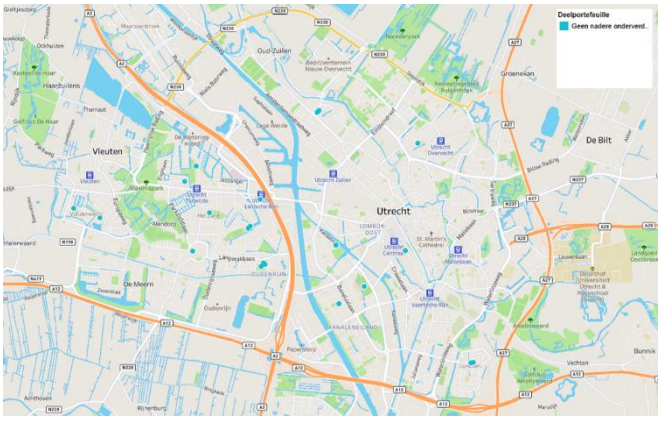
In maart 2022 is het contract met de leegstandsbeheerder wederom geëvalueerd. We hebben dit op gelijke wijze gedaan als een jaar geleden en naar de maatschappelijke invulling, klanttevredenheid, energieverbruik en social return gekeken. De uitkomsten zijn op het moment van schrijven nog niet bekend, maar we verwachten geen significante verschillen met de evaluatie van vorig jaar. Afgelopen jaar hebben zich namelijk geen afwijkingen voorgedaan en is het contract goed gevolgd.

Het contract met Ad Hoc is met een jaar worden verlengd. Dit is de laatste verleningsmogelijkheid in het contract. Daarom wordt komende periode (2022) een nieuwe aanbesteding voorbereid waarna er begin 2023 een nieuw contract met een leegstandsbeheerder zal worden afgesloten. Hierbij zal motie M290 *Divers Leegstandsbeheer* worden verwerkt in de uitgangspunten.

4.4 Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed

Hier beschrijven we het hoofddoel voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed binnen het programma Utrechts Vastgoed. We kijken terug op de resultaten van afgelopen jaar en prognosticeren per portefeuille hoe we verwachtten hoe het doel zich zal ontwikkelen.

4.4.1 Multifunctionele accommodaties

Figuur 12: Multifunctionele accommodaties

In Utrecht zijn enkele multifunctionele accommodaties (MFA's) gebouwd. Het grootste aantal rond de millenniumwisseling. De multifunctionele accommodaties zijn bedoeld als een centrale plek in een buurt of wijk, waar de gebundelde voorzieningen samen meer maatschappelijke waarde creëren dan afzonderlijk van elkaar. De inhoudelijk voordelen van de MFA's kwamen echter in de schaduw te staan van de complexe organisatorische vraagstukken die in de complexen speelden en soms nog spelen.
Ondanks dat het bouwen en beheren van een MFA best complex is, is het met een verdichtende stad onvermijdelijk dat er dicht op elkaar gebouwd wordt. Daarbij zien we ook een maatschappelijke vraag naar meervoudig ruimtegebruik. De afgelopen jaren zijn er doorontwikkelingen ontstaan op de MFA's, waar geleerd is van de beheer- en organisatievraagstukken die spelen in de bestaande MFA's. De vorm die het meest hierop lijkt, zijn de Utrechtse kindcentra die onderdeel vormen van het programma Onderwijs.

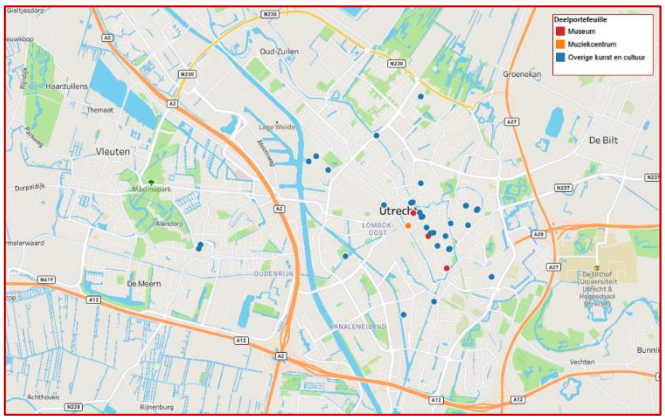
Inzet voor de komende jaren blijft dan ook het verbeteren van de structuren en afspraken in de bestaande MFA's, en het implementeren van de geleerde lessen en ervaringen in andere samenwerkingsvormen in het maatschappelijk vastgoed. De opgedane ervaring met de aanpak van de vier MFA's in Leidsche Rijn, leert dat aandacht hiervoor noodzakelijk is en blijft. In de verschillende investeringsprojecten worden de

beheer- en organisatievraagstukken gelijkwaardig aan het bouwproces ontwikkeld. Zo wordt aan de voorkant ingezet op heldere structuren en afspraken en het vastleggen van deze structuren en afspraken vóór aanvang van de bouwwerkzaamheden. De theorie is eenvoudig, de praktijk complex. Des te belangrijker om de geleerde lessen uit de bestaande MFA's toe te blijven passen. Juist om te waarborgen dat er in nieuwe situaties een duurzame en succesvolle samenwerking kan ontstaan, met meerwaarde voor onze stad, en de aandacht niet voortdurend hoeft te gaan naar beheer- en organisatievraagstukken.

De financiële verantwoording van de renovatie van de vier MFA's in Leidsche Rijn en Vleuten – De Meern wordt gerapporteerd via het programma Onderwijs (middels de Voortgangsrapportage onderwijshuisvesting in het najaar).

4.4.2 Cultuur

De portefeuille cultuur bestaat uit diverse panden die worden ingezet als theater, museum, poppodium, atelier/werkplaats of als kantoorruimte.

Figuur 13: Spreiding portefeuille Cultuur

Meerjaren Strategisch Programma Cultuur
Voor de portefeuille Cultuur is in nauwe samenwerking met het beleidsveld een Meerjaren Strategische Programma (MSP) in ontwikkeling. De basis hiervan is een nulmeting van de portefeuille met als doel te komen tot een visie waar beleid, vraag & aanbod, nieuwe ontwikkelingen en financiën worden samengebracht. Zodoende kunnen de ambities van het College van Burgemeester & Wethouders worden vertaald naar een actueel en toekomst bestendig portefeuillemanagement. De nulmeting inclusief een klanttevredenheidsonderzoek heeft in 2020 plaatsgevonden.

Uit de nulmeting is o.a. naar voren gekomen dat de culturele voorzieningen zich concentreren met name in het centrum van Utrecht. Om meer aan te sluiten bij de ambitie van het college en de RSU zal er een slag gemaakt moeten worden als het gaat om de spreiding van culturele voorzieningen over de stad. Volgens een schatting is ca 20-30% van de panden waarin een culturele voorzieningen in de stad is gevestigd in handen van de gemeente Utrecht. Nagenoeg de gehele cultuurportefeuille van het permanent beheer zit op kostprijs dekkend huurniveau. Bij tijdelijke invullingen is veelal sprake van een culturele invulling via leegstandsbeheer. Deze panden zijn doorgaans niet op kostprijs dekkend niveau verhuurd en zitten verspreid door de gehele portefeuille vastgoed.

Het beleidsveld heeft haar ambities en wensen vanuit de cultuurnota 'Kunst kleurt de stad' vertaald naar een uitvoeringsnota. Een kader waarin de vraag naar culturele meters nu, voor de middellange en lange termijn worden geconcretiseerd en benoemd voor welke onderwerpen verdere uitwerking nodig is. De

inzichten vanuit de nulmeting zijn hierin meegenomen, denk o.a. aan spreiding van culturele voorzieningen over de stad. De raad heeft deze uitvoeringsnota maart 2022 vastgesteld.
Hieruit voortvloeiend heeft de gemeente met het broedplaatsennetwerk begin 2022 een convenant gesloten. Een inspanningsverplichting om gezamenlijk te onderzoeken hoeveel (betaalbare) vierkante meters waar en op welke wijze in de stad gerealiseerd kunnen worden. In 2022 worden deze onderzoeken opgestart en zal ook vastgoed hierin participeren.

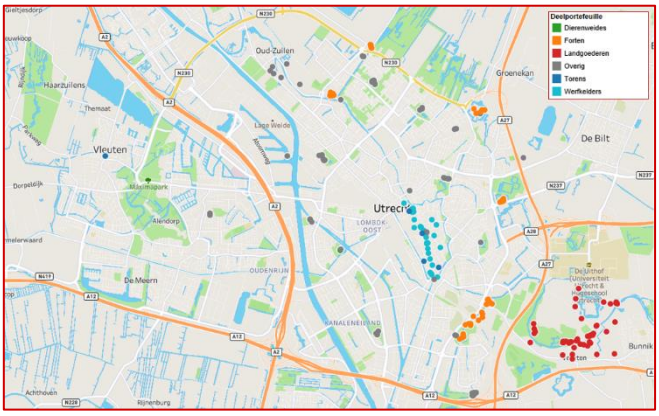
De nulmeting vormt samen met de kaders vanuit het beleidsveld een fundament van waaruit proactief meegedacht kan worden hoe vraag & aanbod optimaal op elkaar kunnen aansluiten en bouwstenen oplevert voor een meerjaren programmering en investeringsplanning. In 2022 wordt het Meerjaren Strategisch Programma (MSP) afgerond. Naar aanleiding van de uitkomsten van het klanttevredenheidsonderzoek zullen ook de culturele partners uit de stad een plaats krijgen bij de totstandkoming. Deze professionalisering van het vastgoedbeleid draagt zodoende bij aan maximaal creëren van maatschappelijke waarde met vastgoed voor de stad.

Door de groei van de stad is de verwachting dat de vraag naar culturele voorzieningen zal toenemen en daarmee de portefeuille Cultuur in aantal m2 zal toenemen. Hierbij wordt aangesloten bij de Cultuurnota 2021 – 2024 Kunst kleurt de stad. Met diverse subsidies stimuleert de gemeente een gevarieerd en vernieuwend cultuuraanbod voor iedereen, in alle Utrechtse wijken. Zo wordt op het Berlijnplein in Leidsche Rijn een nieuwe culturele voorziening ontwikkeld waar verschillende kunstdisciplines zoals een combinatie van maken en presentatie bij elkaar komen. Aan de zuidkant van de stad is in de nieuw te ontwikkelen stadswijk Merwede een nieuw wijkcultuurhuis gepland.

Om inzicht en overzicht te krijgen en behouden is voor Cultuur een dashboards ontwikkeld. Databronnen worden aan elkaar gekoppeld zodat valide vastgoed informatie beschikbaar is en samen wordt gebracht om proactief te sturen. Hiermee kan het beschikbare vastgoed efficiënter worden ingezet, zijn kostprijzen, inkomsten, status, leegstand en omvang op ieder moment voor handen en draagt bij aan een betere analyse en besluitvorming.

4.4.3 Erfgoed

De portefeuille Erfgoed omvat objecten en terreinen, die beschermd zijn als monument, of waarvan op enige wijze is aangegeven dat ze van cultuurhistorisch belang zijn. Het gaat om gebouwen en terreinen die de stad van oudsher in bezit heeft, om eigendom dat is verworven voor eigen gebruik vanwege het belang voor de stedelijke samenleving (Amelisweerd/Rhijnauwen) of vanwege het belang van die objecten op zichzelf (o.a. torens en forten). Het behoud van dit bezit is van grote betekenis voor de stad en het bezit ervan dient een stedelijk belang.

Figuur 14: Spreiding portefeuille Erfgoed

Een aantal monumenten vragen wel onderhoud maar er staat geen kostprijs dekkende huur tegenover. Bijvoorbeeld de torens. Een deel van het erfgoed zit in andere portefeuilles, omdat het daar functioneel in thuis hoort zoals o.a. de Stadsschouwburg in de portefeuille Cultuur en het Stadhuis in de portefeuille Eigen huisvesting.

Nulmeting en Meerjaren Strategisch Programma Erfgoed

Ook voor de portefeuille Erfgoed, in nauwe samenwerking met het beleidsveld, is een nulmeting uitgevoerd. Deze portefeuille bevat monumenten die in eigendom zijn van de gemeente en geen ander beleidsdoel dienen en heeft een omvang van 196 objecten waarvan 103 rijksmonumenten en 8 gemeentelijke monumenten verdeeld over 6 categorieën:

1. Forten
2. Torens
3. Landgoederen
4. Werfkelders
5. Steedes, dierenweides & educatieve tuinen
6. Overig

De portefeuille Erfgoed vervult een speciale rol binnen het gemeentelijk vastgoed. Een groot deel van de objecten in deze portefeuille genereert geen of onvoldoende huur om de kosten te dekken, zij vervullen wel een grote betekenis voor de stad. De nulmeting laat zien dat de hoge instandhoudingskosten en de lage opbrengstpotentie een belangrijke oorzaak is van dit verschil. Verder laat de nulmeting zien dat tussen 2022-2024 een piek in de onderhoudskosten te verwachten is voor de tweede categorie: de torens.
Voor het erfgoed zijn er vele subsidiemogelijkheden. Om hier optimaal gebruik van te kunnen maken, moet dit tijdig aangevraagd worden. Geconcludeerd kan worden dat door hiaten in het proces, planning en rolverdeling, in het verleden subsidiekansen niet optimaal zijn benut.

De conclusies en aanbevelingen uit de nulmeting vormen samen met een richtinggevend kader vanuit het beleidsveld een fundament voor het ontwikkelen van een Meerjaren Strategisch Programma (MSP) Erfgoed. Parallel wordt een financiële meerjaren strategie uitgewerkt met een overzicht van ((rijks)subsidieregelingen) waardoor naast instandhouding ook andere ontwikkelingen financieel ondersteund kunnen gaan worden. Deze visie is nodig om aan de zorgplicht te blijven voldoen en kansen te benutten voor het creëren van maatschappelijke meerwaarde.
De uitdaging is om de ambities van het college te vertalen naar actueel en toekomstbestendig portefeuillemanagement. Daarbij wordt gekeken wat de waarde in de brede betekenis van dit vastgoed is. Kortom: het erfgoed van betekenis te laten zijn voor de identiteit van Utrecht met de volgende invalshoeken:

- Behoud van erfgoedwaarde
- Invulling maatschappelijke waarde voor en door inwoners (jong & oud) en met behulp van cultuur en onderwijs te laten participeren en hierover te communiceren
- Voorbeeldfunctie: als showcase/inspiratie voor andere eigenaren.

Ook voor Erfgoed is een dashboard ontwikkeld. Databronnen zijn aan elkaar gekoppeld zodat valide vastgoed informatie beschikbaar is en samen wordt gebracht om proactief te sturen. Hiermee kan het beschikbare vastgoed efficiënter worden ingezet, zijn kostprijzen, inkomsten, status, leegstand en omvang op ieder moment voor handen en draagt bij aan een betere analyse en besluitvorming. Een dashboard als template ontwikkeld en dus ook voor alle andere vastgoedportefeuilles geschikt en inzetbaar.

Torens

De kerktorens met hun klokken en uurwerken zijn bijzonder onroerend goed, dat sinds de Franse tijd (1795 – 1813) eigendom van de overheid is. Van oudsher hadden kerktorens een aantal belangrijke publieke functies, zoals uitkijkpost, gevangenis en tijdsaanduiding. De in sommige torens aanwezige beiaard (= carillon, klokkenspel) dient als openbaar muziekinstrument. Hoewel de kerktorens over het algemeen een eenheid vormen met de bijbehorende kerkgebouwen, werden zij vanwege deze publieke functies bij de Staatsregeling van 1798 als aparte gebouwen gezien. De eigenlijke kerkgebouwen zijn op grond van deze Staatsregeling bij de diverse kerkelijke gemeenten gebleven, terwijl de torens bij de burgerlijke gemeenten werden ondergebracht. De volgende torens zijn in bezit van de gemeente toren St Willibrordkerk Vleuten, toren kerk Blauwkapel, Domtoren, Buurtoren, Geertetoren, Jacobitoren en de Nicolaitorens. Op dit moment is de restauratie van de Domtoren in uitvoering. Het restauratieproject Domtoren verloopt voorspoedig en binnen de kaders (financieel en planning technisch). In de Voortgangsrapportage restauratie Domtoren voorjaar 2022 leest u daar meer over. De restauratie valt onder de gemeentelijke regeling risicovolle projecten.

Forten

Sinds het einde van de vorige eeuw is de gemeente Utrecht de eigenaar van acht rijks monumentale forten behorend tot de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) , zijnde Fort aan de Klop, Fort de Gagel, Fort Blauwkapel, Fort De Bilt (noordzijde) en de Vier Lunetten. De NHW is een 'Nationaal Landschap' en het grootste rijksmonument. De NHW is in 2020 door Nederland voorgedragen voor UNESCO Werelderfgoed als uitbreiding op de Stelling van Amsterdam. Afgelopen juli is de NHW daadwerkelijk aangewezen als Werelderfgoed en samen vormen ze de 'Hollandse Waterlinies'. De aanwijzing als werelderfgoed is belangrijk voor het bewaren en ontwikkelen van de forten en voor het toerisme.

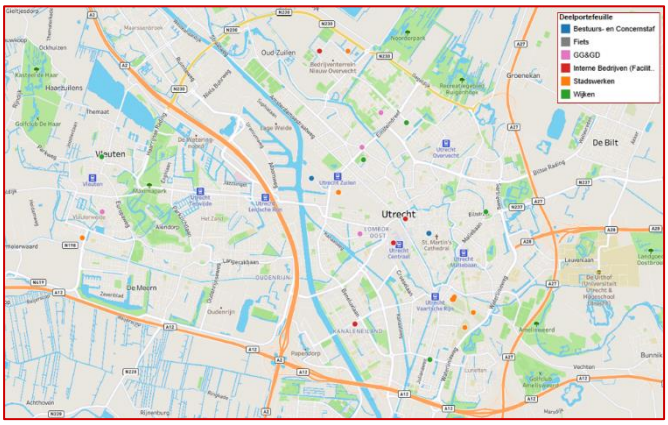
Afgelopen jaren is door de gemeente met financiële bijdragen van Rijk en Provincie een grote inspanning geleverd om invulling te geven aan het in 1997 door de raad vastgestelde programma "Van Geheim naar Publiek Domein". De forten werden gerestaureerd en kregen een nieuwe bestemming en werden hiermee meer toegankelijk gemaakt voor het grote publiek. Fort de Gagel is het laatste fort dat nog herontwikkeld wordt vanuit dit programma. Momenteel is de uitvoering in volle gang. Verwacht wordt dat het fort eind 2022 toegankelijk is voor publiek.

Werfkelders

Afgelopen jaren heeft de gemeente bij enkele werfkelders de gewelven opnieuw waterdicht gemaakt naar aanleiding van lekkages. Hierbij wordt samengewerkt met het Programma Wervengebied en particuliere (mede)eigenaren. In samenwerking met het Programma Wervengebied wordt nu gekeken naar de aanpak van de overige werfkelders in eigendom van VGU.

4.4.4 Gemeentelijke huisvesting

De kern van het huisvestingsaanbod is twee hoofdlocaties, meerdere gebiedsgerichte locaties en een flexibele schil van huisvesting bij partners in de stad. Op deze manier houden we verbinding met de stad en creëren we flexibiliteit om de groei van het aantal ambtenaren op te vangen. Om richting te geven aan de toekomstige ontwikkeling van het aanbod wordt een nulmeting uitgevoerd en een Meerjaren Strategisch Programma opgesteld.

Figuur 15: Spreiding portefeuille Gemeentelijke Huisvesting

Nulmeting en Meerjaren Strategisch Programma
Ook voor Gemeentelijke huisvesting is er de behoefte om het vastgoed optimaal aan te laten sluiten op de veranderende vraag. Niet alleen voor de korte termijn; strategische sturing op de middellange en lange termijn is ook gewenst. Om het primaire belang van deze vastgoedportefeuille optimaal te kunnen dienen is het noodzakelijk inzicht te krijgen in wat de portefeuille omvat (nulmeting) en hoe de toekomst eruit gaat zien, welke maatregelen noodzakelijk zijn en op basis van welke uitgangspunten het vastgoedbeleid vorm wordt gegeven. Op basis van de nulmeting worden conclusies getrokken en uitgangspunten geformuleerd. Vervolgens kan het beleidsveld aan de hand van een analyse de vraag scherper in beeld brengen. De vraaganalyse, samen met de beleidskaders en de uitkomsten van de nulmeting, vormen het fundament voor het Meerjaren Strategisch Programma (MSP) Gemeentelijke huisvesting.

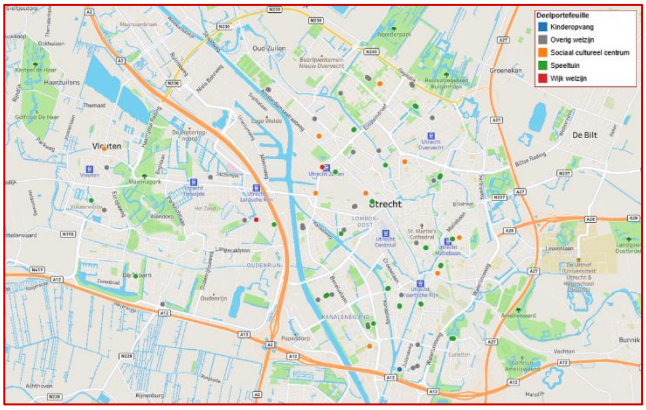
Stadskantoor
Voordat maatregelen werden ingesteld om de verspreiding van COVID-19 in te perken, was de bezetting/benutting van het Stadskantoor “hoog”. Vanuit de beleidslijn Werken 3.0 wordt ingezet op meer effectief gebruik van ruimte door medewerkers meer mogelijkheden te bieden om een werkomgeving te kiezen die past bij wat er nodig is voor de opgave. Dit zal komende periode nadrukkelijk bijdragen aan een bezetting/benutting die beter past bij de beschikbare ruimte. Daarnaast zijn er meer mogelijkheden om gebruik te maken van voorzieningen buiten het stadskantoor.

Wijkbureaus
Door te investeren in de huisvesting van wijkbureaus dragen wij bij aan het versterken van onze zichtbaarheid in wijken en versteviging van de samenwerking met partners in de stad. Er is nieuwe locatie ingericht voor het wijkbureau Noordwest. Er is een nieuwe plek voor wijkbureau West gevonden in in de voormalige Directievilla Cereol. Ook wordt gewerkt aan een verbeterslag in de huisvesting voor wijkbureau Vleuten-de Meern.

Centra Jeugd en Gezin
Op basis van de Bevolkingsprognose 2018 wordt ingeschat dat de extra behoefte aan jeugdgezondheidszorg kan worden ingevuld in de bestaande voorzieningen. Er zullen fysieke aanpassingen worden gemaakt aan de bestaande Gezondheidscentra aan de Vogelvlinderweg, Van Hoornekade en Utrechtse Heuvelrug. Ten behoeve van de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone zal het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) aan de Al Masoedilaan worden aangepast.

Overig: overdracht panden Stadsbedrijven
De locaties van Stadsbedrijven kunnen na het afronden van de huisvestingsstrategie en afspraken hierover worden overgedragen aan VGU. Zie verder paragraaf 4. 8.

4.4.5 Welzijn

Figuur 16: Spreiding portefeuille Welzijn

Samen met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en vrijwilligers maken we van Utrecht een stad waar plaats is voor iedereen. Utrecht bruist en groeit, maar we zien in toenemende mate mensen die het moeilijk hebben om mee te doen. Denk aan meer langdurig werklozen en een steeds groter aantal kinderen dat opgroeit in armoede. Daarom willen we voorzieningen beter fysiek en sociaal toegankelijk maken zodat Utrechters elkaar blijven zien en ontmoeten. We investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van onze maatschappelijke voorzieningen om deze beweging mogelijk te maken. Het gaat hier met name om buurtcentra, jongerenhuiskamers/buurtkamers en de beheerde speeltuinen. De resultaten van de Rapportage Evaluatie beleid Utrechtse Buurtcentra worden hierbij meegenomen. Het gaat dan vooral om het verbeteren van de uitstraling, functionaliteit en zichtbaarheid in de wijk. Op dit moment heeft Welzijn weinig leegstand. Het huisvesten van nieuwe initiatieven of het vinden van vervangende tijdelijke huisvesting, wanneer een Buurtcentrum wordt gerenoveerd, is daardoor een uitdaging.

Buurtcentra

Vanuit de groei van de stad is het nodig om het aantal buurtcentra en/of buurtkamers uit te breiden. Het gaat om locaties buurtkamer Kruisvaertkade, buurtcentrum Merwedekanaalzone, buurtkamer Lombokplein en een nieuw buurtcentrum in Overvecht/Vechtstrook. Deze behoefte is voorzien in de uitvoeringsnotitie “Maatschappelijk Initiatief Onderdak” (MIOD). Vanuit dit meerjarig perspectief op vraag, aanbod én kwaliteit van de buurtcentra per wijk zijn/worden er verschillende buurtcentra verplaatst, verbouwd en vindt er nieuwbouw plaats, zoals bij Buurtcentrum Zuilen, Buurtcentrum Sterrenzicht en Buurtcentrum De Leeuw. Na voltooiing van de nieuwbouw is de geografische spreiding van buurtcentra over de stad grotendeels op orde. Projecten die leiden tot een kwaliteitsslag van de buurtcentra zijn al opgestart.

Jongerenhuiskamers en buurtkamers

Voor specifieke doelgroepen van welzijnsbeleid op buurtniveau zijn jongerenhuiskamers en buurtkamers in beheer. Op nieuwe locaties worden jongerenhuiskamers en buurtkamers veelal geïntegreerd in buurthuizen en/of andere welzijnsvoorzieningen. De tijdelijke jongerenhuiskamers aan de Meerndijk en aan de Gambiadreef moeten op termijn een vaste plek krijgen. De locatie aan de Meerndijk zal meegenomen worden in de lokale gebiedsontwikkeling.

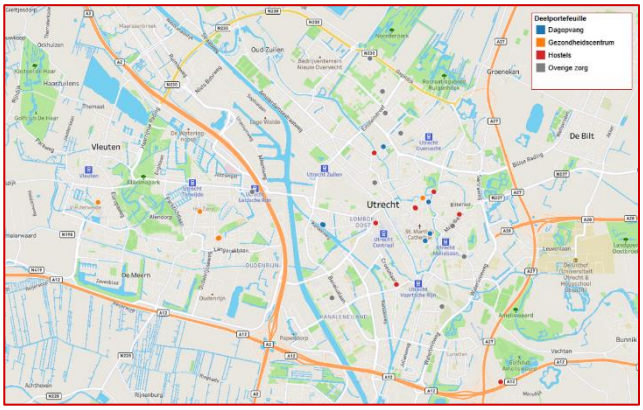
Speeltuinen

Het beleidskader “Speelruimte maken we samen” uit 2017 geeft bewoners in de wijk de mogelijkheid om het beheer op ‘hun’ speeltuin uit te voeren. De grond wordt door VGU verhuurd en alle opstallen worden met een huurafhankelijk opstalrecht tijdelijk in eigendom gegeven bij de bewoners die alle middelen ontvangen voor de instandhouding en vervanging. Er zijn momenteel 12 van de 21 speeltuinen verzelfstandigd. De verwachting is dat in de komende jaren de overige speeltuinen gaan verzelfstandigen mits hiervoor draagvlak is bij bewoners. Het voldoende aantrekken van vrijwilligers en het oppakken van technisch beheer- en onderhoud vormen daarbij de grootste uitdagingen.

4.4.6 Zorg

Het Utrechtse model voor zorg en ondersteuning kent drie sporen:

1. Een sterke sociale basis: ondersteunen van het zelforganiserend vermogen, zowel individueel als collectief;
2. Sociale basiszorg: generalistisch werkende buurtteams, dichtbij en laagdrempelig;
3. Aanvullende zorg: specialistisch en intensief als dit nodig is.

Figuur 17: Spreiding portefeuille Zorg

In de portefeuille Zorg wordt vastgoed ingezet om met name het tweede en derde spoor te faciliteren. Slechts een klein deel van de totale huisvestingsbehoefte uit dit beleidsveld wordt ingevuld met eigen vastgoed of aangehuurd vastgoed. Het merendeel van de huisvesting wordt verzorgd door de zorgaanbieders zelf.

Buurtteams

De buurtteamorganisaties zijn zelf verantwoordelijk voor hun huisvesting. De huidige huisvesting bestaat uit een mix van particulier en gemeentelijk vastgoed op circa 20 locaties. Met de groei van de stad neemt de behoefte aan maatschappelijk vastgoed toe, en daarmee ook de behoefte aan huisvesting van de buurtteams. We werken nauw samen om huisvesting mogelijk te maken en zetten in op synergie met andere maatschappelijke voorzieningen.

Buurtgerichte specialistische jeugdteams

De aanvullende zorg is integraal georganiseerd en per buurt is gekomen tot een team van samenwerkende professionals. Deze zorg is aanvullend op de sociale basiszorg van buurtteam, huisartsen en jeugdartsen. Deze teams werken op een schaalgrootte van de buurt zodat samenwerking met de buurtteams, huisartsen, jeugdartsen en andere partijen in de buurt optimaal wordt gefaciliteerd. Idealiter is het team gevestigd in dezelfde ruimte als die van het buurtteam, in een gezondheidscentrum of bij de jeugdartsen in een buurt. Voor bestaand vastgoed en vanuit de groei van de stad zetten we in op clustering van gemeentelijke zorgfuncties op buurtniveau.

Thuis voor iedereen

De huisvesting van dak- en thuislozen, jongeren in een kwetsbare positie en ouderen staat in toenemende mate onder druk. Samen met onze stakeholders willen we de ontwikkeling van wooneenheden voor daklozen, jongeren en ouderen versnellen en versterken: we jagen bestaande ontwikkelingen aan, verbinden specifieke expertise van de doelgroepen aan ontwikkeling van nieuwe gebieden, benutten de bestaande voorraad en vrijkomend vastgoed, en realiseren nieuwe woonconcepten en mogelijke tijdelijke flexibele oplossingen. Via het Programma (T)huis voor iedereen wordt dit in onderlinge samenhang opgepakt.

Maatschappelijke opvang

Er is mede door de krapte op de woningmarkt een groeiende behoefte aan (tijdelijke) huisvesting om de in- en doorstroom in de maatschappelijke opvang te kunnen opvangen. Wij verkennen – samen met onze partners en regiogemeenten – hoe dit op te lossen. Kleinschalig, gespreid over de stad/regio en geclusterd met andere zorgvoorzieningen zijn belangrijke trends in de maatschappelijke opvang. Het college heeft de ambitie geformuleerd om de bestaande nachtopvang om te vormen naar een opvang die 24-uur toegankelijk is voor bezoekers. Hierdoor komen bezoekers meer tot rust en kunnen zij beter werken aan hun herstel. Ons huidige vastgoed is inmiddels gedeeltelijk aangepast op deze huisvestingsbehoefte.

Vluchtelingen en ongedocumenteerden

Vanuit beleid wordt zoveel mogelijk ingezet op het behouden van kleinschalige opvang verspreid over de stad en het blijven exploiteren van twee middelgrote locaties. Echter, de in- en uitstroom van vluchtelingen en ongedocumenteerden kenmerkt zich door onvoorspelbaarheid. Door de huidige ontwikkelingen zoeken we samen met onze partners naar flexibele huisvestingsoplossingen voor een groeiende groep vluchtelingen. Dit vraagt om flexibiliteit in ons huisvestingsprogramma.

Speciaal: Maatschappelijke waarde van Vastgoed in Overvecht

Met de ambities voor Overvecht als vertrekpunt zijn voor acht locaties integrale pandvisies opgesteld. Deze worden uitgewerkt door belanghebbenden aan de planvorming te verbinden en de financiële haalbaarheid te onderzoeken

4.4.7 Overig beleid

De deelportefeuilles 'Overig' en 'overig beleid' zijn deelportefeuilles onder het programma Utrechts Vastgoed. Binnen deze deelportefeuilles kennen we vier categorieën.

Economische Zaken
Dit betreft het Lumax-pand aan de Ondiep Zuidzijde. Het pand is in gebruik als bedrijfsverzamelgebouw.

Openbare Orde en Veiligheid
Dit betreft de panden die de gemeente in eigendom heeft ten behoeve van de Veiligheidsregio Utrecht, VRU. De gemeente heeft zowel een rol als eigenaar en ook als partij in de bekostiging van onder andere de huisvesting.

Strategisch Bezit
In het deel Strategisch bezit zitten panden die (1) op dit moment tijdelijk geen beleidsfunctie vervullen of (2) een functie hebben die specifiek is en niet onder andere portefeuilles te vatten zijn. Voor de eerste categorie wordt gekeken of de panden in de toekomst nog een gebruikswaarde vertegenwoordigen. Hiervoor wordt onder andere het instrument van de pandvisies gebruikt. De tweede categorie betreft bijvoorbeeld objecten die onderdeel zijn van bijvoorbeeld parken of onlosmakelijk verbonden zijn met andere gemeentelijke vastgoedobjecten.

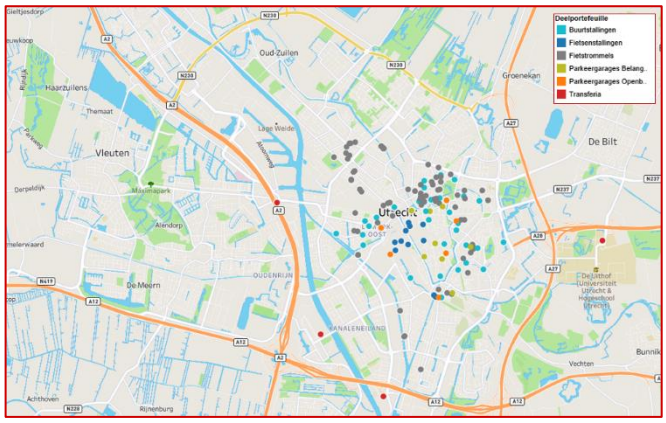
Strategisch Bezit: benzine verkooppunten
Dit betreft de verhuur van gronden waarop de benzineverkooppunten gevestigd zijn. Deze gronden zijn strategisch bezit ten behoeve van gebiedsontwikkelingen in de stad.

4.5 Meerjarenperspectief Programma Bereikbaarheid

De gemeente beschikt over een areaal aan parkeervoorzieningen die een bijdrage leveren aan de opgave duurzame mobiliteit van het programma bereikbaarheid. De voorzieningen zijn ondergebracht binnen Vastgoed Organisatie Utrecht (VGU) in de portefeuille parkeren en bestaat uit de deelportefeuilles auto en fiets.

De deelportefeuille auto bestaat uit:
3 gebouwde P+R-voorzieningen (waarvan 1 nog gesloten), 1 tijdelijk P+R terrein, 5 openbare parkeergarages en 8 belanghebbendengarages.

Daarnaast bestaat de deelportefeuille fiets uit: 11 openbare fietsstallingen, 5 pop-up stallingen, 1 tijdelijk fietsdepot, 35 buurtstallingen waarvan 24 locaties gehuurd en 102 fietstrommels.

Figuur 18: Spreiding portefeuille Bereikbaarheid

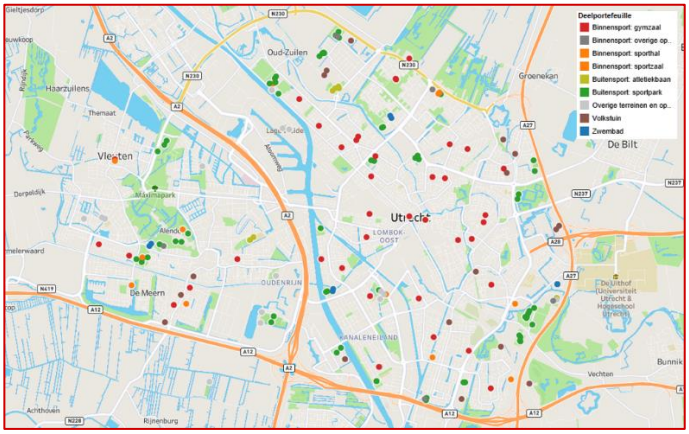
Impact RSU2040
Het strategisch kader van de RSU 2040 heeft een aanzienlijke impact op de investerings- en bemensingsopgave van de Vastgoed Organisatie Utrecht (VGU). Het gaat immers om grotendeels nieuw te ontwikkelen Vastgoed producten en diensten waar Utrecht landelijk gezien noodzakelijkerwijs in voorop loopt en waar dus nog relatief weinig kennis en kunde voor beschikbaar is.

Het betreft hier o.a.:

- Het onderzoek naar een permanente P+R op Papendorp
- Het Mobiliteitsbedrijf en concept in de Merwedekanaalzone en verplaatsing van het fietsdepot
- De (her)ontwikkeling van totaal circa 13 P+R-locaties tot 2040
- Het ontwikkelen van deelhubs in openbare parkeergarages.
- Het verder uitbreiden van met name het aantal fietsgarages en buurtstallingen en fietstrommels. Zowel bemand als onbemand.
- Het uitbreiden van fietsstallingsplaatsen in het stationsgebied met minimaal 5000 stallingsplaatsen.
- Het verduurzamen en slimmer maken van de huidige parkeer- en fietsgarages en P+R-locaties met laadpalen, zonnepanelen waar mogelijk en gewenst, een groene wand en/of dak, de parkeergarage als “batterij” en “accu” voor het opvangen van piekbelasting, etc.
- Het onderzoeken van Mobiliteitswinkels waar deelmobiliteits diensten kunnen worden afgenomen
- Het integreren in en opwaarderen van de parkeer- en fietsgarages, P+R-locaties, en verkeer ICT-infrastructuur.

4.6 Meerjarenperspectief Programma Sport

Algemene programmadoelstelling Samenleven en Sport: Utrechters zijn betrokken bij elkaar, ondernemen samen activiteiten en iedereen kan zichzelf zijn. Zij kunnen sporten en bewegen in een toegankelijke en kwalitatief goede infrastructuur. Waarbinnen de subdoelstelling voor Sport:
Alle Utrechters kunnen sporten en bewegen in een toegankelijke en kwalitatief goede sportinfrastructuur.

Figuur 19: Spreiding portefeuille Sport

In 2022 wordt er gewerkt aan de volgende projecten:
Buitensportaccommodaties o.a.

1. Burgemeester Norbruislaan 680 (Sportpark Zuilen)
   In de ontwikkeling van Sportpark Zuilensevecht wordt er gestart met de realisatie van een American Football combi veld.
2. Koningsweg 139 (Sportpark Koningsweg)
   Onderzoek naar herbouw kleedvoorzieningen met herinrichting klein deel sportpark.
3. Rijnvliet 3-5 (Sportpark Rijnvliet)
   Uitbreiding met een rugbyveld door herschikking van de bestaande velden, in overleg met de bestaande rugby-vereniging.
4. Rio de Janeirodreef 201-203 (sportpark Vechtzoom)
   Renovatie kleedgebouwen.
5. Arienslaan 2 (sportpark de Berekuil)
   Vervangende nieuwbouw kleedgebouwen op het sportpark, nader stedenbouwkundig onderzoek naar de (on)mogelijkheden in afstemming met sportvereniging.
6. Manitobadreef 8 (sportpark Overvecht)
   Renovatie veld twee.
7. Verlengde Hoogravenseweg (sportpark Hoograven)
   Inbreng renovatie kleedgebouwen in mogelijke herontwikkeling, nader onderzoek treintje Romal.

Diverse renovaties van sportveldconstructies
Op basis van de actuele sportveldconditie staan er meerder sportveldconstructies op de planning.
Zie hiervoor ook de projecten geheime bijlagen. De jaar planning wordt een half jaar voor renovatie definitief vastgesteld en met betrokken sportvereniging gecommuniceerd voor uitvoering.

Binnensportaccommodaties o.a.

1. Herculesplein 343 (Sportcentrum Galgenwaard)
   Uitvoering groot onderhoud in combinatie met verduurzaming waar rendabel en terug levering wel of niet kan plaatsvinden.
2. Dave Brubecklaan (gymzaal Terwijde)
   Ontwikkeling van een nieuwe gymzaal, aanbesteding opnieuw na mislukt te zijn in 2021
3. Huisvestingsonderzoek en tijdelijke voorzieningen middelbaar beroepsonderwijs bij Zuilense vecht ontwikkeling
4. Parkzichtlaan (sporthal de Paperclip) groot investeringsonderhoud in werkvoorbereiding

Nog niet kunnen starten met de voorbereiding van de volgende projecten

1. Goeree 4 – 6 (gymzalen Goeree)
   Renovatie verduurzaming gymzalen.
2. Bangkokdreef 2 (gymzaal Bangkokdreef)
   Renovatie gymzaal in combinatie met verduurzamingswerkzaamheden.
3. Ten Veldestraat (gymzaal) renovatie of nieuwbouw
4. Cremerstraat verduurzaming lijkt niet haalbaar

Voor de binnensportaccommodaties wordt er qua uitbreidingsinvesteringen gewerkt aan de volgende ontwikkelingen:

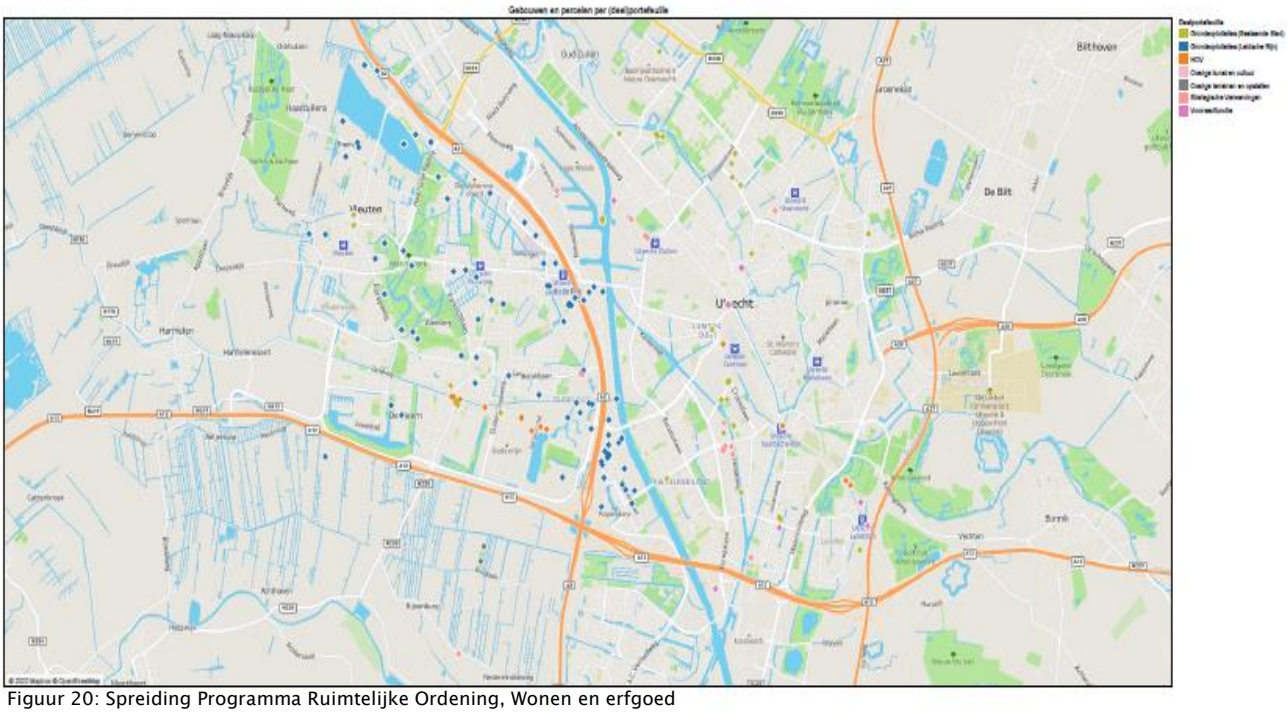
1. Sporthal Noordoost (sportpark Voordorp)
2. Sporthal Merwedekanaalzone
3. Sporthal Cartesiusdriehoek
4. Sporthal Het Plein (Berlijnplein)
5. Sporthal initiatief Vleuten de Meern (onderzoek)
6. Sporthal initiatief Overvecht (onderzoek)

Zwembaden

1. Voor alle vier de gemeentelijke zwembaden staat er uitwerking en uitvoering van groot investeringsonderhoud gepland.
2. Voor de uitbreidingsinvestering zwembad Maximapark zal er gestart worden met de projectdefinitiefase.

4.7 Dienstverlening Programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen&Erfgoed

De gemeente heeft ook vastgoed en grondposities in bezit als strategisch instrument voor stedelijke ontwikkeling. Dit vastgoed heeft niet een beleidsinvulling. Het betreft vastgoed dat de gemeente in (tijdelijk) eigendom heeft om toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Het betreft 48.928, m2 BVO, 47.752m2 VVO, 4.098.455m2 perceel oppervlak, 37 panden en 162 percelen

Figuur 20: Spreiding Programma Ruimtelijke Ordening, Wonen en erfgoed

Het vastgoed kan onderdeel uitmaken van een grondexploitatie, als een gebied ontwikkeld wordt. Het vastgoed is veelal bestemd voor (her)ontwikkeling; sloop of verkoop behoren daarbij tot de mogelijkheden. Vooruitlopend op de ruimtelijke ontwikkelingen heeft de VGU de taak om het vastgoed (zowel objecten als gronden) zo goed mogelijk in overeenstemming met de ruimtelijke plannen en het gemeentelijk vastgoedbeleid tijdelijk te beheren. Dit gebeurt door te zoeken naar passende huurders/gebruikers die invulling geven aan het (tijdelijk) beheer. De financiële verantwoordelijkheid voor dit vastgoed blijft bij het programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed, dat de opdracht heeft gegeven voor het tijdelijk beheer.

4.8 Programma Openbare Ruimte/ Stadsbedrijven

De uitvoeringsorganisatie Stadsbedrijven heeft een aantal panden in eigendom en beheer voor de eigen huisvesting. Deze panden maken onderdeel uit van het programma Openbare Ruimte (zie figuur 21). Voor deze panden is een huisvestingsstrategie in ontwikkeling; het streven is om in 2022 de strategie af te ronden. In de strategie worden interne en externe ontwikkelingen vertaald naar vastgoedopgaven in samenspraak met Stadsbedrijven, VGU en Facilitair & Huisvesting. De schouw van panden en de huisvestingsbehoefte resulteren in oplossingsrichtingen met een focus op de hoofdlocatie Tractieweg. Bij formuleren van een voorkeursscenario wordt ook in beeld gebracht welke modificaties nodig zijn om aan te sluiten bij de ambitie van het coalitieakkoord voor energieneutraal gemeentelijk vastgoed in 2040, en welke middelen daarvoor nodig zijn.

Panden		Oppervlak	Aandeel	Eigenaar	Bouwjaar	WOZ	Boekwaarde
Hoofdvestiging - kantoor	Tractieweg 2, 3534AP, Utrecht	4.520	36%	SB	1976	12.360.000	5.489.554
Stadskantoor	Stadsplateau 1, 3521AZ, Utrecht	4.000		VGU		n.b.	n.b.
Hoofdvestiging - gebouw B Werkplaats	Tractieweg 2, 3534AP, Utrecht	3.910	46%	SB	1976		
Hoofdvestiging - gebouw C Stalling	Tractieweg 2, 3534AP, Utrecht	3.480		SB	1976		
Hoofdvestiging - gebouw D Opslag	Tractieweg 2, 3534AP, Utrecht	2.500		SB	1976		
Hoofdvestiging - gebouw E Opslag, wijkpost	Tractieweg 2, 3534AP, Utrecht	950		SB	1976		
Wijkpost Mostperenlaan	Mostperenlaan 2, 3452DN, Vleuten	910	17%	VGU	2001	2.786.000	14.529
Wijkpost Tractieweg 30-32	Tractieweg 30, 3534AP, Utrecht	910		Extern	1996	413.000	-
Wijkpost Vaartschenrijnstraat	Vaartscherijnstraat 1A, 3523TA, Utrecht	950		SB	1920	1.135.000	515.532
Wijkpost Van Swindenstraat	Van Swindenstraat 225, 3514XR, Utrecht	1.200		SB	1980	1.150.000	448.018
Afvalscheidingsstations Mostperenlaan	Mostperenlaan 2B, 3452DN, Vleuten	30	1%	VGU	2001	-	7.026
Afvalscheidingsstations Lunetten	Zwarte Woud 250, 3524SL, Utrecht	70		SB	2016	2.204.000	6.258.611
Afvalscheidingsstations Tractieweg	Tractieweg 120, 3534AP, Utrecht	60		SB	1980	1.941.000	1.190.784
Totaal		**23.490**	**100%**			**21.989.000**	**13.924.055**
Laan van Maarschalkerweerd 2A	*Wordt verhuurd aan aannemer Achterberg tot eind 2022*						

Figuur 21: Voor de panden van Stadsbedrijven wordt een huisvestingsstrategie opgesteld.

5 Tevredenheid van huurders en eindgebruikers

In dit hoofdstuk staat sturing op het hoofddoel beheren en exploiteren van gemeentelijke voorzieningen naar tevredenheid van huurders en eindgebruikers centraal. We blikken terug op en we kijken vooruit naar de bezetting en het gebruik van de door de Gemeente Utrecht geëxploiteerde accommodaties. Dit zijn de welzijnsaccommodaties, sportaccommodaties (binnen en buiten) en de zwembaden, maar ook parkeervoorzieningen en begraafplaatsen.

5.1 (Externe) Huurders Vastgoedorganisatie Utrecht

In 2020 is de Utrechtse Vastgoedorganisatie samengevoegd met de afdeling Vastgoedbeheer naar een nieuwe organisatie: Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU). In deze nieuwe organisatie ligt de focus sterk op onze klanten/huurders. Het hoofddoel 'beheren en exploiteren van gemeentelijke voorzieningen naar tevredenheid van huurders en eindgebruikers' staat (mede) centraal. De gewenste identiteit van de nieuwe organisatie is dan ook als volgt geformuleerd: Wij zijn de vastgoedprofessionals van Utrecht. Samen zetten wij iedere dag al onze kennis en energie in voor onze klanten. Vandaag en voor de verre toekomst.

Daarbij hebben wij de volgende kernwaarden vastgesteld die dagelijks richting geven aan ons werk:

- **Deskundig**: Wij zijn de gepassioneerde professionals en kennisvraagbaak op het gebied van vastgoed voor de lange termijn.
- **Betrouwbaar**: We doen wat we beloven, zijn realistisch over wat kan en niet kan en nemen doordacht beslissingen.
- **Veerkrachtig**: Wij zijn positief en constructief bij veranderende wensen van klanten, politiek en collega's.
- **Open**: Wij zijn toegankelijk voor onze klanten, luisteren goed naar hun wensen en stellen die centraal. Samen werken we naar een optimaal resultaat.
- **Toekomstgericht**: We anticiperen op toekomstige ontwikkelingen en innoveren voor steeds betere oplossingen en service voor onze klanten.

5.1.1 Visie

Wij leveren kwaliteit en leggen verbinding. In goed overleg met klant en bestuur bepalen en beheren wij het gewenste kwaliteitsniveau van onze gebouwen. De basis hiervan is:

- Integraliteit in afwegingen ten aanzien van de stedelijke ambities en sturing op levensduurcycli van de gebouwen.
- Proactief acteren op basis van inzet van vastgoed-vakmanschap voor de maatschappelijke opgaven en sturing op de gewenste ontwikkeling van de vastgoedportefeuille. Inclusief actief leegstandbeheer.
- Een actieve en open manier van communiceren door de Vastgoedorganisatie over zowel de beleidsmatige, financiële en of juridische afspraken met het bestuur, huurders/klanten en leveranciers.

5.1.2 Klantstrategie

In de relatie tot de klant zijn er twee niveaus te identificeren: op strategisch niveau de klant- en pandvisie, op tactisch/operationeel niveau het maken van een jaarplan. Vervolgens is het monitoren en bijstellen van deze twee niveaus een belangrijke stap om continu de kwaliteit van ons werk, en vervolgens ook de relatie met de klant, te verbeteren.

Om concreet te maken wat deze visie en ambities in de praktijk betekenen, is door de VGU gewerkt aan de klantstrategie. Want wat is er nodig voor een goede relatie met onze huurders? Aan de hand van klantreizen hebben wij de belangrijkste momenten in de relatie met klanten en de mate van hun waardering van ervaringen met de organisatie inzichtelijk. Op basis hiervan is de klantstrategie geformuleerd, deze strategie bepaalt hoe wij willen omgaan met onze klanten. Hier wordt aan gewerkt vanuit de volgende 4 hoofthema's:

1. **Klant- en pandvisie:** Een visie op de relatie en het contact met de klant is van essentieel belang om alle klanten op een passende manier te kunnen bedienen. Daarnaast is een heldere visie op een pand noodzakelijk om een klant te kunnen voorzien van informatie over de plannen met het pand. Beide visies zijn nodig om onze doelstelling, maatschappelijke voorzieningen ondersteunen met passende huisvesting tot tevredenheid van de klant, te kunnen waarmaken.

2. **Gezamenlijk jaarplan:** Om aan de hand van een klant- en pandvisie de klant goed te kunnen bedienen, resulteren deze visies in een operationeel plan per pand. Met een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) en jaarplan van de nieuwe Vastgoedorganisatie (beleid, beheer én onderhoud) kunnen we de klant helpen. De nieuwe Vastgoedorganisatie heeft regelmatig contact met haar klanten. Waar mogelijk, wordt vanuit de nieuwe Vastgoedorganisatie integrale contactmomenten met de klantgeorganiseerd. We helpen de klant door integraal te spreken over de huisvesting. De nieuwe Vastgoedorganisatie stelt dit jaarplan in samenspraak met de klant op. En neemt de klant mee in de keuzes die worden gemaakt en waarom we die keuzes maken. Zo wordt voor de klant zichtbaar en helder wat er komend jaar gaat gebeuren, en kan de klant zich daar op voorbereiden en aanpassen.

3. **Monitoren en bijstellen:** Iedere portefeuille meet tweejaarlijks met een klantonderzoek de tevredenheid over de werkzaamheden van de nieuwe Vastgoedorganisatie en de diverse aspecten die leiden tot (on)tevredenheid. Denk aan de samenwerking, communicatie, kwaliteit van het gebouw, enzovoort. Aan de hand van de resultaten van het klantonderzoek, wordt bepaald of de klant- en pandvisie en het jaarplan nog voldoen of moeten worden bijgesteld.

4. **Wederkerige relatie:** De relatie met een klant is wederkerig. Van de nieuwe Vastgoedorganisatie wordt verwacht de klant goed te bedienen, in nauw contact te staan. Bijvoorbeeld door met de klant het operationeel plan te delen en te bespreken en projecten professioneel te managen.

5.1.3 Acties

In de organisatieontwikkeling van VGU staat de klant centraal en komt in feite in de volle breedte van het werk terug. Zoals bij het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen en werkprocessen. Daarnaast wordt er een aantal concrete acties uitgezet die direct gekoppeld zijn aan het hoofddoel 'beheren en exploiteren van gemeentelijke voorzieningen naar tevredenheid van huurders en eindgebruikers'.

Klanttevredenheidsonderzoek huurders VGU
Monitoren en bijstellen: VGU meet tweejaarlijks door middel van een klantonderzoek de tevredenheid over de werkzaamheden van de nieuwe Vastgoedorganisatie en de diverse aspecten die leiden tot (on)tevredenheid. Denk aan de samenwerking, communicatie, kwaliteit, enzovoort. De resultaten bieden belangrijke managementinformatie. Het geeft inzicht in de tevredenheid van de huurders over het beheer en onderhoud, de communicatie, dienstverlening en welke aspecten daarvan volgens de huurders aandacht vragen. Zo kunnen wij bepalen of het relatiemanagement, de klant- en pandvisie en/of het jaarplan nog voldoen of moeten worden bijgesteld. Op basis van de uitkomsten gaan de huurder en Vastgoedorganisatie in gesprek.

In het najaar van 2021 is een digitaal gebruikerstevredenheidsonderzoek uitgevoerd door Benchmark Gemeentelijk Vastgoed. Het doel van dit onderzoek is verbeterpunten richting onze klanten te achterhalen om vervolgens te bepalen welke verbeterpunten we in 2022 oppakken.

Tevredenheid	Gemeente Utrecht	Benchmark
Dienstverlening –huisvestingszaken	38%	49%
Dienstverlening –klacht, schade, storing	19%	45%
Planmatig onderhoud	55%	-
Vastgoed	75%	73%

Voor tevredenheid over de dienstverlening met betrekking tot het beantwoorden van huisvestingsvragen scoort de gemeente Utrecht met 38% lager dan de landelijke benchmark van 49%. Het doel is om in 2023 te zorgen dat de klanttevredenheid over onze dienstverlening in de beantwoording van huisvestingsvragen minimaal 49% scoort.

Iets meer dan de helft van alle respondenten (54%) heeft contact gehad met de vastgoedafdeling om een klacht, schade of storing te melden. De gemiddelde tevredenheidsscore van de benchmark is 45%. Gemeente Utrecht scoort hiermee lager op tevredenheid van de dienstverlening na melding van een klacht, schade of storing dan het gemiddelde van de benchmark. Gebruikers weten waar ze moeten zijn met een vraag over de huisvestingssituatie of het contract. Het minst tevreden zijn de gebruikers met de snelheid en de transparantie van de vastgoedafdeling. Het tijdsbestek waarin vragen worden afgehandeld voldoet niet aan de verwachtingen. Het doel is om in 2023 te zorgen dat de klanttevredenheid over onze de dienstverlening in de beantwoording van huisvestingsvragen minimaal 45% scoort.

Momenteel is 55% tevreden, 20% is neutraal en 25% van de respondenten is ontevreden over het planmatig onderhoud van de gemeente. Hierbij is de tevredenheid uit te splitsen in verschillende indicatoren namelijk: communicatie, betrokkenheid, kwaliteit en planning. In de enquête scoren we op elke indicator een gelijk percentage, te weten 60%. De ambitie is om de klanttevredenheid over het planmatig onderhoud in 2024 te verhogen naar een niveau van minimaal 70%.

Gemeente Utrecht scoort goed op de tevredenheid over het vastgoed. 75% van de respondenten geeft aan tevreden of zeer tevreden te zijn met het pand waarvan zij gebruik maken. De score van gemeente Utrecht iets hoger dan het gemiddelde van de Benchmark. Dat ligt namelijk op 73%.

Het doel van digitaal gebruikerstevredenheidsonderzoek is verbeterpunten richting onze klanten te achterhalen om vervolgens te bepalen welke vier verbeterpunten we in 2022 en 2023 oppakken. Een van deze verbeterpunten is om de respons op de enquête te verhogen. Alhoewel de respons op de enquête met 31% niet afwijkt van de landelijke benchmark, vinden wij het belangrijk dat er de volgende keer meer gebruikers meedoen aan het onderzoek om een meer volledig inzicht te krijgen. Het doel is om de respons in 2023 te verhogen naar minimaal 50%.

5.2 Vastgoedexploitatie

Vastgoedexploitatie (VGE) is verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud en de exploitatie van een groot deel van de Utrechtse vastgoedportefeuille. Het aanbod van Vastgoedexploitatie bestaat uit binnensportaccommodaties, buitensportaccommodaties, zwembaden, multifunctionele accommodaties, buurtcentra, volkstuinen, begraafplaatsen, garages, kantoorgebouwen en speeltuinen. VGE voegt maatschappelijke waarde toe door ervoor te zorgen dat bewoners gebruik kunnen maken van veilige, toegankelijke en duurzame accommodaties, door een optimale bezetting van onze accommodaties en door te streven naar een hoge klanttevredenheid.

Overzicht van de accommodaties

	Aantal 1-1-2021 (+/- t.o.v. 1-1-2020)
Sport/zwembaden	3 binnenzwembaden 1 binnen-/buitenzwembad
Sport/binnen	14 sporthallen 1 turnhal 9 sportzalen 43 gymzalen
Sport/buiten	3 atletiekbanen 26 sportparken met 150 sportvelden 15 volkstuinen
Welzijn/MFA's/FST	13 speeltuinen **(+2)** 23 buurtcentra **(+1)** 6 MFA's 11 jongerenvoorzieningen **(+3)** 1 speelgarage/speelgoed uitleen **(-1)** 8 kantoor/alt. gebouwen (FST) **(-3)**
Parkeren (auto) **Parkeren (fiets)**	8 belanghebbenden-autoparkeergarages 5 kortparkeer-autogarages 4 P+R-garages **(+1)** 11 openbare stallingen **(+2)** 34 buurtstallingen **(+1)** 101 trommels **(+4)**

	11 fietskluizen **(+11)** 5 pop-up stallingen
Begraafplaatsen	2 monumentale begraafplaatsen 2 begraafplaatsen
Totaal	496 accommodaties (+22/-11)

Figuur 22: Overzicht accommodaties in beheer bij Vastgoedexploitatie

5.2.1 De visie van Vastgoedexploitatie

Om de maatschappelijke meerwaarde te verhogen sturen we in de periode 2018-2022 op de volgende sturingslijnen:

1. De klantwaarde
2. Optimale bezetting/benutting
3. Duurzaamheid

Door corona is het lange termijnperspectief in een ander daglicht komen te staan. De sturingslijnen en de visie blijft gehandhaafd maar de resultaten zullen onder spanning komen. In maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen en komt er een herijking van het lange termijnperspectief. Wij willen in de periode 2022-2025 investeren in maatschappelijke voorzieningen en gemeenschapskracht.

Investeren in maatschappelijke voorzieningen en gemeenschapskracht.

Het is van cruciaal belang dat er een stevige sociale basis is met goede algemeen toegankelijke voorzieningen op wijkniveau op het gebied van onderwijs, gezondheid, opvang, sport en ontmoeten voor alle inwoners. Door deze maatschappelijke voorzieningen te realiseren en de informele zorg en de inzet van vrijwilligers te steunen, versterken we de kracht van de stad.
Zowel in de nieuw te ontwikkelen gebieden als waar verdichting plaatsvindt in bestaande wijken zetten we in op het meegroeien van de maatschappelijke voorzieningen: scholen, sportaccommodaties, buurtcentra, speelplekken. Ze zijn rand voorwaardelijk voor ontmoeting, ontwikkeling, beleving en ontspanning voor iedereen en daarmee nodig in de hele stad. Dit meegroeien gaat niet vanzelf. We voorzien een tekort in de financiële dekking en een groot knelpunt qua beschikbare ruimte voor met name de behoefte aan ruimte voor veldsport.

1. De klantwaarde

De stip op de horizon: we kennen onze (potentiële) klant en behoefte en vergroten zijn tevredenheid. In 2022 zijn onze gebruikers tevreden met de voorzieningen. Alle voorzieningen scoren rond een 7,5 bij continue klanttevredenheidsonderzoeken. We weten wat de wensen van de gebruikers zijn en we betrekken hen bij de afweging tussen kosten en bezetting. De klant vindt zijn weg steeds meer digitaal. We blijven onderzoeken of dit naar tevredenheid van de klant is. We zorgen dat we fysiek zichtbaar en aanspreekbaar zijn en niet alleen bereikbaar door middel van digitale systemen. Voor onze voorzieningen zijn we continu op zoek naar nieuwe klanten. Dit alles vraagt van onze medewerkers een andere houding. Een houding die niet alleen gericht is op het tevreden houden van bestaande klanten, maar ook het zien en benutten van kansen met betrekking tot potentiële klanten. We weten wat de wensen en behoeften van

potentiële klanten zijn en weten we hoe we hen kunnen bereiken. We zetten de klant centraal en redeneren vanuit de klant.

Wij vinden het belangrijk dat iedereen optimaal gebruik kan maken van onze dienstverlening. Inwoners ervaren in onze processen dan ook geen obstakels. Het is voor zo goed als iedereen mogelijk om eenvoudig zelf zijn informatie te vinden. Het is niet nodig om elke keer het verhaal opnieuw te vertellen en informatie die we niet nodig hebben wordt ook niet gevraagd.

2. Optimale bezetting/benutting

De stip op de horizon: we ondernemen samen met de klant acties om een optimale bezetting te realiseren. In 2022 hébben onze accommodaties die optimale bezetting. Hierbij houden we rekening met de mogelijkheden van de voorziening (bijvoorbeeld de nieuwe mogelijkheden van kunstgrasvelden t.o.v. natuurgrasvelden), de openingstijden en het maximale aantal bezoekers. We maken voor elk onderdeel marketingplannen die jaarlijks leiden tot marketingcommunicatie-acties.

We toetsen of deze nieuwe ideeën ook in andere deelgebieden toepasbaar zijn. Voor onze voorzieningen zijn we continu op zoek naar nieuwe klanten. Onze medewerkers weten hoe je de bezettingsgraden van de verschillende voorzieningen kunt verbeteren en hoe je nieuwe klantgroepen kunt bereiken. Dit alles vraagt van onze medewerkers een houding die ook gericht is op nieuwe klanten en meer marketingkennis.

5.2.2 De acties van vastgoedexploitatie op de kortere termijn

De klant is de persoon die bij gemeentelijke voorzieningen een locatie boekt en/of bezoekt, maar ook organisaties en personen waar wij mee samenwerken zijn onze klant. Bij VGE zetten we de klant centraal. Belangrijke waarden in 2022 zijn:

- **Klantvriendelijkheid vergroten**: Wij zijn vaak het eerste contact met de klant. Wij weten hoe we de klant moeten behandelen en weten hoe zij behandeld willen worden. Wij weten hoe we de klant een welkom gevoel kunnen geven en vriendelijk te woord kunnen staan. Gastheerschap is belangrijk. Door onszelf (de medewerkers) te blijven te ontwikkelen en eventueel nieuwe sociale vaardigheden aan te leren, kunnen we beter en sneller tegemoetkomen aan de veranderende vraag van de klant.

- **Klantkennis:** Wij vinden het belangrijk om te weten wat onze klanten vinden van onze 454 voorzieningen en service. Daarom meten we via klanttevredenheidsonderzoeken of we voldoen aan de verwachtingen van onze gebruikers. Voor elk onderdeel meten we 1x per 2 jaar de klanttevredenheid. Waar mogelijk, bijvoorbeeld bij de zwembaden en het vastgoedloket, is dit een continu proces. In 2021 scoren wij minimaal een 7 voor klanttevredenheid. Wij zorgen dat we de klant kennen en ook weten wat zij verwachten en/of willen.

- **Klantbinding:** Wij hebben een klantrelatie met iedere bewoner die gebruik maakt van een voorziening. In 2022 willen we hierop voortborduren en dit uitbreiden. Enerzijds willen we deze klanten over andere voorzieningen informeren en inspireren er ook gebruik van te maken. Anderzijds willen wij ervoor zorgen dat klanten ambassadeurs worden. De ambassadeurs kunnen de informatie via mond-tot-mond reclame verder uitdragen naar hun eigen netwerk (het

olievlekprincipe), zodat ook die geïnspireerd worden om gebruik te maken van de gemeentelijke voorzieningen. Collega's van andere onderdelen kunnen ook als ambassadeurs fungeren.

- **Gebruiksgemak:** We verbeteren onze digitale vindbaarheid en online informatievoorziening (bv. de website met klantgerichte visuele middelen of animaties). Wij maken onze klanttools gebruiksvriendelijk (denk aan het verhuursysteem Amis van het vastgoedloket) en we verkorten de responstijd. Hiermee verlagen we de drempel om een ruimte te reserveren, spreken daardoor een bredere doelgroep aan en verminderen het aantal binnenkomende vragen. Wij nemen de digitale klant mee in ons klanttevredenheidsonderzoek.

5.2.3 Resultaten klanttevredenheidsonderzoek

Door het onregelmatige gebruik hebben we in 2021 onder de gebruikers van de (binnen- en buiten) accommodaties geen enquête uitgezet om de klant tevredenheid te meten.

5.2.4 Bezetting accommodaties

We ondernemen – waar mogelijk samen met de klant – acties om een optimale bezetting te realiseren. Hierbij houden we rekening met de mogelijkheden van de voorziening (bijvoorbeeld de nieuwe mogelijkheden van kunstgrasvelden t.o.v. natuurgrasvelden), de openingstijden en het maximale aantal bezoekers. We hebben per KPI een 100%-norm vastgesteld en onze ambitie bepaald en vastgelegd. We maken voor elk onderdeel marketingcommunicatieplannen die jaarlijks leiden tot specifieke acties.

Bij exploiteren ligt het accent in 2022 op het beter benutten van de accommodaties. Dat doen we vooral door het maken en uitvoeren van marketingplannen. De gegevens die we uit het verhuursysteem Amis halen gaan we nog meer gebruiken. Daarnaast willen we het grijsgebruik tegengaan. Bij elke accommodatiesoort verschilt de optimale vorm en de indicator die we willen meten. Bij Parkeren gaat het enerzijds om het aantal parkeerplekken beter te benutten en anderzijds om het beter spreiden van fietsbezoekers. Bij Welzijn streven we naar een gemiddelde norm van 43 uur bezetting per week. De beschikbare ruimte bij de begraafplaatsen – het groene hart van Utrecht – willen we middels omdenken ter beschikking stellen aan de buurtbewoners. Dit doen we door de voorzieningen op de begraafplaatsen een andere invulling te geven. Bijvoorbeeld een plek creëren waar buurtbewoners elkaar kunnen ontmoeten.

In 2022 richten we ons vooral op de volgende onderwerpen om de bezetting te verbeteren:
We ondernemen acties om samen met de potentiële klant een optimale bezetting te realiseren. We optimaliseren de programmering, per onderdeel kijken we hoe we dat kunnen bereiken (bv. fysieke zichtbaarheid, een locatie in de spotlight, dubbelgebruik parkeergarages, medebeheer, betere indeling gymzalen).

De rode draad in onze marketingcommunicatie is waarde creatie. Dit sluit aan bij onze missie, namelijk omdat we met maatschappelijk geld maatschappelijke waarde willen creëren. Er komen marketingplannen voor:

- **Parkeren:** We streven naar een automobiliteit tot de ring (hogere bezetting P&R) en een beweging van de straat naar garage. De website wordt verbeterd.
- **Welzijn & MFA's:** Samen met de sociaal beheerstichting Dock zetten we bij Welzijn in op het vergroten van de kennis over Welzijn en de mogelijkheden in de accommodaties. Naast bestaande bezoekers willen we diverse groepen bewoners en organisaties inspireren om gebruik te maken van de accommodaties.
- **Begraafplaatsen:** Betere benutting openbare ruimte (wandelpad, kunstwerken, gedichten) om het aantal bezoekers te verhogen en participatie in de wijk te vergroten.

Daarnaast zijn er marketingacties voor:

- **Zwembaden:** Door een leefstijl- en behoefteanalyse zetten we vooral in op activiteiten in weekend en vakantieperioden.
- **Binnen accommodaties:** Binnen accommodaties gaat zich concentreren op sporthallen met een lagere bezetting (o.a. Hoograven en Zuilen) en de bezetting in de daluren van de gymzalen.
- **Buitenaccommodaties:** We willen verenigingen uitdagen meer activiteiten te organiseren. Ook de sportparken Vechtzoom en Rijnvliet zijn proeftuinen.

Bezetting en bezoekers

Bezetting/bezoekers | Heel VGE | Jaarplan 2022

Bezetting/bezoekers VGE

Bezetting/bezoekers voor alle VGE onderdelen per jaar

		2018		2019		2020		2021	
		Norm	Realisatie	Norm	Realisatie	Norm	Realisatie	Norm	Realisatie
Begraafplaatsen	Aantal begrafenissen	320	327	320	308	320	307	320	335
Binnenaccomodaties	Bezetting gym- en sportzalen	37,2%	42,4%	38,0%	43,4%	42,0%	48,5%*	42,0%	48,5%
	Bezetting sporthallen	49%	53%	51%	54%	51%	52%*	51%	52%
Buitenaccomodaties	Bezetting	77%	80%	81%	80%	81%	83%	81%	80%
Welzijn	Bezetting	42	39.2	42	40.75	43	27	42	30.21
Zwembaden	Bezoekersaantallen zwembaden (incl. SEZK)	750.000	908.226	850.000	893.128	870.000	496.396	870.000	680.000
Bedrijfsbureau	Vastgoedloket verhuurde uren sport	320.000	356.501	330.000	362.498	330.000	86.320	330.000	347.956
	Vastgoedloket verhuurde uren welzijn	300.000	257.364	280.000	274.110	280.000	183.534	280.000	269.137
Parkeren	Bezetting buurtstallingen	90%	91,8%	90%	95,1%	90%	92,8%	90%	95,14%
	Bezetting trommels	90%	90,1%	90%	91,3%	90%	92,1%	90%	93,26%
	Aantal transacties fietsenstallingen	900.000	1.017.256	950.000	980.497	950.000	283.186	950.000	260156
	Gem. dagbezetting autoparkeren (aantal auto's)	Norm bepalen	975	1000	1104	1000	870	1000	824

* exclusief 16 maart t/m 31 augustus

Figuur 23: Ontwikkeling bezetting & bezoekers (norm & realisatie)

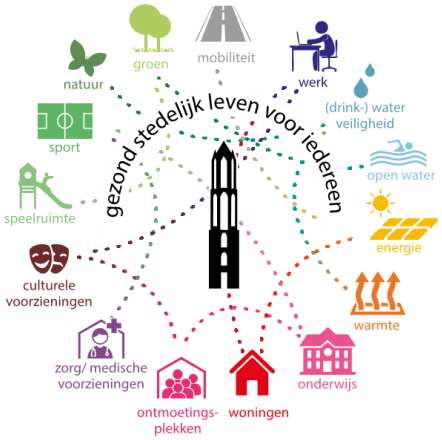
6 Mens & milieubewust bouwen aan gemeentelijk vastgoed

Gezonde verstedelijking staat centraal bij ruimtelijke ontwikkelingen in de stad. Naast opgaven op het gebied van energietransitie, circulariteit en sociale inclusie is door de coronapandemie ook het belang van gezonde gebouwen groter geworden binnen het doel mens & milieubewust bouwen aan gemeentelijk vastgoed.

6.1 Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 en mens en milieubewust bouwen

In het RSU staan een aantal richtinggevende principes genoemd die belangrijk zijn voor de technische aspecten van het gemeentelijk vastgoed:

- Geen dak blijft onbenut;
- Groen tenzij;
- Circulair tenzij;
- Versterken boven gelijk houden;
- Meervoudig gebruik gaat boven mono-functionaliteit;
- Publieke (binnen-)ruimte is openbaar toegankelijk;
- Bovengrondse energievoorzieningen inpandig tenzij.

Figuur 24: Gezond Stedelijk Leven voor iedereen

De bovenstaande principes vragen niet alleen om een integrale afweging op het schaalniveau van gebieden. Op gebouwniveau is het ook belangrijk om deze principes in samenhang met elkaar te beschouwen en af te wegen. Bij het gemeentelijke vastgoed, wat gezien wordt als een effectief instrument bij het geven van het goede voorbeeld in de stad, is deze afweging extra van belang vanwege de inzet van publieke financiële middelen. We werken daarom aan een integrale manier van sturen op het doel mens- en milieubewust bouwen aan gemeentelijk vastgoed.

6.2 Opgave Energie Transitie

De opgave energie transitie gaat over het verlagen van de CO2-uitstoot, hernieuwbare energieopwekking en het aardgasvrij maken van de stad. Hierbij werken wij specifiek richting de ambitie om het kernvastgoed van de gemeente energieneutraal te maken in 2040. Vanwege de complexiteit en diversiteit van de portefeuille zijn er verschillende deelopgaven geformuleerd:

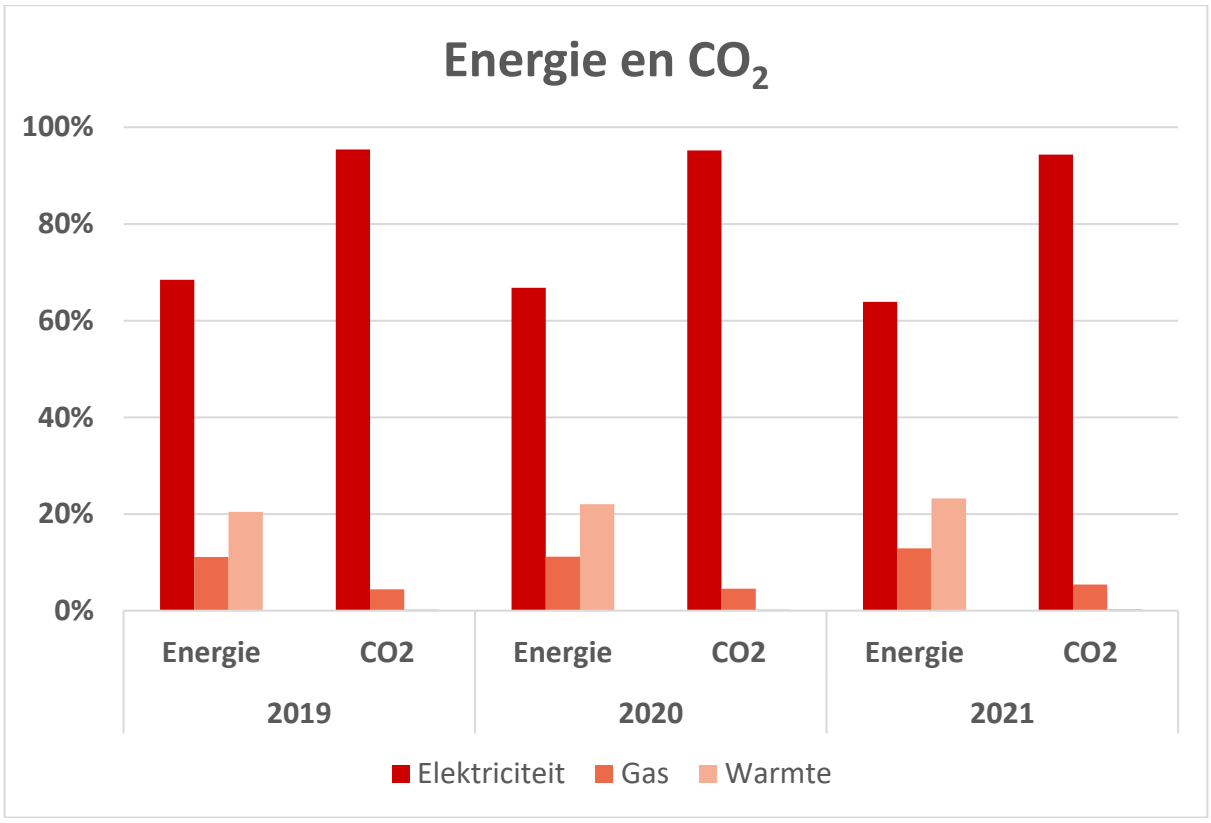
- **Kernvastgoed:** Vanaf 2018 tot 2023 loopt er een versnellend traject om kernvastgoed, vastgoed dat volledig in beheer en eigendom is van de gemeente en een beleidsondersteunende functie heeft. Binnen de “Versnellingsopgave Energieneutraal Kernvastgoed 2040” zijn coalitiemiddelen beschikbaar gesteld om de benodigde infrastructuur en eerste gebouwen ENG (Energieneutraal label) te transformeren. Monumenten kennen een uitzonderingsstatus onder het Kernvastgoed, voor deze gebouwen wordt er een speciaal plan gedefinieerd omwille van haalbaarheid. Het plan is momenteel in de uitvoering, maar heeft in deze periode significante vertraging opgelopen.
- **Monumenten:** Vanwege de unieke bouwkundige status van erfgoed wordt er een speciaal Monumentenplan opgesteld op basis van een door TNO uitgevoerd onderzoek. Daarmee wordt er een realistischere energetische doelstelling geformuleerd voor deze unieke panden. Het plan is momenteel in de ontwerp en onderzoek fase.
- **Zon op het Dak:** Omdat niet elk pand geschikt is om volledig energieneutraal te worden opgeleverd is het belangrijk het gebouw gebonden energieverbruik van deze gebouwen lokaal te kunnen compenseren. Daarmee vormt de omgeving strategie een cruciaal onderdeel van de haalbaarheid richting de doelstelling in 2040. Het plan is in de pilot fase, en wordt tot uitvoering gebracht.
- **Onderwijshuisvesting:** Vanwege de unieke juridische positie van schoolgebouwen, daar deze nog in eigendom nog in beheer zijn van de Gemeente, wordt er een adviserende en aanmoedigende koers gevaren om de desbetreffende schoolgebouwen energieneutraliteit te helpen behalen. Het plan is in de pilot fase, en wordt tot uitvoering gebracht.

6.2.1 CO_2 uitstoot, energieverbruik & energieopwekking

Elk jaar maken we stappen in het inzichtelijk maken van het totale werkelijke energieverbruik van de huurders in onze panden. Dit gaat geleidelijk door de uitrol van steeds meer slimme meters voor het verbruik van elektriciteit, warmte, gas en water. We hebben in veel gevallen toestemming nodig van huurders om deze meters uit te lezen. Inmiddels hebben we inzicht in het werkelijk verbruik bij 37% van gebouwen in de programma’s vastgoed, sport en bereikbaarheid.

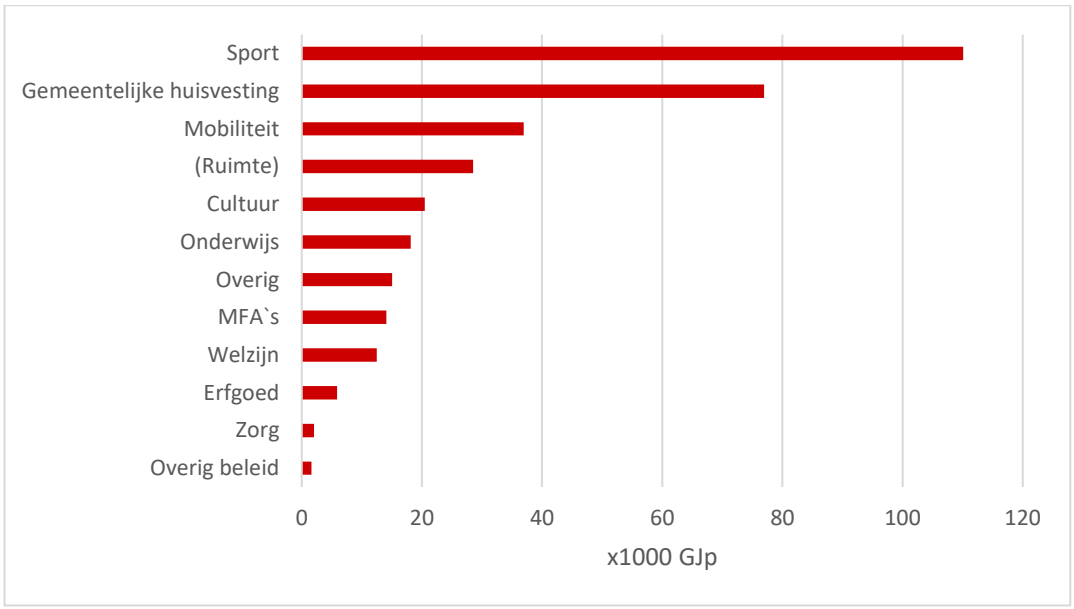
De onderstaande grafieken zijn gedistilleerd uit deze verbruiksgegevens. Vanuit voortschrijdend inzicht en begrijpelijkheid zijn de grafieken versimpeld vergeleken met hun eerste verschijning vorig jaar. Specifiek om een eerlijk, vergelijkbaar, en overzichtelijke weergave te verschaffen is er voor gekozen energiegebruik relatief uit te drukken, daarmee wordt de weergave onafhankelijk van de jaarlijkse groei van het inzicht zelf (additionele geïnstalleerde meters bij bestaande/nieuwe huurders).

In de onderstaande grafiek is het energieverbruik van 2021 in beeld gebracht. We hebben onderscheidt gemaakt in verschillende energiebronnen: elektriciteitsverbruik, gasverbruik en warmte. Alle verbruiken zijn omgezet in primaire energiebehoefte (GJp). Daardoor kunnen de verschillende vormen van energie eerlijk onderling vergeleken worden.

Figuur 25: Energieverbruik en CO_2 per bron binnen totaal inzichtelijk portfolio

Wat opvalt is dat het totaal aandeel gas gestegen is, van 9% naar 11%, zonder dat er nieuwe panden op gas aangesloten worden. Dit kan grotendeels verklaard worden door het opnieuw in gebruik nemen van maatschappelijk vastgoed tijdens het heropenen van de samenleving onder de verlossende COVID-19 maatregelen, en de behaalde schijnwinst in de voorgaande corona periode worden hiermee achterhaalt. Daarbovenop wordt er ook meer energie verbruikt vanwege de aangepaste RIVM-ventilatie standaarden. Vanwege het verhoogde geëiste ventilatiedebiet in gebouwen gaat veel warmte via de lucht naar buiten, dit verlies in warmte moet gecompenseerd worden in extra stoken.

Figuur 26: Aandeel energieverbruik per deelportefeuille

In de bovenstaande grafiek is het aandeel energieverbruik per deelportefeuille inzichtelijk gemaakt. De drie deelportefeuilles met de grootste energieverbruiken (absoluut) zijn sport, gemeentelijke huisvesting en mobiliteit.

De energiebehoefte laat ook zien dat sport de grootste energiebehoefte heeft. Dit wordt vooral veroorzaakt door de vier zwembaden in deze portefeuille.

6.2.2 Voortgang versnellingsopgave Energieneutraal Kernvastgoed

We hebben de afgelopen vier jaar ervaring opgedaan met het energieneutraal (ENG) transformeren van bestaande panden onder de Versnellingsopgave Energieneutraal Kernvastgoed 2040. Deze duurzame transformaties worden voltrokken boven op reguliere werkzaamheden die plaatsvinden, zogenaamde “Natuurlijke Momenten”. Deze natuurlijke momenten borgen de juridische en verankeren de financiële haalbaarheid. In de praktijk zien we dat vertragingen of uit/afstel van de reguliere werkzaamheden zich daarmee door vertalen naar de duurzame transformatie. Helaas hebben we daardoor samen met de Rekenkamer moeten concluderen dat, met tot nu toe enkel twee van de 57 genomineerde panden succesvol ENG getransformeerd in de periode 2018 tot 2023, deze opgave significante vertraging op heeft gelopen. Onderzoeksbureau Ecorys is daarom vorig jaar gevraagd een evaluatie te ondernemen, specifiek met het doel om knelpunten te identificeren, oplossingsrichtingen te formuleren en de toekomstvisie realistisch en haalbaar te herijken. Met het rapport van Ecorys, eigen voortschrijdend inzicht en praktijkervaring zal een nieuwe strategie geformuleerd worden op deze opgave.

Met in achtneming van bovenstaande is hieronder de voortgang beschreven zoals te doen gebruikelijk in voorgaande jaren.

2022

Bouwjaar-klasse	<1965 monu.	1965 - 1974	1975-1987	1988-1991	1992-2011	2012-2014	2015 - 2017	2018-2020	> 2020 (NIEUW)	Totaal	%
Energie-labelklasse	G	G	F	E	D	A	A+	A++	A++++ (B)ENG	-	-
NKG projecten 2019 - 2023	14	6	16	2	14	1	-	-	5	58	100%
uitgesteld / vervallen	0	1	2	1	4	0	0	0	3	11	19%
Start planning 2021 2023	4	1	1	0	2	0	0	0	0	8	14%
Projecten in definitiefase	7	1	11	0	6	1	0	0	0	26	45%
Projecten in ontwerpfase	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2%
Projecten in Inkoopfase	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
Projecten in realisatiefase	2	0	0	0	2	0	0	0	0	4	7%
Projecten opgeleverd	2	1	2	1	0	0	0	0	2	8	14%
Opgeleverd BVO	10.583	1.260	3.360	728	0	0	0	0	2.997	18.928	17%
Resterende BVO (m2)	19.618	2.065	13.092	529	56.277	2.554	-	-	-	94.135	83%

Figuur 27: Voortgang Versnellingsopgave Energieneutraal Kernvastgoed

In de tabel zijn per bouwjaarklasse de volgende onderdelen inzichtelijk gemaakt:

- Het energielabel, dat representatief is voor de betreffende bouwperiode;
- Het totaal aantal gebouwen binnen het kernvastgoed dat binnen de bouwjaarklasse valt;
- Het aantal projecten per bouwjaarklasse dat is uitgesteld of vervallen;
- Het aantal projecten per bouwjaarklasse volgens planning zal starten in 2021 - 2023;
- Het aantal projecten per bouwjaarklasse in de verschillende voorbereidings- en uitvoeringsfases;
- Het aantal projecten per bouwjaarklasse dat is opgeleverd;
- Het aantal verduurzaamde vierkante meters met bouwjaarklasse;
- Het resterende deel aan vierkante meters dat nog aangepakt moet worden deze periode.

Energieneutraal daklozenopvang Keulsekade 37

In 2021 is het met behulp van coalitiemiddelen gelukt om het pand op de Keulsekade 37 energieneutraal (ENG) te transformeren. Het heeft geresulteerd in een vernieuwde nachtopvang voor 45 daklozen met 30 individuele kamers en 3 groepskamers, zo dat deze mensen zo snel mogelijk terug kunnen keren in de samenleving. Het gebouw heeft een energielabel A+++ gekregen, en is daarnaast aardgasvrij en bezit 271 zonnepanelen. Gebruikers zijn positief over het resultaat en zijn blij met hun getransformeerde gebouw.

Alert: Netbeheerder Stedin (via Tennet) heeft in Februari 2022 netcongestie afgekondigd tot en met 2026. Dit heeft significante gevolgen voor de haalbaarheid van ENG (ook in mindere mate het gestelde wettelijk kader BENG) en daarmee deze opgave. Er wordt op dit moment geïnventariseerd welke

oplossingsrichtingen hiervoor zijn, in samenwerking met Ruimte, en deze ontwikkeling zal worden meegenomen in de voorstellen voor een hernieuwde strategie. Lees meer over netcongestie in 6.2.7.

6.2.3 Sport EGEN

Binnen de afdeling Sport wordt er gewerkt aan een nieuw kader ter aansluiting van het Bouwbesluit. In de praktijk blijkt dat er binnen deze afdeling veel kleine gebouwen aanwezig zijn met uitzonderlijke gebruiksprofielen die niet logischerwijs vertegenwoordigd worden in het Bouwbesluit (denk aan bijvoorbeeld kleedkamers). Toch heeft de Gemeente, en de VGU, hier ambities op boven het wettelijk kader. Daarom wordt er gewerkt aan EGEN, Exploitatie Gericht Energie Neutraal, waarbij integraal afgewogen wordt of en welke maatregelen juist zijn voor functionaliteit van het gebouw over hun levensduur. Daarmee wordt er naar het doel gewerkt om zo effectief mogelijk om te gaan met maatschappelijke middelen.

6.2.4 Duurzaamheidsdashboard

De afgelopen jaren is er hard gewerkt aan de ontwikkeling van het duurzaamheidsdashboard. We doen dit op basis van Agile-Scrum projectsystematiek. Het duurzaamheidsdashboard ondersteund de identificatie van het natuurlijk moment, de energieprestatie en bijbehorende energieverbruiken en de prestatie van het energieneutraal maatregelenpakket. Hiermee borgen we de Plan-Do-Check-Act cyclus zodat we ons zelf continue kunnen verbeteren.

Voor het identificeren van het natuurlijk moment op het juiste moment geeft het dashboard niet alleen inzicht in de energetische prestaties maar juist de financiële situatie van een gebouw. Daarnaast zien we ook wanneer contractuele afspraken, welke op het gebouw rusten met de gebruiker, aflopen.

Met deze stappen willen we verder invulling geven aan het continue verbeteren van de organisatie bij het behalen van de energiedoelen, en sturing hierop mogelijk te maken. Daarnaast zijn we bezig om de datastromen continue bij elkaar te laten brengen, zonder tussenkomst van handmatig handelen. Hierbij maken we gebruik van Application Programming Interface (API).

De ontwikkeling van het Duurzaamheidsdashboard heeft in 2021 gedeeltelijk stilgelegen. Dit naar aanleiding van gesignaleerde dataveiligheid risico's. De verwachting is dat de werkzaamheden in Q2 van 2022 weer opgepakt kunnen worden.

6.2.5 Kantoren energielabelplicht 2023

Volgens wettelijke verplichtingen moeten gebouwen met als hoofdfunctie kantoor geen monument zijnde, op 1 Januari 2023 minimaal energielabel C bezitten. Zoals beschreven in het MPUV 2018 wordt er gewerkt aan het op orde brengen van deze eisen over het brede portfolio.

6.2.6 Zon op Gemeentedak 2021

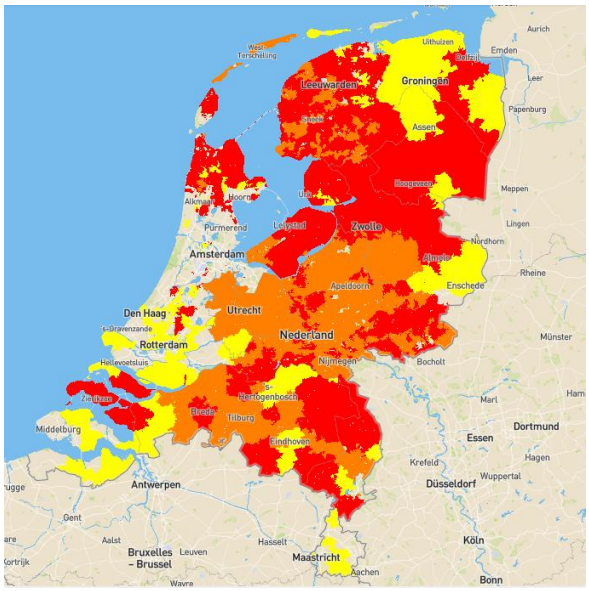
In de zonnemonitor 2021 staat dat 31% is van het gemeentelijke vastgoed is belegd met zonnepanelen. Een prestatie om trots op te zijn en waarmee wij, samen met de gebruikers van het vastgoed, het goede voorbeeld geven aan de stad. Monumenten zoals werfkelders en kerktorens en strategisch aangekochte gebouwen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling zijn hierin niet meegenomen omdat deze gebouwen vaak erfgoed waardeverliezen door introductie van zonnepanelen of bouwtechnisch ongeschikt zijn voor een dergelijke ingreep.

De gemeente heeft met Buurtstroom overleg gehad over het plaatsen van Zonnepanelen door Buurtstroom op panden van de Gemeente. Hieruit is uiteindelijk in verband met de veranderde regelgeving van Buurstroom geen project uitgekomen. Daarnaast geeft Buurstroom inmiddels aan zich te richten op eigenaren die zelf geen doelstelling hebben met het plaatsen van zonnepanelen op daken, hiermee vervallen de daken van het gemeentelijk vastgoed als doel.

Netbeheerder Stedin (via Tennet) heeft in Februari 2022 netcongestie afgekondigd tot en met 2026. Dit heeft significante gevolgen voor de toekomstige plaatsing van middel- en grote PV-aansluitingen aan het net.

6.2.7 Netcongestie afgekondigd tot 2026 provincie Utrecht

In Februari 2022 is er netcongestie afgeroepen op het elektriciteit net van provincie Utrecht. Utrecht volgt na een groot aantal andere gebieden in Nederland waar reeds netcongestie is afgekondigd. Netcongestie treedt op omdat het huidige netwerk niet bestand is tegen de hoeveelheden (piek) energie die terug geleverd wordt, en netbeheerder TenneT kondigde daarom aan t/m 2026 geen terugleverconcracten meer te vergeven voor middel en grote aansluitingen (op dit moment worden wachtlijsten opgebouwd). Daarmee kan de komende jaren waarschijnlijk de capaciteit van duurzame elektriciteit opwek **niet** vergroot worden Gemeente breed (m.u.v. kleingebruikers).

Figuur 28: Capaciteitskaart elektriciteitsnet (netbeheernederland.nl)

Dit heeft consequenties voor een aantal opgaves, met name Zon op Gemeentedak en Versnellingsopgave Energieneutraal Kernvastgoed 2040 ondervinden hiermee storing. Mogelijk ondervindt ook nieuwbouw storing door netcongestie.

Er wordt binnen de Gemeente gezocht naar mogelijke (innovatieve) oplossingen, d.m.v. lokale energieopslag. Bijvoorbeeld het inzetten van solarcarports en laadpalen, thermische opslag en andere oplossingen die pieken dynamisch weg kunnen vangen.

6.3 Opgave veerkracht en gelijke kansen

Utrecht is een gezonde én inclusieve stad, vanuit de techniek van vastgoed betekent dit concreet dat iedereen gemeentelijke gebouwen op een veilige en toegankelijke manier kan gebruiken. Dit betekent dat het niet mag uitmaken dat je gebonden bent aan een rolstoel, slechtziend of slechthorend bent of een verstandelijke beperking hebt. Iedereen kan, bij voorkeur zelfstandig, gebruik maken van de maatschappelijke voorzieningen in gemeentelijke gebouwen. Daarnaast gaat het ook om veilig gebruik maken van de gebouwen. Vandaar dat we werken aan maatregelen waarmee de verspreiding van corona tegengaan en mensen met een kwetsbare gezondheid zo goed als mogelijk beschermen.

6.3.1 Utrecht Standaard Toegankelijk (UST)

Bij renovatie en nieuwbouw van gemeentelijk vastgoed voeren we toegankelijkheidsmaatregelen uit conform de Utrechtse Standaard Toegankelijk.
Het afgelopen jaar is er aan aandacht besteed aan de toegankelijkheid van Directievilla Cereol. De Directievilla Cereol wordt gerestaureerd en verhuur gereed gemaakt voor Wijkbureau West. Verder zijn er het afgelopen jaar geen projecten opgeleverd waar de UST op van toepassing is geweest.

6.3.2 Versneld Toegankelijk maken van gemeentelijke vastgoed

In 2021 hebben wij de inventarisatie van welke gemeentelijke gebouwen niet of beperkt toegankelijk zijn, bijgewerkt. Wij hebben inzichtelijk gemaakt welke maatregelen nodig zijn om het gemeentelijk vastgoed toegankelijk te maken. Ook hebben we inzichtelijk gemaakt wat de kosten zijn om gemeentelijke gebouwen versneld toegankelijk te maken.

In 2021 zijn in 4 panden daadwerkelijke aanpassingen uitgevoerd (drempels, bestrating).
Bij de Tweede Bestuursrapportage 2021 hebben we reeds 0,715 miljoen euro beschikbaar gesteld om in 2022 een eerste substantiële verbeterslag te maken in de toegankelijkheid van het gemeentelijke vastgoed. Voor de werkzaamheden in 2022 is allereerst uitgebreide inventarisatie gedaan in samenwerking met het Solgu. We starten in juni met de daadwerkelijke werkzaamheden. We verwachten het volledige programma van 37 panden dit jaar te kunnen aanpakken.

In periode 2023-2024 willen wij het bestaande gemeentelijk vastgoed dat niet of beperkt toegankelijk is, versneld toegankelijk maken. Wij hebben de raad per Raadsbrief Uitvoering motie Maak werk van Utrecht Standaard Toegankelijk (UST) hierover nader over geïnformeerd,
Het percentage niet of beperkt toegankelijk gemeentelijke gebouwen daalt dan uiteindelijk van 19% (2020) naar 8%.
De verwachte kosten bedragen € 2,5 – 3 mln. incidenteel. Volgens de financiële spelregels zal dit als wens en niet als knelpunt worden beoordeeld en zal dus opnieuw afgewogen moet worden.
Besluitvorming kan plaats vinden bij de Meerjarenbegroting 2023.

6.3.3 Inventarisatie COVID-19 ventilatiemaatregelen

Om gebruikers van het gemeentelijke vastgoed te beschermen tegen COVID-19 zijn we een inventarisatie gestart naar de ventilatiemogelijkheden in de gemeentelijke gebouwen. We volgen daarbij de inzichten en aanwijzingen voor ventilatie in gebouwen die door het RIVM zijn opgesteld[3].

We kiezen ervoor om maatregelen te treffen vanuit een maatschappelijke verantwoordelijkheid voor onze gebruikers. Er bestaat geen wettelijke verplichting om extra te investeren in ventilatiemaatregelen. Het RIVM adviseert dat het voor bedrijfsgebouwen, inclusief binnensportlocaties, vooralsnog niet nodig om af te wijken van huidige eisen voor ventilatie (luchtverversing) in het Bouwbesluit en de geldende landelijke richtlijnen. Wel is het van om belang na te gaan of ruimtes die voor bepaalde activiteiten gebruikt worden (zoals sportscholen en vergaderruimtes), hiervoor ook oorspronkelijk bedoeld waren en het ventilatiesysteem hiervoor geschikt is. Het uitgangspunt is dat de ventilatie van de gebouwen moet voldoen aan het Bouwbesluit 2012 (voor nieuwbouw of bestaande bouw).

De inventarisatie is in 2021 afgerond. Van de 370 panden binnen de risicogroep hoeft er aan 233 panden niks gedaan te worden, kunnen 119 panden volstaan met quick-wins en de resterende 18 panden behoeven meer werk. Voor de panden waar werkzaamheden benodigd waren zijn in de Voorjaarsnota

[3] Ventilatie en COVID-19 | LCI-richtlijnen (rivm.nl)

2021 middelen opgenomen. Nog eens 90 panden van erfgoed doorlopen een eigen traject. Werkzaamheden zijn gestart in de eerder benoemde panden na toekennen van de middelen, en opgenomen in geplande werkzaamheden. Zo zijn er bijvoorbeeld in een pand op de Grebbeberglaan decentrale ventilatie units geplaatst, tevens worden er in een groot deel van de panden ook CO_2 meters geïnstalleerd.

6.4 Opgave vergroenen & verdichten in balans

Door gemeentelijke gebouwen groener en natuur inclusiever te maken kan een bijdrage geleverd worden aan een gezonde en prettige leefomgeving. We doen dit bijvoorbeeld door goed na te denken over de wijze waarop we bouwen zonder natuurlijke hulpbronnen onnodig uit te putten, de leefomgeving te vervuilen en ecosystemen aan te tasten. Door ruimte te bieden aan kwetsbare, gebouw bewonende diersoorten en door het verbeteren van biodiversiteit en luchtkwaliteit via groene daken en gevels.

6.4.1 Utrecht Circulair 2020

De afgelopen periode zijn de volgende activiteiten gerealiseerd op het gebied van circulariteit:

- Is er een pilot gestart voor circulaire ontmanteling en hergebruik van de Utrechtse Bazaar;
- Is de aanbesteding gestart voor het ontwikkelen en realiseren van het circulair cultuurcluster Berlijnplein[4].
- Is er een circulair onderhoudscontract gesloten voor binnensportvloeren;

6.4.2 Visie op het sturen op circulariteit

In de raadscommissie van 2 juli 2020 hebben wij toegezegd een strakkere sturing op circulariteit te beschrijven. Wij willen bij het ontwikkelen, onderhouden en ontmantelen van gemeentelijk vastgoed sturen met indicatoren die bijdragen aan de kerndoelen voor die door platform CB'23[5] zijn geformuleerd. Deze doelen zijn gericht op het beschermen van (1) materiaalvoorraden, (2) het milieu en (3) bestaande waarde.

Er vindt veel ontwikkeling plaats met betrekking tot het ontwikkelen en implementeren van een centrale methodologie voor circulariteit binnen de Gemeente. De VGU sluit zich daarmee gemeente breed aan bij Utrecht Circulair en helpt bij de ontwikkelingen die plaatsvinden op dit gebied met betrekking tot vastgoed. Zo wordt er een Actieplan Circulair Bouwen ontworpen en is de VGU bezig met een pilot Circulair Demonteren (Slopen) op de Utrechtse Bazaar.

Vanwege de vele ontwikkelingen op het gebied van circulair bouwen is op dit moment nog moeilijk om een centrale doelstelling voor de gehele vastgoedportefeuille te ontwikkelen. Wel worden de indicatoren steeds verder gedefinieerd een neemt circulariteit daarmee langzaam maar zeker een stelligere positie in op het Waardewiel. Hierdoor krijgt circulariteit in de toekomst een stevige positie bij de integrale afweging die gemaakt wordt ten behoeve van gezond stedelijk leven en het gemeentelijke vastgoed.

---

[4] Aanbesteding circulair cultuurcluster Berlijnplein

[5] Platform CB'23 - Meten van circulariteit – Leidraad 2.0

6.4.3 Diervriendelijk Bouwen

Sinds april 2017 beschikken we over een gebiedsgerichte ontheffing op de Wet natuurbescherming omdat we een soortenmanagementplan (SMP)33 hebben opgesteld. Het SMP is gericht op alle gebouwen waar de gemeente zelf eigenaar van is. Op basis van het SMP voegen we nieuwe verblijfplaatsen voor beschermde dieren in de stad toe, voordat bestaande verblijfplaatsen verdwijnen. Bijvoorbeeld als we gebouwen slopen of verbouwen. Ook zorgen we dat in de buurt van ontwikkelingsgebieden alvast voldoende verblijfsplaatsen zijn voor beschermde dieren, zoals huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. Het afgelopen jaar hebben we tijdens nieuwbouw, renovatie en onderhoud verschillende maatregelen toegepast via deze alternatieve ontheffing regeling.

7 Voortgangsrapportage Nota Kapitaal Goederen 2020-2023

7.1 Algemeen

Binnen het programma Utrechts Vastgoed, Samenleven en Sport en Bereikbaarheid worden investeringen gedaan die gericht zijn op uitbreiding, kwaliteitsverbetering en verduurzaming. Sinds 2021 gaan we het tekort op de arbeidsmarkt steeds meer merken. Diverse projectleiders zijn vertrokken en het lukt nu al niet meer volledig om deze door vast personeel of flexibele inhuur te vervangen, waardoor projecten soms wachten op een projectleider: een projectleider die ook eerst weer moet worden ingewerkt in het Utrechtse. Door de oorlog tussen Rusland en Oekraïne is de dreiging van een tekort aan materialen, die tot vertraging van de bouwprojecten zal leiden, reëel. Om binnen het totale budget te blijven, is kritisch gekeken naar de planning en uitvoerbaarheid van de portefeuille.

7.1.1 Projectbeheersing

Naast het opstarten van nieuwe projecten is er in 2021 ook gestart met het verder professionaliseren van de projectbeheersing. Vanaf februari 2022 is een grote stap gemaakt in de transitie van VGU. De werkzaamheden zijn ingedeeld in 3 nieuwe hoofdafdelingen. Hierbij is een knip gemaakt tussen ontwikkeling en exploitatie. Dit heeft ertoe geleid dat projecten zijn ondergebracht in één team, zodat meer eenduidig gewerkt kan worden en zodat afwegingen van personele inzet breder kunnen worden getrokken. Eind Q1 is een projectleider Projectbeheersing aangesteld om de projectbeheersing verder te professionaliseren. Het plan van aanpak zal naar verwachting eind april gereed zijn.

Belangrijke ontwikkelingen in 2021 waren het opstellen van een eenduidige STIKO en projectenmasker, het in gebruik nemen van een projectendashboard voor de projecten van onderwijshuisvesting, het in kaart brengen van standlijnen van de projecten van Utrechts Vastgoed en het standaard gebruik van een projectbrief. Ook worden leveranciers op de hoogte gesteld van onze aanlevervoorwaarden.

Reeds in 2020 hebben wij de project kick-off gelanceerd, waarbij alle interne stakeholders van de gemeente Utrecht zijn uitgenodigd om tot een gezamenlijk startpunt van het project te komen. Dit heeft gezorgd voor meer intern draagvlak, kennisuitwisseling en aanscherping van de projecten. Ook voeren wij vanaf 2020 structureel kwartaalgesprekken met alle projectleiders. Hierin komen alle beheeraspecten aan de orde en wordt naast de dagelijkse aansturing inzicht verkregen in de voortgang van de projecten. De informatie uit de kwartaalgesprekken worden gebruikt als input voor de gesprekken tussen portefeuillemanagers en MT.

We sluiten bij de ontwikkelingen rondom projectbeheersing aan bij de gemeente brede ontwikkelingen op dit vlak.

7.1.2 Indexering

Jaarlijks worden alle budgetten van de gemeente Utrecht geïndexeerd, waarbij een verzamelindex gehanteerd wordt. Deze index (de IMOC) is de basis de prijscompensatie voor de gehele breedte van de gemeentelijke dienstverlening.
Een aantal markten heeft echter te maken met grotere prijsfluctuaties, waaronder bouwsector. De prijsontwikkeling van de bouwkosten (op basis van de bouwindex, de BDB) is momenteel aanzienlijk hoger dan IMOC-index.
Vooralsnog is niet bekend wat de prijscompensatie op basis van de bouwindex over 2022 gaat worden. Utrecht verwacht bij de Mei-circulaire extra ruimte voor prijscompensatie te ontvangen van het Rijk. Er zijn nog geen uitspraken te doen over de hoogte daarvan. Verwerking hiervan in de geautoriseerde investeringsprojecten zal plaats vinden bij de Programmabegroting 2023. De extra index voor 2022 wordt niet verdeeld over de gemeentelijke organisatieonderdelen, maar wordt ad-hoc ingezet, daar waar het meest nodig.
Andere afwijkingen zoals een tegenvallende aanbesteding of lokale marktontwikkelingen worden hiermee niet geregeld. Deze zullen, indien nodig, volgens de financiële spelregels in beeld gebracht worden bij een volgende Voorjaarsnota.

7.1.3 Investeringsoverzicht

De investeringsplanning uit de Nota Kapitaalgoederen 2020-2023 is dit jaar geactualiseerd en aangepast aan de nu geldende werkelijkheid, de mogelijkheden en behoeften in de stad. Tevens omvat de totale doorkijk nu ook projecten met een geplande start in 2026.
Hier mee komen wij tot het volgende totaaloverzicht:

x € 1.000

Programma	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2022	Gereedmeldingen Jaarstukken 2021	Wijzigingen 1e berap 2022	Autorisaties t/m 2022	Start in: 2023	2024	2025	2026
Utrechts Vastgoed	253.106	-3.900	-16.862	232.345	17.595	63.366	21.721	30.587
Bereikbaarheid	-	-	2.858	2.858	-	-	-	-
Samenleven en Sport	59.924	-9.897	1.989	52.016	38.529	14.029	-	2.877
Totaal	**313.030**	**-13.797**	**-12.015**	**287.219**	**56.124**	**77.395**	**21.721**	**33.463**

Figuur 29: Overzicht geplande investeringen

Dit overzicht geeft het totaal van alle investeringen per programma. De kolom 'Totaal geautoriseerde uitgaven' geeft de actuele stand weer op basis van de programmabegroting 2022, gecorrigeerd voor de gereedmeldingen bij de Jaarstukken 2021 en de wijzigingen die bij de eerste bestuursrapportage 2022 worden voorgesteld.

In het bovengenoemde figuur zijn de bedragen van de vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen gecombineerd. Hieronder volgt per programma een nader overzicht en toelichting van de lopende investeringen. De geplande vervangings- en uitbreidingsinvesteringen met een start in de periode 2023-2026 staan in bijlage 2.
Voor een overzicht van de onderliggende projecten en een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij naar de geheime bijlage.

7.2 Programma Utrechts Vastgoed

In dit onderdeel wordt een korte toelichting gegeven over voortgang bij investeringsprojecten die wij hebben benoemd in de Nota Kapitaalgoederen 2020-2023.

7.2.1 Overzicht investeringen

x € 1.000

	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2022	Gereedmeldingen Jaarstukken 2021	Wijzigingen 1e berap 2022	Autorisaties t/m 2022	Start in: 2023	2024	2025	2026
Vervangingsinvesteringen	152.445	-800	-8.907	142.739	2.114	8.332	16.584	25.449
Uitbreidingsinvesteringen	93.296	-3.100	-590	89.606	2.213	6.032	-	-
Uitbreidingsinvesteringen B*	7.365	-	-7.365	-	13.268	49.001	5.137	5.137
Totaal	253.106	-3.900	-16.862	232.345	17.595	63.366	21.721	30.587

x € 1.000

	LOPENDE VERVANGINGSINVESTERINGEN				LOPENDE UITBREIDINGSINVESTERINGEN			
	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2022	Gereedmeldingen Jaarstukken 2021	Wijzigingen 1e berap 2022	Totaal geautoriseerde uitgaven	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2022	Gereedmeldingen Jaarstukken 2021	Wijzigingen 1e berap 2022	Totaal geautoriseerde uitgaven
Uitgaven per portefeuille								
Cultuur	21.499	-800	-4.123	16.576	85.149	-3.100	-	82.049
Erfgoed	51.452	-	185	51.637	-	-	-	-
Gemeentelijke huisvesting	2.276	-	702	2.978	1.749	-	-	1.749
MFA's	52.529	-	-4.086	48.444	-	-	-	-
Welzijn	13.658	-	-	13.658	5.565	-	-	5.565
Zorg	4.420	-	404	4.824	590	-	-590	-
Overig/Overig beleid	6.611	-	-1.989	4.622	243	-	-	243
Subtotaal uitgaven	152.445	-800	-8.907	142.739	93.296	-3.100	-590	89.606
Dekking incl. subsidies								
Kapitaallasten budget				76.157				1.992
Huurverhoging				20.443				49.008
Groei van de stad				-				4.987
Duurzaamheid onrendabel				8.426				-
Duurzaamheid rendabel				12.531				-
Onderhoudsgelden				620				-
Vaste activa reserve				12.502				33.619
Bijdragen derden (extern)				12.060				-
Stedenbouwkundige eisen				-				-
Subtotaal dekking	-	-	-	142.739	-	-	-	89.606
SALDO	-	-		-	-	-		-

Figuur 30: Overzicht lopende vervangings- en uitbreidingsinvesteringen programma Utrechts Vastgoed.

In het startjaar wordt autorisatie gevraagd voor de totale verwachte uitgaven van de investeringen. Uitgangspunt bij bovenstaande tabel is de geautoriseerde uitgaven t/m de programmabegroting 2022. De investeringen die gereed gemeld zijn bij de jaarstukken 2021 en de wijzigingsvoorstellen van de eerste bestuursrapportage 2022 zijn separaat weergegeven.

De uitbreidingsinvesteringen B zijn bij de programmabegroting 2022 nog niet geautoriseerd en zijn daarom niet opgenomen in de tabel met lopende investeringen.

Hieronder zal per portefeuille nadere toelichting worden gegeven op de voortgang van de investeringsprojecten.

Algemeen - Groei van de Stad Project Merwedekanaal

Maatschappelijke voorziening als scholen, gezondheidscentra, buurthuis, cultuurhuis e.a. vormen een belangrijk onderdeel van het plan Merwede. De locaties en bouwblokken waar toekomstige maatschappelijk voorzieningen staan geprojecteerd zijn vastgelegd en geborgd door in het bestemmingsplan kaders vast te leggen en door in de Samenwerkingsovereenkomst ook privaatrechtelijk zo goed mogelijk te borgen dat deze er komen. Er zijn afspraken vastgelegd over het ontwikkelproces, de wijze waarop koop-en huurprijzen worden berekend en over de noodzakelijke demarcatie. Een deel van de maatschappelijke voorzieningen maken onderdeel uit van meeromvattende bouwblokken die door private partijen worden ontwikkeld en gerealiseerd.

Het andere deel van maatschappelijke voorziening ontwikkelt de gemeente zelf in separate bouwblokken. Het gaat daarbij om de 2 scholen voor primair onderwijs, de school voor voortgezet onderwijs en de bijbehorende sporthal. De kosten van deze maatschappelijke voorzieningen worden gedekt ten laste van de investeringsruimte Groeikader in de meerjarenbegroting. In de programma's onderwijs, sport en cultuur worden de lasten en baten van deze maatschappelijke voorzieningen begroot en verantwoord.

7.2.2 Cultuur

Tivoli Vredenburg

Naar aanleiding van de motie uit 2017 (M59 Maak van Vlaamse en Hollandse Toren levendige straten) waarin de raad heeft opgedragen om te komen met een voorstel voor een aanpak van de Vlaamse en Hollandse toren om het gebied rondom Tivoli Vredenburg aantrekkelijker te maken zijn projectinitiatieven met betrekking tot de omgeving en het gebouw in onderzoek genomen. Eén van de projectinitiatieven betreft de aanpassing van de gevel en entree op de hoek van de Vlaamse en Hollandse Toren: de "schele maagd". De uitvoering staat gepland voor 2023.

Tivoli Vredenburg (Ventilatie en nazorg)

In 2021 zijn alle werkzaamheden met betrekking tot ventilatie in Tivoli Vredenburg uitgevoerd. In 2022 zullen de nazorgpunten worden opgepakt en wordt daarmee het project volledig afgerond.

Agnietenstraat 1-3 - Centraal Museum

De komende jaren gaan we werken aan groot onderhoud en verduurzaming van de dakvlakken en gevels van de (monumentale) gebouwdelen van de middeleeuwse vleugel, de 1920-vleugel en de Kapel. In 2022 worden de werkzaamheden van de 1920-vleugel uitgevoerd.

We gaan, zover de cultuurhistorisch dak detaillering het toelaat zo veel mogelijk isoleren. Dit omdat de vervangingscyclus van de dakleien gelijkstaat met de levensduur van het gebouw. Voor dit soort panden is een grote verbeterslag mogelijk met de huidige technieken, maar is volledig energieneutraal nog niet mogelijk, zonder daarbij de cultuurhistorische waarde aan te tasten. Er wordt gestart met de 1920-vleugel. Daarover zijn afspraken gemaakt met de huurder: Centraal Museum. Prognose is dat de uitvoering van de werkzaamheden van de 1920-vleugel in december 2022 gereed zijn, waarbij de financiële afhandeling in 2023 zal worden voltrokken.

Vlampijpstraat 87-89 - (Isotopenweg) Depot Centraal Museum

Al sinds 2012 wordt gekeken naar een nieuwe adequate plek voor het verouderde depot waarin Centraal Museum, Erfgoed van de Gemeente Utrecht en Erfgoed van de Provincie Utrecht nu gevestigd zijn. Het huidige depotgebouw aan de Vlampijpstraat 87 -89 is vol en voldoet klimatologisch en technisch niet meer aan de eisen rond museaal depotbeheer.

In december 2020 heeft de gemeenteraad steun gegeven aan de inhoudelijke en financiële kaders van de ontwikkeling van het nieuwe gebouw aan de Isotopenweg. Inmiddels maakt het Universiteitsmuseum ook deel uit van de voorbereiding. De Vastgoedorganisatie Utrecht, Culturele Zaken en Erfgoed werken nauw met alle gebruikers samen aan de voorbereiding. Daartoe is een integraal ontwerpteam geselecteerd die

invulling geeft aan het voorlopig en definitief ontwerp. Dat is naar verwachting in het najaar van 2022 gereed. De verwachte oplevering van het depot is in 2025.

Vlampijpstraat 50 - DePlaatsmaker

De Vlampijpateliers aan de Vlampijpstraat 50 zijn op 12 november 2022 door ons tijdelijk buiten gebruik gesteld. Uit de reguliere inspectie van de elektra, de zogeheten NEN 1010 keuring, is toen gebleken dat het pand op dit punt niet meer veilig is voor gebruik. Inmiddels zijn de gebreken aan de elektrotechnische installatie verholpen en is het gebouw sinds 19 november weer in gebruik.
Voornemen tot grootschalig renovatieproject met het extra uitgangspunt het realiseren van een Energie Neutraal Gebouw (ENG). De investeringen in bestaande bouw worden terugverdiend door mogelijk hogere huurinkomsten en lagere energielasten. Gelet op het gegeven dat dit pand een lange tijd op de nominatie stond om gesloopt te worden, heeft nader onderzoek plaatsgevonden en wordt een businesscase opgesteld om te bepalen welke investeringen nodig zijn om aan de gewenste doelstelling te kunnen voldoen. De verwachting is dat voor de renovatie aanvullende middelen nodig zal zijn. Planning is om de hernieuwde businesscase in 2022 gereed te hebben en op basis daarvan te overwegen wat het vervolg kan zijn.

Domplein 4-5

In het Domplein 4-5 zijn we voornemens een aantal ingrepen te doen om de functionaliteit van het pand op korte termijn te verbeteren. Er komt er een nieuwe hoofdingang in het midden van het pand. Door het toepassen van veel glas bij de nieuwe ingang en de gevel in het geheel wordt de verbinding gemaakt met het plein. Bij de nieuwe entree komt een grote foyer waar horeca wordt gerealiseerd. De kruip door sluip door wordt weggenomen o.a. door het verplaatsen van de lift en het realiseren van een nieuwe trap. Dit om de routing en samenwerking te verbeteren. Om de functionaliteit van het pand verder te verbeteren en om beter te programmeren komt er ruimte voor grote foyers bij de Marnixzaal en de Theaterzaal. Het doel is om van het pand aan het Domplein 4-5 een plek voor én van de stad, waar cultuur en erfgoed samen komen, te maken. Daarom is een participatie traject gestart, deze zorgt voor een langere doorlooptijd. De oplevering is voorzien in 2023.

Culturele voorziening Merwedekanaalzone

In de nieuw te ontwikkelen stadswijk Merwede is een nieuw wijkcultuurhuis gepland voor 2026. Vanuit de gebiedsontwikkeling is het van belang dat hier maatschappelijke en culturele voorzieningen hun plek krijgen waartussen synergie ontstaat.

Helling 7 - De Helling

In 2020 is groot onderhoud uitgevoerd aan het dak inclusief het plaatsen van zonnepanelen. In 2021 is de luchtbehandeling vernieuwd, waarbij rekening is gehouden met het toepassen van PCM's als duurzame oplossing voor de klimaatverbetering. Het project is eind 2021 opgeleverd en bevindt zich op dit moment in de nazorgfase. Het project is binnen budget en conform de uitgangspunten opgesteld door VGU aan het begin van het project gerealiseerd.

Hof van Monaco 1-3 - De Vrijstaat

In 2020 is gestart met de voorbereiding van de grondige renovatie van boerderij Hofstede Ter Weide. We werken toe naar bestendige voortzetting van de huisvesting van wijkcultuurhuis/ kinderkunstwerkplaats De Vrijstaat in de opstallen van de Rijks monumentale boerderij Hofstede Ter Weide, op de cultuur-as van Leidsche Rijn Centrum. Het werk is in uitvoering. De oplevering is voorzien voor september 2022.

Hof van Monaco 1-3 - De Vrijstaat Zomerhuis

Het zomerhuis is onderdeel van een ensemble met o.a. een boerderij dat nu gerenoveerd wordt voor de huisvesting van de Vrijstaat. Het gebouw zit nu nog in programma Ruimtelijke Ordening, Wonen en Erfgoed, maar zal eind 2022 worden overgedragen naar het programma Utrechts Vastgoed, in het cluster Cultuur en Erfgoed. Het behoort dan tot het cultureel kernvastgoed bij de VGU. Op dit moment wordt samen met Cultuur en Erfgoed gezocht naar de juiste conceptuele invulling. Het pand is bedoeld voor partijen die bijdragen aan

- toegankelijkheid van cultuur voor een brede doelgroep
- inclusie en diversiteit van het culturele veld
- verbinding van het culturele veld aan maatschappelijk gesprek, debat en media
- verbinding tussen makers onderling en makers met publiek
- verbinding tussen amateurs en professionals

Op dit moment wordt een projectcontract opgesteld met daarin naast de conceptuele randvoorwaarden ook de kader ten aanzien van financiën, tijd en kwaliteit.

Berlijnplein Leidsche Rijn Centrum

De gemeente Utrecht is samen met een groot aantal Berlijnpleinpartners de kavel aan het Berlijnplein stapsgewijs aan het ontwikkelen tot een plek met een divers cultureel programma voor een breed publiek rond het thema ‘De toekomst van de stad’. Uitgangspunt hierbij is: Vorm volgt ambitie. Het creatieve karakter van deze plek is nu al terug te zien in de tijdelijke bebouwing van de kavel. Door zoveel mogelijk (bouw)producten en grondstoffen te hergebruiken wordt er invulling gegeven aan het overkoepelende thema toekomst van de stad. Deze circulaire ambities gelden zeker voor het ontwerp van de permanente bebouwing. In juni 2019 heeft de Gemeenteraad van de Gemeente een besluit genomen over het Ontwikkelkader Berlijnplein ‘De toekomst van de Stad’ en leidende principes vastgesteld voor het Cultuurcluster, en in mei 2021 over het investeringskrediet. De oplevering van het cultuurcluster staat gepland in 2025. In de zomer worden de zogeheten werfkelders opgeleverd, waar in afwachting van de permanente bebouwing een aantal nieuwe Berlijnpleinpartners zich zal vestigen.

Pauwstraat 13A - DePlaatsmaker

De financiële haalbaarheid van het project is onderzocht. Gebleken is dat de beschikbaar gestelde middelen niet in lijn liggen met de wensen en ambities. Het verwachtte natuurlijke moment voor volledige verduurzaming is nu niet aanwezig, daarom faseren we het project, waarbij in fase 1 met de beschikbare middelen de meest noodzakelijke werkzaamheden worden uitgevoerd. Dit betreft het aanpassen en verduurzamen van de achtergevel inclusief verbeteren van de ventilatie in de foyer. Deze werkzaamheden zullen nu worden voorbereid en in 2023 worden uitgevoerd. Dit zijn ‘no regret’ maatregelen die verdere verduurzaming niet in de weg staan. Tevens zal worden onderzocht of en wanneer een grootschalige verbouwing met verduurzaming en de functionele wensen financieel haalbaar is.

Mgr Van de Weteringstraat

In 2021 heeft onderzoek plaatsgevonden naar een nieuwe brandmeldinstallatie (BMI). Op basis van de aangevraagde offerte in het investeringsbedrag opgehoogd. De werkzaamheden voor het plaatsen van de nieuwe BMI worden in 2022 opgestart. Afhankelijk van levertijden wordt dit in 2022 of 2023 afgerond.

De overige projecten die in de NKG zijn genoemd maar nog niet zijn opgestart, worden meegenomen in de herijking van het NKG in 2023. Het gaat hier om de volgende panden:

- **Grave van Solmsstraat 2**
- **Bemuurde Weerd 3**
- **Spaarnestraat 11**
- **Waterstraat 27-29 - Volksbuurtmuseum**

Hier wordt een integrale afweging gemaakt welke projecten prioriteit hebben de aankomende jaren. De focus in 2022 zal liggen op de lopende projecten, maar waar logisch en noodzakelijk worden de voorbereidende werkzaamheden van de overige NKG-projecten wel opgestart.

7.2.3 Erfgoed

Forten Lunetten

Van de acht forten liggen er vier aan de oostzijde van Utrecht, De Lunetten. Deze forten hebben gemetselde bekledingsmuren, de lage muren langs het water. Sinds de verwerving van deze forten, omstreeks de jaren '70 is er aan deze bekledingsmuren geen onderhoud uitgevoerd. Dit met uitzondering van Fort Lunet III; de bekledingsmuren en één van de twee kazematten van dit fort zijn in 2011/2012 gerestaureerd. Uit onderzoek is gebleken dat ook aan de bekledingsmuren van Fort Lunet I, II en IV op grote schaal metsel- en voegwerkherstel noodzakelijk is, waarbij vooral de kwaliteit van de kademuren van Lunet IV een groot risico vormt. Zo groeien er op en nabij de bekledingsmuren bomen die met de wortels het metselwerk kapot drukken. Ook is restauratie van twee kazematten op Lunet II en Lunet III noodzakelijk.
Begin maart van dit jaar is gestart met de voorbereidende werkzaamheden. De restauratie wordt gefaseerd uitgevoerd, waarbij voor ieder fort ongeveer een half jaar benodigd is. De werkzaamheden worden naar verwachting eind 2023 afgerond.
In het kader van de restauratie was het noodzakelijk dat er bomen werden geveld.

Restauratie en herontwikkeling Fort De Gagel

In 2017 is de haalbaarheid van de herontwikkeling van Fort de Gagel nader onderzocht met als doel het fort open te stellen voor het publiek. Eind 2018 is de haalbaarheid van de restauratie en herontwikkeling vastgesteld, onder meer met een subsidie van de Provincie en dekking vanuit de vastgoedexploitatie. De uitvoering van de restauratie en herontwikkeling loopt. De aanpak van het fort heeft een relatie met de gebiedsontwikkeling van o.a. het Noorderpark. Het project Noordelijke Randweg Utrecht (NRU) speelde een rol in de ontsluiting van het fort vanwege de samenhang van infrastructuur. Doordat het project NRU is vertraagd, wordt de ontsluiting van het fort nu in het project van herontwikkeling meegenomen. Hiervoor is aanvullend krediet beschikbaar gekomen, dat gedekt wordt door een bijdrage vanuit Programma Ruimte. In 2021 heeft het project enige vertraging opgelopen vanwege de behandeling van de vergunning en de onzekerheden in de markt. Op dit moment is het project in uitvoering en staat de oplevering van zowel fort als ontsluiting daarvan gepland in de loop van 2022.

Fort aan de Klop 1e Polderweg

Op Fort aan de Klop wordt een nieuwe loods gerealiseerd, de verouderde loods G (geen onderdeel van de Rijksmonumentale aanwijzing) is hiervoor reeds gesloopt. Vanwege scopewijzigingen en prijsstijgingen zijn de investeringskosten momenteel hoger dan het beschikbare budget. In 2022 wordt onderzocht hoe

hier een haalbare businesscase gemaakt kan worden. Bij een positieve businesscase verwachten we in 2023 de nieuwbouw te realiseren.

Restauratie Domtoren
Doel van de restauratie van de Domtoren is het zodanig verbeteren van de technische staat van de toren dat deze 50 jaar zonder grootschalig onderhoud zou moeten kunnen met maximaal behoud van cultuurhistorisch belangrijk materiaal. In 2019 is in bouwteamverband het definitieve restauratieplan opgesteld en uitgewerkt in een bestek. Op basis van dit bestek heeft de aannemer eind 2019 de opdracht gekregen voor de uitvoering van de restauratiewerkzaamheden. Deze werkzaamheden lopen momenteel goed op schema en worden naar verwachting afgerond in 2024.
In 2019 is er een bezoekerslift geïnstalleerd aan de steiger van de Domtoren. De extra kosten voor het installeren van deze lift zijn gedekt door het restauratiebudget. Zoals we in de raadsbrief van 18 november 2020 al aangaven, stellen we bij de eerste bestuursrapportage voor om het krediet voor de restauratie verhogen zodat de extra kosten voor de bezoekerslift geen invloed hebben op het vermogen om tegenvallers van de restauratie op te vangen. Deze verhoging kan gedekt worden met de donaties van Stichting Utrechts EigenDom. Stichting Utrechts EigenDom is opgericht voor het genereren van fondsen voor zogeheten extra's voor het publiek en het bedrijfsleven in Utrecht, onder andere voor de bezoekerslift en de aanlichting van de Domtoren.

Landhuis Oud Amelisweerd
In 2020 is een pandvisie in 2020 opgesteld voor het landhuis Oud Amelisweerd. Deze visie lag ten grondslag aan de keuze en motivatie voor de nieuwe invulling door Stadsherstel Utrecht die voor tien jaar het beheer, onderhoud en de exploitatie van het Landhuis Oud Amelisweerd zal organiseren. Daarbij zal het landhuis minimaal 150 dagen openblijven voor het publiek. De gemeente sloot allereerst een intentieovereenkomst met Stadsherstel Utrecht om te komen tot definitieve afspraken in een erfpachtovereenkomst. Op 29 juni 2021 is besloten tot het aangaan van een erfpachtovereenkomst waarin de belangrijkste eerdere genoemde intenties en voorwaarden niet zijn veranderd. In augustus jl. heef de overdracht aan Stadsherstel Utrecht plaatsgevonden.

Koningslaan 1, 3 en 5 te Bunnik
Het koetshuis op Nieuw Amelisweerd bestaat uit 2 woningen en een bedrijfsruimte. In 2021 is gestart met een onderzoek om te komen tot een nieuwe toekomstbestendige invulling van het koetshuis. Dit jaar wordt hieraan vervolg gegeven.

Julianaparklaan 1000
In 2022 wordt onderzoek gedaan naar het vervangen van de LBK/ventilatie.

7.2.4 Gemeentelijke Huisvesting

Het vastgoed in deze portefeuille wordt ingezet om de eigen gemeentelijke organisatie te huisvesten. Het gaat om het stadskantoor, het stadhuis, de wijkbureaus, de Centra voor Jeugd en Gezin en overige gemeentelijke locaties.

Stadsplateau 1 - Stadskantoor
Op het stadskantoor wordt onderzocht in welke (onderhouds-)werkzaamheden kunnen samenvallen met het uitvoering geven aan de beleidslijn Werken 3.0.

Dorpsplein 001
Het wijkservicecentrum Vleuten-De Meern is verkleind ten behoeve van de ontwikkeling van een nieuw gezondheidscentrum. Aanvullend wordt het pand heringericht en verduurzaamd. Het project bevindt zich in de haalbaarheidsfase en de start van de uitvoering is naar verwachting in 2023.

Koploperstraat 50 - Stadswerf
De erfpachtovereenkomst met NS is verlengd tot 1 juli 2022. Dit sluit aan op de herontwikkeling van deze locatie naar woningbouw. Tot die tijd kan het huidige gebruik van een (loop-) coronateststaat en als opvanglocatie voor daklozen met verschijnselen van corona worden gecontinueerd.

Mostperenlaan 2 - De Stits
We gaan de gebiedspost De Stits verder verduurzamen. Het gebouw wordt aardgasvrij en energieneutraal gemaakt. Het voorlopig ontwerp is afgerond en de start van de uitvoering is naar verwachting eind 2022.

Maansteenweg 1
Op begraafplaats Tolsteeg wordt een nieuw te bouwen duurzame opslagloods en schaftlocatie gerealiseerd. Het ontwerp is vastgesteld en de omgevingsvergunning is verleend. De start van de uitvoering staat gepland voor het vierde kwartaal 2022.

Ventilatie Maansteenweg, Koningsweg en Floridadreef
Uit onderzoek is gebleken dat niet alle gebouwen op de Utrechtse Begraafplaatsen voldoen aan de ventilatie eisen van het Bouwbesluit 2012. Daarom worden de ventilatiesystemen aangepast zodat het voldoet aan de normen van het Bouwbesluit en de ARBO-eisen van de gemeente. In de tweede helft van 2022 worden de eerste ruimten conform het Bouwbesluit opgeleverd op de Begraafplaats Tolsteeg aan de Maansteenweg 1.

Everard Meijsterlaan 3
De Directievilla Cereol wordt gerestaureerd en verhuur gereed gemaakt voor Wijkbureau West. Om het pand te verduurzamen wordt het gebouw geïsoleerd en gasloos opgeleverd. De werkzaamheden vallen binnen de financiële en ruimtelijke kaders en worden getoetst aan de monumentale kaders i.s.m. Erfgoed. Voor de toegankelijkheid wordt het ontwerp getoetst aan het UST (Utrecht Standaard Toegankelijkheid) en afgestemd met SOLGU.

F.C. Donderstraat ventilatie
Investering opgenomen die door de eigenaar gedaan gaat worden. Wordt in 2022 aangepast.

7.2.5 MFA's

In onderstaand overzicht wordt aangegeven welke projecten binnen de portefeuille MFA's worden opgepakt in de periode 2020 tot en met 2025. Kenmerk van deze projecten is dat de investeringen samen oplopen/opgepakt worden met nieuwe afspraken over het beheer en de organisatie van het gebouw. Het gebruik van multifunctionele gebouwen vraagt in veel gevallen om extra en verder uitgewerkte afspraken rondom de organisatie van het beheer en de exploitatie van het gebouw. Met de renovatie van de vier MFA's in Leidsche Rijn is een aanpak ontwikkeld om in gesprek met de huurders/gebruikers te komen tot de juiste afspraken. Deze aanpak wordt ook bij de andere MFA-projecten ingezet en toegepast.

Vier MFA's Leidsche Rijn:
Kenmerkend van de renovatie van de vier MFA's in Leidsche rijn is dat het gebouw technisch zo wordt aangepast dat het mogelijk is om het gebouw op een andere manier te beheren en exploiteren. Door een aantal technische en functionele splitsingen is het mogelijk om een aantal grootte gebruikers meer verantwoordelijkheid te geven binnen het beheer en de exploitatie van het gebouw. De nieuwe onderliggen verhoudingen vragen ook om een andere organisatie welke als onderdeel van het project wordt vormgegeven.

1. **MFA Waterwin**
   Begin 2021 is de renovatie van MFA Waterwin afgerond en hebben de gebruikers hun intrek genomen in het gerenoveerde gebouw. Dit is de eerste van de vier MFA's die in de nieuwe situatie in gebruik wordt genomen. In de 2022 is er extra aandacht voor het goed implementeren van de gemaakte afspraken welke ook toepasbaar zijn voor de drie volgende MFA's

2. **MFA Voorn**
   In de zomer van 2021 is de gerenoveerde MFA Voorn in gebruik genomen. Net als bij MFA Waterwin vindt op dit moment de implementatie plaats van gemaakte afspraken.

3. **MFA Het Zand**
   De verbouwing van MFA Zand is in volle gang. De 1ste fase wordt rond de zomer van 2022 afgerond. Op dat moment verhuist OBS het Zand terug van de tijdelijke huisvesting naar MFA het Zand en betrekt de andere school binnen het gebouw, Arcade, de tijdelijke huisvesting aan de Louis Armstrongboulevard zodat er gestart kan worden met de 2de fase.

4. **MFA Weide Wereld**
   Zoals aangegeven in verschillende raadsbrieven is er naar een lang traject overstemming bereikt met de verschillende gebruikers over de uitgangspunten van het project. Op basis van deze uitgangspunten is inmiddels de ontwerpfase gestart. Planning is dat er eind 2022 gestart kan worden met de realisatie.

MFA Sportcampus

Begin 2022 is de verbouwing van het onderwijsgedeelte afgerond. De verbouwing is gefaseerd uitgevoerd waardoor het Leidsche Rijn college ook gefaseerd de verschillende gebouwdelen in gebruik heeft genomen. In de volgende fases wordt het sportgedeelte verbouwd en worden de grote warmtebuffers aangebracht in het aangrenzende terrein. In de warmtebuffers wordt de in de zomer opgewerkte energie opgeslagen voor gebruik in de winter. Planning is dat het project in 2022 wordt afgerond.

MFA Cultuurcampus

Om het binnenklimaat in het Amadeus College te verbeteren zijn in 2021 de ventilatiesystemen van het gebouw waar het Amadeus in gehuisvest is vernieuwd. Het nieuwe ventilatiesysteem is geüpgraded waardoor het er ook een fors energiezuiniger systeem is toegepast. Hier is voor gekozen in samenspraak met het schoolbestuur waarbij het schoolbestuur op basis van een split-incentives berekening heeft bijgedragen aan de investering.

Tweede fase van de aanpak bij MFA Cultuurcampus heeft betrekking tot het niet onderwijs gedeelte. Hier wordt in gesprek met de huurders en gebruikers gekeken naar de samenwerking en verantwoordelijkheden de we als eigenaar en als huurder hebben. Uit deze gesprekken komen gebreken, knelpunten, verbeterpunten en gebruikersongemak. Dit zijn niet alleen fysieke problemen maar er worden ook afspraken gemaakt rondom het beheer en de organisatie van het gebouw. Doel is om een gezamenlijk beheerplan op te leveren zodat dit ook door iedereen gedragen wordt. Afhankelijk van het moment waarop er overeenstemming bereikt kan worden met de verschillende huurders/gebruikers worden werkzaamheden uitgewerkt en uitgevoerd. Fase 2 van de bouwwerkzaamheden staan, afhankelijk van de te maken afspraken, voor 2022 gepland.

MFA Musketon

De bijna 40-jarige Musketon wordt geheel gerenoveerd. Zowel technisch als functioneel zal het gehele gebouw aangepakt worden. Om te komen tot een gedragen project is er, naast overleggen met de huurders, een intensief participatietraject met de bewoners van Lunetten en daarmee de gebruikers van de Musketon. Op dit moment zijn er nog een tweetal ontwerpen over waarin de theaterzaal zijn doel en (fysieke) functie behoudt. Verkenning van de ontwerpen laten voor beide opties een financieel knelpunt zien die niet op te lossen lijkt binnen de exploitatie. Het verdere ontwerptraject ligt daardoor stil. Er dient eerst helderheid te komen over de financiële haalbaarheid. Planning is hierdoor verschoven uitgaande dat er medio 2022 een gedragen en hiermee financieel haalbaar schetsontwerp kan worden vastgesteld betekent dit dat de bouwwerkzaamheden in 2023 gestart kunnen worden en eind 2024 worden afgerond.

MFA Hart van Noord

Gezien het gebruik en de leeftijd van het gebouw wordt het gebouw deels gerenoveerd. Om het gebouw langjarig in te kunnen blijven zetten, wordt het gebouw ook functioneel aangepast. In 2021 is gestart om in overleg met de gebruikers en huurders het project verder te definiëren. In de tussentijd is er tijdelijk een extra school gehuisvest binnen het pand. De urgentie om op dit moment het gebouw ook functioneel aan te pakken is hiermee tijdelijk vervallen. Met de vaste gebruikers wordt verder overleg gevoerd over de toekomst van het pand en het te definiëren project. Planning is dat de bouwwerkzaamheden in 2024 worden afgerond.

MFA Nieuw Welgelegen

Het St-Gregorius College wordt gehuisvest in Nieuw Welgelegen. Door het fysiek scheiden van het onderwijsgedeelte ten opzichte van de overige functies binnen het gebouw, wordt het beheer van het gebouw versimpeld de school zelf verantwoordelijk voor haar deel. Het beheer en de organisatie van het sport en overige gedeelte vraagt hierdoor wel om nieuwe afspraken rondom beheer & organisatie. Om dit toekomst bestendig te organiseren worden een aantal functionele en installatietechnische aanpassingen doorgevoerd. Ook wordt er onderzoek gedaan hoe de leegstaande vierkante meters binnen het gebouw opnieuw ingezet kunnen worden.

De oorspronkelijke planning ging uit van een renovatie welke medio 2021 zou starten. De huidige scholen blijven echter langer gehuisvest in Nieuw Welgelegen dan gepland. Afhankelijk van het moment dat de huidige scholen uitgeplaatst kunnen worden zal de renovatie gestart worden.

MFA Laan van Puntenburg

In 2019 is de intentieovereenkomst voor visie “de tuinen van Moreelse” ondertekend. Deze overeenkomst heeft gevolgen voor alle gebouweigenaren binnen het gebied, o.a. op het gebied van energie en duurzaamheid. Als gemeente zijn wij eigenaar van het gebouw aan de Laan van Puntenburg.

Gezien het huidige gebruik en de onmogelijkheden om op dit moment grootschalig te verbouwen wordt een investering op dit moment uitgesteld. Indien een natuurlijk moment zich voordoet wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn en hoe dit gekoppeld kan worden aan deze visie. Realisatie is nu gepland voor 2025 maar daarbij afhankelijk van de andere partners binnen de visie “de tuinen van Moreelse”.

MFA Vorstelijk Complex

De huurder van het Vorstelijk Complex heeft een verzoek ingediend om de 1e verdiepingsvloer door te gaan trekken tot een gevel. Dat is nu een vide. Door corona is dit project geheel stil komen te liggen. In 2022 wordt bekeken of de wens nog steeds bestaat en wordt de haalbaarheid onderzocht. Uitgaande van een positief antwoord staan de werkzaamheden gepland in 2023.

Gloriantdreef 1

Bibliotheek Overvecht is gehuisvest in het gebouw aan de Gloriantdreef. Het gebouw zal de komende jaren de leeftijd van 40 jaar passeren waarmee er een natuurlijk moment ontstaat om naast de benodigde renovatie/ modernisatie een verduurzamingsslag toe te passen. Het gebouw is onderdeel van een vereniging van eigenaren wat betekent dat wij in overleg met de mede-eigenaren tot hetzelfde ambitieniveau moeten komen. Het afgelopen jaar is dit nog niet gelukt, in de praktijk blijkt het lastig om gezamenlijk tot een geschikt moment te komen voor een verduurzaming.

De reeds uitgevoerde werkzaamheden zijn gedaan binnen ons eigen appartementsrecht. In overleg met de gebruiker, de bibliotheek, zijn een aantal zaken aangepakt en verduurzaamd. De bibliotheek heeft op haar beurt het interieur en de uitstraling vernieuwd. Met het afronden van deze werkzaamheden in 2021 ligt de verdere renovatie en verduurzaming van het pand nu stil. Op het moment dat zich een natuurlijk moment voordoet zal in overleg met de vereniging van eigenaren de verdere renovatie worden opgepakt.

Kortland 21
Kinderopvang Hotoldebotel is gehuisvest in het gebouw aan Kortland 21. Naast de kinderopvang is de OBS Kees Valkenstein gevestigd. Dit deel van het gebouw is in eigendom van programma Onderwijs. Het gebouw is inmiddels ouder dan 20 jaar, waarmee er een natuurlijk moment ontstaat om naast de benodigde renovatie/ modernisatie een verduurzamingsslag toe te passen. Het gebouw is onderdeel van een vereniging van eigenaren, wat betekent dat wij in overleg met de mede-eigenaren tot hetzelfde ambitieniveau moeten komen. Dit vraagt extra aandacht en bezien moet worden of tot een gezamenlijk project gekomen kan worden. De voorbereiding duurt dan ook langer dan gepland en heeft mede door corona ook stilgelegen. Realisatie is nu gepland voor 2026, maar is afhankelijk van de te maken afspraken.

Oranjelaan 12 en 14
Bibliotheek De Meern is gehuisvest in het gebouw aan de Oranjelaan. Het gebouw zal de komende jaren de leeftijd van 40 jaar passeren, waarmee er een natuurlijk moment ontstaat om naast de benodigde renovatie/ modernisatie een verduurzamingsslag toe te passen. Realisatie is gepland voor 2025 en komend jaar zullen hier de eerste voorbereidingen voor worden opgestart. In overleg met de huurder wordt het project verder gedefinieerd.

St. Pietersberg 12A en 40A
St. Pietersberg 12A en 40A zijn onderdeel van een vereniging van eigenaren (VvE) en het gebouw zal de komende jaren de leeftijd van 20 jaar passeren waarmee er een natuurlijk moment ontstaat om naast de benodigde renovatie/ modernisatie een verduurzamingsslag toe te passen. Omdat deze adressen onderdeel zijn van een VvE, betekent dit dat wij in overleg met de mede-eigenaren tot hetzelfde ambitieniveau moeten komen. Realisatie is gepland voor 2028, maar is afhankelijk van de te maken afspraken.

Langerakbaan 231
Dit pand is in 2021 in beheer overgegaan naar het Programma Onderwijs en wordt nu daar verantwoord.

7.2.6 Welzijn

Voor bestaande buurtcentra is het nodig om in de komende jaren te renoveren en/of te verduurzamen.

Oudwijkerdwarstraat 148
Podium Oost is een buurtcentrum in zelfbeheer en heeft in de afgelopen jaren bewezen een belangrijke voorziening te zijn voor de wijk Oost, waar vele bewoners graag komen met een breed aanbod van activiteiten die door en voor de buurt worden georganiseerd. Door de centrale ligging en de hoge mate van betrokkenheid van bewoners is het een belangrijke ontmoetingsplek voor de wijk geworden. Het bestuur van het buurtcentrum heeft een functioneel verbeterplan opgesteld. Dit plan wordt zo goed als mogelijk ingebed in het uitvoeren van groot onderhoud en verduurzamingsmaatregelen. Het haalbaarheidsonderzoek is afgerond en er is overeenstemming met de huurder over de huurverhoging. De start van de verbouwing staat gepland voor de zomer van 2022.

Keerkringplein 40

Buurtcentrum Sterrenzicht is het 2e buurtcentrum in de wijk Oost richt zich sterk op de gebieden Abstede, Sterrenwijk en Watervogelenbuurt. Beide buurtcentra zijn hierdoor aanvullend aan elkaar. In dit buurtcentrum zal ook een verduurzamingsslag worden gemaakt en worden de entrees van het buurtcentrum en jongerenhuiskamer verbetert. Het haalbaarheidsonderzoek is afgerond en de buurt is inmiddels geconsulteerd. De voorbereidingsfase is opgestart. Verwachting is dat de uitvoering in Q4 van 2022 zal aanvangen.

St.-Ludgerusstraat 251 en Samuel van Houtenstraat 1

Er wordt geïnvesteerd in buurtcentrum Zuilen en buurtcentrum De Leeuw om de functionaliteit en kwaliteit ervan te verbeteren. Beide buurtcentra krijgen een verduurzamingsslag. Voor Ludgerusstraat is een voorkeursscenario opgesteld, waaruit inmiddels een keuze is gemaakt in overleg met de buurt en de commissie Welstand. De voorbereiding op de bouwfase is in volle gang. De verwachting is dat de bouw start in Q4 2022. Voor Samuel van Houtenstraat is het haalbaarheidsonderzoek afgerond. De voorbereiding voor de aanbesteding is opgestart en zal na de zomer 2022 plaatsvinden.

Peltlaan 172

Op basis van inventariserende gesprekken met de beleidsvelden en huurders Stichting JOU en Jongerencultuurhuis Kanaleneiland is een pandvisie opgesteld. Deze pandvisie is in de afgelopen periode herzien daar er onvolkomenheden in zaten. De nieuwe opgave is verstaald in een PvE welke in Q2 2022 wordt afgerond. Vervolgens zal de voorbereidingsfase worden opgestart om te komen tot een aangepast ontwerp.

Buurtkamer Kruisvaertkade

Deze buurtkamer was eerder bedacht in nieuwbouw aan de rand van de wijk tegen het spoor aan. Dezelfde projectontwikkelaar heeft de gemeente een betere locatie aangeboden op een meer zichtbare plek midden in de wijk, direct achter De Pomp aan de Croeselaan. De ontwikkeling van deze locatie bevindt zich nog steeds in de opstartfase. De verwachting is dat het PvE in Q3 2022 gereed is.

Buurtcentrum Merwedekanaalzone en Lombokplein

De realisatie nieuwe buurtcentra in de Merwedekanaalzone en op Lombokplein is vanwege vertraging in de planvorming doorgeschoven naar 2025. Het buurtcentrum Merwedekanaalzone wordt geïntegreerd met diverse andere maatschappelijke functies zodat extra meerwaarde voor de buurt ontstaat. De locatie van het buurtcentrum is inmiddels vastgesteld.

Gambiadreef 100, naast buurtcentrum de Boog

We onderzoeken mogelijkheden om de tijdelijke jongerenhuiskamer - nu gehuisvest in een porto-cabin te vervangen door een definitieve huiskamer en te combineren met andere functies op dezelfde locatie. Start van de werkzaamheden staan gepland voor het vierde kwartaal 2022.

Uitbreiding buurtcentra Overvecht

We onderzoeken mogelijkheden om twee kleinschalige buurtcentra in Overvecht te vernieuwen en/of te combineren met andere functies.

7.2.7 Zorg

Vogelvlinderweg 54-58
Op deze locatie is een gezondheidscentrum gehuisvest waaronder een Centrum voor Jeugd en Gezin. Er wordt een onderzoek uitgevoerd om het klimaat, uitstraling en indeling te van het pand te verbeteren. Op basis van het programma van eisen wordt een investeringsraming opgemaakt en de financiële haalbaarheid getoetst.

Makassarstraat 36 - Keulsekade 37 de NOiZ (Nieuwe Opvang in Zelfbeheer)
Vanuit de ambitie om de bestaande nachtopvang om te vormen naar een opvang die 24-uur toegankelijk is voor bezoekers, is geïnvesteerd in de functionaliteit en verduurzaming van het pand. In oktober 2021 is het pand opgeleverd en opnieuw in gebruik genomen. Het project is ongeveer 10% duurder uitgevallen dan de oorspronkelijke begroting in verband met onder andere onvoorzien meerwerk en maatregelen om de brandveiligheid te verbeteren.

Het Nieuwe Zandpad
Het project Het Nieuwe Zandpad is beëindigd omdat de beoogde uitvoerende partij niet kon voldoen aan de voorwaarden van de aanbesteding.

Maatschappelijke opvang Merwedekanaalzone
De realisatie van een maatschappelijke opvang in de Merwedekanaalzone is vanwege vertraging in de planvorming doorgeschoven naar 2025. Er wordt ingezet op het aanhuren van een nieuw te bouwen voorziening.

7.2.8 Overig Beleid

Belcampostraat 10 - VRU
De haalbaarheidsstudie is bijna afgerond. De WKO is onderdeel van de haalbaarheidsstudie. De studie doet onderzoek naar de noodzakelijke investeringen om tot een energie neutraal gebouw te komen. De business case wordt nu doorgerekend op een drietal varianten, van energiezuinig tot energie neutraal. Onrendabele worden in kaart gebracht en waarvoor aansluitend dekking zal worden gezocht.

Meerndijk 17 - VRU
Er zijn voor 2022-2023 installatieonderdelen welke grootschalig onderhoud nodig hebben. De verlichting en de luchtbehandeling dienen vervangen of gereviseerd worden. Deze natuurlijke vervangingsmomenten gaan we benutten om een verduurzamingsslag te maken voor dit pand.

Gouden Koetslaan 97 - VRU
Er zijn voor 2022- 2023 installatieonderdelen welke grootschalig onderhoud nodig hebben. De verlichting en de luchtbehandeling dient vervangen of gereviseerd worden. Deze natuurlijke vervangingsmomenten gaan we benutten om een verduurzamingsslag te maken voor dit pand.

Ondiep zuidzijde 6 - Lumax
Vanaf 1 januari 2023 moeten kantoorpanden minimaal een C label hebben om nog verhuurd te kunnen worden. Lumax voldoet hieraan en kan dus ook na 2023 nog als kantoor worden verhuurd, waardoor om

deze reden niet op korte termijn een alternatieve invulling gevonden moet worden. In 2022 wordt een pandvisie opgesteld om de strategie voor dit pand te uit te werken. Aan hand van deze keuze gaan we dan de verduurzaming ook verder vormgeven.

Ventilatie Ondiep zuidzijde 6 - Lumax

Uit onderzoek is gebleken dat het ventilatiesysteem van Lumax niet voldoet aan de eisen die gesteld zijn in het Bouwbesluit 2012, maar het wel mogelijk was aanvullend te ventileren door ramen open te zetten. Aan de huurders van het gebouw zijn CO2 meters uitgedeeld om zelf te kunnen monitoren of er aanvullend geventileerd moet worden.
De aanpassingen om het ventilatiesysteem wel te laten voldoen aan het Bouwbesluit 2012 zullen hierdoor gelijktijdig met de renovatie van het luchtbehandelingssysteem worden uitgevoerd, welke gepland staat in 2023.

Marco Pololaan 10

Het pand krijgt een beleidsinvulling en is voor de komende 10 jaar verhuurd aan Stichting JoU en Leger des Heils. Met de huisvesting van deze activiteiten en initiatieven dragen we samen bij aan wat de gemeente belangrijk vindt op het gebied van welzijn en zorg.
Het project van complete renovatie en verduurzaming wordt opgeschoven naar 2027.

Choorstraat 3/Oudegracht 167/ Stadhuisbrug 5 - Magazijn De Zon

In het voorjaar van 2021 heeft het college de pandvisie van Magazijn De Zon vastgesteld met daarin het besluit om het pand in eigendom te houden voor het creëren van maatschappelijke waarde via het vastgoed. Van september tot en met december 2021 zijn er gesprekken gevoerd met de stad: van inwoners tot ondernemers, van ervaringsdeskundigen (eigenaren grote complexen) tot makelaars. We vroegen hen om toekomstperspectieven: wat voegt iets toe op deze plek in de stad en wat is haalbaar? Bijna gelijktijdig verkenden adviseurs (restauratie, verduurzaming en installatie) de staat van het pand. Wat moet er minimaal gebeuren om het pand op het gewenste niveau te krijgen om vanaf 2025 functioneel gebruik mogelijk te maken? De beperkingen van het pand waren input tijdens de gesprekken met de stad. Andersom waren de gesprekken met de stad (net zoals de pandvisie, het waardenwiel en de omgevingsvisie) input voor de adviseurs om scenario's voor interne inrichting uit te werken. Deze input samen (basisdocumenten, gesprekken met de stad, staat van het pand) leverden een set aan criteria op waarmee mogelijke bestemmingen voor het pand konden worden getoetst. Hierdoor werden mogelijke, onmogelijke en wenselijke bestemmingen zichtbaar. De businesscase is vervolgens uitgewerkt aan de hand van de mogelijke en wenselijke bestemmingen. Daarnaast zijn deze bestemmingen ook getaxeerd om een realistisch beeld te krijgen van de toekomstige inkomsten.

In 2022 worden de plannen verder uitgewerkt. Na goedkeuring van het voorbereidingskrediet zoals opgenomen in dit MPUV zal een integraal ontwerpteam (architect, constructeur, installateur en duurzaamheidsexpert) aan de slag gaan om een integraal ontwerp voor het gebouw te maken. Op basis hiervan kan er nog specifieker worden bepaald welke investering er straks nodig is om het pand weer toekomstbestendig te maken. Parallel hieraan wordt er gewerkt aan een toetsingskader om huurders voor het pand te selecteren. Voor dit traject wordt samenwerking gezocht met zowel de betrokkenen binnen de gemeente Utrecht als betrokkenen uit de stad. De planning is dat we begin 2024 starten met de

restauratie van het pand en in 2025 het pand weer verhuren. Voorafgaand aan de werkzaamheden begin 2024 worden we werfkelders opgeknapt, dit gebeurt in samenwerking met het werventeam en wordt momenteel verder vormgegeven.

Park Oog en Al 1A

In het pand Park Oog in Al 1a heeft altijd een culturele instelling ingezeten totdat afgelopen jaar de huurder het huurcontract heeft opgezegd. Vanuit cultuurveld is er verder geen interesse getoond om het object te huren. Verder is de wens uitgesproken het pand aan te laten sluiten bij het type gebruik zoals momenteel plaatsvindt bij Park Oog in Al 1. Het pand vergt allereerst een grootschalige renovatie. Eind 2021 is er een sluitend business case gemaakt met een potentiële huurder die het object voor de duur van 5 tot 10 jaar wil gaan huren. Met deze investering kan er langdurig een maatschappelijk invulling gegeven worden op deze locatie.

Wagenstraat 50

De onderhandelingen met NS over het verwerven of afstoten van de Wagenstraat 50 zijn o.a. vanwege corona vertraagd. Deze zullen in 2022 weer hervat gaan worden met als doel eind 2022 helderheid te hebben of we dit pand verwerven of afstoten.

7.3 Programma Bereikbaarheid

7.3.1 Overzicht investeringen

x € 1.000

	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2022	Gereedmeldingen Jaarstukken 2021	Wijzigingen 1e berap 2022	Autorisaties t/m 2022	Start in: 2023	2024	2025	2026
Vervangingsinvesteringen	–	–	2.858	2.858	–	–	–	–
Uitbreidingsinvesteringen	–	–	–	–	–	–	–	–
Totaal	–	–	2.858	2.858	–	–	–	–

x € 1.000

	LOPENDE VERVANGINGSINVESTERINGEN				LOPENDE UITBREIDINGSINVESTERINGEN			
	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2022	Gereedmeldingen Jaarstukken 2021	Wijzigingen 1e berap 2022	Totaal geautoriseerde uitgaven	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2022	Gereedmeldingen Jaarstukken 2021	Wijzigingen 1e berap 2022	Totaal geautoriseerde uitgaven
Uitgaven per categorie								
Fiets	–	–	2.858	2.858	–	–	–	–
Auto	–	–	–	–	–	–	–	–
Subtotaal uitgaven	–	–	2.858	2.858	–	–	–	–
Dekking incl. subsidies								
Vaste activa reserve				2.858				–
Subtotaal dekking	–	–		2.858	–	–		–
Saldo	–	–		–	–	–		–

Figuur 31: Overzicht lopende vervangings- en uitbreidingsinvesteringen programma Bereikbaarheid.

In het startjaar wordt autorisatie gevraagd voor de totale verwachte uitgaven van de investeringen. Uitgangspunt bij bovenstaande tabel is de geautoriseerde uitgaven t/m de programmabegroting 2022. De investeringen die gereed gemeld zijn bij de jaarstukken 2021 en de wijzigingsvoorstellen van de eerste bestuursrapportage 2022 zijn separaat weergegeven.

Definitief fietsdepot Cartesius (huidige Musesum Depot)

Voor een definitieve locatie van het fietsdepot is de huidige locatie van het museumdepot op het bedrijvengebied Cartesius als passend bevonden. Het museumdepot komt niet eerder dan 2024 vrij. Tot die tijd is er een eerdergenoemd alternatief gevonden op industrieterrein Overvecht-Noord. De locatie van het museumdepot voldoet aan de primaire eisen voor de functie van een fietsdepot. De eisen zijn een locatie in eigendom, goede bereikbaarheid OV en voldoende ruimte om te groeien. In 2022 wordt een voorstel voor deze locatie met als functie fietsdepot verder uitgewerkt.

Stationspleinstallingen

In het stationsgebied wordt het aantal fietsstallingsplaatsen op minimaal drie locaties uitgebreid. Eén locatie aan de Jaarbeurszijde en twee locaties ter plaatse van Hoog Catharijne. In 2022 worden de programma's van eisen uitgewerkt. Begin 2022 is de tender voor 1 van de locaties gepubliceerd

House Modernes - openbare fietsenstalling (raadsbesluit)

Medio 2021 is de stalling opgeleverd. Na oplevering is de ruimte ingericht. 15 oktober 2021 is de stalling geopend. Totale capaciteit ca. 900 fietsparkeerplaatsen, toegevoegd aan het areaal van openbare fietsenstallingen.

Buurtstallingen

Het programma fiets heeft als opgave haar programma jaarlijks uit te breiden met drie buurtstallingen. In 2021 is aan de Nieuwe Keizersgracht een nieuwe gehuurde stalling ingericht. In deze stalling is er ruimte voor ca. 150 fietsen.

Springweg - openbare parkeergarage

Per 2022 loopt de erfpachtovereenkomst van de openbare parkeergarage Springweg af. Klépierre zal de parkeervoorziening tot 2024 in eigen beheer door-exploiteren. Van 2024 tot en met 2028 neemt de gemeente het eigendom en de exploitatie over. Na 2028 wordt de locatie gesloopt.

Nieuwe Projecten

Mobilititeitshub XL - Papendorp

De mobiliteitshub, te vestigen in Groenewoud, gaat een capaciteit krijgen van max 2.000 parkeerplaatsen. De aanbesteding wordt gestart in 2022. Realisatie vanaf 2023. De hub is bedoeld voor parkeren op afstand voor bewoners van het Jaarbeurskwartier en de Merwede Kanaalzone.

Parkeergarage MWKZ

In deelgebied van de Merwede Kanaalzone zullen meerdere parkeervoorzieningen gerealiseerd worden met in totaal een parkeercapaciteit van 1.900 parkeerplaatsen.

2 fietsenstallingen Berlijnplein

Gelegen nabij de te ontwikkelen Stadstuin aan het Berlijnplein worden 2 openbare stallingen gerealiseerd waarvan één op de locatie van de culturele voorziening. In 2022 wordt gestart met de ontwerpfase. Verwacht wordt dat de realisatie start vanaf 2023. De fietsenstallingen zullen op afstand worden beheerd.

P+R Berlijnplein
Om de parkeergarage duurzaam te kunnen exploiteren is bouwkundig herstelwerk noodzakelijk. De garage is maart 2022 geopend. Het voorstel voor bouwkundige aanpassingen komt in 2022 evenals het investeringsbedrag.

Kruisstraat - openbare (auto) parkeergarage
Het dak van de openbare parkeergarage is op meerdere plaatsen niet waterdicht. Het dak dient als plein en toegang tot de woningen van de woningcorporatie Bo-Ex. Door wateroverlast komt de exploitatie van de parkeergarage in het geding. In 2022 wordt er onderzoek gedaan hoe het probleem verholpen kan worden. De eerste signalen zijn dat het gehele dak vernieuwd moet worden door een andere bouwkundige opbouw die wel waterdicht is. Eind 2022 worden de onderzoeksresultaten bekend gemaakt inclusief een marktconsultatie voorzien van een kostenraming. Gezien de hinder van werkzaamheden voor omwonende wordt er naar verwachting veel tijd besteed aan de voorbereidingsperiode. Uitvoering zal niet eerder dan eind 2023 plaatsvinden.

BOEI onderzoeken openbare parkeergarages en P+R voorzieningen
We zijn een onderzoek gestart naar energie, juridische status en staat van onderhoudsconditie van onze openbare parkeergarages en de P+R voorzieningen. Het doel is om een nul situatie te creëren op basis waarvan we nieuwe en betere MJOP's gaan opstellen. De resultaten van het onderzoek worden eind 2022 verwacht.

Onderstaande projecten zijn geen investeringsprojecten maar worden gefinancierd vanuit het onderhoudsbudget.

Lange Lauwerstraat - belanghebbende (auto) parkeergarage
De belanghebbende garage Lange Lauwerstraat (Boekhoeven) wordt verduurzaamd. In deze periode zijn er verschillende vervangingsmomenten ten aanzien van de verlichting en ventilatiesystemen. Deze elementen worden aangegrepen om de energielast te verlagen.

Grifthoek - openbare (auto) parkeergarage en buurtstalling en P+R Westraven
De parkeergarage Grifthoek wordt verduurzaamd. Daarbij wordt verkend of deze garage gasloos geëxploiteerd kan worden met een alternatieve wijze van verwarming van de hellingbaan. Daarnaast wordt de noodverlichting verduurzaamd naar Ledverlichting om zo de energielast te verlagen.
Ook in de P+R Westraven wordt onderzocht of deze voorziening gasloos kan worden gemaakt.

7.4 Programma Samenleven en Sport

7.4.1 Overzicht investeringen

x € 1.000

	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2022	Gereedmeldingen Jaarstukken 2021	Wijzigingen 1e berap 2022	Autorisaties t/m 2022	Start in: 2023	2024	2025	2026
Vervangingsinvesteringen	28.105	-7.156	1.874	22.823	10.925	11.594	-	1.639
Uitbreidingsinvesteringen	31.819	-2.741	115	29.193	18.658	2.435	-	1.237
Uitbreidingsinvesteringen B*	-	-	-	-	8.946	-	-	-
Totaal	59.924	-9.897	1.989	52.016	38.529	14.029	-	2.877

x € 1.000

	LOPENDE VERVANGINGSINVESTERINGEN				LOPENDE UITBREIDINGSINVESTERINGEN			
	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2022	Gereedmeldingen Jaarstukken 2021	Wijzigingen 1e berap 2022	Totaal geautoriseerde uitgaven	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2022	Gereedmeldingen Jaarstukken 2021	Wijzigingen 1e berap 2022	Totaal geautoriseerde uitgaven
Uitgaven per categorie								
Binnensportaccommodaties *(gebouwen en installaties)*	6.931	-	-878	6.053	19.261	-	798	20.059
Buitensportaccommodaties *(gebouwen en installaties)*	6.904	-139	50	6.815	4.123	-	635	4.758
Buitensportaccommodaties *(velden/sportconstructies)*	12.073	-6.269	1.893	7.697	8.435	-2.741	-1.318	4.376
Volkstuinen *(gebouwen)*	50	-	-	50	-	-	-	-
Zwembaden *(gebouwen en installaties)*	2.147	-748	809	2.208	-	-	-	-
Subtotaal uitgaven	28.105	-7.156	1.874	22.823	31.819	-2.741	115	29.193
Dekking incl. subsidies								
Kapitaallasten budget				15.034				1.468
Huurverhoging				-				105
Groei van de stad				-				20.413
Duurzaamheid onrendabel				1.586				-
Duurzaamheid rendabel				923				-
Onderhoudsgelden				350				-
Vaste activa reserve				225				-
Bijdragen derden (extern)				4.705				4.356
Stedenbouwkundige eisen				-				2.851
Subtotaal dekking	-	-	-	22.823	-	-	-	29.193
SALDO	-	-	-	-	-	-	-	-

Figuur 32: Overzicht lopende vervangings- en uitbreidingsinvesteringen programma Samenleven en Sport.

In het startjaar wordt autorisatie gevraagd voor de totale verwachte uitgaven van de investeringen. Uitgangspunt bij bovenstaande tabel is de geautoriseerde uitgaven t/m de programmabegroting 2022. De investeringen die gereed gemeld zijn bij de jaarstukken 2021 en de wijzigingsvoorstellen van de eerste bestuursrapportage 2022 zijn separaat weergegeven.

7.4.2 Buitensportaccommodaties

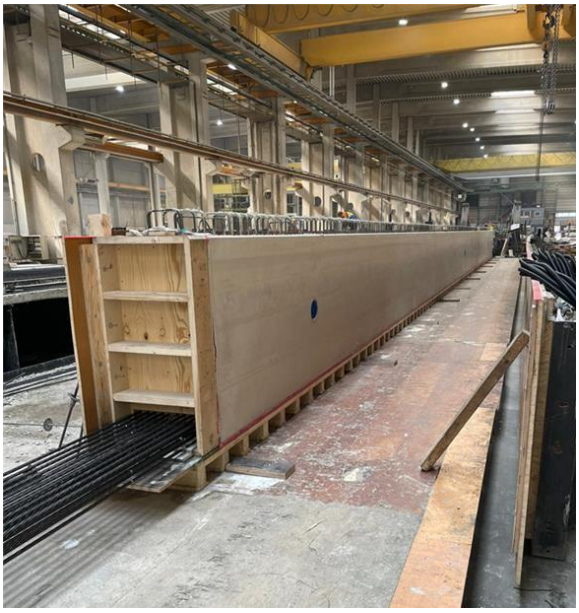
Er is gestart met de variantenstudies voor inpassing van extra sportvelden op de sportparken Maarschalkerweerd, Nieuw Welgelegen en Rijvliet/Strijkviertel. Er zijn in 2021 totaal 16 velden aangelegd en/of gerenoveerd, waaronder:

- Op sportpark Vechtzoom is een voetbalveld omgezet naar 2 hockeyvelden en 1 voetbalveld is gerenoveerd. De kantine is in tweeën gesplitst en verhuurd aan voetbal Vechtzoom en UNO-hockey.
- Op sportpark Zuilensevecht is een nieuw veld aangelegd als onderdeel van de herontwikkeling samen met gemeente Stichtse Vecht.
- Atletiekbaan Amaliapark is gerenoveerd en geschikt gemaakt dat ook individuele sporters gebruik kunnen maken van de baan en er zijn beachvolleybalvelden aangelegd.
- Op sportpark Koningsweg is een natuurgrasveld omgezet naar kunstgras ook voor meer trainingscapaciteit voor sportverenigingen op Maarschalkerweerd.

Bij sportveldrenovaties worden extra maatregelen genomen in kader van duurzame aanleg en een gezonde leefomgeving zoals extra opvang/buffering van regenwater, kantplanken en roosters om de van verspreiding van microplastics tegen te gaan, het plaatsen van extra bomen en diversiteit in aanvullende beplanting op de sportparken. Er is gestart met de uitwerking voor vervangende kleedruimtes op sportpark Voordorp en renovatie kantine en voorbereiding renovatie kleedvoorzieningen op sportpark Vechtzoom.

7.4.3 Binnensportaccommodaties

Voor de binnensport kent het locatieonderzoek naar de sporthal op Sportpark Voordorp vertraging maar de realisatie van de sporthal en de VO-school op het Berlijnplein is gestart. De sporthallen in hoogstedelijke gebieden laten een grote stijging zien in de benodigde investeringen. Dit wordt veroorzaakt door de wens om sporthallen verdiept te bouwen maar ook door sporthaldaken als gebruiksgebieden in te passen. Een beloopbaar dak kent, naast het niet kunnen plaatsen van zonnepanelen tbv energieneutraliteit voor gemeentelijk vastgoed, een grote constructieve uitdaging om de kolom vrije sportzaal met tribune te bouwen.

Voorgespannen betonliggers Sporthal Berlijnplein. 26 stuks die een overspanning hebben van 30 meter.

Verder wordt gewerkt aan een vervolg op de massastudies voor de sporthallen in Merwedekanaalzone en Cartesiusdriehoek. De aanbesteding van de duurzame renovatie van de gymzaal Wevelaan is gereed en in 22 start de uitvoering in combinatie met de renovatie van het basisschoolgebouw. Voor de nieuwe gymzaal Dave Brubeck wordt gestart met een nieuwe aanbesteding nadat deze eerder dit jaar helaas is mislukt.
Voor sportcentrum Galgenwaard is er gestart met de technische uitwerking/aanbesteding voor groot onderhoud voor technische installatie en bouwkundige gebouwonderdelen. Dit in combinatie met onderzoek naar verduurzamingsopties in combinatie met het natuurlijk vervangingsmoment. De werkzaamheden worden zo veel mogelijk in vakantieperiodes gepland en gefaseerd uitgevoerd.

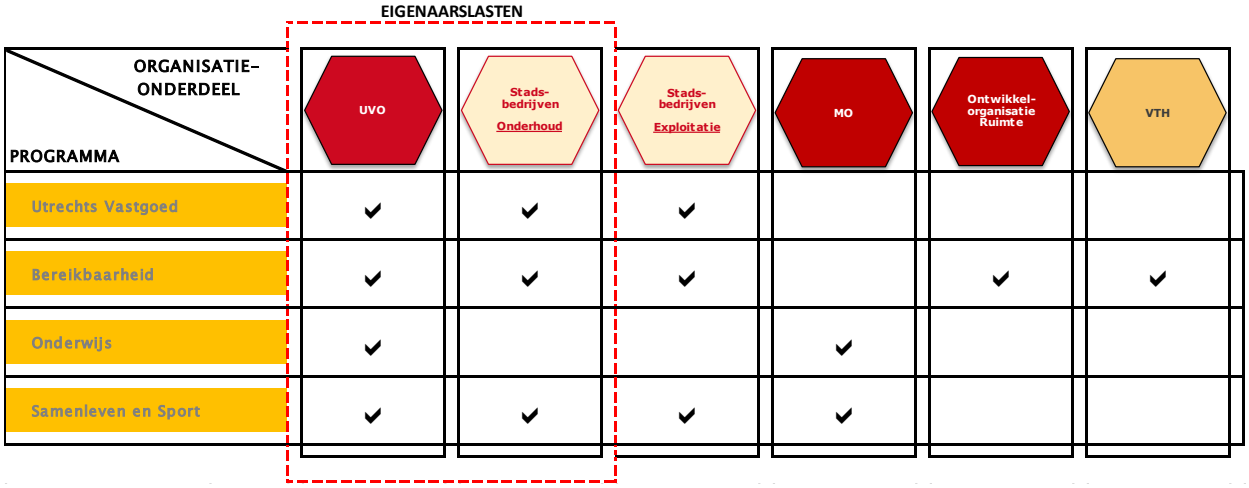
7.4.4 Volkstuin gebouwen

Geen bijzonderheden te melden.

7.4.5 Zwembaden

Voor zwembad Den Hommel is er gestart met technische uitwerking groot onderhoud. Dit in combinatie met onderzoek naar verduurzamingsopties in combinatie met het natuurlijk vervangingsmoment. Voor het zwembad wordt daarbij rekening gehouden met einde levensduur om onrendabele investeringen te voorkomen.

Bijlage 1. Aansluiting tussen eigenaarslasten en jaarstukken 2021

Programma Utrechts Vastgoed

x € 1.000

EIGENAARSLASTEN Subdoelstelling(en)			Actuele begroting 2020	Realisatie 2020	Nominale begroting 2021	Actuele begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil actueel / realisatie	Actuele begroting 2022
12-1-1-1	Verwerven,ontwikkelen,beheren & afstoten *P6740, P6750, P6751*	Baten	26.671	22.271	26.732	24.158	23.918	-240	27.324
		Lasten	16.043	13.131	23.527	18.360	20.864	-2.504	18.350
		Toevoeging reserves	3.326	3.326	568	10.717	10.717	-	4.965
		Onttrekking reserves	3.039	3.140	3.105	24.455	24.441	-14	1.907
		Saldo baten en lasten	**10.341**	**8.954**	**5.741**	**19.537**	**16.778**	**-2.759**	**5.916**

x € 1.000

OVERIGE LASTEN Subdoelstelling(en)			Actuele begroting 2020	Realisatie 2020	Nominale begroting 2021	Actuele begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil actueel / realisatie	Actuele begroting 2022
12-1-1-1	Verwerven,ontwikkelen,beheren & afstoten *P6749*	Baten	1.099	912	1.130	1.130	917	-213	1.172
		Lasten	1.426	1.250	1.433	1.454	1.210	244	1.501
		Toevoeging reserves	-	-	-	-	-	-	-
		Onttrekking reserves	-	-	-	-	-	-	-
		Saldo baten en lasten	**-327**	**-339**	**-303**	**-325**	**-293**	**31**	**-329**

x € 1.000

TOTAAL EIGENAARSLASTEN + OVERIGE LASTEN Subdoelstelling(en)			Actuele begroting 2020	Realisatie 2020	Nominale begroting 2021	Actuele begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil actueel / realisatie	Actuele begroting 2022
12-1-1-1	Duurzame en toegankelijke accommodaties *P6740, P6750, P6751 & P6749*	Baten	27.770	23.183	27.862	25.288	24.835	-453	28.496
		Lasten	17.469	14.381	24.960	19.814	22.074	-2.260	19.850
		Toevoeging reserves	3.326	3.326	568	10.717	10.717	-	4.965
		Onttrekking reserves	3.039	3.140	3.105	24.455	24.441	-14	1.907
		Saldo baten en lasten	**10.014**	**8.615**	**5.438**	**19.212**	**16.485**	**-2.727**	**5.587**

Programma Bereikbaarheid

x € 1.000

EIGENAARSLASTEN Subdoelstelling(en)			Actuele begroting 2020	Realisatie 2020	Nominale begroting 2021	Actuele begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2022
04-1-3-1 & 04-1-3-2	Uitvoeren van maatregelen autoparkeren Uitvoeren van maatregelenen fietsparkeren	Baten	25	1.423	26	-305	961	1.266	36
		Lasten	6.906	7.772	6.743	8.089	9.305	-1.217	7.263
		Toevoeging reserves	39	39	-	-	-	-	-
		Onttrekking reserves	2.738	2.779	1.255	2.031	1.125	906	1.046
		Saldo baten en lasten	**-4.182**	**-3.610**	**-5.462**	**-6.363**	**-7.219**	**955**	**-6.181**

x € 1.000

OVERIGE LASTEN Subdoelstelling(en)			Actuele begroting 2020	Realisatie 2020	Nominale begroting 2021	Actuele begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2022
04-1-3-1	Uitvoeren van maatregelen autoparkeren	Baten	44.898	44.213	50.310	45.600	44.883	-717	51.670
04-1-3-2	Uitvoeren van maatregelenen fietsparkeren	Lasten	29.945	23.657	24.876	24.203	22.194	2.009	24.001
04-1-2-3	Uitvoeren van maatregelenen mob. en verkeersman	Toevoeging reserves	-	-	-	-	-	-	-
		Onttrekking reserves	7.433	3.378	1.236	2.082	1.246	835	1.988
		Saldo baten en lasten	**22.386**	**23.934**	**26.670**	**23.479**	**23.936**	**2.127**	**29.656**

x € 1.000

TOTAAL EIGENAARSLASTEN + OVERIGE LASTEN Subdoelstelling(en)			Actuele begroting 2020	Realisatie 2020	Nominale begroting 2021	Actuele begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2022
04-1-3-1	Uitvoeren van maatregelen autoparkeren	Baten	48.304	41.373	50.337	45.295	45.844	549	51.705
04-1-3-2	Uitvoeren van maatregelenen fietsparkeren	Lasten	34.304	31.961	31.619	32.291	31.499	792	31.264
04-1-2-3	Uitvoeren van maatregelenen mob. en verkeersman	Toevoeging reserves	39	39	-	-	-	-	-
		Onttrekking reserves	6.446	5.604	2.491	4.113	2.372	-1.741	3.034
		Saldo baten en lasten	**20.406**	**14.977**	**21.208**	**17.116**	**16.717**	**-400**	**23.475**

Programma Samenleven en Sport

x € 1.000

EIGENAARSLASTEN Subdoelstelling(en)			Actuele begroting 2020	Realisatie 2020	Nominale begroting 2021	Actuele begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2022
19-2-1-1	Buitenaccommodaties	Baten	1.898	2.326	1.666	2.445	3.144	698	1.667
19-2-1-2	Binnensportaccommodaties	Lasten	15.334	16.442	15.228	12.539	12.804	-264	15.146
19-2-1-3	Zwembaden	Toevoeging reserves	115	115	48	2.300	2.300	-	-
		Onttrekking reserves	24.746	24.879	2.453	2.488	2.582	94	2.488
		Saldo baten en lasten	**11.195**	**10.648**	**-11.158**	**-9.906**	**-9.378**	**528**	**-10.991**

x € 1.000

OVERIGE LASTEN Subdoelstelling(en)			Actuele begroting 2020	Realisatie 2020	Nominale begroting 2021	Actuele begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2022
19-2-1-1 t/m 19-2-1-4	Voldoende kwalitatief goede en toegankelijke sportaccommodaties	Baten	9.776	8.849	9.842	10.151	12.135	1.983	11.154
		Lasten	20.979	20.194	20.671	23.956	22.565	1.391	23.388
		Toevoeging reserves	-	-	-	-	-	-	-
		Onttrekking reserves	42	44	42	42	4	38	42
		Saldo baten en lasten	**-11.161**	**-11.302**	**-10.787**	**-13.762**	**-10.427**	**3.412**	**-12.191**

x € 1.000

TOTAAL EIGENAARSLASTEN + OVERIGE LASTEN Subdoelstelling(en)			Actuele begroting 2020	Realisatie 2020	Nominale begroting 2021	Actuele begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil actueel/ realisatie	Actuele begroting 2022
19-2-1-1 t/m 19-2-1-4	Voldoende kwalitatief goede en toegankelijke sportaccommodaties	Baten	11.674	11.175	11.508	12.597	15.278	2.682	12.821
		Lasten	36.313	36.636	35.899	36.495	35.369	1.127	38.533
		Toevoeging reserves	115	115	48	2.300	2.300	-	-
		Onttrekking reserves	24.788	24.922	2.495	2.530	2.586	56	2.530
		Saldo baten en lasten	**34**	**-654**	**-21.944**	**-23.668**	**-19.804**	**3.864**	**-23.182**

Bijlage 2. Overzicht investeringsprojecten 2023-2026

Programma Utrechts Vastgoed - Vervangingsinvesteringen

x € 1.000

	2023	2024	2025	2026
Uitgaven per portefeuille				
MFA's	2.114	3.943	16.584	25.449
Overig/Overig beleid	-	4.389	-	-
Subtotaal uitgaven	2.114	8.332	16.584	25.449
Dekking incl. subsidies				
Kapitaallasten budget	1.660	7.697	14.057	19.875
Duurzaamheid onrendabel	150	230	1.263	2.371
Duurzaamheid rendabel	305	406	1.263	3.204
Subtotaal dekking	2.114	8.332	16.584	25.449
SALDO	-	-	-	-

Programma Utrechts Vastgoed - Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x € 1.000

	2023	2024	2025	2026
Welzijn	2.213	3.932	-	-
Zorg	-	2.100	-	-
Subtotaal uitgaven	2.213	6.032	-	-
Dekking incl. subsidies				
Kapitaallasten budget	-	3.324	-	-
Groei van de stad	2.213	1.064	-	-
Duurzaamheid onrendabel	-	18	-	-
Duurzaamheid rendabel	-	26	-	-
Vaste activa reserve	-	1.600	-	-
Subtotaal dekking	2.213	6.032	-	-
SALDO	-	-	-	-

Programma Utrechts Vastgoed – Uitbreidingsinvesteringen categorie B

x € 1.000

	2023	2024	2025	2026
Uitgaven per portefeuille				
Cultuur	5.137	49.001	5.137	5.137
Gemeentelijke huisvesting	–	–	–	–
Welzijn	8.130	–	–	–
Subtotaal uitgaven	13.268	49.001	5.137	5.137
Dekking incl. subsidies				
Kapitaallasten budget	1.167	-0	–	–
Huurverhoging	9.145	20.199	2.182	2.182
Groei van de stad	2.956	28.803	2.956	2.956
Subtotaal dekking	13.268	49.001	5.137	5.137
SALDO	–	–	–	–

Programma Samenleven en Sport – Vervangingsinvesteringen

x € 1.000

	2023	2024	2025	2026
Uitgaven per categorie				
Binnensportaccommodaties *(gebouwen en installaties)*	7.966	7.966	–	–
Buitensportaccommodaties *(gebouwen en installaties)*	2.199	–	–	1.639
Buitensportaccommodaties *(velden/sportconstructies)*	760	2.063	–	–
Zwembaden *(gebouwen en installaties)*	–	1.565	–	–
Subtotaal uitgaven	10.925	11.594	–	1.639
Dekking incl. subsidies				
Kapitaallasten budget	8.427	8.671	–	873
Duurzaamheid rendabel	–	48	–	–
Vaste activa reserve	–	–	–	500
Bijdragen derden (extern)	2.499	2.876	–	266
Stedenbouwkundige eisen	–	–	–	–
Subtotaal dekking	10.925	11.594	–	1.639
SALDO	–	–	–	–

Programma Samenleven en Sport – Uitbreidingsinvesteringen

x € 1.000

	2023	2024	2025	2026
Uitgaven per categorie				
Binnensportaccommodaties *(gebouwen en installaties)*	16.666	–	–	–
Buitensportaccommodaties *(gebouwen en installaties)*	1.075	1.075	–	–
Buitensportaccommodaties *(velden/sportconstructies)*	916	1.360	–	1.237
Subtotaal uitgaven	18.658	2.435	–	1.237
Dekking incl. subsidies				
Kapitaallasten budget	–	366	–	–
Groei van de stad	13.052	1.643	–	1.143
Bijdragen derden (extern)	2.505	426	–	95
Stedenbouwkundige eisen	3.101	–	–	–
Subtotaal dekking	18.658	2.435	–	1.237
SALDO	–	–	–	–

Programma Samenleven en Sport – Uitbreidingsinvesteringen categorie B

x € 1.000

	2023	2024	2025	2026
Uitgaven per portefeuille				
Binnensportaccommodaties (gebouwen en installaties)	8.946	–	–	–
Subtotaal uitgaven	8.946	–	–	–
Dekking incl. subsidies				
Kapitaallasten budget	8.946	–	–	–
Subtotaal dekking	8.946	–	–	–
SALDO	–	–	–	–

Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed

Dossiernummer	2694
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 juni 2022
Agendapunt	5
Titel	Raadsvoorstel Programma Water en Riolering Utrecht 2023-2027
ID	2873
Behandelend ambtenaar	Erwin Rebergen
Telefoon	030-2864332
E-mail	e.rebergen@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder	Wethouder Diepeveen
Beleidsveld	Openbare ruimte
Referendabel	Ja
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Daniëlle Rijnders/Cie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte/06-39276711
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	9 juni 2022
Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed	**23 juni 2022**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Programma Water en Riolering Utrecht 2023-2027

Beleidsveld	Openbare Ruimte
Organisatieonderdeel	Stadsbedrijven
Opsteller	Erwin Rebergen
Kenmerk	9952301
Vergaderdatum Raad	volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het Programma Water en Riolering Utrecht 2023-2027 vast te stellen met als belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het Programma Water en riolering Utrecht 2022-2026:
   a) Het aanpassen van de budgetten als gevolg van de sterke inflatie in 2021 en de verwachte inflatie 2022-2023.
   b) Het aanvullend op de inflatiecorrectie aanpassen van de eenheidsprijs voor het baggeren als gevolg van strengere kwaliteitseisen voor de verwerking van bagger en het steeds schaarser worden van verwerkingslocaties.
   c) Het aanvullend op de inflatiecorrectie aanpassen van de eenheidsprijs voor rioolvervangingen als gevolg van hogere kosten voor het klimaatbestendig maken van het straatprofiel, omdat het straatprofiel gemiddeld breder blijkt dan eerder voorzien.
   d) Een geactualiseerde planning van de rioolvervangingsprojecten, waarmee we zoveel mogelijk werk met werk maken en een impuls geven aan de integrale vernieuwing van de openbare ruimte.

2. Behoudens grote onvoorziene ontwikkelingen bij de vaststelling van de rioolheffing 2023 bij de programmabegroting 2023 in te zetten op een tariefstijging van 3,8% ten opzichte van 2022.

3. Pas bij de vaststelling van het Programma 2024-2028 te besluiten hoe om te gaan met de gevolgen van de sterke kostenstijging voor de jaren 2024 en verder.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

De Visie Water en Riolering Utrecht bevat de gemeentelijke visie en strategie voor het omgaan met afvalwater, hemelwater, grondwateroverlast en het oppervlaktewater dat de gemeente in onderhoud heeft. De uitwerking van de visie loopt via het Programma Water en Riolering dat jaarlijks bij de Voorjaarsnota wordt geactualiseerd en door de raad wordt vastgesteld. Voor het Programma Water en Riolering 2023-2027 is de sterk gestegen inflatie de belangrijkste ontwikkeling t.o.v. het programma Water en Riolering 2022-2026. Dit leidt tot een verwachte kostenstijging van 2022 naar 2023 van 5,9%. Behoudens grote onvoorziene ontwikkelingen voor de rioolheffing 2023 in te zetten op een tariefstijging van 3,8% ten opzichte van 2022 om kostendekkend te blijven.

Context

Aanleiding

De gemeente heeft vanuit de wet een aantal specifieke zorgplichten en daarmee taken op het gebied van water en riolering. Het Programma Water en Riolering 2023-2027 bevat de voorgenomen activiteiten voor de periode 2023-2027 om invulling te geven aan de zorgplichten. Het programma komt voort uit de Visie Water en Riolering, waarin het gemeentelijke beleidskader voor de invulling van deze zorgplichten is vastgelegd. De Visie Water en Riolering en het Programma Water en Riolering vormen samen het wettelijk verplichte Gemeentelijk Rioleringsplan. Het Programma wordt jaarlijks geactualiseerd bij de Voorjaarsnota en door de raad vastgesteld. Hiermee wordt zo goed mogelijk aangesloten bij het proces en de besluitvorming over vergelijkbare programma's zoals het Meerjarenprogramma Utrechts Vastgoed (MPUV), het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) en het Meerjareninvesteringsprogramma (MJIP) Openbare Ruimte.

Het Programma Water en Riolering is evenals de Visie thematisch ingedeeld volgens de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater. Per thema wordt ingegaan op de activiteiten dagelijks onderhoud, groot onderhoud, vervangingen en verbeteringen en beleid en onderzoek. Daar waar deze onderdelen meerdere thema's betreffen zijn ze beschreven bij het thema waar de activiteit de meeste aansluiting heeft.

Juridische context

De Visie en het Programma Water en Riolering vormen samen het wettelijk verplichte Gemeentelijk Rioleringsplan (artikel 4.22 Wet Milieubeheer). In de Wet Milieubeheer is opgenomen dat elke gemeente een door de raad vastgesteld Gemeentelijk Rioleringsplan moet hebben waarin minimaal het volgende is opgenomen:

1. een overzicht van de in de gemeente aanwezige voorzieningen voor invulling van de zorgplichten;
2. een overzicht van de in de door het plan bestreken periode aan te leggen of te vervangen voorzieningen;
3. een overzicht van de wijze waarop de voorzieningen worden of zullen worden beheerd;
4. de gevolgen voor het milieu van de aanwezige voorzieningen en van de in het plan aangekondigde activiteiten;
5. een overzicht van de financiële gevolgen van de in het plan aangekondigde activiteiten.

De wettelijke verplichting tot het hebben van een Gemeentelijk Rioleringsplan vervalt met de invoering van de Omgevingswet (naar verwachting per 1 januari 2023). Vanaf dat moment moet het water- en rioleringsbeleid een plek krijgen in de gemeentelijke omgevingsvisie, maatregelen en middelen in het omgevingsprogramma en de regels in het omgevingsplan. Door het beleid nu al vast te leggen in een Visie en de maatregelen en middelen in een Programma geven we al invulling aan de systematiek van de Omgevingswet, waardoor het na invoering van de Omgevingswet gemakkelijker wordt het water- en rioleringsbeleid te implementeren in de gemeentelijke Omgevingsvisie en het gemeentelijke Omgevingsprogramma. Met de invoering van de Omgevingswet vervalt tevens de wettelijke verplichting dat de raad het Programma vaststelt. Het vaststellen van omgevingsprogramma's wordt dan een bevoegdheid van het college. Het vaststellen van het rioolheffingstarief blijft wel de bevoegdheid van de raad.

Beoogd effect

Met het Programma Water en Riolering leggen we de activiteiten en de daarvoor benodigde middelen vast om het water- en rioleringssysteem in Utrecht gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen te houden. Hiermee leveren we een bijdrage aan

maatschappelijke opgaven voor de stad, waarvan de belangrijkste zijn:

- De basis op orde, door het borgen van een robuust water- en rioleringssysteem.
- Het realiseren van een toekomstbestendige stad via een klimaatbestendig en circulair water- en rioleringssysteem.
- Het realiseren van een gezonde leefomgeving, door het realiseren van een gezond water- en rioleringssysteem voor zowel mens, plant als dier.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening

- 1 april 2022: Raadsbrief stand van zaken (bouw)kostenstijging
- 3 februari 2022. Raadsbesluit Visie water en riolering Utrecht
- 3 februari 2022. Raadsbesluit Visie Klimaatadaptatie Utrecht
- 3 februari 2022. Raadsbesluit Programma Water en Riolering 2022-2026
- 19 januari 2022: Raadsbrief over Visie Klimaatadaptatie en Visie Water en Riolering n.a.v. commissie MGOR.
- 17 juni 2021: Raadsbrief, start inspraak Visie Klimaatadaptatie en Visie Water en Riolering

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het Programma Water en Riolering Utrecht 2023-2027 vast te stellen met als belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het Programma Water en riolering Utrecht 2022-2026: a) Het aanpassen van de budgetten als gevolg van de sterke inflatie in 2021 en de verwachte inflatie 2022-2023. b) Het aanvullend op de inflatiecorrectie aanpassen van de eenheidsprijs voor het baggeren als gevolg van strengere kwaliteitseisen voor de verwerking van bagger en het steeds schaarser worden van verwerkingslocaties. c) Het aanvullend op de inflatiecorrectie aanpassen van de eenheidsprijs voor rioolvervangingen als gevolg van hogere kosten voor het klimaatbestendig maken van het straatprofiel, omdat het straatprofiel gemiddeld breder blijkt dan eerder voorzien. d) Een geactualiseerde planning van de rioolvervangingsprojecten, waarmee we zoveel mogelijk werk met werk maken en een impuls geven aan de integrale vernieuwing van de openbare ruimte.
Argumenten	
1.1	Met het Programma wordt invulling gegeven aan de doelstellingen uit de Visie Water en Riolering
	Het Programma Water en Riolering bevat een overzicht van de activiteiten en de benodigde middelen om invulling te geven aan de doelstellingen in de Visie Water en Riolering aangekondigde activiteiten.
1.2	Het Programma geeft voor de komende vijf jaar inzicht in de besteding van de gelden uit de rioolheffing en de verwachte ontwikkeling van de rioolheffing
	De jaarlijkse programmabegroting geeft alleen inzicht in de totale inkomsten uit de rioolheffing en de kosten die daaruit gedekt worden. De verdeling van het budget is niet inzichtelijk. Ook is het lastig zicht te krijgen op de verwachte meerjarige kostenontwikkeling en de gevolgen daarvan voor de rioolheffing. Het Programma geeft deze informatie wel en voorziet daarmee in een behoefte, zeker nu de rioolvervangingsinvesteringen steeds bepalender worden voor de mogelijkheden om de openbare ruimte te vernieuwen. Daarom bevat het Programma ook een overzicht van de belangrijkste rioolvervangingsprojecten voor de komende vijf jaar. De geraamde

	kosten en kostendekkende tarieven in het Programma zijn richtinggevend. Het daadwerkelijke jaarbudget en het daadwerkelijke tarief voor de rioolheffing worden elk jaar voor het daaropvolgende jaar door de Raad vastgesteld als onderdeel van de Programmabegroting.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	De gehanteerde eenheidsprijzen en kostenramingen in het Programma Water en Riolering 2023-2027 zijn onzeker gezien de huidige knelpunten in de bouwwereld en de sterke prijsstijgingen.
	Binnen de bouwwereld zien we momenteel twee majeure knelpunten: • beschikbaarheid van (bouw)materialen en personeel; • sterke prijsstijgingen. Deze ontwikkelingen hebben, bij ongewijzigd beleid, een impact op de kosten van een project of contract. Daarnaast is het onzeker of we alle projecten binnen de beoogde planning kunnen realiseren, omdat niet op alle aanbestedingen ook daadwerkelijk door aannemers wordt ingeschreven. Dit laatste kan leiden tot uitstel van projecten, wat de financiële druk door de stijgende prijzen op de korte termijn kan verlagen. Het verhogen van de eenheidsprijzen is nodig om de nu bekende prijsstijgingen op te kunnen vangen binnen de individuele projecten die nu in voorbereiding zijn. Voor de projecten die in uitvoering zijn of nog in 2022 in uitvoering gaan zijn in de voorziening voor de investeringen en in de bestemmingsreserve voldoende middelen beschikbaar om kostenstijgingen op te vangen. Het jaar 2022 is echter nog maar net begonnen, dus er zullen zich ongetwijfeld nog onvoorziene ontwikkelingen voordoen. Vandaar dat de bedragen in de begroting vooral als richtinggevend beschouwd moeten worden.
Beslispunt	
2	Behoudens grote onvoorziene ontwikkelingen bij de vaststelling van de rioolheffing 2023 bij de programmabegroting 2023 in te zetten op een tariefstijging van 3,8% ten opzichte van 2022.
Argumenten	
2.1	Een tariefstijging van 3,8% inclusief inflatiecorrectie is nodig om kostendekkend te blijven.
	De verwachte kostenstijging van 2022 naar 2023 bedraagt 2,6 miljoen ofwel 5,9%. Voor de gemiddelde inflatie van 2022-2023 zijn we uitgegaan van 3,5%. Dit is een gemiddelde van de verwachte loonontwikkeling van 2,5% en de verwachte stijging in de Grond Weg en Waterbouw van 4,1% (bron raadsbrief stand van zaken (bouw)kostenstijging van 1 april 2022). De kostenontwikkeling exclusief inflatiecorrectie bedraagt hiermee 2,4%. Omdat het aantal rioolheffing betalende eigenaren ook van 2022 naar 2023 weer met circa 3.000 stijgt, kunnen we volstaan met een lagere procentuele stijging van de rioolheffing. Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten voor de inflatiecorrectie volstaat behoudens grote onvoorziene ontwikkelingen voor 2023 een tariefstijging van 3,8% om kostendekkend te blijven. De egalisatiereserve houden we achter de hand voor tegenvallers of voor de situaties dat de verwachte tariefstijging buiten de vastgestelde bandbreedte komt (zie ook beslispunt 3).
Beslispunt	
3	Pas bij de vaststelling van het Programma 2024-2028 te besluiten hoe om te gaan met de gevolgen van de sterke kostenstijging voor de jaren 2024 en verder.

Argumenten	
3.1	Aanpassing van het beleid vanaf 2024 is nodig, omdat we zien dat bij voortzetting van de huidige rioolvervangingsprogrammering de kostenontwikkeling (exclusief inflatiecorrectie) hoger zal zijn dan de in de Visie Water en Riolering afgesproken bandbreedte
	Op basis van de nieuwe eenheidsprijzen voor rioolvervangingen en de huidige vervangingsplanning zien we dat vanaf 2024 de kosten exclusief inflatiecorrectie jaarlijks met 5-6 % blijven stijgen. Dit leidt voor 2024 en verder bij ongewijzigd beleid tot een jaarlijkse tariefstijging van circa 4% (exclusief inflatiecorrectie), waarmee we hoger uitkomen dan de in de Visie Water en Riolering afgesproken jaarlijkse bandbreedte van 1,5 – 2,5% (exclusief inflatiecorrectie). Een beleidswijziging is dus nodig om deze kostenstijging op te vangen. Denk hierbij aan het minder snel laten stijgen van de vervangingsinspanning. Een andere optie is om de planning nog niet meteen aan te passen en eerst de voorziening en de egalisatiereserve in te zetten om de tarieven minder te laten stijgen. Een derde optie is het sterker laten stijgen van de rioolheffing dan voorzien in de Visie Water en Riolering.
3.2	De situatie is op vele fronten te onzeker om nu een beleidswijziging door te voeren.
	Conform de lijn in de Visie Water en Riolering en het principe van ontwikkelend beheer combineren we onze rioolvervangingen zoveel mogelijk met andere ingrepen in de openbare ruimte en spelen we zoveel mogelijk in op maatschappelijke opgaven als klimaatadaptatie, circulaire stad, verkeersveiligheid en het vergroenen van de leefomgeving. Dit betekent ook dat eventuele herprogrammering van de rioolvervangingen direct gevolg heeft voor de programmering vanuit andere beleidsvelden, omdat de integrale openbare ruimte projecten vanuit meerdere programma's gefinancierd worden. Herprogrammering kan dus alleen als hier gemeente breed voor gekozen wordt. Daarnaast is de prijsontwikkeling momenteel nog erg onzeker en zien we aan de ander kant dat lopende projecten vertraging oplopen door capaciteitsgebrek en doordat niet op alle aanbestedingen ook daadwerkelijk door aannemers wordt ingeschreven. Vertraging van de lopende projecten zorgt ervoor dat de financiële druk door de stijgende prijzen op de korte termijn weer beperkt wordt.

Financiën

De sterk gestegen inflatie is de belangrijkste ontwikkeling t.o.v. het programma Water en Riolering 2022-2026. Het betreft hier de verwachte inflatie tussen 1 januari 2022 en 2023 en de daadwerkelijke inflatie die met name in het tweede deel van 2021 heeft plaatsgevonden. Voor de verwachte inflatie van 2022 naar 2023 zijn we uitgegaan van 3,5%. Deze inflatie bestaat uit een samenvoeging van 2,5% verwachte loonkostenstijging en 4,1% stijging van de kosten in de grond-, weg- en waterbouw (zie raadsbrief over de stand van zaken (bouw)kostenstijging van 1 april jl.). Daarnaast zien we dat in de grond-, weg- en waterbouw in heel 2021 zich een kostenstijging heeft voorgedaan van ruim 11%, waar we op het moment van het opstellen van het Programma 2022-2026 nog geen zicht op hadden. Deze werkt vooral door in de posten waar het aandeel materieel en materiaal groot is en de personeelskosten relatief gering, te weten de investeringen en het groot onderhoud. Als gevolg daarvan hebben we:

a) De eenheidsprijs voor het baggeren verhoogd van € 37 naar € 45 per m^3, naast de inflatiecorrectie ook door strengere eisen aan af te zetten bagger en het steeds lastiger te vinden van beschikbare verwerkingslocaties.
b) De eenheidsprijs voor rioolvervangingen verhoogd van € 1.720,- naar € 2.000,- per meter te vervangen rioolbuis, naast de inflatiecorrectie ook omdat in de lopende projecten het gemiddelde, af te koppelen straatprofiel breder blijkt dan voorzien.

Dit alles leidt tot een verwachte kostenstijging van 2022 naar 2023 van 2,6 miljoen ofwel 5,9%. Exclusief de gemiddelde inflatiecorrectie van 3,5% blijven we met een kostenstijging van 2,4% ruim binnen de in de Visie Water en Riolering afgesproken bandbreedte voor de jaarlijkse kostenstijging

(exclusief inflatiecorrectie).. Omdat het aantal rioolheffing betalende eigenaren ook van 2022 naar 2023 weer met circa 3.000 stijgt, kunnen we volstaan met een lagere procentuele stijging van de rioolheffing. Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten voor de inflatiecorrectie volstaat voor 2023 een tariefstijging van 3,8% om kostendekkend te blijven.

Op basis van de nieuwe eenheidsprijzen voor rioolvervangingen en de huidige vervangingsplanning zien we dat na 2023 de kosten jaarlijks met 5-6 % (exclusief inflatiecorrectie) blijven stijgen. Dit leidt voor 2024 en verder bij ongewijzigd beleid tot een jaarlijkse tariefstijging van circa 4% (exclusief inflatiecorrectie), waarmee we hoger uitkomen dan de in de Visie Water en Riolering afgesproken jaarlijkse stijging van 1,5 – 2,5% (exclusief inflatiecorrectie). Conform het gemeente brede beleid nemen we de tijd om de gevolgen goed in beeld te brengen en komen we bij het Programma 2024-2028 met een voorstel hoe hiermee om te gaan. Denk hierbij aan het minder snel laten stijgen van de vervangingsinspanning. Een andere optie is om de planning nog niet meteen aan te passen en eerst de voorziening en de egalisatiereserve in te zetten om de tarieven minder te laten stijgen. Een derde optie is het sterker laten stijgen van de rioolheffing dan voorzien in de Visie Water en Riolering.

Vervolg

Het Programma Water en Riolering wordt jaarlijks geactualiseerd bij de Voorjaarsnota en kijkt daarbij steeds vijf jaar vooruit. Het volgende Programma Water en Riolering 2024-2028 wordt daarmee als onderdeel van de Voorjaarsnota 2023 aan de Raad aangeboden.

Naast het meerjarenprogramma wordt jaarlijks in de Programmabegroting en de Verantwoording de voortgang van het betreffende jaar beschreven. Bij de behandeling van de Programmabegroting 2023 stelt de raad de verordening Rioolheffing 2023 vast waarin daadwerkelijk het eigenaren- en grootverbruikerstarief voor het betreffende jaar worden vastgesteld. Dit biedt de gelegenheid om nog aanpassingen door te voeren mochten zich gedurende dit jaar nog majeure ontwikkelingen voordoen.

Participatie

Over het Programma Water en Riolering 2023-2027 heeft geen participatie plaatsgevonden. Wel zijn de diverse onderzoeken en vervangingsinvesteringen afgestemd met de andere gemeentelijke programma’s en waar van belang met externe partijen.

Communicatie

Er is geen specifieke communicatie voorzien. Voor communicatie over de rioolheffing liften we mee met de gemeente brede communicatie over de programmabegroting. Specifieke communicatie doen we waar nodig bij de individuele projecten en overige activiteiten.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming
- Programma Water en Riolering Utrecht 2023-2027

Bijlagen informatief
- Rioolinvesteringsplanning 2023 t/m 2027 Rioolvervangingsplanning t/m 2027 (arcgis.com)
- Meerjaren baggerplanning Meerjaren baggerplanning (arcgis.com)

Programma Water en Riolering Utrecht 2023-2027

Aanleg hemelwaterriool Zeeheldenbuurt

April 2022
Kenmerk: 9952301

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Colofon

In opdracht van

Gemeente Utrecht, Stadsbedrijven-BOR-groep Water, Riolering en Gemalen

Internet

Visie water en riolering | Gemeente Utrecht - Omgevingsvisie

Fotografie

Gemeente Utrecht

Inhoud

Samenvatting 5

1 Inleiding 7

1.1 Aanleiding 7
1.2 Ambitie 8
1.3 Leidende principes 8
1.4 Proces 9
1.5 Leeswijzer 9

2 Afvalwater 10

2.1 Belangrijkste ontwikkelingen 10
2.2 Financiën 13

3 Hemelwater 14

3.1 Belangrijkste ontwikkelingen 14
3.2 Financiën 16

4 Grondwateroverlast 18

4.1 Belangrijkste ontwikkelingen 18
4.2 Financiën 19

5 Oppervlaktewater 20

5.1 Belangrijkste ontwikkelingen 20
5.2 Financien 22

6 Middelen 23

6.1 Personeel 23
6.2 Kostenontwikkeling 2023-2027 23
6.3 Ontwikkeling rioolheffing 24

6.3.1 Ontwikkeling eigenaren en grootverbruik 24
6.3.2 Indicatie ontwikkeling eigenaren en gebruikersheffing 25

Bijlagen 27

Bijlage 1 Investeringsplanning riolering 2023 – 2027 28

Bijlage 2 Beleid en onderzoek 30
Afvalwater 30
Hemelwater 30
Grondwateroverlast 30
Oppervlaktewater 31

Samenvatting

De gemeente heeft vanuit de wet een aantal specifieke zorgplichten en daarmee taken op het gebied van het stedelijk waterbeheer. De Visie Water en Riolering bevat het gemeentelijke beleidskader voor de invulling van deze zorgplichten. Bij de Visie hoort een Programma Water en Riolering, waarin wij jaarlijks de voorgenomen activiteiten en bijbehorende kosten en kostendekking beschrijven voor een periode van vijf jaar. Met de indeling sorteren we voor op de invoering van de Omgevingswet.

Het Programma Water en Riolering 2023-2027 beschrijft de activiteiten waarmee we invulling geven aan de gemeentelijke zorgplichten op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Ook beschrijft het programma de activiteiten die wij uitvoeren om het oppervlaktewater gezond te houden dat bij de gemeente in onderhoud is. Tot slot geeft het programma de gevolgen van alle activiteiten aan voor de ontwikkeling van de gemeentelijke rioolheffing die jaarlijks door de gemeenteraad wordt vastgesteld bij de programmabegroting.

De sterk gestegen inflatie is de belangrijkste ontwikkeling t.o.v. het programma Water en Riolering 2022-2026. Het betreft hier de verwachte inflatie tussen 1 januari 2022 en 2023 en de daadwerkelijke inflatie die met name in het tweede deel van 2021 heeft plaatsgevonden. Voor de verwachte inflatie van 2022 naar 2023 zijn we uitgegaan van 3,5%. Deze inflatie bestaat uit een samenvoeging van 2,5% verwachte loonkostenstijging en 4,1% stijging van de kosten in de grond-, weg- en waterbouw (zie raadsbrief over de stand van zaken (bouw)kostenstijging van 1 april jl.). Daarnaast zien we dat in de grond-, weg- en waterbouw in heel 2021 zich een kostenstijging heeft voorgedaan van ruim 11%, waar we op het moment van het opstellen van het Programma 2022-2026 nog geen zicht op hadden. Deze werkt vooral door in de posten waar het aandeel materieel en materiaal groot is en de personeelskosten relatief gering, te weten de investeringen en het groot onderhoud. Als gevolg daarvan hebben we:

1. De eenheidsprijs voor het baggeren verhoogd van € 37 naar € 45 per m^3, naast de inflatiecorrectie ook door strengere eisen aan af te zetten bagger en het steeds lastiger te vinden van beschikbare verwerkingslocaties.
2. De eenheidsprijs voor rioolvervangingen verhoogd van € 1.720,- naar € 2.000,- per meter te vervangen rioolbuis, naast de inflatiecorrectie ook omdat in de lopende projecten het gemiddelde, af te koppelen straatprofiel breder blijkt dan voorzien.

Dit alles leidt tot een verwachte kostenstijging van 2022 naar 2023 van 2,6 miljoen ofwel 5,9%. Exclusief de gemiddelde inflatiecorrectie van 3,5% blijven we met een kostenstijging van 2,4% ruim binnen de in de Visie Water en Riolering afgesproken bandbreedte voor de jaarlijkse kostenstijging (exclusief inflatiecorrectie). Omdat het aantal rioolheffing betalende eigenaren ook van 2022 naar 2023 weer met circa 3.000 stijgt, kunnen we volstaan met een lagere procentuele stijging van de rioolheffing. Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten voor de inflatiecorrectie volstaat voor 2023 een tariefstijging van 3,8% om kostendekkend te blijven.

Op basis van de nieuwe eenheidsprijzen voor rioolvervangingen en de huidige vervangingsplanning zien we dat na 2023 de kosten jaarlijks met 5-6 % (exclusief inflatiecorrectie) blijven stijgen. Dit leidt voor

2024 en verder bij ongewijzigd beleid tot een jaarlijkse tariefstijging van circa 4% (exclusief inflatiecorrectie), waarmee we hoger uitkomen dan de in de Visie Water en Riolering afgesproken jaarlijkse stijging van 1,5 – 2,5% (exclusief inflatiecorrectie). Conform het gemeente brede beleid nemen we de tijd om de gevolgen goed in beeld te brengen en komen we bij het Programma 2024-2028 met een voorstel hoe hiermee om te gaan.

1 Inleiding

Het Programma Water en Riolering Utrecht 2023-2027 beschrijft welke activiteiten in de periode 2023-2027 gepland staan om invulling te geven aan de gemeentelijke zorgplichten en het beleid zoals verwoord in de Visie Water en Riolering Utrecht. Ook geeft het Programma aan welke kosten hiervoor nodig zijn en wat de verwachte gevolgen zijn voor de ontwikkeling van de gemeentelijke rioolheffing

1.1 Aanleiding

De gemeente heeft vanuit de wet een aantal specifieke zorgplichten en daarmee taken op het gebied van water en riolering. Dit Programma Water en Riolering 2023-2027 bevat de voorgenomen activiteiten voor de periode 2023-2027 om invulling te geven aan de zorgplichten. Het programma komt voort uit de Visie Water en Riolering, waarin het gemeentelijke beleidskader voor de invulling van deze zorgplichten is vastgelegd. De Visie Water en Riolering en het Programma Water en Riolering vormen samen het wettelijk verplichte Gemeentelijk Rioleringsplan.

De planverplichting voor het hebben van een Gemeentelijk Rioleringsplan vervalt met de invoering van de Omgevingswet (naar verwachting per 1 januari 2023). Vanaf dat moment moet het beleid een plek krijgen in de gemeentelijke omgevingsvisie, maatregelen en middelen in het omgevingsprogramma en de regels in het omgevingsplan. Met het vastleggen van het beleid in een visie en de maatregelen en middelen in een programma geven we al invulling aan de systematiek van de Omgevingswet. Ook geeft het programma invulling aan artikel 2 en 17.2 van de gemeentelijke financiële verordening, waarin is vastgelegd dat de gemeente beschikt over een programmabegroting en minimaal om de vier jaar een nota rioleringsplan vaststelt.

Het Programma Water en Riolering 2023-2027 beschrijft de activiteiten waarmee we invulling geven aan de gemeentelijke zorgplichten op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Ook beschrijft het programma de activiteiten die wij uitvoeren om het oppervlaktewater gezond te houden dat bij de gemeente in onderhoud is. Tot slot geeft het programma de gevolgen van alle activiteiten aan voor de ontwikkeling van de gemeentelijke rioolheffing die jaarlijks door de gemeenteraad wordt vastgesteld bij de programmabegroting.

Het eerste Programma Water en Riolering 2022-2026 was uitgebreid van opzet en bevatte naaste een vooruitblik ook een terugblik op de planperiode 2016-2020. Het voorliggende Programma Water en Riolering 2023-2027 is korter qua opzet. Dit is gedaan omdat het Programma al binnen een half jaar volgt na vaststelling van het Programma Water en Riolering 2022-2026 en de ontwikkelingen in die periode zeer beperkt zijn. Ook is het niet meer nodig om 4-5 jaar terug te blikken, omdat het Programma voortaan jaarlijks wordt geactualiseerd en de jaarlijkse Verantwoording voortaan volstaat voor de terugblik.

Het Programma Water en Riolering wordt jaarlijks geactualiseerd en als onderdeel van de Voorjaarsnota door de gemeenteraad vastgesteld.

1.2 Ambitie

Utrecht wil een gezonde stad zijn voor iedereen. Voor het water- en rioleringssysteem in Utrecht is daarbij onze ambitie om dit gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen te houden. Dit betekent dat we streven naar:

- De basis op orde, door het borgen van een robuust water- en rioleringssysteem.
- Het realiseren van een toekomstbestendige stad via een klimaatbestendig en circulair water- en rioleringssysteem.
- Het realiseren van een gezonde leefomgeving, door het realiseren van een gezond water- en rioleringssysteem voor zowel mens, plant als dier.

Daarbij willen we dat iedereen (bewoners, bedrijven, gebruikers) hiervan profiteert en aan bijdraagt.

Voor de verdere uitwerking van onze ambitie en de bijbehorende beleidskeuzes verwijzen we naar de Visie Water en Riolering Utrecht.

1.3 Leidende principes

Voor dit programma hanteren we de leidende principes uit de gemeentelijke Visie Klimaatadaptatie, de Visie Water en Riolering en de Nota Beheer Openbare Ruimte. Dit betekent dat we bij ingrepen in de openbare ruimte de volgende principes hanteren:

- We houden stromen apart, ofwel we ontvlechten het afval- en hemelwatersysteem waar het kan.
- We vergroten de sponswerking van de stad door hemelwater te verwerken waar het valt. Dit doen we via het principe “Groen tenzij”, ofwel inzet op bovengrondse verwerking van hemelwater door zo min mogelijk verharding en zo veel mogelijk groene maatregelen. We volgen hierbij de voorkeursvolgorde voor de verwerking van hemelwater.
- We benutten alle ruimte. We streven ernaar zoveel mogelijk functies te combineren om de beschikbare ruimte zo goed mogelijk te benutten. Denk hierbij aan het combineren van groen, isolatie en waterberging op een groen dak, waterinfiltratie en parkeerplekken via waterpasserende verharding, waterinfiltratie en groen via wadi’s, waterberging, natuur en recreatie via de aanleg van vijvers en andere waterpartijen.
- We respecteren het natuurlijke systeem en zorgen conform de doelstelling van de Kaderrichtlijn Water ervoor dat bij ingrepen het natuurlijke systeem niet verslechterd.

Om de door ons gewenste situatie te bereiken hanteren we de volgende leidende principes voor de realisatie;

- We geven als gemeente het goede voorbeeld, ofwel we beginnen met de openbare ruimte en het eigen vastgoed.

- We gebruiken zoveel mogelijk de natuurlijke momenten van nieuwbouw, grootschalige renovatie, herinrichting en vervanging om de gewenste systeemwijzigingen door te voeren.
- We gebruiken het moment van rioolvervanging zoveel mogelijk om de openbare ruimte klimaatbestendig in te richten en via werk met werk maken andere maatschappelijke ambities te realiseren (principe van ontwikkelend beheer).
- We stimuleren bestaande bouw en openbare ruimte door voorlichting, facilitering en subsidiering om de gewenste transities te realiseren. Verplichting is alleen aan de orde bij nieuwbouw en ingrijpende verbouwingen.

1.4 Proces

Het Programma Water en Riolering wordt opgesteld door de groep Water, Riolering en Gemalen. Voor het bepalen van de investeringsprojecten wordt nauw samengewerkt en afgestemd met de andere belangrijke gemeentelijke programma's die invloed hebben op de openbare ruimte, zoals het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) en het programma Beheer Openbare Ruimte. Daar waar het gaat om het beïnvloeden van de andere eigenaren in Utrecht werken we vooral samen met de programma's energie, circulair, groen en vastgoed. Daarnaast worden relevante activiteiten uit het programma afgestemd met de zuiveringsbeheerder (Het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden) en de waterkwaliteitsbeheerders (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en Rijkswaterstaat).

Conform de gemeentelijke Participatie- en inspraak Verordening 2019 is de Visie Water en Riolering ter inzage gelegd, waarbij tevens voldaan is aan de procedure voor vaststelling Omgevingsvisie onder de toekomstige Omgevingswet (3.4 Awb). Omdat het Programma Water en Riolering uitwerking is van de Visie en geen grote eigen beleidskeuzes bevat wordt het programma niet ter inzage gelegd.

1.5 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2 t/m 5 worden achtereenvolgens de belangrijkste activiteiten op afvalwater, hemelwater, grondwateroverlast en oppervlaktewater en de daarvoor benodigde middelen beschreven. Hoofdstuk 6 gaat in op de benodigde middelen (personeel en financiën) en de gevolgen voor het rioolheffingstarief. De bijlagen bevatten een overzicht van de geplande rioleringsinvesteringen en het beleid- en onderzoeksprogramma.

2 Afvalwater

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht om afvalwater in te zamelen en te transporteren naar de zuivering. Onder afvalwater verstaan we huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater. In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste ontwikkelingen voor de komende vijf jaar en de financiële gevolgen daarvan.

2.1 Belangrijkste ontwikkelingen

De basis op orde

We zetten het beleid door om via risicogestuurd beheer en het gebruik van data het beheer en onderhoud van onze riolen en rioolgemalen te optimaliseren. Hiertoe hebben we in 2020 het Water- en rioleringsinformatiesysteem (WRIS) in gebruik genomen. Hiermee kunnen we het beheer en onderhoud beter baseren op alle beschikbare data en daarmee ons assetmanagement beter vormgeven. Als volgende stap stellen we voor alle assets beheer- en onderhoudsplannen op die de basis vormen voor het onderhoudswerk wat moet worden uitbesteed.

In 2021 hebben we besloten het onderhoud aan de rioolgemalen voortaan volledig uit te besteden. Met name omdat het niet meer lukte om zelf voldoende goede geschoold personeel aan te trekken. Met deze keuze besteden we voortaan al het dagelijks en groot onderhoud op het gebied van water en riolering uit aan de markt. Voor 2023 levert het aanbesteden van het gemaalonderhoud een beperkt kostenvoordeel op, waardoor de kosten voor het dagelijks onderhoud aan de riolering en de rioolgemalen ondanks de inflatiecorrectie iets lager uitkomen dan in 2022.

De keuze om al het onderhoudswerk uit te besteden heeft gevolgen voor het betrokken personeel. Ze worden bijgeschoold zodat ze voortaan in staat zijn om de kwaliteit te waarborgen van de werkzaamheden die worden uitgevoerd door onze aannemers. Ook investeren we samen met onze aannemers in data- en systeemanalyse, zodat we nog meer inzicht krijgen in de oorzaak van meldingen en het effect van onderhoudsmaatregelen.

Inspelen op de groei van de stad

Naar verwachting blijft de stad minimaal tot 2040 met 3.000 woningen per jaar groeien. Dit betekent dat het aanbod aan huishoudelijk afvalwater de komende 20 jaar met circa 30% zal toenemen. Hoewel we in de Visie Water en Riolering hebben besloten om deze groei zoveel mogelijk op te vangen door hemelwater los te koppelen en lokaal te verwerken, moeten we bij elk groot onderhoud en vervanging de afweging maken in hoeverre we rekening moeten houden met toekomstige groei. Met name voor het geplande groot onderhoud aan de grote rioolgemalen kan de groei grote gevolgen hebben, omdat het de vraag is of het technisch mogelijk is met de huidige rioolgemalen in de toekomst veel meer afvalwater te

Hoofdrioolgemaal De Lange Hagel

verpompen. Gevolg kan zijn dat we in plaats van renoveren een gemaal beter volledig kunnen vervangen.
We gaan door met de al in voorbereiding genomen renovatie van 4 hoofdgemalen. Voor de jaren daarna kijken we kritisch naar ons gemalenprogramma om te bepalen wat nodig is. Dit kan zijn volledige vervanging maar ook een deelrenovatie van alleen de pompen. Ook beoordelen we opnieuw de noodzaak van voorgenomen vervanging van ons mechanische drukrioleringsstelsel. Vooralsnog hebben we onze meerjarenbegroting voor 2023-2027 hierop nog niet aangepast, maar het kan zijn dit we dit de komende jaren alsnog moeten doen.

Bij het vaststellen van de Visie Water en Riolering hebben we besloten om de groei van het afvalwateraanbod zoveel mogelijk te compenseren door vermindering van het aanbod aan hemelwater op de zuiveringen. Mocht door de groei van het afvalwater tot aan de volgende renovatie van de zuivering toch uitbreiding van de zuiveringscapaciteit nodig zijn, dan bekijken we samen met HDSR of we afvalwater tijdelijk elders of via tijdelijke verwerkingscapaciteitsuitbreiding kunnen opvangen. Specifiek voor de zuivering in Utrecht geldt dat het bij de volgende noodzakelijke renovatie van de zuivering onze intentie is de zuivering te verplaatsen naar een locatie die niet grenst aan woongebied. Tot die tijd doen we geen investeringen in ons rioleringssysteem die volledige verplaatsing onmogelijk maken.

Vervangingsinspanning opvoeren en integraal uitvoeren

Zoals beschreven in de Visie Water en Riolering is het noodzakelijk om de komende jaren de vervangingsinspanning te verhogen om het gemeentelijke rioolstelsel op orde te houden. In de visie hebben we ervoor gekozen de jaarlijkse vervangingsinspanning in 15 jaar van 5 naar 18 km per jaar te laten gaan. Hierbij streven we ernaar om bij elke rioolvervanging zoveel mogelijk werk met werk te maken en gelijktijdig een impuls geven aan de integrale vernieuwing van de openbare ruimte. Hiertoe plannen we de rioolvervangingen sinds 2020 veel verder vooruit, omdat integrale vernieuwing van de openbare ruimte een langere voorbereidingstijd vraagt. De ervaring van de afgelopen jaren leert dat de planvorming van integrale projecten minimaal 3 tot 4 jaar vraagt. We verwachten dat vanaf 2024 de toename van de rioolvervangingen in de stad daadwerkelijk zichtbaar zal worden als projecten als Taagdreef, Amazonekwartier en Maliebaan in uitvoering gaan.

De vervangingsdoelstelling is weergegeven in tabel 2.1.

Tabel 2.1 Geprogrammeerde lengte te vervangen riolering periode 2023-2027

	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
Geprogrammeerde lengte te vervangen riolering (km)	7,1	8,2	9,3	10,7	11,6	46,9

Voor de vertaling van het vervangingsprogramma in concrete projecten stemmen we vanuit het principe van ontwikkelend beheer uitgebreid af met de programma's stedelijke ontwikkeling, mobiliteit, groen en groot onderhoud openbare ruimte. Een overzicht van alle projecten is opgenomen op de kaart en in de tabel in bijlage 1. Ook presenteren we onze we investeringsprojecten in het Meerjareninvesteringsprogramma (MJIP) Openbare Ruimte 2023-2027. Sinds 2020 volgen we voor nieuwe integrale projecten het Utrechts Plan Proces 4 inclusief een bestuurlijk vastgestelde Startnotitie. De rioolvervangingen in het Rubenskwartier, het Amazonekwartier en Welgelegen zijn hiervan de eerste voorbeelden. Momenteel werken we aan de startnotities voor de Vasco da Gamalaan (Kanaleneiland) en Tuindorp-Oost. Onze intentie is om de komende collegeperiode samen met het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) en het MJIP Openbare Ruimte te komen tot integrale gebiedsprogrammeringen voor de wijken waar de komende jaren alle riolering vervangen moet worden, te weten Overvecht, Kanaleneiland en Hoograven.

Ten opzichte van het Programma Water en Riolering 2022-2026 hebben we de eenheidsprijs in de begroting fors moeten verhogen van gemiddeld € 1.720,- naar € 2.000, - per strekkende meter riolering. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de inflatie, die met name in de laatste maanden van 2021 bijzonder hoog was. De vervangingsprijs van € 1.320 per strekkende meter in het programma Water en Riolering 2022-2026 was nog gebaseerd op het prijspeil 2019. De inflatie tussen 2019 en 2022 bedroeg ruim 15%, waarvan ruim 11% in 2021. Gevolg is dat we genoodzaakt zijn de reguliere vervangingsprijs te verhogen naar € 1.500,- per strekkende meter. Daarnaast hebben we ook de toeslag per strekkende meter om de riolering en de openbare ruimte klimaatbestendig te maken moeten verhogen van € 400,- naar € 500 m^2. De nieuwe toeslag is gebaseerd op een eenheidsprijs van € 40,- per af te koppelen m^2 verhard oppervlak en gemiddeld 12,5 m^2 aangesloten verharding per strekkende meter te vervangen riool. In het vorige Programma 2022-2026 gingen we nog uit van 10 m^2 aangesloten verharding per strekkende meter te vervangen riool, maar in de lopende projecten blijkt dit de naoorlogse wijken te weinig te zijn. Het actualiseren van de te hanteren eenheidsprijs blijft onderdeel van de jaarlijkse actualisatie van het programma. Het geprogrammeerde budget voor de rioolvervangingen is weergegeven in tabel 2.2.

Inspelen op maatschappelijke opgaven

Zowel in ons dagelijks beheer en onderhoud als het groot onderhoud en de investeringen blijven we inspelen op maatschappelijke opgaven als de energietransitie, de circulaire opgave en de vergroeningsopgave. De belangrijkste activiteiten die we hiervoor ondernemen zijn:

- We voeren onderzoeken uit naar de haalbaarheid van riothermie (energie uit rioolwater). We brengen de potentie in beeld door te kijken waar er voldoende warmte gewonnen kan worden en

verkennen we of er eventuele afnemers in de buurt zijn. Ook onderzoeken we of het kansen biedt als we riothermie meekoppelen met rioolvervangingsprojecten.
- We volgen het gemeentelijke energie- en inkoopbeleid t.a.v. de energievoorziening voor ons wagenpark en onze rioolgemalen.
- We streven naar het volledig ontvlechten van de afvalwater- en hemelwaterstroom bij de vervanging van onze rioolbuizen bij herinrichtingsprojecten (zie onderdeel groot onderhoud en vervanging riolering en hoofdstuk 3 over hemelwater)
- We streven ernaar om op termijn alleen nog maar huishoudelijk afvalwater (of afvalwater wat qua samenstelling hiermee vergelijkbaar is) via het riool naar de zuivering af te voeren. Hemelwater houden we zoveel mogelijk vast op de plek waar het gevallen is en gebruiken we daar nuttig. Hiermee sluiten we zowel de afvalwater als hemelwaterkringloop. Dit doen we vooral door zoveel mogelijk niet functionele verharding te vervangen door groen (zie hoofdstuk 3).
- We volgen het gemeentelijke inkoopbeleid op het gebied van circulariteit en biodiversiteit.
- We onderzoeken samen met zuiveringsbeheerder HDSR hoe we afvalwater zo goed mogelijk circulair kunnen verwerken.

2.2 Financiën

De begroting voor het thema afvalwater is opgenomen in tabel 2.2.

Tabel 2.2 Kosten thema afvalwater 2023-2027 (bedragen in miljoenen euro's, prijspeil 2023)

Afvalwater

Activiteit	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Dagelijks onderhoud afvalwater	6,5	6,4	6,5	6,6	6,7	6,8
Vervangingsinvesteringen riolering	14,2	15,0	16,9	18,6	21,4	23,2
Vervangingsinvesteringen gemalen	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Totaal	**22,2**	**22,9**	**24,9**	**26,7**	**29,6**	**31,5**

De kosten voor het dagelijks onderhoud nemen van 2022 naar 2023 iets af als gevolg van de gunstige aanbesteding van het gemaalonderhoud. Daarnaast hebben we de kosten voor het onderhoud van de duikers overgeheveld naar de begroting voor oppervlaktewater. De kosten voor de vervanging van de riolering stijgen sterk ten opzichte van het vorige Programma 2022-2026 als gevolg van de nieuwe eenheidsprijs voor vervanging.

3 Hemelwater

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor de inzameling en verwerking van overtollig hemelwater. Hiertoe richten we ons zowel op het voorkomen van wateroverlast als het vasthouden van hemelwater waar het valt om schade door droogte te voorkomen. In dit hoofdstuk gaan we hier nader op in.

3.1 Belangrijkste ontwikkelingen

Voorkomen wateroverlast

Met de aanleg van het nieuwe hemelwaterriool in de Zeeheldenbuurt zijn alle maatregelen uitgevoerd die voortkwamen uit de grootschalige wateroverlast als gevolg van de zware buien in de zomer van 2014. Sindsdien hebben zware buien niet meer geleid tot grootschalige wateroverlast door afstroming van neerslag uit de openbare ruimte richting woningen, al halen de buien die sindsdien gevallen zijn het qua intensiteit en duur niet bij de buien uit de zomer van 2014. De focus verschuift hiermee naar het nemen van preventieve maatregelen om de kans op wateroverlast door toekomstige zware buien te voorkomen.

De uitgevoerde klimaatstresstest wateroverlast toont aan dat de openbare ruimte en het onderliggende hemelwatersysteem nog niet overal voldoen aan de nieuwe doelstellingen voor wateroverlast zoals geformuleerd in de Visie Klimaatadaptatie en Visie Water en Riolering. De komende jaren gaan we voor de aangewezen prioriteitsgebieden nader onderzoek uitvoeren om te bepalen of de modelmatig aangetoonde kwetsbaarheid ook in praktijk ervaren wordt en de modellering dus representatief is. Mocht dit zo zijn dan onderzoeken we of doelmatige maatregelen mogelijk zijn om het risico op wateroverlast sterk te verminderen. Daarnaast toetsen we bij elke rioolvervanging en andere ingrepen in de openbare ruimte of de kans op wateroverlast niet toeneemt en kijken we of we door een andere inrichting of het verminderen van verharding de kans op wateroverlast kunnen verminderen. Om die reden stimuleren we openbare ruimte projecten waarbij geen riolering wordt vervangen ook financieel om verharding te vervangen door groen en om meer ruimte voor hemelwaterberging te realiseren. We hebben hier jaarlijks 1 miljoen euro voor beschikbaar. De kaders voor deze regeling zijn vastgesteld bij het Programma Water en Riolering 2022-2026 en blijven van kracht.

Ook participeren we sinds 2021 vanuit het thema water en riolering actief in alle gebiedsteams om te borgen dat bij gebiedsontwikkelingen voldoende ruimte wordt vrijgemaakt om wateroverlast door zware buien te voorkomen. De ambitie is om in 2023 bij de invoering van de Omgevingswet de doelstellingen uit de Visie Klimaatadaptatie te vertalen in bindende regels in het gemeentelijke omgevingsplan.

Hemelwater vasthouden waar het valt

Conform de doelstellingen in de Visie Klimaatadaptatie en de Visie Water en Riolering zetten we in op het vasthouden van minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag op de plaats waar het valt. Hiermee

ontlasten we het bestaande rioleringssysteem, vergroten we de sponswerking van de bodem en voorkomen we schade door droogte.

Openbare ruimte
In de openbare ruimte willen we dit doel bereiken door bij alle rioolvervangingen het volledig ontvlechten van het afvalwater- en hemelwatersysteem als uitgangspunt te nemen. Door dit buurtgewijs te doen en zoveel mogelijk werk met werk te maken kunnen we gelijk de openbare ruimte hemelwaterbestendig inrichten (zie hoofdstuk 2 over hoe we dit doen bij rioolvervangingen). Daarnaast hebben we een bijdrageregeling om bij herinrichtingen in de openbare zonder rioolvervanging te stimuleren dat zoveel mogelijk verhard oppervlak wordt afgekoppeld of onthard. De voorkeursvolgorde voor de verwerking van hemelwater is leidend in de hoogte van de bijdrage. Maatregelen waarbij het hemelwater verwerkt wordt via natuurlijke weg (vergroening, infiltratie in groenstroken of aanleg van extra oppervlaktewater) krijgen de hoogste bijdrage per m^2 af te koppelen oppervlak. Het beschikbare budget is opgenomen in tabel 3.2. Grote projecten die gebruik maken van de regeling zijn de vergroening van de Rivierenwijk, het ontharden van de Maliebaan en het terugbrengen van de Leidsche Rijn in het Stationsgebied. De bijdrage van € 4 miljoen verspreid over 4 jaar aan het terugbrengen van de Leidsche Rijn overstijgt het jaarlijks beschikbare budget voor de regeling, vandaar dat we deze apart in de begroting hebben opgenomen (zie tabel 3.2).

Particulier terrein
We verwachten dat ook particulieren een bijdrage leveren aan het vasthouden en verwerken van hemelwater. Zoals in de Visie Water en Riolering beschreven is verplichting alleen aan de orde bij nieuwbouw en ingrijpende verbouwingen. Bij bestaande gebouwen stimuleren we particulieren door voorlichting, facilitering en subsidiering om het hemelwater voortaan lokaal te verwerken. Hiertoe ondernemen we de volgende activiteiten:

- We stellen omgevingsplanregels op om bij nieuwbouw en grootschalige renovatie voortaan niet alleen te kunnen verplichten dat de inzameling van afval- en hemelwater wordt gescheiden, maar ook dat het hemelwater wordt afgevoerd via de voorkeursvolgorde, waarbij minimaal 90% van de neerslag wordt vastgehouden en nuttig wordt gebruikt op het perceel of binnen de planlocatie.
- We onderzoeken in het kader van het Dakenplan hoeveel waterberging op de bestaande Utrechtse daken mogelijk is, hoe we dit kunnen combineren met vergroening van daken en de aanleg van zonnepanelen en hoe we dit realiseren. We doen dit onder andere voor onze gemalen aan de Lange Hagelstraat en de Den Hamstraat in Vleuten.
- We gebruiken onze bewustwordingscampagne Waterproof030 (o.a. onze eigen invulling van operatie Steenbreek) om alle andere eigenaren in Utrecht te stimuleren en te faciliteren maatregelen te nemen om verharding terug te dringen en hun eigen percelen hemelwaterbestendig in te richten. Bij voorlichting zetten we in op informeren en inspireren, zoals het NK Tegelwippen. Bij het faciliteren is er bijvoorbeeld de tegel-ophaalservice en acties om de aanleg van geveltuinen te promoten. Conform de Visie Klimaatadaptatie onderzoeken we of we de campagne kunnen verbreden tot alle klimaatadaptatie doelstellingen.

- We geven subsidies voor de aanleg van groene daken en het ontharden en vergroenen van en het vasthouden van hemelwater op percelen van maatschappelijke voorzieningen, de regeling Watervriendelijk Maatschappelijk Vastgoed.
- We stellen omgevingsplanregels op om bij rioolvervangingen, waarbij een nieuw hemelwatervoorziening wordt aangelegd, de mogelijkheid te hebben eigenaren van zowel bestaande als nieuwbouw te verplichten om de regenpijpen aan voorzijde van het pand aan te sluiten op de nieuwe hemelwatervoorziening.

Aanleg geveltuin op geveltuinburendag 10 april 2022

Doelstelling afkoppelen

We verwachten via de bijdrageregeling en de subsidieregelingen jaarlijks 5 ha te kunnen afkoppelen, bij voorkeur via vergroening. Daarnaast streven we ernaar om per meter rioolvervanging minimaal 12,5 m^2 (voorheen 10 m^2) verharding af te koppelen. Voor het afkoppelen via sloop-nieuwbouw hebben we nog geen concrete doelstelling opgenomen, omdat momenteel het inzicht ontbreekt om hiervoor een goede inschatting te maken. Dit leidt tot de jaarlijkse afkoppeldoelstelling zoals weergegeven in tabel 3.1.

Tabel 3.2 Doelstelling af te koppelen oppervlak 2023-2027

	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
Via rioolvervangingen (ha)	8,9	10,3	11,6	13,4	14,5	58,6
Via bijdrageregeling en subsidieregelingen (ha)	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	25,0
Totaal (ha)	**13,9**	**15,3**	**16,6**	**18,3**	**19,5**	**83,6**

3.2 Financiën

De begroting voor het thema hemelwater is opgenomen in tabel 3.2.

Tabel 3.2 Kosten thema hemelwater 2023-2027 (bedragen in miljoenen euro's, prijspeil 2023)

Hemelwater

Activiteit	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Waterproof030	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Subsidie groene daken	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Subsidie watervriendelijk maatschappelijk vastgoed	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Bijdrageregeling niet rioleringsprojecten openbare ruimte	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Bijdrage terugbrengen Leidsche Rijn	1,0	1,0	1,0	1,0	0,0	0,0
Totaal	**3,2**	**3,3**	**3,3**	**3,3**	**2,3**	**2,3**

De kosten voor het dagelijks onderhoud van de hemelwatervoorzieningen zijn dermate beperkt dat ze niet apart zijn toegedeeld. Ze zijn onderdeel van de begroting voor dagelijks onderhoud bij het thema Afvalwater. De kosten voor de genoemde onderzoeken worden gedekt uit het budget voor beheer en onderzoek.

4 Grondwateroverlast

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht om structurele grondwateroverlast te voorkomen. Onder structurele grondwateroverlast verstaan we zowel grondwateroverlast door te hoge als door te lage grondwaterstanden.

4.1 Belangrijkste ontwikkelingen

Grondwateroverlast door te hoge grondwaterstanden

Het optreden van grondwateroverlast wordt sterk bepaald door het weer. De grondwaterstanden komen het hoogst in winters met veel neerslag. Dit is terug te zien in het aantal meldingen. Van de meldingen wordt maar een beperkt deel veroorzaakt door te hoge grondwaterstanden in de openbare ruimte. Veelal zijn bouwkundige gebreken of de waterhuishouding op het particuliere perceel de oorzaak en is de eigenaar zelf aan zet. Het aantal meldingen waarbij de grondwateroverlast veroorzaakt wordt door te hoge grondwaterstanden in de openbare ruimte fluctueert mee en ligt meestal rond de 5 per jaar.

Conform het beleid in de Visie Water en Riolering nemen we bij voorkeur alleen preventieve maatregelen als we de aanleg van drainage kunnen combineren met rioolvervanging zoals in Hoograven, De Meern en Veldhuizen, tenzij sprake is van onomkeerbare schade. In die laatste categorie vallen een aantal parken, waar te hoge grondwaterstanden invloed hebben op de gebruiksmogelijkheden en de gezondheid van bomen aantasten. Parken waarbij dit speelt zijn het Julianapark, het Hamerplantsoen in Hoograven, Park Oog in Al, het Archeologiepark, park de Hoge Weide en het Amaliapark.

De invoering van de Omgevingswet maakt het mogelijk om de criteria voor grondwateroverlast ook vast te leggen in omgevingsplanregels. We gaan na of het zinnig is ten behoeve van nieuwbouwontwikkelingen om regels vast te leggen die ervoor zorgen dat bij nieuwbouw zodanig gebouwd en bouwrijp gemaakt wordt dat de kans op grondwateroverlast minimaal wordt. Verder onderzoeken we de mogelijkheden en noodzaak om een gemeentelijk grondwatermodel te bouwen waarmee we toekomstige gevolgen van nattere winters op de grondwaterstand kunnen voorspellen.

Grondwateroverlast door te lage grondwaterstanden

Grondwateronderlast ofwel schade en overlast door te lage grondwaterstanden is in Utrecht tot op heden geen groot probleem. De zomer van 2018 heeft duidelijk gemaakt dat vooral het groen schade kan oplopen als de grondwaterstanden te ver uitzakken en de toplaag van de bodem uitdroogt. Daarnaast zijn bij de gemeente de afgelopen jaren een handvol meldingen binnen gekomen over scheurvorming in panden als gevolg van de extreme droogte.

Via het beleid om hemelwater vast te houden waar het gevallen is en het afkoppelen en ontharden door bijvoorbeeld de aanleg van infiltratieriolen en wadi’s stimuleren we de sponswerking van de stad.

Hiermee bouwen we meer buffer op voor droge periodes. Het uitgebreide grondwatermeetnet helpt ons om dit te kunnen onderzoeken.

Daarnaast onderzoeken we of we analoog aan de maximaal toelaatbare grondwaterstand een minimaal toelaatbare grondwaterstand moeten vastleggen in omgevingsplan regels waarbij panden en bomen nog geen onomkeerbare schade oplopen. Hiermee kunnen we bij nieuwbouwplannen nieuw aan te planten bomen en groen toetsen of deze voldoende droogte bestendig zijn.

Omgaan met functies die invloed hebben op de grondwaterstand

Functies die invloed hebben op de grondwaterstand zijn bemalingen, warmte koude opslag (wko), infiltratievoorzieningen en ondergrondse bouwwerken. Het beleid ten aanzien van de gevolgen van bemalingen en wko ligt bij respectievelijk de waterschappen en de provincie. De provincie is de vergunningverlenende instantie voor de wko systemen, de waterschappen voor bemalingen. Dit maakt het ingewikkeld om invulling te geven aan onze zorgplicht om structurele grondwateroverlast te voorkomen.

We werken daarom actief mee aan de Visie Ondergrond, waarin beleid wordt opgenomen waarbij de belangen van alle functies in de ondergrond ten opzichte van elkaar worden gewogen. Met name het belang van infiltratie van hemelwater en het tijdelijk kunnen bemalen om riolering te kunnen vervangen versus het functioneren van ondiep geplaatste wko systemen is hierbij van groot belang.

4.2 Financiën

Voor het thema grondwateroverlast zijn de kosten voor dagelijks onderhoud en investeringen dermate beperkt dat ze niet apart worden toegedeeld. Ze zijn onderdeel van de begroting voor dagelijks onderhoud en de investeringen bij het thema Afvalwater. De kosten voor de genoemde onderzoeken worden gedekt uit het budget voor beheer en onderzoek.

5 Oppervlaktewater

De gemeente heeft circa 250 km aan watergangen en 40 km aan duikers in onderhoud. We ondernemen een aantal activiteiten om de toestand van deze watergangen op orde te houden, te weten dagelijks beheer en onderhoud, groot onderhoud (baggeren), vervanging en verbetering van duikers en het verbeteren van de waterkwaliteit. Daarnaast verkennen we de mogelijkheid om energie uit oppervlaktewater te halen. In dit hoofdstuk gaan we hier nader op in.

5.1 Belangrijkste ontwikkelingen

Dagelijks onderhoud, maaien en schonen

Het maaionderhoud is in 2020 opnieuw voor meerdere jaren aanbesteed. Dit contract loopt ook de komende jaren door. Financieel is er alleen sprake van inflatiecorrectie.

Het gemeentelijke maaibeleid richt zich op het in stand houden en verbeteren van de biodiversiteit en het meer betrekken van de burgers bij het maaibeleid. Deze ambitie geldt ook voor de oevers van watergangen en de watergangen zelf. Met name bij rietoevers zien we dat de wensen van bewoners en gebruikers sterk kunnen verschillen en om maatwerk vragen. Vooralsnog kunnen we hierop inspelen binnen de financiële kaders.

Op de langere termijn willen we nog steeds samen met HDSR komen tot één aannemer in een wijk voor het maaionderhoud van alle watergangen. Dit verhoogt de kwaliteit en uniformiteit van het onderhoud, vermindert de overlast voor burgers en zorgt naar verwachting voor totaal lagere kosten.

Groot onderhoud: baggeren

Het meerjaren baggerplan voorziet in het jaarlijks baggeren van 30 km aan watergangen (een achtste van het beheerareaal) met jaarlijks gemiddeld 30.000 m3 aan bagger. Het verwerken van bagger wordt steeds duurder door de strengere regelgeving en het beperkte aantal verwerkingslocaties, waardoor we de eenheidsprijs voor het baggeren van een kubieke meter slib verder hebben moeten verhogen van € 37,- naar € 45,- per m3. Hierdoor stijgt het jaarlijks benodigde budget voor het baggeren met ingang van 2023 van 1,14 miljoen euro naar 1,40 miljoen euro.

We onderzoeken in hoeverre het voordelig is om zelf te beschikken over een nieuwe baggerverwerkingslocatie in plaats van de verwerking volledig aan de markt over te laten. Mogelijk liggen er kansen om het herstel van de instabiele westoever van de Nedereindseplas te combineren met verondieping van de plas voor natuurontwikkeling. Uitwerking vindt plaats als onderdeel van de toekomstverkenning voor de Nedereindseplas.

Investeringen

De belangrijkste investeringen zijn de vervanging van duikers. Hierbij richten we ons zowel op de vooroorlogse als de naoorlogse duikers. We proberen hier conform het principe van ontwikkelend beheer zoveel mogelijk aan te sluiten op andere initiatieven en die te versterken. Zo participeren in we in het opknappen van het Zuilense Bos, park Nijevelt en het Lunettenpark. Met de vervanging proberen we het oppervlaktewatersysteem meteen robuuster en natuurvriendelijker te maken en de waterkwaliteit te verbeteren, door bijvoorbeeld duikers te vergroten of zelfs te vervangen door een brug.

Verbeteren oppervlaktewaterkwaliteit

Met de vaststelling van de Visie Water en Riolering hebben we nieuwe doelen vastgesteld voor de oppervlaktewaterkwaliteit in de stad. Als eerste stap werken we samen met het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) aan een maatregelenprogramma om deze doelen te realiseren. Daarbij constateren we dat het ontbreken van voldoende en gevarieerde waterplanten in onze watergangen het grootste knelpunt is. Om hier verbetering in te krijgen moeten we de groeiplaatsen voor waterplanten verbeteren door het aanbrengen van meer onderwaterstructuur, meer lichtinval en flauwere taluds onder en boven water. Ook dan is het nog niet zeker dat planten spontaan gaan groeien. We gaan ervan uit dat we op een aantal locaties actief zullen moeten aanplanten om binnen enkele jaren effect te zullen zien en de waterkwaliteitsdoelen in het streefjaar 2027 te realiseren. We zijn hiervoor diverse proeven in de Binnenstad gestart, zoals in de Vaartsche Rijn bij Rotsoord en in de Catharijnesingel ter hoogte van de passantenhaven. De komende jaren breiden we dit verder uit in de stad. Het aanbrengen van meer onderwaterstructuur heeft meer voordelen. Zo zorgt het ook voor meer schuilmogelijkheden voor vissen en vestigingsplekken voor schelpen en andere onderwaterdieren en planten.

Aanleg onderwaterstructuur Catharijnesingel

We verwachten dat we de jaren 2022 en 2023 nodig hebben voor de planvorming en de verdere voorbereiding. Daarom laten we het investeringsbudget in die jaren groeien van 0,8 miljoen in 2022 tot 1,8 miljoen in 2024. Vooralsnog hebben we het budget vanaf 2024 constant gehouden. Bij de voorbereiding van het programma Water en Riolering 2024-2028 hebben we naar verwacht een goed zicht op het daadwerkelijke budget wat we vanaf 2024 nodig hebben en zullen we de begroting op dit punt bijstellen.

Voor het toetsen van de waterkwaliteit gebruiken we voor de kleinere wateren sinds 2015 de ecoscan methode. Hiermee wordt eenmaal per drie jaar getoetst of het gewenste streefbeeld, minimaal zichtbaar, wordt bereikt. De ecoscan meting betreft

kroos, doorzicht, waterplanten en zwerfvuil. In 2019 hebben we de metingen samen met HDSR uitgebreid met een participatief burgermeetnet (schoon water experiment). Bewoners meten hierbij de kwaliteit van het water.

Omdat de ecoscan metingen maar eens per drie jaar plaats vinden, hanteren we als jaarlijkse indicator het aantal urgente oppervlaktewaterkwaliteitsmeldingen. Dit zijn meldingen die per direct om een actie vragen vanuit gemeente of waterschap. Denk aan blauwalg, vissterfte, botulisme, stank en zeer overmatig kroos. Hoewel het aantal meldingen een sterke relatie heeft met hoe warm de zomer is en in hoeverre hete periodes en zware buien elkaar afwisselen is en blijft onze ambitie om het jaarlijks aantal meldingen op vijf of lager te houden.

Energie uit oppervlaktewater

We zetten het onderzoek naar thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) voort samen met HDSR en Rijkswaterstaat. Zeer kansrijke locaties zijn delen van de Merwedekanaalzone en het Beurskwartier. Daarnaast blijven we op een groot aantal locaties de oppervlaktewatertemperatuur meten om meer inzicht te krijgen in de mate en snelheid van opwarming van het oppervlaktewater als gevolg hete periodes. Hiermee krijgen we meer inzicht welke wateren gevoelig zijn voor opwarming als gevolg van klimaatverandering.

5.2 Financien

De begroting voor het thema oppervlaktewater is opgenomen in tabel 5.1.

Tabel 5.1 Kosten thema oppervlaktewater 2023-2027 (bedragen in miljoenen euro's, prijspeil 2023)

Oppervlaktewater

Activiteit	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Dagelijks onderhoud oppervlaktewater (maaien en schonen)	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Groot onderhoud (baggeren)	1,1	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Vervangings- en verbeteringsinvesteringen oppervlaktewater	0,8	1,3	1,8	1,8	1,8	1,8
Totaal	**2,3**	**3,2**	**3,7**	**3,7**	**3,7**	**3,7**

In 2022 en 2023 ligt het accent op het opstellen en voorbereiden van een nieuw maatregelenprogramma voor het verbeteren van de waterkwaliteit. Vandaar dat de investeringen in die jaren lager liggen. De kosten voor het opstellen van het maatregelenprogramma en de genoemde onderzoeken worden gedekt uit het budget voor beheer en onderzoek en zijn niet apart benoemd in tabel 5.1.

6 Middelen

De uitvoering van het Programma Water en Riolering is sterk afhankelijk van de beschikbare middelen. De belangrijkste zijn ons personeel en de benodigde en beschikbare financiële middelen. Dit hoofdstuk gaat hier nader op in.

6.1 Personeel

De komende jaren voorzien we een verdere stijging van de personeelsformatie, met name voor het voorbereiden en aansturen van alle rioolvervangingen en het borgen van de inbreng vanuit water en riolering in gebiedsontwikkelingen en activiteiten richting particulieren. De extra personeelskosten zijn onderdeel van de post personeelskosten in de meerjarenbegroting (zie tabel 6.1) met uitzondering van de personeelskosten voor het voorbereiden, het directie voeren en het houden van toezicht bij de vervangingen. Deze zijn niet apart zichtbaar in de begroting, ook omdat het per project kan verschillen of deze taken worden ingehuurd of worden uitgevoerd door eigen personeel. De kosten zijn daarom meegenomen in de investeringen voor de rioolvervangingen.

Ook voor het vakgebied water en riolering geldt dat het lastig is om geschikte mensen te vinden. Momenteel beschikken we al over diverse vacatures die lastig in te vullen zijn. Het vinden van voldoende en geschikt personeel is dan ook een belangrijke voorwaarde om invulling te kunnen geven aan alle ambities uit de Visie Water en Riolering. Het streven is om eind 2023 alle 45 formatieplaatsen bij de groep Water, Riolering en Gemalen te hebben ingevuld, bij voorkeur via vaste formatie en in de twee jaar daarna door te groeien tot 50 fte.

6.2 Kostenontwikkeling 2023-2027

De verwachte kostenontwikkeling in de periode 2023-2027 is weergegeven in tabel 6.1. Ter vergelijking is ook het jaar 2022 toegevoegd.

Tabel 6.1 Verwachte kostenontwikkeling in de periode 2023-2027

Activiteit	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Dagelijks onderhoud afvalwater (inl. hemelwater en grondwateroverlast)	6,5	6,4	6,5	6,6	6,7	6,8
Dagelijks onderhoud oppervlaktewater	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Personeelskosten	6,1	6,5	6,6	6,9	7,2	7,2
Waterproof030	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Subsidie groene daken	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Subsidie watervriendelijk maatschappelijk vastgoed	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Groot onderhoud (baggeren)	1,1	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4

Vervangingsinvesteringen riolering	14,2	15,0	16,9	18,6	21,4	23,2
Vervangingsinvesteringen gemalen	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Vervangingsinvesteringen oppervlaktewater	0,8	1,3	1,8	1,8	1,8	1,8
Bijdrageregeling interne openbare ruimte projecten	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Bijdrage terugbrengen Leidsche Rijn	1,0	1,0	1,0	1,0	0,0	0,0
Beleid, beheer & onderzoek	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1
Compensabele BTW	3,7	4,1	4,2	4,6	4,9	5,2
Bijdrage bedrijfsvoering gemeente	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Bijdrage straatreiniging	4,2	4,3	4,4	4,4	4,5	4,6
Totaal	**43,8**	**46,4**	**49,2**	**51,8**	**54,4**	**56,7**

De verwachte kostenontwikkeling voor de komende 5 jaar. Bedragen x € 1 miljoen in prijspeil 2023, met uitzondering van 2022.

De verwachte kostenstijging van 2022 naar 2023 bedraagt 2,6 miljoen ofwel 5,9%. Hiervan is circa 3,5% de correctie van de verwachte inflatie in 2022 (situatie begin maart). De kostenstijging als gevolg van de toegenomen vervangingsinspanning, de aanpassing van de eenheidsprijzen voor vervanging en baggeren zorgen voor de resterende 2,4% kostenstijging. Hiermee blijven we aan de ondergrens van de in de Visie Water en Riolering afgesproken bandbreedte voor de jaarlijkse kostenstijging (exclusief inflatiecorrectie) van 2-4%.

We zien dat de kostenstijging voor de periode 2024-2027 als gevolg van de nieuwe eenheidsprijs voor rioolvervangingen richting de 5-6 % per jaar gaat en daarmee boven de afgesproken bandbreedte komt. We zullen bij het opstellen van het Programma Water en Riolering 2024-2028 bepalen of we hiervoor een correctie willen en moeten doorvoeren.

6.3 Ontwikkeling rioolheffing

6.3.1 Ontwikkeling eigenaren en grootverbruik

De rioolheffing is in Utrecht opgebouwd uit een heffing voor eigenaren en een heffing voor gebruikers. De eigenarenheffing betreft een vast bedrag per jaar per aangesloten perceel (in 2022 € 228,32). De gebruikersheffing betreft een bedrag per kubieke meter water en wordt aanvullend op de eigenarenheffing opgelegd aan grootverbruikers die jaarlijks meer dan 250 m3 afvalwater op de riolering lozen (in 2022 gemiddeld € 1,67 per m3).

De huidige toedeling van de kosten tussen eigenaren- en grootverbruikersheffing is gebaseerd op de jaarlijkse verdeling in hoeveelheid afgevoerd afvalwater door eigenaren en grootverbruikers. Daarbij worden alleen de kostenposten waarbij de kosten daadwerkelijk afhankelijk zijn van de hoeveelheid afgevoerd afvalwater naar rato toegerekend aan de grootverbruikersheffing. Dit zijn de posten dagelijks onderhoud, vervangingsinvesteringen en de BTW. Kosten die geen relatie hebben met de hoeveelheid afvalwater, zoals de posten beleid, beheer en onderzoek, personeelskosten, bijdrage straatreiniging en bijdrage bedrijfsvoering gemeente worden volledig toegerekend aan de eigenarenheffing. De

verdeelsleutel wordt jaarlijks aangepast op basis van het aantal inwoners, het gemiddelde jaarlijkse drinkwaterverbruik per inwoner en het verwachte grootverbruik. De verwachte ontwikkeling van het aantal aangesloten eigenaren en het verwachte grootverbruik is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 6.2 Verwachte ontwikkeling lozingen in de periode 2023-2027

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aansluitingen	169.900	173.900	176.900	179.900	182.900	185.900
Lozing bewoners (m³)	16.030.000	16.220.000	16.500.000	16.780.000	17.050.000	17.330.000
Lozing grootverbruik (m³)	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
Lozing totaal (m³)	**19.030.000**	**19.220.000**	**19.500.000**	**19.780.000**	**20.050.000**	**20.330.000**

Voor de groei van het aantal aansluitingen is uitgegaan van 3.000 extra aansluitingen per jaar op basis van de meest recente bouwprognoses. Het aantal aansluitingen in 2023 is naar boven bijgesteld op basis van de rapportage van de BGhU over 2021. De omvang van het grootverbruik is gelijk gebleven op 3,0 miljoen m³ per jaar.

6.3.2 Indicatie ontwikkeling eigenaren en gebruikersheffing

Bij volledige kostendekking en bij toepassing van de huidige verdeelsleutel tussen klein- en grootverbruik ontwikkelen de eigenaren- en gebruikersheffing zich conform tabel 6.3. De genoemde bedragen voor 2024 en verder zijn exclusief inflatie.

Tabel 6.3 Indicatie ontwikkeling eigenaren- en grootverbruikerstarief in de periode 2023-2027

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Eigenarentarief	€ 228,32	€ 237,95	€ 248,01	€ 256,79	€ 265,41	€ 271,98
Verschil tov vorig jaar (in %)	0,0%	4,2%	4,2%	3,5%	3,4%	2,5%
Grootverbruikstarief	€ 1,67	€ 1,67	€ 1,79	€ 1,87	€ 1,96	€ 2,04
Verschil tov vorig jaar (in %)	2,9%	0,2%	6,7%	4,6%	4,8%	4,1%

Uit de tabel blijkt hoe lastig het is om met de huidige systematiek van toedeling de tarieven van het grootverbruikerstarief en eigenarentarief met dezelfde percentages te laten stijgen. Dit lukt in de praktijk alleen door elk jaar verschillen op te vangen via de egalisatiereserve. Wij stellen voor dit voor 2023 ook te doen, waardoor de benodigde tariefstijging voor beide tarieven uitkomt op 3,8%, inclusief inflatiecorrectie.

Voor de jaren 2024 en verder zien we bij ongewijzigd beleid een jaarlijkse tariefstijging aankomen van circa 4% (exclusief inflatiecorrectie), waarmee we hoger uitkomen dan de afgesproken jaarlijkse stijging van 1,5 – 2,5% in de Visie Water en Riolering Utrecht. Conform het gemeente brede beleid nemen we de tijd om de gevolgen goed in beeld te brengen en komen we bij het Programma 2024-2028 met een voorstel hoe hiermee om te gaan.

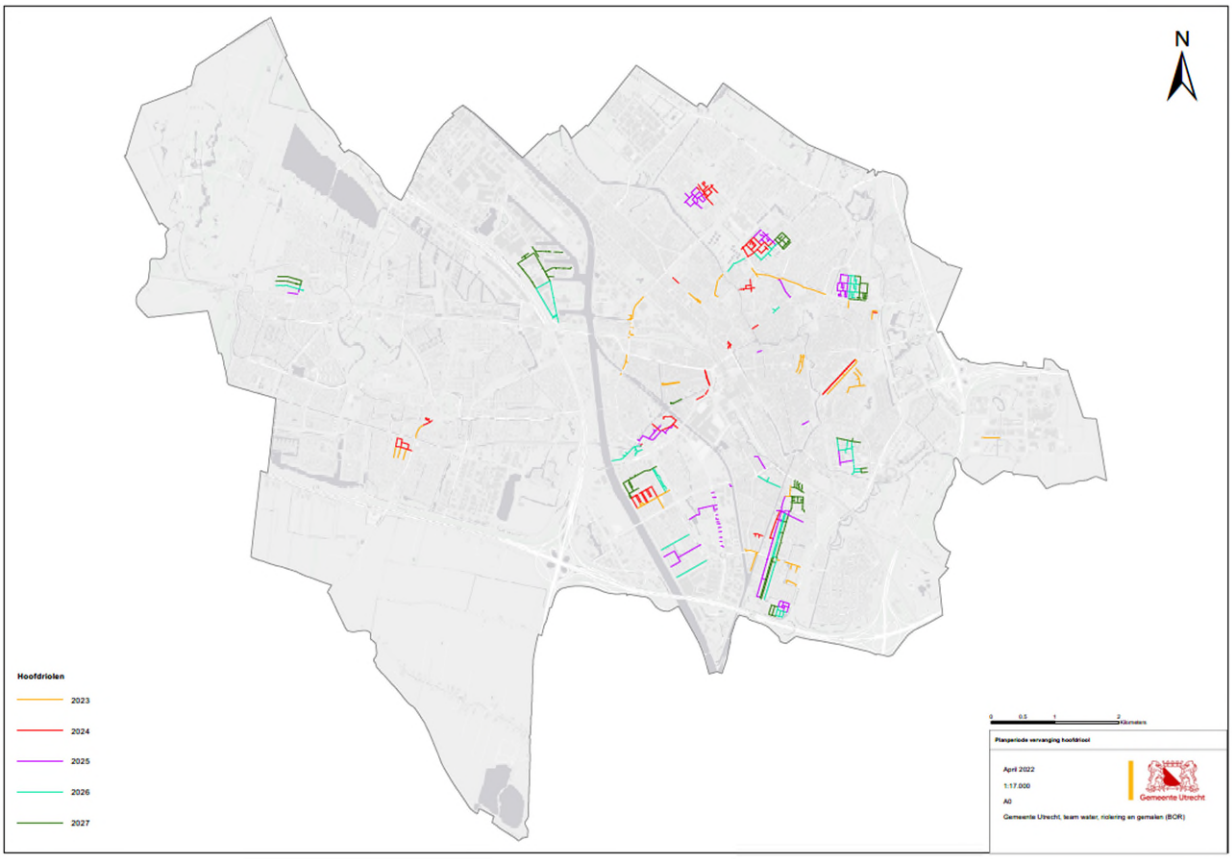
Hierbij valt te denken aan het minder snel laten stijgen van de vervangingsinspanning waardoor de kosten dalen. Maar een andere optie is om dit niet te doen en eerst de voorziening en de egalisatiereserve in te zetten om de tarieven minder te laten stijgen. Een derde optie is natuurlijk het sneller laten stijgen van het rioolheffingstarief.

Daar komt bij dat we conform besluit in de Visie Water en Riolering de komende jaren samen met de BghU onderzoek gaan doen naar een nieuwe systematiek voor de rioolheffing die robuuster en toekomstbestendiger is dan het huidige systeem, maar toch recht doet aan het beginsel de vervuiler betaalt. Het is daarom nu niet wenselijk een besluit te nemen over de gewenste tariefontwikkeling voor de periode 2024 en verder.

Bijlagen

Bijlage 1: Kaart en tabel Investeringsprogramma riolering 2023-2027
Bijlage 2: Beleid en onderzoeksprogramma

Bijlage 1 Investeringsplanning riolering 2023 – 2027

https://gemu.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=5a9fa4347e504fd3a52d8b4961f7d206

Gebied	Wijk	Aantal km te vervangen riolering in totaal	Waarvan 2023 t/m 2027	Start planvorming	Start uitvoering
Kanaalstraat / Damstraat	West	1,7	1,3	2015	2022
Welgelegen	West	2,7	2,7	2020	2024
Lage Weide	West	4,0	3,0	2023	2026
Overige projecten West	West	1,7	1,7	2021	2023
Omloop e.o.	Noordwest	1,5	1,3	2021	2022
Taagdreef e.o.	Overvecht	2,4	2,4	2017	2024
Amazonekwartier	Overvecht	3,5	3,5	2020	2024
Theemsdreef e.o.	Overvecht	6,5	2,2	2023	2026
Rubicondreef e.o.	Overvecht	4,5	1,5	2023	2026
Overige projecten Overvecht	Overvecht	0,5	0,5	2025	2026
Tuindorp-Oost	Noordoost	7,0	4,0	2021	2025
Overige projecten Noordoost	Noordoost	3,0	3,0	2020	2023
Rubenskwartier	Oost	2,7	1,8	2020	2025
Breitnerlaan e.o.	Oost	2,0	1,4	2022	2026
Maliebaan / Snellenlaan	Oost	1,7	1,7	2019	2023
Overige projecten oost	Oost	1,0	1,0	2020	2023
Projecten Binnenstad	Binnenstad	0,9	0,9	2023	2024
Oudegeinlaan e.o.	Zuid	1,3	1,3	2020	2023
Oud Hoograven incl. Diamantweg	Zuid	12,0	7,2	2021	2023
Rotsoord	Zuid	0,5	0,5	2020	2023
Kanaleneiland Bernadottelaan e.o	Zuidwest	2,6	2,6	2019	2023
Eisenhowerlaan e.o.	Zuidwest	2,5	2,0	2024	2026
Vasco da Gamalaan e.o.	Zuidwest	0,9	0,9	2021	2024
Overige projecten Zuidwest	Zuidwest	3,0	3,0	2023	2025
Meerndijk e.o.	Vleuten – De Meern	4,8	1,6	2017	2021
Odenveltlaan	Vleuten – De Meern	2,5	1,8	2023	2025
Overige projecten VDM	Vleuten – De Meern	0,5	0,5	2022	2024
Totaal		**77,9**	**55,3**		

NB. Voor de periode 2023-2027 is in deze tabel circa 20% meer geprogrammeerd dan waar we in de begroting rekening mee houden. Dit zijn deels projecten die voor 2021 en 2022 geprogrammeerd waren maar vertraagd zijn. De kosten voor deze projecten zijn al gereserveerd in de voorziening. Ook is een deel overprogrammering om te voorkomen dat bij vertraging de begrote kilometers rioolvervanging niet worden gerealiseerd.

Bijlage 2 Beleid en onderzoek

Afvalwater

Nummer	Activiteit
1	Inventarisatie toekomstig afvalwateraanbod
2	Risicogestuurd beheer: Doorontwikkeling water- en rioleringsinformatiesysteem inclusief monitoring riooloverstorten
3	Onderzoek rioolvreemd water
4	Onderzoek naar de haalbaarheid van riothermie (energie uit rioolwater).
5	Beleid circulair en fossielarme energie doorontwikkelen.
6	Opstellen verlegregeling riolering

Hemelwater

Nummer	Activiteit
1	Onderzoek prioritaire gebieden hemelwateroverlast
2	Omgevingsplanregels uitwerken om bij invoering Omgevingswet afkoppelen regenpijp voorzijde gebouw af te kunnen dwingen.
3	Omgevingsplanregels uitwerken om bij invoering Omgevingswet vasthouden hemelwater op eigen perceel af te kunnen dwingen.
4	Nieuwe subsidieregeling voor watervriendelijk maatschappelijk vastgoed
5	Uitwerken ontwerprichtlijnen voor hemelwaterbestendige openbare ruimte
6	Uitbreiden bewustwordingscampagne Waterproof030 naar alle klimaatadaptatie thema's
7	Doorontwikkelen modelinstrumentarium
8	Doorontwikkelen Water- en Rioleringsinformatiesysteem (WRIS)

Grondwateroverlast

Nummer	Activiteit
1	Inventarisatie kwetsbare panden en kwetsbaar groen voor droogte
2	Vaststellen een minimaal toelaatbare grondwaterstand voor stedelijk gebied
3	Ontwikkeling grondwatermodel
4	Juridisch verankeren maximaal en minimaal toelaatbare grondwaterstand in de Omgevingswet
5	Uitbreiden en aanpassen grondwatermeetnet om effecten droogte, bemalingen en wko's beter in beeld te krijgen
6	Onderzoek interactie en bepalen afwegingskader infiltratie-rioolvervanging wko's binnen Visie Ondergrond

Oppervlaktewater

Nummer	Activiteit
1	Onderzoek naar haalbaarheid nieuwe, eigen verwerkingslocatie bagger
2	Klimaatgevoelige wateren in beeld brengen samen met waterschappen en ambities daarop bijstellen
3	Gebruiksfuncties gerelateerd aan waterkwaliteit vastleggen in de Visie Stadswater
4	Ontwikkelen maatregelenprogramma om ambities te realiseren samen met HDSR
5	Voortzetten ecoscan o.a. via burgermeetnet samen met HDSR
6	Aanpak exoten samen met Provincie en waterschappen
7	Onderzoek naar thermische energie uit oppervlaktewater samen met HDSR en Rijkswaterstaat

Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed

Dossiernummer	2746
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 juni 2022
Agendapunt	6
Titel	Raadsbrief Voortgang Nota Beheer Openbare Ruimte en MJIP 2023-2027
ID	2929
Behandelend ambtenaar	J. Klopstra
Telefoon	14030
E-mail	jan.klopstra@utrecht.nl
Datum collegebesluit	10 mei 2022
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Diepeveen
Beleidsveld	Openbare ruimte
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Daniëlle Rijnders/Cie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte/06-39276711
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	9 juni 2022
Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed	**23 juni 2022**

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J. Klopstra	**Datum**	12 mei 2022
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	10008686
E-mail	jan.klopstra@utrecht.nl	**Onderwerp**	Voortgang Nota Beheer Openbare Ruimte en MJIP 2023-2027
Bijlage(n)	MJIP 2023-2027	**Beleidsveld**	Openbare Ruimte

Geachte leden van de raad,

Op 18 februari 2021 heeft uw raad ingestemd met de Nota Beheer Openbare Ruimte *'De basis in beeld en ontwikkelend beheer als toekomstperspectief'*. In de Raadsbrief Toezeggingen commissiebehandeling Nota Beheer Openbare Ruimte is toegezegd dat u de eerste voortgangsrapportage van de Nota Beheer Openbare Ruimte ontvangt gelijktijdig met het Meerjaren Investeringsprogramma (MJIP) 2023-2027. De voortgang van de Nota Beheer Openbare Ruimte beschrijven we in deze brief en in de bijlage sturen wij u het MJIP 2023-2027. Dit betreft een actualisatie van het MJIP 2022-2026, die wij op 30 november 2021 aan u toezonden.

1. Inleiding

Met de Nota Beheer Openbare Ruimte is begin 2021 de beheeropgave inclusief achterstallig onderhoud in beeld gebracht en de nieuwe beheerfilosofie van de gemeente Utrecht vastgesteld. Het wenkend perspectief is ontwikkelend beheer, met als ambitie om vanuit het beheer een belangrijke bijdrage te leveren aan de gemeente-brede maatschappelijke opgaven. Tegelijkertijd zien we dat de komende jaren de vervangingsopgave toeneemt én is de ambitie uitgesproken om het achterstallig onderhoud in 10 jaar weg te werken, zodat we in de gehele stad weer voldoen aan de door de raad vastgestelde kwaliteit van de openbare ruimte.

Om de ambities te kunnen realiseren is wel een transitie nodig. Het op sterkte brengen van de organisatie, het ontwikkelen en implementeren van nieuwe werkwijzen en (beleids)instrumentarium en het verbeteren van de samenwerking met in- en externe partners zijn noodzakelijk om ontwikkelend te kunnen beheren. We verwachten dat de implementatie van de ambities uit de Nota Beheer Openbare Ruimte, inclusief de bijbehorende organisatieontwikkeling en de ontwikkeling van het benodigde ambtelijke en bestuurlijke instrumentarium, nog circa vier jaar in beslag zal nemen.

In deze brief schetsen we welke resultaten we in het eerste uitvoeringsjaar van de Nota Beheer Openbare Ruimte hebben geboekt en welke stappen we vervolgens willen zetten. We gaan eerst in op de transitie van de beheerorganisatie, die randvoorwaardelijk is voor het realiseren van de ambities. Vervolgens lichten we toe welk effecten van het ontwikkelend beheer inmiddels zichtbaar zijn buiten op straat.

2. Transitie van de beheerorganisatie

Ambitie Nota Beheer Openbare Ruimte
De ambities uit de Nota Beheer Openbare Ruimte vragen om een transitie van de beheerorganisatie. Die geven we vorm langs drie lijnen:

1. *We investeren in de personele capaciteit en kwaliteit van de beheerorganisatie*
   De beheerorganisatie heeft zich lange tijd vooral gericht op een zo efficiënt mogelijke instandhouding van het bestaande openbaar gebied. De groei van de onderhouds- en vervangingsopgave én de ambitie om met het beheer van de openbare ruimte een bijdrage leveren aan de opgaven van Utrecht, vraagt om een groei van zowel de uitvoerende als strategische capaciteit binnen Stadsbedrijven. Zoals geschetst in de Nota Beheer Openbare Ruimte is er sprake van ‘achterstallig onderhoud’ in de ambtelijke organisatie die zich bezighoudt met het beheer van de openbare ruimte. We investeren in de beheerorganisatie om deze achterstand weg te werken, vanwege de groeiende beheeropgave én om invulling te geven aan de integrale manier van werken die voorwaardelijk is voor ontwikkelend beheer.

2. *We brengen het instrumentarium van de beheerorganisatie op orde*
   De organisatie moet beschikken over instrumentarium om ontwikkelend te kunnen beheren en integraal te kunnen werken. Het gaat om het uitwerken van nieuwe werkwijzen, het inrichten van beheersystemen, het inrichten van een nieuw projectmonitoringsysteem en het opstellen van uitvoeringsplannen om vanuit het beheer een bijdrage te kunnen leveren aan integrale opgaven. Ten behoeve van het integrale werken, gaan we groot onderhoud en vervangingsinvesteringen integraal programmeren. Dat vraagt om een meerjarige programmering van groot onderhoud en vervangingsinvesteringen, zodat er vanuit andere initiatieven en opgaven (van binnen en buiten de gemeentelijke organisatie) tijdig op aangehaakt kan worden. Deze integrale programmering van groot onderhoud en de vervangingsopgaaf van objecten zal in eerste instantie gaan over de komende vijf jaar.

3. *We geven vorm aan een integrale werkwijze*
   We willen vanuit het beheer van de openbare ruimte een bijdrage leveren aan de opgaven van Utrecht. Het uitvoeringsinstrument MJIP brengt koppelkansen tussen de beheeractiviteiten en gemeentebrede opgaven en opgaven van partners in beeld. Het daadwerkelijk verzilveren van de koppelkansen vindt plaats binnen de projecten. Dit vraagt om voldoende strategische capaciteit, om regie te kunnen voeren op de integrale en gebiedsgerichte aanpak van groot onderhoud en vervangingsinvesteringen in samenhang met de bredere stedelijke opgaven. Een randvoorwaarde hierbij is het vormgeven van de samenwerking tussen de beheerorganisatie en de ontwikkelorganisatie.

2.1 Investeren in beheerorganisatie

Resultaten 2021
In 2021 zijn een aantal belangrijke stappen gezet om de capaciteit en kwaliteit van de beheerorganisatie te versterken:

- Er is een formatieplan vastgesteld voor de afdeling Beheer Openbare Ruimte, waarmee inzichtelijk is gemaakt welke rollen en functies ingevuld moeten worden om de taken als professionele beheerorganisatie uit te kunnen voeren. Het landelijk erkende iAMPro model voor assetmanagement is hierbij als leidraad gebruikt. Assetmanagement is een werkwijze voor het optimaal beheren van de objecten in de openbare ruimte, waar veel beheerorganisaties in Nederland gebruik van maken, zoals bijvoorbeeld de gemeente

Rotterdam en Rijkswaterstaat. Het iAMPro model geeft een solide basis voor een toekomstbestendige beheerorganisatie.

- We zijn gestart met de invulling van het formatieplan. Bij de afdeling Beheer Openbare Ruimte is veel nieuw personeel aangenomen en is de inhuurcapaciteit deels omgezet naar vaste capaciteit. Zo zijn managementfuncties omgezet van inhuur naar vaste dienstverbanden. Ook is een groep medewerkers aangenomen met competenties gericht op strategisch beheerbeleid, integrale programmering, data-analyse en regievoering. De voorgenomen groei van 18 fte in het eerste jaar, zoals benoemd in de Nota Beheer Openbare Ruimte, is gerealiseerd. De personele capaciteit van de beheerorganisatie is hiermee toegenomen tot circa 140 fte, inclusief het personeel wat zich richt op het beheer van water en riolering en gefinancierd wordt via het Programma Water en Riolering.
- De toenemende beheeropgave en de beweging naar ontwikkelend beheer heeft ook tot gevolg dat er bij Stadsingenieurs meer capaciteit én een andere werkwijze nodig is om de beheeropgave tot uitvoering te brengen. Daarom is gestart met een doorontwikkeling van Stadsingenieurs en een investering in de personele capaciteit. Tegelijkertijd is het zo dat het technisch personeel niet alleen nodig is voor de beheeropgave. Ook andere ruimtelijke programma's en opgaven in Utrecht, zoals de warmtetransitie en het programma Wervengebied, leveren steeds grotere en complexere projecten op die een beroep doen op de technische capaciteit van de organisatie. Het blijkt een uitdaging om al deze opgaven met de beschikbare capaciteit te realiseren.
- Op basis van de ervaringen met het werven van personeel in 2021, concluderen we dat het een forse uitdaging is om de capaciteit van de beheerorganisatie op korte termijn op het niveau te brengen waarmee we alle ambities uit de Nota Beheer Openbare Ruimte kunnen realiseren. We hebben te maken met een krappe arbeidsmarkt, waarbij blijkt dat de arbeidsvoorwaarden van de gemeente Utrecht beperkt concurrerend zijn om voldoende mensen te kunnen werven en te kunnen behouden. Dit betekent dat we ook nog steeds afhankelijk waren van inhuur van capaciteit en verwachten dat deze afhankelijkheid in de komende jaren toeneemt.

Vervolgstappen

In 2022 gaan we verder met het investeren in en het doorontwikkelen van de afdeling Beheer Openbare Ruimte, zowel op strategisch als op uitvoerend vlak. Op basis van het formatieplan verwachten we dat de beheerorganisatie doorgroeit tot een omvang van circa 175-185 fte. We hopen deze groei eind 2024 gerealiseerd te hebben, maar werken hieraan met het besef van de krapte op de arbeidsmarkt. Ook bij Stadsingenieurs gaan we in 2022 verder met de doorontwikkeling en verwachten we een groei van de organisatie om zowel de toenemende beheeropgave als de ontwikkelopgaven te kunnen realiseren. Gezien de krappe arbeidsmarkt zetten we extra capaciteit in op de werving en selectie. We starten een gerichte campagne voor het werven van nieuwe medewerkers en besteden extra aandacht aan het landen en voor de lange termijn aan Utrecht binden van deze medewerkers.

2.2 Instrumentarium op orde

Resultaten 2021

In 2021 zijn een aantal belangrijke stappen gezet op het vlak van instrumentarium voor ontwikkelend beheer:

- We zijn gestart met het interne verbeterprogramma 'Programma Ontwikkelend Beheer', dat als doel heeft om te zorgen voor instrumenten, afspraken, methoden en informatie om ambities uit de Nota BOR waar te kunnen maken en om een goede gesprekspartner te worden in het beheer en de ontwikkeling van de openbare ruimte. Het programma ontwikkelt in feite de "gereedschapskist" waarmee we het ontwikkelend beheer steeds beter vorm

kunnen geven. Het programma is gebaseerd op het eerdergenoemde iAMPro model voor assetmanagement, en bestaat uit ruim 20 werkpakketten die in de komende vijf jaar worden uitgewerkt. In 2021 hebben we het programma opgesteld en zijn we gestart met de uitvoering van een vijftal werkpakketten, die bijvoorbeeld gericht zijn op het vertalen van het brede gemeentelijke beleid naar ontwikkelend beheer, op de ontwikkeling van beheerplannen, het beschrijven van werkprocessen en het actualiseren van rekenmethoden voor het berekenen van beheerkosten.

- Eind 2021 heeft de raad het eerste Meerjaren Investeringsprogramma (MJIP) voor het beheer van de openbare ruimte ontvangen. In plaats van kort cyclisch jaarlijks programmeren zijn in dit programma de werkzaamheden voor groot onderhoud en vervanging voor de komende vijf jaar geprogrammeerd en worden werkzaamheden op gebied van water en riolering, infrastructuur en groen in samenhang bekeken en waar mogelijk werk met werk gemaakt. Een belangrijke ontwikkeling hierbij is de afstemming die heeft plaatsgevonden met het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) om de programmeringen op elkaar aan te laten sluiten en integrale projecten te formuleren.
- Eind 2021/begin 2022 zijn een aantal belangrijke beleidsdocumenten door de raad vastgesteld die randvoorwaardelijk zijn voor ontwikkelend beheer. In de Visie en het programma Water en Riolering en de Visie Klimaatadaptatie zijn de ambities en het beleid vastgesteld op het vlak van water, riolering, klimaatadaptatie en vergroening, die via ontwikkelend beheer waargemaakt moeten worden. Met de herziening van de Verordening ondergrond: kabels, leidingen en boomwortels en het bijbehorende handboek hebben we een belangrijk eerste stap gezet met het voeren van meer regie op de ordening en toezicht op werkzaamheden in de toplaag van de ondergrond.

Voorbeeld werkpakket Programma Ontwikkelend Beheer: Beheerplannen
In een beheerplan wordt de vertaling gemaakt van wettelijke eisen en beleid naar een beheerstrategie en het bevat een doorrekening van de benodigde financiën voor de komende jaren. Op basis van de beheerstrategie wordt bepaald welke objecten toe zijn aan groot onderhoud of vervanging en of ze dus moeten worden opgenomen in het MJIP. Samen met het MJIP vormen ze de - op grond van de BBV verplichte – vakinhoudelijke en financiële onderbouwing voor het instellen van de onderhoudsvoorziening conform de financiële strategie van de Nota BOR.

We hebben eind 2021/begin 2022 voor alle disciplines (groen, wegen, riolering etc) beheerplannen opgesteld op basis van de huidige inzichten. De beheerplannen bevatten een ontwikkelagenda voor de komende periode, zodat we met vernieuwde inzichten in 2024 een actualisatie kunnen maken. Waar we voor het opstellen van de beheerplannen nu nog externe kennis inhuren, is het de bedoeling om de volgende generatie beheerplannen zelf op te stellen. Zo werken we stap voor stap aan een sterkere organisatie en professioneel beheer.

<u>Vervolgstappen</u>

- We bieden uw raad bij deze brief een actualisatie aan van het MJIP voor de periode 2023-2027. Conform de bespreking van het MJIP 2022-2026 in de commissie MGOR op 24 februari 2022, hebben we in deze actualisatie scherper aangegeven hoe we tot het programma zijn gekomen en op welke wijze we het instrument in de komende jaren willen doorontwikkelen. Ook hebben we een paragraaf opgenomen waarin we toelichten welke middelen we inzetten om het MJIP uit te voeren.
  Daarbij hebben we de vraag betrokken of (delen van) het MJIP kunnen worden vastgesteld bij de voorjaarsnota/ 1e Berap. We zijn tot de conclusie gekomen dat dat op dit moment niet logisch is, omdat het nog onduidelijk is wat de betekenis is van het vaststellen van (delen van) het MJIP in relatie tot het vaststellen van het Programma Water en Riolering 2023-2027 en het MPR. Wel geven we in dit MJIP meer inzicht in de financiën en beschrijven we de verhouding tussen de drie ruimtelijke programma's. Het streven is om de verschillende

ruimtelijke programmeringen zoals opgenomen in het MPR, het Programma Water en Riolering en het MJIP steeds beter op elkaar aan te laten sluiten en daarbij toe te werken naar samenhangende besluitvorming.
- In 2022 gaan we door met de uitvoering van verschillende werkpakketten uit het 'Programma Ontwikkelend Beheer' en het verbeteren van de informatievoorziening. Een van de voornaamste activiteiten die we in dat kader uitvoeren is de aanbesteding van een nieuw Asset Informatie Systeem (AIS). Op het vlak van beleidsontwikkeling zetten we in 2022 belangrijke stappen met de ontwikkeling van een Visie op de Ondergrond.

Asset Informatie Systeem en centrale registratie objecten
In 2021 is, in samenwerking met de gemeente Almelo, gestart met de voorbereiding van de Europese aanbesteding voor een nieuw Asset Informatie Systeem (AIS). Het AIS heeft als doel om informatie over de objecten in de openbare ruimte in één systeem vast te leggen, zodat de hele organisatie gebruik maakt van dezelfde gegevens en om ervoor te zorgen dat informatie niet verloren gaat.
In het verlengde hiervan werken we samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken, de VNG, brancheorganisaties en meer dan 30 gemeenten aan een centrale registratie waarin alle informatie over boven- en ondergrondse objecten wordt opgeslagen. Door de veelheid aan informatie zal het systeem de basis kunnen vormen voor vraagstukken rond de energietransitie, de omgevingswet en voor 3D-modellen. Voor dit vernieuwende initiatief treedt Utrecht op als voorzitter van de stuurgroep.

2.3 Vormgeven integrale werkwijze

Resultaten 2021
In 2021 zijn een aantal belangrijke stappen gezet om invulling te geven aan een integrale werkwijze:
- De samenwerking tussen de beheerorganisatie en Ontwikkelorganisatie Ruimte is geïntensiveerd. De afstemming van het groot- en vervangingsonderhoud en de programmering van Ruimte is verbeterd waardoor werkzaamheden beter op elkaar aansluiten en integrale projecten zijn gedefinieerd. Het ontwikkelen van een werkwijze voor de inrichting en uitvoering van integrale projecten kost echter wel tijd. In 2021 is door de beheerorganisatie en de ontwikkelorganisatie een gezamenlijk beeld ontwikkeld hoe te starten met (grote) integrale herinrichtingsprojecten in de openbare ruimte. In de ambtelijke Stuurgroep Openbare Ruimte, bestaande uit IRM-ers (Integraal Resultaatverantwoordelijke Managers) van zowel de beheerorganisatie als de ontwikkelorganisatie, worden onderwerpen binnen de openbare ruimte behandeld die de afzonderlijke opgaven en/of organisatieonderdelen overstijgen. De adviseurs van water en riolering draaien vanaf 2021 mee in de gebiedsteams van Ruimte waar de complexe gebiedsontwikkelingen en herinrichtingen worden besproken.
- Ook veel anderen gemeenten zijn op zoek naar een goede invulling van ontwikkelend beheer. Utrecht heeft zich aangesloten bij de Kopgroep Beheer, die verder bestaat uit de gemeenten Almere, Rotterdam, Groningen, Zoetermeer, Zwolle, Leiden, Breda en Haarlem. Met deze gemeenten zijn we op reguliere basis in gesprek over toekomstgericht programmeren en het vormgeven van een integrale werkwijze.

Vervolgstappen
In 2022 zetten we vervolgstappen met het vormgeven van een integrale programmering en werkwijze bij de uitvoering van projecten. Het gaat bijvoorbeeld om het onderzoeken hoe we in de programmering tot afstemming kunnen komen met externe partners zoals woningbouwcorporaties die (een deel van) hun woningbezit willen verduurzamen en willen renoveren.
Om de gemeente-brede maatschappelijke opgaven aan de vervangingsopgave van de openbare ruimte te koppelen, is het noodzakelijk om zowel bestuurlijk als ambtelijk het proces van het MJIP, het Programma Water en Riolering en het MPR te synchroniseren. Onze ambitie is om op termijn toe te werken naar een integrale stedelijke programmering en stappen te zetten in een eenduidige werkwijze bij integrale projecten in de openbare ruimte. We verkennen aan het begin van de collegeperiode

2022-2026 hoe de integratie van programmeringen inclusief besluitvorming door de raad vorm kan krijgen, zodat we op basis daarvan de benodigde stappen kunnen zetten richting één integrale stedelijke programmering.

Het toewerken naar een integrale stedelijke programmering en werkwijze geeft invulling aan onze ambitie om ontwikkelbewust te beheren. Daarnaast willen we ook verbeterstappen zetten in beheerbewust ontwikkelen, waarbij de beheerorganisatie sterker wordt betrokken in de beginfase van een gebiedsontwikkeling of herinrichting. Zo borgen we dat in een vroeg stadium aspecten ten aanzien van beheer, gebruik en uitvoerbaarheid in de plannen worden meegenomen. Dit past bij de ambities uit de Omgevingswet, waarbij een integrale gebiedsbenadering het uitgangspunt is.

3. Transitie van de openbare ruimte

De ambities uit de Nota Beheer Openbare Ruimte zorgen voor een transitie in de openbare ruimte. Die transitie lichten we toe aan de hand van:

1. *De wijze waarop ontwikkelend beheer zichtbaar wordt buiten op straat*
   Ontwikkelend beheer betekent dat we met het beheer van de openbare ruimte zoveel mogelijk aansluiten bij de stedelijke opgaven van Utrecht en de veranderende behoeften in de maatschappij. Bij groot onderhouds- en vervangingsprojecten zetten we - waar mogelijk - in op een aanpak waarbij we opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, vergroening, mobiliteit, woningbouw, de energietransitie en digitalisering meenemen. Ook in het dagelijks beheer en onderhoud liggen kansen om bij te dragen aan opgaven in de stad, bijvoorbeeld door maatregelen gericht op het verhogen van de biodiversiteit.

2. *De wijze waarop we de kwaliteit van de openbare ruimte verbeteren door achterstallig onderhoud weg te werken*
   De openbare ruimte is de huiskamer van de inwoners van Utrecht en het visitekaartje voor de bezoekers van de stad. De gemeente zorgt ervoor dat de openbare ruimte zo wordt beheerd, dat deze veilig, functioneel en prettig in gebruik is. In de Nota Beheer Openbare Ruimte is de gewenste kwaliteit voor het beheer vastgelegd, waarmee invulling wordt gegeven aan de ambities uit de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte (zie figuur 1). We volgen daarbij de systematiek van het CROW, waarin wet- en regelgeving is geborgd. Onderhoud wordt aangemerkt als achterstallig onderhoud wanneer onderhoud niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. In de Nota Beheer Openbare Ruimte is de omvang van het achterstallig onderhoud vastgesteld op €50 miljoen. Daarbij is het doel geformuleerd om het achterstallig onderhoud binnen een redelijke termijn van maximaal 10 jaar weg te werken.

	CROW-niveau	Uitzonderingen
Grijs	B	Geen
Groen	B	Bedrijventerreinen op CROW-niveau C.
Schoon	B	Winkel- en wandelgebied binnenstad, stationsgebied, winkelcentra, centrum Leidsche Rijn en alle parken worden onderhouden op CROW-niveau A.

Figuur 1: kwaliteitsniveaus beheer openbare ruimte zoals opgenomen in Nota Beheer Openbare Ruimte

3.1 Ontwikkelend beheer van de openbare ruimte

Resultaten 2021

Eerder is geschetst dat het tijd kost om de werkwijze van het ontwikkelend beheer volledig te integreren binnen de beheerorganisatie. We proberen bij lopende projecten ontwikkelend beheer mee

te nemen en zetten er bij nieuwe projecten vanaf het begin op in. Voorbeelden hiervan zijn projecten als Amazonekwartier, Rubenskwartier en Welgelegen. De transitie betekent dat het tijd kost voordat de resultaten van het ontwikkelend beheer in volle wasdom buiten op straat zichtbaar worden. Een integraal project kent een voorbereidingstijd van enkele jaren vanwege de complexiteit en de benodigde afstemming en participatie. Ook neemt de uitvoering vaak meerdere jaren in beslag. Tegelijkertijd zijn er al een aantal concrete resultaten uit 2021 te noemen die laten zien waar we naartoe groeien.

Groot onderhoud en vervanging

- Er was minder overlast omdat projecten gezamenlijk worden opgepakt en beter afgestemd op elkaar worden uitgevoerd. Dit gebeurt enerzijds door opgaven gezamenlijk uit te voeren, zodat de straat maar één keer open moet. Zo is bij de Sorbonnelaan riool- en wegvervanging gecombineerd uitgevoerd. Anderzijds stemmen we planningen beter af, zodat bewoners een verhoogde kwaliteit van de openbare ruimte ervaren. Bijvoorbeeld door onderhoud aan wegen te laten plaatsvinden na bouwwerkzaamheden (met bouwverkeer).
- We hebben stappen gezet om vaker te komen tot een complete herinrichting van de openbare ruimte (integrale projecten), waaronder vergroening, afkoppelen hemelwater en maatregelen voor verkeersveiligheid (inrichting 30km/u). Een voorbeeld hiervan is de Kanaalstraat, waar werkzaamheden in voorbereiding zijn. We gaan hier de openbare ruimte opnieuw inrichten met meer ruimte voor ontmoeting, een verkeersveilige 30 km/uur-inrichting en meer groen. De onderhoudsopgave bestaat uit het opknappen van de verharding, het vervangen van de riolering en het afkoppelen van de hemelwaterafvoer.
- Daar waar we niet compleet herinrichten (werk-met-werk projecten) hebben we erop ingezet om toch binnen het huidige profiel vaker aandacht te hebben voor verkeersremmende maatregelen, verbreden van stoepen in het kader van toegankelijkheid, extra groenvakken, of waterpasserende verharding. Zo hebben we in Rijnsweerd in een aantal straten de trottoirs herstraat en tegelijkertijd groeiplaatsverbetering voor de bomen toegepast en groenvakken verbreed.
- Bij objectgerichte projecten houden we ook vaker rekening met maatschappelijke wensen of opgaven. Zo wordt gekeken hoe met de vervangingsopgave van speeltoestellen invulling kan worden gegeven aan het voorgenomen nieuwe beleid ten aanzien van sporten, spelen en bewegen. Een voorbeeld is de nieuwe inrichting van de speellocatie op de van der Marckstraat waarbij ook vergroening plaatsvindt. Een ander voorbeeld is dat we op een aantal plekken de verkeersregelinstallaties hebben aangesloten op het glasvezelnetwerk van de gemeente Utrecht, waardoor we deze zo kunnen instellen dat hulpdiensten sneller doorgelaten worden bij calamiteiten

Dagelijks beheer en onderhoud

Ook met het dagelijks beheer en onderhoud geven we invulling aan ontwikkelend beheer, zoals het stimuleren van de biodiversiteit en op vermindering van CO2- uitstoot van het materieel:

- Ons maaibeleid is gericht op het verhogen van biodiversiteit. Sinds 2020 hebben de Vlinderstichting en De Bijenstichting een keurmerk (kleurkeur) voor insect vriendelijk beheer. De gemeente Utrecht is vanaf 2020 op kleine schaal volgens dit keurmerk aan het werk. Inwoners kunnen jaarlijks in de periode april-juli op de website aangeven als zij voor een grasveld of berm een ander maaibeheer willen. In september worden de ingediende voorstellen tot aanpassing van het maaibeleid beoordeeld.
- In 2021 zijn ook weer stappen gemaakt met de natuurlijke bestrijding van de eikenprocessierups, door het versterken van de biodiversiteit en het aantrekken van natuurlijke vijanden. Op drie locaties met een hoge plaagdruk is het hooilandbeheer aangepast om kruiden die natuurlijke vijanden van de rups aantrekken, te stimuleren. Op één van deze locaties is ook struweel met inheemse soorten toegevoegd, wat op termijn vogels

aantrekt die de rupsen eten. Daarnaast is in 2021 het gebruik van preventieve bestrijdingsmiddelen verminderd en zijn we gestopt met het middel XenTari.
- In 2021 is gestart met het testen van elektrische bladblazers door onze eigen medewerkers, met als gevolg dat benzinebladblazers sinds februari 2022 zijn uit gefaseerd. Daarnaast voeren we dit bladseizoen een proef uit waarbij we op een aantal locaties blad laten liggen met als doel om de leefomgeving van insecten en het bodemleven te stimuleren.

Vervolgstappen
- We bouwen met de groot onderhouds- en vervangingsprojecten voort op de resultaten van 2021, waarbij we waar mogelijk inzetten op een integrale aanpak van de openbare ruimte. Voor een overzicht van de projecten voor de komende vijf jaar verwijzen we naar het Meerjaren Investeringprogramma 2023-2027.
- Ook in het dagelijks beheer en onderhoud bouwen we voort op de resultaten en ervaringen uit 2021 en zetten we verdere stappen in het natuurlijk beheer van de stad. Zo voeren we in 2022 en 2023 de Pilot wilde bloemen en planten uit, waarbij we in een vijftal buurten langs gevels en in boomspiegels de spontane vegetatie laten staan. Dit met als doel het vergroenen van de openbare ruimte, het verhogen van de ecologische waarde in de stad door extra voedsel- en leefgebieden voor insecten en het verhogen van de biodiversiteit.

a. Kwaliteit van de openbare ruimte

Resultaten 2021
In onze programmering gaven we prioriteit aan projecten waarbij - op basis van actuele inspecties - achterstallig onderhoud aan wegen, civiele constructies en groen was geconstateerd. Door goed te prioriteren is circa €7 miljoen van het vastgestelde achterstallig onderhoud weggewerkt.
Tegelijkertijd voerden we ook veel beheer en onderhoud uit waarbij geen sprake was van achterstallig onderhoud, omdat er nog geen onderhoudsrichtlijnen waren overschreden. We hebben dit deel van de begrote beheeropgave niet volledig kunnen realiseren. Dit heeft te maken met de overgangsperiode waarin we onze nieuwe werkwijze vormgeven en met beperkingen in de beschikbare capaciteit. Ook hebben onzekerheden rondom de coronapandemie, de soms beperkte capaciteit in de markt en de beperkte beschikbaarheid van materialen een rol gespeeld.
Op basis van inspecties in 2021 constateren we dat deze vertraagde uitvoering niet heeft geleid tot een noemenswaardige toename van het achterstallig onderhoud.

Objectsoort	**Weggewerkt achterstallig onderhoud 2021**
Verharding	€ 5.400.000
Civiele constructies	€ 800.000
Groen	€ 850.000
Totaal	€ 7.050.000

Wegwerken achterstallig onderhoud: Prins Clausbrug
In 2021 is groot onderhoud uitgevoerd aan de Prins Clausbrug, een deel van de werkzaamheden loopt door in 2022. Vóór de Nota Beheer Openbare Ruimte was dit project vanwege achterstallig onderhoud wel geprogrammeerd, maar vanwege de omvang waren er geen financiële middelen beschikbaar om dit uit te voeren. Dit zou op termijn leiden tot toename van kosten. Door de financiële strategie uit de Nota Beheer Openbare Ruimte kon dit project nu wel direct worden geprogrammeerd om achterstalligheid, en daarmee de onderhoudskosten, niet verder op te laten lopen.

Vervolgstappen
- De komende jaren gaan we verder met het wegwerken van achterstallig onderhoud. In het MJIP maken we jaarlijks inzichtelijk bij welke projecten achterstallig onderhoud wordt

weggewerkt. We blijven de ontwikkeling van het achterstallig onderhoud de komende jaren scherp monitoren.

- We hebben de afgelopen periode ook gezien dat de systematiek van de CROW niet altijd meer aansluit bij wat de maatschappij van ons vraagt. Voor de openbare ruimte is ‘schoon, heel en veilig’ niet meer voldoende. Het gaat onder andere ook om het gebruik van en de waardering voor de openbare ruimte en om het de waarde die met beheer en onderhoud toegevoegd kan worden. Zo mag binnen de huidige kwaliteitsnorm (niveau B) maar zeer beperkt spontane vegetatie op verharding of in boomspiegels aanwezig zijn, terwijl we zowel uit de raad als van bewoners steeds meer verzoeken krijgen om de spontane vegetatie te laten staan. In de eerdergenoemde Pilot wilde bloemen en planten meten we daarom zowel het effect op de biodiversiteit als het effect op de beleving van de openbare ruimte door inwoners en volgen en participeren we in landelijke onderzoeken naar sturen op waarde en op beleving.

4. Tot slot

In deze brief schreven we waar we staan na de uitvoering van het eerste jaar Nota Beheer Openbare Ruimte. Wij zijn trots op wat we in het eerste jaar met de Nota Beheer Openbare Ruimte hebben bereikt. We hebben fors geïnvesteerd in de organisatie, zijn gestart met een verbeterprogramma om het instrumentarium voor ontwikkelend beheer op orde te brengen, hebben een eerste versie van het uitvoeringsinstrument MJIP opgeleverd en we hebben stappen gezet met het opzetten van een integrale werkwijze. Ook hebben we voor circa €7 miljoen aan achterstallig onderhoud weggewerkt. Tegelijkertijd hebben we ook geschetst dat het uitvoeren van de ambities iets is van de lange adem. Zowel waar het gaat om de transitie van de beheerorganisatie, als het realiseren van ontwikkelend beheer buiten op straat. We blijven u jaarlijks bij de Voorjaarsnota informeren over de uitvoering van de Nota Beheer Openbare Ruimte.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Meerjaren Investeringsprogramma 2023-2027 voor het beheer van de openbare ruimte

1. Inleiding

Voor u ligt het Meerjaren Investeringsprogramma voor het beheer van de openbare ruimte (MJIP) 2023-2027. Dit programma is een actualisatie van het MJIP 2022-2026 en biedt inzicht in het meerjarenprogramma voor het groot onderhoud en de vervangingen dat we in de komende vijf jaar in de stad willen uitvoeren. Het MJIP is een uitvoeringsinstrument van de Nota Beheer Openbare Ruimte, waarmee we uitwerking geven aan de filosofie van 'ontwikkelend beheer'.

Met dit programma houden we de openbare ruimte op het gewenste kwaliteitsniveau, werken we het achterstallig onderhoud weg en geven we vorm aan een integrale aanpak van de openbare ruimte. Het Meerjaren Investeringsprogramma bieden we bij de behandeling van de Voorjaarsnota/Eerste Bestuursrapportage (Berap) 2022 aan. Hiermee geven we de raad inzicht in de geprogrammeerde projecten voor de komende vijf jaar, in de ontwikkeling van het programma en in de middelen. Bij de Programmabegroting 2023 wordt de investeringsstaat van de voor 2023 geprogrammeerde projecten geautoriseerd en vastgesteld door de raad. Het programma in de daaropvolgende jaarschijven gebruiken we om in gesprek te gaan met partners over koppelkansen, maar kan op termijn op onderdelen nog worden bijgesteld.

2. Totstandkoming MJIP

Het Meerjaren investeringsprogramma (MJIP) 2023-2027 geeft inzicht in de groot onderhouds- en vervangingsprojecten die we in de komende vijf jaar willen uitvoeren in de stad. Het programmeren gebeurt onder de verantwoordelijkheid van het college en geeft een uitwerking aan de kaders uit de Nota Beheer Openbare Ruimte en het in de programmabegroting vastgelegde programma. Om tot het Meerjaren investeringsprogramma te komen hanteren we de volgende lijn:

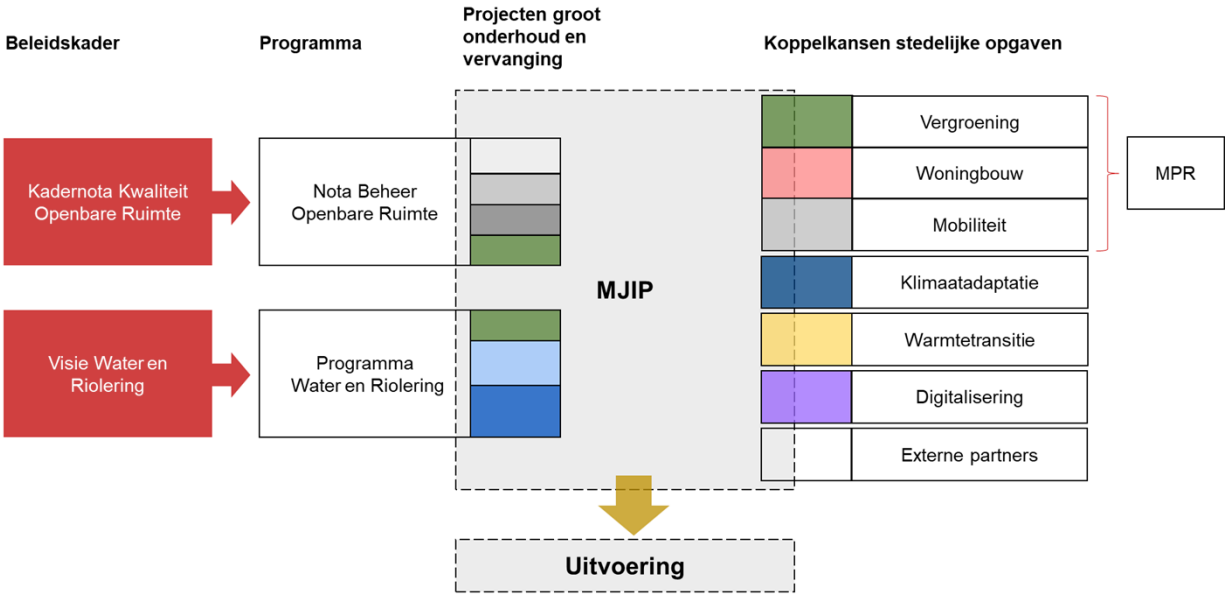
1. **Kwaliteitsniveaus openbare ruimte:** de raad heeft met de Nota Beheer Openbare ruimte (2021) de kwaliteitsniveaus voor het beheer van de openbare ruimte vastgesteld, die invulling geven aan de ambities uit de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte (2016). Als we constateren dat areaal op korte termijn niet meer voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau, dan programmeren we de werkzaamheden die nodig zijn om het kwaliteitsniveau te halen.
2. **Veiligheid en functionaliteit:** deze programmering vindt in eerste instantie plaats op basis van technische aspecten. We gebruiken informatie over de levensduur van het areaal en inspectiegegevens om te bepalen of werkzaamheden noodzakelijk zijn om deze heel en functioneel te houden.
3. **Achterstallig onderhoud:** hierbij krijgt achterstallig onderhoud zoveel mogelijk prioriteit, rekening houdend met de lopende projecten en mogelijke koppelkansen. Onderhoud wordt aangemerkt als achterstallig onderhoud wanneer onderhoud niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Dit kan leiden tot een grotere kans op schade en/of onveilige situaties. Onveilige situatie worden te allen tijde direct aangepakt en verholpen.
4. **Koppelkansen in beeld:** vervolgens wordt de programmering van de projecten groot onderhoud en vervanging afgestemd met andere organisatieonderdelen en externe partners, om zo kansen voor een integrale aanpak in beeld te krijgen. Daarbij wordt gekeken of ambities en werkzaamheden en de bijbehorende budgetten kunnen worden gecombineerd. Deze koppelkansen worden weergegeven in het MJIP. Het daadwerkelijk verzilveren van de koppelkansen vindt plaats binnen de projecten. De ambitie is om het realiseren van de

koppelkansen meer wijk- en buurtgericht invulling te geven, zie de ontwikkelagenda in hoofdstuk 3.

5. **Aanbieden bij Voorjaarsnota:** we bieden het MJIP jaarlijks bij de Voorjaarsnota aan om de raad inzicht te geven in de geprogrammeerde projecten, in de ontwikkeling van het programma en in de middelen. Bij de daaropvolgende Programmabegroting wordt de investeringsstaat van dit MJIP geautoriseerd en vastgesteld door de raad. Bij de komende Programmabegroting 2023 laten we de weergave van de investeringsstaat meer aansluiten bij integrale programmering van dit MJIP 2023-2027.

Samenhang ruimtelijke programmeringen

Het MJIP wordt 'gevoed' vanuit drie ruimtelijke programma's; de projecten groot onderhoud en vervanging die in het MJIP zijn opgenomen komen voort uit zowel de Nota Beheer Openbare Ruimte als uit het Programma Water en Riolering 2023-2027, daarnaast leggen we in het MJIP de inhoudelijke verbinding met projecten uit het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR). Een deel van de in het MPR genoemde projecten in de openbare ruimte komen dan ook terug in het MJIP. Hier is de verbinding tussen de beheeropgaven en de ontwikkelopgaven al gelegd. In het MJIP wordt bij de integrale projecten getoond welke koppelkansen worden meegenomen of verkend.

Categorieën groot onderhouds- en vervangingsprojecten

In het MJIP onderscheiden we drie categorieën groot onderhouds- en vervangingsprojecten voor het beheer van de openbare ruimte: integrale projecten, werk-met-werk projecten en objectgerichte projecten. Deze indeling is een uitwerking van de beheerfilosofie uit de Nota Beheer Openbare Ruimte, die past bij de werkwijze van de beheerorganisatie en aansluit bij de bekostiging van deze projecten. Bij alle drie de categorieën kijken we hoe we invulling kunnen geven aan gemeentebrede ambities op het vlak van een gezonde leefomgeving, een toegankelijke openbare ruimte, een diervriendelijke openbare ruimte en het gebruik van duurzame materialen.

- Bij de *'integrale projecten'* koppelen we gemeentebrede opgaven op het gebied van bijvoorbeeld klimaatadaptatie, mobiliteit of woningbouw mee met groot onderhouds- of vervangingsopgaven in een bepaald gebied. Bekostiging vindt gezamenlijk plaats vanuit het Meerjaren Perspectief Ruimte, de Nota Beheer Openbare Ruimte en het Programma Water en Riolering. Het gaat om projecten op een grotere schaal, waarbij vaak een complete herinrichting van de openbare ruimte plaatsvindt. Zo wordt bijvoorbeeld waar nodig vanuit het

oogpunt van verkeersveiligheid het wegprofiel aangepast naar een 30 km/uur inrichting, wordt waar nodig meer ruimte voor fietsers en voetgangers gecreëerd of wordt waar nodig extra groen aangelegd. Dit vraagt om het goed op elkaar afstemmen van budgetten, planningen en aanpak.

- In de '*werk-met-werk projecten'* brengen we beheerwerkzaamheden op het gebied van water en riolering, infrastructuur en/of groen samen in één project, zodat we kosten effectiever kunnen werken en overlast voor bewoners kunnen beperken. Bekostiging vindt plaats vanuit de Nota Beheer Openbare Ruimte en het Programma Water en Riolering. Bij deze projecten blijft het huidige wegprofiel in principe gelijk. Wel kijken we hoe we daarbinnen bijvoorbeeld verkeersremmende maatregelen kunnen inpassen of we in de stoepen extra groenvakken kunnen aanleggen of dat we parkeerplaatsen kunnen voorzien van waterpasserende verharding. Verder doen we in veel gevallen in de projectvoorbereidingsfase van de werk-met-werkprojecten nader onderzoek naar bredere koppelkansen. Zo kan zo'n project op termijn nog uitgroeien tot een integraal project.

Voor deze twee categorieën tonen wij in het MJIP de meekoppelkansen die wij realiseren met de beheeropgave of geven wij aan waar dit nog in onderzoek is. Daar waar projecten verder in de tijd staan geprogrammeerd wordt nog uitvoeriger onderzocht welke bredere maatschappelijke opgaven kunnen worden meegekoppeld.

- Bij de *'objectgerichte projecten'* beperken de werkzaamheden zich tot het groot onderhoud aan of de vervanging van één object(soort), zoals een brug, een speelplaats of een rij lantaarnpalen in een straat. Bekostiging vindt plaats vanuit de Nota Beheer Openbare Ruimte en het Programma Water en Riolering. Bij veel van deze werkzaamheden is het logisch en noodzakelijk om ze vanuit één discipline uit te voeren bijvoorbeeld omdat het vanwege veiligheidsoverwegingen nodig is, of omdat het vanwege de omvang van het werk doelmatiger in de uitvoering is en de koppelkansen gering zijn. Bij de uitvoering van objectgerichte projecten is de voorbereidingstijd korter, omdat het werk minder complex is en minder participatie vraagt. In deze categorie gaat het ook om jaarlijks terugkerende projecten als o.a. versnelde verledding, onderhoud landgoederen, onderhoud bosplantsoenen en baggeren.
  In het MJIP zijn per planjaar de aantallen unieke objectgerichte projecten opgenomen, terugkerende projecten zijn alleen meegeteld in het eerste planjaar om dubbeltellingen te voorkomen.

3. Instrument in ontwikkeling

Het MJIP is een instrument dat we ieder jaar verder doorontwikkelen. Deze tweede versie van het MJIP kent een aantal aanscherpingen ten opzichte van de versie die eind 2021 is toegestuurd. We hanteren een ontwikkelagenda waarin we vooruitkijken naar de verbeteringen die we in de komende jaren willen doorvoeren.

Actualisatie MJIP

Naast het toevoegen van een nieuwe jaarschijf, kent het MJIP 2023-2027 een aantal inhoudelijke aanscherpingen ten opzichte van het MJIP 2022-2026:

- Het aantal integrale projecten waarbij vanuit ontwikkelend beheer een bijdrage wordt gedaan is toegenomen.
- Vanuit ontwikkelend beheer is het aantal werk-met-werk projecten toegenomen. Dit biedt extra mogelijkheden om te onderzoeken of stedelijke opgaven gecombineerd kunnen worden.
- Bij de reeds opgenomen integrale projecten en de werk-met-werk projecten zijn vanuit ontwikkelend beheer de planningen van verharding en riolering beter op elkaar afgestemd.

- Vanuit groen en bomen wordt er vaker aangehaakt bij de integrale en werk-met-werk projecten om zo een bijdrage te leveren aan de vergroening van de stad.

Ontwikkelagenda MJIP

In de komende jaren werken we (verder) aan de volgende verbeteringen voor het MJIP:

- **Van technische versie naar publieksversie**: het huidige MJIP geeft weer waar integrale- en werk-met-werk projecten worden uitgevoerd in de stad. Het instrument wordt echter publieksvriendelijker als we de programmering ook kunnen tonen op de kaart. Het streven is om bij het MJIP 2024-2028 de projecten op wijkniveau op de kaart te tonen.
- **Meer integrale projecten en gebiedsgericht programmeren:** door vroegtijdig in beeld te brengen welke projecten we op welk moment willen uitvoeren ontstaat ook voor andere opgaven en programma's in de stad de mogelijkheid om mee te doen. We willen op termijn een steeds integralere invulling geven aan de beheerprojecten wat resulteert in meer integrale projecten en minder objectgerichte projecten. Daarnaast willen we het MJIP meer gebiedsgericht vormgeven, zodat het instrument aansluit bij de ruimtelijke beleving van bewoners en raad en we beter kunnen sturen op impact in een gebied. We streven ernaar om deze stap te zetten bij het MJIP 2025-2029.
- **Van één naar tien jaar vooruitkijken:** we komen van één jaar vooruitkijken en kunnen met het huidige MJIP vijf jaar vooruitkijken. Daarbij zijn de eerste jaarschijven scherper dan de latere jaarschijven. We streven ernaar ieder jaar een kwaliteitsslag te maken in de scherpte van de programmering, zoals ook hierboven geschetst in de paragraaf 'Actualisatie MJIP'. Op termijn willen we tien jaar vooruitkijken, zodat we nog eerder koppelkansen voor integrale projecten in beeld krijgen. We hebben de ambitie om bij het MJIP 2026-2030 voor de eerste keer een doorkijk van tien jaar vooruit te geven.
- **Van integrale projecten naar integraal stedelijk programmeren:** op dit moment is er met het MJIP feitelijk nog sprake van inzicht in budgetten voor verschillende opgaven en kijken hoe die samen kunnen komen in een project. Het MJIP toont bij welke projecten we kansen zien voor het meekoppelen van stedelijke opgaven. Het zijn projecten die zich lenen voor een integrale aanpak, maar nog niet altijd al volledig integraal vormgegeven (kunnen) worden. Bijvoorbeeld omdat planningen niet synchroon lopen of omdat budgetten nog niet geregeld zijn.

  Bij integraal stedelijk programmeren worden in de programmeringsfase de opgaven in een bepaald gebied centraal gesteld (scope) en is die scope leidend om vervolgens de projecten in dat gebied vorm te geven. Dit gebeurt bijvoorbeeld nu al in de integrale projecten Rubenskwartier, Amazonekwartier en Welgelegen en Den Hommel. Hiermee kan sterker worden gestuurd op impact voor een gebied. Onze ambitie is om op termijn toe te werken naar een integrale stedelijke programmering. We verkennen aan het begin van de collegeperiode 2022-2026 hoe de integratie van programmeringen vorm kan krijgen, zodat we op basis daarvan de benodigde stappen kunnen zetten richting één integrale stedelijke programmering.

4. Middelen

De uitvoering van het MJIP is sterk afhankelijk van de beschikbare middelen. De belangrijkste zijn ons personeel en de beschikbare financiële middelen.

Personeel

Zoals geschetst in de Nota Beheer Openbare Ruimte en in het Programma Water en Riolering vraagt de groei van de onderhouds- en vervangingsopgave én de ambitie om met het beheer van de openbare ruimte een bijdrage leveren aan de opgaven van Utrecht, om investeringen in de beheerorganisatie. In de afgelopen periode hebben we belangrijke stappen gezet om zowel de strategische als de uitvoerende capaciteit van de beheerorganisatie te versterken. Daarnaast investeren we in het instrumentarium om ontwikkelend beheer mogelijk te maken. Deze transitie van de beheerorganisatie kost tijd. De komende jaren voorzien we een verdere stijging van de personeelsformatie. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de Voortgangsbrief Nota Beheer Openbare Ruimte.

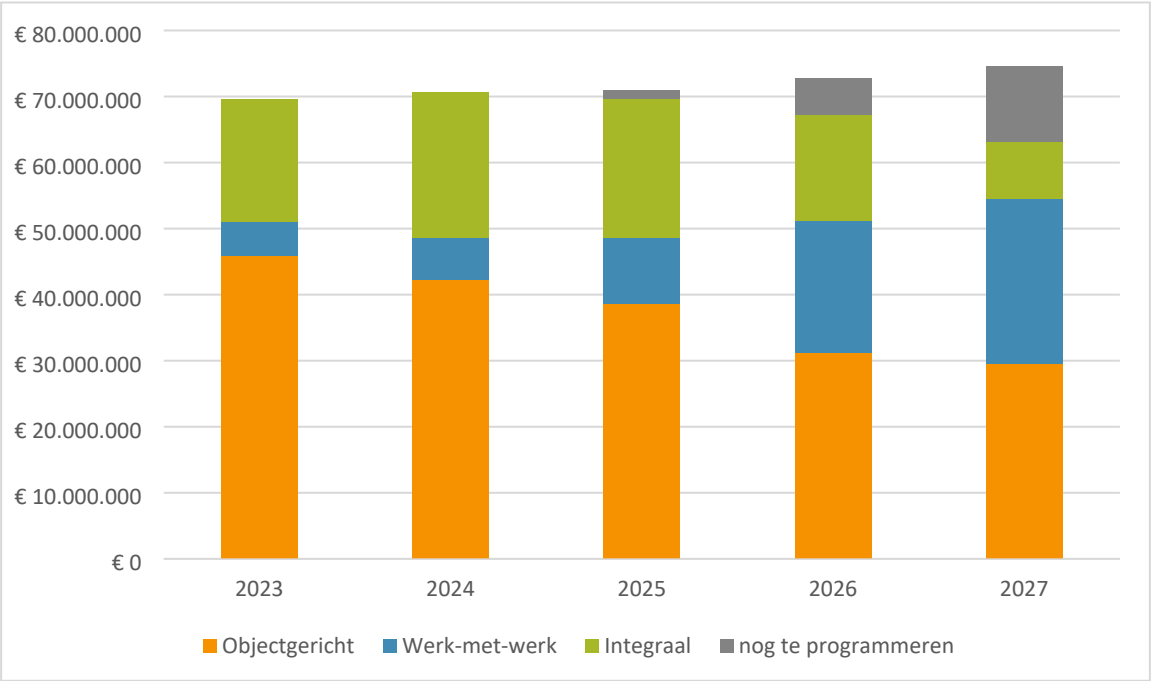
Financiën

Voor de projecten groot onderhoud en vervanging is vanuit de financiële kaders van de Nota Beheer Openbare Ruimte en het Programma Water en Riolering voor 2023 circa €67 miljoen beschikbaar. De beschikbare middelen lopen, vanwege de toename van het aantal projecten in het Programma Water en Riolering, op tot circa €75 miljoen in 2027. Dit zijn de bedragen voor de beheeropgave, exclusief personele lasten.

Financiële verdeling type projecten

Figuur 1 toont hoe de verdeling van de programmering in het MJIP naar type project is en geeft daarmee een beeld van de ontwikkeling van de integrale programmering. Het aandeel objectgerichte projecten neemt in de komende jaren steeds verder af, terwijl het aandeel werk-met-werk projecten en integrale projecten toeneemt. Dit past bij de beweging die we willen maken om steeds integraler te werken. De verklaring voor het feit dat het aandeel integrale projecten in de latere jaarschijven nog beperkt is, is dat veel van de projecten die kansrijk zijn om integraal vorm te geven nog in de initiatieffase zitten, waarin we verkennen wat haalbaar is. Dit vraagt een langere voorbereiding en meer afstemming. De verwachting is daarom dat het uiteindelijke aandeel integrale projecten in die jaarschijven veel groter is.

Uit figuur 1 blijkt dat we in 2023 licht overprogrammeren, zodat we in kunnen spelen op externe omstandigheden waardoor projecten worden doorgeschoven. Bijvoorbeeld in het geval van lastige weersomstandigheden, problemen met levering van materialen of beperkingen in (markt)capaciteit. De eerste jaarschijven in de programmering zijn scherper dan de latere jaarschijven. Een klein deel van het werk in de latere jaarschijven zullen we nog programmeren, hierbij zetten we ook zo veel mogelijk in op een integrale aanpak.

Figuur 1: verdeling programmering MJIP naar type project

Vaststelling financiële middelen

De investeringsstaat voor het komende jaar van het programma beheer openbare ruimte[1], wordt jaarlijks bij de Programmabegroting geautoriseerd en vastgesteld door de raad. Bij de komende Programmabegroting laten we de weergave van de investeringsstaat meer aansluiten bij integrale programmering van dit MJIP 2023-2027, zodat de raad beter inzicht krijgt in de financiële doorvertaling van het MJIP.

Integrale projecten worden gefinancierd uit verschillende stedelijke programma's. Conform het Utrechts Planproces voor openbare ruimte projecten (UPP4), wordt in de startnotities van de integrale openbare ruimte projecten de bekostiging vanuit de verschillende programma's door het college vastgesteld en wordt de raad hierover geïnformeerd. Hetzelfde geldt voor de vervolgproducten als het Integraal Programma van Eisen (IPVE) en het Voorontwerp (VO). Indien een project onder de regeling risicovolle projecten valt dan stelt de raad de startnotitie vast evenals de vervolgproducten.

Marktontwikkelingen

Binnen de bouwwereld zien we twee majeure knelpunten in de markt:

- beschikbaarheid van (bouw)materialen en personeel;
- sterke prijsstijgingen.

Deze ontwikkelingen hebben, bij ongewijzigd beleid, een impact op de kosten van een project of contract. En daarnaast is het onzeker of we alle projecten binnen de beoogde planning kunnen realiseren, omdat niet op alle aanbestedingen ook daadwerkelijk door aannemers wordt ingeschreven. Dit laatste kan leiden tot uitstel van projecten, wat de financiële druk door de stijgende prijzen op de korte termijn kan verlagen.

Met de sterk stijgende prijzen van de afgelopen periode zal de spanning op de beschikbare budgetten steeds groter worden, zie hiervoor de uitgebreidere toelichting in de 1e Berap en de raadsbrief van 1 april 2022.

[1] Programma Water en Riolering kent een eigen methodiek voor vervangingsinvesteringen die wordt betrokken bij de Voorjaarsnota/1e Berap 2022.

In onze reguliere begrotingssystematiek houden we rekening met onvoorziene omstandigheden. Per project werken we al met de systematiek van risicobeheersing, om binnen het project tijdig te kunnen bijsturen. Met de huidige ontwikkelingen zijn deze maatregelen niet toereikend om de huidige prijsstijgingen op te vangen binnen de individuele projecten.

De volgende stap is gemeente breed inzichtelijk maken van de effecten, zowel een inschatting van het financiële effect als impact op de ambitie en samenhang met andere projecten. Het resultaat en de uiteindelijk te maken keuzes worden integraal afgewogen, samen met de andere meerjarenprogramma's en ontwikkelingen m.b.t. reguliere beheer contracten. Bij deze afweging houden wij rekening met de extra inkomsten die wij krijgen uit het gemeentefonds voor de stijgende prijzen. Daarnaast is de mogelijkheid tot het genereren van extra inkomsten, per rapportageonderdeel verschillend. Zie hiervoor de uitgebreidere toelichting in de 1e Berap en de raadsbrief van 1 april 2022.

Financiële verhouding tot MPR
De integrale projecten in dit MJIP worden gefinancierd uit verschillende programma's, waarbij middelen voor groot onderhoud en vervanging van de openbare ruimte en water en riolering worden samengebracht met middelen voor de stedelijke opgaven uit het MPR. Deze integrale projecten komen daarom terug in zowel het MJIP als het MPR. Binnen deze integrale projecten zorgt dit voor een wederzijdse afhankelijkheid van de financiële kaders en programmeringen. Zo kan een niet volledige dekking vanuit een van de stedelijke opgaven, zorgen voor vertraging van een integraal project en daarmee de uitvoering van de programma's vertragen.

De toename van het aantal integrale projecten zorgt enerzijds voor meer kansen om stedelijke opgaven integraal uit te voeren maar maakt anderzijds de uitvoering complexer en realisatie van de individuele programma's afhankelijker. Hiervoor vinden we het belangrijk om aan de voorkant goede financiële afspraken te maken en dit bij de integrale projecten ook vast te leggen in de startnotitie.

Om de stedelijke opgaven integraal uit te kunnen voeren is dekking voor alle ontwikkelopgaven gewenst. Het bij elkaar brengen van al deze stedelijke opgaven, is de opmaat naar een integrale stedelijke programmering waarbij ruimtelijke ontwikkelopgaven en beheeropgaven volledig op elkaar zijn afgestemd en waarbij de gebieden centraal staan. Zoals opgenomen in de ontwikkelagenda is het de ambitie om hier in de komende collegeperiode naartoe te werken.

MJIP 2023-2027 Integrale projecten

In onderstaande lijst zijn de projecten opgenomen waarbij gemeentebrede maatschappelijke opgaven integraal worden meegekoppeld met groot onderhouds- of vervangingsopgaven in een bepaald gebied. Het gaat om projecten op een grotere schaal, waarbij de openbare ruimte integraal wordt vernieuwd. In deze lijst tonen we de koppelkansen die in combinatie met een beheeropgave worden gerealiseerd of waar dit nog in onderzoek is. Hierbij kijken we naar koppelkansen t.a.v. klimaatadaptatie, vergroening, mobiliteit, woningbouw, de energietransitie en digitalisering. Tevens wordt per project aangegeven of er een bijdrage wordt geleverd aan het wegwerken van het achterstallig onderhoud. In veel gevallen is er voor deze projecten al een project webpagina beschikbaar, voor meer informatie over die projecten kunt u klikken op de link in de projectnaam.

Project	Groot onderhoud en vervangingswerkzaamheden	Realisatie koppelkansen ontwikkelend beheer	Onderzoeken koppelkansen ontwikkelend beheer	Wijk	Bijdrage wegwerken achterstallig onderhoud	2023 en/of lopend	2024	2025	2026	2027 e.v.
Welgelegen en den Hommel	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen en saneren van bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		West	x	x	x	x	x	x
Kanaalstraat	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, herinrichting verharding Kanaalstraat, vervangen en saneren van bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		West	x	x	x			
Westelijke Stadsboulevard	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding rijstroken.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		West		x	x			
Lombokplein	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, digitale openbare ruimte, energietransitie, klimaatadaptie.		West			x			
Omloop (sloop nieuwbouw)	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Woningbouw, vergroenen, klimaatadaptatie.		Noordwest	x	x				
Amazonekwartier	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen & saneren van bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Overvecht	x	x	x	x		
Taagdreef e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervanging en relinen riolering, reconstructie verharding, vervangen en saneren van bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Overvecht	x	x	x	x	x	
Overvecht woningbouw	Reconstructie verharding bij woningbouwprojecten.		Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, digitale openbare ruimte, energietransitie, klimaatadaptie.	Overvecht	x	x	x	x	x	
Ivoordreef e.o.	Reconstructie verharding bij woningbouwprojecten.	Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, digitale openbare ruimte, energietransitie, klimaatadaptie.		Overvecht	x	x				
Donaudreef	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Mobiliteit, vergroenen		Overvecht	x	x	x	x	x	x
Camera Obscuradreef	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering.	Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Overvecht			x			
Klopdijk	Reconstructie verharding, wegwerken achterstallig onderhoud.	Mobiliteit	Vergroenen	Overvecht	x	x				

Tuindorp e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.		Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, digitale openbare ruimte, energietransitie, klimaatadaptie.	Noordoost	x	x	x	x	x	x
De Munnikplein/Pompelaan/Smijerslaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Vergroenen, klimaatadaptie.		Noordoost	x	x	x			
Zeeheldenbuurt e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervanging en relinen riolering, reconstructie verharding.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Noordoost	x	x				
Adelaarstraat	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, deklaagvervanging verharding.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Noordoost	x		x	x		
Jan van Gaalenstraat	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Noordoost		x				
Willem Dreeslaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, deklaagvervanging verharding.		Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, digitale openbare ruimte, energietransitie, klimaatadaptie.	Noordoost	x		x			
Rubenskwartier e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding bij woningbouwprojecten.	Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Oost	x	x	x	x	x	x
Lunetten Park	Duikers vervangen door brug, dam vervangen door voetgangersbrug.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Oost		x	x			
Maliebaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, herinrichting verharding.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Oost	x	x	x			
Ledig Erf Herontwikkeling	Herstel kademuur.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Oost		x				
Cambridgelaan	Vervanging riolering	Woningbouw, vergroenen, klimaatadaptie.		Oost		x				
Wervengebied	Groot onderhoud rioolkoffer; vervangen grachtenriolering, reconstructie verharding, snoei en standplaatsverbetering bomen.	Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, digitale openbare ruimte, energietransitie, klimaatadaptie.		Binnenstad	x	x	x	x	x	
Oudegeinlaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Zuid	x	x	x			
Rotsoord e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Vergroenen, klimaatadaptatie.		Zuid		x	x	x		
Vasco da Gamma-/Bontekoe-/Hannoh-/Columbuslaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Vergroenen, klimaatadaptatie, mobiliteit, woningbouw.	Digitale openbare ruimte, energietransitie.	Zuidwest	x	x	x	x	x	
Attleeplantsoen e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Zuidwest	x	x				
Bernadottelaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen en saneren bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Zuidwest	x	x	x			
Socrateslaan Herinrichting	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Zuidwest		x				
Eisenhowerlaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.		Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, digitale openbare ruimte,	Zuidwest	x				x	x

			energietransitie, klimaatadaptie.							
Merwedekanaalzone	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, digitale openbare ruimte, energietransitie, klimaatadaptie.		Zuidwest	x			x	x	x
Reitdiepstraat	Vervangen en saneren van bomen.	Woningbouw, vergroenen, klimaatadaptie.		Zuidwest		x	x			
Europalaan herinrichting	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.		Zuidwest		x	x	x		

MJIP 2023-2027 werk-met-werk projecten

In onderstaande lijst zijn de projecten opgenomen waar we beheerwerkzaamheden op het gebied van water en riolering, infrastructuur en/of groen samenbrengen in één project. In deze werk-met-werk projecten nemen we in ieder geval klimaatadaptieve maatregelen en passen we vanuit vergroening zoveel mogelijk het principe groen tenzij toe. Het combineren van werkzaamheden vanuit verschillende beheerdisciplines levert direct voordeel op vanuit kosteneffectiviteit en beperkt in de uitvoering de overlast voor bewoners. Verder doen we in veel gevallen in de projectvoorbereidingsfase van de werk-met-werkprojecten nader onderzoek naar bredere koppelkansen. Zo kan zo'n project op termijn nog uitgroeien tot een integraal project.

In deze lijst tonen we welke werkzaamheden zijn samengebracht in één project en welke koppelkansen, naast klimaatadaptatieve maatregelen en vergroening, nog in onderzoek zijn. Dit gaat om de meekoppelkansen vanuit woningbouw, mobiliteit de energietransitie en digitalisering. Tevens wordt per project aangegeven of er een bijdrage wordt geleverd aan het wegwerken van het achterstallig onderhoud.

Project	Groot onderhoud en vervangingswerkzaamheden	Realisatie Koppelkansen ontwikkelend beheer	Onderzoeken koppelkansen ontwikkelend beheer	Wijk	Bijdrage wegwerken achterstallig onderhoud	2023 en/of lopend	2024	2025	2026	2027 e.v.
Lageweide	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Digitale openbare ruimte, energietransitie.	West		x	x	x	x	x
Schimmelplein	Vervanging kunstwerk, snoei & standplaatsverbetering.	Vergroenen.		West		x	x	x		
Julianapark	Waterkwaliteit vijvers verbeteren, aanpassen oppervlaktewaterpijl, onderhoud beschoeiing.	Klimaatadaptatie, vergroenen.		Noordwest		x				
Ahornstraat e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Vergroenen, klimaatadaptatie.	Mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Noordwest		x				
Blauwkapelseweg (incl. Kapelbrug)	Reconstructie verharding en het vervangen van de brug.	Klimaatadaptatie.	Mobiliteit, vergroenen.	Noordoost	x	x	x			
Theemsdreef e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen en saneren bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Overvecht	x		x	x	x	x
Moezeldreef /Rubicondreef e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, deklaag vervangen verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Overvecht	x			x	x	x
Landschapspark Oud Zuylen	Aanleggen openwater, aanpassen oppervlaktewaterpeil.	Klimaatadaptie, vergroenen.		Overvecht				x		
Breitnerlaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Oost	x		x	x	x	x
Edelstenbuurt e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Zuid	x					x
Hoogravenseweg	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.		Zuid	x		x	x		
Vaartscherijnstraat	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.		Zuid	x		x			
Verlengde Hoogravenseweg	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.		Zuid	x			x		
Diamantweg/Aquamarijnlaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.		Zuid	x			x		
Julianaweg Noord	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.		Zuid	x				x	x

Julianaweg Zuid	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.		Zuid	x				x	x
W.A. Vultostraat	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering.	Klimaatadaptatie, vergroenen.		Zuid						x
Tolsteegplantsoen	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Zuid	x			x	x	x
IJsselsteinlaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Zuid	x	x	x	x	x	x
Da Costakade/A.M. van Schurmanstraat (ged.)	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Zuidwest	x			x		
Croesestraat	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Zuidwest					x	
Aziëlaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Zuidwest	x				x	
Cortezlaan//Bartolomeo Diazlaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Zuidwest	x				x	
van Heuven Goedhartlaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering. , reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Zuidwest	x				x	x
Marco Pololaan / Fernandezlaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Zuidwest	x					x
Nijevelt	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.		Vleuten - de Meern	x	x	x			
Castellumlaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Vleuten - de Meern	x	x	x			
Gaag e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, vervangen en vergroten duikers.	Klimaatadaptatie, vergroenen.		Vleuten - de Meern		x				
Odenveltlaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Woningbouw, mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Vleuten - de Meern	x	x	x	x	x	x
Bochtdijk	Reconstructie verharding, vervangen en saneren bomen.	Vergroenen	Mobiliteit, digitale openbare ruimte, energietransitie.	Vleuten - de Meern	x	x				

MJIP 2023-2027 objectgerichte projecten

In onderstaande tabel zijn het aantal projecten weergegeven waarbij de werkzaamheden zich beperken tot het groot onderhoud aan of de vervanging van één object(soort), zoals een brug, een speelplaats of een rij lantaarnpalen in een straat. Bij veel van deze werkzaamheden is het logisch en noodzakelijk om ze vanuit één discipline uit te voeren bijvoorbeeld omdat het vanwege veiligheidsoverwegingen nodig is, of omdat het vanwege de omvang van het werk doelmatiger in de uitvoering is en de koppelkansen gering zijn. Bij de uitvoering van objectgerichte projecten is de voorbereidingstijd korter, omdat het werk minder complex is en minder participatie vraagt. In deze categorie gaat het ook om jaarlijks terugkerende projecten als o.a. versnelde verledding, onderhoud landgoederen, onderhoud bosplantsoenen en baggeren.

Bij objectgerichte projecten wordt in de voorbereiding onderzocht in hoeverre het mogelijk is om invulling te geven aan ontwikkelend beheer. Voor zowel oppervlaktewater als riolering (behalve bij het relinen van riolering) wordt altijd zoveel mogelijk klimaatadaptief gewerkt zoals beschreven in het Programma Water en Riolering 2023-2027. Hetzelfde geldt voor de beschoeiing van civiele constructies en voor bomen en groen die vanuit de aard van de werkzaamheden al zoveel mogelijk bijdragen aan de opgaven klimaatadaptie en vergroenen van de stad.

In onderstaande tabel zijn per planjaar het aantal unieke objectgerichte projecten opgenomen, terugkerende projecten zijn alleen meegeteld in het eerste planjaar om dubbeltellingen te voorkomen. Ook voor deze projecten is aangegeven of er een bijdrage wordt geleverd aan het wegwerken van het achterstallig onderhoud (AO).

Objectsoort	Werkzaamheden	2023 en/of lopend		2024		2025		2026		2027		Totaal	*Totaal*
		Aantal	*AO*	Aantal	*AO*	Aantal	*AO*	Aantal	*AO*	Aantal	*AO*	Aantal	*AO*
Baggeren	Baggeren van de watergangen	**1**										**1**	
Beeldende Kunst	Het restaureren en de reconstructie van kunstwerken	**2**	***2***									**2**	***2***
Bomen en Groen	Snoei & standplaatsverbetering bomen, vervangen & saneren van bomen, onderhoud bosplantsoenen & landgoederen	**39**	***4***	**1**								**40**	***4***
Civiele constructies	Het restaureren en de reconstructie van civiele constructies	**48**	***30***	**50**	***33***	**28**	***17***	**54**	***34***	**1**		**181**	***114***
Beschoeiing		13	*6*	9	*6*	6	*1*	13	*5*	1		42	*18*
Bruggen		19	*15*	28	*16*	16	*12*	35	*24*			98	*67*
Havens, Steigers & overige		15	*8*	7	*6*	6	*4*	5	*5*			33	*23*
Tunnels & viaducten		1	*1*	6	*5*			1				8	*6*
Openbare verlichting	Vervangen van armaturen, voedingskasten, kabels en versnelde verledding	**13**										**13**	
Oppervlaktewater	Vervanging of vergroten duikers, vervangen duikers door brug	**6**										**6**	
Riolering (AW)	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering en relinen van riolering	**10**		**3**		**3**		**3**		**1**		**20**	
Rioolgemalen (AW)	Renovatie rioolgemalen en drukriolering	**5**		**1**		**1**		**1**		**1**		**9**	
Speelobjecten	Vervangen speeltoestellen en vervangen ondergrond	**2**										**2**	
Verharding	Deklaag vervangingen, reconstructie wegen, element vervangingen	**25**	***25***	**6**	***6***	**7**	***5***			**1**	***1***	**39**	***37***
VRI	Vervangen verkeersregelinstallaties en kabels	**5**		**4**		**6**		**8**		**11**		**34**	
Eindtotaal		**156**	***61***	**65**	***39***	**45**	***22***	**66**	***34***	**15**	***1***	**347**	***157***